

O KNIHÁCH

Příloha časopisu
„DOBŘÝ PASTÝŘ“

1947

Vydal Exerciční dům ve Frýdku.-Knih.tiskárna H. Lüdemann v nár. spr., Č. Těšín

Abecední seznam autorů:

Andersen Knud		Beneš Edvard Dr.	
Ve spárech oceánu . . .	157	O školské reformě	161
Auffray, Augustin, salesián		Beneš Jaroslav Dr.	
Ježíš Kristus ve mně	149	Duch a hmota	17
Austenová Jane		Duch a hmota v theorii poznání	41
Pýcha a předsudek . . .	73	Beneš Vojta	
Autratová — Uličná Lída		Nový řád? Nový člověk?	161
Sluníčko jde světem	97	Berthet Elie	
Baar, J. B.		Dívky z celého světa	73
Jan Cimbura	1	Bezděková Zdeňka	
Baar, Jindřich Š.		Bezbranný vítěz .	137
Lúsy	117	Běhounek Fr. Dr. Doc.	
Maria	105	Ledovou stopou	149
Osmáčtyřicátníci	45	Birnbaum V.	
Skřivánek . . .	137	Listy z dějin umění	85
Bak, P. Juraj S. J.		Bláha Arnošt	
Utrpenie láskou posvátené. Svätá Gemma Galgani .	65	Problém lidu	58
Balmes Jakub		Bloy Léon	
Katechismus základních pravd	85	Brána pokorných	129
Kriterio	177	Bojar Pavel	
Barea Ilsa a Arturo		Radost . .	97
Španělsko v poválečném světě .	57	Bouzek Josef	
Barlaam a Josafat	29	Měsíc sv. Josefa	60
Bart Ilja		Braitto S.	
Písně za živa zazděného .	137	Církev	1
Bartáková Soňa — Lanobová		Nevezmeš jména Božího nadarmo . .	177
Ruku na srdce	17	Základy .	129
Bartol Vladimír		Branald Adolf	
Alamut .	125	Stříbrná paruka	125
Bartoš F. M.		Brimer — Orlovský A. M.	
Bojovníci a mučedníci . . .	57	Země budoucnosti	125
Rukopisy Královédvorský a Zelenohorský . . .	101	Bromfield Louis	
Bartůněk Václav Dr.		Co se stalo s Annou Boltonovou	58
Svatovojtěšské pražské svatyně	121	Brontenová Emily:	
Karel z Lamberka	101	Bouřlivé výšiny	9
Stručné dějiny zrušeného kostela sv. Michala v Praze I.	101	Brontmann Leonid	
Baum Jiří Dr.		Na vrcholu světa	73
Havaj včera a dnes	113	Brunton Paul Dr.	
K neznámým břehům Brazílie	17	Poustevník v Himalajích	177
Stepí a pralesem	102	Brouk Bohuslav	
Beales A. C. F.		Lidé a věci	177
Katolická Církev a mezinárodní řád	41	Bůh a duše	
Beecher H. E. — Stowerová		(misionární knížka)	169
Chaloupka strýčka Toma	29	Bulánek Fr. Dr.	
Bek Alexander		Slunečný vrch	45
Za námi Moskva	58	Burgos Fausto	
Benetka Bořivoj		Solné jezero	157
Svatý Vojtěch	69	Bursíková Z. F.	
Beneš Bohuš		Skautské umění kuchařské	125
Bůh do domu	65	Bušek Vratislav	
Beneš Edvard	81	Učebnice dějin práva církevního I.	9
		Calma Marie	
		Za cílem	102

De Castro, José Maria Ferreira		Červín Alois	
Věčnost	125	O české zbožnosti .	137
Cather Willa		Svět moderní chemie	149
Lucy Gayheartová	126	Červinka Jaroslav	
Cebe Haberský J. Dr.		Cesta Karla Dvořáčka	137
Dům mrtvých	42	Český kancionál svatováclavský	85
Cmíral Adolf		Čihák Václav Dr.	
Slovanské koledy	178	Filosofie dějin hudby	102
Cojazzi P. Ant. Dr.		Čukovskij Nikolaj	
Abeceda katolíka	18	Doktor Bolíto	18
Col. Rudolf Dr.			
Sv. Biřmování	133	Dacík R. M. O. P.	
Crofts F. W.		Duše světců .	10
Kurs 125	113	O přátelství	43, 105
Cukr Václav		Prameny duchovního života	178
S trikolorou Francie na letounu	42	Dale Norman	
Cullersová, Mc Carson		Nebezpečný poklad	103
Srdce je smutný lovec	103	Tajná služba	18
Curwood J. O.		Dawson Christopher	
Vlčák Kazan	129	Pokrok a náboženství . .	161
Cvačka Jakub		Debü — Bridel, Jean Jacques	
Vo Kozinovi ha vo Lomikarovi	10	Porážka	45
Cvejn Karel		Den Petr	
Křik Koruny České	114	Řeči ke gymnasistům	86
Cygankov Alexander		Descartes René	
Praktická učebnice ruského ja-		Rozprava o metodě	161
zyka	137	Deyl Václav	
Čaadajev P. J.		Příběhy z medové stráně	179
Filosofické listy	169	Dickens Charles	
Čáp Alois		Oliver Twist	153
Buchenwaldské zpěvy IV. Se-		Donát Vladimír	
stoupilo mezi nás neuvěřitelné		Člověk je živ ze vzduchu	93
slovo	58	Dratková Albína	
Buchenwaldské zpěvy V. Dnes		Duše dnešní ženy	133
jsme zde, abychom žili	59	Drda Jan	
Čapek Jan Blahoslav		Městečko na dlani	149
Profil české poesie a prosy od		Němá barikáda	19
r. 1918 .	121	Putování Petra Sedmilháře	93
Čapek Josef		Drozd Jan	
Co má člověk z umění	18	Sedláci z velkého dvora	179
Čapek Karel		Dršina Jar. a Zika Jos.	
Knihy apokryfů	29	Knížka pro čtenáře	69
Povídky z druhé kapsy	130	Dubňanská Bohumila	
Čech Svatopluk		Kalužové .	104
Druhý květ	178	Dvořák Max	
Jitřní písně	30	Italské umění od renesance k ba-	
Modlitby k Neznámému	30	roku .	86
Nové písně	30	Dyk Václav	
Čelakovský Fr. Ladislav		Rybářský přírodopis	46
Ohlas písní ruských	18	Eisenhower Dwight D.	
Čep Jan		O invasi a vítězství	170
Hranice stínu	113	Elsner Pavel	
Letnice	113	Mythus XX. století	104
Rozptýlené paprsky .	45		
Spisy sv. 1 Hranice stínu	169	Elpl Mirek	
Černocký Karel, Dr.		Jaro v Jevíčku	19
Práce úděl člověka	130	Elstner F. A.	
Černý Václav		Evropan se vrací	86
Osobnost, tvorba a boj	42		

Engelmüller Karel		Golding Louis	
O slávě herecké	162	Sláva Elsie Silverové	93
Erenburg Ilja		Gorkij Maxim	
Mimo příměří	126	Makar Čudra. Novely	5
Fábera Mil.		Šašek z ulice	149
Sedm mongolských koní	65	Grégrová B.	
Fabricsius Johan		Radostné mládí. Sovětské děti o	
Noc nad Jávou	46	sobě	150
Fandrlík Dr. V. a j.		Grignion z Montfortu, sv. Ludvík M.	
Dívčí tábor a jeho vedení	126	Tajemství Mariino	145
Fiala Václav		Grossman Vasilij	
Věčný epos Balkánu	141	Lid je nesmrtelný	59
Filip Jan		Grou Jan, M. S. J.	
U Jezulátka	97	Znaky pravé zbožnosti	179
Za vznešeným cfmem	162	Gruzděv Ilja	
Zapomenuté slovo	162	Život a příhody Maxima Gor-	
Filipi Josef Jaroslav		kého	10
S Masarykovými	133	Gudmundsson Kristmann	
Filippi Ant.		Svatá skála	10
Tři chlapci a pes	46	Gujbert	
Firt L. MUDr.		Buď dobrý	81
Od Eufratu až po Benghazi	138	Gullvaag Olav	
Fisch Jules		Královská milost	145
Případ Gaystronův	10	Trubač na půlměsíc	73
Fischer Ivo		Tři z hor nad fjordem	145
Balady z konce katastrofy	19	Gunn Neil M.	
Fleuron Svend		Ranní přliv	105
Krkavci	30	Gunther John	
Flos Frant.		Asie jaká je	191
Babiččin Šmodrcha	162	Gutwirth Václav	
Foglar Jar.		Thomas Alva Edison	44
Když duben přichází		Haas Dr. Antonín	
D'Foit-Perun Ferd.		Z klášterních archivů v Čechách	121
Táborový oheň	130	Hais-Týnecký	
Foustka R. N.		Partyzánská rokle	47
Život, dílo a příklad Dr. Edvar-		Haecker Theodor	
da Beneše	46	Pravda a život	65
Sv. František Saleský, Učitel Církve		Hajšman Jan	
Úvod do zbožného života	180	V drápech bestie	179
Fringilla		Hampl František	
Dcerušky paní Veselé	130	Sluneční hodiny	93
Galli		Hanley James	
Seno nenese štěstí	44	Oceán	153
Gálvez Manuel		Hanuš Miroslav	
Samota velkoměsta	130	Legenda o Tomášovi	74
Gary Romain		Hanzelka Al.	
Evropská výchova	44	Vezmi kříž svůj	176
Zosia vyzvědačka	1	De Hartog Jan	
Gerelyova Jolana		Holandská sláva	138
Dospívajícím dívkám	117	Havlíček-Borovský Karel	
Gerlach Marian		Král Lávrá	170
Korunovaná	59	Tyrolské elegie	104
Geversová Marie		Havlíček Jaroslav	
Paní Orfa	20, 30	Neviditelný	59
Gogol Nikolaj Vasiljevič		Hendrich Josef, Prof. Dr.	
Taras Bulba	126	Úvod do akademického studia	170
		Helmold	
		Slovanská kronika	105

Herben Jan			
Chudý chlapec	162	Hrbek Jos.—Vodehnal Jos. Dr.	
Ondřej Kment a jiné povídky	31	Všeobecný dějepis pro vyšší	
Hermann Karel		třídy středních škol I.	170
Fotografický archiv	163	Všeobecný dějepis pro vyšší	
Hersey John		třídy středních škol II.	171
Hirošima	153	Všeobecný dějepis pro vyšší	
Hevenesi, P. Gabriel T. J.		třídy středních škol III.	171
Jiskry sv. Ignáce	117	Hrdina Karel	
Heyduk Jos.		Příběhy krále Přemysla Otaka-	
Vincek a Estelka	6	ra II. a Zlá léta po smrti krále	
Hillary Richard		Přemysla Otakara II.	175
Poslední nepřítel	150	Hroch Karel	
Hilton James		Dvacet balonků	98
Příběh doktora Wassella	106	Hromádka J. L.	
Hitchcock Edvard B.		Don Quijote české filosofie	
Zasvětil jsem život míru	87	Emanuel Rádl	181
Hlas českého biskupa v době po-		Hronek Jiří	
roby	180	Když se hroutil svět	60
Hlouch Josef Dr.		Od porážky k vítězství	150
Nedělní pobožnosti a křesťan-		Hronek Josef Dr.	
ská cvičení	106	Katechetika	87
Hloušek Jar.		Hrubín Fr.	
Bajky		Krásná po chudobě	60
Hofbauerová-Heyrovská Klára		Vítek hádá dobře	20
Mezi vědci a umělci	181	Hus Jan	
Holas Miloš		Dcerka	32
Abeceda	20	Huxley Aldous	
Ukradený dárek	153	Po řadě let	47
Holinka Rudolf		Hünnermann Vilém	
Svatý Vojtěch	138, 141	Otec vyhoštěných	47
Holková Marie		Hynek R. W.	
Devče z tichého městečka	6	Doličný doklad Golgoty	48
Tereška Martínová	6	Chalupa Dalibor	
Holman Dr. Jaroslav		Šťastný nový rok	44
O řečníkovi pro řečníky	121	Chesterton Gilbert Keith	
Holter Karel		Orthodoxie	182
Pergamenová listina	87	Sv. Tomáš Akvinský	141, 145
Honner J.		Tajemství Otce Browna	181
Kubíček, kluk ze samoty	31	Chronin Archibald J.	
Honner J.—Polášek—Topol—Štěpán		Tři lásky	81
Na slunci a u vody	20	Chudoba Bohdan	
Honzík Karel		Úvod do studia	167
Necessismus, myšlenka rozumné		Chudoba Bohdan a Bitnar Vilém	
spotřeby	31	Jan Sedlák	131
Hera Josef		Chudoba František	
Pokušení	60	Pod listnatým stromem	163
Hortán J.—Sturm Dr. A.		Iljin	
Práce strojů	94	Černé na bílém	
Horyna Václav		Ingstad Helge Marcus	
Pověsti českého severovýchodu	181	Muži divočiny	65
Hořejš J.		Jacobsen Joergen Frantz	
Hrdinové podmořských hlubin	6	Barbara	126
Hořká Ludmila		Jacobsen Jens Peter	
Doma	97	Niels Lyhne	48
Hostovský Egon		Jahoda J.	
Sedmkrát v hlavní úloze	11	Dva nezbedníci	7
		Jakubčík Josef	
		Naše křesťanství	145

Jalovecký Alois		Keyesová Frances Parkinson	
O Písmě svatém	69	Cesta u řeky, díl I. a II.	182
Jandásek—Zátopek		Kikič Hasan	
Česká literatura v kostce s ob-		Vzpoura Kokinů	48
sahy význačných děl	122	Kinclová Vlastimila	
Jandera Otakar		Čiperka	61
Sport mladých	20	Klenot křesťanských dívek	82
Janouch Jaroslav		Klíma Ladislav	
Pro čest a slávu	98	Vteřina a věčnost	118
Zpěv pralesa	21	Klostermann Karel	
Jarolínek Dr. Boh.		Paní Meluzína	21
Blahoslavení .	117	Kniha o Alfredu Fuchsovi	2
Jägrová Hermína		Knob J.	
Jak šel hastrman d oKutné Hory		Kámen ze všech nejkrásnější . 3, 94	
k doktorovi a jiná vyprávění	182	Koch K. F.	
Jeans Sir James		Slovo má lidskost	61
Prostorem a časem .	142	Kolář Josef	
Zázračný svět hvězd	142	Bzund'a a Brund'a	183
Jedlička Benjamin		Kolářová Fr.	
Paříž 1945	81	Ledy se lámou	49
Jeníček Jiří		Kolek Antonín	
Chrám sv. Víta	88	Proti nim .	21
Jeřábek, P. Vladimír C. Šs. R.		Kolísek Karel	
Čtení o Paladiu země české	98	Lurdy . . .	33
Jirásek Alois		Komárek Julius	
Skaláci .	182	Neznárá Makedonie III.	94
Jirásek Josef		Kořínek J.	
Rusko a my	66	Přírodopisné feuilletony	3
Jirko Miloš		Kořutová Olga	
A přece	37	U Svatobořic	22
Jiroušková Anna Nora		Koudelka Jaroslav	
Lucínkův rok na dědině .	99	Technika novin	119
Jírovec Doc. Dr. Otto a Jírovcová prof.		Kovář Jos.	
Marie		Skautský rok družiny Kamzíků	22
Parasiti člověka	94	Kozak Juš.	
John Jaromír		Předměstí sv. Petra	146
Eskamotér Josef	74	Kouzlo hraček	164
Johnssen Arne		Kožík František	
Před zítřkem .	109	Cervantes, tvůrce Dona Quijota	164
Jörgensen Johannes		Kožíšek Josef	
Svatá Kateřina Sienská	127	Dukátový stromeček a jiné po-	
		hádky	183
Kácl Karel, prof. Dr.		Krahulík Ivan	
O vlivu práce a pracovního pro-		Komu pochodeň?	183
středí na zdraví člověka	32	Král, Univ. Prof. Dr. Josef	
Kadlec Dr. Vladimír		Masaryk, filosof humanity a	
Snížení cen či zvýšení mezd	32	demokracie	138
Kafka B.		Král Miloš	
Nové základy experimentální		Člověk je sám . . .	74
psychologie	61	Králíček, P. Ján, S. J.	
Kalista Zdeněk		Lalia Mohawkov — Kateri Te-	
Cesty ve znamení kříže	153	kakwitha	33
Cesty historikovy	172	Kramoliš Čeněk	
Karásek Fr.		Javornické hody .	33
Základy nauky o výživě člověka	61	Kratina Dr. Ferdinand	
Karník Jan		Psychologie . . .	75
Soumrak rodu Jamborova	109	Kratochvíl Miloš V.	
Večery u krbu .	11	Hovory o umění	48
Kempenský Tomáš		Tisíciletou stopou českosloven-	
Čtvero knih o následování Krista	118	ského lidu	94

Kraus Arno		Lacina Václav	
Černá spravedlnost	75	Snobi táhnou	114
Případ sestry Marie	75	Stavitel Solness	114
Krejza Miloš		Lang Alois	
Sv. Teresie z Lisieux	172	F. M. Dostojevskij	50
Krlín Jos.		John Henry Newman	89
Papežská politika .	11	Langr Jaroslav	
Krofta Kamil		Varšavská hlídka	183
Dějiny československé .	142	Lao Še	
Duchovní odkaz husitství	94	Rikša	146
Malé dějiny čsl. .	3	Laskier Frank	
Krylov Ivan Andrejevič		Jsem námořník	34
Bajky . .	119	Jsem námořníkem	7
Krymov Jiří		Lašek Fr.	
Tanková loď	75	Litomyšl v děj. a výt. um.	3
Kryvda J. K.		Latasse Karol	
Mičurin, tvůrce rostlin	7	Dom svätý	66
Křelina Fr.		Leonov Leónid	
Dcera královská	12	Nobyti Velikošumsku . . .	23
Jalovčí stráně	119	Lepáček, OFM, Dr. P. Celestin—Zúbek,	
Kříčka Petr		OFM, Dr. P. Theodorik	
Běsové. Básně	22	Nanebevzatá . . .	146
Kříž F. V.		Lermontov Michajl Jurjevič	
V jámě lvově	33	Dopisy . .	122
Kubalík Dr. Josef		Lesáň František	
České křesťanství	164	Tvůj bližní . .	37
Nekatolíci v Čechách a na Mo-		Všude s námi	146
ravě	82	Lindemann Kelvin	
Papežská neomylnost a její		Dům se zeleným stromem	76, 83
ohlasy v zemích slovanských,		Listopad Fr.	
zvláště českých .	88	Jarmark .	62
Kubeš Konrád T. J.		Lorenc Miroslav	
Po cestách Kristových. Díl I.		Autor píše knihu	34
Poutník	127	Loukotka Čestmír	
Pod korouhví Kristovou .	106	Vývoj písma	8
Ve šlépějích Neposkvrněné	131	Lovrič Pavel	
Kubín J. Š.		Kamarádi	184
Kudrnaté povídky .	82	Lucky Metod	
S kytkou za kloboučkem	22	Spisy svätého Otca Františka	
Kubka Fr.		z Assisi .	30
Nunka . . .	49	Lulofs Madelon	
Palečkův úsměv	23	Jiný svět	34
Pražská nokturno	12	Macûrek Josef	
Kučera Jan		Dějepisectví evropského výcho-	
Knihy o filmu	109	du	66
Kudr Karel, P.		Dějiny východních Slovanů.	
Cantus Chorales editionis Va-	157	Díl I.—III. . .	66
ticanae .		Magdaleno Mauricio	
Kune Radimír		Výheň . .	23
„Clay Eva“ volá Londýn	183	Majerová Marie	
Kundera Ludvík		Havířská balada	13
Živly v nás .	82	Hledání domova	109
Kutný Pavel		Malá J. R.	
Velký nález	50	Tajemná píseň	147
Kvasil Frant.		Maugham W. Somerset	
Cesta k hranici	33	Na ostří nože	150
Kytlicová Pavla			
Panenka	82		

Maralík Milan		Müller Fr.	
Dětský kalendář	99	Krásensko	62
Marcha J.		Müller Václav	
Ptačí chléb	51	Řešeto času	77
Marianov Ivan		Müller Vladimír	
Žalmy duše	69	Naši furianti Ladislava Stroupežnického	109
Maritain Jaques		Nauman Pavel	
Křesťanský humanismus	153	Faon	147
Markup František		Navrátil RNDr. Josef	
Vendulka a mlynaříčkové	114	Na prahu manželství	173
Marryat Frederick		Navrátil Augustin	
Kormidelník Vlnovský	154	Zjevení svatého Jana apoštola	127
Marshall		Nečas Jaroslav	
Vítězství v Evropě	13	Příběhy ze slunečné zahrady	51, 62
Martínek Vojtěch		Nedělník Jan	
U jasného plamene	34	Z dějin církve katolické	134
Zrádce národa .	8	Nesnidal Václav Ant.	
Matoušek Dr. Kajetán		Jednoho jest zapotřebí	83
Řešení školské otázky podle		Nesrovnal Ferd. K.	
práva přirozeného	164	Tajemství šťastného mládí	109
Mařan Ctibor		Nešpor Václav	
Cesta do Damašku	70	Dějiny university olomoucké	52
Mařánek Jiří		Neustupný Jiří Dr.	
Petr Kajčník	76	Pravěk lidstva	24
Mattoška Libor		Newman John	
Pod krížom .	77	Maria v litaniích	35
Mauriac Francois		Novák Jaroslav	
Cesty k moři	70	Statečná srdce	184
Du Maurier Daphne		Novák Arne	
Únik .	115	Stručné dějiny literatury české	53
May Birdie		Zoufalství a víra	110
Hřichy strýce Basila	83	Novotný Antonín	
Medula Jiří		Bludištěm minulosti	131
Mosty přes Dněpr	184	Praha	24
Posel s nebes	8, 35	Toulky nenávratnem	134
Melka Ant.		Nový Karel	
Agonie Srdce Páně v zahradě		Rožice	184
Olivové	76	Nusberger Jaroslav	
Mereier Louis		Viditelné záření	95
Učedníci emausští	115	O manželství	139
Merell Jan Dr.		Oberpfalzer F.	
Úvod do četby Nového Zákona	139	Krásná, čistá, svatá řeč mateřská	35
Michl Karel		Ondřejov Ludo	
K pramenům světla	24	Zbojnická mladost	52
Miklík Dr. Konstantin, C. Ss. R.		Orlov S. P.	
Kritické studium .	172	Písně Rudé armády	53
Manželství Panny Marie	83	Osejeva V.	
Pracovní smlouva	165	Kouzelné slovo .	8
Miklík Ignác, C. Ss. R.		Ovečka Jaroslav S. J.	
U srdce matčina	154	Svaté přijímání	119
Morávek Jan		Páleníček Ludvík	
Pražský Hrad	89	Z pohádky do života .	184
Mueha Jiří		Paměti babičky Kavalírové	89
Most	131		
Musaios			
Hero a Leandros	62		

Papini Giovanni		Pontoppidan Henrik	
Svatý Augustin	119	Starosta Hoeck a jeho žena	158
Pařízek L. M.		Poul Josef	
Dřevěný král Mfumu usargi	157	O křesťanské rodině	175
Sv. Patrik		Pourtalés Guy De	
Vyznání a List lidem poddaným		Zázračný rybolov	158
vladaři Korotichovi	25	Prachař Augustin	
Payne Robert		Objevitel . . .	158
Láska a mír	147	Pražlerová čítanka	54
Pecka Dominik		Pravda Frant.	
Assunta . . .	70	Krejčí Fortunát a jiné povídky	158
Matka Boží v Trní	147	Zralých Jan si hledá nevěstu	158
Pernica Bohuslav		Pražák Albert	
Čaroděj . . .	115	Jan Jakubec	158
Pertold Otakar Prof. Dr.		Míza stromu . . .	158
Úvod do vědy náboženské	173	Vlast a národ v českém písem-	
Petrů Karel		nictví . . .	63
Dějiny československé kopané	63	Vrchlickému nablízku	25
Petrus Jos.		Pražák František	
Statečná žena	13	Americké dítě	159
Pilař Fr.		Dětská četba . . .	159
Den začíná nocí	3	Dětství vynikajících lidí českých	159
Pius XI. Encyklika		Půl století . . .	115
Quadragesimo anno	83	Prefát z Vlkanova Voldřích	
Pius XII. Papež		Cesta z Prahy do Benátek a od-	
Mír ze spravedlnosti	70	tud potom po moři až do Pales-	151
Plajner Rudolf Dr.		tiny . . .	
Radosti junáckého roku	25	Preissová Gabriela	
Plaquevent Jean		Dvojice břízek	159
Následování Ježíška	53	Její pastorkyňa	159
Platon		Zahrady .	159
Faidon	154	Priestley J. B.	
Symposion .	132	Tři muži v nových šatech	83
Pleva Josef Věromír		Procházka Antonín	
Malý Bobeš	143	Pošetilci . .	89
Pluhařová N.		Procházka Emil	
Princezna Dřevínka	54	Pod kopulí bílé svatyně .	159
Pluhařová Marta		Procházka Karel	
S čistým štítem	99	Pohledy do dějin svatých obráz-	
Plutarchos		ků . . .	165
Rady manželské	63	Prokůpek Václav	
Pogorelskij A.		Ztracená země	4
Tajemný svět . .	13	Prileská Marie	
Poklady národního umění	151	Pohádky šťastných chvil	165
Pokorná Jiřina		Priležajeva M.	
Dívčí odborné zkoušky	128	Studentky	25
Poláček Jan		Publius Syrus	
Slovácké písničky slováckého		Myšlenky	64
krúžku v Brně	144	Ráček Josef	
Polišenský Josef		Pověry . . .	139
Anglie a my	122	Rais Karel Václav	
Polák Karel		Paničkou	128
O umění Jana Nerudy .	158	Reading J. S.	
O životopisném románě	158	Tajemství tří	120
Polák Vladimír		Reinsberg Jiří	
Horníčkové z Beskyd	100	Skaut přemýšlí o Kristu	37
		Rektorisová Klementa	
		Národní umělec Petr Bezruč	139

Rotrekl Zd.		Skácelík František	
Velikonoční almanach poesie	78	Hřebeček . .	116
Roubík František		Sládkovič Andrej	
Přehled českých dějin	175	Marina	14
Roy Claude		Slavík Jan	
Paříž povstala	4	Vznik českého národa	96
Růžička Xaver		Národnostní politika ve SSSR .	71
Na život a na smrt	54	Slavík J. B. Ing. Dr.	
Rychetník V. MUDr.		Akustika kinematografu	110
Hygiena venkova	176	Slípka H. J.	
Zdravé matky — zdravé děti	140	Biskajská dramata	37
Řehoř Veliký		Cesta nejsladší	38
Čtyřicet homilií na evangelia	64, 90	Ohnivá křídla	37
Řezáč Václav		Smékal Bedřich	
Černé světlo . .	14	Jak se dívat na naše dějiny	107, 123
Kluci, hurá za ním	25	Smejkal Boh.	
Rozhraní	14	Poutní chrám Panny Marie na	
Říha Boh.		sv. Kopečku .	4
Kmotříček Blažej	54	Soloviev Vladimír	
Říha Jan		Rusko a všeobecná církev	155
Takový byl Martin .	159	Soukup F. A. Dr.	
		Výchova učňů	36
Saint Exupéry Antoine De		Sovák Č.	
Země člověka	26	Ježek Picháček mezi zvířátky	84
Saleský František		Sperry A.	
Úvod do zbožného života	165	Plachetnicí dvěma oceány	15
Salichová Helena		Srba Vladimír, Šebesta Jar.	
Ze starých časů	120	Populační atlas českých zemí	110
Sarvyan William		Srbová Olga	
Jmenuji se Aram	116	Co nebylo v třídní knize	165
Lidská komedie	84	Staročeské safiry	152
Sedlmayerová Anna		Stehlík Ladislav	
Kačenka	122	Země zamyšlená	152
Juk .	100	Steinbeck John	
Severin Jan		... jejich je království nebeské	144
Vila Faustina .	96	Stevenson R. L.	
Shakespeare William		Černý šíp .	64
Sonety	14	Stehlík Jos. Zd.	
Schaller Marian O. S. B.		Praménky	166
Svatý Benedikt .	111	Stloukal Karel	
Scheinpflugová Olga		Před třiceti lety	111
Přežitá smrt	77	Stork Alois	
Schikora Rudolf		Z duchovního života .	166
Jděte i vy	71	Slowacki Juljusz	
Obnova farností misiemi . 107,	151	Anhelli .	122
Schuschnigg Kurt von		Stránský Pavel	
Requiem v červeno—bílo—čer-		O státě českém	84
vené	176	Stribling Th. S.	
Schweizer Richard		Vaidenové (Trilogie), I. Vaide-	
Poslední příležitost	36	nova kovárna	155
Sillanpää F. E.		Stříž Antonín Dr.	
Umírala mladičká	14	Modlitby prvních křesťanů	84
Simonov Konstantin		Sukop Jos.	
Jugoslávský zápisník	26	Sv. Vojtěch	71
Mezi dvěma moři	71	Sv. přijímání	140
Skácel Miloslav Dr.		Světlá Karolina	
Člověk a společnost	77	O krejčíkově Anežce	166
Filosofie práva	143		

Svoboda Emil		Trýb Antonín	
Hledání	38	Císař chudých	27
Svoboda V.		Třenecký Ladislav	
W. H. Burns 1946	107	Petr v nesnázích	15
Lord Shaftesbury	107	Tůma A.	
R. M. M'Cheyne	107	Motocykl od A do Z	96
Svobodová Nina		Tůma Jan	
Duše fresek	155	Budoucím maminkám	144
Szerb Anatal		Turek Rudolf	
Pendradonská příšera	15	Slavníkova Libice	27
Šajner Donát		Tyl Heřman Josef	
Větev dobrá (II. vydání)	110	Klášter Teplá	147
Žně marnosti	71		
Šaman Fr. E.		Unsetová Sigrid	
Svatý Fábera	155	Jenny	72
Šimánek Josef Dr.		Uher Josef	
Skauting	140	Má cesta a jiné prózy	38
Šotková Blažena		Uhrová-Vývrová Olga	
Starodávne panenky	26	Listář Olomoucké University	51
Špaček Stan. Ing. Dr.		Úlehlová-Tilschová M.	
Názory a úvahy a vědeckém řízení . . .	176	Česká strava lidová	15
Špilka Zdeněk		Úvod do studia III.	
Říkej nám táto	4	Filosofie .	78
Špirko Josef Dr.		Urban Jan Ev. Dr.	
Spišský historik Josef Hradský	26	Cesty k víře	15
Šrámek Antonín		K Bohu . . .	28
Chlapec Huška a ti druzí	55	Urbánek Rudolf	
Štáflová Vlasta		Legenda t. zv. Kristiána ve vývoji předhusitských legend lidmilských a václavských a její autor	123
Studentka Dana	155		
Štorm Břetislav		Václavík Zd. — Schrich J.	
Stará kapitula	26	Z Protektorátu do republiky	15
Švach Prokop Dr. O. P.		Vajs Josef Dr.	
Charisma apoštolátu	140	Legenda o svatém Borisi a Glěbovi . .	78
Šusta Jos.		Vachek Emil	
Karel IV. Otec a syn	72	Nepřítel v těle	123
		Bidýlko .	124
Testore Celestino S. J.		Valenta Edvard	
Svätý vrátník	27	Světlem pro nic za nic	91
Tichý Ota		Kouty srdce a světa	28
Pestré knihy .	151	Kvas .	160
Tilschová Anna Maria		Valja Jiří	
Haldy	116	Zbraně bezbranných	124
Tolstoj Alexej Nikolajevič		Válka v poušti .	91
Země zůstala tam	27	Vančura Vladislav	
Toman Josef		Konec starých časů	124
Don Juan .	132	Vaňek Frant. B.	
Tomáš ze Štítného		Vlaštovky se vracejí	100
Barlaam a Josafat	29	Vaněk Vladimír	
Tomíček Čeňek Dr.		Země krvácí	39
Dětským duším	38	Vašek Bedřich Dr.	
Tožilka Boh.		Občanské sňatky	111
Veselá mysl . .	16	Vašák J. M.	
Trevor H. R. — Roper		Stihač z letadlové lodi .	152
Poslední dny Hitlerovy	111	Ve službách dobrého pastýře	111
Trioleťová Elsa			
Nikdo mě nemá rád	128		
Troján Josef			
Hoši z nábřeží	96		

Venhoda Miroslav		Wallace Edgar	
Úvod do studia gregoriánského		Dr. Laffin	80
chorálu	160	Warner Rex	
Verne Julius		Letiště	92
Tajemství, pralesa	16	Proč jsem byl zabit?	148
Veselý-Štainer Karel		Weirich Dr. Marco	
Cestou národního odboje	148	Kardinál J. H. Newman	16, 68
Vilhum F. X.		Weiss Jan	
Hrdinové vědy a víry	144	Volání o pomoc	55
Ve stopách objevitelů	40	Wenig Jan	
Vilikovský Jan		Jiřík Borkovec ze Zálezla	108
Legenda o sv. Kateřině	50	Márinčino dětství	16
Vincek		Wenig Frank	
Besedy z Afriky	67	Dům u tří podkov	168
Vít Fontgalland	148	Werfel Franz	
Vítek T. J. Tom		Píseň o Bernadettě . . .	134
Krása duše	79	Wilkins Cecil a Krupička Fr.	
Vlček Vladimír		Fonetická metoda Kodymova	55
Čtení o sovětských filmových re-		jazyka Angl. pro samouky	55
žisérech	167	Willkie Wendell L.	
Defilé sovětského filmu	167	Nedělitelný svět	
Vladislav Jan		Winter Zikmund	
Dar	79	Vzpomínky z mládi	80
Vladyka Josef		Wirtz — P. P. Konc. OFM. H.	
Josef Jungmann, služebník		Brat František a naša doba	92
pán české řeči .	148	Wright Richard	
Vodička Timotheus		Syn černého lidu	104
Obraz, maska a pečeť	40	Zahradníček Jan	
Kronika o svaté Johance z Arku	112	Svatý Václav	80
Stavitelé věží	107	Zeman Adolf	
Vosátko Mirko		Československá Golgota	68
Vodáci, ahoj	112	Zeman Josef	
Voříšková Máňa		O příští poesii	68
Jiřinka poručík	108	Zeyer Julius	
Vozka Jaroslav		Novely	124
Gracchus Babeuf vůdce spiknutí		Znáš to srdce?	116
rovných	134	Zoščenko M. M.	
Vrba Jan		Psí čich a jiné povídky	156
Chodský bílý týden	79	Žák Jaroslav a Rada Vlastimil	
Chodský černý týden	79	Pan Posleda, přítel študáků	156
Madlenka z Pece	96	Žák, Msgr. prof. K.	
Vydra Václav		Katolická akce	16
Národní umělec	67	Žilka František	
Výkřik mlčení	91	Naše křesťanství	56
Vyskočil Albert			
Kryštof Kolumbus	79		
Vyskočil G. M.			
Zahradou vzpomínek	167		

S

8—3

BAAR, JINDŘICH ŠIMON: Jan Cim-bura. 19. vydání. Obálka a frontis-pice Al. Moravec. Vydal B. Rupp v Praze 1946. Tisk Průmyslová tis-kárna v Praze. Stran 401-(III). 14,5×21. Brož. 93 Kčs.

Nové vydání nejlepšího díla Baarova. Podařilo se mu zde nakreslit opravdu výstižně a sytě typ jihočeského sedláka v rámci starobylých selských řádů, pevně zakotvených v křesťanské mrav-nosti. Ačkoli Baar sám nazval svůj ro-mán „jihočeská idyla“, nevystihuje ten-to název plně ráz i hodnotu tohoto díla, k jehož účinku nesporně přispívá ne na posledním místě jeho dramatický prvek.

tu

SS

23

BRAITO, Dr SILV. M. O. P.: Církev. Edice Krystal, Olomouc 1946. Stran 455, cena 150 Kčs.

Je známo, že Dr Braitto se vnitřně i zevně vzpírá přívlastku profesorskosti. Jeho kniha o Církvi není jen obsáhlým vědeckým pojednáním, nýbrž i svědec-tvím muže, který svou věc opravdově a hluboce prožil. Léta zápasil s ne-sčíslnými problémy, jež jsou spojeny s mysteriem Církve. Hlavní zásluhou Braitovou jest, že nepodlehł módám a sklonům německé theologie, jež vy-ústily v jednostranné zdůrazňování vnitřní stránky Církve, jako by její stránka vnější a viditelná byla pouhým případkem a nenáležela k její pod-statě. Podstatou Církve není ani pouze její stránka vnitřní, duchovní a nevidi-telná, ani pouze její stránka vnější a viditelná. Surchovaně nesprávné by by-lo odlučovat Církev milosti od Církve autority, poněvadž ono vnitřní a du-chovní je podle příkazu Kristova udi-leno vnější, viditelnou hierarchií a vněj-šími, viditelnými znamenými, to jest svátostmi. Tajemství Církve je v tom, že viditelná společnost lidí je zároveň neviditelným či mystickým tělem Kris-tovým. Církev je tajemství, to znamená, že methodou historickou a apologetic-

kou, kterou autor mistrně ovládá, lze ukázat věřitelnost toho tajemství jako článku víry. V Církvi je třeba věřit. Pro-to nauka o Církvi náleží především do dogmatiky a ne pouze do apologetiky. Po přečtení knihy nabýváme dojmu, že je to kniha nadmíru časová a jak kně-žím, tak i laikům potřebná, neboť ze spleti předsudků, bludných a pokřive-ných názorů o Církvi nelze se vyprostit jinak než pronikavým studiem: a to nám umožňuje právě kniha Braitova, jejíž hodnota je nejen v dokonalém zvládnutí látky, ale i propracování the-matu do nejjemnějších odstínů, které se snad nezasvěcenci budou zdát pro-fesorskými, ale na kterých právě záleží vše.

D. P.

×

8—3

GARY, ROMAIN: Zosia vyzvědač-ka. Přel. Frant. Hejtmánek. Nakl. Práce. 24×32. Stran 42, cena 9 Kčs.

Jaroslav P. Blažek píše o tomto ro-mánu ve Svob. Novinách 29. 12. 1946: „Už jsme mysleli, že Morzakor bude žít jen v dějích historických. Že se u nás neobjeví. Že se nemůže objevit, když máme ministerstvo informací, minister-stvo školství a osvěty, výzkumný ústav pedagogický, ústav pro český jazyk, syndikáty spisovatelů, ÚRO, povolovací řízení pro každou brožuru, na všech místech sedí lidé kultivovaní, socialisté, hlasatelé idejí o novém a lepším člo-věku. Vždyť několik desítek učitelů, básníků, spisovatelů se stalo profesio-nálními strážci naší literární úrovně!

A najednou jako když dostanete ránu palicí do hlavy. Nakladatelství Práce vydává edici Románové novinky. První svazek vyšel a rozletěl se po stáncích, trafikách a knihkupectvích. Nevěříte svým očím. Hanebná čeština, sprosté scény, oplzlé myšlenky, literatura nejhnusnějšího v-du.

Jako jeden z účastníků křtu slova Morzakor volám na pomoc všechno uči-telstvo, všechny rodiče, všechny lidi dobré vůle, kterým záleží na mravní

úrovni národa. Stydím se do hloubi duše, že něco podobného mohlo vyjít v nakladatelství Práce, jejímž majitelem je ÚRO. Volám ÚRO, svaz zaměstnanců školství a osvěty, volám dělnické kulturní pracovníky: Zastavte, stůj co stůj další vydávání Morzakoru v novém rouše. Tady nám vyrůstá křisitel fašismu, vychovatel amorálních typů, z kterých se rekrutovalo oněch 50.000 pod Hradem.

Je ještě čas. Poměry se již opravdu změnily, když dnes je možné napsat, že první román románové edice, kterou vydává Práce (majetník ÚRO), je svinstvo, jež ohrožuje mravní úroveň mládeže. O Rodokapsu jsme to napsat nesměli. Ale co dělá, proboha, ministerstvo informací? Kdo dal svolení, aby podobný škvár mohl vyjít? Vždyť na povolovacím výměru musí být jméno aprobanta! Který kapitalista v socialistickém podniku má zájem na tom, aby vydělával na ohlupování lidu? Toho lidu, který dnes vládne v Národních výborech?

Proti moru je třeba jít ostře. Je stydno, že se našel překladatel, který tento „román“ přeložil, že se našel nakladatel, který jej vydal. Práce tisíce učitelů v desetitisících školách v předměstě, který má pěkné jméno: občanská výchova, je ohrožena. Je třeba troubit na poplach. Ve jménu nové doby, ve jménu ohrožené mládeže (kde je Svaz mládeže?) voláme do všech koutů naší vlasti: Zabte Morzakora, zabte jej dřív, než se opět rozleze a rozhlodá zdravé kořeny našeho těla. Na nemravnosti mohl vydělávat kapitalista. Ale nesmí na ní vydělávat socialista.“

M

003

ILJIN M.: Černé na bílém. Zajímavé příběhy písma i knihy. Přel. Petr Denk. Ilustroval N. Lepšin. Státní nakladatelství Praha, 1946. 14,5×20,5. Stran 88, cena neváz. 12 Kčs.

Zajímavá historie. Dovídáme se z ní, jak od živých vyprávěčů přes skrovné obrázky ve slujích a zápisy na kůře dospělo lidstvo až k hieroglyfům egyptským na zdech chrámů a pyramid a ke klínovému písmu Babyloňanů a Peršanů, psanému na cihlách, a odtud přes fenické písmo a papyrusové svítky a pergamen a voskové tabulky až k modernímu písmu a ke knize z papíru.

Psáno poutavě a přístupně pro každého čtenáře. Škoda, že 2 místa knihu poněkud kazí. Na str. 14/15. se člověk nevtipným a nevědeckým způsobem odvozuje od zvířete a na str. 68—69. se činí pořouchlé narážky na pokání hříšného mnicha a odpuštění hříchů za každé napsané písmenko. Autor asi neví nic o pokoře takových mnichů, kteří se považovali za hříšné, i když žili docela zbožně, ano i svatě. Vítek.

S

92

Kniha o Alfredu Fuchsovi. Uspořádal Ctibor Mařan, vyd. Edice Rozprav, Praha-Břevnov, 1946.

Kniha vychází k pátému výročí Fuchsova umučení v Dachau a k dvacátému pátému výročí jeho křtu. V této knize, psané s láskou, obdivem a vděčností, ožívá před našimi zraky mnohotvárná osobnost Drafova: pražský žid s náchylností k otylosti, veselý a duchaplný společník, neúnavný vypravěč anekdot, nepřekonatelný optimista, bystrý a vtipný žurnalista, pilný přednášeč, nepřemožitelný debatér, pohotový a plodný publicista, nevšedně schopný popularisátor, upřímný demokrát, intelektuál, který dosahuje vrcholů lidského myšlení, obratný dialektik, a při tom všem a nade vše uvědomělý a hluboce věřící křesťan, křesťan s hlubokou láskou k bližnímu.

Redaktor knihy vytvořil věrný a živý obraz Fuchsův, zařadiv do knihy příspěvky přátel z nejrozličnějších prostředí. Jsou to projevy spontánní a nenucené a tak osobnost Drafova vyrůstá v celé své živelné výraznosti. Jsou tu projevy jeho duchovních přátel, jeho spolupracovníků redakčních, jeho ctitelů a žáků i jeho přátel z občanského života. A stránky, na nichž očití svědkové líčí jeho smrt v ledovém krutýři u brány koncentračního tábora v Dachau, se čtou jako výňatky z prostých, prvokřesťanských martyrologií. Vysoké bylo clo, které židokřesťan Alfred Fuchs zaplatil při vstupu do věčnosti.

Kniha o Alfredu Fuchsovi je dílem dokumentárním. Obsahuje-li kromě písemných a obrazových dokumentů také stati a kresby jiné, je to jen na prospěch, poněvadž tím se dokresluje osobnost Fuchsova v celé a mnohotvárné velikosti. — Je tištěna na krásném papíře a doplněna mnoha dokumentárními fotografiemi. V. H.

KNOB, JAN: Kámen ze všech nejkrásnější. Brno. Družstvo moravského kola spisovatelů. 1946. Ilustr. Vlastimil Rada. 8°. Stran ? Cena ?

Pojednává o dobrodružných cestách Čeňka Pacly, rodáka z Turnova (nar. 1813) po Australii a Americe. Pro chlapce od 12 let. Kniha výchovná a poučná. Vypravuje mnoho zajímavého o českých drahokamech. Radovy ilustrace nádherné. Na konci mapa Paclových cest.

—

KOŘÍNEK J.: Přírodopisné feuilletony. 2. vyd. Vydalo Lékařské nakladatelství, Praha 1946. Cena 80 Kčs.

Knihou šťastné pohody a roztomilého optimismu bychom krátce nazvali dílo Kořínkovo. Vynikající tento náš bakteriolog, Hanák rodem, vložil do své knihy ducha hanácké bodrosti, rozšafnosti a přirozeného, zdravého humoru. Ovšem vědy — té suché, všelikými statistikami, diagramy, citáty a pokusy se hemžící „suché“ vědy tu najdeš pramálo. Jsou tu jen její jádérka obalená do zcela civilního, zato však humorného a teplého humoru, tlumočného velmi osobitým a šťastným podáním. Cítíš na každé stránce, že se tu humor nehledá, nýbrž že prýští z přirozené své studánky boдрého srdce. A věru, toho je nám také v dnešní době rozčilení, zmatků, problémů a napětí s vrchovaně třeba. A nepřeháním, řeknu-li, že v Kořínkovi máme svého novodobého Nerudu v odění přírodopisce. I jeho humor osobitý a šťastný voní často hořkosti bídy lidského červíčka. Dr J. O. Martinovský v L. Dem.

—

KROFTA, KAMIL: Malé dějiny československé. Vyd. 3. Matice česká, nákladem Orbisu v Praze 1946. Stran 176, 16 stran obrázků a 2 mapy. Cena nev. 75 Kčs.

Známe Kroftovy Malé dějiny, psané hlavně pro informaci ciziny a přeložené do řady cizích jazyků. Hutná zkratka, jež chce říci, jak jsme se státně i kulturně účastnili evropského života. Třetí vydání opravil a podle autorových zápisků doplnil Josef Klik. Sahá až po návrat p. presidenta 16. května 1945. Nejnovější době je věnována zvláštní

pozornost (od první světové války skoro polovina rozsahu). Třebaže se Krofta nevzdává základního pojetí o husitské době jako vrcholu našich dějin, přece je dotčen výsledky Pekařova bádání o husitství natolik, že podává obraz věcný. Správně také hodnotí počátky našeho křesťanského a státního života (sv. Václav). Zvláště cenné je líčení naší katastrofy 1938 a jejích předzvěstí, protože tehdy Krofta jako ministr zahraničí viděl přímo do událostí. B. Smékal.

M

LAŠEK, Dr FRANTIŠEK: Litomyšl v dějinách a výtvarném umění. Vyd. 1. Naklad. J. R. Veselík v Litomyšli, 1946. Stran 128 a 135 obr. v příloze. Cena nev. 175 Kčs.

Někdejší litomyšlský primář, zanícený milovník města a amatér v historii podává tu zhuštěný obraz minulosti Litomyšle, zaostřený k jejím uměleckým památkám, bohatě vybavený obrazovým materiálem. O Českých bratřích a o době pobělohorské píše v obvyklém liberalistickém pojetí. B. Smékal.

M

PILAŘ, FRANT.: Den začíná nocí. Román. Praha. Naklad. Práce 1946. V knihovně Příliv. 14×21,5. Str. 229. Cena brož. 66 Kčs, váz. 96 Kčs.

Děj z poslední války v Jugoslavii. Malý hoch podniká velmi nebezpečnou cestu lodicí na daleký ostrov Vis, aby donesl partyzánům včas zprávy raněného otce. Vypravování promíseno líčením bujných krás přímořských krajů — někde snad až příliš častým na úkor rušnosti děje. Mezi řádky nám spisovatel dává nahlédnout do svých náboženských názorů: zná 2 bohy. Dobrého Boha píše velkým B, ten nešetřil na světě krásou, ale mnohem častěji nám píše o skoupém a macešském bohu (s malým b), jenž je vinen chudobou dalmatské kamenité země. Nám se naopak zdá, že dějiny mluví o dřívějším kvetoucím bohatství Dalmacie a že je podivné připisovat vše na vrub Bohu místo chamtivosti lidské, jež dovedla spustošit Dalmacii, kraje severoafrické i Palestinu. Celou knihou vane melancholie — vždyť i „bachraté kozy tam sázejí bobky na znamení smutku“ (str. 159). Jinak je to kniha pěkná a líčení nádherná. Mysl

— 8—3
PROKŮPEK, VÁCLAV: Ztracená země. Vydalo Družstvo MKS v Brně. Stran 248, cena 72 Kčs.

V. Prokůpek, ač rodák z Podkrkonoší, dovedl se dobře zaposlouchati do horečnatého tepu hlučínské země. Vyznává to sám: „vpíjel jsem se do zraku všech lidí, zaposlouchával se do jejich řeči, rád chodíval do kostela a naslouchával jejich modlitbám.“

Z tohoto neustálého pronikání pod povrch věcí až k duši této podivné země a neméně podivného lidu vzešla tato kniha, zachycující dnes více než dokumentárně kraj, který ještě dnes prožívá svou tragickou epizodu. Prokůpek hutným slohem dovedl nám zachytiti pohnutá léta Hlučínska. Dovedl jíti ke kořeni celého problému a ukázal na prapříčinu toho všeho, co zejména od voleb r. 1935 otrásalo hlučínskou zemí: Jeseníky byly příliš vysoké, než aby přes ně viděli odpovědní lidé z Čech a Moravy. A když tam přišel poctivý český chalupník, je nenáviděn jen proto, že si tu zem zamiloval. Nenáviděn nevědomými odrodilci, štvárenými z Ratiboře. Hlučiňáci, synové a dcery starých Moravců, kteří se skoro dvě stě let bránili, se dali obrácenou cestou. Čtouce knihu, neubráníme se mocnému pohnutí. Ne, není to žalobní spis, ale slova plná lásky i když oko je zaplaveno slzami bolesti nad bloudícími. Prokůpek, na rozdíl od A. C. Nora, dovedl chápati i věci zdánlivě nechápatelné. Nezastírá, ale neodsuzuje pašálně. — Kniha byla dopsána r. 1938, kdy prusácká ruka vztáhla své drápy po Hlučínsku. Dnes zase je Hlučínsko částí slezské země, ale zdá se, že ani tentokrát mu nerozumíme. Proto tím spíše je Prokůpkova kniha živě aktuální. Zaslouhuje, aby byla hojně čtena. Je to více než román, neboť ji psal sám život. — Bka.

— 944
ROY, CLAUDE: Paříž povstala. Přeložil A. J. Liehm. Vyd. 1. Naklad. Jar. Podroužek, Praha 1946. Str. 40. Cena nev. 30 Kčs.

Reportážní záběry z osvobozovacího boje Paříže až do příchodu spojeneckých vojsk (Leclercovy divise). Velmi podobné našemu květnovému povstání. Mihně se tu také postava náčelníka francouzského hnutí odporu G. Bidaul-

ta. Knížka se liší od jiných toho druhu, že není nesena slepou nenávistí a mstou — naopak zdůrazňuje: my nejsme takoví jako Němci. B. Smékal.

— 91
SMEJKAL, BOH.: Poutní chrám P. Marie na Sv. Kopečku. Tiskem a nákladem V. Kullila, nár. správa, v Olomouci 1946. Str. 30. Cena 12 Kčs.

Knížka, vydaná u příležitosti 100. výročí znovuvvedení řádu premonstrátského na Sv. Kopeček, má dvě části: I. Dějiny chrámu. — II. Umělecká výzdoba, jejíž výklad doplňují 4 fotografie.

ŠPILKA, ZDENĚK: Říkej nám táto! Brno. Družstvo Moravského kola spisovatelů. 1946.

Nenáročná říkanka trochu obstarožnější ražby pouhého veršování, jak je u nás první pěstoval ušlechtilý buditelský spisovatel P. Frant. Doucha, jehož průkopnická dětská knížka „Na tom našem dvoře“, je stále ještě po desetiletích vábným vzorem většině psitelů tohoto druhu dětského písemnictví pro ty nejmenší. Zdeněk Špilka svá říkadla námětově rozdělil na 4 části: Jména, O zvířátkách, Kalendář a Naši ptáci. V první improvizuje rýmováčky na nejběžnější křestní jména a jejich zdrobněliny nebo lidové zkomoleniny bez zvláštní vynalézavosti, šťastnější jsou už příběhy ze života zvířátek (u „Veverky na vandru“ jsou pravděpodobně přehozeny stránky, takže báchorka vlastně začíná koncem!), nejpůvodnější, nejzpěvnější, a také nejvtipnější jsou dva poslední oddíly, především Špilkův „Rok v kostce“. Co každého caparta zaujme na této knížce, jsou zajisté velmi krásné barevné kresby Marie Ehlerové, plné života, vzduchu, vůně celého roku, téměř mžikové pohybovosti, jemného humoru i taškárství. Malířce se tu podařilo zobrazit nepadělaný dětský svět v celé jeho ustavičné proměnlivosti, podařilo se jí také nevťiravě ukázat k cestě správné výchovy ke kráse, především ke krásnu výtvarnému. K. T. v Nár. obr.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebíratí samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

8—93

VM

8—3

BAJKY: Uspořádal Jaroslav Hloušek. S obálkou, kresbami a v grafické úpravě Hermíny Melicharové vydal Ant. Dědounek v Třebouchovicích r. 1942. IX. svazek knižnice OREB. F.: 15×21. Str. 65. Brož. 34 Kčs, váz. 46

Řada bajek vyprávěných prosou nebo veršem od našich starších skladatelů, zejména zastoupen K. Vinařický, V. Zahradník, J. Rubeš, B. Peška, Fr. Procházka, V. Říha. Vysvětlení, jak rozuměti bajce, připojeno k veršovanému příběhu „Sup a čáp“, jenž přejat ze staré Čitanky malých od K. Vinařického. Další výklad o vzniku a významu bajek i jejich skladatelích obsahuje záložka s pěkným poučením, jak čísti bajky i zamýšleti se nad nimi. Vyobrazení nevyhovují nejen umístěním (roztroušeny po knize namátkou), ale i provedením, zejména nevkusný a neslušný je obrázek na str. 46. — Pro děti od 8 let.

Vejv.

M

8—93

FOGLAR, JAROSLAV: Když duben přichází. Román o chlapcích, jací skutečně jsou. Obálka a obrázky Bohumír Čermák. Jan Kobes, Praha II., 1944. F.: 17×24. Str. 180. C. 78 Kčs.

Život třídy zvaná „Bedna“ během jednoho školního roku. Dvě třetiny knihy popisují neblahý stav její, surovost a sprostotu žactva. Pak se objeví nový učitel Kovář, který Bednu přivede v krátkém čase k vrcholům dokonalosti a mravnosti. Samozřejmě morálkou laickou. Kdo zná naše školy, usměje se v duchu. Takových chlapců jest skutečně — málo. Podávají se dobrá mravní povzbuzení, líčí se zajímavě povahy hochů, pochody duševní se psychologicky dostatečně nepodkládají. Jako vzor se uvádí Lubor, ten však právě se cítí povznesen nad kamarády, kteří na Boží hod velikonoční jdou na mši sv. (Str. 120.) — Pro hochy od 12 let.

Vgl.

GORKIJ, MAXIM: Makar Čudra. Novely. Přeložila dr. Maria Klimová. Vydala Matica Slovenská jako I. sv. Slovanské knihovny. Str. 362. Cena 84 Kčs.

K desátému výročí smrti Maximu Gorkého připravila MS výbor z Gorkého povídek, jichž napsal několik svazků a jimiž začala a vyvrcholila jeho literární tvorba. — Gorkij prošel křížem kráží skoro celým Ruskem a tak seznámil se s různými typy lidí, které potom zachytil ve svých povídkách. Byli to pastýři, cikáni, dělníci, žijící z ruky do úst, žebráci, děti, starci a stařeny, úředníci, slovem všechny typy ruského lidu. V povídkách zavedl do literatury nový typ, bosáky, a „bývalého člověka“. Prvý byl člověk široké ruské duše, který toužil poznat celé Rusko. Bloudil tedy stepí, horami, dolinami, mořskými břehy a když neměl ani na chleba, živil se zpracováním lnu. Na cestu nepotřeboval peněz, chodil pěšky, nocoval kde se dalo. Za podušku mu sloužil písek na pobřeží, mech v lese je měkký a hvězdnatá klenba ruského nebe nahradí teplou přikrývku. S ranečkem pod hlavou sní se tak krásně a samovolně přicházejí myšlenky o sobě, o člověku. Bývalí lidé jsou zase lidé zničení osudem z vlastní i bez vlastní viny, vinou okolností a prostředí, které často nechápe, že i oni mají lidskou duši. — Prvý svazek povídek, Makar Čudra, zachycuje v první, titulní povídce život hrde Raddy a Lojka, jak mu o tom vyprávěl starý cikán. Druhá vypráví o Jemelanu Pilajovi, bosákovi bez groše. A i další povídky dávají nám nahlédnout do ruské duše, duše prostého člověka. Soubor povídek opravdu nám podává aspoň výsek z toho prostředí, které dovedlo zaujmout autora a stejně i na nás dovede mocně zapůsobit, i když snad někdy nedovedeme souhlasit se závěry Gorkého. Pro poznání autora i světa, jím vylíčeného však tento soubor zasluhuje naší pozornosti. Pravda,

nutno knihu dát do rukou vyspělého čtenáře. Bka.

S 8—93

HEYDUK, JOSEF: Vincek a Estelka. Praha, Vyšehrad 1946. Povídka dětská. F.: 18×24, str. 124. Cena brož. 120, 145 Kčs váz. Ilustr. Kovařík Vladimír. Vyšlo v Dětských knihách Vyšehradu.

Chudý vdovec Uher žije se svým synkem Vinckem a s dvěma přáteli-starochy v dřevěné boudě za vesnicí. Jeden z nich z touhy po dětech si přivede z pražs. sirotčince malou Estelku, dcerku po maďarské přistěhovatelkyni. Obě děti naváží nerozlučné přátelství. Knížka je plná dětských dobrodružství Vincka i Estelky jakož i často nezasloužených nesnází všech obyvatel boudy. Bouda se totiž stala i útočištěm všech chudých pocestných, mezi něž se vloudili i zloději. Další nesnáze byly způsobeny necitelností obyvatel vesnice k chudým majitelům boudy. Knížečka ukazuje, že je často pod chudým šatem více poctivosti a ušlechtilosti než v příbytcích zámožných. Jen některé ty výrazy jsou málo pro děti zušlechťující (na př. vezmeš roha, usrkl likéru a rozkoší div nezařechtal, těbůh, kápne božskou) a pak to neestetické líčení vybírání a louskání vší na str. 46. Jinak pěkné. Doporučujeme.

S 8—93

HOLKOVÁ, MARIE: Děvče z tichého městečka. Román pro mládež. Ilustr. Ant. Machourek. Vydalo nakl. Vyšehrad r. 1946. II. vyd. F.: 14×22. Str. 168. Brož. 69, váz. 89 Kčs.

Knihá rozvíjí pestré příhody kamarádské skupiny mládeže malého městečka, jejich plány do budoucnosti, škádlení i vážné debaty. Ústřední postavou jest ušlechtilá, inteligentní Míla Jónová, zaměstnaná v matčině krejčovské dílně, zaujatá touhou po studiích a službě lidem v povolání lékařském. Přes nepříznivé poměry se nevzdává svého plánu a tajně studuje, aby mohla vykonat zkoušku do vyš. střední školy. Najde oporu a pomoc v rozvázném studentu Tomovi (jemuž život též brzo ukázal temné stránky). Vlivem své osobnosti Míla bezděčně uvede pobloudilého hochu, zkaženého studenta Viktora na dobrou cestu. Její

tajemství vyjde najevo za nenadálé povodně, kdy se octne v nebezpečí, v němž osvědčí obětavost oba její kamarádi Tom i Viktor. Matka Mílina konečně dává svolení ke studiu dceřinu. Předností knihy je znalost mládeže i umělecké ztvárnění téhož spolu s poutavostí dějovou. Vede nenápadně ke zřídům životní moudrosti, učí hledat pravé štěstí v hodnotách mravních. Vhodné obrázky doprovázejí text. Doporučuje se mládeži od 13 let, zvláště dívčí. Vejev.

SS 8—93

HOLKOVÁ, MARIE: Tereзка Martinová. Ilustr., obálka, vazba a úprava Karla Müllera. Vydal r. 1946 Ant. Doležal v Červ. Kostelci. Vyd. I. F.: 15×21, str. 270, cena 90 Kčs váz.

Je to pokus o novodobou legendu, v níž se autorka podjala úkolu přiblížit dnešnímu zmaterialisovanému člověku nejen líbeznost dětství, ale i krásu a štěstí života podle vůle Boží. Pomíjí tudíž vše, co by bylo těžko pochopitelné nynějšímu čtenáři, postrádajícímu hlubší náboženské výchovy. Svým osvědčeným vyprávěčským uměním dává nahlédnout do denního života Martinovy rodiny, drobností a episod ze školy i domácnosti kolem osoby milého a přemýšlivého děvčátka Terezky; jež není prosta některých dětských chyb, avšak v harmonickém rodinném prostředí rozvíjí se v bytost podivuhodné krásy duševní a síly. Poetická tato kniha s pietním doslovem o životě kamelitky sv. Terezie Ježíškovy jistě splní své poslání mezi dívkami a všemi, kdož mají rádi děti. jimž je především věnována. Jemné obrázky dobového koloritu diskretně doprovázejí text. — Vskutku jedinečné dílko naší literatury pro mládež dívčí zasluhuje rozšíření do rodin i knihoven. — Pro věk od 11 let.

Vejev.

S 8—93

HOŘEJŠ, J.: Hrdinové podmořských hlubin. Kresby od Fr. Pokorného. Nakl. J. Hokr. 1946. F.: 15×22, str. 230, váz. 85 Kčs.

Knihá předvádí pestrá dobrodružství nebezpečného zaměstnání potápěčského, v němž se často nasazuje život pro záchranu bližních i jejich majetku. Ve skupině potápěčů dobře charakteriso-

vaných vyniká rozvahou a ušlechtilostí nejstarší s přezdívkou „Táta“, mladistvou odvahou Petr Hilke, syn kapitána, odsouzeného na křivé udání. Několik z nich s Petrem, zvábění naději na velký zisk, se účastní nebezpečné výpravy k Antillám na vyzdvižení potopených lodí s velkými poklady. Dožijí se však zklamání, jež jeden zaplatí životem, ostatní získají cenné zkušenosti. Doma získá Petr vyznamenání a odměnu za obětavost a zdařilý výkon. Nato se vydává do Vých. Indie, aby vypátral v potopené otcově lodi žádoucí dokumenty pro jeho očistu před soudy. Po různých nesnázích se mu zdaří opatřit důkazy otcovy nevinny a přispět k jeho vysvobození. — Hodnotný obsah s uměleckou formou vytvořily dobrou a zajímavou četbu, jež splní svůj úkol i v ohledu výchovném, neboť dovede přiblížit ideál mravní odvahy, sílu a krásu oběti v podání suggestivním. Poučná i líčením života v moři a zaměstnání potápěčů. Zdařilé ilustrace. — Pro mládež od 13 let, zvláště hochy.

X

8—93

JAHOA, J.: Dva nezbedníci. Romantická dobrodružství všetečných kluků. Ilustr. J. Roleček. Nakl. A. Hubínek, Praha 1946. I. vyd. 22×30, str. 232.

Nesmyslné kousky a zlomyslné klukoviny dvou chlapců 13 a 14letých, kteří podnikají vypravování pohádkových příběhů a pověstí hledají dobrodružství, jež však vždy špatně skončí, buď poškozením, někdy značným, na př. pobouráním bytu a kamen při hledání hada hospodářčeka, jindy ničí si šatstvo atd., působí mrzutosti a sklízí stereotypní odměnu výpraskem. Jsou to neuvěřitelně naivní „dobrodružství“, nemožná u normálních chlapců současné doby, na př. vyvolávání draka ze skály, jež lákají hadrovou loutkou a chtějí přemoci dřevěným mečem, číhání na vodníka, záměna polednice s neznámým děvčetem příjemného zevnějšku, slídění po plívniku na kurníku atd. Jinak tropí nezbednosti z pouhé zbuynosti, aby se pobavili nesnázemi druhých, jako na př. sešitím všech kusů prádla na bělidle chudé stařeně. Další jejich „šikovné výmysly“ podle autora označení se týkají pomsty na lidech, od nichž se jim dostalo zaslouženého pokárání ne-

bo trestů. V tom jsou vsutku vynalézaví ku podivu, při čemž se dopouštějí i trestných činů. Na konec učitelovo vysvětlení je rázem vyléčí z romantických a klukovských zálib. — Pravděpodobné příběhy s naivní motivací a nelogičností stavby i zápletek postrádají přiměřené charakteristiky postav, vyznačují se šablonovitostí komposiční. Jsou psány ledabyly po jazykové stránce, na př. nebyla k spatření, hluché myšlenky, šmahinou, heble, šmitorálek, též vulgárními výrazy zpestřeny, jako: amant, fakan, zfanfrní atd. — Jde opravdu o literární brak, formálně bezcenný, obsahově bez hodnot, ohlupující přímo a kazící vkus čtenářův. Pěkná úprava snadno může svěditi nepoučeného k nákupu knihy zbytečné a škodlivé. Vejp.

M

92

KRYVDA, J. K.: Mičurin, tvůrce rostlin. Přel. Mykola Mychalčuk. Vyd. Svoboda, Praha 1946, str. 123—V, cena 30 Kčs.

Spis seznamuje mladé mičurince s hlavními daty života Mičurina a s jeho pokusy o křížení rostlin; ukazuje, jak třeba pokračovat v jeho díle. Kniha je stručná, věcná a poutavá. Jsou určena pro pěstitele ovoce v SSSR, dělá ovšem reklamu ideologii marxistické. Poněvadž „příroda nebyla s to stvořiti tak nádherné rostliny, které by vyhovovaly nové, rozumné a překrásné harmonii socialistické společnosti, takové rostliny pro socialismus tvořil lidský genius Ivan Vladimirovič Mičurin“ (str. 8). Původní vydavatelství si přeje od čtenářů posudky o knize a zaslání jich na adresu Kijev, Rudarmějská 14.

—

8—93

LASKIER, FRANK: Jsem námořníkem. Praha, nakl. Toužimský a Moravec 1946. Stran 40. F.: 14×21, 7.50 Kčs brož. 3. svaz. sbírky Polnice. Ilustr. Konečný J., přeložil z angl. Humplík Al.

Vzpomínky námořníka na cesty v míru za obchodem do dalekých zemí a zvl. vzrušující scény z přepadání angl. konvojů německými ponorkami a bombardéry. „Polnice“ skýtá zajímavou četbu pro hochy, ale rád si to přečte i dospělý.

— 003
LOUKOTKA, ČESTMÍR: Vývoj písma. Str. 220 velké osmerky. Připojeno 94 vyobrazení, 3 tabulky v příloze a 54 obrázky hlubotiskem. Vydal Orbis, Praha. C. brož. 130 Kčs.

Možno bez rozpaků říci, že tato práce známého amerikanisty zasluhuje pozornosti nejen u odborníků, ale především i mezi širokými kruhy, jimž takto otevírá velmi srozumitelný a názorný pohled do onoho velikého tajemství písma, v němž se tak jasně odrážejí dějiny kultury všech dob a národů. Odborníka překvapí, co dovedl autor soustřediti v této knize (nikterak příliš rozsáhlé). Jeho výklady, ať hovoří o písmu starověkém nebo čínském, či o písmech vyrůstajících v zemích evropské kultury, jsou opravdu názorné a srozumitelné. Tabulky a především hlubotiskové reprodukce ukazují, kolik píle vynaložil autor, aby poskytl i těm méně zasvěceným ucelený a názorný pohled do velikého tajemství lidského písma. Neboť v písmu se zrcadlí také duše národů a to namnoze velmi výrazně a dokumentárně. — Snad jedině bychom mohli se pozastaviti nad tím, že právě této evropské sféře písma je tu poměrně věnováno velmi málo místa. Ale to se dá vysvětliti přirozeně tím, že autor se především pohyboval ve světě exotickém, kde získal velmi dobrých znalostí a dovedl přitom také dobře použiti cizojazyčné bohaté literatury. Tím nám podává skutečně dílo, jaké snad nemají v takové soustředěné formě ani národy daleko větší a tím také bohatší na vědecké paleografické odborníky. — Knihu možno doporučiti každému, kdo se zajímá o podivuhodný kulturní vývoj, zachycený právě v písmu. Tím se dostává do rukou i méně poučených čtenářů dílo, které budou čísti se zájmem a namnoze ani nebudou tušit, že touto cestou pronikají i za cloňu, která jim dosud zahalovala tajemství mnoha kulturních národů. Bka.

V 8—3
MARTÍNEK, VOJTECH: Zrádce národa. Román. 2. vyd. Nakl. Melantrich v Praze 1946. 8. Str. 276. Cena 117 Kčs, váz. 148 Kčs.

Životopisný román známého revolucionáře, radik. žurnalisty a průměrného beletristy K. Sabiny, usvědčeného

z polic. konfidentství. Autor ho nehájí, ale pokouší se objasniti motivy jeho úpadku a vylíčiti krátký boj v jeho duši i důsledky, jaké mělo jeho pozdější prozrazení. Sabina není tu hrdinou, nýbrž obětí svých chyb. Je tu dobře zachycena i řada soudobých postav světa lit. i politického, mezi nimi také K. A. Vinařický a méně sympaticky redaktor kalendářů kanovník Václ. Štulc, který se marně pokouší pohnouti zuboženého již „zrádce národa“ k lítosti. E. M.

— 8—93
MEDULA, JIŘÍ: Posel s nebes. Praha, naklad. Toužimský a Moravec 1946. Str. 40. Cena 7.50 Kčs brož. F.: 14×21. Ilustr. Wowk Jiří. Vyšlo jako 2. sv. sbírky Polnice.

Děj z poslední války. Napínavé líčení útěku 2 Čechů z obsazené vlasti do Anglie, výcvik parašutistů v Anglii a jejich seskoky: v Norsku ničí četa parašutistů letecké skladiště a šťastně uniká letadlem zpět; naši 2 hrdinové jsou spuštěni i do Čech, zde zrazení, jeden hyne, druhý však vykoná ortel nad zrádcem.

— 8—93
OSEJEVA, V.: Kouzelné slovo. Ruské pohádky. Přeložil Pavel Fink. Obálka a kresby J. Dvořáčka. Nakladatel. Novela, Brno, 1945. Edice Žeň, výběr z dět. světové literatury. 1. vyd. 8°, str. 36. Brož. 37,50 Kčs.

Obsahem je několik pohádek i povídek z dětského i zvířecího světa, jež prostým výrazem výstižně podávají znaky dokonalého lidství. V titulní povídce „Kouzelné slovo“ naznačen význam zdvořilé prosby. Jiné povídky názorně předvádějí cenu upřímnosti, přátelství, vyvádějí duši dětskou ze sobeckého omezení, ukazují dítěti správný poměr k světu, povinnost — splácet lásku láskou, odhalují obětavost rodičů — a to vše opravdu šťastným způsobem, bez moralisování. Není to pouze knižní vyprávění, ale život sám v přístupné formě dětem. Dobré obrázky. Vhodná pro děti od 8 let. Vejv.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebíratí samostatně, ať ji objedná v Exercičním domě ve Frýdku. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

D

8—31

BRONTĚOVÁ, EMILY: *Bouřlivé výšiny*. Přel. B. Šimková. Laichterova sbírka krásného písemnictví sv. 48. Vydal Jan Laichter v Praze 1946. Tisk Orbis v Praze. Stran 478-(II), 13×19. Brož. 110 Kčs.

Klasický román známé anglické spisovatelky, který líčí sugestivně, místy s drastickým realismem, intriky muže, mstícího se za ústrky a ponižování na rodině dobrodince, který se ho kdysi ujal jako opuštěného hochu. Marný zápas lidské křehkosti a pošetilosti s neúprosnou vůlí a zločinnou zchytralostí temné povahy zcela ovládané pýchou je vyličen stejně mistrně jako podivný zlom, jež v ní působí nenaplněná láska. Pochmurnost celého příběhu je teprve v závěru zmírněna jasnějším akordem. Silné dílo, přes některé technické nedostatky nebo násilnosti; hodí se jen pro dospělé a zralé čtenáře. tv.

OMM

348

BUŠEK, VRATISLAV Dr: *Učebnice dějin práva církevního I*. Vydal 1946 Všehrd, spolek čsl. právníků v rámci SVS. Obálka Jos. Šedivý, cena brož. 72 Kčs. F. 15.5×22.

Přehledná studie, která ve své první části „*Prameny poznání historie práva církevního*“ je věcně a objektivně zpracována. Kde ovšem přichází autor k pojům dogmatickým, nejsou jeho výroky správné. Na př. uvádí jeden výrok sv. Augustina o Církvi, že Církev je neviditelná společnost živých i mrtvých křesťanů, a praví o něm, že je to theologické pojetí Církve. (11) To ovšem ani zdaleka není pravda.

S druhou částí knihy nemůže už katolický bohoslovec souhlasit v mnohých bodech. Především v otázce primátu. Autor uznává pro římského biskupa jakousi „čestnou přednost“ (132), ale rozhodně popírá „vládní primát“ papeže v Církvi a tvrdí o něm, že „teprve papežové Lev Veliký, Gelasius a Řehoř I. Veliký jsou zakladateli a

průkopníky myšlenky vládního primátu biskupa římského“ (125). Také „primát věroučný“ není majetkem papeže římského od dob sv. Petra. Autor praví, že teprve časem ho dosáhl papež a to proto, že vždy stál na straně orthodoxie. (132)

V otázce modernismu praví autor o Církvi, že se stala typickým představitelem reakce a legitimacy (188) a modernismem rozumí boj Církve „proti moderním doktrínám, zvláště demokracii, socialismu, anarchismu, nihilismu“ (ib). Nepřesně charakterisuje autor modernismus. Jeho podstata přece nezáležela v prvcích sociálních, politických nebo hospodářských, ale v omylech filosofických a dogmatických.

Autor také naráží na papežskou politiku posledních let a praví: „Církev odsoudila nacismus, ale sympatie a ohledy k německým katolíkům byly rozhodujícími na politiku Vatikánu“ (193). Jistě pravdivé a také správné. Papež je otcem všech, Církev je milující matkou, ne macechou, která nenávidí. Láska k duším je vůdčím momentem vatikánské politiky, a nic jiného. Totéž platí o poměru Vatikánu k nám za této války: „Za mnichovské krise Vatikán sice projevil své sympatie k těžkému osudu národa sv. Václava avšak vznik autoritativního katolického státu slovenského v něm našel rozhodnou podporu“ (196). Vatikánská politika má jediný cíl: zachránit národy a učinit je šťastnými v hlubším slova smyslu než materiálním nebo materialistickým. A slovenský stát byl konečně uznán jinými mocnostmi a i Rusko mělo v Bratislavě své diplomatické zastoupení.

Zcela odmítáme autorův závěr, kde „prorocky“ chce označit, jakým směrem půjde vývoj poměru Církve a státu, jemuž je věnována druhá část této knihy: „... lze očekávat, že i na tomto poli Evropa domyslí svůj a jako proti Církvi dospěla k ideji demokracie a svobody svědomí a vyznání, že dospěje, přes dočasné záchvěvy reakce, i k po-

slednímu z hesel novodobých, k odluce církve od státu, prováděné ovšem ze svobodné vůle všeho lidu“ (211). Jasně se v této věci vyslovil už Pius X. v encyklice *Vehementer*: „Zásada, že zájmy státu je třeba odloučit od zájmů Církve, je zajisté svrchovaně falešná a zhoubná...“ Nejnověji Breik, *Církev* 437.

V druhé části knihy je však také řada míst, kde autor mluví velmi pěkně o Církvi a uznává její četné zásluhy o kulturní rozkvět Evropy. Hájí Církev i ve věci středověkého provisního systému a praví, „že tyto zlořády uvedli do Církve panovníci světští, zvláště císařové, kteří se domáhali touto cestou odměny pro své věrné služebníky“ (155). Z autorova vyprávění je zřejmý také nesmírný klad všech utisků a pronásledování pro Církev. Tak z nových dějin na př. francouzská revoluce, „která rozvrátila katolicismus francouzský organizačně, ač vnitřně jej připoutala k papeži a vyhladila takřka všechny gallikánské tendence“ (185). Nebo Bismarkův „Kulturkampf“, který se roku 1887 rozplynul a skončil vítězstvím Církve, jejím vnitřním posílením a obnovou prestiže papežské (189). A ještě zajímavé shodnocení: „Tisíciletá tradice a zkušenost její činí z ní činitele dosud svrchovaně významného v životě veřejném a bude jím vždy, pokud evropská kultura zůstane křesťanskou a převážně katolickou“ (199).

Zase je touto knihou potvrzeno, že nemůže psát žádnou příručku některé theologické disciplíny netheolog. A nijak nás nedeprimuje autorův závěr o odluce. Budoucí historik napíše o podobných pokusech totéž, co napsal náš autor třeba o francouzské odluce, že totiž Církev byla organizačně rozvrácena, ale vnitřně posílena.

Medek

8—34

CVAČKA, JAKUB: *Vo Kozinovi ha vo Lomikarovi*. V Praze II. nákladem Č. A. T. r. 1946. Ilustroval Petr Cvačka. F.: 18×25. Str. 76. Cena 65 Kčs brož., 90 Kčs váz.

Knihy podává zajímavou bulačinou pověstí, které vyprávěli spisovateli staří pamětníci na Chodsku. Čtenář si z nich utvoří obraz chodského života, plného bojů, ale i víry v spravedlnost Boží za hrobem. — Vhodné pro dospělé i děti.

SS

248.1

DACÍK, R. M. OP: *Duše světců*. Vyšla Dominikánská edice Krystal 1946, str. 208, cena 35 Kčs 11×17.5.

Jasně psaná a potřebná práce, která ukazuje podstatu svátosti i cesty k jejímu uskutečnění populárně a srozumitelně všem. Autor vybízí k následování svatých a konkretisuje tento pojem: „Uchopit ducha světce a dát mu formu, vyjádření, odpovídající individuálnímu temperamentu, době, prostředí, okolnostem, to znamená následovat svaté“ (27). Theorii, kterou autor podal v první části knihy, ukazuje potom prakticky na světcích svého řádu. „Imprimatur“ bylo této knize dáno už v roce 1942. To svědčí o čilé činnosti autorovy za války.

Medek.

N

8—31

FISCH, JULES: *Případ Gaystroňův*. Vydal „Svět“ v Mor. Ostravě 1945. Tisk „Osvěta“ ve Valašském Meziříčí. Stran 200-(II). F. 13×17.5. Brož. 42 Kčs.

Detektivní román s krkolomnou zápletkou nastrojené vraždy, s níž se zkrří nezamýšlená vražda skutečná, spojená se záměnou mrtvol; k tomu ovšem bystrý mladý detektiv, jemuž pomáhá hezká mladá dívka a jenž všecko vyřeší, načež si tu dívku vezme. Děláno podle běžné wallaceovské metody, s některými násilnostmi a naivnostmi; nevyniká nijak nad průměr.

tv

DMM

92

GRUZDĚV, ILJA: *Život a příhody Maksima Gorkého*. Přeložil V. Valenta-Alfa a K. Hanuš. Typografická úprava V. Hanč. Družstevní práce Praha. Tisk Grafia Praha II. vyd. 1946. F. 15×21.5. Stran 148. Sbírka Do života sv. XII. Cena váz. 40 Kčs pro členy.

Rodiče, kteří se hrozí hrubých výrazů, jež přináší z ulice domů jejich dospívající mládež, sotva dají tuto knížku, jinak i pro dospělé velmi zajímavou, do rukou svým miláčkům; ani invektivy na náboženství a laická morálka nechybějí.

D

8—31

GUDMUNDSSON, KRISTMANN: *Svatá skála*. Z norské předlohy přeložila Jiřina Vrtišová a Dr. Pavel Eisner.

Grafická úprava R. Rubík, obálka Zd. Batal. Vydal nakladatel Ferd. Holas v Praze jako 8. sv. edice „Světová prosa“ na podzim roku 1946. Cena brož. 75 Kčs, váz. 105 Kčs. F. 13.5×21.

Na Island přicházejí první osadníci z Norska. Jejich osudy vypráví tato kniha, plná dynamické epičnosti, kniha hutných pohledů na duši severana 10. století, člověka, který žije zcela v zajetí svého pohanského náboženství a zděděných kultovních násilností. A přichází vliv křesťanství. První generace zůstává ještě pohanskou, ale druhá už zapomíná na krevní mstu, třetí dovede i vraždu odpustit, dovede i svého úhlavního nepřítele klidně pohostit.

Medek.

X

8—31

HOSTOVSKÝ, EGON: Sedmkrát v hlavní úloze. V souboru spisů E. Hostovského vydal roku 1946 Melantrich v Praze v úpravě K. Teige. Str. 292, cena brož. 95 Kčs, váz. 125 Kčs.

Chaos, zrada, šílenství a běsnění doby před Mnichovem. Metafysická tvorba aplikovaná na politický námět. Ale opravdu chaos a zmatek jsou vůdčími prvky románu. V sedmi postavách prožívá autor tíživé události před mnichovskou katastrofou.

A postavy románu jsou povrchní a plýtké charaktery, které žijí svůj život jako by nebylo Boha, jako by nebylo větších hodnot pro člověka, než je požitek a hřích. Jedna věta nás však nutí k zamyšlení: „V Čechách je katolicismus pochmurný, protože se příliš často jen brání.“ (268.)

Medek.

—

8—4

KARNÍK, JAN: Večery u krbu. Verše. II. dopln. vydání. Družina literární a umělecká, Olomouc 1946. Str. 110, cena 38 Kčs.

Dr Josef Svítíl, daleko známější podle svého básnického jména Jan Karník, vydal toto druhé doplněné vydání svých veršů nejen pro potěchu svých četných přátel, ale jistě také jako svědectví, že jeho zdravý duch dovede odolávat všem úkladům stáří. Osatně s dobře kovanými verši Karníkovými se setkáváme stále ještě sem tam sporadicky roztroušenými.

Věříme, že toto není odkaz básníkům, který již několikrát ohlásil, že se vzdá umělecké tvorby. Neboť nikoliv tělesné stáří, jeho útrapy, ale zdravý a efesky živý duch je znakem, pod nímž stále básník dovede jít svou cestou.

-ene-

SS

32

KRLÍN, JOSEF: Papežská politika. Kuncířovy knihy sv. 361. Cena brož. 162 Kčs, váz. 197 Kčs, str. 442. F. 13×21.5.

Povolaný autor, a zhostil se úspěšně velikého úkolu. Široce založená studie o papežství v posledních dvou stoletích je zároveň velkolepou apologií zejména dnes potřebnou širokým vrstvám našeho lidu. Poměrně vysoká cena to však znemožňuje. Autor nepodává látku chronologicky, nýbrž věcně. A to umožňuje čtenáři vidět souhrnně na př. vývoj sociální otázky v politice posledních papežů nebo unionistické hnutí. Svá tvrzení dokládá řadou pramenů i literatury. Snaží se psát objektivně. Proto neváhá také přiznat taktické chyby vatikánské politiky, když se opravdu staly. O smyslu vatikánské politiky praví výstižně, že „je to politika, která jediná je s to přemoci v národech vzájemnou nenávisť, která má cíl, zachránit je a učinit je šťastnými v hlubším slova smyslu než materiálním nebo materialistickým (425). Toto jediné správné pojetí vatikánské politiky jest pro nás zorným úhlem, pod kterým je třeba posuzovat zákroky vatikánské diplomacie, neboť jen tak uvidíme všechno ve správném světle a porozumíme, proč Vatikán to „ono udělal nebo neudělal.

Autor považuje členství Vatikánu v bývalé Společnosti národů za možné a říká dokonce, že „bylo omylem“, že Vatikán nebyl členem Společnosti národů. Nemožnost tohoto členství dokazuje Dr Alfred Fuchs ve své knize „Novější papežská politika“, Politická knihovna, Praha 1930. Praví tam, že tomu tak nemohlo být z několika důvodů. Předně proto, že Vatikán nemohl zakročit brannou mocí proti eventuálním rušitelům míru. Papež musí zdůrazňovat svůj duchovní primát i nad světskými panovníky, a mohl by jediné předsedat podobnému shromáždění. Dále je nemožno, aby Vatikán se podílel, byť jen theoreticky, mezinárod-

nímu soudnictví. Spolupráce je však možná a praktikuje se ve formě expertisy. (43.)

Aktuální pro nás je také partie o poměru Vatikánu k Itálii v době italskohabešské války. (238—239.) Papež již od roku 1933 volal při každé příležitosti při veřejných promluvách: „Dissipa gentes, quae bella volunt.“ O vánocích 1934 promluvil po prvé proti válce. 1. dubna 1935 mluvil po druhé: „Kdyby však se přece někdo odvážil dopustit se tohoto zločinu, pak nebudeme moci činiti jinak, než prositi Boha s bolestí v srdci: Rozpraš národy, kteří chtějí válku.“ 8. 7. 1935 při beatifikaci habešského světce Justina de Jacobis vznesl ještě naléhavější prosbu k italskému diktátoru, doufaje stále „v mír v království Kristově“. O několik dnů později shrnul všechny výtky pronášené ve světě proti válečným choutkám Mussoliniho. 8. 9. 1935 při pouti 25.000 bývalých bojovníků znovu mluvil proti válce i z důvodu obrany hranic nebo z důvodu expansivnosti, jak válku odůvodňoval fašismus.

Významná pro nás je také poslední část knihy o Vatikánu za této války. Autor zde shrnul řadu svědectví o úsilí Vatikánu zamezit spojení Itálie s Německem, potom zamezit vstup Itálie do války i o protestech papeže proti zahájení války, proti německým zvěrstvům v Polsku. Mnohé z těchto důkazů nejsou snad ještě vůbec u nás známy. Bylo by velmi vděčné shrnout tyto doklady v přehlednou a stručnou tabulku zásahů Vatikánu proti nacismu, fašismu a proti válce. Jen opravdu omezený člověk by pak mohl tvrdit ještě opak. Autor ukazuje dále nekompromisnost vatikánské politiky. Pius XII. nikdy ve Vatikánu Mussoliniho nepřijal stejně jako Pius XI. ujel z Říma, když tam byl návštěvou Hitler. A vatikánský rozhlas se jasně vyslovil o „novém řádu“ Hitlerově: „je vyprahlý jako poušť a začíná být dokonáván vykořisťováním lidského života. Co tito proroci zvou životem, není žádný život, je to rozklad, je to smrt.“ (415.) Se stejným zájmem bude čtenář číst Leninova slova o mravní velikosti a síle Církve (80), i slova pravoslavného metropolity o důležitosti papežské autority (317).

Ke zpracování je třeba dodat, že autor je místy příliš rozvláčný na úkor přehlednosti. Je také v knize řada gramatických nedostatků a nepřesností.

Autor důsledně píše „laici“, „teologie“, ačkoliv nová pravidla požadují „theologie, thema“. Z ostatních na př. „a sice“, „faschista“, „zápas proti modernismu“ místo „s modernismem“, „zvolen jednohlasně“, místo „jednomyslně“ a jiné. Medek.

SS

8—31

KŘELINA, FRANTIŠEK: Dcera královská. Praha, naklad. Vyšehrad 1946. Rozšíř. a přepracov. vydání. Str. 335. Cena brož. 186 Kčs, váz. 210 Kčs. Ilustr. Kratochvil Zdeněk. (20 celostrán. perokreseb.) F. 18×25.

Je to historický román, je to oslavná báseň na blahosl. Anežku českou. Nádherná kniha, jež by neměla chybět v žádné katol. knihovně. Světice se zde zjevuje jako bělostný květ v rodině Přemyslovců zmítané rodinnými neshodami, cizoložstvím, vraždami, Anežka je holubicí míru neklidného 13. století, je matkou chudých, útěchou trpících. Spisovatel se ujal látky s pravou pietou a láskou. Odborná kritika (J. Hera, V. Martinek, I. B. Čapek a j.) obdivuje umění Křelinovo, jež zpracovalo látku s takovou dramatičností.

Pro některá realistická líčení by však nebylo vhodné dávat knihu do rukou nedospělé mládeži.

X

8—31

KUBKA, FRANTIŠEK: Pražské nokturno. Ve sbírce Žatva, sv. 51, vydal v roce 1944 Fr. Boroý, 4. vyd. Obálka Ant. Strnadel, str. 325, cena 80 Kčs.

Cyklus sedmi povídek spojených v jakýsi celek dvěma faktory: místem děje a pak dovedně skrytou smyslností. Autor převádí mravní nedostatky současné doby do dávných časů svých příběhů, nechává provívat osudy svých hrdinů melancholií a nezdravým pesimismem.

Dějová plnost, lehkost podání a jasnost slovního výrazu.

Stejně nelze doporučit i jiné sbírky jeho historisujících povídek: Skythský jezdec, Karlštejnské vigilie. Medek.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebrati samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

MM

8—31

MAJEROVÁ, MARIE: Havířská balada Obálka Fr. Gross. Vydala roku 1946 Svoboda jako 2. sv. Knihovny českých autorů. Publikace č. 205. Cena brož. 42 Kčs, str. 112. F. 14×21.5.

Už jméno autorčino hodně říká o románě. Bude to román, kde nebude mít místo nic křesťanského.

Román ukazuje bídu a utrpení dělníka, který po stávce musel opustit zemi a odejít pracovat do Německa. Jen černý život tu ukazuje autorka a lék nenabízí. Na třech místech najdeme povrchní zmínku o knězi, a o náboženství se zmiňuje jen jednou, ale zato výrazně pro směr, k němuž náleží: „Chudý člověk má právo na svou hloupost“ (83).

Bolestný je konec života havíře Hudce, který je hlavní postavou práce. Skončil jako žebrák. Jeho život byl bolestný, ale mohl být také i ve své bídě krásným a radostným. Ovšem ne bez Boha. Bez Boha to byla opravdu bolest tupá a beznadějná.

Medek.

32

MARSHALL: Vítězství v Evropě a Tichomoří. Přeložil a životopisem autora opatřil Jindřich Fantl. Se 4 mapami v textu a 25 na přílohách. Vydala Družstevní práce v Praze. Tisk J. B. Zápotočný, Rokycany. F. 17.5×25, str. 204. Brož. 55 Kčs pro členy.

Úřední zpráva náčelníka hlavního štábu USA podává dokonalý přehled o válečných operacích poslední světové války v Evropě, Asii a Tichomoří. Překrásné plastické mapy dovolují sledovat podrobně, průběh událostí. Knihu zakončuje pojednání o vojenské administrativě, okupaci, výzbroji, osvětové činnosti ve vojsku a o všeobecné branné povinnosti.

J. J.

MM

8—93

PETRUS, JOS.: Statečná žena. Román života velké ženy Renáty Tyršové. 2. vyd. Obálka od Fr. Vrobla. Nakl. Hejda a Zbroj r. 1946. 4°, str. 294.

Ke zpracování zajímavé látky užil autor kromě jiných studií též korespondence a deníku Tyršova. Seznamuje s životem rodiny Fügnerovy, její obětavou prací pro sokolskou ideu, kreslí profil nadšeného spolupracovníka Fügnerova Dra Miroslava Tyrše i jeho vliv na duševní rozvoj Renatin, léta harmonického manželství obou vynikajících lidí, tragické jeho skončení, posléze veřejnou činnost ovdovělé paní Tyršové. To vše předvádí se tenáři jako v barevném filmu, jenž vystihuje spíše vnější osudy než osobnost. Misty obratně vypravováno, jinde vadí mnohomluvnost, zejména citové vztahy nejsou vždy vystiženy. Sevřenější útvar by prospěl obsahu. Setkáváme se v knize s omyly jako: „V myšlence je skryto kus božství“, „Národ a stát je nejvyšší pojem pro občana“ (282), s nevědomostí o morálce jezovitů, jež je prý shovívavá k materialismu lidu (162), nejvíce však zaráží katolika, uvádějí-li se mravní autority v pořadí: Kristus, Hus, Luther, Bolzano.

Veju.

8—93

POGORELSKIJ, A.: Tajemný svět. Ruská pohádka. Přel. Pavel Fink. Obálka a kresby od Jar. Dvořáčka. Naklad. Novela v Brně r. 1945. Edice Žeň, výběr ze světové dětské literatury. I. vyd. 58 str. Formát: 15,5×22. Cena brož. 37,50 Kčs.

Fantastický příběh z pohádkového světa divů, výchovně zaměřený, je uveden jako snové dobrodružství chudrého dítěte z výchovného ústavu. Jež je oddáno romantické četbě ze života rytířského. Po uzdravení připadá dítěti zážitek jako zlý sen. Přesto však nezmizí dobrý účinek příběhu na chování jeho a poměr ke škole i ostat-

ním dětem. Pěkný sloh i poutavost příběhu zaujme malé čtenáře od 7 let. Vějv.

R

8—31

ŘEZÁČ, VÁCLAV: Černé světlo.

Roku 1940 vydal Fr. Borový v Praze. Obálka a vazba Fr. Muzika. Žatva, sbírka hodnotné prosy, sv. 33. Str. 290. F. 12.5×20.

Psychologie špaňého charakteru. Zlý duch vystupuje v různých podobách a v krutých zlomyslnostech malého Karlíka se jeví znatelně. Ve zlomyslnostech, které s ním opouštějí dětský věk a jdou s ním do života. Kruté sobectví, které nezná ani špetku úcty k druhému, to je hlavní rys hrdiny románu, jenž byl opravdu „černým světlem“ svého okolí. Vždyť co to bylo na konec nešťastných lidí jeho vinou! Dcera Karlova strýce, Markétka, zemřela, její matka ztratila všechno a našla jen bolestnou zádumčivost, klavírní virtuos Klenka se nešťastně oženil a pozbyl kariéry umělecké, jeho žena Božena se otráвила, snažíc se marně po dva roky o šťastné manželství. A Karel sám skončil v bídě.

Tedy román životně záporný, „černé světlo“, které musí být výstrahou těm, kteří se nechtějí dát uchvátit láskou. Jen naprostým odvratem od Boha lze vysvětlit podobné triumfy sobectví a nenávisti. Medek.

VD

8—3

ŘEZÁČ, VÁCLAV: Rozhraní. Román 3. vyd. Nakl. Fr. Borový v Praze 1946. 8. Str. 532. Cena 150 Kčs.

V románě trochu nezvyklé stavby se stále proplétají a mnohdy skoro splývají dva dějové proudy. Nemladý, zakřiknutý spisovatel intensivně prožívá a analyzuje životní osudy svého krajana-herce, o němž píše román, a přitom zvolna se vytváří jeho vlastní příběh: boj o uznání a proniknutí za pomoci milenky. Román nedostihuje dřívějších prací autorových, třeba některé postavy jsou kresleny velmi životně a dramaticky. Nábožensky je celé ovzduší knihy lhostejné, hrdina ovšem uzavírá také občanský sňatek. Do naturalist. podrobností zabředl hlavně v jedné erot. scéně. E. M.

—

8—1

SHAKESPEARE, WILLIAM: Sonety. Přel., doslov napsal a k vydání připravil Jan Vladislav. Vydal Vilém Šmidt v Praze 1945 jako 3. svazek edice Malá veledíla. Tisk Průmyslová tiskárna v Praze. Stran 57-(V). 11,5×19. Brož. 45 Kčs.

Výbor z proslulých Shakespearových sonetů, jež jsou klasickým výrazem hoře i blaha lásky milenecké i přátelské. Překlad je pečlivý, vytržbený a po rytmičké stránce dosti originální. Doslov překladatele naznačuje jen povšechně složitou problematiku, která obklopuje Shakespearovy sonety. tv

D

8—3

SILLANPÄÄ, F. E.: Umírala mladičká. Z finštiny přel. Alois Šikl. 11. vyd. Nakl. F. Topič v Praze 1946. 8. Str. 256. C. 80 Kčs, váz. 105 Kčs.

Román, vyznamenaný r. 1939 Nobelovou cenou, je smutným příběhem osiřelé selské dívky, jež slouží jako děvečka, prožívá chvíli milostného opojení i krutou dobu občanských bojů za bolševické revoluce a umírá pak úbytěmi. Misty dosti realistická drobnokresba venkovského života ve Finsku, zvl. života služek a volných mravů mládeže vůbec, je provanuta soucitem k bloudící a trpící mladé duši. Kniha není ovšem určena mládeži!

E. M.

—

8—1

SLÁDKOVIČ, ANDREJ.: Marína. Báseň. Vydala Matica Slovenská. Stran 118. Ilustroval Ervín Semián. Brož. 80 Kčs.

Koncem dubna (20.) uplyne již 75 let od smrti slovenského básníka Andreje Sládkoviče. Matica Slovenská vydala k tomuto výročí velmi bohatě vypravenou jeho lyricko-epickou báseň Marína, vydanou právě před sto lety (1846). Básník slučuje v této své básnické skladbě bol zhrzené lásky s nadšením slovanským. Uvádí tak k nám, resp. do slovenského básnictví vliv Puškinův. Jak krásně zní podnes jeho verše: Vitaj nám, Sitno! Tatry, vitajte! / Ty Váh prudký, ty silný Hron. / Ruky nám, duše drahé, podajte. / Svet náš, svet váš zas je jedon. / Vitaj, Ladoga, vlnenie Sávy, / Vitajte, Brehy Visly,

Otavy, / Vy Obrohory, vitajte! /

Sládkovič, ev. farář, dovedl v této lyricko-epické básni sloučit právě onen živý romanticko-vlastenecký s tím, co žilo živě tehdy v duši a srdci slovenského národa. Čteme tuto báseň a dovedeme se ponořit do krásy slovenského jazyka, do básnické mluvy, plné svěžích a krásných obrazů. Hle, jak pravá poesie nedovede stárnout! Je svěží i po stu letech a zůstane svěží i v budoucnu, neboť má všechny ony krásy, jimiž dýchá ten krásný kraj pod Tatrami.
Bka.

—

8—93

SPERRY, A.: Plachetnicí dvěma oceány. Plavčíkova dobrodružství. Přeložil J. Hořejší. J. Hokr. 15×22, str. 212. Váz. 65 Kčs.

Dobrodružný román plavčíka, který z touhy po nových zážitcích opouští dosavadní místo stavitelského kresliče a volí si povolání námořnické, na nové plachetnici „Letící oblak“. Tam zakouší všechny trampoty začátečníka, tvrdost zaměstnání i nesnáze dlouhé a nebezpečné plavby, nadto nepřátelství zlého člověka. Týž ze msty za zasloužený trest pro pokus o vzpouru založil požár na lodi. Plavčík usilovně pomáhá při hašení, utrpí nebezpečné popáleniny. — Napínavá, vzrušující kniha dobré četby, jež odhaluje i rub dobrodružného života. Působivá výchovná tendence nenápadně vyplývá z děje i situací. Pro mládež od 13 let, zejména chlapce.

X

8—31

SZERB, ANATAL: Pendradonská příšera. Přel. Arno Kraus. Vydal Jan Papík v Praze 1946. Knihovna detektivního klubu sv. 3. Tisk O. Zmatlík, Praha. Stran 242-(II). 12,5×17,5. Brož. 45 Kčs.

Pseudodetektivní román, v němž hlavní motiv tvoří zmatená fantastika okultistická, vyzdobená pochybným způsobem směsí frivolity, cynismu a lascivity, dovolávající se nejnižších čtenářských pudů. Nečistá věc. *tv*

—

8—3

TŘENECKÝ, LADISLAV: Petr v nesnázích. Humoristický román. Vyd. 4. J. Lukáš, Ostrava 1946. 8°. Stran 194. Cena nev. 75 Kčs.

Rozmarný příběh o nesnázích mladého učitele, do kterých ho uvrhlo tažení učitelského stavu. Kniha pobaví a rozesměje, sloh pěkný. S.

—

613. 2

ÚLEHLOVÁ-TILSCHOVÁ, M.: Česká strava lidová. Družstevní Práce Praha. Vytiskl „Knihotisk“ Praha 1945. 13×21. Str. 640. Brož. 60, váz. 82 Kčs pro členy. Sbírk. „Svět“ (Nová řada XXXVII).

Žádné kuchařské recepty, nýbrž důkladné poučení po stránce kulturně-historické, národopisné, sociálně zdravotní i fyziologické o naší české stravě. Kniha nejen pro naše hospodyňky, nýbrž i pro všechny, kteří se chtějí poučit s jakéhokoli hlediska o naší výživě. Velmi sympaticky působí zdůrazňování střídmosti v jídle, jeho střídání i postu.
J. J.

SS

2

URBAN, Dr JAN EV.: Cesty k víře. 2. vydání. Cyrilometodějské knihkupectví G. Franck v Praze. 1946. Stran 214. Cena brož. 60 Kčs.

Soubor autorových přednášek v československém rozhlasu. Mnozí posluchači si tehdy přáli, aby byly vydány tiskem. Stalo se a 1. vydání bylo rozebráno za několik týdnů. Druhé vydání je nově uspořádané a rozmnožené. Tato okolnost a jméno autorovo jsou doporučením knihy, jež má na zřeteli lidi všech vrstev a názorů. Je tedy jakýmsi úvodem k věrouce, a i když snad každého nepřesvědčí, aspoň zajistí pomůže odstranit zbytečné předsudky, omyly a nevědomosti. Předností přednášek je klidný, přátelský tón a živé podání.
—pp—

—

943. 7

VÁCLAVÍK, ZD. — SCHRICH, J.: Z Protektorátu do republiky. Příběhy příslušníků čs. zahraniční armády ze západu. Vydání 1. Naše vojsko, Praha. 1946. Stran 86-(II). Příloh: 48 str. obrázků. Cena nev. 57 Kčs.

Živé líčení našeho vojenského odboje na západě, podané seriál záběrů.
B. Směkal.

VERNE, JULIUS: *Tajemství pralesa* (osmset mil po řece Amazonce). Z francouzského originálu přeložil Zdeněk Hobzík. Ilustroval Zdeněk Burián (10 barevných příloh). Vydal roku 1946 Jos. R. Vilímk. VII. vydání. F. 16×24. Stran 234, cena brož. 95 Kčs, váz. 127 Kčs.

Vlastním jádrem napínavého a dobrodružného příběhu líčeného v této knize je rozpor mezi lidsky chápaným právem pravdy a psaným právem zákona, mezi přímou poctivostí a ziskuchtivým chytráctvím. Kniha pro nevtravou křesťanskou tendenci a pronikající sociální citění zasluhuje doporučení. Též pro svou vkusnou úpravu se hodí za slušný dárek. P. F. R.

8—93

Veselá mysl. Ukázky z českého humoru. Uspořádal Boh. Tožička. Stát. nakladatelství v Praze 1945. Obrázky od Karla Müllera. 87. sv. knižnice „Sad“ ve St. naklad. 15×21. Stran 126, cena 20 Kčs brož.

Vybrané humoristické obrázky dobré úrovně. Zastoupeni starší autoři od F. J. Ruběše, Čelakovského, Nerudy (Kam s ním?), Ig. Herrmanna, Fr. Procházky (Pepánek nezdar), Raise, Heyduka (O třeboňském rybolovu), Stroupežnického, Sládka, Sv. Čecha, až k novějším J. Holečkovi, V. Štechovi, L. Novákovi, Vl. Neffovi a posléze i Welzlovi-Valentovi. — Připojen výklad cizích slov na konci knížky. — Pěkné ilustrace. Kniha pobaví utipem, humorem, ironií, ale též podává nenápadně zrnka životní moudrosti. Pro věk od 12 let. Vejev.

S

92

WEIRICH, Dr MARCO: Kardinál J. H. Newman. Dominikánská edice Krystal v Olomouci r. 1946. Stran 80, cena 16 Kčs. Sbírka Vítězové.

Nákres postavy největšího myslitele katolicismu minulého století. Často bývá srovnáván se sv. Augustinem, ale jako tento není ještě dostatečně poznán a doceněn. Je jisto, že by i naše literatura načerpala z jeho hlubokého ducha vzpruhu a náplň. Neboť hlavním obsahem života tohoto velikána byl boj proti povrchnosti a mělkosti. Naš.

8—93

WENIG, JAN: *Márinčino dětství*. Obrázky a obálka od Ad. Weniga.

Vydal na vánoce 1946 Čsl. Kompas v Praze. 2. vyd. 15×21, str. 184. Brož. Kčs 65, váz. 90.

Rozmilý obrázek dětských let čiperné Márinky, dcerušky ředitele panství Satrana, patrně čerpaný z rodinných pamětí, v živých barvách předvádí život 40. let minulého století na panském sídle, jež oživne ruchem slavností za občasných návštěv majitele. Svérázná Márinka prožívá při tom zajímavá dobrodružství, zvláště se jí vydaří tajný výlet s komtesou. Otcova smrt rázem ukončí krásnou pohodu rodinného života Satranových. Ovdovělá paní se s dětmi uchýlí do Prahy, kde žije velmi skromně, když svou důvěřivostí přišla o značný majetek. Děti však najdou v novém prostředí nové radosti, Márinka zajímavé známosti, zejména se sblíží se sestrami Rottovými (pozdějšími spisovatelkami). Když se dozví zámožný, bezdětný strýc o finanční tísní rodiny, odveze s sebou Márinku na zotavenou do Mělníka a obklopí ji blahobytem. Jakmile děvčátko pozná, že ji chtějí strýc s tetou přijmout za vlastní a tím odloučit od matky, tajně opouští milé pěstouny a vydává se na dobrodružnou pouť k drahému domovu, kam dojde po zajímavých příhodách.

Zajímavá kniha, optimisticky zaměřená, vyznačuje se pěkným slohem, zvláště plastickým líčením životního prostředí, též nevtravou tendencí výchovnou i pěknými obrázky. Upoutá čtenáře, zvláště čtenářky od 12 let. Vejev.

S

25

ŽÁK, Msgre prof. K.: *Katolická akce*. Vydala Brněnská tiskárna. 1946. 80.

Zdůrazňuje předpoklad dosažení nápravy — nutnost oživení činnosti farních odborů KA. Heslovitě vyzdvihuje působnost jednotlivých odborů, ať jsou zřízeny k pomoci kostelu, rodině nebo osadě a zkušeně radí, jak se vyhnouti neplodnému spolkaření. Ve formě čtyř kázání ukazuje laickým spolupracovníkům bezpečnou cestu k dosažení cíle KA — obnovení všeho v Kristu. Spisek bude praktickou pomůckou nejen duchovním správcům, nýbrž bude spolehlivou rukověť každého, kdo se přihlásí k apoštolské spolupráci.

Nár. obr.

M

37

BARTÁKOVÁ, SOŇA-LAUOBOVÁ: *Ruku na srdce*. S obálkou Eduarda Hofmana vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. F. 14×21.5. Str. 116, cena brož. 40 Kčs.

Formou společenské hry snaží se autorka pomoci mladému člověku nalézt odpověď na nejdůležitější otázky sebevýchovy: Jaký je váš typ? Dovedete se opravdu ovládat? Jste vždycky důslední? Jak volit správně povolání? Dovedete logicky myslet? a podobně. Dospívající mládež ráda o sobě přemýšlí a vítá každého s nadšením do svého středu, kdo jí chce pomoci nahlédnouti do jejich nitra. Tato kniha to dovede zvlášť poutavým způsobem. Ilodí se proto také z jednotlivých kapitol uspořádat číslo různých „besídek“ SKM a podobně. Autorka bohužel přehlíží nadpřirozeno a v otázkách o povolání nebere zřetel k povolání kněžskému a řeholnímu. Kromě toho, co v knize postrádáme, nelíbí se nám v kapitole *To je logické* (str. 38) přirovnávání logiky k „Pánubohu“ tak psáno! V článku: *Jste typ průbojný* pod číslem 6 jsou tyto otázky: Věříte: a) že dosáhnete štěstí na onom světě? b) nebo že je dost štěstí na zemi? — Podle autorky, kdo věří, že dosáhne štěstí na onom světě, je člověkem spíše zádušním — prostě typ pasivní a ne průbojný. To je ovšem zmyšlené nazírání na typ náboženského člověka vůbec. Jinak však knihu doporučujeme zvláště pro mládež a pro vychovatele mládeže.

P. F. R.

BAUM, Dr. JIŘÍ: *K neznámým břehům Brazílie*. Druhé vydání. Vydalo roku 1945 Státní nakladatelství v Praze. F. 14.5×20.5. Str. 74, cena seš. vyd. 12 Kčs.

Knihu lze zařadit mezi dobrodružnou poučnou četbu. Postavy chlapců se nám zdají málo životné, jako by autor chtěl za každou cenu udělat z nich hrdiny a

ukázat, co zmůže odvážné a vytrvalé mládí. Povahokresba a vnitřní život chlapců je málo propracován. Neodpovídá asi skutečnosti, že by osamocenosť na moři a na ostrově snášeli s takovým klidem, bez větších otřesů. Kniha je psána úplně laicky. Říká se: kdo se chce naučit modlit, ať jde na moře — hrdinové této knihy si však ani v největších těžkostech nevzpomenou na modlitbu — jako by jí nebylo! Místo modlitby se drží palce (str. 61). Kniha má podporovat víru v člověka. Život však nám kolikrát řekl, jak je člověk nepatrný a nedokáže vždy, co chce — přijde nemoc, úraz a jiné nepředvídané změny v životě — prostě člověk není sám o sobě tak silný, jak se v takových knihách namlouvá. Kniha je celkově psána poutavě a zaujme zvláště chlapce od devíti let výše.

P. F. R.

VSS

11

BENEŠ, JAROSLAV, Dr: *Duch a hmota*. Vyšlo nákladem Boh. Ruppá v Praze II, Str. 94, brož. 50 Kčs. F. 15×22.

Kniha je skvělým důkazem životnosti, síly a zároveň i opravdové vědecké svobody novoscholastické filosofie, je to v naší době první na tolik otázek, které se vynořily v posledních letech.

Autor metodicky dokazuje, že problém poznání je řešitelný jen v spojení s principy psychologickými a zásadami metafysickými. Analysuje poznání smyslové a rozumové, dokazuje existenci a svobodu vůle, vyvrací determinismus, argumentuje duchovost lidské duše a osvětluje vzájemný vztah duše a těla.

V druhé části, jejímž thematem jsou principy logiky, dovozuje původ všeobecných pojmů, základ všeobecných soudů a přechází v obor theodicee důkazem jsoucnosti Boha, nekonečně dokonalého, jediného, nejvyššího zdroje pravdy a důvodu nutnosti nezměnitelných pravd.

Benešova práce, objasňující a obhajující pravdu lidského poznání, je současně zásadním příspěvkem k otázkám jiným, zvláště k otázce prvenství ducha nad hmotou. šž.

SS

239

COJAZZI, P. Dr ANT.: Abeceda katolika. Přeložili bohoslovci salesiánští. 1946 vydal Exerc. dům ve Frýdku. Str. 125-III, cena váz. 15, brož. 12 Kčs.

Podle titulu bychom čekali, že je to slovníček hlavních pojmů náboženských; zatím je to stručný, ale obsažný — katechismus apologetický. V 5 kapitolách seznamuje čtenáře s hlavními důkazy existence Boží, poučuje o Božích vlastnostech, o zjevení, o osobě Ježíše Krista a též něco o Církvi. Má to býti prohloubení katechesí, odtud forma dialogická. Není jasno, pro který věk je knížečka určena. Zdá se, že mluví k nedospělé mládeži; pro tento stupeň však, aspoň u nás, zdají se mnohé výklady první hlavy nedostupné a snad i pro starší jsou méně jasné. Napomenutí pro nedospělou mládež, aby jednou svým dětem vzali uvědomělé katolické kmotry, jest při nejmenším nezvyklé. Pro lid a pro starší studenty je to výborná pomůcka, prohlubující poměrně lehce náboženské vědomosti. Řeč je hodně lidová. Rušivě působí tiskové chyby. drš

M

8—4

ČAPEK, JOSEF: Co má člověk z umění. Výbor z článků z let 1912 až 1937. Str. 98. Vydal Výtvarný odbor Umělecké Besedy, Praha 1936. Předmluva Vlastimila Rady. Cena 45 Kčs.

Josef Čapek je v podstatě básník, jemuž bylo dáno, aby básnil slovem i štětcem. Jeho slovní i výtvarný výraz, těžký a hutný, tak dobře obráží osobnost svého tvůrce, osobnost básnivou, moudrou, vážnou i rozvážnou. Hluboké prožitky i poznatky Čapka-malíře zformoval Čapek-spisovatel ve věty, články a knihy, slovem živým, jadrným a přiléhavým, slohem osobitým, organicky vyrostlým z živé myšlenkové tkáně obsahové.

V tomto svazku jsou vydány Čapkovy statě, dosud roztroušené po časopisech. Zachován je tu v podstatě chronologický jejich pořad, porušený pouze

u prvních čtyř z důvodů myšlenkové sounáležitosti. Tvoří totiž souvisle navazující myšlenku o umění vůbec a o základní otázce českého umění v poměru k světu. Závěrem položena autobiografická stat, sice vzniklá již 1924, ale stále zachovávající svoje o-podstatnění.

Knížka je velmi dobrou cestou k poznání Josefa Čapka. Nelze vše, co tu autor podává, přijmouti bez výhrad a s plným souhlasem. Zejména tam, kde se myšlenkově a názorově rozchází s námi, žijícími pevně ve stínu kříže. To konečně snad je každému samozřejmé. Ostatně Josef Čapek, jak snad ukáže budoucnost, jest i po stránce slovesné nám často přijatelnější než jeho bratr Karel. I četbou těchto výtvarnických essayí se o tom znovu přesvědčíme. Bka.

S

8—1

ČELAKOVSKÝ, FRANTIŠEK LAĐISLAV: Ohlas písní ruských. Úvod a poznámky Otokara Fischera. Třetí vydání přehlédl Ant. Grund. Vydalo Státní nakladatelství v Praze r. 1946. F. 14.5×20.5. Str. 72, cena seš. vyd. 12 Kčs.

V záplavě nabubřelých moderních „básní“ s radostí se vrátíme k četbě svých mladých let, k Ohlasu písní ruských. Není zde toho zbytečného řečňování, ale je zde skutečná poesie, přibližující nás k chápání ruského člověka. Je dobré, že ke knížce krom praktických vysvětlivek je připojen též slovníček méně známých slov.

P. F. R.

8—93

ČUKOVSKIJ, NIKOLAJ: Doktor Bolito. Pohádkové vyprávění o zvířátkách. Přeložila Dr Raisa Novotná. Obálku a obrázky nakreslil Josef Lada. Vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. F. 17×24. Str. 90, cena brož. 75, váz. 100 Kčs.

Je to dobrodružná pohádková kniha s dobrou výchovnou tendencí. Vyprávění je promíseno neumělými říkankami. Kniha i s obrázky zaujme hlavně menší děti do devíti let. P. F. R.

N

8—93

DALE, NORMAN: Tajná služba. Roman pro chlapce. Z anglického

originálu *Secrete Service* přeložila Jarmila Štenglová. Obálku a obrázky nakreslil Jos. Bidlo. Vydalo nakladatelství Práce v Praze r. 1946. F. 18×24. Str. 100. Cena brož. 70 Kčs, váz. 95 Kčs.

Dva evakuovaní londýnští chlapci honí a chytí zběhlého německého zajatce. V knize je sice několik napínavých momentů, ale jinak úspěch chlapců se příliš opírá o náhodnou shodu okolností. Schází hlubší povahokresba. Kniha se příliš podobá tolikerým jiným známým chlapeckým románům. Je obohacena o některé drobnosti válečných let — otázka páté kolony v Anglii, poukaz na rozdíl povahy Němců a Angličanů — je to sice jen krátká poznámka, ale výstižná. Němci srazí a zničí beze všeho i život dítěte, potřebují-li toho k dosažení svých cílů. Angličan, třebaš i zaprodaný, přece jenom tak daleko nejde. Kniha nenáročně chlapecké čtenáře zaujme. P. F. R.

MM

8—31

DRDA, JAN: *Němá barikáda*. Povídky. Obálku navrhl Josef Hochman. V knižnici Příliv, kterou řídí Václav Řezáč, vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. F. 14×21. Str. 128, cena brož. 50 Kčs, váz. 75 Kčs.

Na knihkupecký trh se dostalo příliš mnoho válečné „literatury“, takže náročnější čtenář jen s obavami bere do rukou dílo, jehož námětem je lidové hnutí odporu a pražská revoluce. Při četbě této knihy přes všechn někdy tíživý balast slov cítíte, že máte v rukou dílo umělce psychologa, který dovede podat věci, tolikrát přetřásané v různých básničkách novým způsobem, až se vám téměř zastavuje dech. Veliké účinnosti se podařilo autoru dosáhnout zvláště v povídce Padlý bez jména. Přes všechny nesporné umělecké kvality mladého autora nutno se pozastavit nad neúctou autorovou k slovu a jménu Bůh, které píše malým písmem a s jakou lehkostí se snižuje až příliš k řeči luzy! Pro nekřesťanskou tendenci nenávisti nelze však knihu doporučit. P. F. R.

MM

8—4

ELPL, MIREK: *Jaro v Jevíčku*. Vydalo Družstvo Moravského Kola spi-

sovatelů v Brně na podzim jako třetí svazek edice „Vinice“. Obálka, kresby a úprava akademického malíře Václava Maška. Vydání první. F. 14×20. Str. 80, cena brož. 39 Kčs, váz. 60 Kčs.

Je to hrst symbolických meditací před osvobozením — kytka nadějí, kterou autor spřádal „Nemocným květinám“ v jevičském sanatoriu. Ačkoliv kniha je opravdu znamenána znamením žebráka z Assisi, našeho Pána bratra Františka, tedy ve znamení lásky (první kapitola začátek str. 15), přece autor podlehl jakémusi nezdravému mysticismu, ovšem falešnému. Tak na straně 26 cituje knihy Egypťanů a náboženské knihy indické a píše: „není po smrti posledního soudu, protože není smrti. Není po smrti nebe, ani peklo není, kde by se odměňovali dobří či trestali nebo usmiřovali zlí, protože není smrti.“ (Str. 26.) Kniha po stránce slovní a slohové se pěkně čte, ale pro přílišnou snivost a nezdravý mysticismus nelze knihu doporučit. P. F. R.

X

8—1

FISCHER, IVO: *„Balady z konce katastrofy.“* Vydal Jos. R. Vilímek v Praze r. 1946. Vydání první. F. 15.5×21.5. Str. 64, cena brož. 35 Kčs.

Mladý autor ve své prvotině hlásí se jako k svým mistrům Fr. Villonovi a R. Davidovi. My však, kteří jsme v české literatuře zvyklí na mistrné baladické skladby, odvracíme se od těchto rýmovaček pro rým s odporem a litujeme té náhody, která tyto „básně“ objevila! Po stránce formální je to zastaralý takřka poetismus Nezvalů, bezsmyslné rýmovačky, nic nového. A obsah? Pro hrubost výrazu a blasfemii doporučujeme tuto knihu plamenům. Jen málo ukázek, aby se náš posudek nezdál příliš přísným: Jsem zkrátka divná bestie (str. 9). Ať jeptišky jsou proklety! Vždyť i tá hovádka se páří! (11 — autor tedy doporučuje lidem, aby se chovali jako hovádka?) a teď se vraždí jménem Krista. Z humanisty je anarchista (a moralisté sviňáci (17). Když ti to v hlavě zabuší, ber všechno, co tvá láska žádá; nepřemýšlej však o duši! ... Proč nejsme také bezduší, — ó ženo, rajske stvoření? — (48). Nebudu už dále citovat, poněvadž již z těchto ukázek si každý udělá úsudek

o autorovi. Jsou sice v knize i některé slušné obstojné „študácké“ básně, anebo i lepší, ale celkově je sbírka bezcenná a hrubá. P. F. R.

DMM

8—31

GEVERSOVÁ, MARIE: *Paní Orfa*. Přel. Dr Václ. Renč. Nakl. Vyšehrad v Praze 1946. 8. Str. 229-1. Cena brož. 75 Kčs.

Spis. vypravuje prostým, mnohdy jemně básnickým slohem vzpomínky z dětství ve vlámské vesnici z doby, kdy jako dospívající děvče začínala vnímat nejen přírodu, ale i povahy a osudy lidí v blízkém okolí. Sama přiznává, že její „citovost“ nejvíce uchvátil příběh mladé ženy, jež z hříšné lásky opustila hodného, slabého muže a zavinila tak jeho smrt, ale i potom žila neoddána se svým milencem. Z tohoto citového zaujetí pro „velkou lásku“ (212) neskrývá autorka ani svých sympatií k hrdince a jejímu druhu a své trochu racionalistické matce klade do úst docela omluvu jejich nechuti k uzavření řádného manželství: „Je to s čistě morálního hlediska tak, jako kdyby byli oddáni“ (225). Nenajde leckterá přecitlivělá čtenářka tohoto příběhu podnět k podobným omluvám „velké lásky“, zvl. když je rozvíjí „osud“? Vulgární vtip o faráři a samičce v arše Noemově odpovídá snad povaze vlámského lidu, ale dlužno pochybovati, že by přispěl k doporučení knihy, jinak umělecky nevšední. M.

NM

8—93

HOLAS, MILOŠ: *Abeceda*. Vydal nakladatel Jiří Chvojka, Havlíčkův Brod r. 1946. Obrázky kreslila Alena Ladová. I. Vydání. F. 21×29.5. Str. 30. Cena váz. 100 Kčs.

Knihy říkanek pro nejmenší k jednotlivým písmenům abecedy. Říkanek i obrázky většinou nesledují nějakou mravní výchovnou tendenci, obeznamují však dítě s přírodou. Obrázky mohly být ještě výstižněji provedeny. Nelíbí se nám položertovná říkanka o čertu.

P. F. R.

—

8—93

HONNER, J. — POLÁŠEK — TOPOL, ŠTĚPÁN: *Na slunci a u vody*. II. Jany Brožové. Vyd. B. A. Tohmann-

L. Müller, Hradec Král. roku 1946. Vyd. I. F. 14×19.5. Str. 224. Brož. 80 Kčs.

Miloš Dosoudil stane se v junáckém táboře z choulostivé „Slečinky“ samostatným, otužilým hochem. Nenáročně psaná knížka obsahuje nejdenní moment výchovný. Vgl.

—

8—93

HRUBÍN, FRANTIŠEK: *Víteek hádá dobře*. Verše pro děti. S ilustracemi Květy Hniličkové vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. II. vydání. 19 celostránkových barevných ilustrací. F. 17×24. Str. 42. Cena brož. 90 Kčs, váz. 120 Kčs.

Prosté veršované hádanky známého básníka. Některé hádanky jsou i méně známé. Některé obrázky se nám sice nelíbí, ale celkově je to kniha pro děti zajímavá. P. F. R.

—

79,6

JANDERA, OTAKAR: *Sport mladých*. Vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. 24 fotografických snímků, 162 kreseb. Typografickou úpravu a obálku navrhl K. Teige. F. 14.5×20.5. Str. 286. Cena brož. 100 Kčs, váz. 125 Kčs.

O této knize lze říci, že se v ní ladně spojuje theorie s praxí. Kniha může sloužit za systematickou učebnici atletiky, v níž theorie je osvětlována zkušeností. Autor přes všechna pravidla, která sám dává, nepřeceňuje theorii, ale hlásá volnost pohybu, návrat k přirozenému, individualitu. Nás zajímá, jak tento zkušený sportovec, známý „táta Jandera“, zdůrazňuje duševní stránku, sílu vůle! S jednou větou však plně nemůžeme souhlasit: „Atletika jest základem všech sportů a i základem duševního vzdělání; v ní se člověk nejlépe pozná.“ (Str. 17.) Že by základem duševního vzdělání byla atletika, se nedá tvrdit — ovšem není bezpodstatné, že v atletice se člověk nejlépe pozná. Toto tvrzení můžeme však rozšířit nejen na atletiku, ale na hru vůbec. Kniha, doprovázená fotografiemi, jež jsou didakticky využity, a pro spoustu kreseb je praktickým vodítkem cvičitelům v různých tělocvičných organizacích. Pro ně knihu doporučujeme.

P. F. R.

S

8—93

JANOUGH, JAROSLAV: Zpěv pralesa. II. vydání. Román prodorůstající mládež z prostředí českých vystěhovalců v Brazílii. Vydalo na podzim r. 1946 nakladatelství Atlas s. s. r. o. v Praze, Příkopy 14. Obálka a kresby Fr. Procházka. F. 17×25. Str. 176, cena brož. 85 Kčs, váz. 103 Kčs.

I když oblíbený autor spisů pro mládež nedosahuje ještě umělecké hloubky Fr. Křeliny, přece převyšuje četné jiné autory dobrodružných románů, které kolikráte jsou vzdáleny na hony skutečnosti, ba i pouhé pravděpodobnosti. I když realismus knihy Janouchovy je předností před četnou podobnou literaturou, přece knize ještě schází radostná nálada, kterou by měly být proniknuty zvláště knihy pro dospívající mládež. Že však kniha přes některé nedostatky je oblíbená, svědčí již druhé její vydání. Pro třetí vydání bychom autora prosili, aby na straně 46 vynechal slova: „jako zpovědník“, poněvadž kněz jako zpovědník nemůže vydávat snoubence svědectví o snoubenci a zaručovat se za jeho poctivost!

P. F. R.

DM

8—31

KLOSTERMANN, KAREL: Paní Meluzina. Deset vybraných povídek pro mládež. Vyšlo v roce 1946 v nakladatelství Jos. R. Vilfmka v Praze. Obálka, 6 šestibarevných ofsetových příloh a 24 kreseb v textu od M. Vořechové-Vejvodové. Vydání první. F. 17×24. Str. 204. Cena brož. 145 Kčs, váz. 170 Kčs.

Ač výběr povídek je určen pro mládež, přece postavy některých povídek jsou příliš temné a v některých povídkách je zachycen rozhovor vesničanů v jejich drsné realitě i s častým braním jména Božího nadarmo, což na dětské duše působí špatně. Jinak Klostermannovo umění v líčení zvláště

bouře je známo. Kdyby výběr neobsahoval povídku Matka, mohla by se kniha dát do rukou i dětem. Ale zvláště v této povídce jsou místa, jež mohou rušivě působit na dětskou duši. Tak na př. na str. 112 uvažuje hlavní osoba povídky: „Oprátka zbaví člověka trampot rychleji a bezbolestněji než nemoc.“ I když se zde přímo nemluví o sebevraždě, přece mluva a jednání hrdinky působí tíživě. Na straně 157 se zase mluví o tom, že prý i stromy mají duši jako lidé! Pro mládež tuto knihu nelze doporučit hlavně pro povídku Matka.

P. F. R.

8—31

KOLEK, ANTONÍN: Proti nim. (Contra gentem Germanicam.) Vydalo Družstvo Moravského kola spisovatelů v Brně na podzim 1946 jako 6. svazek edice „Vinice“. Obálka a návrh vazby akademického malíře Fr. Malého. Vydání 1. F. 14,5×21. I. díl str. 364, cena brož. 93 Kčs, váz. 120 Kčs. II. díl str. 420, cena brož. 102 Kčs, váz. 130 Kčs.

Historický román o povstání uherského magnáta Št. Bočkaje proti Rudolfu II. Při četbě díla nezabavíte se dojmu, že máte v rukou dílo Jiráskova epigona co se týče formy. Táž rozvláčenost a někdy nezábavnost, hlavně v I. díle. Druhý díl, a tím se liší od Jirásky, je již poutavější. Hlavně v líčení bitev dosahuje Kolek barevné živosti a vzruchu. Nejvíce života se podařilo autoru vnést do 2. kapitoly II. dílu. V jedné věci se však autor od Jirásky liší — není tendenčně zaujatý. Ovšem snad ze snahy po nestrannosti nepodařilo se autorovi podat dosti živý obraz duchovního střetnutí, o které tu šlo především. Co se týče jazykové stránky, stačí, když poznamenám, že spisovatel k dousvazkovému románu byl nucen připojit slovníček o 26 stranách. Po stránce umělecké neznamená tento román přínos.

P. F. R.

KOŠUTOVÁ, OLGA: U Svatobořic. Vydalo Družstvo Moravského Kola spisovatelů v Brně na podzim roku 1946 jako čtvrtý svazek edice „Vinice“. Obálku, úpravu a vazbu navrhl Antonín Jero. Vydání první. F. 15×21. Str. 236, cena brož. 72 Kčs, váz. 95 Kčs.

Kniha má dvě části—první, literárně velmi slabou: Zápisky a druhou: Sobotní povídky, z nichž některé, zvláště šestá povídka: Podobensteinští svědci o určitém uměleckém nadání autorky. Z první části se nás dotkl obrázek a vzor modlíci se stařenky: „Hodiny tak sedí a nepřetržitě se modlí, ani oči nezvedne, ani se kolem sebe nepodívá. Je v tom záviděníhodný klid a odevzdanost“ (str. 18). „Večer je dřív, než se sešerí. Ta stařenka na kufříku uprostřed místnosti ještě pořád sedí a modlí se... Je ji sotva vidět v šeru místnosti, takový je jí kousíček. Ale její duch je silný a ony se stydí před ní plakat a jedna druhé tak dodávají odvahy.“ (Str. 19—20.) Třebas autorka nepodává úplně věrohodný obraz života v táboře u Svatobořic, přece kniha pro kněze je v mnohém poučná — dává nám nahlédnout bez růžových brejlí mámení do duše českého člověka. Autorka píše sice tendenčně, zaujatě o určitých věcech i nekřesťansky (tendence pomsty a nenávisti), ale kněz se z této knihy leccemus může přiučit. Pro zesměšňování modlitby na určitých místech knihy, pro nekřesťanskou tendenci a pro naturalistické líčení nelze knihu doporučit širší veřejnosti. Část druhá, povídky, nese už na sobě určitou pečť básnického nadání. P. F. R.

8—93

KOVÁŘ, JOSEF: Skautský rok družiny Kamzíků. Příběh sedmi skautů v Lužických horách. Ilustroval Jiří Wowk. Obálku nakr. Zdeněk Burián. II. vyd. Nakl. Toužimský a Moravec, Praha. Tisk H. Lüdemann, nár. spr., Český Těšín, 1946. F. 23.5×16. Str. 202, brož. 75 Kčs.

Děj spadá do předválečných let, kdy nezaměstnaní skauti rozhodnou se skautsky žít celý rok v horách. Nenásilně seznamuje nás autor s jejich dovednostmi. Mluví slohem vytříbeným; ani dobrodružné příběhy nevybočují

z mezí reality. Choulostivá místa, líčící pozorování ze života zvířete a přírody, podává s pedagogickým taktem. Za zachranu z nebezpečí děkují hoši: „Bohu dík! Zaplať Pán Bůh!“ (Str. 170.)

Vg.

DM

8—1

KŘIČKA, PETR: Běsové. Básně. V obálce a s dřevoryty Karla Štecha vydali nakladatelé Kvasnička a Hampl v Praze. Graficky upravil Jaroslav Šváb. F. 13×19, str. 94. Cena brož. 48 Kčs.

Především litujeme, že básně umělce nám tak milého jsou v tak nevkusné a dráždivé obálce. Též některé dřevoryty uvnitř knihy mají v sobě hodně dráždivého. Kniha obsahuje básně nestejné formy a umělecké ceny. Též vznikem se od sebe hodně liší. Jedna báseň — první pochází dokonce až z roku 1934, další pak od roku 1937 až 1945. Jsou to básně, vztahující se k různým politickým událostem oněch pohnutých let. V některých ožívá verš Zeyerův — z jiných veršů jako bychom slyšeli idylického Svatopluka Čecha a konečně pozorujeme, jak na Křičku zapůsobil i Neuman a V. Nezval. I když Křička nesmlouvavě zůstal věren víře v Boží Prozřetelnost (zvl. výstižná a milá je nám kratičká báseň na str. 57. Siciliána), přece nemůžeme souhlasit, aby se utrpení našeho národa přirovnávalo s vykupitelskou smrtí Krista Pána, jak činí básník v jinak krásné básni ke cti sv. Václava na str. 19., nadepsané: Modlitba. Sbírka je zakončena velmi krásnou básní k sv. Václavu. Mrzí nás však báseň Blahopřání, v níž básník naráží na blahopřejný projev papežského nuncia v Berlíně k novému roku. Nesmí se zapomenout, že nuncius tam vystupoval a mluvil nejen za sebe, ale jako doyen diplomatického sboru. A každý ví, jaké bylo tehdy smýšlení státníků o Mnichově, ale každý též může vědět, jaký byl úsudek papeže Pia XI. Ovšem mezi nemyslícím lidem může tato báseň způsobit opět mnoho zla. Pro tuto báseň a pro nevhodné dřevoryty kniha se nehodí k rozšiřování. ač jinak obsahuje pěkné básně. P. F. R.

M

8—93

KUBÍN, JOS. ŠT.: S kytkou za kloboučkem. Obálka a ilustrace: Karel Müller. Nakl. Tisk, Zlín. Tisk Č.

graf. Unie v Praze, 1946. Vyd. I. F. 18.5×20.5. Str. 144, brož. 99 Kčs, váz. 120 Kčs.

Kubínovy pohádky podávají v jazyce českého severovýchodu lidovou poesii, hlavně Jičínska a Kladska. Při tom však zabíhají místy příliš do vulgárnosti a přejímají zbytečně slova cizí. („Děj se vůle Matějova“, str. 64, „matičko skákavá“ str. 67.) Slovo Bůh, až na jedno místo, uvádí se malým písmenem. Stavba pohádek leckde neucelená.

Vg.

X

8—31

KUBKA, FRANTIŠEK: Palečkův úsměv. Vyd. Lidová tiskárna v Brně 1946. 8. Str. 277-1. Cena 36 Kčs.

Kniha je první samostatnou částí fiktivního životop. románu o rytíři Janu Palečkovi, známém šašku krále Jiřího. Spis. se svým dříve již osvědčeným evokačním uměním nejen vytváří zajímavou historii jeho dětství a mládí i dobrodružných příhod za studií v Padově, ale snaží se zachytiti také ovzduší oné doby, kdy se naše pozdní husitství střetalo s duchem ital. renesance. Sympatizuje ovšem zjevně se svým hrdinou, vyzdvihuje i jiné postavy kališ. vůdců a velebí zvl. Tábor, na druhé straně pak se zálibou líčí požívačný život ital. biskupů a kardinálů. Horší je, že do jejich nebo i jiných projevů vkládá mnohé nesprávné názory (o koncilech 171, 179, o víře v ďábla 252 a j.). Nejvíce pak je zkrešlena postava sv. Jana Kapistrána, jemuž dává setkat se s Palečkem: líčí jej nejen jako fanatického odpůrce kacírů, ale i jako labužníka (220 a d.).

E. M.

DMM

8—31

LEONOV, LEONID: Dobytí Velikého šumsku. Román. Přeložil Arno Hais. Obálku navrhl Kamil Lhoták. Vydalo v knižnici Příliv, kterou řídí Václav Běhounek, nakladatelství Práce v roce 1946. F. 13×20. Str. 166, cena brož. 60 Kčs, celopl. váz. 90 Kčs.

O této knize lze skutečně říci, že je více než propagandou nějaké ideologie, že je psána ne nějakým agitátorem, ale umělcem, který dovede válečný děj podávat ne novinářským a bombastickým způsobem, ale způsobem umělce, který nezůstává na povrchu věcí. Je především mistrem v líčení bitev, ale i různé

myšlenky a úvahy jsou nevtíravě podávány. V době, kdy se tolik mluví o kolektivu, působí potěšení číst v románu ruského autora větu: „A proto si myslí, že nikdo není u Stalina důležitější než ty a že ti rozkázal, abys řídil světové dějiny...“ Kolik dobře by se vykonalo, kdybychom dali této větě křesťanskou náplň! Kolikrát se psalo v novinách o vítězství poslední války jakožto o vítězství větší produktivity — kdežto náš autor píše na straně 102. o zápolení techniky a vůle! Litujeme jen, že se do díla opravdového umělce přimísilo též dost myšlenek a tendence nekřesťanské.

O evolucionistickém smýšlení autorově svědčí věta na straně 65.: „Když se člověk učil chodit po dvou, natloukl si bolestně, ale bolest ho nepřiměla, aby se vrátil zpět do skalního doupěte.“ V tolikerých básničkách a románech najdeme velebení hříchu — i v tomto románu se skládáme s hroznou větou: „Jestli tě hřích trápí, neutíkej. Ten nás zachraňuje, v něm jest oheň. Bez něho bychom shnili svatostí.“ (Str. 135.) Že román má být jakýmsi zbožněním techniky, hlavně tanku (přes všechnu určitou duchovost a náboženské motivy, jimž se autor nevyhýbá), svědčí celé líčení děje. Stručně tuto tendenci vyjádřil autor v této větě: „Stálo by za to složit píseň pro toto okřídlené železo, které by stačilo na tisíc andělů pomsty“ (str. 150). Román Leonův můžeme právě nazvat takovou písní na okřídlené železo a ovšem též na statečnou vůli sovětského vojáka, věřícího v nesmrtelnost ve svých dětech. Proto román přes všechny klady lze dát do rukou jen vyspělému čtenáři, který si nesprávné názory opraví.

P. F. R.

X

8—31

MAGDALENO, MAURICIO: Výheň. Román. Ze španěl. orig. přel. Fr. Nechvátal. Vydal ELK v Praze 1946. 8. Str. 303-1. Cena 63 Kčs, váz. 83 Kčs.

Stavebně značně neurovaný román líčí s drsným realismem odboj zubožené indiánské vesnice v Mexiku proti cizím vykořisťovatelům před 1. svět. válkou, hlavně však hladovou, tragicky končící vzpouru proti poválečným socialist. vládcům, kteří se po všech slibech ukázali ještě krutějšími kořistníky. Svrchovaně chmurný obraz života v této katolické vesnici, kterou i farář opustil, byl by pro rozumného čtenáře

i dosti poučný, kdyby autor v první více historické části neprojevoval takovou zaujatost proti kat. církvi a misionářům, jimž vytýká nejen „vyssávání“ lidu, ale i jejich působení na duše, „omamování vírou“ a užívá přitom buď sám nebo v projevech jiných osob nejhrubších nadávek. E. M.

DMM

8—31

MICHL, KAREL: K pramenům světla. Román. S 16 litografiemi Karla Müllera. Nakl. V. Šmidt v Praze 1946. Velká 8. Str. 278-1. Cena brož. 100 Kčs.

Velmi životně psaný román venkovského hocha, jenž přes mnohé vnější i vnitřní překážky dosáhne svého vysněného cíle: stane se uznaným malířem. Je vydán jako „dětská kniha“ a v některých částech, zvl. konečným zaměřením k oslavě poctivé práce, mohl by snad působiti výchovně aspoň na dospělou mládež od 18 let, ale k tomu nebylo jistě třeba tak podrobného líčení hrdinova hýřivého života s modelkou v Paříži a tím méně onoho celkového nevlidného postoje k náb. a kněžím, jak se jeví třebas delší reprodukcí svobodomyslných názorů ctitelky Husovy (16—17) a rouhavé písničky o sv. Josefu a P. Marii (138) nebo autorovým přímým a zcela bezdůvodným útokem na kněze modlicího se u hrobu („Kupčík s lidskými strážněmi“ 201). Pak se dejte svěst pěknou úpravou „knihy pro mládež“ a jménem solidního jinak nakladatele.

E. M.

VMM

93

NEUSTUPNÝ, JIŘÍ Dr.: Pravěk lidstva. 44 stran obrazových příloh na křídě a 303 obrázky v textu. Vydal ORBIS Praha 1946. Stran v. 8. 578. Cena brož. 180 Kčs.

Od r. 1893, kdy prof. Luboš Niederle vydal své „Lidstvo v době předhistorické“ nemáme v české vědecké literatuře souborného díla, jež by se věnovalo pravěku lidstva na základě soudobých vědeckých bádání, jakým je přítomná kniha. Nedá se upříti, že práce dra J. Neustupného, přednosty pravěkého oddělení Národního musea, svým rozsahem i obrazovým materiálem jest dílem, které by zasluhovalo radostného přijetí. Jsou tu však jistě názory autorovy, které nemůžeme přijmouti bez výhrad a bez kritiky. Již

úvodní výklad o počátcích člověka ukazuje, že autor odmítá moderní názory křesťanských vědců. A s těmito rozpory setkáváme se i v řadě dalších statí. Tím ovšem pro nás toto dílo, které jinak zasluhuje uznání zejména za pečlivé studium bohaté literatury, ztrácí tu cenu, jakou by mohlo mít, kdyby autor jednostranně nehájil názorů, které dnes křesťanští vědci dovedli už vyvrátiti.

Proto přijímáme toto jinak velmi pěkné dílo s výhradami. Pro ty, kdož by rádi nahlédli za clonu, halící očím nezasvěcených pravěk lidstva, pro ty tato kniha poskytne opravdu souborný obraz, kreslený namnoze podle posledních archeologických nálezů.

Dočkáme-li se, že široce plánovaný sborník „Příroda, velké divadlo“, chystaný v pražském Vyšehradě, bude moci přinést v jednom svazku i dílo podobné (opírající se stejně o bohatý vědecký aparát) potom snad nejlépe poznáme, kde jsou ony podstatné odlišnosti, jež nám brání přijmouti dílo dra J. Neustupného bez výhrad. Pokud však nebudeme míti podobné knihy, musíme vzíti za vděk tímto dílem. Právě při pročítání takovýchto děl poznáváme stále zřetelněji, že pokud nebudeme míti jako jiné národy (na př. Holanďané v Nymvegách) vlastní vědecké ústavy, potud budeme odkázáni na tuto literaturu. Budeme čekat marně?

Bka.

D

930.85

NOVOTNÝ, ANTONÍN: Praha „Temna“. Ilustroval, obálku nakreslil a vazbu navrhl Jan H. Vydalo nakladatelství „Atlas“ s. s. r. o. Praha II. roku 1946. F. 11×16. Str. 312, cena brož. 96 Kčs, váz. 115 Kčs.

Autor v knize líčí pražský život v době vyvrcholení baroka v letech 1917 až 1729. Je to kniha rozhodně pozoruhodná, připomínající nám knihu Zikmunda Wintra. Odhaluje nám život barokní Prahy nejen po stránce umělecké, ale živě a poutavě líčí i sociální podmínky barokní Prahy. Z knihy poznáváme světla i stíny pražského života v letech 1719—1729. Při četbě knihy se Vám zdá, jako byste se procházeli Prahou v oněch zašlých dobách. Pro místy naturalistické podávání určitých temných stránek barokní Prahy knihu lze doporučit jen dospělým čtenářům a milovníkům historie.

P. F. R.

— 27
SV. PATRIK: Vyznání a List lidem poddaným vladaři Korotichovi. Přel. Fr. Pol. Dobré dílo, Stará Říše 1946. Str. 46-(IV). F. 10.5 × 17.5. Brož. 20 Kčs.

Dva starobylé dokumenty — stručný svěživotopis apoštola Irska a jeho list, v němž se zastává křesťanů zajatých a oloupených od vojáků Korotichových.
tv

— 369.43
PLAJNER, RUDOLF Dr.: Radosti junáckého roku. Prvý stupeň. Vyd. junácká edice v Praze r. 1946. Vyd. I. F. 12 × 18.5. Str. 312. 50 Kčs.

Velmi dobrá příručka pro práci v junáckých oddílech. Po stránce náboženské znamená zásadní pokrok v ideologii českého junáctví, neboť duchovní prvek podává jako podstatnou část výchovy. Na př. prohlašuje, že hoch na této stezce „očistí duši a povznese k Bohu“ (str. 20). Na četných místech uvádí náboženskou aplikaci. V partii dějepisné ovšem oddílů katolické musí probrati věc přesněji a podrobněji.

Vgl.

— 92
PRAŽÁK, ALBERT: Vrchlickému nablízku. Se 16 obrázky na přílohách. Str. 246. Vydavatelstvo Družstevní Práce, Praha. Pro členy cena brož. 43 Kčs, váz. 60 Kčs.

Náš přední literární historik podává v této zajímavé studii nárys svých osobních styků s králem českého Parnasu. Kniha přináší velmi mnoho nových a zajímavých postřehů, jež autor získal dlouholetým a pravidelným stykem s básníkem od chvíle, kdy Vrchlický diktoval Pražákovi, tehdy mladému svému nadšenému ctiteli. tři týdny svůj překlad Tří mušketýrů až do r. 1902, kdy churavící básník opouští Prahu.

Vedle bohatého pramene dokumentárního, jímž tato studie nesporně je, nacházíme zde také tolik živosti a přímo poetické krásy, že každý, kdo chce proniknouti k duši básníkův, musí po této studii sáhnout a bude ji číst s neutuchajícím zájmem až do konce. V záplavě rozmanité vzpomínkové literatury je tato kniha Pražákova oasou. A to tím spíše, že při tom poznáváme i jinou tvář Pražákovu. Proto můžeme téměř bez výhrad doporučiti tuto knihu, osvětlující básníkovu osobnost se všech stran a úhlů.
Bka.

— 8—31
PRILEŽAJEVA, M.: Studentky. Dívčí román. Přeložila T. Silbernáglová. Obálku a obrázky nakreslila Květa Hniličková. Vydalo r. 1946. nakladatelství Práce v Praze. F. 16.5 × 23. Str. 142, cena brož. 60 Kčs, váz. 85 Kčs.

Je to vlastně kolektivní psychologický román. Nemá nic společného s nasládlými a pornografickými dívčími romány, o nichž se zmiňuje Zdeněk Vavřík, ba naopak četba této knihy probouzí lásku ke škole, touhu být užitečným celku, bližnímu, přivádí k přemýšlení o smyslu života. I když autorka poslední otázku nechává vlastně nedořešenu, anebo ji aspoň neřeší s úplně křesťanského hlediska, přece kniha přináší mnohé kladné hodnoty a celkově zasluhuje doporučení. Mrzí nás však, že i v této celkově dobré knize se vyskytuje zbytečně slovo Bůh (asi 2 krát) a ještě k tomu malým písmem!
P. F. R.

— 8—93
ŘEZÁČ, VÁCLAV: Kluci, hurá za ním! Druhé vydání. Ilustroval Josef Čápek, obálku navrhl Josef Hochman. Vydalo r. 1946 nakladatelství Práce v Praze. F. 16.5 × 23.5. Str. 116, cena brož. 75 Kčs, váz. 100 Kčs.

Kniha skutečně klukovská. I když se v některých podrobnostech vymyká

snad pravděpodobnosti, přece celkově autor dobře vystihuje klukovskou povahu. Jen bychom chtěli poznamenat, že netřeba tak zdůrazňovat výslovně dobré vlastnosti chlapců. Působí to moralisujícím dojmem! Mýlil by se, kdo by dle nadpisu hledal v knize jen uspokojení touhy po dobrodružstvích. Autor nebojí se v knize řešit i složité problémy, jako na příklad: závislost zodpovědnosti za vinu na sociálním prostředí a na různých životních okolnostech. Nelíbí se nám užívání „pozdechů“ „můj bože“ (takto psaného!) a pak několikrát zmínka o tom, jak se hoši zapřísahali. Přísaha je svatá věc a není dovoleno užívat ji v klukovských rozepřích. Autor neměl snad na mysli skutečnou přísahu a pak mu doporučujeme větší úctu k slovům!

P. F. R.

V

8—31

SAINT EXUPÉRY, ANTOINE DE: Země člověka. Přel. Jaroslava Weissová. Vydal ELK v Praze 1946. 8. Str. 166-1. Cena 55 Kčs, váz. 75 Kčs.

Kniha je označena jako román, ale ve skutečnosti je to soubor 8 próz, v nichž autor, zahynulý jako letec za druhé svět. války, oslavuje hrdinství svých mrtvých druhů a vypravuje řadu vzrušujících příhod z vlastních nebezpečných letů i dobrodružství v saharské poušti a ve Španělsku. Jemně básnické a nijak sensační líčení provází často i hlubšími úvahami o lidském životě. Několikrát naráží tu přirozeně i na obecně náboženské otázky, ale jen zcela lehce, aby hned od nich těkavě odběhl. Vypělý a myslivý čtenář učiní si ovšem sám své závěry a opraví některé menší nepřesnosti.

E. M.

—

92

SIMONOV, KONSTANTIN: Jugoslávský zápisník. Přeložili M. Ajvaz, F. Hřivna a T. Silbernáglová. Obálku navrhl Kamil Lhoták. V knižnici Příliv, kterou řídí Václav Běhounek, vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. F. 14×21. Str. 104, cena brož. 45 Kčs, váz. 70 Kčs.

Věříme, co čteme na záložce knihy, že autor prožil v srbských horách několik dramatických měsíců, konstatujeme však, že kniha až na vzácné vy-

jímky je málo dramatická a čtenář se musí kolikrát do četby nutit, jak nezáživně a suše, novinářsky jsou líčeny hrdinské boje bratrské Jugoslaviie.

P. F. R.

D

8—31

ŠOTKOVÁ, BLAŽENA: Starodávne panenky. Ilustr. V. Rada. 2. vyd. Nakl. Vyšehrad v Praze 1946. 8. Str. 155-3. Cena 60 Kčs.

V 8 národopisně zaměřených povídkách vypravuje spis. prostým, ale půvabným slohem všední, idylické i tragické příběhy starosvětských, většinou jihočes. vyšivaček a jiných lid. umělků. Zabíhá tu někdy, utkvívajíc jen na povrchu, do podrobných odborných popisů, mnohdy se blíží nebezpečně líbivé přesládkosti, ale jinak postavy a jímavé milostné osudy jejích čistých dívčích hrdinek zaujmou méně náročné dospělé čtenáře a snad jim i znovu přiblíží krásu starého lid. umění.

E. M.

—

92

ŠPIRKO, JOSEF Dr: Spišský historik Josef Hradský. Jeho život a dielo. Vyd. Matica Slovenská Turč. Sv. Martin 1946 jako 10 sv. Spisů Histor. odb. MS. Str. 46 v. 8., cena brož. 42 Kčs.

26. února 1827 narodil se v Krompaších rodině Hradských syn Josef, který se později stal spišským historikem. Studii o něm napsal dr. J. Špirko, který ukazuje nám cesty, jakými se za maďarského režimu museli ubírat ti, kdož pracovali na tolika panenských úhorech slovenského národa. Studie, byť nikoliv veliká rozsahem, ukazuje nám nejen píli a úsilí Hradského, ale také je zajímavým úsekem z dějin vzdělanosti na Slovensku. Proto rádi věnujeme pozornost této biografické studii, opatřené bohatě poznámkami. Pro nás, neznalé maďarštiny, je to tím vítanější, že autor zpracoval i tuto literaturu a tím nepřímou pomohl těm, kdož by se chtěli obírat podobným thematem, který konečně může zajímat i nás Čechy.

-ojka.

—

8—31

ŠTORM, BŘETISLAV: Stará kapitula. 1946 Vyd. Brněnská tiskárna v Brně. Str. 45-III. Cena 21 Kčs.

Jednostránkové neb jen několikařádkové obrázky, v nichž ožívají přede-

vším kamenné skulptury velechrámu, ať představují lidi nebo zvířata. Bajky nemoralisují. U některých postav (kanovníků a j.) není jasno, běží-li o jizlivost výrazu či o prostotu postřehu.

drš

92

TESTORE, CELESTINO S. J.: Svätý vrátnik, František Gárate, pom. brat zo Spoločnosti Ježišovej. Prel. F. Ed. Hancko S. J. Vydal Posol B. Srdca Ježišovho. Trnava 1946. Str. 86-II.

Stručný, místy dosti kusý životopis řeholníka, jenž proslul svědomitou službou při jezuitské universitě v Bilbao (Španělsko). Italský autor psal na základě nemnoha informací, proto chybí větší doklady na př. pro věrnost v plnění řeholních slibů; mezery jsou vyplněny citáty z Rodrigneza. Umrtnování br. Gárate jsou hodně osobitá, jak ostatně bývají u světců. — Br. Gárate podává důkaz, že lze vyniknout před Bohem i před lidmi — neobyčejným konáním obyčejných, všedních povinností.

drš

V

8—31

TOLSTOJ, ALEXEJ NIKOLAJEVIČ: Země zůstala tam... Fantastický román. Př. Miloš Matula. Nakl. V. Šmidt v Praze 1946. 8°. Str. 220—3. Cena brož. 90 Kčs.

Utopický román, jímž autor, revoluční emigrant, po svém návratu do Ruska (1923) po prvé projevil své sympatie k sovětskému režimu: průvodcem ruského inženýra, jenž se vypraví letadlem na Mars, učinil dobrodružného rudoarmějce, jenž tam hned podnikne a vede nezdařenou ovšem revoluci utiskovaných Marťanů proti vládnoucí třídě a slibuje pomoc Moskvě, zatím co inženýr se zamiluje do křehké dcery vládcovy... Více než fantastický, ale celkem mdlý děj ocení vyspělý čtenář vypravěčské a mnohdy i jemně básnické umění autora, jenž zemřel na konci druhé války (v březnu 1945).

E. M.

X

8—31

TRÝB, ANTONÍN: Císař chudých. Román. 3. vyd. Družstvo Mor. kola spis. v Brně 1946. 8°. Str. 387—2. Cena 99 Kčs, váz. 125 Kčs.

Autor chce rehabilitovat císaře Diokleciána, jemuž prý dějiny neslýchaně ukřivdily. Líčí jej jako muže hluboce náboženského, asketu, zasvěcence kultu Mithrova a muže ušlechtilé povahy, jenž stál „duchovně nesrovnatelně blíže křesťanství než Konstantin“ a křesťany pronásledoval jen z důvodů politických. Aby jeho postava jasněji vynikla, snesl autor na jeho odpůrce všechno zlo: jednotlivé zjevy rozkladné, jež jistě byly i v tehdejší církvi, zevšeobecnil nebo přehnal, a tak tu vystupují křesťané většinou jako političtí pleticháři, odbojníci, sobci a prospěcháři, jejich společnost i při pobožnostech a shromážděních v katakombách je rozervána hádkami o bludy, osobními spory a stranickými piklemi. Jedinou světlejší postavou je sv. Antonín poustevník, s nímž se Dioklecián setká, zato nepěkně se mluví o sv. Heleně jako „prohnané pletichářce“. Pro katolíka smutná a neútešná kniha znudí na mnohých místech i jiné čtenáře opětovným podrobným líčením tehdejších politických i náboženských sporů.

E. M.

V

930.26

TUREK, RUDOLF: Slavníkova Libice. Stran 70. Ve sbírce Naše minulost (sv. 2) vydala Matice česká a Orbis, Praha 1946. Cena 30 Kčs.

Matice česká po mnohaletém umlčení za okupace zase se hlásí k životu a připravila několik zajímavých knih. Třeba tu připomenout zásluhy, které si tento „Sbor k vědeckému vzdělání řeči a literatury české“ získal během svého 120letého působení. Neboť podíly Matice české na vytváření novodobé české literatury jsou tak veliké, že opravdu marně bychom hledali u nás instituce, která by měla větší zásluhy. Tím také vysvětlujeme si naše radostné uspokojení, že Matice česká zase se hlásí k životu.

Studie Turkova znovu osvědčuje, že se pokračuje v dobré tradici. Autor skromně v předmluvě říká, že vlastně shromáždil rozptýlené dědictví Helli-chovo (známého poděbradského lékárníka, který se vypracoval na vynikajícího vědeckého místního badatele), ale kdo přihlédně blíže, pozná, že autor dobře poučený ve svém vědním oboru přináší zde mnoho svého.

Studii archeologické je předeslána dějepisná část, seznamující nás i s dějepisnými problémy, upínajícími se k Libici. Víme-li, jak veliký má podíl Libice v politických dějinách českých, rozvíjejících se na počátku křesťanské éry u nás, potom také zájem archeologa o nálezy na někdejší libickém hradišti je zcela pochopitelný. Autor po podrobném studiu a rozboru uzavírá, že archeologické nálezy blíží se svým rázem a svou vyspělostí obdobným památkám přemyslovského okruhu a naznačuje, že tyto nálezy potvrzují významnost tohoto slavníkovského sídla, opravdové metropole. A tak tyto nálezy nám dovedou jasnou řečí promlouvat o dějinné důležitosti tohoto knížecího sídla v době vzestupu, zlomu i ústupu své slávy. Výročí sv. Vojtěcha nás přímo pobádá, abychom i této knížce věnovali svoji pozornost.

Bka.

VSS

243

URBAN, JAN EV.: K Bohu. Průvodce duchovního života katolické inteligence. Vyšehrad, Praha 1946. Stran 338. Vydání čtvrté.

Autor sám poznamenává, že knížka má být stálým vademecum katolického inteligenta, jež má nahraditi misál, rituál, breviář, duchovní četbu a duchovní vedení. Ovšem — jak P. Urban — dále dodává — nikterak plně nenahrazuje misál, ale spíše naň připravuje. Podobně i s jinými knihami, potřebnými k prohloubení duchovního života.

Kniha vychází v poněkud pozměněné formě již ve čtvrtém vydání, což je jistě nejlepším svědectvím, že se neminula účinkem na duše, toužící žítí plností duchovního života. Snad leccos by se zdálo katolickému laiku za vhodné „upravit a doplnit, leč to snad je *pium desiderium jednotlivcovo*. Podobně jako misál Střížův orace podává pouze v českém znění, stejně i P. Urban někde staví vedle sebe latinský a český text, jinde pouze český (i když jsou to na př. žalmy). Část věnovaná duchovní četbě (Zdroje) je v poměru k liturgické části velmi nepoměrně malá a (snad smíme říci) tím i chudá.

Toto vademecum budou jistě kněží doporučovat a to plným právem. Snad by však neškodilo, kdyby autoru sdě-

lili i své poznámky a doplňky. Bylo by to záslužné.

Bka.

8—31

VALENTA, EDVARD: Kouty srdce a světa. Stran 250. Vydal ELK v Praze 1946. Cena brož. 55 Kčs, váz. 75 Kčs.

Valenta je novinářem. Již více než dvacet let. Náleží mezi ty novináře, kteří dovedou se dívat na svět nejen očima zvědavýma, ale také trochu tím vnitřním světlem, které dovede prozářit i hlubiny duší. Proto také tento soubor povídek není obvyklým vyprávěním toho, co jsme viděli nebo zažili. Je to daleko více: básnické přetavení vyjádřené namnoze mistrným uměním stylistickým. Trpíme dnes přemírou knižního vyprávění, osobujícího si titul románu nebo povídky. Čteme-li však tyto Valentovy povídky, najdeme v nich opravdu kouzlo, jaké dnes tak zřídka nacházíme v tom, co se vydává za beletrii. Ovšem, kdybychom snad chtěli od autora více, než dovedně zachycený děj, na jehož dně bychom hledali více, než účel pobaviti, snad bychom se u mnohé povídky zklamali. To konečně už přináší samo povolání Valentovo, které tak dovede proniknout až do morku novinářova, že to zrcadlí i v jeho tvorbě. Těm však, kdož si přejí sáhnout po knize nikoliv nejnáročnější, ale přece pěkné, je to vítaná knížka. A o to snad vlastně šlo i samému autoru.

Bka.

Naše značky:

- kniha dobrá.
- S knihu doporučujeme.
- SS knihu vřele doporučujeme.
- N jen pro pobavení *nenáročných* čtenářů.
- V pro vzdělané čtenáře.
- D pro dospělé (může mládež pohoršiti).
- M v knize jsou malé nesprávnosti.
- MM mnoho nesprávností.
- X odmítáme.
- XX na indexu zakázaných knih.
- O jen pro *odborníky*.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebíratí samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

SV

8—31

Barlaam a Josafat. Přeložil Tomáš ze Štítného. Z rukopisu k vydání připravil a poznámkami doprovodil František Šimek. Úvod napsal Antonín Stanislav Mágr. Obálku navrhl Boris Hanš. — Vyšlo jako 2. svazek řady A, knižnice Památky staré české literatury. V listopadu 1946 vydala Maticе česká nákladem Orbisu v Praze. 13×19. Stran 212 se 2 snímky rukopisu. Cena brož. 70 Kčs.

Jsme vděční nakladatelství Orbis, že tak vkusně a na nynější drahotu tak lacino vydalo dílo Tomáše ze Štítného, román Barlaam a Josafat. Objev a důkaz Františka Šimka, že český středověký román Barlaam a Josafat je překladatelským uměleckým dílem tvůrce naší středověké naukové prózy, Tomáše ze Štítného je pro nás všechny radostným překvapením. I neoborník po několika stránkách poznává v díle umělecké kvality Štítného. Je to především živé, dialogické podání látky, jazyk křišťálově čistý, bohatost a pestrost výrazů, záliba v kontrastech, krásná přirovnání. A jelikož máme před sebou román s východním námětem, čekali bychom snad až přemrštěnou fantastičnost a rozvlácnost. Dílo se však dostalo do práce ukázněného spisovatele, který svůj překlad zbavil vši rozvlácnosti a všech zbytečných a unavujících výrazů. I když snad čtenáře z laických kruhů bude trochu unavovat poněkud rozvlácné vysvětlování křesťanského náboženství (asi 30 stran), přece, vytrvá-li do konce, dostane se mu brzo náhrady v dalších kapitolách — ať už v bohatosti příkladů nebo v řešení různých zápletek, které si, myslím, nikterak nezadá ani s moderní dobrodružnou četbou. Ostatně i vysvětlování křesťanského náboženství bude bohatou pasivou pro češtináře i pro theologa, který si bude moci osvojit biblickou metodu vyučování náboženství. Češtinář žasne zase nad přesností a krásou bohovědných výrazů Štítného. Myslím, že dílo zaujme nejen lingvistického labužníka,

ale i milovníka beletrie. Vřele doporučujeme. P. F.

8—31

BEECHER, H. E. - STOWEROVÁ: Chaloupka strýčka Toma. Vyšlo v roce 1946 nákladem Jos. R. Vilímka v Praze v překladu Václava Patejdl a v úpravě J. B. Hellera. Ilustrace a obálka Zdeňka Buriána (12 barevných příloh a 41 kreseb v textu). V této úpravě vydání první. Stran 296, cena brož. 160 Kčs.

Ačkoliv tato kniha bývála velmi oblíbenou a starší čtenáři s radostí vzpomínají na četbu této knihy, nutno doznat, že spisovatelka nemá uměleckých vloh Verneových. Hlavní závadou autorky je, že se nespokojuje účinností vylicených dějů, ale že příliš mnoho filosofuje a moralisuje. Duch knihy je hluboce křesťanský, ale bohužel protestantský. Kniha by byla mnohem poučavější, kdyby děj nebyl brzděn častými úvahami a debatami o otroctví.

P. F. R.

MM

8—31

ČAPEK, KAREL: Kniha apokryfů. Spisy bratří Čapků sv. XLVII. 1. vyd. Uspořádal Dr Miroslav Halík. V úpravě Fr. Muziky vydal Borový v Praze roku 1945. Str. 251, cena brož. 45 Kčs. 11,5×18,5.

Opravdu apokryfy. A to zachraňuje mnohdy dobrou věc před profanací. Nadpis apokryfů a pak datum vzniku nám hodně napoví, poněvadž mnohé jsou psány na politické poměry. Hamlet, princ dánský, má příliš hrubé výrazy, které se podivně vyjímají ve vyzrálém vyjadřování Čapkově. Biblické apokryfy obстоjí právě jen proto, že jsou to opravdu apokryfy. Autor v nich dává vystupovat mentalitě dnešního člověka, jemuž z víry v Kristovo božství toho zbylo už velmi málo, a který často nedovede pochopit Boha pro svou pýchu a pro své sobectví. Medek

MM

8—1

ČECH, SVATOPLUK: Jitřní písně. Topičova edice: Praha 1946, stran 69, brož. 30 Kčs.

Prudce mužné politické chansony slouží v tradičním duchu jako myšlenkový obsah školy národní všeslovanské politice a výchově činorodé vůle hromadné. Naboženská koncepce je manichejsko dualistická a rovněž husitství nabývá uplatnění socialistické programatisace. šž.

X

8—1

ČECH, SVATOPLUK: Modlitby k Neznámému. Topičova edice: Praha 1946, stran 117, brož. 36 Kčs.

K 100. výročí narozenin popředního básníka literární školy národní připravila Topičova edice za redakce prof. Ferd. Strejčka nové vydání sebraných spisů Sv. Čecha. Jako první svazek vyšly méně vhodně „Modlitby k Neznámému“, v nichž v subjektivně meditativních verších, zahloubaných k přemítání o záhadách vesmíra, se hlásí stařecká resignace, vyznívající po odmítnutí zjeveného náboženství a namnoze za vlivu Tolstého panteismem a humanitou. šž.

M

8—1

ČECH, SVATOPLUK: Nové písně. Topičova edice: Praha 1946, str. 136, brož. 40 Kčs.

Zpěvnou formu a účinně populární podání opouštějí a do sociálních reflexí se zapřádají hlubší a myšlenkově těžší „Nové písně“, prodchnuté silným uvědoměním národním avělostí, s níž básník vítá dělnickou třídu s jejími politickými nároky na veřejné dějiště. šž.

V

8—31

FLEURON, SVĚND: Krkavci. Z dánštiny přeložila Jiřina Urbanová. Ilustroval Antonín Pospíšil. Vydal Jiří Chvojka v Havlíčkově Brodě. Tisk Fr. Riedla v Havlíčkově Brodě 1946. F.14×21. Stran 215. Cena brož. 75 Kčs, váz. 105 Kčs.

Svend Fleuron, bývalý dělostřelecký důstojník, mistrně zachycuje nálady divokých krajín skandinávských a život krkavců, těchto obyvatelů divočiny. Bedlivě odpozoroval hnízdění, péči

o mláďata, cvičení mladých v letu a lovu, boje s liškou a ještábem, tahy do teplejších krajín. Je to román, který vlastně beletrizuje zoologii. Závady: Jenom zdraví mají právo na život (140), pověru, že krkavec přináší neštěstí, vymyslela církev (183), též str. 189. 181.

SS

27

Spisy svätého Otca Františka z Assisi. Z lat. prel. Metod Lucký. 1946. Vydal Samovzdelávající krúžok františk. bohoslovcov v Ziline. Str. 101-III.

I když jsme přečtli dobrý životopis světcův, na př. od Jørgensena, je prospěšné seznámit se s duchem Františkovým i z jeho spisů. Prekvapuje vás vsude hojnost citátů z Pisma sv., mnoho napomenutí k úctě Vel. Svátosti a k poslušnosti vůči církevní autoritě — vesměs ctnosti kněžské. Slovenské vydání podává v 1. části různé verše iehole, v 2. několik listů, v 3. modlitby a Cantico del Sol. Technicky není sice tak dobře vybaveno, ani není tak úplně jako na př. české vydání Brejchovo z r. 1915, jest však na základě dobrých kritických vydání. Kratinký úvod vás vždy seznámí s dějinami dokumentu. Pochvaly zaslouží, že knihu vydává kroužek řádových bohoslovců.

drš

X

8—31

GEVERSOVÁ, MARIE: Paní Orfa. Prel. Dr V. Renč. 1946 Katolický Literární Klub v Praze. Str. 228-IV (k posudku str. 20).

Geversová je umělkyně. Její smysly dovedou vnímat celou klaviaturu barev a vůní; její pohyblivá ženská fantasie umí objevovat a vytvářet nečekané souvislosti mezi člověkem a přírodou; jako jedním dechem provede vás osudy mnoha lidí a více ročními dobami. Její vypravěčské umění živě reprodukuje pestrý svět jejího dětství. Schopnost, s níž sestavuje v jednotný obraz kamínky drobných vzpomínek na zahradníka Ludvíka a záletnou ženu výběrčího Orfu je překvapující. (Také reč překladu je velmi lahodná a barvitá.) — Zaměření celého díla však třeba nazvat nemravným, neboť fakticky oslavuje cizoložství a konkubinát, zavinující sebevraždu manžela Orfina, a

ospravedlňuje je silou vášně a osudem. Autorka „si představuje štěstí Orfy a Ludvika, kteří ve dvou uprchli třesky-pleskům“ (198). „Jejich veliká láska — jaká krásná kytice!“ (212). Rodiče autorčini, ač by raději viděli sňatek milenců v kostele, přece nedovedou ve svém osvícenském křesťanství opravdu odsoudit konkubinát, udržovaný pro pensí po výběrcím. „Proč na ně být tak přísný? ... Teď (když mají spolu děti) je potřeba hledět, aby už od sebe neodešli.“ (224). „Teď když je vdovou a když spolu tak dobře vycházejí, je to s čistě morálního hlediska tak, jako kdyby byli oddáni“ (225). Kromě toho autorka mnohokrát nápadně zdůrazňuje v celé živé přírodě sexuálníost, byť jen letmo, ale s významnou tajemností: Všude vládne slepý nepřekonatelný pud, jenž se stává osudem! Pomijím neoma-lený námořnický humor (str. 47) a nekřesťanský názor na pobožnost na hřbitově (172). Zkrátka: Katolický literární klub vydal knihu značně nekatolickou! — Zákony však nesmějí být přehlíženy pro sentimentální pojmání života. drš

X

8—31

HERBEN, JAN: Ondřej Kment a jiné povídky. 1947. Dobrá četba Brázdy. Sv. 1. Stran 189-III, cena 20 Kčs.

Několik povídek a vzpomínek, vybraných ponejvíce z knihy Hostišov a z nedokončené romanové kroniky Do třetího a čtvrtého pokolení. Herben je mistr v kresbě povah a v lidové drobnomalbě. Několika trefnými tahy vykouzlí před vámi rázovité postavy rodného slováckého kraje nebo oblíbeného Hostišova. — Škoda, že jeho dílo je tolik protikatolické, zvláště svým postojem ke katolickým kněžím. Kněží, jak jsou vykresleni v tomto výboru, jsou při nejmenším nevzdělaní (171), pokryteční (173), lživí (117), záletní. Když stojí lid proti knězi, je skoro vždy v právu (117). Náboženství H., jak je prozrazuje v hovoru s venkovany, je jakýsi křesťanský deismus v šatě positivistickeho agnosticismu. Ideály předmanželské čistoty jsou směšné (90). Málokteré vypravování je prosto protikatolické tendence, byť jen v kapičce, nejvíc je jí v práci Vincenc Zkoumala Hostišovský šafář. Velmi časová jest essay „Pod jabloní“ o vlastnickém právu.

drš

MM

33

HONZÍK, KAREL: Necessismus, myšlenka rozumné spotřeby. Vyšlo nákladem Klubu pro studium spotřeby. Tisk a generální komisionářství „Práce“. F. 15×21, stran 22, cena brož. 10 Kčs.

Již nadpis ukazuje, co je cílem necessismu: snaha, aby mezi prací a spotřebou byl správný poměr. Především třeba odstranit zneužívání nesmírné pracovní energie k tvoření věcí zbytečných nebo dokonce ničemných. Místo toho práce má sloužit k výrobě věcí potřebných ke kulturnímu životu všech vrstev lidí. Tak, jak autor nám představuje svou theorii, vypadá velmi lákavě, ale v brožuře jsou nějaké háčky.

Předně problém, který je především mravní, se redukuje na problém hospodářský.

Dále nekritické přeceňování socialistického řádu a přehlížení zásluh středověkého zřízení. Není přece pravdou tvrzení autorovo na straně 9., že teprve v socialistickém hospodářství plánovaném na prospěch všeho lidu vidí necessismus předpoklad opravdu rozumné spotřeby. Vždyť autoru by mohlo být známo, že ve středověku se pracovalo, aby se uhradily spotřeby, nikoliv ze ziskuchtivosti. Pozemský život byl přípravou pro život věčný. Lidé proto ani netoužili po největším zisku, neboť takové počínání by nebylo záslužné pod zorným úhlem věčnosti. (Viz str. 7. brožurky Ghelfandovy: Marxismus a křesťanský sociální reformismus.)

Na straně jedenácté autor klade štěstí člověka v podstatné potřeby člověka. Neuctivě píše o obřadech, které dle autora spolu s četnými hrami, zábavami a cetkami byly nabízeny náhradou nešťastnému lidu. (11. str.) I s některými jinými názory autorovými nelze souhlasit. Jinak knížka je plná praktických návrhů, jak přeměnit náš průmysl dle zásad rozumné spotřeby.

P. F. R.

8—93

HONNER, J.: Kubíček, kluk ze samoty. 4. vyd. Státní nakladatelství v Praze 1946. Str. 96, cena 15 Kčs.

Vzorná dětská knížka, podávající několik obrázků z mládí jihočeského chlapce. Není tu snahy o umělý efekt, proto je účín prostého pravdivého vypravování tím silnější. Autor vlastně

ani nemoralisuje ani nevyzvedá žádný náboženský zážitek z mládí, ale knihou přicházíte ve styk se skutečnou katolickou rodinou, která praktikuje bez okázalosti své přesvědčení. — Skoda, že je sem tam užito slov „božínku“, „božickou“ jako citoslovce! S tímto nepěkným zvykem našich úst a našich knih se nesmíme nikterak smířiti. V kapitole „Nepravé uhlíky“ byla by žádoucí s náboženskovoýchovného hlediska nějaká poznámka, že uhlíky z bělosobotního ohně a svěcená voda nedávají jistou ochranu před pohromou, nýbrž že jejich užití je spíše modlitbou za ochranu Boží!

drš

M 248.1

HUS, JAN: Dcerka. O poznání cesty pravé. Upravil Dr Fr. Žilka. 2 ilustrace od Jana Konůpka. Křesťanské nakladatelství a knihkupectví v Praze II, Soukenická 15. 1946. F. 10,5×15,5. Stran 62. Cena neváz. 20 Kčs.

Malá tato knížečka, věnovaná zbožným dívkám, podává v 10 kap. velmi zhuštěně a dosti abstraktně návod k ctnostnému životu: O poznání sebe, vlastního svědomí, bídy tohoto světa, o hlavních zdrojích pokušení a o trojím nepříteli spásy; o pravém pokání, o důstojnosti duše, o budoucím soudu a pekle, o životě věčně blaženém a o milování Boha.

Po stránce theologické celkem správná. Na jednom místě se však Hus nezapřel malým útokem na papeže, preláty a zakony (řeholníky), kteří si prý málo dělají z přestoupení zákona Božího, zato svá ustanovení mnoho váží (15), a na kněze, jichž prý je mnoho takových, kteří „smilství, svatokupectví a lakomství svého za hřích nepokládají“ (ib.).

Viklejismus nepřímou zavání z knížky tím, že se Hus dovolává ustavičně jen Písma a je neustále zdůrazňuje. Několikrát však cituje i sv. Augustina a jednou sv. Řehoře.

Mluvě o zpovědi, vyjadřuje se tak, jako by nebylo třeba zpovídati se ze všech příčin a okolností hříchu a všechny hříchy zvlášť knězi jmenovati, ježto Bůh je zná (31).

O dítkách, které zemřely nepokřtěny, praví, že proto byly zatraceny, ježto se nebály (30). — Kterak se mohly bát? — Sen ženy Pilátovy přičítá zlému duchu (26).

Komposičně je dílko pěkně skloubeno slovy: „Slyš, dcerko, a viz a přichyl ucho své?“ (L. 45. 11), jimiž se začínají jednotlivé kapitoly a jimiž kniha začíná i končí. — Jazykově dílo převedeno do češtiny nové, ale ponechána mu stará patina. — Pro rozumné ctenáře. Vit

M

33

KÁČL, PROF. DR KAREL: O vlivu práce a pracovního prostředí na zdraví člověka. Opáku navrhl Oldřich Bareš, vydalo roku 1946 nakladatelství Práce. F. 15×21, stran 38, cena brož. 18 Kčs.

Zdá se, jako by se nakladatelství Práce chtělo věnovat nekritické propagandě socialismu. V úvodní kapitole o hygieně práce zmiňuje se autor o různých příčinách zájmu o zdraví pracujícího člověka. A opět dle známého receptu: před socialismem tma — nyní přišla pravá osvěta. I eprve v socialistickém zřízení je to vyšší zájem národní... My ovšem opět můžeme poukázat na známou brožurku Gheljandovu. V ní by se autor mohl poučit, z jakých pohrutek se staraly cechy o zdraví pracujícího člověka! Jinak knížečka nás obeznamuje se základními požadavky hygieny pracujícího člověka a s nebezpečím různých pracovních oborů. Může zajímat i nás kněze, zvláště exercitatory, aby ve stavovských promluvách mohli poukázat podrobně i na tuto povinnou péči o zdraví pracujícího člověka.

P. F. R.

—

33

KADLEC, DR VLADIMÍR: Snížení cen či zvýšení mezd? Diskusní příspěvek k naší cenové a mzdové politice. V knižnici soudobých problémů Otázky a odpovědi, kterou řídí Jiří Síla, vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. F. 14×19, stran 40, cena brož. 22 Kčs.

Zajímavá studie pro naše národohospodáře. Autor ukazuje především, jak není tak docela jednoduchým řešením snížení cen, po kterém se volá na všech stranách. Navrhuje spíše cestu k zvýšení mezd. Jak? Z nadzisků. Ovšem autor pravděpodobně přehlíží, že nadzisků v našich podnicích většinou není, což není žádnou tajností. A pak z jakých nadzisků chce zvýšit mzdy rolníkům, učitelům, katechetům atd., pro které je nemožné vyjít z dnešních platů při vysokých cenách?

P. F. R.

S

27

KOLÍSEK, KAREL: *Lurdy. Stručné dějiny Lurdských událostí od r. 1858—1946. Brno o vánocích 1946. 2. vyd. Str. 486-VI, cena 250 Kčs.*

Lurdská kronika, jak vycházela v Růži Lurdské 1933—1938 a pak byla zvlášť otištěna. Obšírně jsou popsána zjevení, jichž se dostalo Bernardettě, i vzrušení, jež panovalo ve veřejnosti v letech následujících. Od r. 1870 máte podle let zapsány hlavní pouti, svěcení, pobožnosti, uzdravení, návštěvy nebo úmrtí vynikajících osobností, pozdravné telegramy a dopisy atd.; většinou je vše vyňato z Annales de la Grotte nebo z Journal de N. D. de Lourdes. Též tu najdete životopisy osob, zvláště zasloužilých o Lurdy. Kniha má hojnost pěkných fotografií z posvátných míst i též snímky z poutí. Leckterý estét snad bude vytýkat dílu přílišnou rozvlácnost a starobylé podání, zbytečné přetiskování poufových detailů a maličerných okolností, které se rády přechtou v novinách, ale v knize jsou zbytečnou přítěží. Ať je to jakkoliv s oprávněností této kritiky, můžeme být rádi, že máme pravdivou a důkladnou knihu o Lurdech, jakýsi archiv, plný dokladů, kde můžeme hledat spolehlivé informace. drš

S

92

KRÁLÍČEK, P. JÁN, S. J.: *Lalia Mohawkov — Kateri Tekakwitha. Vydal Posol B. Srdca Ježíšova. Trnava 1946, str. 111-V, cena 18 Kčs.*

Není pochyby o tom, že v misiologii u nás vedou Slováci. Zásahu o to má především Misijní dóm v Nitře. Ale činí se i trnavský Posol. Vítáme jeho publikaci o indiánské dívce, která byla duchovně vedena kanadskými jezuity a skonala v pověsti svatosti 16. dubna 1680. Milost u ní působí tím patrněji, čím nepříznivější je prostředí, v němž touží po sv. křtu. Posvátná kongregace Ritů potvrdila hrdinský stupeň

jejích ctností dekretem z 3. ledna 1943. Kniha je psána zcela prostince a lidově, tedy i trochu řečnický. Přál bych si u takových knih vždycky sebe jednodušší mapku. Jinak je snadno srozumitelná i Čechům. Novější výrazy slovenské jsou místy objasněny staršími slovy, češtině bližšími. drš

N

8—31

KRAMOLIŠ, ČENĚK: *Javornické hody. Družstvo Mor. Kola spisov. v Brně. Ilustroval Frant. Süsner. Vytiskl Karel Kryl v Kroměříži 1944. Str. 45. F. 15×23, váz. 45 Kčs.*

Krátká povídka z rodného Valašska, pěkně ilustrovaná, o tom, jak se asi před šedesáti lety dovedla mládež bavit, zpívat a tančit, při zvuku houslí, basy a cimbálu. aka.

SV

8—31

KŘÍŽ, F. V.: *V jámě lvově. Vydalo Družstvo Moravského kola spisovatelů v Brně na podzim 1946 jako pátý svazek edice „Vinice“. Původní dřevoryty Ferd. Duši. Vydání první. F. 15×21, stran 106, cena brož. 45 Kčs, váz. 68 Kčs.*

Z této knihy symbolických válečných povídek vane na čtenáře dech víry ve věčný řád pravdy, práva a spravedlnosti Boží. Kniha může skutečně uspokojit jako málokterá kniha s válečným námětem, je psána básníkem a ne agitátorem. Je psána člověkem, který zajisté četl a rozjímal o největším uměleckém díle literárním o Písmě svatém. Z knihy vane na vás nejen duch víry, ale též kouzlo biblické řeči starozákonní. A požitek z četby doplňují původní dřevoryty Ferd. Duši. Doporučujeme!

P. F. R.

8—93

—
KVASIL, FRANT.: *„Cesta k hranici“. 4. svazek „Polnice“. 4 obrázky kreslené od Zd. Buriana. Nakl. Tou-*

žimský a Moravec v Praze. 1946.
F. 14×20. Str. 40. Cena 7.50 Kčs.

Malá povídka o velké odvaze dvou bratří mechaniků, kteří se dali k partyzánům v Beskydách. Živé líčení dobrodružné cesty železnicí, cestami i necestami ke slov. hranici, neustálý útek a skrývání před bdělým okem stráží.
Jed

—

8—93

LASKIER, FRANK: Jsem námořník. Prel. Alois Humplík. 3. svazek knižnice „Polnice“. 10 obrázků v textu od Jiřího Konečného. Nakl. Toužimský a Moravec v Praze. 14×20. Stran 40. Cena 7.50 Kčs.

Námořník Frank vykládá do radia svým přátelům příběhy ze svého života námornického. Je to řada příběhů z II. svět. války, spjatých duchem přátelství, odvahy, obětavosti a víry ve vítězství spravedlnosti.
Jed.

—

16

LORENC, MIROSLAV: Autor píše knihu. Příručka pro odborné spisovatele. S obálkou Fr. Maška vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. 14,5×20,5. Stran 188, cena brož. 60 Kčs.

Autor především poukazuje na nutnost rozšíření odborné literatury. Kniha vznikla právě ze snahy usnadnit cestu odborníkům k spisovatelské dráze. Zdá se nám však, že autor trochu přestřelil, když na straně 20. píše: „Požadavek dokonalého ovládnutí spisovného jazyka a dobrého slohu musí ustoupit do pozadí... U něho (rozuměj odborného spisovatele) hledáme přec hlavně jeho technické znalosti a praktické zkušenosti.“ Myslím naopak, že je nutno zdůrazňovat požadavek, aby odbornou knihu psal též dobrý znatel jazyka a mistr dobrého slohu. Máme smutné zkušenosti z našich učebnic (matematiky a fyziky), které byly psány zajisté odborníky, ale lidmi, kteří neznali správně česky a jejichž sloh byl pro studenty mukou! Má-li odborná literatura dosáhnouti svého cíle, musí být psána též lidmi-mistry slohu! Poznámka, že každé dobré nakladatelství zaměstnává řadu jazykových znalců atd. není úplně oprávněna. Naše učebnice nevycházely v nějakých podřadných nakladatelstvích, a přece jazyková stránka nebyla vždy

na výši. Rozhodně je též přehráno tvrzení autorovo, že všechno lidské vědění je obsaženo v knihách. Jinak kniha je velmi praktická a poučuje nás o jazykové stránce knihy, jak se připravovat k sepsání knihy (o kartotéce), jak psát rukopis, o sazbě knihy, o její korektuře, tisku, o autorském právu, o honoráři a pod. O kartotéce mohlo být poučení ještě úplnější. Kniha může posloužit i bohoslovcům, aby byli poučeni, jak se mají připravovat k sepsání nějakého díla. Důležitou je též poznámka autorova o užívání jednotné terminologie odborné. Je potřeba, abychom se jí řídili i při spisování spisů filosofických a theologických.
P. F. R.

×

8—31

LULOFS, MADELON: Jiný svět. Přeložila Milada Simsová. Obálka Karla Lišky. Kvádr, naklad. spol. s r. o., Praha 1946. Stran 400, 13,5×21,5, brož. 99 Kčs.

Neradostný román o synu holandské protest. rodiny, který — nechtěn přijde na svět, — trpí od malička komplexem méněcennosti. Hnán pudem po zbohatnutí, chce uniknouti z prostředí, kde byl jen trpěn, dává se najmout jako dozorce na plantáže gumy v holand. Indii. Než i tam se stává jen opovrhovanou figurkou silnějších, výbojnějších, člověkem jehož se bojí jen zotročení kuliové. Žije tam s domorodkou, když se stává vedoucím plantáže, propustí ji i s dítětem, ožení se s rozvedenou běloškou, která nemá smyslu pro rodinný život. Nakonec od ní uteče a po různých dobrodružstvích se vrací do tropů ke své družce a tam umírá!

S hlediska křesť. morálky nutno odsoudit příliš naturalist. popis pohlav. styků, flirtů „krásných“ lidí, spojený s obdivem tělesnosti a bezcharakternosti, přestože psychologické pochopení a zpracování je velmi dobré.
aka.

S

8—93

MARTÍNEK, VOJTĚCH: U jasného plamene. Vydalo Družstvo Moravského kola spisovatelů na podzim 1946 jako druhý svazek edice „Slunečnice“. Dřevoryty a obálka akad. malíře Ferdise Duši. Vydání první. Stran 158, cena brož. 144 Kčs, váz. 170 Kčs.

Opět jedna skutečně hodnotná kniha. Kniha krásná již svou výpravou, dře-

voryty, tiskem, ale kniha též krásná po stránce umělecko-formální a též obsahové! Kdybyste necetli na obálce jména autora, měli byste dojem, že máte v rukou dílo klasického českého pohádkáře K. J. Erbena. Je to kniha pohádek, pohádek, jak jsme se o nich učili v poetice ve škole. Nic, co by chtělo vytlačit mimoprirozený svět divů, skřítků a pod. chladným světem techniky. Pohádky stylisticky vybroušené a obohacené o některé pohádkové prvky v českých pohádkách vzácné. A z každé pohádky nenuceně vyplývá vždy nějaké mravní naučení. Úvod knihy a úvod pohádek má spíše ráz pověsti a slohově nám připomíná Zdenka Vavříka. — Doporučujeme. P. F. R.

— 8—93

MEDULA, JIŘÍ: Posel s nebes. 4 ilustrace půlstránkové v textu. Kreslil Jiří Wowk. 1. vyd. Nakl. Toužimský a Moravec v Praze XIII. 14×20. Stran 40. Cena brož. 7.50 Kčs.

Druhý svazek knižnice „Polnice“ líčí nebezpečný život parašutisty: útěk za hranice — výcvik v Anglii — první seskok v týle nepřitele v Norsku — konečně smrtelně nebezpečný pobyt v rodných Čechách.

Malá povídka, ale schopná zaujmout a nadchnout k velké odvaze, zvláště mládež. Jed.

S 248. 1

NEWMAN, JOHN: Maria v litaniích. Přel. Jan Dokulil. Edice Akord v Brně 1946. 2. vyd. Str. 85-VII, cena 27 Kčs.

Jedenatřicet kratinkých rozjímání pro každý den května. Jednají postupně o Nep. Početí, o Zvěstování, o bolestech Matky Boží a o Nanebevzetí. Kněží by se mohli u Newmana učit, jak spojovat hluboké bohovědné poznání s prostotou a srozumitelností. Řeč překladu je pěkná. Zdá se mi však, že překladatel nepochopil vždy dobře originál, když na př. na str. 83 praví, že středověcí odpůrci Nep. Početí rozuměli této nauce ve vztahu k Matce Páně, kdežto my o něm mluvíme jen ve spojení s Marií! Podobně nesrozumitelné místo je na str. 86 o „chladném odmítnutí naukou“. Zřejmá chyba byla v 2. vyd. vytištěna na str. 83: Synoda antiochijská, odsuzující homoousios Pavla Samosatského,

byla 70 let před Nicaenem (r. 268), nikoliv 700 let! Stopy chvatného překladu, jak se zdá, vykazuje tato věta (str. 71): „Jestliže sláva Mariina jest vskutku tak veliká, jak by neměla být sláva toho větší, toho, jenž jest Pánem i Bohem Panny Marie?“ drš

VS 41

OBERPFALZER, F.: Krásná, čistá, svatá řeč mateřská. 1. vyd. Nakl. Karel Voleský, Praha XII, Slezská 5. Rok 1945. 14,5×23. Stran 80. Cena brož. 33 Kčs.

Autor navazuje na slova J. Nerudy, snesl v 1. části díla chválu na českou řeč od významných spisovatelů, ukázal, jak v jazyku žije národ a jak je jazyk nástrojem myšlení; horlí o její čistotu, správné vyucování a kulturu. — V 2. části uveřejněny pozdravy, věnované Kruhu přátel českého jazyka od hlavních představitelů české kultury jazykové: spisovatelů, novinářů, profesorů a učitelů.

Je zde mnoho poučného a nabádavého, a bylo by si jen přáti, aby ve svorné spolupráci a snaze všech, jimž svěřen tento národní poklad, dospěla česká řeč vskutku k vysokému stupni kultury, o niž nová doba intenzivně usiluje. — Knihu vřele doporučujeme všem milovníkům čes. jazyka.

Místy však vyúsťuje knihavě chvalořeči upřílišené (většinou v ústech spisovatelů), ano dokonce až ve zbožňování českého jazyka (na př. na str. 3, 4, 8, 55, 60), což lze chápati jako projev vlasteneckého zanícení pro jazyk mateřský; jinak by to byla skoro modloslužba, pochopitelná jen u těch, kdož jiného náboženství neznají, zvl. ne pravého.

Na př. slova Šrámkova: „Tento jazyk vede někdy k spasení“ (8), nebo: „Zbožnost tváří v tvář jazyků a zbožnost tváří v tvář majestátu a mystériu člověka jedno jsou. I proto, z této pohnutky stavovskými metafyzickými, věřte, vážení: Chceme s Vámi, aby rostla ze samých bílých kvádrů ta jedna jediná stavba jazyka národního, aby rostla v zářný Pantheon, jsouc templum in modo arcis, tedy po česku Chrám i Turz veškerého života našeho, posledních našich i půlnocí.“ (P. Eisner, str. 60.)

(Na str. 24. citován odsuzující výrok Husův na sněm kostnický.) Vít.

SCHWEIZER, RICHARD: *Poslední příležitost*. Přeložila Olga Fischerová. Obálku (z filmového snímku) navrhl Jar. Šváb. Vytiskl M. Kubeš, Praha 1946. Vydalo naklad. a vydav. družstvo Nová Osvěta, Praha. Stran 186, 12×16,5, cena váz. 57 Kčs.

V obsahu románu zpracovaného filmově, je z počátku zachycen dramatický útěk angl. zajatců z vlaku a pak i politických uprchlíků ze všech krajů Evropy před německým pronásledováním, přes italské hory do svobodných Švýcar. Vyprávění děje ukládá autor do úst jednomu z postižených, mladému angl. poručíkovi. Tento i se svými druhy zachraňuje na prosby katol. kněze ostatní uprchlíky, ženy a děti povražděných Italů, nakonec je ale přece raněn smrtelně od německých hlídek, zrovna jako je zastřelen onen kněz v údolí, který se o ně postaral a jim pomohl k útěku přes hranice.

Hodnota knihy je v naplnění křesť. lásky k trpícímu bližnímu, bez ohledu na víru, rasu a národnost, v plamenné výzvě k boji za mír, právo a pokoj mezi lidmi a národy.

Zdá se, že autor věří víc v náhodu, než v řízení Boží (str. 148) a na otázku zda pomáhá modlitba, praví ústy jednoho: „Nad takovými věcmi, jsem si nikdy příliš nelámal hlavu (str. 150).
aka.

MM

37

SOUKUP, F. A. Dr: *Výchova učňů*. Příručka pro vychovatele učňů a průmyslového dorostu. S obálkou Fr. Maška vydalo r. 1946 nakladatelství Práce v Praze. 15×20,5, stran 100, cena brož. 30 Kčs.

Autor se rozběhl hodně do široka a tak se stalo, že látku na sto stránkách nemohl zvládnout. Kniha ani zdaleka nepostačuje jako příručka výchovy učňů, jelikož výchově mravní věnuje na př. 5 stránek — výchově náboženské dokonce 1 stránku, jelikož dle autora výchova náboženská přísluší jen rodině a církvi! Nechceme být k autoru nespravedliví a proto ukážeme i na některé klady knihy. Tak zvláště na straně 30 dobře vysvětluje, proč krýti někoho, kdo se provinil, je proti solidaritě. Píše: Kdo chce prokázat solidaritu s celkem, k němuž patří, jedná tak, aby

tomu celku činil vždycky čest. Kdo tak nečiní, není solidární a nezasluhuje ochrany celku. Na straně 55 konstatuje po Zdeňku Vavříkovi žalostnou skutečnost, že totiž nemáme v naší literatuře dobrou dívčí četbu v době puberty. O dobrodružné literatuře soudí autor dle našeho mínění příliš přísně. Mnoho takové četby zajisté škodí, jelikož odvádí od zaměstnání, ale že by bylo potřeba tuto četbu vůbec odmítnout se nám nezdá správným. V kapitole o náboženství píše autor dosti šetrně, ale ačkoliv o náboženské výchově napsal jen jednu stránku, dopustil se na ní několika hrubých chyb. Píše, že u některých dětí otřesení náboženského citění znamená otřesení základu mravnosti. Myslím, že měl napsat správně u všech! Dobře sice nabádá, že svědomitý vychovatel nestrpí, aby bylo náboženské přesvědčení mladých lidí zlehčováno — ale na konci této kapitoly píše, že náboženství Kristovo prohlásilo zákon: „Modli se a pracuj.“ — To dle autora znamená, že se nežádá, aby někdo pro obřady a modlitbu zanedbával práci. Každý poznává, kam autor míří! Nemíním dále rozebírat celou knihu, ale poznamenávám: autor mnohé otázky řeší polovičatě, mnohdy se vyjadřuje nepřesně, takže mnohý názor může působit opačně, než snad autor zamýšlel — a hlavně výchova, jak si ji představuje autor, je zcela přirozená, jejíž nej-mocnějším prostředkem je práce. A jako další velikou chybu, kterou autoru třeba vytknout, je podceňování rodiny! Knihu nelze proto doporučit. P. F. R.

Naše značky:

- kniha dobrá.
- S knihu doporučujeme.
- SS knihu vřele doporučujeme.
- N jen pro pobavení *nenáročných* čtenářů.
- V pro vzdělané čtenáře.
- D pro dospělé (může mládež pohoršiti).
- M v knize jsou malé nesprávnosti.
- MM mnoho nesprávností.
- X odmítáme.
- XX na indexu zakázaných knih.
- O jen pro odborníky.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebrati samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

— D

8—1

JIRKO, MILOŠ: A přece. Verše z let 1937—1945. Vydalo Družstvo Moravského kola spisovatelů v Brně na podzim 1946 jako druhý svazek edice „Sad“. Obálka a frontispice Frant. Tichého. Grafická úprava a vazba Ant. Jera. Vydání první. 13×21, stran 106, cena brož. 45 Kčs, váz. 65 Kčs.

Po smutných zkušenostech s naší poválečnou poezií nechtěli jsme věřit svým zrakům, když jsme četli tuto sbírku. Je to něžná, citlivá lyrika s baladickým nádechem. Čtete-li si verše nahlas, zdá se, jako byste si četli klasické verše Erbenovy. Kytice nebo Čelakovského Ohlasu. S hudebností veršů pojí se fantasmie poesie civilizační (ne přemrštěná) a prostota starších veršů Petra Kričky. Sbírka je také působivá uměleckou stavbou kontrastů vedle sebe. Větší kázeň v hromadění slov a více čistoty by básníku ještě přidalo na působivosti. P. F. R.

D

8—31

LESAR, FRANTIŠEK: Tvůj bližní. Ilustr. V. Plátek. Nakl. Vyšehrad, 1942. 8°. Stran 299, 1 obr. příloha. Cena nev. 75 Kčs.

Psycholog. dobře propracovaný román o posmrtném vlivu zemřelého dělníka, který rozvíří zbahnělé poměry v městčku a probouzí uspaná svědomí. Celkový dojem je však hodně tísnivý, nespokojivý. Ma.

S

248. 1

REINSBERG, JIŘÍ: Skaut přemýšlí o Kristu. Meditace na evangelia. Graf. výzdoba Jiřího Blažka. Nakl. Boh. Rupp, Praha, 1947. 8,5×14. Str. 63-II. 18 Kčs. Ve sb. Setba Boží, sv. 1.

Dílko snaží se v této první části z mládí Páně postavit před duchovní zrak ideál života. Po úryvku Písma sv. s udáním círk. roku následuje úvaha. Stať o sv. třech mudrcích nejvíce vyniká. Mluva jadrná, někdy až příliš úsečná, mladému věku blízká. Přihlíží

z velké části k životu skautskému, někdy neformuluje dosti přesně (sv. Jan stopař 11, nepoetické Narození Páně 29, pastýři skauti 31, denní neklid P. Marie 38, nemáme s sebou na cestě anděla 48, hoch Kristus v táborové kuchyni 58). Vzorně graficky vypraveno, obr. na str. 63 by se mohl lépe podati. Kněžím a vyspělejším hochům od 15 let knížka velmi poslouží. Vgl.

MM

92

SLÍPKA, H. J.: Biskajská dramata. Deset reportáží z bojové činnosti 311. čs. bombardovací peruti z let 1943 a 1944. Vyšlo jako druhý svazek Knihovničky Odvahy v nakladatelství Orbis. II. vydání v prosinci 1945. 15×21, stran 46+10 stránek fotografických příloh. Cena 12 Kčs.

Čekáte-li, že deset reportáží z leteckých bojů čs. bombardovací peruti vás zaujme svou dramatičností, pak se zklamete jak málokdy! Neměl by psát o hrdinských bojích naší zahraniční armády, kdo nedovede krásně a poutavě vyprávět. A spisovatelských schopností H. J. Slípka rozhodně nemá. Jeho sloh a čeština páchne žurnalismem ve špatném slova smyslu. A myšlenkově je to knížka též plochá. Ostatně, co čekáte od osoby, která napíše: Práce a boj za svobodu nemají s osobami co dělat. — My ovšem jsme přesvědčeni, že náš boj vyžadoval především silně vyhraněné osoby. Ovšem kniha psaná od spisovatele, který necítí potřebu být osobností, může zaujmout zase jen někoho, kdo chce splynout v chaosu davu. P. F.

MM

92

SLÍPKA, H. J.: Ohnivá křídla. Několik reportáží z bojové činnosti 313. peruti v Anglii v roce 1942 a 1943. III. vydání v prosinci 1945 vydal Orbis. 14,5×20,5. Stran 64+8 stran fotografických příloh. Cena 14 Kčs.

Ze všech brožurek Slípkových, je tato psána ještě snesitelně a dosti poutavě.

Fotografie jsou též pěkné. Ale té myšlenkové piytkosti! Mají-li být brožury Slipkovy zrcadlem smýšlení zahraničních letců, pak by to bylo věru smutné!
P. F.

×

92

SLÍPKA, HUGO J.: Cesta nejsladší. Reportážní črty z osobního deníku o cestě skupiny československých letců do vlasti přes Střední Východ a SSSR. Obálku navrhl Boris Hanš. 12 stran hlubotiskových příloh. Fotografie z autorova archivu. Stran 60, cena brož. 25 Kčs.

Nechápeme, proč kniha byla vůbec napsána. Snad aby se dělala propaganda ruskému spojenci? Toho není potřeba. Ale způsob, volený autorem je příliš naivní. Tak, jako na straně 18. pohrdavě píše o všech Orientálcích, tak zase s přehnaným obdivem píše o všem ruském. Chyby, které spisovatel připisuje zástupcům náboženských charitativních společností (nazývá je gentlemansky náboženskými dobroději) odkoukal asi na sobě. Píše o nich, jak prý tito lidé neměli pojmu o zemi a o lidech, kam jeli a též ani o svém podnikání. Svůj urážlivý odstavec končí: Člověk je na rozpacích, koho spíše litovat, zda tyto entusiasty nebo lid, k němuž se ubírají. — My bychom mohli s obměnou říci, nevíme, koho více litovat, zda autora nebo čtenáře této knihy! O duševní plochosti autorově svědčí hlavně kapitola, nadepsaná: Do Gibraltaru. Chápeme, že je to jenom deník, že tedy některé napínavé motivy nemohly být šířeji zpracovány, ale i tak zápisky svědčí o velké naivnosti autorově a hlavně jednostrannosti. Proto knihu nedoporučujeme.
P. F.

×

8—4

SVOBODA, EMIL: Hledání. Vydavatelství Za svobodu v Praze 1946. Stran 246. Cena váz. 114 Kčs.

Autor, povoláním universitní profesor, předkládá čtenářům osobní a osobité vyznání agnostické a deterministické ražby probíraje se myšlenkovým světem indického dávnověku, učením Bible, dějinami heresí, renaissance a reformace a konče naukou Tolstého. Jeho úvahy nepřesahují nikde úroveň ani styl běžných volnomyšlenkářských pamfletů a svou křečovitostí budí podezření, že jsou

spíše výrazem úsilí přehlušit nějaký skrytý komplex náboženské víry než přemýšlení vsutku nepodjatého a kritického. Soudný duch přece rozeznává mezi vírou a pověrou, mezi vírou a znetvořeninami víry, mezi tím, co je nad rozum a tím, co je proti rozumu. Písmo je autoru snůškou báchovek, katolicismus synthesesou hlouposti, přetvářky a nemravnosti. „Nepotřebuji zázraků, nepotřebuji proroctví, nepotřebuji předobrazení, nepotřebuji důkazů, že Ježíš je očekávaný Mesiáš, nemám zájmu na tom, co se stane se mnou po smrti, netoužím po věčném radování a nebojím se pekelných muk“ (178)—to je zhruba jeho kredo. Křesťanství je mu překonanou a nepotřebnou věcí: „Jako pupečník a lůžko se stávají po porodu nepotřebnými kousky masa, které z úcty k tomu, k čemu sloužily, mají býti pečlivě uloženy do země, tak i církve se stala nepotřebným, odumřelým orgánem, který pouze z úcty k tomu, čím byla dříve, máme schovati někam opodál.“ (221) Při tom se domnívá, že by se mýlil, kdo by v něm viděl myslitele nábožensky lhostejného. (223) Čtenáři, který by se po všech těch negacích tázal, kudy kam, odpovídá, že neví, poněvadž prý nemá dostatek nadání, aby vytvořil nové náboženství. (226) S čímž rádi souhlasíme zdržující se z křesťanské lásky jakéhokoliv úsudku o jiných formách jeho nadání.
P.

SS

252

TOMÍŠKO, ČENĚK, Dr: Dětským duším. Promluvy pro katolické dětské besídky a junácké oddíly. 3. rozšířené vyd. 1946. Vyšehrad v Praze, str. 418-VI, cena 87 Kčs.

Tenhle profesor theologie rozumí dětské duši a dovede k ní promluvit přiléhavým, poutavým dětským slovem! Nejsou všichni nadšeni každou Tomíškovou básní, všichni však jistě uznají, že tyto promluvy plní dokonale své poslání. Každá z těch 60 promluv je plná života a dovede utvářet život dítěte podle Pravdy. Themata navazují na církevní rok, postupující od začátku roku školního až do konce prázdnin. Hojně příklady budou vítány i kazatelům. Kniha je poměrně laciná. Vřele doporučujeme!
drš

—

8—31

UHER, JOSEF: Má cesta a jiné prózy. S dvěma dřevoryty Václava

Maška. Vyšlo v roce 1946 jako 24. svazek Pourovy edice, kterou vede a vydává Václav Pour, Praha-Vrsovice, Norská 3. 10,5×17. Stran 102. Krámská cena 66 Kčs.

Je to hrst náladových obrázků a pohledů do nitra vyvrženců lidské společnosti. Jelikož autor není zakotven ve vyšší spravedlnosti, zaznívá z jeho sociálních povídek melancholický tón. Též soucit autorův se nám nezdá přirozený. I když je ve svém slohu osobitý, přece nelze nazvat autora mistrem prózy, jelikož se nevyjadřuje ani správně česky. Několikrát píše chybně: bys se, bys si a pod. místo by ses atd. Též slovo Bůh píše většinou malým písmenem. Hlavním nedostatkem knihy je nevyrovnanost, vnitřní rozpolcenost, mlhavost. Více než básně v próze líbí se nám povídky ze života kramářů, komediantů a pod. Ale i z povídek vane na nás mrazivý dech autorovy skepse. I když se autorovi, hlavně v povídkách, místy podařilo vykreslit živě některé situace, přece postrádá pevné kázně ve formě a i v svém nitru.

P. F. R.

×

8—31

VANĚK, VLADIMÍR: Země krvácí, země kvete. 2. vyd. Nakl. Vladimír Žikeš, Praha I, 1946. 8°. Stran 684, cena brož. 195 Kčs, váz. 235 Kčs.

O knize píše Stanislav Richter pod titulem „Pseudohistorický pamflet“:

Historický román zůstane již asi navždy jakýmsi zkušebním kamenem spisovatelské odpovědnosti, neboť vždy v něm jde o určitou subjektivní autostylisaci dějinně-psychologické skutečnosti, jež staví autora před vážný a nikterak lehký úkol, aby v ní odhalil její věčně živoucí nerv a nikoli aby se dal svěst toliko její zevnější malebností či dal průchod pod zdáním historické objektivitu svým osobním citům a zaujatostem, jež by jinak samy o sobě objektivně neobstály.

Poslední velký román z historického prostředí třicetileté války „Země krvácí — země kvete“ od Vladimíra Vaňka, jenž vyšel původně ve Švédsku za poslední války a nyní byl vydán znovu v pražském nakladatelství V. Žikeše, je vskutku exemplárním prototypem takového povrchnosti díla zaměřeného čistě a výlučně tendenčně, které, ač bylo psáno pro cizinu za účelem propagace

našeho osvobozovacího boje, není tím naprosto omluvitelné přes veškeré úspěchy, jímž prý se těšilo ve Švédsku, kde snad i svým tónem mohlo vzbudit určité sympatie.

Jde totiž o zásadní věc, již tolikrát zdůrazněnou, že účel nikdy nemůže světit prostředky. A autor použil vyličení událostí třicetileté vojny jen k tomu, aby tvořily pozadí a záminku k jeho protikatolickému postoji a projevu, které ovšem s bojem za svobodu nikterak nesouvisí. Dnešní doba je již příliš duchovně pokročilá, než aby se dala svěst k nějakému kulturnímu boji a náboženská tolerance je věctak samozřejmá, že o ní již netřeba diskutovati. Tím více však překvapuje pamfletický ráz tohoto díla, které opakuje a ohřívá spory dávno již vyřízené a vyčpělé, takže činí dojem nejméně čtvrt století starého ideologického anachronismu.

Stačí toliko uvést několik citátů, aby bylo jasno, oč běží: na př. na stránce 115: „...a víte, jak se dělá takový svatý? To si nuncius Caraffa pozval své jezuitské historiky a řekl jim: a teď mi honem najděte nějakého českého kněze, který něco někdy vyvedl a jmenoval se Jan. Ale honem! Našel se. Za krále Václava byl generálním vikářem a choval se nemravně ke královně, tak ho král nechal hodit do Vltavy...“ atd. a pak doslova: „Však vám je budem brzy házet do štumpů, ty vaše Nepomucké — počkejte, vy lupiči!“ Anebo na str. 367 o císařském generálu Tilly: „Byl to nejpobožnější muž církve katolické, proto vraždil methodicky a nejvyspělejšími způsoby“ atd.

Je vskutku škoda a lze jen litovati, že všechno v této knize je uváděno v tuto přímou příčinnost způsobem tak nezastřeně nehorázným, i za cenu toho, že autor nadužívá své licence a deformuje dějinná fakta do té míry, že na př. nepomucenskou kanonisaci klade chronologicky přímo hned jako následek Bílé hory, ač ve skutečnosti byla uskutečněna o celých sto let později. Možno říci, že přes veškeru historickou erudici, která prozrazuje pilné studium, je v tomto románě mnoho románového v tom horším slova smyslu, až do těch průhledných dějepisných přehmatů, jež mimo jiné dávají růst někdy ve 20. letech XVII. věku stavbám barokových kostelů včetně malostranského sv. Mikuláše či uskutečňují v Norimberku setkání hlavního hrdiny s malířem-exu-

lantem Janem Kupeckým, jenž žil v letech 1667—1740, abychom uvedli malou ukázkou autorova skreslování. Mnohé je zde skutečně přitaženo za vlasy a možno konstatovat, že příliš jednoznačná tendence dílu nikterak neprospívá ani umělecky, neboť při šesti stech stránkách to nakonec připadá po zásluze fádání.

Ani zdaleka nechceme v knize spatřovat politikum. Je toliko subjektivní interpretací jedné nábožensky netolerantní periody, bohužel však interpretací, jež je sama plná silných slov a prudkých invektiv, k nimž dnes není pražádného důvodu. Je psána jako protikatolický vyhrocený pamflet a jako taková musí být co nejrozhodněji odmítnuta.

S

91

VILHUM, F. X.: Ve stopách objevitelů. Z dějin zeměpisných objevů. Vydalo nakladatelství Jos. R. Vilímek v Praze r. 1947 jako pátý svazek edice Světem a přírodou. Sběrka populárních přírodovědeckých prací, kterou řídí univ. prof. Dr. Jos. Augusta a univ. prof. Dr. Jos. Kinský. S 5 obrázky v textu a 20 ilustracemi na přílohách. Obálku navrhl A. Morávek. 1. vyd. 15×21. Stran 220, cena brož. 95 Kčs.

Autor střizlivě a bez zaujatosti kráčí ve stopách objevitelů a předkládá laskavému čtenáři směs těch nejružnějších názorů, jak se postupně vyvíjely o těchto otázkách: Odkud svět, jaký je tvar a velikost země, co je středem — země nebo slunce? a pod. Kniha může zabývat nejen milovníka přírodních věd, ale i kněze. Kniha je v určitém ohledu též cenným přínosem pro naši apologetickou literaturu. Způsob podání mohl být sice živější, ale zato obsah je zpestřen zajímavými a krásnými ilustracemi. Doporučujeme. P. F. R.

V

8. 09

VODIČKA, TIMOTHEUS: Obraz, masce a pečeti. Essaye. Vydalo nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně jako 1. svazek Kritické knihovny. Vytiskla Brněnská tiskárna písmem garmond Saekulum. Náklad 2000 výtisků. Stran 186. Cena 54 Kčs.

Je-li smyslem „Kritické knihovny“ kritika uměleckého projevu a účel této kritiky prospěch pravého umění, myslím, že Vodičkovým výkladem o obra-

ze, masce a pečeti jest dobře zahájen tento kritický kurs nejen po stránce základního vnitřního rozboru uměleckého díla a kritérií jeho pravosti, nýbrž i po stránce dokladové rozsažnosti a fundamentální příkladnosti. Neboť vedle hlavní kapitoly o obrazu, masce a pečeti jsou v studii Vodičkově probrány právě nejústřednější problémy slovesného umění. Pokud jde o román, jest podrobeno zkoušce „Dílo Josepha Conrada“, což vydá za sto autorů. Pokud jde o tragedii, jest vyložen nejtěžší kus, Shakespearův „Hamlet“, v svobodné soutěži s jinými interpretátory, a to zase vydá za sto literárně kritických děl i velkých rozměrů.

Přistupují-li k těmto velikým centrálním úvahám tři menší: „Poznámky ke Kafkovu Zámku“ (před „Dílem Josepha Conrada“), poznámky k „Novému překladu Shakespearova Caesara“ a poznámky ke „Kolumbovu lodnímu deníku“ (všecky tři po úvahách o Hamletovi), můžeme říci, že i zde dořečňuje Vodička veliké otázky, protože objevuje skrytá malá neb velká tajemství, ovšemže vzácná tajemství. Tajemství Kafkova Zámku. Tajemství dobrých a užitečných překladů. Tajemství velkého člověka, ušlé stovkám historiků po několik století. Toto poslední učinil ovšem způsobem dokonalým Albert Vyskočil ve svém Kolumbovi; ale přesto je dobrá a významná i tato jadrná poznámka Vodičkova, učiněná při tak vyzývající literární příležitosti.

Mnoho revolučních knih o umění bylo již napsáno a mnoho revolučního se píše každý den. Ale nic není tak revoluční jako střizlivá pravda, na př. první věta tohoto kritického Vodičkova díla: „Mezi všemi přirozenými hodnotami ducha zaujímá umění jakési privilegiované místo.“ — Mezi mnohými knížkami o umění zaujímá tato Vodičkova jakési privilegiované místo. Každý to zkusí a pozná, kdo ji bude čísti pozorně a trpělivě. Vodička totiž dělá to, co nedělá mnoho těch, kteří mají vykonávat právě tuto funkci ve společnosti: odhaluje klamnost různých pojetí a výkladů, zatím co druzí žijí jen z toho, že ji právě rozmnožují, a odhaluje vzácná tajemství, malá neb velká, vždycky nějakou věc pravou, poctivou a pravdivou, která jest jádrem a silou veškerých platných a trvalých činů historie i všedního života.

Konstantin Miklík, C. Ss. R.

SS

27

BEALES, A. C. F.: Katolická Církev a mezinárodní řád. Universum, Praha 1946, stran 248, cena 100 Kčs.

Otázky, proč neodsoudil papež Hitlera a Mussoliniho, jsou velmi konkrétní a praktické otázky: vycházely však a vycházejí vesměs z neinformovanosti do určité míry i nezaviněné, uvážíme-li, že v onom koncentračním táboře, který se nazýval Čechy a Morava, nebylo zpráv o diplomatické činnosti papežově. Beales, lektor výchovy na královské koleji v Londýně a historik, probírá papežskou činnost diplomatickou a politickou za druhé světové války s vědeckou důkladností a přesností, které plně uspokojí nezaujatého čtenáře, chtějícího dát přednost méně senačním, ale úřednějším a soustavnějším projevům, které odhalují skutečné úmysly papežovy. Pochopí pak význam encykliky z roku 1937, která rozhodně odsoudila pronásledování nacistickým režimem v Německu, a encykliky Summi pontificatus z r. 1939, jež odsoudila státní modloslužbu, dále smysl Mírových zásad z r. 1939, jež poukázaly na pozitivní věci v mezinárodních vztazích, dosah telegramů vládcům Belgie a Holandska, jež označily jejich odpor proti útoku za oprávněný, vatikánských vysílání o ukrutnostech v Polsku etc. V druhém, více syntetickém díle své knihy vykládá Beales učení Církve o mezinárodních vztazích, o přirozené společnosti národů a zásadách mezinárodního řádu. Kniha pěkně přeložená Dřem Zdeňkem Chudobou je na výsost aktuální a potřebná. Její význam vynikne zejména, srovnáme-li ji se současně vyšlým pamfletem J. H. Lehmana Vatikánská politika za druhé světové války (Družstvo Blahoslav, Praha 1947) kde není uveden ani jeden oficiální dokument papežský a kde se z privátních dohadů a poznámek různých žurnalistů nebo příležitost-

ných projevů některých církevních hodnostářů vyvozují závěry stejně nesmyslné jako nedokázané a nedokazatelné, že papež chtěl válku, že byl spojencem Hitlerovým, že podporoval ve světě fašismus a hlavně — jak jinak nelze očekávat, má-li kniha být senační — že Církev je ovládána jesuity a že to všechno tedy dělají ti nenávidění jesuité. Srovnáme-li obě knihy, vidíme nejen, kde je pravda, ale také jakými metodami se proti pravdě bojuje. D. P.

S

165

BENEŠ, JAROSLAV, Dr.: Duch a hmota v theorii poznání. Bohuslav Rupp, Praha 1946, stran 96, cena 50 Kčs.

Theorie poznání je jádrem filosofie. Různé směry ve filosofii se rozlišují podle toho, co filosofové soudí o možnostech, mezích a způsobu lidského poznání. Moderní filosofie je tříšť názorová hlavně pro nejednotnost v theorii poznání. Veden naukou svatého Tomáše Akvinského vykládá Dr. Beneš vztah ducha a hmoty v theorii poznání jasně, věcně a střídavě a hlavně — srozumitelně. Naše poznání vychází smyslovým vnímáním konkrétních věcí, avšak duchovou mohutností rozumovou uniká v jejich bytnost. Z pojmů získaných abstrakcí tvoří člověk první zásady, jimiž proniká za hranice zkušenosti smyslové. Tento způsob poznání je psychologicky nutný a poněvadž se opírá o zkušenost smyslovou, je i zárukou objektivnosti našeho poznání. Prvenství ducha v tom postupu vyniká zcela jasně. Tak ukazuje autor přesvědčivě jedinou oprávněnost umírněného realismu thomistického, jenž vylučuje jak výstřednosti noetického subjektivismu, tak omyly smyslového empirismu. Kniha patří především do rukou našeho studentstva a vůbec všech, kdož se obírají základními otázkami filosofickými a potřebují spolehlivého vodítka. D. P.

CEBE, Dr. J. HABERSKÝ: *Dům mrtvých h. Věznice Moabit a Plötzensee 1940—1942.* Frontispice Pavla Formana. Obálka a grafická úprava Jaroslava Švába. — Vytiskla tiskárna Dr. Ed. Grégr, pro nakladatele Kvasnička a Hamplu v Praze, roku 1946. 13 × 21, stran 148, cena brož. 60 Kčs, váz. 85 Kčs.

Tentokráté můžeme souhlasit s posudkem knihy, uvedeným na obálce: „V řadě spisů o německých koncentračních táborech a věznicích zaujme kniha J. Cebe-Haberského přední místo.“ Proč se vám stane, dáte-li se do četby této knihy, že se od ní nemůžete odtrhnout, dokud ji nepřčtete? Tuto knihu psal nejen člověk, který dovede strhnout i svým střizlivým slovem a krásnou češtinou, ale člověk, který rozjímá nad knihou Písma svatého, člověk, který ví, proč trpěl! Z knihy se dovídáme o osudech kancléře Dra. Přemysla Šámala, Dr. L. Rašina, Dra. Jíny a jiných známých osobností našeho veřejného života. Autor nespokojuje se s pouhým vyličením utrpení odsouzenců k smrti, ale dává se čtenáři napít ze studnice rozjímání. A toho si ceníme nejvíce, že nám autor dává nahlédnouti do duše našich politických vězňů. Uvedu aspoň některé myšlenky: „Musí zvítěziti naše věc, slušnost nad násilím, myšlenka nad hmotou. Nemůže míti úspěch německá věc, která nespočívá na mravních hodnotách. Platí to pro všechny lidi a pro všechny národy.“ (Str. 66) — „Záleží na tom, jak jsme žili, nikoliv, jak dlouho jsme žili. — Kdyby se život skládal jen z několika málo listků času na této planetě pohozených a kdyby nic z těchto atomů prachu nezůstalo, byl by příliš nicotný a bezvýznamný. Jsme článkem věčného účelu, který nese lidstvo výš a výš k ideálu dobra a mravní dokonalosti. Jsme tímto článkem, pokud je naše duše živa pravdě a duchu, Božímu slovu.“ (str. 93.) Zasluhují pochvaly otevřená slova na straně 94. „Zavrhuji sebevraždu jako mravní slabost ve všech případech, i když se zdá obětí. Vydržet každou bolest, fysickou i duševní! Proto jsem nesouhlasil s aureolou ukládanou plk. Švecovi, který ve chvíli nervového vyčerpání dal přednost smrti před břemenem a tíhou úkolu, jež neměl opouštět ani tehdy, kdy se mu zdál rozklad

v jeho rotách neodvratný. Naši mládeži musí být stavěny před oči obrazy, lidí, kteří neklesli ani před nejhorším utrpením tělesným a duševním...“

MM

8—93

CUKR, VÁCLAV: *S trikolorou Francie na letounu.* Deník československého stíhače z bitvy o Francii 1940. Upravil a úvodní slovo napsal Hugo J. Slípka. 5 stran obrazových příloh. Snímky z autorova archivu. Obálku navrhl Boris Hanš. I vydání v březnu 1946 vydalo nakladatelství Orbis. Vyšlo jako 4. svazek Knihovničky odvahy. 15 × 21, stran 54, cena brož. 16 Kčs.

Zvláště tento svazeček podává smutné svědectví o povaze našich zahraničních vojáků. Hle, čím autor krmí čtenáře: „Jsme odvázeni do budov ministerstva letectví... Nadbytek jídla přímo svádí k závodění, v kterém z nás toho více zmizí. Ze závodu vychází jako vítěz přebornická trojice: Plzák, Kráčmer, Cukr. Kdyby to tak vydrželo, nevedlo by se nám špatně, myslíme si všichni.“ (Str. 14.) Podobné doušky najdeme ještě na straně 24. a 30. Kam bychom také došli, kdybychom se měli řídit tak pohodlnou zásadou, jako je tato: „Letec je bezohledný sám k sobě a dovede být bezohledný i k ostatním. To jsem si uvědomil již několikrát a přece občas připustím, aby i mne takový záchvat přepadl. Inu, proti přirozenosti se nedá nic dělat.“ (Str. 23.) Věru, škoda vydávat takovéto brožurky. P. F.

X

8.09

ČERNÝ, VÁCLAV: *Osobnost, tvorba a boj.* Vyd. Václav Petr, v Praze 1947, stran 160, 14 × 21, cena 60 Kčs.

Na záložce této knihy se o autoru, profesoru Karlovy university a redaktoru Kritického měsíčníku Dr. Václavu Černém praví, že je to po Šaldovi nejvýznamnější představitel české kritiky a že tato kniha bude úhelným kamenem současné porevoluční literatury. Kniha obsahuje tyto kapitoly: „Umění a mravnost. Kultura a charakter. Monolog o osobnosti bezmála u okénka zpozděného. Osobnost a dílo. Smích a soud ironikův. O problému vlivu a co s ním souvisí. Paradox o umělcově upřímnosti. Kritik a generace.“ — Přčtete-li tuto knihu až do konce, pochopíte přehnanost reklamy na záložce knihy.

Václav Černý projevuje v této knize velmi mnoho vědomostí, které však jsou mu spíše ke škodě než k prospěchu, poněvadž nezná řád věcí a jejich míru. Svou práci komplikuje a zatemňuje tím, že užívá nejasných pojmů. Tak už hlavní pojmy knihy individuum a osobnost: Černého individuum je spíše Stirnerův Jedinec nežli to, čím individuum skutečně je, totiž částí, kterou už nelze dále individuuere, sociální jednotka. Černý zaměňuje individuum s osobností, to jest s tím, co je samo o sobě — per se — persona, co je svou podstatou nezávislé na prostředí. O mravním řádu má Černý podivné názory: na straně 62. říká, že „výrazem morálního individualismu v oblasti sociální nemůže být leč požadavek spravedlnosti. Nikoliv soucit: ne láska. A proč bych také miloval podmínky života víc než život? A okolnosti díla více než dílo samo? Spravedlností, jen spravedlností definuje svůj vztah k společenské hromadě.“ A na straně 60. říká: „Neváhám se v otázce mravního východiska vrátit k morálkám antickým, Nietzscheovi, snad i Guyaovi: protiví se mi antagonismus mezi přírodou a dobrem, jsem přesvědčen, že dobré záleží v souhlase s přírodou, či lépe: se zákonem života.“ Černý je přesvědčen, že cíl člověka smí být jen přirozený a cesta za tímto cílem že je smysl Života, života, který píše Černý s velkým „Ž“.

Vytvoření osobnosti není Černému zdokonalení nesmrtelné duše povolání k věčnému životu. Osobnost je mu totéž, „co jedinečnost historické charakteristiky, totéž, co neredukovanost časové situace. Osobnost jest z řádu dějin, nikoliv z řádu věčnosti.“ Základní složkou osobnosti podle Černého je úzkost, úzkost jako „zděšení člověka osudem“. Říká na straně 66: „Člověk je povinen děkovat smrti, neboť jen díky tomu, že je smrtelný, a že jistě zemře, může se vytvořit jako osobnost. Smrt, co je lidmi cítěno jako největší jejich zkrácení, je jediným umožněním jejich úplnosti. A nejvíce jen ti, kteří si nevědí rady s tímto životem, křičí ještě po jednom, který by neměl vůbec konce.“ A tuto kapitulu umrlčí filosofie zakončuje slovy: „Ale z lásky k člověku netřeba ještě člověka milovat“. „Je možno, z těžké lásky milovat i to, co jej zabíjí“. V této kapitole nazvané Monolog o osobnosti je zjevné, odkud Černý nejvíce opisuje: z Nietzscheho,

z Kierkegaarda a z Heideggera, kterého sice nejmenuje, ale jehož „Tragische Existenz“ mu zřejmě imponuje.

Profesor Černý se v této knize projevil jako pohan a to spíše ražení německého, i když si za předmět svých úvah volí především díla autorů francouzských. Tato věta z kapitoly Osobnost a dílo (Str. 94.) je jakoby doslova opsána z němčiny: „Putovat za osobnostmi toť vpravdě vytvářet novou mytologii ducha.“

Máme-li tedy charakterisovat Václava Černého, jak se projevil v této knize, řekli bychom obrazně, že je to tkadlec perských koberců, s orientální ornamentikou, a že jeho úsilí „být sebou samým“ není ničím jiným nežli „opájením se sebou samým“, jistý druh duchovního narcismu. Svůj egocentrismus vystihl Černý nejlépe sám slovy o „bezradně anarchických ctitelích svatých pudů v dobách našich“.

Pokud jde o formální stránku díla vadí přílišné a zbytečné užívání cizích slov (nuansovaná hudba, rayonnement osobnosti atd.). U knihy autora, který se pokládá za nástupce Šaldova, bychom také očekávali lepší češtinu, méně germánských pasivních tvarů („smrtí tvůrce zahájeny jsou dějiny jeho osobnosti“, — proč ne se zahajují?). Vůbec by v knize neměly být chyby pravopisné jako na příklad tato: „vizme tři postavy básnické, jež jsem zvolil tak, aby byli členy téhož směru, vyrůstali, z příbuzenských kořenů duchovních (str. 79—80). Ct. M.

S

17

DACÍK, R. M. O. P.: O přátelství. Psychologie a ethika přátelství. Bohuslav Rupp, Praha 1946. Stran 44, cena 28 Kčs.

Jak slovo láska, tak i slovo přátelství je homonymem, to znamená že jeho smysl je mnohonásobný a tak se stává, že láskou nebo přátelstvím se nazývá, co toho jména ani nezaslouží. Není jiného východiska než podrobit ty pojmy rozboru jak po stránce filosofické, tak psychologické, nemá-li dojít k nedorozumění a zklamání. Rozsahem nevelká, ale hutná knížka Dacíkova, psaná myslitelem jasného intelektu a průzračného způsobu vyjadřování, která jako ostatní jeho práce je krásným dokladem pořekadla, že dobře učí, kdo dobře rozlišuje, poskytne mnohým

duším tápajícím a zneklidněným žádoucí vysvětlení problémů, s nimiž by se samy bezpečně nevyrovnaly, a každému čtenáři chvíli milé a povznášející četby.

D. P.

X

8—93

GALLI: Seno nenese štěstí. K. Synek, v Praze 1946. Stran 414. Cena váz. 150 Kčs.

Ve formě tří nestejně dlouhých povídek chce spisovatel poučit dospívajícího chlapce o náboženství a mravnosti ve snaze odlišit víru od pověry a ochránit dětskou duši před cynismem, který se obyčejně zrodí tam, kde není pravého poučení a hlubší náboženské výchovy. Až na pěknou rozmluvu chodského dědečka s chlapcem a celkem přijatelné rozumové závěry povídky *Lignum crucis* o lichosti pověry, neobsahuje kniha nic pozitivního a také ne nic, co by skutku mohlo dát jasno mladé duši. Svět má podle autora jednotnou duši, která se nazývá Bohem, při tom však jsme tomu neosobnímu Bohu odpovědni za svůj vývoj (411); jediným zázrakem na světě je, že se žádný zázrak nemůže stát, při tom však si mohou různé překážky vynutit vývojovou změnu, mutaci. Jedině Bůh je nesmrtelný: z lidí jsou nesmrtelní jen ti, kteří věří v pokrok, ti ostatní beznadějně shnijí i se svou dušičkou. (414.) A to prý je cíl lidského života. A čtenář si tak ověřuje i smysl epigrafu knihy: Někteří lidé věří, že seno (případně i v hlavě) přináší štěstí. P.

X

8—31

GARY, ROMAIN: Evropská výchova. Z francouzského originálu, přeložil František Hejtman, obálku navrhl Kamil Lhoták a v knižnici Příliv, kterou řídí Václav Běhounek, vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. 14 × 21. Stran 188, cena brož. 65 Kčs, váz. 95 Kčs.

Román *Evropská výchova* vyšel napřed zkomoleně v Románových novinách. V této příloze byl již otištěn posudek díla ze Svobodných novin. Upozorňujeme, že škvár o nevěstce Zošce, vyzvědačce, vyšel i v této knižní podobě, aby národ byl ještě více otráven. Čtete jen konec a úsudek si uděláte sami: „Kolik nových chrámů si ještě postaví, aby se modlili k Bohu,

jenž jim dal tak křehká bedra a tak těžké břímě? K čemu je všechen boj a všechno modlení, všechna naděje a všechna víra? Svět, kde trpí a umírají lidé, je týž jako ten, v němž trpí a umírají mravenci: krutý a nesrozumitelný svět, kde záleží pouze na jednom: nésti stále dál nesmyslné smítko, stébélko slámy, stále dál, v potu tváře a za cenu krvavých slz, stále dál, aniž by bylo možno se zastavit a oddychnout si nebo se zeptat proč... Lidé a motýli...“

To má být příspěvek k dvouletce?

P. F. R.

M

8—93

GUTWIRTH, VÁCLAV: Thomas Alva Edison. Jako 7. svazek knižnice. Profily, kterou řídí František Hampl, vydalo roku 1947 nakladatelství Práce. 12 × 19. Stran 74, cena brož. 25 Kčs.

Životopis psaný skutečně poutavě, takže zaujme i neodborníka. Autor vyvrací na začátku legendu o chudém dětství Edisonově. Dvě místa v knize se nám však nelíbí a nelze s nimi souhlasit. Uvádíme je též proto, poněvadž tvoří vlastně též tendenci knihy. Na straně 70. cituje autor výrok 75letého Edisona, který o smyslu života pravil: „Práce. Objevovat přírodní tajemství a užívat jich k rozmnožení lidského štěstí. „Na straně 72. píše autor toto: „Muž, který dal pohyb a život tolika přístrojům a strojům, cítil, že stroj jeho vlastního života vázne a zastavuje se... Začal hloubat, co bude potom, až se ten lidský život úplně zastaví. Ale v poslední chvíli mávl stařeckou pravicí: „Kdo to může vědět! A ostatně je to tak lhostejné...“

P. F. R.

8—93

CHALUPA, DALIBOR: Šťastný nový rok. Vydalo Družstvo Moravského Kola spisovatelů v Brně na podzim roku 1946 jako druhý svazek edice „Radovánky“. Ilustrace Marie Vořechové. 17 × 24, stran 30. Vydání první, cena váz. 54 Kčs.

Básník provází malé čtenáře přírodou v různých ročních obdobích a malířka ilustruje různé křesťanské a rolnické pranostiky, jako Sv. Dorota přináší skřivánka v košíčku, nebo Matička Boží vlákenko vloží a podobně. — Jak verše svou milou prostotou, tak ilustrace svým půvabem upoutají malé čtenáře. Doporučujeme

P. F. R.

X

8—31

BAAR, J. Š.: *Osmá čtyřicátníci*. 11. vyd. B. Rupp, Praha 1946. Obálka a frontispice A. Moravec. Tisk Průmyslová tiskárna v Praze. Stran 448 (iV) 14×21,5 cm. Cena brož. 88 Kčs.

Druhý díl tak zvané Chodské trilogie, jejíž první díl tvoří *Paní komisařka*. O tomto románě platí celkem totéž, co bylo zde řečeno o *Paní komisaře*. Všechny prvky se zde opakují: selské hněvy a spory o „lůsy“, vlastenecké horování soustředěné kolem postavy Boženy Němcové, pokračující milostné hoře pátera Fastra atd. . . Skryté modernistické tendence pronikají i zde, třeba zastřeně. A také ani zde nenajdeme jedinou kněžskou postavu, která by realizovala to, čím kněz má vskutku být.

Nakladatel by byl vsutku udělal lépe, kdyby byl z Baarova díla vydal jen pečlivý výběr skutečně dobrých a čistých věcí. Vydávat celé Baarovo dílo a chtít je dávat katolickým čtenářům není správné počínání. Je to stejně nešťastné počínání jako chtít vydávat celého Třebízského.

tv

8—93

BULÁNEK, FR. D.: *Slunečný vrch*. Příběh pro mládež od 12 let. Obálka a kresby Mil. Endlera. Nakl. VI. Zrubický, Praha, 1946. 1. vyd. 14×19,5. Stran 141. Cena brož. 55, váz. 80 Kčs.

Obrázek z ovzduší let 40. minulého století předvádí kus historie našeho národního obrození, zejména vlastenecké a osvětové působení K. S. Amerlinga i zajímavou podobiznu z rodinné kroniky. Umění autorovo vytváří z těchto skutečností poutavý příběh čistého vztahu ušlechtilého studenta k churavé, nadané dívce ze zámožné rodiny, kterou soukromě vyučuje. Ze soucitu zdravého mládí k trpícímu i častého styku vyvíjí se mocné pouto sympatie, ale též vznikají duševní zmatky a rozpor v duši mladíkově mezi city hluboce vštěpované povinnosti v duchu rodinné tra-

dice česko-bratrské a snahami vlasteneckými, jež hýbou českým světem. Rozrušení vrcholí při smrti přítelkyně, jen vlivem Amerlingovým se uklidňuje.

Zajímavý děj dobré skladby upoutá i vyprávěčským uměním, poetickým výrazem, výstižnou kresbou dobového prostředí i ušlechtilým zaměřením. Pěkné obrázky oživují text. Hodnotná četba pro dívčí mládež od 13 let.

E. V.

SS

8—4

ČEP, JAN: *Rozptýlené paprsky*. Essaye, proslovy a meditace. Olomouc, Krystal, 1946. Stran 137-VII. Cena 58 Kčs.

Paprsky ducha básníkovy, rozptýlené po různých publikacích a sjezdech, jsou tu spojeny v jedno. Není to lehká četba. Třeba s básníkem duševně pracovat a pronikat k jádru věcí. Ale práce ta přináší odměnu. Objevujete i v nejuvednějších věcech veliké pravdy, jimž jste se učili v katechismu. V Čepových essayích si uvědomujeme nádhernou, životnost, jednotu a universálnost našeho náboženství. A jak krásně i diskrétně lze je vyjádřit, jak lze k němu dospěti právě z podstaty věcí aniž bychom co ubírali nadpřirozenosti víry. Co nejvřeleji doporučujeme naši mladé inteligenci, našemu studentstvu.

DM

8—31

DEBÛ-BRIDEL, JEAN JACQUES: *Porážka*. Přel. Ludm. Štětínová. Vydal ELK 1946. 8. Stran 341-1. Cena pro členy 55 Kčs.

V osudech tří bratří středostavovské franc. rodiny kreslí autor dokumentárně vývoj trag. událostí ve Francii od jara 1939 až do počátku okupace r. 1940. Pro nás je zajímavé sledovat příčiny vojen. a společen. rozvratu, jež vedly k porážce, i sympatické zmínky o přátelském poměru k čes. lidem po Mnichově i za války. Jde více o vnější osudy těchto lidí, ale hrdina, do jehož úst je celé vyprávění vloženo, uvažuje často také o mravních a náb.

otázkách. Vyznává otevřeně svou víru v Boha, jež je mu útlachou v hrůzách doby, ale nevěří v peklo („Bůh je dobrý nebo není Bohem... Peklo a válku nosíme sami ve svém srdci“ 260). Až na některé drastické vojácké výrazy je kniha psána celkem slušně a vážně.

E. M.

57

DYK, MVDr VÁCLAV: Rybářský přírodopis. Vydalo nakladatelství „Domov“ v Předmostí, stran 123, obrázků 200, cena 54 Kčs.

Pojednává stručně o rybách, živočiších a rostlinách vodních a jejich vztahu k rybám. Rybářům jest zde dána příležitost seznámiti se s úsekem přírody, jehož poznání jim bude pramenem nové radosti a lepších úspěchů rybářských.

D

8—31

FABRICIUS, JOHAN: Noc nad Jávou. Román. Přel. Hugo Běhounek. Vydal ELK v Praze 1947. 8°. Stran 194. Cena 40 Kčs.

Román holand. spisovatele, narozeného na Jávě, vypravuje živým slohem o podzemním odboji malé skupiny domorodců i Holanďanů proti japon. okupantům za II. svět. války a o životě obyvatelstva, týraného násilnostmi a krutostmi, jež si dobyvatelé zřejmě osvojili od Němců. Ke konci přichází mezi partyzány do džungle starý mohamed. kněz a dokazuje, že všechno toto japonské zlo vzešlo odtud, že neznají Allaha a svým bohem učinili císaře.

E. M.

M

92

FILIPPI, ANTONÍN: Tři chlapi a pes. Vydalo Jihočeské nakladatelství Bratři Řimsové v Blatné roku 1946. Obálka a ilustrace od akademického malíře O. Fuchse. Vydání první 13,5×21, stran 214, cena brož. 75 Kčs, váz. 100 Kčs.

Má to být dobrodružná kniha pro mládež. Třeba však předem upozornit, že autoru se nepodařilo vymanit se z válečné psychosy mnohých básníků, kteří nebásní ale politisují. Podobně lze říci o autoru této knihy. A nejen to. Je zajisté spravedlivým požadavkem, aby spisovatelé, zvláště pro mládež, psali správně česky. Sloh, frazeologie a dosti četné chyby proti pravidlům českého pravopisu svědčí o autorově neznalosti českého jazyka. Ani kompozičně kniha

nevyhovuje. Tendence politická musela ustoupit pravidlům uměleckým. A výchovně? Zdá se, jako by se autor přidržel názoru o naprosté dobrotě lidské přirozenosti, takže základní požadavek preventivního systému — asistence — dohled, je dle autora zbytečný — stačí čestné slovo! O psím „příteli“ tří chlapců píše autor až nechutně něžně. Též slovo Bůh je psáno malým písmenem a začátečním. Proto knihu pro uvedené chyby nutno odmítnout.

P. F.

MM

8—93

FOUSTKA, R. N.: Život, dílo a příklad Dr. Edvarda Beneše. Druhé, rozšířené vydání. Obálka, písmo, iniciály a tisková úprava O. Menharta. Vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. 17×24, stran 70+16 hlubotiskových příloh. Cena brož. 60 Kčs, vázané celopl. 90 Kčs.

Tato kniha měla být určena pro mládež. Kniha, až na některé poutavější příhody, mládež svým slohem nepřitáhne. Jinak však najdeme v knize stručné poučení o životní dráze a boji o naše osvobození našeho presidenta. Jsou v ní též ukázky z proslavů pana presidenta. Dílo je vypraveno vzorně a získalo hodně na ceně skvostně provedenými hlubotiskami. Máme však přece některé výhrady. Dle autora se stalo řízením náhody (str. 14), že Edvard Beneš místo na reálku byl přijat na gymnasium. Na straně 16. zcela jednostranně píše, jak v mladém Benešovi rostl odpor proti Církvi, poněvadž mnozí představitelé římskokatolické církve tehdy se spojovali s utlačiteli... Abychom nezapomněli, kým je kniha psána, dočítáme se opět na straně 25, že osud ho povolává do čela... Hlavně nemůžeme souhlasit s tím, co autor napsal na straně 47.: „Jen ten je schopen velké služby národu, kdo... vypracuje si tak vlastní názor na svět, na kterém ovšem musí stále pracovati a stále jej zlepšovati, neboť nikdo tak neškodí národu jako lidé ustrnulých názorů, názorů jednou provždy hotových, kteří jsou obyčejně nesnášenliví a plodí zbytečné rozbroje a rozmlýsky.“ Konečně nutno upozornit na jedno závadné míto z přednášky Dr Beneše mladým lidem. Dr Beneš se vyjadřuje totiž o středověku trochu podivně a říká, že lidé tehdy se dívali na život

trochu bohémsky, hazardérsky a fantasticky (str. 63). Kniha, jak je napsána, se nehodí k hromadnému šíření mezi mládeží. Jinak je to však dílo skvostně vypravené a mající svou určitou cenu. P. F. R.

X

8—93

HAIS - TÝNECKÝ: Partyzánská rokle. 1946. Rebcovo nakl. 4°, 250 stran.

Tendenční práce bez umělecké hodnoty skreslující skutečnost. Nevkusné a nespravedlivé útoky na katolickou církev. — Zarazilo nás, že kniha byla jako dar ministerstva školství vřazena do všech žákovských knihoven. Avšak podle nejnovějších zpráv na intervenci posl. Chorváta ministr Stránský nařídil, aby kniha byla vyřazena ze školních knihoven. —

Hais-Týnecký Josef (1885). Český novinář, spisovatel románů, povídek, div. her i spisů pro mládež. Jeho četné, většinou objemné romány jsou psány běžně a urážejí často jemnější cit nemoženě naturalist. líčením lidské nízkosti a špíny, touhou po sensaci a nejednou i vysloveně protikatol. a zvl. protikněžskou tendencí, patrnou i v některých divadelních hrách.

SS

8—93

HÜNNERMANN, VILÉM: Otec vyhoštěných. Vlámský hrdina P. Damián de Neuster. Přel. P. Alois Hanzelka. Úprava a doslov od Alb. Vyskočila. Nákladem Vincentina v Praze-Břevnově r. 1946. 18×24. Stran 224. Brož. 85 Kčs, váz. 105 Kčs, v poloplátně 115 Kčs.

Životopisný román skvělý a přitažlivý jak námětem tak i uměleckým ztvárněním. Z nepatrné flanderské vesnice, ze zbožné a pracovitě rodiny vyšel misionář, apoštol malomocných, vynikající od dětství fysickou silou a statečností, tvrdý život a výchova v něm vypěstovala sílu vůle a odhodlanost, ochotu k oběti. Na prahu dospělosti byl povolán na vinici Páně vstupuje do kláštera řádu Nejsv. Srdce Páně, odkud ještě před vysvěcením na kněze jest povolán na vzdálené souostroví pohádkové krásy Havai. Mladý misionář po vysvěcení musí zápasit ve svém působišti s mnoha překážkami, zaslepeností i duševní bídou domorodců i nepříznivým podnebím. Jakmile pozná

nevýslovné utrpení fysické a ještě horší duševní bídu a opuštěnost malomocných na nedalekém ostrově Molokai, odhodlává se hrdinsky k láskyplné oběti a službě vyvržencům lidské společnosti ubohým malomocným. Po letech nadlidské námahy, již učinil život vyhoštěnců snesitelným i zachránil jejich duše pro věčnost, stává se jedním s nich, zachvácen sám touto nemocí. Jeho příklad strhuje hrdinské duše k následování a získává i vydatnou pomoc hmotnou pro velké dílo lásky na celém světě.

Bohaté a zajímavé příběhy ze skutečnosti předstihují fantasie smělých výmyslů. Při vší střízlivosti a prostotě jsou vypravovány poutavě, nadšeně, s dramatickou živostí a poetickým výrazem. Uchvátí čtenáře líčením dalekých krajů exotických, zejména však duchovní krásy oběti i hrdinství ducha. Je to nádherná četba jak pro dospělé tak rovněž i pro mládež dospívající, zpestřená řadou pěkných obrázků.

Em. Vejvodová.

X

8—31

HUXLEY ALDOUS: Po řadě let... Román. Z anglického originálu „After Many A Summer“ přeložila Jarmila Fastrová. Edice Atom (sv. 148), stran 258, cena brož. 63 Kčs, váz. 88 Kčs. Vydal V. Petr, Praha 1946.

Román, který nám přeložila Jarmila Fastrová a o němž tvrdí záložka knihy, že nám „přinesl překvapení“, je opravdu překvapením. Odhaluje nám v celé nahotě duchovní prázdnotu nejen těch, jež román líčí, ale také světa, který jej psal a četl. Jou knihy, které přečteme s jistou námahou a sebezapíráním, tak spíše z povinnosti, než se zájmem. Tato kniha, o níž se odvážně tvrdí na záložce, jakoby hájila zásadu, že „Bohu není dovoleno se rouhat“, je více než rouháním. Jsou-li již čeští čtenáři tak otupělí a dovedou spolknout, někdy dokonce s pochvalou, takovouto „literaturu“, na níž nic nemůže zlepšit to, že ji zplodil A. Huxley, potom opravdu se nám zdá, že vkus již vzal za své, když přirozené city mravnosti nemají už kde ani vegetovat. Pro tuto knihu je škoda slov. Litujeme opravdu, že nakladatel V. Petr dovede mrhat krásným materiálem na taková díla. Či i on už se dal do vleku honby za sensací stůj či stůj? Byla by to velká škoda!

Bka.

HYNEK, Dr. R. W.: *Dolíčný doklad Golgoty*. (Pravá podoba Kristova. II. přepracované vydání.) Nákladem Salesiánského chlapeckého domova v Praze-Kobylisích. 11×15,5. Stran 32 = 4 celostránkové fotografické přílohy. Cena neudána.

Můžeme být autoru brožurky nanejvýš vděční, že s výsledky svého bádání a rozjímání o památném turinském rubáši stručně a v hlavních rysech informuje i širší obecnost. Hodnotná a pozoruhodná kniha autorova: Muž bojesti, zůstane pro svou vysokou cenu pro mnohého zájemce nedostupnou. Proto doporučujeme tím více tuto brožurku, zvláště v době svatopostní, k největšímu rozšíření. Ovocem četby této knížčky bude oživení víry a zvroutnění lásky k Trpčícímu Spasiteli. P. F. R.

VM

8—31

JACOBSEN, JENS PETER: *Niels Lyhne*. Přel. Přem. Koldovský. Frontispice Fr. Süßra. Vyd. Mor. kolo spis. v Brně 1947. 8°. Stran 232. Cena 75 Kčs, váz. 100 Kčs.

Je to již třetí český překlad proslulého autobiograf. románu dánského autora, básníka zklamaných ilusí, podivných lásek i nevěry. Hrdinou je tu pasivní snílek, který nic nevykonával, nedal nikomu štěstí a nenalezl ho ani v atheismu, v nějž sám plně nevěří, třebaž o něm často mluví. Kniha psychologicky jemná, ale smutná a spíše záporně zaměřená. E. M.

—

8—31

KIKIČ HASAN: *Vzpouřa Kokinů*. Z chorvátského originálu Bukve přeložila Anna Urbanová. Ve sbírce ŽIVOT vydal ELK, Praha. Stran 220, cena brož. 40 Kčs.

Kdo by se dal zmýlití záložkou a doslovem Jana Nováka buď by bral do rukou tuto knihu v přesvědčení, že běží zde o dokument, nikoliv o román, byť pravdivý a výmluvný, nebo by shledal, že doporučení neodpovídá tomu, co autor i jeho dílo nám podává. Tedy nový doklad, že záložky jsou skoro vždy ošidná orientace.

Kniha je přínosem naší překladové literatury. Neboť autor odkrývá nám svět bosenských mahomedánů, Slovanů jazykem, ale stále ještě příliš hluboko

zakořeněných v tradici, vytvořené staletým tureckým jaímem. A z této tradice ujaímenosti se dostává lid, který hledá nové cesty k svobodě. Tito Kokini, to je typický zjev, s kterým nás dovede autor, zahynuvší v osvobozeneckých bojích, seznamovat tak mistrně. Bylo třeba právě tohoto mistrného pera, abychom my, vzdálení onoho světa, porozuměli těm zápasům ubohých, deptaných a vykořisťovaných. „Slápli begovskému právu na jednu nohu a za druhou zatáhli. Roztrhli je jako čarodějníci! Jak by ne!“ — Že překladatelka píše všade bůh, nemůže překvapit, i když pravidla píší jinak. Neboť i Allah je Bůh. V knižce najde vyspělejší čtenář obraz bídy slovanských muslimanů, bídy, tak kontrastující s tím, jak žili tamní křesťané. Bka.

VM

8—4

KRATOCHVÍL, MILOŠ V.: *Hovory o umění*. Vyšlo v roce 1946 jako 3. sv. sbírky Kničky o umění, řízené Dr. Vl. Müllerem. Vydal J. R. Vilímek v Praze, str. 60, cena brož. 35 Kčs, 14,5×21,5.

Čtenář se podívá krásnému vyjadřování autorovu, ale také, a to především, jeho výstižnému pojetí uměleckých slohů. Věcná charakteristika a vyčtení hlavních znaků je spojeno v melodických větách. Kniha sama je umělecké dílo.

Je vhodné právě tu poznamenat, že dnes tak moderní historisující prosa trpí velikou vadou. Nechápe nebo nechce chápat středověk, z něhož si nejraději bere látku. Svou zálibu nachází jen v erotice a ve stinných stránkách středověku. Tato jednostrannost se však podivně vyjímá ve srovnání s pojetím gotické doby u našeho autora. Takto ji autor charakterisuje: „Bůh sestoupil k člověku a člověk byl tím povýšen k Bohu. Byl mír mezi ním a lidské věci nebyly v rozporu s Božím řádem (31).“

Nelze však souhlasit s tím, jak se autor dívá na poměr umění a morálky. Umění činí odpovědným jedině životu (14), a hned se obírá případnými námitkami, které však přesvědčivě nevyvrací. Medek.

Příloha k časopisu „Dobry Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebírat samostatně, ať ji objedná v Exercičním domě ve Frýdku. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

M

8—31

KOLÁŘOVÁ, Fr.: *Ledy se lámou*. Kronika kraje. Stran 436, cena Kčs 120.— brož. L. Promberger v Olomouci 1947.

Abychom řekli poctivě: uvítali jsme tuto knihu, neboť autorka hodně ví, a také dovedla mnoho ze svých pečlivých studií vložit do svého obrazu posledních desetiletí XVIII. století, který kreslí v prostředí tak zajímavém jako je Polensko na Českomoravské vysočině.

Leč máme mnoho výhrad k tomu, jak autorka si počínala s materií tak vděčnou, kterou jistě pečlivě si opatrovala, ale nedovedla ji zvládnout tak, jak to požadujeme od novodobého historického románu. Neboť vytýkali-li jsme právem romantickým historickým dílům Třebízského jejich sentimentalitu, poznávali jsme, že ani Alois Jirásek, který povoláním byl historik, nedovedl v sobě překonat romantiku, takže jeho historické romány zůstávají již dnes pouhým dokumentem, nikoliv živým dílem.

Autorka měla pod rukama množství bohatého materiálu. Ale zase dovedla jej zpracovat pouze jednostranně a proto historik musí odmítnouti formu i obsah díla, pokud se snaží přesvědčit, že je věrně historické. My dnes už máme svůj soud o t. zv. sonnenfelsiánském osvícenství, my nemusíme velebiti hradeckého biskupa Haje, který se dostal na své místo především proto, že byl spřízněn s J. Sonnenfelsem, my dnes už se díváme daleko věcněji na celou tu josefinskou dobu, takže to všechno, čím nás traktuje autorka, je věcí dávno vědecky odbytou a se stanoviska české historické vědy — vyřízenou.

Proto tím více litujeme, že autorka, která měla tolik možností se poučit, jak se dívá soudobá česká historie na tyto problémy, nepřihlédla k těmto výsledkům a tak znevážila svoji práci a nutí nás abychom její historické romantické názory odmítli. Opravdu toho litujeme, neboť jinak by to byla kro-

nika skutečně cenná a rádi bychom ji doporučili. Takto však konstatujeme, že právě tam, kde měla možnost dát svému dílu opravdu ráz trvalé ceny, dala se svěsti libivosti starých cetek a tak trochu sentimentalitou. Je opravdu škoda, že dílo tak slibné, nelze schválit tak, jak by bylo možno, kdyby tam nebylo tolik skutečných historických omylů a nepravd. Že opravdu bylo možno se vyvarovat sentimentální šablonovitosti ukazují ty pasáže, kde autorka zpracovává domácí materiál. Tam je daleko soudnější, neboť pracuje jenom s tím, co jí ukazuje její pramen či prameny.

Málokterou knihu jsme odkládali s takovou bolestí, že ji nemůžeme plně doporučit, jako tuto knihu. Snad už proto, že jsme poznali ten kraj a víme, že zasluhuje pozornějšího a pečlivějšího studia. Nechápeme, jak pořadatel této sbírky, dr. B. Slavík, neupozornil autorku na tyto do očí bijící nedostatky a omyly. Snad chystaný II. díl už by mohl být pečlivěji a pozorněji psán. Bka.

DMM

8—93

KUBKA, FR.: *N u n k a*. Knížka o skutečné holčičce. Kresby O. Mrkvičky. Vydal Borový v Praze 1942. 1. vyd. 16×22. Stran 122.

Autor ve fiktivních hovorech k vlastnímu děcku nemluvněti vyjadřuje okouzlení přirozeným půvabem dítěte, sleduje s láskou jeho vývoj a zamýšlí se nad jeho poměrem k životu a světu. Výrazem i obsahem je místy mládeži nesrozumitelná, prozrazuje nesprávný poměr vůči děcku, v němž vidí pouze předmět zalíbení a zábavy hravé. Nejen že nepřihlíží k nadpřirozenému určení (cíli) dítěte, ale i s hlediska přirozené výchovy pronáší zásady a náhledy povážlivé při nejmenším nevhodné, jako na př.: „Pro holčičku není Desatera.. A nejedla se stromu zakázaného a neskrývá se, je-li nahá. (109)..." „mnohé lze vynutit křikem

(69)...“ „Maminka od tebe nic nechce. Ani poslušnost, jakou chtěly maminky dřív. Jen lásku... Ani vděčnost. K čemu vděčnost, když maminka sama je tak vděčná tobě, že jsi k nám přišla, že rosteš a jsi naše?“ (121). Jen pro nenáročného čtenáře dospělé. Vej.

— 8—93

KUTNÝ, PAVEL: Velký nález. S obrázky Ot. Fuchse. Vydal Ant. Dědourek, Třebouchovice p. Or. Knižnice Oreb sv. XXI., r. 1943. 18×25, str. 268. Brož. 87 Kčs, váz. 107 Kčs.

Jde o dobrodružný román životního úspěchu chudého nadaného hochy Petra z kovářny. Pro chudobu je nucen i se svým bratrem zanechat studií a věnovat se řemeslu. Pavel zůstává při otcově zaměstnání, Petr z nekuženosti si volí lehčí řemeslo holičské, v němž však zakouší mnoho trýzně od tvrdého mistra i jeho rodiny a pomocníka. Vysvobozen za dramatických okolností, s povděkem přijme nabídku následovat českého inženýra do Zadní Indie. Sdílí s pánem rozmanitá dobrodružství v nepříznivém podnebí a ve styku s falešnými nebo nespolehlivými domorodci. Petr osvědčí pohotovost a opravdovou oddanost milému pánovi, jemuž zachraňuje život při úkladech zlého nepřítele. Petr zbohatne z darovaného pozemku, na němž byly nalezeny naftové zdroje. Vrací se domů vystudovat na inženýra.

Kníha zaujme optimismem životního pojetí, plastickou kresbou prostředí, zejména tropů s veškerou jejich krásou i záłudností podnebí a domorodců. Méně životná je povahokresba, ústřední postava je přexponována. Po náboženské stránce pouze konvenční pojetí. Dobře ilustrováno. Pro věk od 12 let, zvláště chlapce. Em. V.

VS 92

LANG, ALOIS Dr: F. M. Dostojevskij. Vyšehrad, 1946. Stran 330, cena brož. Kčs 117, váz. 137 Kčs.

Nikoliv náhodou se dostává do rukou českého čtenáře toto pozoruhodné dílo o velkém ruském realistovi. V době přehodnocení jistých hodnot přichází dr. All. Lang s tímto psychologickým obrazem Dostojevského, který nebyl pouhým romanopiscem, ale daleko snad více myslitelem, ba i věstcem. Kdo jiný mohl proniknouti do hlubin Dostojevského duše než autor s takovou

filosofickou erudicí! Čtenář jeho děl o Jacopone da Todi, Angelu Silesiovi, Jindřichu Suso pochopí, že dr. A. Lang i zde dovedl proniknouti ke kořenům osobosti Dostojevského a tak objeviti tajemství, v nichž se rodí dílo tohoto ruského genia.

Nepřeháníme, tvrdíme-li, že se v tomto díle nepodává pouze obraz duše Dostojevského, nýbrž v podivuhodné zkratce a obsažnosti duše ruského národa. V dobách, kdy náš styk s ruským národem nabývá na intenzitě, byť snad jednostranné, potřebujeme jít pod povrch věci proniknout do hlubin ruské duše, najít tam prakořeny duchovních základů toho všeho, z čeho vyrůstá i dnešní ruský člověk. Jak nepodtrhnout aspoň tyto věty (str. 192): „Ruskému člověku Dostojevského jest a zůstává křesťanství osudem. Když byl ruský národ mlád, bylo ono jeho první láskou: jeho duše je přijala jako absolutní pravdu a učinila jednou provždy součástíkou své bytnosti. Rozejde-li se ruský člověk s Kristem, bloudí a hledá svou ztracenou polovici; křesťanství, ať chce či nechce, zůstává v jeho krvi a on cítí, ať už vědomě či nevědomě, že jest povolán sloužiti všem. Ruský člověk Dostojevského nedovede být šťasten na světě, vidí-li vůkol sebe nešťastné.“ „Potřebuje štěstí celého světa, aby byl spokojen; laciněji se neusmíří.“ „Proto se také Versikov, když se byl odtrhl od rodné půdy, přidal na stranu vydědenců z blaha pozemského v Evropě, proto přestoupil na katolickou víru, proto revoltoval a bojoval na barikádách proti západním řádům společenským...“ — Tak dovede říci Lang ve zkratce to, co cítí všichni, kteří dnes hledají podstatu ruské duše a ruského vidění současných dění.

Podivuhodná studie Langova nepotřebuje doporučení. Kdyby byla opravdu čtena u nás, kolikrát bychom si ušetřili rozpaků, kolikrát by nám věci nesrozumitelné byly rázem samozřejmými! Bka.

S 8—34

LEGENDA O SVATÉ KATEŘINĚ. K vydání připravil Dr Jan Vilikovský. Vydal Vyšehrad v Praze, 1946. Tisk Č. A. T. v Praze. Stran 177-(III). 14,5×22,5. Cena 105 Kčs.

Legenda o svaté Kateřině je jedním z nejvzácnějších děl staročeské litera-

ture — a možná že je to vůbec nejlepší česká epická baseň. Po stránce kompozice i výrazu je to dílo bohaté a silné; mimo to je inspirováno skutečně vroucí a hlubokou zbožností. Je to kniha, kterou by každý katolický vzdělanec měl znát a mít ve své knihovně. Doporučujeme velmi důrazně; litujeme jen, že knížka vyšla v tak nepatrném nákladu a že je tak drahá; při menším formátu, méně řídkém tisku a větším nákladu by mohla stát třicet a ne sto korun. A pak by si ji ovšem mohlo koupit aspoň třikrát tolik čtenářů.

tv

V 943, 72

LISTAŘ OLOMOUCKÉ UNIVERSITY. 1566—1946. K tisku připravila Olga Uhrová-Vývrová. Obrazové přílohy. Vydal Velehrad, Olomouc, 1947. Cena brož. výt. 85 Kčs.

U příležitosti slavnostního otevření Palackého university v Olomouci vyšel tento slavnostní tisk, v němž vydáno 25 listin, majících základní význam pro olomouckou universitu. Pečlivý, diplomaticky vzorný přetisk listin a neméně vzorně provedené reprodukce svědčí o pečlivosti a lásce, kterou pořadatelka věnovala této edici. Stejně také nakladatelství se zhostilo svého úkolu velmi dobře.

Nezasvěcenému listiny a jejich přepisy snad mnoho neřeknou. Kdo však pozorněji přihlédne k obsahu zde přetištěných listin, neubrání se mocnému pohnutí. Neboť v dobách vlády Hmoty zase je tu dokumentována nadřaděnost Ducha. Církev stojí u kolébky olomoucké university. Církev stará se o ní a když před sto lety zůstává zde opuštěná bohoslovecká fakulta, střeží odkaz universitní a tak konečně zase může se vřadit jako rovnoprávný člen do obnovené universitas studiorum.

Kniha je více než dokumentem. Podává výmluvné svědectví o duchovním dění na Moravě v minulých stoletích a mohla by být základem pro další vědecké práce, vížící se k obnovené universitě.

Bka.

8—93

MARCHA, J.: Ptačí chléb. Páté nezměněné vydání. Obrazky A. Moravce. Stran 416. Topičova edice, Praha, 1947. Cena brož. 175 Kčs, váz. 200 Kčs.

Četl jsem jako student první vydání „Ptačího chleba“ a proto jsem tím zvědavěji sáhl po tomto vydání pátém, abych se přesvědčil, jak dovede ještě dnes zapůsobit. Máne tu vzpomínám na kluka dra Jana Bartoše, který ve své vzpomínkové knize dovedl zachytit život jihoceskeho městečka a především těch kluků, kteří měli v žilách rtuť, ale teplé srdce. Svět, který nám zachytil Marcha, je snad trochu jiný než svět Bartošův. Také poměr autorů k látce a její zpracování jsou rozdílné. Ba, nerozpakuji se přiznat, že i když dílo Bartošovo není tak obsáhlé, dovedlo si uchovat (snad právě proto) onu výrazovou jednotnost, která se u Marchy poněkud ztrácí.

Četl jsem „Ptačí chléb“ zase. Pravda, už skráně šedivější, život leccos dovedl dát i vzít. Ale četl jsem zase s chutí. Svět vesnického kluka byl a je dosud daleko krásnější než těch, kdož jsou spoutáni v ulicích a znají přírodu jenom z výletů nebo prázdninových pobytů na venkově. Marcha dovede říci svým vyprávěním, že jenom ten, kdo takto poznává přírodu, kdo nedovede s ní žít, v ní odhalovat veliká tajemství, že ten cosi pozbyl. Ano, kniha je opravdu plná radosti. Té živé, skutečné radosti, která k nám dnes zaléhá spíše jako ozvěna ztracených (ne, nejsou ztracená skutečně) let našeho mládí. Proto dáme ji číst svým dětem, aby — pokud sami nepoznali tajemství, jež se nám podařilo ve svém dětském věku odkrýt, — aspoň z úst nejlépe k tomu povolaných slyšely o všech těch čarovných světech, jež i dnes nám dovedou vyvolat radostné vzpomínky.

A na konec rušivou otázku: proč tolik klení a braní Jména Božího? Či ta děcka opravdu v rodném kraji Marchově jsou taková? Nevěříme a proto taková a podobná nedopatření pokládáme za kaz knihy, jinak velmi milé.

Bka.

8—93

NEČAS, JAROSLAV: Příběhy ze slunečné zahrady. Obrazky (částečně barevné) nakreslil R. Landr. Stran 106 v 8°, cena brož. 99 Kčs, váz. 125 Kčs. V Edici „Slunečnice“ vydalo Družstvo Mor. Kola Spisovatelů. Brno 1946.

Jaroslav Nečas prokázal, že dovede psát pro mládež, což je jistě daleko větším uměním, jak se tak mnohým

zdá. I tato jeho knížka, určená pro věk 8—12 let, je dobrým přínosem do celkem jinak nedokrevné naší dětské literatury. Podobně je harmonicky zladěna s knihou obrazová část, kde umělec prostředky, jež mu skýtá jeho umění, dovede vykouzlit obrázky živé, nešablonovité a při tom opravdu umělecké, jež i dětskému srdci řeknou hodně o novém umění, kterého jinak se mu dostane poskrovnu. Možná DMKS jenom přát, aby ku svým hodnotným knihám pro mládež připojilo další, podobně dobře umělecky a harmonicky zladěné, jako je tato. -tk-

VM

943,72

NEŠPOR, VÁCLAV: Dějiny university olomoucké. Vydáno nákladem Ústředního Národního výboru v Olomouci jako 3. číslo publikací městského archivu v Olomouci r. 1947. Cena 60 Kčs. Stran 224. V textu 13 obrazových příloh.

Zmíněná publikace — vydaná k slavnostnímu otevření university — je studií příležitostnou. S toho hlediska je třeba ji posuzovat. Snaží se zachytit vznik, růst, slávu, úpadek i obnovení tohoto vysokého učení. Pilný badatel v dějinách Olomouce nahromadil tu množství cenného materiálu.

Leč nemůžeme s ním souhlasit v posuzování významu jezuitského řádu u nás, jeho vědecké činnosti a pastoračních schopností.

Na příklad tvrdí: Lidu — zejména venkovskému lidu českému — jesuité neprospěli, ani se nesnažili vytrhnout jej jako celek z bídy hmotné a po stránce duševní jej udržovali svými kázáními a pěstováním zázračnictví v temnotě (str. 74).

O jezuitské působnosti podotýká: Z vyličených dějů university jezuitské je zřejmo, že většina profesorů — mimo čestné výjimky — byla ve vědách zaostalá, pěstovala více plané mudrování než vzdělání opravdu rozumové, jesuité zanedbávali řeč národní a o literaturu českou téměř vůbec nedbali. A opakuje výrok Tomkův — z doby, kdy se jezuitské baroko téměř vůbec neznačilo — že rozkvět řádu jezuitského byl pro Čechy dobou nejhlubšího úpadku národního vzdělání vůbec a věd zvláště (str. 75).

A opakuje autor tvrzení, že v Busen-

baumově morálce, které se v theologii užívalo, byla zdůrazněna zásada, že účel světi prostředky (47). Různými delikty mravními u studentstva snaží se vzbudit dojem, že jezuitská výchova selhala.

Knihy je však i vykřičníkem pro nás. Je smutnou pravdou, že nemáme téměř dosud monograficky zpracovánu ani jednu jezuitskou kolej. Až se objeví na světlo *Litterae annuae, Historia collegiorum a elogia jezuitských kněží*, pak poznáme teprve hluboké úsilí tohoto reformního řádu a jejich význam pro pokřesťanění naší vlasti. A obnovení bývalé jezuitské university by mělo být k tomu vážnou pobídkou. Zk.

8—93

ONDREJOV, LUDO: Zbojnická mládež. Knižnica Slov. Pohľadov, sv. 47. Stran 182, cena brož. 69 Kčs. Vydala Matica Slovenská, Turčiansky Sv. Martin, 1946.

Knížka, která nás přivádí do světa nám trochu cizího, neboť líčí mládí legendárního hrdiny, zbojníka Jeruše Lapina. Ovšem, marně byste hledali v celém vyprávění stopy po zbojnictví, ale za to krásné vyličení přírody, světa, v kterém vyrůstá malý Jeruš. Je velká škoda pro české čtenáře, že nevěnují více pozornosti slovenským knihám. Tato by jim ukázala nejen krásu kraje, ale také krásu slovenské řeči, odhalila by jim mnohé, co je stále pro nás zavřeno na deset zámků. Proč nedat do rukou českého dospívajícího chlapce tuto knížku, jež je daleko více bez závad, než ty rozmanité knihy, vypočítané na pouhou chvilkovou zábavu. Ne, není v ní nic zbojnického, ale zachyceno živě, ba mistrně mládí, oproštěné od nánosu překultivovanosti, jak se dere dnes již všude, kde jí nepřirazí včas dveře. A při četbě takových knih obohatíme nepochybně i svoji, tak dnes už hodně pochroumanou zásobu obrazů a slovních obrátů. I z takových pokladů můžeme, ba musíme čerpat. Bka.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebírat samostatně, ať ji objedná v Exercičním domě ve Frýdku. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

— 8 (091)
NOVÁK, ARNE: Stručné dějiny literatury české. Zpracoval dr. R. Havel. Stran 824, cena 180 Kčs brož. Vydal R. Promberger v Olomouci 1947.

Základní dílo univ. profesora dra Arna Nováka, Přehledné dějiny literatury české, které mělo ve 4. vydání z r. 1939 1800 stran drobného tisku, bylo opravdu vyčerpávajícím pohledem na dějiny a vývoj české literatury. Toto vydání, jehož se ujal žák Novákův, dr. R. Havel s velkou radostí a láskou, má sloužiti širšímu kruhu zájemců. Především doplňovat středoškolské výklady a tak poskytnouti vhodnou příručku nejen středoškolským, ale především vysokoškolským studentům, kteří takové pomocné knihy dnes potřebují více jak naléhavě. Leč také prostí zájemci o českou literaturu naleznou v tomto přepracování nejen informaci, ale také poučení, jež by jinde marně hledali. Chaotické poměry z doby nesvobody, potřeba orientace, především pak samozřejmá povinnost dáti národu dílo pevně stavěné, jež by stručně, jasně a odpovědně vedlo a poučovalo, to všechno jsou podněty, které vedly k úpravě této knihy.

Profesor Grund, nástupce Novákův v úřadě učitelském na Masarykově universitě, vysvětluje v předmluvě postup úpravy, jak byl stanoven účelem této příručky. Kromě zrušení některých úseků látky byli vynecháni autoři méně významní, z žijících pak ti, kteří se dosud umělecky nevyhranili. Při výpočtu spisů uváděna jen díla hlavní. Zásadou úpravy byly zřetele pedagogické a stručnost.

Tak vysvětluje úpravu a změny prof. dr. Grund, pod jehož patronací dr. R. Havel prováděl zpracování Novákových Přehledných dějin. Nevíme, pokud toto vydání je v intencích zesnulého autora. A také jenom únavným srovnáváním bychom si mohli ověřit, jak dalece nová redakce si počínala tam, kde snad se rozcházela s názory Novákovými.

I když plně chápeme potřebu takové příručky a v podstatě ji srdečně vítáme, neubráníme se jistým rozpakům, neboť takto lze upravovati školní příručky, učebnice, ale snad nikoliv dílo, které mělo své jasné zaměření. Proto bude povinností odborných kritiků, aby jasně řekli, zda souhlasí s takovou úpravou. Snad je to hospodárné, ale nikoliv pietní vydání. Bka.

— 398,8
ORLOV, S. P.: Písně Rudé Armády. 20 písní s nápěvy a texty v originálu a českém překladu. Pro sbor s doprovodem klavíru, s úvodem o vzniku, vývoji a charakteristických rysech literární a hudební stavby ruské vojenské písně. Obálka Josefa Hochmanna. Vydalo v roce 1947 nakladatelství Práce v Praze. F. 14,5×21, stran 68, cena brož. 45 Kčs.

Tato sbírka je cenným příspěvkem pro poznání ruské hudby. My jsme zvyklí na docela jiné vojenské písně. Z této sbírky se nám otevírá nový, neznámý, nezvyklý hudební svět — tklivá slovanská melodie. Všechny písně nemají stejnou cenu, ale bezcenných ve sbírce není. Nejvíce si ceníme poslední dojímavé písně: Večer na rejdě. Jsme vděční nakladatelství Práce za poskytnutí cenného a zajímavého materiálu k pořádání různých kulturních večírků, směřujících k poznání a utužení styků mezi národem českým a ruským. Doporučujeme! P. F. R.

SS 8—93

PLAQUEVENT, JEAN: Následování Ježíška. Vydala Valašská knihtiskárna ve Valašském Meziříčí. 1945. Perokresby a iniciálky kreslil Sláva Kittner. Barevné obrázky reprodukovány se svolením milán. firmy. 14×20. Str. 109. Cena váz. 75 Kčs.

Náboženské poučování od nejtělejšího věku v domácí výchově bývá pro rodiče někdy nesnadný problém. Tato kniha přispěje k jeho řešení velmi úspěš-

ně, je bezvadná po stránce věroučné (má imprimatur olom. konsistoře), po stránce psychologické dovede přiblížit výklady dětskému vnímání i chápavosti. Volí k tomu šťastně formu rozhovorů dítěte s Ježíškem, v níž se snaží vštípit dítěti základní náboženské pojmy a vésti je ke ctnostem, přiměřeně jeho věku. Autor s účastí a láskou se zaposlouchal v dětské duši, zvláště omlostněných dětí na př. Vita z Fontgal-land, dovede působit nejen na cit, ale i rozumové poznání. Ve 4 kapitolách promlouvá se dialogem o Ježíškových ctnostech: dobrotě, poslušnosti, moudrosti a laskavosti, dítě se povzbuzuje k následování, sebepoznání, sebevládě, opatrnosti, učí zamýšlet se nad sebou i životem. Sličná úprava, pěkné perokresby doporučují knížku k nejhojnějšmu rozšíření mezi dětmi i rodiči.

E. V.

8—93

PLUHAROVÁ, M.: *Princezna Dřevinka*. Dívčí román. Ilustrace D. Beranové. G. Voleský, 1943. 18,5×34. Stran 195.

Na rozdíl od přeládlé běžné dívčí četby předvádí kniha mužný typ dívčí, zocelený utrpením. Je to příběh sirotka z ústavu, adoptovaného rodinou továrního ředitele. Blahobyt a společenské výhody nového prostředí, jež sdílí s družkou z ústavu, nepopletou dívce hlavu, je téměř posedlá touhou po samostatnosti. Horlivě se věnuje obrábění dřeva v továrně řízené adoptivním otcem, což jí vynese název princezna Dřevinka. I při úspěchu ve filmu o výrobě a na výstavě, ba i při projevech zloby závistivého a zlomyslného druhu v práci zachovává si duševní rovnováhu. Dopracuje se houževnatým úsilím kýženého cíle, totiž vlastní domácnosti pro sebe a milovanou babičku.

Předností knihy je pěkný sloh i zajímavost příběhu, spolu s dobrým umístěním vých. tendence, ale ústřední postava je zřejmě přexponována, příliš dokonalá a vyrovnaná v ohledu mravním, chybí však náznak, z jakého zdroje vyvěrá tato dokonalost neobvyklá. Kresby dosti dobré.

Pro věk od 12 let.

E. V.

6351/8

Praizlerova čítanka. Vydalo nakladatelství „Domov“ v Předměstí.

Stran 128, obrázků 60, cena 42 Kčs. IV. vydání.

O sázení a řezu zákrsků i vysokokmenů, pěstování kordonů, roubování, očkování, zmlazování, přeroubování a ošetřování ovocných stromů. Pěkně psaná knížka s názornými obrázky.

8—93

ŘÍHA, BOHUMIL: *Kmotříček Blažej*. Ilustr. F. Doubrava. Vyd. Komenium, učit. nakladatelství, publikace č. 1698-185 r. 1946. Edice Jitro, sv. 58. 1. vyd. Form. 15,5×20, stran 144. Cena váz. 45 Kčs.

Legendární příběh o pomoci, kterou poskytne sv. Blažej osiřelým dětem, jejich matka je doporučila jeho ochraně. Socha světcova ožive a odejde z kostela na pomoc sirotkům v jejich nesnázích, ochrání jich před zlým sousedem. Při své dobrotě působí podivuhodným vlivem nejen na své svěřence, ale i na každého, kdo s ním přijde do styku. Tajemství příchodu „kmotříčka“ Blažeje zná jen kostelník, zavázaný světcem k mlčení, který dává pořídit novou sochu světovou, když prodlévá s návratem do kostela.

Poutavé vypravování jiskřící vtipem a humorem pěkně znázorňuje krásu a moc mravních hodnot, vyplývajících z náboženských zdrojů. Pouze nelze souhlasit s vychválením písmáka řezbáře, o němž se vysloví uznale sám farář: „Do kostela sice nechodí, ale přece jen bych si přál více takových Koloďů“ (135).

Knihá vyniká pěknými obrázky i lácí při dobré úpravě. Hodí se pro věk od 11 let.

E. V.

8—93

RŮŽICKA, XAVER: *Na život a na smrt*. Ilustr. Jaromír Šolar. Nakladatelství Komenium, 1946. (Jitro, sv. 55.) Form. 15,5×20. Str. 206.

Životní osudy policejního psa ušlechtilé rasy přibližují život zvířecí bez falešné sentimentality a nevkusného zlidšťování. Komondor Rek zakusí v mládí kruté tráznění zlého člověka při výcviku pro cirkusové produkce. Vysvobozen z útrap ušlechtilým četníkem, Rek se zotaví a přilne celou svou bytostí k novému pánu. Výcvik z něho udělá policejního psa nadprůměrných kvalit, jenž se osvědčuje jako záchrance života v nebezpečí i jako neúnavný a

bystrý stopař při hledání provinilců. Posléze zachrání život svému pánu, ohroženému zločincem, sám však je při tom smrtelně zraněn.

Je to poutavá kniha realisticky pojatého koloritu i umného výrazu, jež pěkně řeší otázku správného poměru člověka k němé tváři.

Obrázky tušové jsou vhodné a případné.

Pro mládež od 11 let, zejména chlapce.
Em. V.

— 8—93

ŠRÁMEK, ANT.: *Chlapec Huška a ti druzí.* Obrázky kreslil Jos. Novák. II. vyd. St. nakladatelství r. 1945. Knihovna Sad, sv. 71. 15×20. Str. 145. Cena brož. 11 Kčs.

Jsou to příběhy raného dětství, zkušenosti a dojmy, jak se odrážejí v zrcadle vzpomínek na dobré lidi, milé kamarády, prvá zklamání. Vypráví v nich autor o vesnickém životě za svého mládí, prostotě i zvědavosti dětské, podává náповědi z osudů dospělých, s pietou líčí první setkání se starým, dobrým učitelem (Starý pán), napětí a poslední dojmy před odchodem na studie (Loučení).

Méně zdařilé jsou úpravy příběhů pro mládež, obsahují nejasné náповědi jejich osudů. Ve všech povídkách se jeví spíše vážná tvář života než dětské veselí, převládají popisy nad rázovitou kresbou a rušností děje.

Obrázky dosti výstižné. Pro děti od 10 let.
E. V.

DM 8—31

WEISS, JAN: *Volání o pomoc.* Román. Vyd. Lid. tiskárna v Brně, 1946. 8°. Str. 449/1. Cena 60 Kčs.

Román připomíná Kosmákova „Chrtá“, přeloženého ovšem do nejnovější doby, jednou z hlavních postav je český student (jménem „Chrtek“!), jenž se dal za okupace do služeb Němců jako obratný novinář a rozhlasový reportér a dovedl svého postavení bezcharakterně využít k vlastnímu prospěchu i ke zkáze svých odpůrců. Proti němu je postavena řada českých lidí, v nichž autor zachytil ovzduší a smýšlení pražských středních vrstev v neblahých letech. Zbavil se tu svých dřívějších surrealistických zálib v psycho-pathologii a snových halucinacích, ale zato příliš se vtírá záměrná konstruktivnost cel-

kové romantické stavby i jednotlivých postav. Po mravní stránce jsou trochu povážlivé dvě erotické scény. Náboženských věcí se přímo nedotýká. Jen překvapuje fráze: „Bílý Bůh mozkou zavelel“ (373), kdežto jinde jméno křesť. Boha je psáno jen někdy s velkým, častěji s malým písmenem. E. M.

V

8—4

WILLKIE, WENDELL L.: *Nedělitelný svět.* Přel. Jaroslava Weirová. Obálku, titulní list a mapku nakreslil V. Kubašta. Praha, Žikeš, 1946, str. 167/III, cena 75 Kčs.

Kniha psaná pro Američany ve válce a proto tím užitečnější pro každého v dnešním míru. Zevním rámcem je cesta letadlem kolem světa, kterou podnikl autor na podzim r. 1942 a absolvoval za 49 dní. K nejzajímavějším partiím náleží pobyt v SSSR a v Číně. V jádru obsahuje kniha essaye o otázce, jak zajistit světu skutečný mír. Amerika se musí zasadit, aby vyhrála nejen válku, nýbrž především mír. Vášnivě úsilí dát a zajistit všem národům i jednotlivcům opravdovou svobodu je řízena velkolepou perspektivou, jež vidí svět jako nedělitelnou jednotku, v níž budou požívatí míru buď všichni nebo nikdo podle toho, kolik tu bude svobody. Veliká pozornost je věnována východu, neboť „naš západní svět a naše domnělé prvenství se nyní skončí“. —

—

420

WILKINS, CECIL a KRUPÍČKA, FR., Dr.: *Fonetická metoda Kodymova jazyka anglického pro samouky.* Vydal Kodym, Praha 1946. Stran 158+26, cena 90 Kčs.

O knize pracovali dva autoři, Angličan a Čech. To je její nesporná přednost. Skoro až do konce podává neúnavně fonetické transkripce, nejen slov, nýbrž i vět. Správné výslovnosti je věnována veliká péče. Zvláštní příloha, pracovaná několika odborníky, podává obrázky a popis mluvidel a tvoření jednotlivých hlásek. Samouk může kontrolovat své práce jednak podle knihy, jednak se mu slibuje bezplatný styk s profesory nakladatelství. Je to vlastně první část učebnice — pro začátečníky, na niž navazují další dvě části a tvoří tak úplný kurs angličtiny. Papír je špatný, ve dvou druzích, porůznu v knize zařazených. Kniha,

jinak velmi dobrou, předchází trochu nabubřelá, jarmareční reklama, slibující ve 22 a půl pracovním dnu osvojení si cizí řeči. drš

X

284

ZILKA, FRANTIŠEK: Naše křesťanství. Kritické a konstruktivní úvahy o náboženství dneška a pro dnešek. 2. vyd. Vydal Jan Laichter v Praze. Stran 351-IX, cena 100 Kčs.

Z trosek, jež zbyly v protestantismu liberálním ze zjeveného náboženství, buduje autor „své křesťanství“, neboť u protestantů mluví každý jen za sebe (22). V 15 kapitolách vytyčuje svůj postoj k důležitějším otázkám racionalistického náboženství, jako jsou víra, církev, dogma, bible a nakonec též Ježíš Kristus. Nejraději bych nazval knihu Ž. obhajobou protestantismu liberálního (nebo jako on říká raději, katolického) proti protestantismu konservativnímu. Častěji se vrací k myšlence křesťanskosti „liberálů“, kterou si ji nedají od nikoho upírat (63). Odvažuje se poznamenat Straussovo „Jsme ještě křesťané?“ v otázku „Jsme již křesťané?“ a odpovídá si kladně. Tím je dán jeho poměr ke Kristu. Nauka o něm nepřesahuje u Ž. racionalistický jesuanism. Církev prý chtěla definicí Kristova božství jen zajistit nauku, že Kristus byl zvláštním poslem Božím (329). Nezajímá ho, t. j. nedovede rozhodnout, co se stalo s mrtvým tělem Kristovým (333). — Souhlasíme, že se protestantism ze své povahy musil rozrůst v množství sekt, že prot. je proces, který pokračuje (59), ale jak je v tomto rozkladu životnost a síla, je stěží pochopitelné. Též je pravdivé, že „chtít připoutat prot. k jeho začátkům dogmaticky na trvalo, bylo by neprotestantské“. Pozoruhodný je stesk, že Luther nenašel svého Jakuba (109) čili že nepřipustil nutnost „činu“ k spáse jako projevu víry. „Skutkaření“ bez víry, které prot. imputuje Církvi katolické, odmítáme víc než autor! Na Církev římskokatolickou, zvláště na její pevnou dogmatiku, hledí Ž. všude velmi povýšeně. Přece však mu uklouzne i slovo uznání, na př. že „katolická scholastika znamená úctyhodnou, plodnou, užitečnou práci myšlení theologického, filosofického, mravního“ (69). Nemístné je prohlašovat za jesuitské „přijímat Boží dar jako mrtvola“ (103), neboť není-li to luther-

ské, jest mu to velmi blízké. Autor pěkně vykládá, že nelze být dobrým křesťanem bez živého společenství s církví v modlitbě (186).

Nepochybujeme o subjektivním dobrém úmyslu autorově, jeho kniha však působí na člověka věřícího drtivým, bezútěšným dojmem. Je si toho patrně i sám vědom, jinak by byl sotva napsal tato teskná slova: „Kdo nepotřebuje nového řešení (t. j. racionalismu), nechť je rád, že může jíti osvědčenou cestou“ (23). drš

Seznam katolických českých nakladatelů a knihkupců:

Atlas, nakladatelství, Praha II, Příkop 12;
Brněnská tiskárna, nakladatelství, Brno, Starobrněnská 19-21;
Č. A. T. — Universum, Praha II, Václavské 12;
Č. A. T. „U zlatého klasu“, České Budějovice, Tř. marš. Malinovského;
Edice Krystal, Olomouc, Slovenská ul., klášter Dominikánů;
Florian J., nakladatelství, Stará Říše;
Francel Gustav, Cyrilo-Methodějské knihkupectví a nakladatelství, Praha I, Na Perštýně 14;
Kotrba Václav, knihkupectví, Praha II, Vojtěšská 12;
Kropáč a Kucharský, nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Spálená 25;
Kuncíř Lad., nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Národní tř. 6;
Lidové knihkupectví, Olomouc;
Rupp Boh., nakladatel, Praha II, Jindřišská 23;
Velehrad, nakladatelství, Olomouc;
Vyšehrad, nakladatelství, Praha II, Václavské nám.;
Zlatý klas, knihkupectví, Praha II, Karlovo nám. 5.

Naše značky:

— kniha dobrá.
S knihu doporučujeme.
SS knihu vřele doporučujeme.
N jen pro pobavení *nenáročných* čtenářů.
V pro vzdělané čtenáře.
D pro dospělé (může mládež pohoršiti).
M v knize jsou malé nesprávnosti.
MM mnoho nesprávností.
X odmítáme.
XX na indexu zakázaných knih.
O jen pro odborníky.

MM

946

BAREA ILSA A ARTURO: Španělsko v poválečném světě. Z anglického originálu přeložila dr Milena Srnská. Předmluvu k českému vydání napsal Em. V. Voska. V knižnici soudobých problémů vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. 14×19, stran 44, cena brož. 22 Kčs.

Nemíníme polemizovat s autorem o názoru na španělské problémy, ale chceme jen několika citáty ukázat, jakými duchy byla kniha inspirována. Dokonce při četbě některých naivních tvrzení vzpomněli jsme si na jistý bulvární tisk z první republiky. „Nejpodatnější“ ze všech invektiv na jesuity je snad stránka 19. „Jesuité ovládají již po léta některé z nejdůležitějších bank svými nastrčenými figurami“ (poslední slovo nám připomíná nacistickou krasomluvu) „... a svými velkými vklady; stejným způsobem ovládají i některé veřejné úřady i průmyslové podniky.“ A teď ta rozkošná poznámka: „Technické koleje v Madridě a Deusto, vydržované jesuity, dodávaly dlouho personál španělským průmyslovým podnikům; tyto koleje měly výtečnou úroveň, ale nebyly oprávněny vydávati diplomy. Inženýři, kteří vystudovali státní školy, nastupovali hlavně do úředních míst... lépe placená místa v průmyslu byla obsazována žáky a chráněnci jesuitů, čímž vzrůstal jejich vliv na vedoucí třídu...“ Nechápeme, co na tom má být špatného, byly-li jesuitské koleje vzorně vedeny, asi to, že to byli žáci jesuitů! Všimněme-li si důkladněji různých míst této knížečky, dojdeme k tomuto uzávěru: Autoři této knihy a mnozí s nimi mají jediné přání, aby Španělsko bylo socialistické — všichni ostatní, i když hlásají protikapitalistické názory, ale přitom chtějí zachovat tradiční rodinný život, chtějí náboženskou výchovu a hájí právo soukromého vlastnictví, jsou reakcionáři. Nevíme též, co je na tom špatného, jestli Franco „hulákal“

proti zkaženému liberalismu. Ještě povedenější než stránka 19. je povídání na straně 38., kde se kritizuje Ripaldův katechismus. — Kněží tuto knížečku přes mnohé nesprávnosti doporučujeme, aby byli tak informováni, čím se krmí náš lid a byli tak připraveni na různé námitky. P. F. R.

OMM

943.7

BARTOŠ, F. M.: Bojovníci a mučedníci. Vydal Kalich v Praze 1946. Sbírka Postavy a pokolení sv. 3. Obálka Václav Karel, 2. vyd., cena 75 Kčs, str. 222, 15×20.

Obsahem knihy je 52 historických obrázků z doby husitské, bratrské a pobělohorské. Předmětem knihy mají být „bojovníci a mučedníci“, jak praví název knihy. Bojovníci to byli, pravda, ale je-li možno je zvat mučedníky, to je už jinou otázkou. Kniha má však ještě jiný předmět, jak je patrné téměř z každého článku: Církev a papeže, kteří, jak dává tušit také autorovo jméno, jsou podáni jako z nejhorších a nejproradnějších členů lidské společnosti.

Autor snesl do knihy hodně nového materiálu, ale nedovedl sebranou látku objektivně zpracovat. Autorovo hodnocení historických skutečností je v zásadě pochybené. Hodnotí totiž stranu evangelickou podle měřítek moderního světa, zatím co na stranu katolickou se dívá pod zorným úhlem tehdejší doby. Je tedy zřejmé, že musel potom dojít k vyjádření tak odlišnému, že totiž stranu katolickou vidí jenom černě, a jako by se díval brýlemi mámení, vidí stranu druhou ve světle opačném.

Všimněme si aspoň jedné věci, která je příznačná pro metodu autorovy práce. Cituje sv. Tomáše, aniž by uvedl místo a aplikuje na zásadu, kterou hájí. To by však nebylo nic špatného, kdyby ovšem citoval správně. Už ve své poslední knize „Co víme nového o Husovi“ (viz přílohu O knihách 1946, str. 44) dovoloval se autority sv. Tomáše falešně. Nepřesně to činí i zde

(33). Klade za vinu celibátu rozmach prostituce ve středověku, její podporování přičítá Církvi a cituje sv. Augustina i sv. Tomáše, který však citát Augustinův pouze přebírá a uvádí jen mimochodem jako příklad. O obou učitelích církevních praví, že prostituci hájili. Onen citát Andelského učitele zní takto (II. 11. 10. 11.): „Tak tedy i ve vládě lidské oni, kteří jsou nadřizení, správně trpí některá zla, aby nedošlo k nějakým horším zlům, jak praví Augustin v II. o Řádu: Odstaň nevěstky z věcí lidských a vše rozboříš chlípností.“ — Z této věty nelze přece vyvozovat, že Církev bránila prostituci! Může toto tvrdit historik? Jak potom bude po stránce objektivity vypadat chystaná autorova kniha v Laichtových Českých dějinách „Čechy v době Husově“ a „Husitská revoluce“? — Stejně tak nepochopitelně se i dál (35) pohoršuje nad zásadou, že je dovoleno strpět menší zlo, aby se zabránilo horšímu. Pohoršlivá a urážlivá slova o Piu II. (35), fráze o „habsbursko-jesuitském domnělém mučedníku“ (217), o „antikristovské církvi římské“ (108) svědčí průkazně o autorově lásce k historické pravdě. Jak je daleko od hesla svého učitele: „Hledej pravdu, padni komu padni!“ Medek.

92

BEK ALEXANDER, Za námi Moskva. Z ruského přeložil Jan Mareš. Kresby Václava Plátka. Vydalo nakladatelství „Naše vojsko“ v Praze, vytiskla Svoboda, Český Těšín. Vydání druhé, 1946. Stran 272, cena brož. 80, celoplát. vazba 110 Kčs.

Spisovatel líčí obranné boje před Moskvou, které sváděl prapor, jemuž velel mladý Momiš-Uli. Hlavní předností knihy je, že nikde nepřikrašluje, všímá si psychologických bojů, které prodělává každý voják. Velitel se doví, jak si počínati, aby se dopracoval úspěchu. Doporučuji. Dr. M.

301

BLÁHA, ARNOŠT: Problém lidu. Jako 98. číslo Svazků úvah a studií za redakce doc. dr. Fr. Kovárny vydal Václav Petr v Praze roku 1947. I. vydání. Stran 40, cena 9 Kčs.

Mnoho se dnes mluví o lidu a lidovosti. Teprve při čtení této studie si

ještě jasněji uvědomíme, jak málo víme o lidu. Autor stručně nás seznamuje s několika vysvětlivkami tohoto pojmu. Nemůže ovšem na 40 stranách tento problém rozřešit, ale dává tak aspoň podnět, abychom se k lidu více blížili a jej studovali. Studie končí takřka jakousi mesiánskou vírou v lid, opírající se o Rusko. K této otázce by mohli přispět především kněží, kteří přijdou tak často do styku s lidem.

P. F. R.

DM

8—31

BROMFIELD, LOUIS: Co se stalo s Annou Boltonovou. Z originálu přeložil F. Bohumil. Obálku navrhl Jos. Hochman, v knižnici „Píliv“. Vydalo r. 1946 naklad. Práce, Praha. Stran 201, 12×19,5, brož. 70 Kčs, váz. 100 Kčs.

V této práci ukazuje se autorova neobyčejná znalost lidí všech zemí a společenských vrstev, zvláště těch, jež stály v čele Evropy před druhou světovou válkou. Hlavní postavou je zde Anna Boltonová, typ ušlechtilé a nadané Američanky, prostého původu. Pohádkové bohatství po jejím už druhém zemřelém muži a její ctizádost vyniknout, staví ji v čelo mondénní evropské společnosti, na niž zvláště se jeví rozkladné zjevy blížící se války. Tato učiní konec také jejímu nepřiměřenému způsobu života a vrátí ji pravý jeho smysl o pomoci nešťastným obětem války v porobené Francii a pak vlastní, šťastné rodině. —aka.

8—1

ČÁP, ALOIS: Buchenwaldské zpěvy IV: Sestoupilo mezi nás neuvěřitelné slovo. Nakladatelství Společenské podniky, Přerov, 1946. 15,5×22,5; str. 59, cena brož. 45 Kčs.

Drtivé zážitky posledních let znásobily i v poesii odkouzlené vidění světa. Můžeme zde přímo mluvit o metafysickém chápání světového dění. Kamenem úrazu Čáповy poesie je přetvoření ideje v básnický čin. V tomto zápase vystupuje příliš zřetelně rozumový pohled na jsoucno, z něhož se básník zřídka vyprošťuje opravdu hotoovým tvarem. Jednotlivé básně jsou různé hodnoty. Zajímavou složkou sbírky jest skupina Prorok, která obsahuje překlady a ohlasy Isaiáše a

Žalmů. Je to doklad o věčné působivosti biblické poesie. Zato verše pod zkratkami R, C, V jsou často myšlenkové ploché a tvorebně snadné.

Jako celek je sbírka slabým odrazem zvichrené skutečnosti. Prísny výběr by rozhodně prospěl celému dílu.
A. J.

—

8—1

ČÁP, ALOIS: *Buchenwaldské zpěvy V: Dnes jsme zde, abychom žili. Společenské podniky*, Prerov, 1946. 15,5×22,5; str. 43, cena brož. 40 Kčs.

Předností Čápoa básnického cyklu je myšlenková ucelenost a výrazová jasnost. Pátý svazek již svým názvem vyjadruje návrat ze sjéry násilí a zvůle do prostredí radostné práce. Po hrůzách minulosti, jež se odrážejí v předchozích částech cyklu, upadá závěrečná sbírka občas do idylčnosti (str. 12, 21). Presto vsak je patrné, že básník se ocitá v okruhu, jež hoví jeho vnímavému založení pro přírodní lyriku. Životnosti nabývají Čápoovy verše zejména tam, kde se pozvedají od přírodního obrazu k symbolicky nadčasové platnosti: „Dokud o kamenné hrany / velká bolest nerozdrtí, / jestli milosrdně nerozmáčkneš v měkké dlani, / blízko života / a přece k smrti / usychati budu zvolna na vinici, / hrozen zbytečný a planý.“ — Najdeme ovšem i v této sbírce verše hluché (str. 15), ne snad bez myšlenky, nýbrž bez uměleckého proniknutí. Lze jen uvítati, že se autor v závěrečné sbírce ukáznil rytmicky a že i nenápadným rýmem podporuje eufonii veršů. Méně vhodné jsou některé obměny Písma. Na jeho cyklus, který vznikl v Buchenwaldě v době, kdy život visel na nitce, se musíme dívat spíše jako na výmluvné svědectví o postoji ušlechtilého kněze, než jako na ryzí poesii.
A. J.

SSV

2

GERLACH, MARIÁN: *Korunovaná. S církevním povolením vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave ako 2. svázok edície Základ r. 1946. 11,5×17,5. Stran 178, cena brož. 48 Kčs.*

Ačkoliv si nemůžeme stěžovat na nedostatek české mariánské literatury, přece i tato kniha může být vítaným přírůstkem v knihovně českého inteligenta. Poněkud aforistická forma bránila autoru, aby některá svá tvrzení

dostatečně objasnil. Ačkoliv autor zdůrazňuje rozumovou stránku mariánské úcty, přece citíte z každé stránky, jak kniha byla psána více nadšeným srdcem než chladným rozumem. Ustřední myšlenka knihy je dobře označena na obálce: P. Maria jako historický cinitel v době kritického zápasu viry s nevěrou, halící se v roucho různých ideologií. Po této stránce je kniha pozoruhodná a její hlavní myšlenka by zasluhovala jen ještě obsáhlejšího rozvedení. Jelikož kniha je psána vzletným a básnickým slohem, může si ji přečíst s uplyným užitekem jen český čtenář ovládaící dobře též slovenčinu. Doporučujeme.
P. F.

M

8—31

GROSSMAN, VASILIJ: *Lid je nesmrtelný. Román. Přeložil Arno Hais. Obálku navrhl František Gross. V kniznici Příliv, kterou řídí Václav Behounek, vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. 13,5×21, stran 200, cena brož. 66 Kčs, váz. 90 Kčs.*

Román líčí události z let 1941 až 1942 za sovětského ústupu na hranicích Ukrajiny a Běloruska, kdy část jedné divise zůstala v proslulém německém „kotli“ a probíla se pak k hlavním silám.

Tato skladba má však příliš daleko od toho, abychom ji mohli nazvat epopejí, jak se činí na obálce. Válečné dění docela napínavěji a epičtěji dovedl vyličit Jirásek anebo moderní Koleč — a přece ani s těmito našimi spisovateli nemůžeme být spokojeni. Tento román je však téměř nepřetržitou řadou různých dialogů — ne vždy živých a schází v něm též určitá potřebná dávka líčení nálady a života v obou protivných táborech. Krom určité příliš vnucující se tendence je v knize též několik narážek na náboženství. — Celkově je to dílo nezáživné.
P. F. R.

X

8—31

HAVLÍČEK, JAROSLAV: *Neviditelný. Román. Vyšlo v roce 1946 jako druhé vydání svazku 333. Vilímkovy knihovny nákladem Jos. R. Vilímka v Praze. Doslov napsal dr. Karel Polák. Obálka Františka Tichého. 13×21. Stran 480, cena brož. 155 Kčs.*

Nejstručněji obsah tohoto románu můžeme vyjádřit slovy dra Poláka: v románě je rozvit onen základní typ mužství, jímž Havlíček pranýřoval slabost dnešního světa. Necitelný sobec a vypočítavý rozumář, kterému však osud nastraží varovnou výstrahu i záhubné osidlo nepřemožitelného šílenství. I Karel Polák, který nazývá tento román nejumělečtější dílem J. Havlíčka, svůj úsudek mírní a poukazuje, jak se autoru nepodařilo vymánit ze záporného pólu poznání a vidění. — A v tomto vidíme velikou chybu. Toto dílo, až chorobné, přečte čtenář jen s nejvyšším sebezapřením. Nejenže tento román je románem chorobným, s nezdravou atmosférou — ale na mnohých místech shledáváme se s urážlivými výroky o Bohu, anebo s odpornými scénami. Knihu pro celé její nezdravé ovzduší a pro spoustu bohapustých drobností nutno odmítnout. P. F. R.

X

8—1

HORA, JOSEF: Pokušení (Fragment). V úpravě a s doslovem Dr Miloslava Novotného vydalo Družstvo Moravského kola spisovatelů v Brně na podzim 1946 jako první svazek edice Corona. — Obálka, ilustrace a grafická úprava Eduarda Miléna. Vydání I. 17,5×28, stran 110, cena brož. 100 Kčs, váz. 125 Kčs.

Toto nedokončené básnicko dílo námětem i tónem velmi připomíná dílo Svatopluka Čecha: Ve stínu lípy. Vlastně víc než námětem, způsobem komposice. Místy je básník trochu laskný. Dílo samo v celku, pokud se zachovalo se čte pěkně a pobaví, litujeme však nevhodných ilustrací, které mají „zdobit“ tuto památku národního umělce. Dílo odmítáme právě pro tyto ilustrace. P. F. R.

M

92

HRONEK, JIŘÍ: Když se hroutil svět. — Český novinář v emigraci. Část první. S obálkou Josefa Hochmana jako šestý svazek hníhovy Tvář století vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. F. 14×21, stran 178, cena brož. 66 Kčs, váz. 96 Kčs.

Autor v knize poskytuje čtenářům neradostný pohled předmnichovské a pomnichovské Francie. Tu a tam se

projevuje subjektivní tendenční názor autorův — v otázce Španělska, Portugalska, ale přece neopomenul se zmínit pochvalně též o Msgr. Šrámkovi.

P. F. R.

VM

8—1

HRUBÍN, FRANTIŠEK: Krásná pochudobě... Druhé, pozměněné vydání. Frontispice a obálku navrhl Adolf Zábranský. V knižnici Klín, kterou řídí Jaroslav Seifert, vydalo r. 1947 nakladatelství Práce v Praze. 13,5×21. Stran 62, cena brož. 32 Kčs.

František Hrubín, známý z minulosti jako básník křesťanské pokory, jeví se v této druhé své sbírce jako básník nestálé a přelétavé smyslnosti, který symbolickou mluvou vyvolává náladové obrazy krajiny a snaží se tak po svém způsobu oslavovat českou zemi. Při veškeré své mlhavé náladovosti nezapomíná autor ani na tvrdé problémy životní a všímá si též sociálních rozporů. P. F. R.

S

248.1

Měsíc svatého Josefa. Odpustkové modlitby a rozjímání. Přeložil a upravil Josef Bouzek. Vyšehrad 1947, vyd. II., str. 56-IV, cena 20 Kčs.

Ladná modlicí knížečka do rukou ctitelů sv. Josefa. Rozjímání (31 — ve formě modliteb) o životě sv. Josefa jsou rozložena na jednotlivé dny března. — Trochu je divné, že není uveden autor ani původní řeč. Někdy působí cize invokace „Josefe“ bez přívlastku „svatý“. Některé mluvnické formy nejsou dnes již obvyklé: jsi se stal; v moderních labyrintech, těch velikých městech světa; vyvolil tě za muže Marie a pěstouna Ježíška. drš

Naše značky:

- kniha dobrá.
- S knihu doporučujeme.
- SS knihu vřele doporučujeme.
- N jen pro pobavení nenáročných čtenářů.
- V pro vzdělané čtenáře.
- D pro dospělé (může mládež pohoršit).
- M v knize jsou malé nesprávnosti.
- MM mnoho nesprávností.
- X odmítáme.
- XX na indexu zakázaných knih.
- O jen pro odborníky.

KAFKA, B.: Nové základy experimentální psychologie. Duševědné výzkumy a objevy. 10. vyd. Červený Kostelec, únor 1947. N. vl. Stran 427-V. Cena brož. 220 Kčs, váz. 250 Kčs. Vytiskla knihtiskárna Al. Kubáskové v České Skalici.

Poněvadž je dílo podstatně stejné jako ve vyd. 9., opakujeme o něm doporučení i výhrady, dříve zde uvedené (O knihách 1946, 89). Přidány jsou dvě nové kapitoly č. 77 a 78 o vnitřním životě duše a o poznání existence Boží přirozeným rozumem. Nový jest i důkladný rejstřík věcný. Proti dřívějšímu vydání jest sem tam něco přidáno, více objasněno nebo poopraveno. Na př. o duši se již netvrdí, že je čirý kon (str. 39). Znovu a znovu je zdůrazňována duchovost duše a rozumu a svoboda vůle. — Škoda, že je v nové kapitole o vnitřním životě duše opakován z dřívějšího jakýsi druh platonické preexistence duše, která se pak cítí v těle jako ve věznici (366, 370), turzení neslučitelné s theologickou zásadou „Animae humanae creantur, dum infunduntur“. Řečnický pathos strhuje autora nejednou k alogismům jako: „Rozum ovládá veškerý život.“ Dovede jej naplniti duch, hodnotami vlastní činnosti. Tato síla nepotřebuje býti uznána, neboť je síla sama, vycházejíc z pohybu myslícího rozumu... (369). Přiznám se, že logika, myšlenková souvislost v známých důkazech existence Boží není pro mne všude zcela postizitelná (373—374). Tyto poznámky nechtějí nikterak zastírat, či popírat množství originálních, dobrých věcí v knize, které přinesou jistě mnoho užitku. drš

61

KARÁSEK, MUDr FRANTIŠEK: Základy nauky o výživě člověka. S předmluvou MUDra Boh. Prusíka a 30 vyobraz. v textu. Dru-

hé přepracované a rozšířené vydání. Fotografii pro obálku zapůjčil Ústav lidské práce. Vyšlo jako 26. svazek druhé, populární řady knihovny Věda všem. Vydala Česká grafická Unie v Praze r. 1946. 15×22, stran 224, cena brož. 84 Kčs.

Kniha je psána střízlivě a srozumitelně. Může být oporou především odborným učitelkám vaření, ale též lékařům usnadní dosáhnout správného pochopení dietních předpisů u nemocných. Je vhodná též pro vychovatele. Při vši střízlivosti autorově některé jeho zásady, vytržené ze souvislosti mohly by být neoborníkem špatně pochopeny a proto bychom autorovi doporučovali, aby v příštím vydání nevyslovoval o určité stravě jen poloviční názor a za nějakou chvíli aby neukazoval zas na jinou stránku. Pozastavili jsme se však nad jednou větou úvodu: Problém podstaty života je především problémem chemickým a fyzikálním a dá se nejsnáze luštití výzkumnými prostředky těchto dvou věd.

P. F. R.

N

8—93

KINCLOVÁ, VLASTIMILA: Čiperk a. Příběh stříbrné lišky. S ilustracemi a v grafické úpravě Frant. Procházky vydal roku 1946 Ant. Doležal. Vydání II., přepracované. F. 17×25, stran 100, cena brož. 90 Kčs.

Kniha je pečlivě vypravena — méně pečlivě a s menším uměleckým úspěchem psána. Příliš se projevuje snaha autorčina vtěsnat do dětských hlaviček co nejvíc dětských vědomostí, takže kniha se spíš hodí za pomocnou četbu do školy než za zábavnou četbu doma.

P. F.

X

17

KOCH, Dr K. F.: Slovo má lidskost. Vytiskla 1946 knihtiskárna Universum v Bratislavě. Nakladatel Vl. Žikeš v Praze. Obálku navrhl prof. P. Kováts. Stran 256, cena brož. 100, váz. 140 Kčs.

Dočtete-li knihu až do konce, jste na rozpacích, co vlastně chtěl spisovatel povědět a jak se srovnává nápis knihy s jejím obsahem. Dověděli jste se mnoho — snad až zbytečně mnoho — o ukrutnostech, které páchali Němci na tolika národech, pojem lidskosti zaniká kdesi v mlhách. Ani se tomu nedivím; kdo popřel osobního Boha a vytrhl člověka z místa, které mu určil Svrchovaný, nemá pevného bodu, o který by se opřel. Pluje mořem bez kompasu.

Spisovatel tvrdí (str. 49), že „humanita bez lásky by byla suchá věda bez duše“ a „zacínat ocistu pomluvou je stejné jako vykročit k východu směrem západním“ (str. 119). Škoda jen, že na to zapomněl, kdykoli mluví o Církvi a Vatikánu. Proto opakuje několikrát historickou nepravdu, že papež nepodnikl nic proti Hitlerovi (str. 116), zato si troufal na malý český národ (str. 140). Jesuita je spisovateli — úplně proti historické pravdě — symbolem mravní potouchlosti a nepoctivosti (str. 86, 129) atd.

Dr Koch neponechává nikoho v pochybnostech, že zúčtoval s každým náboženstvím, které přesahuje hranice lidského rozumu; proto opakuje v různých obměnách myšlenku Sovovu, že „lidskost jest jediným náboženstvím budoucnosti“ (str. 25). Proto popírá každé dogma. Osobní Bůh neexistuje, „v každém člověku se rodí část Boha“ (str. 112), pád v ráji „je bajka dobře vymyšlená“ (str. 30). Ježíš není Syn Boží, i když „je to zvláštní, že se nenápadný syn tesařův stal až bohem“ (str. 50); tím ho udělali lidé, kteří mu nerozuměli (str. 59). Člověk se již osvobodil od pojmů ďábla a pekla (str. 237) a ve výpočtu bych mohl ještě dlouho pokračovati. Dr M.

X

8—17

LISTOPAD, FRANTIŠEK: J a r m a r k. Poesie 1944-45. Vydalo Družstvo Moravského Kola Spisovatelů v Brně v zimě 1947 jako čtvrtý svazek edice „Sad“, kterou řídí Jarmila Urbánková a František Lazecký. Obálka Ing. Vil. Reichmanna. Vydání první. 13×21, stran 52, cena brož. 39 Kčs, váz. 59 Kčs.

František Listopad byl znám čtenářům jako nadějný básník. V této sbírce zapřel však svou uměleckou cestu, nadějně začatou a chce působit na čte-

náře jakýmsi veršovnickým hračkářstvím, jakým se snažil vzbudit rozruch Vít. Nezval kdysi před dvaceti roky. Není to ovšem totéž — a proto i v této knize jsou ještě nějaká zrnka krásy a my máme naději ve Františka Listopada, v básníka satirika. Ovšem tuto naději zaplatil básník příliš drazé — polovičním návratem k poetismu a futurismu. Jsou ve sbírce sice čísla dost šikovná, ale jindy se sice smějete, ne však básníkově invenci, ale tomu, kam až sahá lidská hloupost! Mnohé výrazy a přirovnání nemají co s poesii dělat — jiné jsou zase příliš banální a právě pro tuto nízkost tuto sbírku odmítáme. Doufáme však, že autor se najde a bude jednou mistrným umělcem, satirikem. P. F. R.

—

943.72

MÜLLER, FRANTIŠEK: K r á s e n s k o. Dějiny moravské vesničky, vandalsky zpusťované německými okupanty. Vytiskla Brněnská tiskárna 1946. Stran 206, řada zdařilých obrazů, cena brož. 60 Kčs.

Krásensko bylo jednou z četných obcí, které musely ustoupiti německým válečným plánům. Spisovatel líčí podrobně pestré dějiny této krásné osady, v knize cítíte zrovna jeho rozbolněné srdce. Dojemné jsou prosté básničky, kterými se loučili osadníci s místem, kde vyrostli, ale kde neměli dokonati. Přejeme Krásensku, aby opět rozkvetlo ve svobodné vlasti. Vřele doporučujeme. Dr M.

D

8—13

MUSAIOS: H e r o a L e a n d r o s. Přeložila Julie Nováková. Vyšlo jako 18. sv. edice Přátelství. Vydal Jan Pohořelý v Praze, tiskl Orbis v Praze 1946. Stran 50, cena brož. 36 Kčs.

Řecká báseň o lásce dvou mladých lidí, které od sebe dělil Hellespont. Milenec plaval každou noc ke své milence, která mu ukazovala cestu svítící lampou. Kdysi za bouře lampa zhasla, Leandros utonul, Hero skočila s věže a zabila se. Líčení někde (str. 34) poněkud realistické, možno doporučiti jen dospělým. Dr M.

—

8—93

NEČAS, JAROSLAV: P ř í b ě h y z e s l u n e č n é z a h r a d y. Vydalo

Družstvo Moravského Kola spisovatelů v Brně na podzim roku 1946 jako pátý svazek edice „Slunečnice“. Obálka, ilustrace a grafická úprava Richard Lander. Barevné přílohy tiskl J. Doležal. Vydání první. 17×24, stran 106, cena brož. 99 Kčs, váz. 125 Kčs.

Jak čteme na obálce a jak je patrné též z četby, snažil se autor napsat knihu domova a prvních dobrodružství, jak je prožívalo klubko veselých dětí na krásné zahradě. Vytčený úkol autor nezvládl. Opakuji: snažil se, ale nenapsal — k tomu měl autor málo inence.

I život zvířátek na zahradě podal dost schematicky. Přesto není to kniha bezcenná. Autor má slušné vyprávěcké nadání — a pak prozářil knihu radostnou náladou. A ilustrace? Škoda, že nebyly zvoleny světlejší barvy. Kniha se hodí pro nenáročné čtenáře od 8 do 12 let.

P. F. R.

M

796

PETRŮ KAREL: Dějiny československé kopané. I. vydání. 848 stran, 108 vyobrazení. Návrh obálky a vazby akad. arch. Ing. Jar. Tajer. Grafická úprava redakce Národního nakladatelství. Tištěno písmem Garmond Candida na skordřevaprostém papíře a obrázkové přílohy na hlazeném papíře. Rytinu provedla firma Ludvík Navrátil. Vytiskla tiskárna „Cíl“ v Praze VII. Vydalo Nár. nakladatelství A. Pokorný, Praha II, Žitná 51 v červenci 1946. Cena brož. 330 Kčs, váz. 390 Kčs. 16,5×24.

Kniha sama je poutavým přehledem, kronikou hlavních událostí kopané u nás, a v cizině, pokud měly vztah k našim (Střed. pohár a j.) a milým oživením nejrozmanitějších fotbalových vzpomínek.

Jedno se nám však nelíbí. V úvodu pronáší autor absolutně: Křesťanství razilo heslo, že „tělo je nástroj ďáblův“ a jako ve všech oborech lidského života, tak zejména v těl. výchově zdůrazňování tohoto hesla vedlo k odklonu od péče o tento „ďáblův nástroj“ (str. 15). — Je zřejmé, že autor neví z dějin, jak Církev již v prvních dobách bojovala proti manicheismu, který hmotu a tělo považoval za něco špatného. Také je pochybné uvádět, za zastánce těl. výchovy reformátory XVI.

stol., když na př. Luther hlásá pesimisticky zkaženost celého člověka. Přiznány i zásluhy Jesuitů (psáno s velkým J!), kteří „takticky nezavrhli hlasy volající po těl. výchově... a zřizovali při svých školách hřiště“ (17).

Proč by to byla jen taktika? Není to spíš důsledek celé pedagogiky jesuitské? (Viz Lockingtona S. J.)

Zajímavý je též soud spisovatelův o tvrdosti kopané: Zkušenost učí, že kopaná nikoho k neslušnému boji sama o sobě nepřivedla, protože lidé, kteří jsou ve svém jádru slušní, nikdy (zde bychom raději řekli zpravidla) se nedopouštějí žádné neslušnosti ani při kopané. Ve skutečnosti kopaná nejvýše — jako ostatní hry — demaskuje pravou tvář těch, kdož své chyby jinak v životě dovedou skrývat“ (8). O tom však, jak přispívá kopaná k výchově tisíců diváků, se autor nezmiňuje.

V knize je několik chyb mluvnických i věcných, což je pochopitelné při rozsahu knihy a tolika číslicích. Ostatně chyby jsou patrné a čtenář si je snadno opraví. Jazyk je téměř novinářský, jak spisovatel sám přiznává, aby kniha byla zábavná. „Fanoušci“ si rádi v knize zalistují.

—al

17

PLUTARCHOS: Rady manželské. Přeložil a vyložil Dr. Zdeněk Nedjedlý. Nákladem Vl. Žikeše v Praze, tiskem Müllera a spol. v Turnově. Stran 34, cena váz. 160 Kčs.

Řecký spisovatel Plutarchos věnoval dílko jako svatební dar svým mladým přátelům Pollianovi a Eurydice. V 48 — delších nebo kratších — kapitolách poučuje mladé snoubence, kdy bude jejich manželství spokojené a šťastné. Myšlenky Plutarchovy jsou hluboké a správné a mohly by sloužiti za vzor četným moderním spisovatelům; proto překvapuje shovívavost, s jakou hledí na nevěrnost mezi manžely (str. 16).

Dr M.

M

8

PRAŽÁK, ALBERT: Vlast a národ v českém písemnictví. Jako 42. číslo Svazků úvah a studií za redakce doc. dr. Františka Kovárny vydal Václav Petr v Praze roku 1947. II. vydání, stran 54, cena brož. 10,50 Kčs.

Tato kniha by mohla být vítanou pomůckou pro studující. Bohužel autor nejen sám přehání ve své lásce k vlasti a národu a hlavně v závěru tvrdí, jako by národ byl něčím takřka věčným a nezničitelným, ale přehání a není objektivním v tvrzení o některých spisovatelích a postavách českých dějin — především z husitství. Nekriticky vychvaluje Žižku a činí z něho typ božího bojovníka — my ovšem po hlubokých studiích Pekařových máme o Žižkovi národ docela jiný a ne zastaralý reakční! — Nevím, jakým právem může autor psát o Balbínovi a jiných jezuitských vlastencích, že nad kněžskou sutanu vysoko pozvedli horoucí lásku k vlasti. Balbínovi nebyla neznáma správná hierarchie hodnot! Celkový dojem z této studie máme takový: autor své názory promítá do dějin a osob, podle svých názorů líčí osoby a fakta. Měl by volit postup opačný — názor na dějiny a osoby měl by tvořit studiem dějin a osob!

P. F. R.

— 0

PUBLILIUS, SYRUS: *Myšlenky*. Přeložil a vyložil Dr. Zdeněk K. Vysoký. Nákladem Vl. Žikeše v Praze. Grafickou úpravu řídil J. A. Švengsbír, tiskly Č. A. T. v Praze 1946. Stran 112, cena nečíslov. brož. výt. 75 Kčs.

Publilius napsal řadu lidových mimů — dnes bychom řekli — jednoaktovek, které proplétal se zálibou mravními myšlenkami. Ve sbírce jsou sestaveny podle předmětu, o kterém mluví. Jsou velice hluboké a správné, proto byly ve středověku se zálibou opisovány. Tvrdí-li spisovatel (str. 41): „Ni bohu nelze lásku spojit s rozumem“, pamatujme, že psal před Kristem a v prostředí pohanském.

Dr M.

S 252

Řehoř Veliký: *Čtyřicet homilií na evangelia*. Přeložil a úvodem i poznámkami opatřil Timotheus Vodička. Krystal, Olomouc 1946, str. 488-IV, cena brož. 125 Kčs.

Dominikánská edice Krystal zahajuje tímto svazkem dlouho slibovanou „patristickou knihovnu“, jež má obsahovati podstatný výběr z díla církevních otců. Na 58 stránkách je stručný, ale

velmi solidní úvod, seznamující s životem velikého papeže zapadajícího starověku a zhodnocující jeho nauku i historický význam jeho osobnosti. Velmi vřele tu mluví překladatel o ceně a časovosti mystiky (kontemplace) pro hluboký duchovní život i život činný. Překlad Řehořových homilií je plynutý a lahodný. Hojné poznámky umožňují lepší porozumění dobových alusí. — Budou-li i další patristická díla zahajovaného výboru tak pečlivě vydána, bude to skutečné obohacení české duchovní literatury.

drš

DV

8—31

STEVENSON, R. L.: *Černý šíp*. Přeložil Jan Čep. Vydal B. Stýblo v Praze roku 1947 (leden) ve sbírce Stýblova knihovna vybrané četby sv. 49. Návrh obálky prof. Jaroslav Fišer. Vydání první. 15,5×21, stran 260, cena brož. 60 Kčs, váz. 80 Kčs.

Námět k tomuto románu si vzal Stevenson výjimečně z patnáctého století, z tak zvaných válek dvou růží. „Uprostřed složité dějové zápletky stojí dvojice mladých lidí, Richarda Sheltona a Jany Sedleyové, jejichž naivní, čistá horoucnost se vítězně potýká s proměnlivým osudem a krutostí válečných příběhů. Přesto, že autor líčí svého hrdinu jako chlapce statečného a odvážného až k ztřeštěnosti, jako vojáka, který se nebojí dát i přijmout ránu, nevidí cenu života v moci a slávě: mladý Richard Shelton neváhá v rozhodujícím okamžiku vsadit a prohrát svou vojenskou kariéru, aby zachránil život chudého plavčíka, kterému předtím ukřivdil, a dá přednost štěstí mladého manželství přede všemi lákadly vysokého postavení.“ (Tolik Jan Čep.) Rádi bychom tuto knihu oblíbeného spisovatele doporučili, ale bojíme se, že by postava kněze Sira Olivera mohla u nevyspělé mládeže pokazit krásný pojem o kněžství vůbec. Proto tuto knihu nelze pro mládež doporučit úplně bez výhrad.

P. F. R.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebíratí samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

S

92

V

8—31

BAK, P. JURAJ S. J.: Utrpenie láskou posvätené. Svätá Gemma Galgani. Vydal Posol Božs. Srdca Jež. Trnava 1946, str. 38-II.

Jedna z nejúchvatnějších smírných obětí nové doby, sv. Gemma, může odhaliti tajemství bolesti přemnoha trpícím a naplniti hlubokým smyslem jejich nešťastnou, zdánlivě neužitečnou existenci. Tato knížka ovšem podává z jejího bolestného života, z jejího mystického zápasu o duše tak maloučko — jen 24 stran. Úvod je neúměrně rozvleklý (na 14 str.). Exegese Kolos. I 23—25 se nezdá dosti výstižnou. Vykupitelské utrpení Kristovo potřebuje aplikace na jednotlivce a toto uvolnění milosti Kristovy zprostředkuje vedle modlitby zvláště nadpřirozeně snášené utrpení svatých — na základě jednoty nadpřirozeného organismu Církve.

drš

D

8—31

BENEŠ, BOHUŠ: Bůh do domu. Vyd. Lid. tiskárna v Brně 1947. 8°. Stran 299-2. Cena 36 Kčs.

Román, jehož autorem je čsl. zahraniční novinář a konsul v San Franciscu, má zajímavý námět: zachycuje bolestný rozpor ve svědomí českého spisovatele a publicisty, jenž před okupací uprchl se svou rodinou z vlasti a po delším bloudění světem zajistil si poměrný blahobyt v Kalifornii. Na samém sklonku 2. svět. války uvědomuje si s hanbou svou méněcennost, nečinnost, nerozhodnost a zbabělost a nalézá jakýsi zasloužený trest v tom, že do jeho domu unikne uprchlý německý zajatec, rodák z Čech, a po dni terorizuje tento „host“ celou jeho rodinu, než se podaří jej zneškodnit. Děj sám je hodně uměle konstruován, hrdina příliš mnoho mluví o sobě, o amerických i politických poměrech, ale jinak kniha v lečems dobře osvětlí život našich uprchlíků za války. E. M.

FÁBERA, MILOSLAV: Sedm mongolských koní. Mongolská bylina. 10 obr. příloh Jos. Brože. Vyd. Družstvo Práce v Praze 1946. 8°. Str. 215-1. Cena pro členy 35 Kčs, váz. 53 Kčs.

Velmi hutně a barvitě vypravovaný baladický příběh o dobrodružné výpravě mongol. dobyvatele 13. stol. Džingischána a jeho běsovsky odvážného maršála Subotaje, marně pronásledujícího tureckého šacha až do Ruska, vyznívá přímo v morální závěr, jež autor sám označuje jako východní životní moudrost: „Opovrhovat bohatstvím, přehlížet slávu, chápat lidi a mít čisté srdce — to je to nejlepší na světě“. Erotiky tu vůbec není. E. M.

VSS

1

HAECKER, THEODOR: Pravda a život. Kurs padesátýčtvrtý. Na jaře I. P. 1947. Přeložil František Pastor. Vytiskla Národní knihtiskárna v Dol. Kounicích pro vydavatele Josefa V. Floriána ve Staré Říši. F. 10,5×15, stran 60, cena 18 Kčs.

Mnozí se snad lekají hlubokých a těžkých metafysicko-mystických úvah tohoto myslitele. Tuto studii, řešící aktuální otázku: Co jest více, mrtvá pravda nebo živá lež, může si však přečíst s užitkem každý kněz a vytěží z ní leč které praktické poučení. Tato studie bude však nejen vydatnou potravou pro každého, kdo se nebojí myšlení, ale i historik najde ve studii cenné podněty. Tuto studii a též jiné svazky vydavatelství Floriánova doporučujeme co největší pozornosti, poněvadž se v nich vypovídá vlastně boj nebezpečnému sklonu doby žití v obrazech s co nejmenší potřebou myšlení.

P. F. R.

DS

INGSTAD, HELGE MARCUS: Muži divočiny. Přel. Nina Neumannová. Vyd. ELK v Praze 1947. 80.

Str. 227-3. Cena váz. 70 Kčs (pro členy).

Norský autor, býv. guvernér Vých. Gronska, jenž už v cestopisech zachytil své zážitky z několikaletého pobytu mezi Indiány a lovci kožešin v sev. Kanadě, kreslí tu pěkným, mírně realistickým slohem několik svérázných postav svých bývalých druhů, zápasících s divokou přírodou i se vzájemnou lidskou chtivostí. Na hlavním hrdinu ukazuje, jak i v tom zdánlivě tvrdém muži divočiny probudí se v tragické chvíli ušlechtilý cit lásky k osobnímu nepříteli: odpustí mu, pečuje o něj jako o bratra až do smrti a prokáže mu svým způsobem i posmrtnou poctu.

E. M.

Dějiny slovanské

94

JIRÁSEK, JOSEF: *Rusko a my*. Dějiny vztahů československo-ruských od nejstarších dob až do roku 1914. Díl I—IV. 2. vydání opravené. Nakladatelé Mir. a Jos. Stejskal, Praha-Brno 1946. Cena váz. 370 Kčs.

Po velmi stručném přehledu styků mezi oběma národy až do osvícenství zabírá se autor do podrobného líčení o následujících dobách. Uvádí hojnost materiálu, zvláště z oboru literatury a vědy. Myšlenkově není kniha nijak průbojná, její hlavní cena je v dokumentárnosti.

B. Smékal

248.1

LATASSE, KAROL: *Dom svätý*. (Ciže Život Tobiášov.) Poučenia pre kresťanské rodiny. Preložil Fr. Richard Osvald. Piate opravené vydanie. Vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave r. 1946. 15×21, stran 224, cena brož. 50 Kčs, viaz. 75 Kčs.

Upozorňujeme na tuto knihu, poněvadž i v českých zemích je nyní mnoho Slovaků. Škoda jen, že kniha, která tak prakticky vysvětluje jednu z nejpoutavějších knih Písma svatého, je psána příliš kazatelsky a karatelsky. Kniha však může posloužit i exercitátorům, aby při stavovských duch. cvičeních nezapomněli upozornit na různé maličkosti, které však jsou velmi důležité.

P. F.

VM

930

MACŮREK, JOSEF: *Dějepisectví evropského východu*. Vydal

Historický klub v Praze 1946. Straň 349. Cena brož. 160 Kčs.

Kniha je protějškem Šustova „Dějepisectví“, které obsahuje historiografii západní a střední Evropy. Ale Macůrek se pokusil o víc. Rozebírá předně pojem východní Evropy a jejích dějin. Kriticky se vypořádává s jinými názory a nakonec staví svou thési vlastní: Není základního protikladu románsko-germánské kultury západoevropské a byzantsko-slovanské vzdělanosti východoevropské. Je jen stálé stýkání, prolínání, vzájemné působení. Kulturu vůbec není možno chápat staticky. Východní Evropa není útvar přesně vymezený, od počátku dějin daný. Nelze ji kulturně ohraničovat. Za síly, které měly ve východní Evropě největší vliv, považuje Macůrek zvláštnosti politického vývoje, odchýlného od západní Evropy. Evropské dějiny se nemají uměle dělit mezi východ a západ. Je jen jedna společná evropská kultura.

Jak vidět, jde o zcela novou formulaci východoevropských dějin. Výkladu těchto názorů je věnována skoro polovice Macůrkovy knihy. Teprve od str. 129 začíná líčení vlastního dějepisce, při čemž se Macůrek řídí zásadami vytčenými v první části. Cenné je, že kniha pojednává také o dějepisce tureckém, rumunském a maďarském.

Macůrkova práce je v naší literatuře jedinečná. Neujde ovšem kritice a bude muset některé své these pevněji podepřít a opatrněji formulovat. Překvapuje jednostranné stanovisko k unii břeštské z roku 1596, kterou Macůrek posuzuje záporně. O zásazích Poláků do Moskvy na rozhraní 16. a 17. století píše Macůrek: „Vážná krise moskevského státu byla zčásti dílem polských jesuitských akcí“ (str. 80). Jesuitské strašidlo tu vystupuje jako v nějakém agitačním spisku.

B. Smékal

M

930

MACŮREK, JOSEF: *Dějiny východních Slovanů*. Díl I—III. Vydal Melantrich v Praze 1947. Str. 288, 216, 216. Cena brož. 80 Kčs, 65 Kčs a 55 Kčs.

Prof. Masarykovy university v Brně tu podává synthesi historického vývoje Rusů, Ukrajinců a Bělorusů. Dosud jsme neměli takové souborné vědecké

dílo. Čte se dobře i neodborníkovi, je na něm znát plynň, přednáškový ráz. Profesor Macůrek vyrůstá u nás v prvořadou kapacitu v oboru studia slovanských dějin a razí nové jejich pojetí po zemřelém Jar. Bidlovi. Kromě politických dějin jsou cenné výklady o hospodářských a sociálních poměrech, které nám bývaly nejasné. Východoslovanské dějiny jsou tu podány v souvislosti s ostatní Evropou. Velká pozornost je věnována východním Slovanům na území bývalé říše polsko-litevské. — Jediné, co lze vytknout znamenitému Macůrkovu dílu, je, že náboženské proudění v době reformace a protireformace posuzuje příliš mocensky. O unionistických snahách píše: „Náboženští fanaticové římského křesťanství hleděli využití současného úpadku a krise pravoslavné církve a snili už o úplném zničení řecko-východního křesťanství jak v Polsku, na Litvě, tak i v Moskvě. Za těchto okolností byla vyhlášena 1596 v Brestu Litevském církevní unie, již velká většina biskupů a staroruských rodů i prostých věřících uznala za jisté ústupky nadvládě papeže“ (str. 200 I. dílu). — Jsou to příkrá a nespravedlivá slova, i když uznáváme chyby polského unionistického hnutí, do něhož se často mísila politika. B. Smékal

N

91

VINCEK: Besedy z Afriky. Vydalo nakladatelství Ars v Jaroměři, 1946. Ilustroval a upravil Jindřich Křeček-Jituš. Vytiskl grafický ústav J. Otto a Růžicka v Pardubicích. Stran 76, cena váz. 40 Kčs.

Hanácký vojin Vínček Vyhlídal z Králic popisuje v knize zajímavě své vojenské zkušenosti ze světové války. Píše stručně, ale poví mnoho a svoje vypravování koření zdravým vtipem a humorem. Knížečka bude jistě se zálibou vyhledávána nenáročnými čtenáři — škoda jen, že tolikrát se v ní opakuje „na mou duši“. Dr M.

—

92

VYDRA, VÁCLAV: Národní umělec. K 70. narozeninám. Za redakce Fr. Götze vydalo Nakladatelské družstvo Máje, Praha 1946. Vydání I., 22×29, stran 140 a 35 fotografií na křídě. Cena váz. 300 Kčs.

Kritikové, režiséři a herci v řadě statí tohoto sborníku analysojí složitou osobnost znamenitého českého herce a představitele našeho dramatického umění — Václava Vydry. Úvodem čteme pochvalné uznání, projevené představiteli veřejného života (pres. Beneš, min. Nejedlý, min. Kopecký). Následují oslavné příspěvky literátů (Kvapil, Pražák, Halas) a později svědectví důvěrných přátel-kolegů (Nasková, Scheinpflugová, Dostalová, Vrchlická, Kohout, Novák). V podstatných částech poznáváme Vydra jako herce, jako režiséra a konečně i z jeho vlastních slov, z jedné ze závěrečných kapitol knihy Prosim o slovo. Nakonec uveden počet 1003 rolí, z nich 343 pražské v podrobném seznamu. Druhou část knihy tvoří výrazné a opravdu umělecky krásné fotografie, které představují oslavence ve velkých dramatických postavách, které vytvořil.

Nejdůkladněji a nejlépe je podán Vydra jako herec. Jsou to hlavně tři statí. První z nich hodnotí Vydrova plzeňská léta, jeho předpoklady pro divadlo, jeho vývoj, mohli bychom říci jeho divadelní mládí (B. Polan). Vydra jako herce mnohotvárného, osobitého, jdoucího pevně za vytčeným uměleckým cílem, herce výbojného mužství ukazuje důležitá studie Edmonda Konráda. Rekapitulací životního díla, naplněním ideálů herce se zabývá článek K. Dostala Rozjímání nad Vydrovou sedmdesátkou. Vydra-herce se učil u starší generace, sám se stal učitelem generace mladší. Jeho význam pro herectví oceňuje J. Honzl.

Vydra není jen hercem, nýbrž i režisérem. Jeho názor na herce a režiséra nejlépe poznáváme z jeho vlastní uvedené statí. Tvzení, že režisér je ve hře nejdůležitější, odmítá jako násilné a nepravdivé. Jeví se jen hercem, herec je hlavní dramatickou složkou a „má na scéně poslední slovo“ (111). Tím se ovšem funkce režiséra oslabuje, avšak nepopírá. Režisér nesmí směšňovat herce do vlastních vymyšlených forem, jest jen prostředníkem mezi autorem neb dobou a hercem. Tyto postřehy, doplněné i praktickými poznámkami o Vydrově režiséřském taktu (hlavně dle deníku E. Vrchlické), obsahuje také příspěvek Vl. Müllera. Ač sám o sobě dobrý, nepřináší mnoho nového. Po stránce povahové odhaluje Vydra Fr. Götze. Líčí jej jako typ voluntaristický, čehož důkazem je tvrdý

boj s obtížnými počátky jeho divadelní dráhy, kdy přes odpor otcův odešel z domova. — Škoda jen, že není věnována žádná stať Vydrovi jako osobě soukromé, neherci. Rovněž o jeho krušných divadelních počátcích u kočující společnosti nalézáme v knize jen něco málo ve studii Götzové. A. P.

S

92

WEIRICH, Dr MARCO: Kardinál J. H. Newman. 1946. Krystal, Olomouc, str. 75-V, cena 16 Kčs.

Na nevelkém prostoru rozvíjí autor veliké drama života a práce Newmanky. Velmi taktně jsou podány choulostivé spory, jež jitrily anglický katolicismus za života N. Nauka N. nemůže tu být rozbírána, jen letmo se jí knížka dotýká. Na str. 46 není šťastná stylisace o vlastním poli Písma sv., jímž by byl jen svět neviditelný; podle toho by události světa viditelného byly předmětem „nevlastním“, o němž nás Písmo nemůže spolehlivě poučiti. Původ lidského pokolení z jedné prarodičů (uváděný tu v závorce) by tedy nebyl vlastním předmětem Písma a tedy ani ne vtrhl! Ve skutečnosti jsou zprávy o událostech historických stejně inspirovány jako pravdy „světa neviditelného“, proto stejně neomylné (srv. enc. Lva XIII. Providentissimus). Knihu jinak velmi doporučujeme. drš

32

ZEMAN, ADOLF: Československá Golgota. Historicko-politická reportáž. Vyšlo v roce 1947 nákladem Jos. R. Vilímka v Praze. Obálku nakreslil František Tichý. Vydání první. 13×21, stran 400, cena brož. 129 Kčs.

Jen s velikým počátečním odporem jsem se dával do četby této knihy. Nevěřil jsem, že bych se v knize dočetl něco nového a že by mne kniha tak upoutala, jak se potom stalo. Především nutno na autoru ocenit vzácnou střídmost a snahu po objektivnosti, která jiným autorům podobných knih schází. Skutečně autor je ve svých soudech velmi opatrný a nevěří také hned tvrzení druhých. Nelíčí přehnaně národní zásluhy jedné skupiny nebo strany, ale snaží se být skutečně spravedlivý. Ovšem vždy se mu to úplně nepodařilo. Na knize se nám však rozhodně nelíbí její epilog, kde rozvádí přirovnání golgotského utrpení našeho

Božského Vykupitele a utrpení našeho národa. Jinak však knihu doporučujeme.

P. F. R.

OMM

8.09

ZEMAN, JOSEF: O příští poesii. Jako 99. číslo Svazků úvah a studií za redakce doc. dr. Františka Kovárny vydal Václav Petr v Praze roku 1947. I. vydání s obálkou a v úpravě Jaroslava Švába. 11,5×19, stran 48, cena brož. 9 Kčs.

Autor se zabývá mnohem více kritikou surrealismu než otázkou, jakou má být příští poesie. Na otázku, naznačenou v titulu knížky nedává vlastně jasnou odpověď. Ačkoliv nezakrývá určitý obdiv k básníkům surrealismu, ba dokonce nazývá zdravou tendencí snahu oprostiti básníka od logických pout, přece není jen slepým obdivovatelem surrealismu, ale dovede zaujat k němu i určitý kritický postoj. V knížce jsou cenné praktické postřehy a zásady, kterých by měli dbát tak mnozí moderní básníci, kteří se kolikrát domnívají, že stačí popustit uzdu fantasmii, abychom se stali básníky. Takovýto „básníkům“ autor praví, že „Pravý umělec je kromě jiného ten, kdo dovede nejen ponechat své fantasmii naprosto volný průběh, ale kdo dokáže též z tohoto materiálu vylovit nějaký nový objev, jak to nedovedou ti druzí... Pravý umělec je tedy ten, kdo je schopen esteticko-tvůrčího aktu“ (str. 8). Ovšem autor stránku rozumovou přehlíží a přeceňuje stránku citovou. — Lépe se vyjádřil autor na stránce 22—23, kde se dotýká momentu sdílnosti, vlastnosti, kterou mnozí moderní básníci nerespektují. Tam praví, že čekáme přece od umělce, že rozehraje naši fantasmii také určitým směrem, ale ne libovolně. V závěrečné kapitole autor správně objevuje pramen tékavosti a rozpolcenosti moderní poesie v relativismu — ale bohužel, jelikož asi nevěří v Boha, chce najít pro moderní poesii pevný bod v člověku, v němž je dle autora jediný dosud známý projev ducha. Důsledky tohoto autorova názoru jsou však strašné: dobro a zlo jsou pojmy relativní vytváří je člověk — kam tak člověk spěje, viděli jsme v minulé válce! Kniha je sice zajímavá, ale autor, neopírající se o pevný bod Vesmíru, o Boha, nakonec sám se utápí v relativismu a nadhozenou otázku neřeší.

P. F. R.

SS

92

BENETKA, BOŘIVOJ: Svatý Vojtěch. Frýdek, Exerciční dům. (A. Koch, nár. správa, Odry.) II. vydání. 1947. 10,5×14,5. 32 str. Cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem č. 281.

V hutné zkratce zachycený život velkého Slavníkovce. Úkolem brožurky je seznámit široké vrstvy lidové s životem a snahami velikého syna našeho národa, aby pak čtenáři zatoužili po dokonalejším a širším poznání profilu tohoto světce, plného životní tragiky. Řeč svěží, plyná a líceň světce zajímavá. Hodí se k hromadnému šíření v roce svatovojtěšském. Úprava pečlivá.

MM

0

DRTINA, JAR. a ZIKA, JOSEF: Knížka pro čtenáře. O knihovnách, knihách a čtení. 39 fotografií. Str. 195. Cena 72 Kčs. Vydal Ústav pro učebné pomůcky jako 1. svazek knihovny Svazu českých knihovníků v září 1946.

Knihy o knihách a knihovnách se vydávají zřídka, ačkoliv se často naráží na různé problémy při zřizování nebo obnovování knihoven. Tyto problémy a těžkosti řeší ve své stati Jar. Drtina. Líčí, kdy a jak vzniká knihovna a pojednává o knihovnách soukromých i veřejných. Odmítá starší názor na knihovnu, kdy knihovník byl kustos a nevraživě hleděl na čtenáře, kteří si chtěli knihy vypůjčit. Ideálem není knihovna plná knih, nýbrž knihovna bez knih, totiž těch, které jsou rozpůjčeny. Knihovna, v níž knihy jsou v příhradách pěkně urovnány, ale nepůjčují se, je pouhým skladištěm knih.

Knihovnu činí použitelnou katalog. O různých druzích katalogů, jejich přednostech a nedostacích píše J. Drtina velmi jasně a prozrazuje se jako zkušený knihovník. — Práce, kterou v malé knihovně vykoná jeden člověk, je ve velkých knihovnách rozdělena mezi velké množství odborně sko-

lených knihovníků. Stať o organizaci této práce i o uspořádání velkých knihoven si přečte se zájmem každý, kdo takových knihoven používá.

První část je psána velmi svěže a poutavě. Autorovo vyprávění doplňuje 39 fotografií, mezi nimi i fotografie knihovny vatikánské a knihovny Anglicka v Římě.

Část druhá, mnohem menší, pojednává o čtení. Jest psána tendenčně a J. Zika chce vše vysvětlit svým materialistickým názorem. Ale nejen vysvětlit, nýbrž jej i propaguje. Proto plete do své stati věci, které tam vůbec nepatří. Tím se ovšem „Knížka pro čtenáře“ značně znehodnocuje. —pka.

S

22

JALOVECKÝ, ALOIS C. Ss. R.: O Písmě svatém. Frýdek, Exerciční dům. (Lüdemann v nár. správě, Čes. Těšín.) I. vydání, 1946. 10,5×14,5, str. 32. Cena brožurky 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem 369.

Autor pojednává o souboru knih Písma sv. — neboli Bibli a sleduje velmi pečlivě její vztah k lidskému životu a různým jeho projevům. Máme Bibli o umění, Bibli o vědě, Bibli o vědách přírodních, o Písmě sv. v bohoslužbě, v kázání, v životě křesťana a zakončuje úvahou Čechové a Bible a o překladech Písma sv. Ve výkladu inspirace přidržuje se jednoznačně nauky thornistické. Zpracování je pečlivé, zvláště krásná je stať Písmo sv. v životě křesťana. Pojednání o Bibli a vědách přírodních mohlo být obsaženější. Řeč ušlechtilá, sloh průzračný. Brožurka by patřila do rukou všech, kteří se rozhodnou číst Písmo sv. a měla by být šířena i mezi těmi, kteří o ně nejeví zájem. Její pomocí by ho nabyli. Grafická úprava pečlivá.

S

8—1

MARIANOV, IVAN: Žalmy duše. Modlitby a básně. Obálka a frontispice Jos. Jelen. Vydalo naklad. A. Pelz v Příbrami 1947. Str. 81-VII, cena 45 Kčs.

Tato básnická sbírka znamená jistou kuriositu, neboť ji tvořil odborně vzdělaný filosof a theolog, známý u nás svými pracemi ve službách unie a seznamující naši veřejnost s osobností a s myšlenkami myslitele Solovjeva. Tento výbor představuje určitý duchovní růst za dobu 20 let — od plyných jakoby úkolových veršů kvartána k meditativním a hymnickým zpěvům hlavně na themata unionistické až k vroucím osobním výlevům bezpodmínečného ztotožnění s vůlí Boží. Rytmus a rým se tu nakonec stávají podřadnou, ba neúčelnou věcí; hlavní je veliké rozhodnutí a veliká myšlenka — a která myšlenka, vztahující se k Bohu, není veliká a krásná? — již ztvárňuje jednou ve vybraných formách, jindy ve výrazech slova odborného nebo i všedního. Kniha chce být především knihou modliteb a tak třeba na ni hleděti, ač snese ve svém celku i aplikaci přísné, objektivní poetiky. Frontispice s plačící Matkou Boží Lasalettskou nemá snad dosti opory v díle samém.

drš

S

92

MAŘAN CTIBOR, Dr.: *Cesta do Damasku*. Frýdek, Exerciční dům. (H. Lüdemann, nár. správa, Český Těšín.) I. vydání, 1946. 10,5×14,5, str. 32. Cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 368.

Autor vykreslil profil velikého křesťana-konvertity ze židovstva se vzácnou otevřeností a přímostí. Stručně načrtává jeho život před konvercí, zabývá se obšírněji její problematikou a líčí další osudy tohoto velikého mučedníka a nesporně jednoho z nejlepších našich intelektuálů. Svěží obrázky vzaté z jeho života dodávají spisku neobyčejné živosti a tragika konce tohoto opravdového křesťana učiní Vám jej blízkým. Brožurka je sice určena všem, ale zvláště by slušela rukám naší studující mládeže.

VD

8—31

MAURIAC, FRANÇOIS: *Cesty k mori*. Přel. Jar. Zaorálek. Nakl. Vyšehrad 1947. 80. Str. 230-1. Cena 85 Kčs, váz. 107 Kčs.

Román, vydaný v orig. těsně před druhou světovou válkou, zachycuje s velkým psycholog. uměním mravní rozklad a společenský úpadek franc.

měšťácké rodiny. Chmurný obraz zcela průměrného přízemního života jen slabě prosvětluje postavy dvou mladých lidí, jichž se v těžké chvíli dotkne závan milosti Boží a obrátí jejich mysl, spokojující se dosud nábož. formalismem, k hlubším problémům duše i věčnosti. Cesta k úniku z hmotářského světa a k nalezení lepšího života je tu aspoň naznačena.

E. M.

SS

8—31

PECKA, DOMINIK: *Assunta*. IV. vyd. Frontispice Jana Herinka. Nakl. Vyšehrad v Praze 1947. 80. Stran 195-2. Cena 66 Kčs, váz. 88 Kčs.

Nejúspěšnější Peckův román není ovšem běžnou libivou četbou a dává hojně námětů k přemýšlení. Je to příběh citlivé dívky z předměstí, mladistvé učitelky, již touha po veliké, opravdové, nesvětské lásce přivede do kláštera Milosrdných sester sv. Františka a tam vyvrcholí hrdinnou obětí vlastního života. Autor psychologicky velmi dovedně i působivě vystihl růst této nevšední duše a životně vykreslil také prostředí, v němž se rozvíjí a dozrává její vnitřní krása.

E. M.

SS

239

PIUS XII., PAPEŽ: *Mír ze spravedlnosti*. Výbor projevů pronesených ve válečných letech 1939—1945. Přeložil Dr. Antonín Mandl. L. P. 1947 vydalo nakladatelství Atlas v Praze. Grafickou úpravu provedl M. Šelbický. Obálku navrhl prof. Ulman. První vydání. 14×20, stran 228, cena vázaného výtisku v poloplátně 89 Kčs.

Potřebujeme této knihy nejen pro sebe, ale je nutno obstarat ji pro knihovny, pro studijní kroužky, je nutno téměř ji vnutit učitelstvu, inteligenci, redaktorům. Tato kniha poslouží nejen jako dokument toho, jak svatý Otec nemlčel, ale jak otevřeně mluvil, ale je vážným vodítkem pro politické a sociální pracovníky. Proslovy sv. Otce dosud ničeho neztratily na aktuálnosti, poněvadž už v době války svatý Otec vytyčoval spolehlivé zásady, dle nichž bude třeba budovat mír! Konečně tato kniha je výstražným mementem i těm, kteří dovedou mluvit půl hodiny o ničem, aby studovali posvátné umění kazatelské na výtečném řečníku. Právě pro tuto uměleckou strán-

ku nebylo snadné tlumočit v střízlivé češtině tyto vzletné a zároveň hluboké proslovy sv. Otce. Překladateli se však obtížný úkol ještě slušně podařil. Děkujeme i jemu za obtížnou práci.

P. F. R.

S

248.1

SCHIKORA RUDOLF C. Ss. R.: *J d ě t e i v y...* Frýdek, Exerciční dům. (A. Koch, nár. správa, Odry.) II. vydání, 1947. 10,5×14,5. Str. 32. Cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čis. 26.

Mohutný výkřik apoštolské kněžské duše, která krvácí nad dnešním životem a vybízí k apoštolátu laiků. Svižně vyvrací námitky proti apoštolátu a rozumovými důvody i přilehavými příklady snaží se k němu pohnouti. Promlouvá o různých druzích apoštolátu, osvětluje vše četnými podobenstvími a příklady. Na konec připojuje obrázky z apoštolské činnosti a prameny apoštolského ducha. V době nutnosti KA, by měla tato brožurka být hojně čtena aby zapálila i váhavé duše, by i ony šly na vinici Páně.

MM

92

SIMONOV, KONSTANTIN: *Mezi dvěma moři.* Zápisky válečného dopisovatele. Přeložila Taťjana Hašková. Obálku navrhl Oldřich Bareš. V knižnici Příliv, kterou řídí Václav Běhounek, vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. 14×21, stran 240, cena brož. 70 Kčs, váz. 95 Kčs.

Nutno přiznat, že tento zápisník má v sobě něco strhujícího a že autor se snažil o vyličení toho, čemu se říká „ruská duše“. Ovšem my bychom raději četli nějakou epopej o ruském zápase v minulé válce než jen zápisky novináře, psané někdy nabubřelým žurnalistickým slohem. Ovšem tendence nenávisti projevuje se i v této knize.

P. F. R.

V

32

SLAVÍK, JAN: *Národnostní politika ve SSSR.* (V. I. Lenin a J. V. Stalin o národnostní otázce.) 2. opravené a doplněné vydání. Vyd. Česká grafická unie 1945. 82 strany. Cena brož. 15 Kčs.

Bystrá studie, která uvádí do sovětského řešení národnostní otázky. Zásluhou Leninovou a Stalinovou vykrystalisoval za debat v komunistické

straně způsob, jak s heslem práva na sebeurčení i nejmenších národností sloučit sílu ústřední moci Svazu na základě stejného hospodářského, sociálního a politického systému. Závěrečná kapitola „Sovětské Rusko, Československo a Polsko“ (původně otištěná v Slovanském přehledu v předvečer převratných událostí 1938) ukazuje, že vyrovnaní rozporů mezi národy (na př. mezi Rusy a Poláky, Čechy a Poláky) je možné, jen když dojde uvnitř národů ke skutečné demokracii. — Knížka nevelká, ale nabádavá k myšlení, osvětlující taktiku komunismu v jednom důležitém úseku.

B. Smékal

S

0

SUKOP, JOSEF: *Svatý Vojtěch.* Sborník k jubilejním svatovojtěšským oslavám. Vydalo r. 1947 Nakladatelství Brněnské tiskárny. Cena 30 Kčs.

K seznamu svatovojtěšské literatury, uveřejněnému v Dobrém pastýři přibyla opět nová kniha. Obsahuje především svatovojtěšské divadlo: Kristův rytíř, které je tak komponováno, že se dají z něho předvádět i jenom jednotlivá jednání. Přednáška P. Sukopa je spíš hlubokou svatovojtěšskou studií — potřebovala by stručnějšího a libivějšího zpracování — víc než k oslavám hodila by se tato přednáška do kroužků a SKM. K přednášce je připojen přehled svatovojtěšské literatury — není sice úplný, ale je bohatý, z tohoto seznamu zvláště bych chtěl upozornit na skvělé dílo Durychovo, vyšlé za války v Břevnově. Kniha obsahuje též několik básní různé umělecké ceny — od skvělé básně Zahradníčkovy, nebo známého a oblíbeného spisovatele Ráise a B. M. Kuldy až k průměrným časopiseckým básničkám. Kniha zasluhuje co největšího rozšíření, poněvadž si z ní vybere něco každý — hodí se jak pro vzdělané čtenáře, tak pro prosté publikum.

P. F. R.

V

8—31

ŠAJNER, DONÁT: *Žně marnosti.* Povídky. Obálka a grafická úprava Jaroslava Švába. Vytiskla Mladá fronta, Praha II, pro nakladatele Kvasnička a Hampla v Praze roku 1946. 13×21, stran 140, cena brož. 55 Kčs.

Autor se snaží objevovat a líčit vyšší realitu, nitro lidí, kteří z nepocho-

pitelných příčin minuli se svého životního cíle. Jelikož hrdinové povídek jsou lidé nevyrovnaní, působí kniha poněkud tísnivým dojmem. Doufáme však, že se autoru podaří najít cestu k tvořivému optimismu. Celkově v nynější záplavě politisující literatury je tato kniha potěšujícím ukazovatelem a předtuchou nových cest našich povídkářů. Knihu lze doporučit pro hloubavé čtenáře. P. F. R.

V

943.71

ŠUSTA, JOSEF: Karel IV. Otec a syn (1333—1346). 3. část II. dílu Českých dějin. K vydání připravil Jakub Pavel. Vydal Jan Laichter v Praze 1947. Stran 544. Cena brož. 264 Kčs.

Mistr uměleckého podání dějin zanechal nedokončené dílo o Karlu IV. Jeho první díl vyšel s podtitulem Otec a syn. Zachycuje vzrušené a spleť události, kdy v rodové politice lucemburské vystupuje do popředí mladý syn Janův Václav (Karel). Do jisté míry je kniha nesena protikladem těch dvou povah: povrchnějšího, dobrodružného a vznětlivého rytířství Janova a hlubší, spíše rozumově založené rozvážnosti Karlovy. Je to doba dovršujícího se středověku. Valí se k nám širokým proudem francouzská gotika, nová niternější zbožnost a italský humanismus. Čechy se tehdy vzpínají k velmocenskému postavení. Zárodky jeho Karel pečlivě rozvíjí. Šustovo líčení se rozbíhá do štroka, zabírá věci zdánlivě nesouvisící s thematem, ale právě tím objasňuje dobovou problematiku. Snad je toto poslední dílo Šustovo jeho dílem vrcholným. Má všechny přednosti Šustova světového rozhledu, jiskřivou duchaplnost učence, který stojí nad vším minulým děním a přibližuje je čtenáři se svrchovanou stylistickou obratností. Kultivovaný vychutnavač minulosti si tu přijde na své. Hýřivá paleta slov však zůstává při pouhé dekoraci, kde se dotýká hlubších skutečností náboženských. Na str. 25 se na př. líčí Karlova zbožnost: „V jeho duši dotek s tajemným světem svátostním nalézal silnou ozvučnost, která dovede mystickým oparem význačně zbarvit každý silnější zážitek osobní.“ Na pochopení takových věcí skeptik Šusta ovšem nestačil.

B. Smékal

VD

8—31

UNDSETOVÁ, SIGRID: Jenny. Přeložil Hugo Kosterka. 2. vyd. Nakl. Vyšehrad v Praze 1947. 80. Stran 386-1. Cena 114 Kčs, váz. 139 Kčs.

Je to jeden z prvních románů Undsetové, tedy z doby před její konverzí, a nese také stopy vnitřních zmatků norské intelig. mládeže, vyrostlé v ibsenovském ovzduší. Hrdinka Jenny, norská malířka v Římě, nahlává si lásku ke svému střízlivému krajanu, ale oddává se pak z jakéhosi chorobného citu jeho otci a nakonec odchází dobrovolnou smrtí. Kniha neradostná, nelitostná v kresbě bolestných stránek života a přeplněná na mnohých místech hovory a úvahami o poslání umění, o osobním právu na lásku atd. E. M.

Doplňný a opravený seznam katolických nakladatelů a knihkupců:

Atlas, nakladatelství, Praha II, Příkopy 12;
Brněnská tiskárna, nakladatelství, Brno, Starobrněnská 19—21;
Č. A. T. — Universum, Praha II, Václavská ulice 12;
Č. A. T. „U zlatého klasu“, České Budějovice, Tř. marš. Malinovského;
Edice Krystal, Olomouc, Slovenská ul., klášter Dominikánů;
„Dobré dílo“, nakladatelství, Stará Říše;
Franci Gustav, Cyrilo-Methodějské knihkupectví a nakladatelství, Praha I, Na Perštýně 14;
Junová Maria Rosa, naklad., Tasov.
Kotrba Václav, knihkupectví, Praha II, Vojtěšská 12;
Kropáč a Kucharský, nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Spálená 25;
Kuncíř Lad., nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Národní tř. 6;
Lidové knihkupectví, Olomouc;
Rupp Boh., nakladatel, Praha II, Jindřišská 23;
Tiskové družstvo, Hradec Králové, Adalbertinum.
Velehrad, nakladatelství, Olomouc.
Vyšehrad, nakladatelství, Praha II, Václavská ulice č. 12;
Zlatý klas, knihkupectví, Praha II, Karlovo nám. 5.

V zájmu dobré věci uveřejňujeme tento seznam, ale konstatujeme, že některá katol. nakl. neposílají na DP redakčních výtisků jimi vydaných knih.

O knihách

PŘÍLOHA ČASOPISU
„DOBŘÝ PASTÝŘ“
r. 1947

— 8—31
AUSTENOVÁ, JANE: *Pýcha a předsudek*. Přel. Fr. Norka. Vyd. Škubal a spol. v Praze 1946. Tisk A. Diesner a syn, Varnsdorf. Stran 448-(IV), 15,5×22 cm.

Román známé anglické autorky společenských románů z rané doby viktoriánské. Děj je celkem dost konvenční — jde tu o nedorozumění, jež vzniká na jedné straně ze společenské pýchy, bohatství a urozenosti, na druhé z předsudku založeného na společenských klepech. Obvyklé schéma bohatého šlechtického nápadníka a ušlechtilé byt nezámožné mladé dívky je ovšem dnes už hrozně otřelé. Jediné, co dnes oceňujeme na společenských románech tohoto druhu je velmi jemná a pečlivá kresba společenských mravů minulého století — je to jako prostá, všední, ale velmi jemně narysovaná malba na staré slonovině. tv

S 8—31
BERTHET, ELIE: *Dívky z celého světa*. Podle překladu Ad. Potůčka upravil Rud. Lužík. Kresby Aleny Herbenové. Nakl. Ant. Dědounek v Třeběchovicích p. Orebem 1946. 80. Str. 172-2. Cena 70 Kčs, váz. 98 Kčs.

Nově upravený překlad knihy staršího průměrného franc. romanopisce (1815—1891) obsahuje 7 zajímavých příběhů, jež autor dává vypravovati děvčátkům z různých národů: černo-horskému, řeckému, černošskému, hindustánskému, japonskému, mexickému a havajskému. Vypravování je zcela prostinké, přiměřené věku dívek i povaze příslušných národů a po mravní stránce zaměřené vždy kladně. Věcně ovšem líčí poměry cizích krajů z polovice min. století, dnes již tolik změněné, ale přesto může pěkně upravená kniha dosud o leccems dobře poučiti. Pro dívky od 10 let. E. M.

MM 91
BRONTMANN, LEONID K.: *Na vrcholu světa*. Sovětská výprava k severnímu pólu. Z ruského přel. VI. Procházka. Stran 286. OR-BIS, Praha. Cena 75 Kčs brož.

Překlad knihy, zachycující cestu sovětské expedice k severnímu pólu, je příspěvkem k naší dosti bohaté cestopisné literatuře. Překladatel by však měl trochu přihlídnout k potřebám českého čtenáře a knihu jaksi upravit. Neboť jinak se dívá na expedici sovětský čtenář, jemuž kniha byla určena, jinak český čtenář, který dovede obdivovat hrdinství účastníků expedice, ale nedovede se nadchnouti stranicky tak, jak občan SSSR. Takové úpravy nejsou na škodu dílu, ale daleko spíše mu prospějí. Úpravou nemyslíme kastrování knihy. Neboť je samozřejmé, že v SSSR každá práce, tedy i vědecká expedice, slouží nejen státu, ale také straně, jako jedinému politickému činiteli ve státě. Kniha je vyzdobena obrázky a opatřena mapkou, zachycující cestu Papaninovy kry od severního pólu ke Gronsku. Jaký to rozdíl od dob, kdy jsme jako chlapi čítávali knihy severských autorů o jejich pokusech proniknout pěšky na vrchol světla! Dnes už není ztracených v pustině, nebo aspoň není té opuštěnosti uprostřed nekonečných ledových plání. Při tom však cítíme, jak ještě není ani tu pevné technické jistoty. To snad je do jisté míry dokladem toho, jak technika je určena pomáhat, nikoliv vládnout. Bka.

— 8—31
GULLVAAG, OLAV: *Trubač na palměsíc*. Přel. M. Polívková. Knihovna Pásmo sv. 13. Vydal A. Neubert v Praze 1945. Tisk. Práce. Stran 453-(III). 14,5×22,5. Brož. 135 Kčs.

*Třetí díl trilogie, jejímž prvním svazkem je román *Tři z hor nad fjordem* a druhým *Královská milost*. Zde je hlavní postavou učí-*

tel Johan a jeho láska k Ingvildě, jeho příhody v anglickém zajetí, jeho zápas o zkrocení své těkavé umělecké povahy, konečně jeho smrt, když se pokouší zachránit uprostřed vřavy selské vzpoury hluchoněmé dítě před ušlapáním. Je to poněkud rozvláčné, líčení zabírá často ze široka věci celkem už tisíckrát (a ne hůř) vyličené; celkem dílo průměrně dobré hodnoty.

×

8—31

HANUŠ, MIROSLAV: *Legenda o Tomášovi*. Román. („Český román“ sv. 15.) Stran 164. Obálka a frontispice J. Švába. A. Hynek, Praha 1947; cena brož. 72 Kčs.

Nevíme, co říci o tomto románu: je to záměrné rouhání se, či doklad toho, jak čeští spisovatelé dovedou napsat pamflet a při tom se ani nezardít. Čtěte, co napsal autor o svém románu: „Co je všechna theologie u srovnání s evangeliem? Zdali ne promyšlená a houževnatá snaha zbavit Ježíše právě té revolučnosti? Zbavit jeho učení té podmanivé prostoty, která řekla rybářům: pojdte za mnou. Která řekla bohatému mládenci: Rozdej... a následuj mne! A která řekla farizeům: Hrobové obílení! Pokuste se představit si Ježíše, an souhlasí, aby v jeho jménu byla zapálena hranice kacířská! Zardíte se studem, nejste-li oblouzeni lži.“

„Legenda o Tomášovi“ je opravdu knihou, která z počátku dovede působiti na českou sentimentalitu. Děj se odehrává v „bratrské“ vsi. Jakási směs ochranovského pietismu s konservatismem, odkoukaným jinde. Tak ovšem nikdy by se nežilo v prostředí proniknuté skutečně vírou v Krista, Syna člověka. Blouznivec, stařec Tomáš, je tu líčen v tajuplném zamlžení tak, aby mohl na konec svou vírou objeviti znovuvtěleného Krista, který přišel organisovat stávký a přetvářet lidskou společnost ve společnost komunistickou.

Ne, byl to omyl, tvrdili-li jsme svrchu, že kniha je záměrným rouháním. To snad autor nedokáže. Chtěl být za každou cenu originálním. Jsou jiné cesty, jak sloučiti ideje křesťanského sociálního přebudování společnosti s dějem románu. Neboť měli jsme a máme křesťanské dělníky,

kterí to dokázali. Připravované blahorečení irského dělníka Matěje Talbota nám to dosvědčuje. A tento ctihodný služebník Boží zemřel teprve roku 1925! To je ovšem příliš velký požadavek na autora, který píše — jak říká záložka — psychologické romány. Věříme, že lidská společnost potřebuje přestavby, ale nevěříme, že by ji bylo možno provést tak, jak to naznačuje M. Hanuš, byť snad jenom v románovém náznaku, ale přece jenom charakteristickém pro myšlení buržoasní společnosti, která se nedovede s problémem vypořádat jinak. Proto také knížka je čtením pro sentimentální měšťáčky, kteří snad nosí v klopě rudou hvězdu, ale svým myšlením ještě tkví pevně v mrtvém liberalismu. Bka.

M

8—31

JOHN, JAROMÍR: *Eska motér* Josef. Nakl. Družst. práce v Praze 1946. 80. Str. 113-1. Cena 18 Kčs (pro členy).

Baladicky hutným slohem psaná povídka o chudém skláři z podkrkonošské vsi, který zápasí s bídou a hladem i se záletnictvím a duchařstvím své ženy, marně hledá práci, dopouští se i malého podvodu a nakonec mravně očištěn povznáší se v pokorné víře zase k Bohu a prostému štěstí. Jde ovšem o čes. bratra, kdežto jeho žena-spiritistka je katoličkou. Do jejího „vidění“ je vsunut také kalendářový sensační příběh o mladém knězi, který prý pro nešťastnou lásku spáchal v kapliče sebevraždu, kdežto mysl strádajícího skláře se obírá mudrováním o Boží prozřetelnosti a českém vzdoru (16—17). Konec příběhu, vypravovaného s výzrálým epickým uměním a s častými ozvěnami biblické i lidové mluvy, vyznívá skoro pohádkově. E. M.

D

8—32

KRÁL, MILOŠ: *Člověk je sám*. Nakl. Ant. Dědounek v Třebelchovicích p. Orebem 1946. 80. Str. 114-1. Cena 45 Kčs, váz. 70 Kčs.

Neznámý dosud autor (středošk. prof. v Hradci Král.) projevuje ve své prvotině slušné vypravovatelské umění a zvláštní snahu o nové, neotřelé náměty, což jej zavádí někdy až k hledanostem. Společným pojítkem čtyř novelist. příběhů je pocit osamě-

losti a vnitřní prázdnoty, jež se ozývá i po smyslných požitcích, vyvolává mravní konflikty, vyhání do ciziny nebo přivádí až k šílenství i sebevraždě. V poslední novele zasahuje do děje pěkná postava franc. misionáře v tropech. V některých líčeních je mnoho sensualismu. E. M.

V 159.9

KRATINA, Dr FERDINAND: Psychologie. Komenium, Brno 1947, stran 272, cena 75 Kčs.

V oboru psychologie došlo v poslední době k značným změnám: dohasíná stará psychologie elementová (prvková) a její místo zaujímá psychologie celostní; určité specifické zvláštnosti zdůrazňuje psychologie duchovněná, výzkumu nevědomého duševna se věnuje psychologie hlubinná, rychle se přejímá krajní objektivismus psychologický, ať je to americký behaviorismus nebo ruská psychoreflexologie. Kdežto Müller-Freienfels ve své Psychologii přítomnosti uvádí sedmáct psychologických směrů, připouští jich Kratina nejvýš pět a právem. Nelze totiž zakládat psychologické směry jen na zcela podružných rozdílech nebo pokládat za směr to, co je pouhým odvětvím nebo vědním úsekem. První díl Kratinovy knihy obsahuje výklad předmětu a úkolu psychologie, jejich metod a směrů. V pojednání o psychologii hlubinné, je neúplné; auto zná jako hlavní její představitele Freuda, Adlera a Junga, ale pomíjí analytickou psychologii Jungovu, ač obšírně vykládá psychoanalýzu Freudovu a individuální psychologii Adlerovu. Dá se snad vysvětlit tím, že je to dílo posmrtné, jež i v jiných směrech zůstalo kusé. V druhém díle se obírá autor nejdůležitějšími poznatky obecné psychologie, typologie a psychologie dětství a mládí. V kapitole o typologii vykládá obšírně typologii Kretschmerovu, Pfahlerovu a Achovu, ale neodůvodněným mlčením přechází typologii Jaenschovu, Jungovu a Sprangovu. Na str. 197. nesprávně vykládá náboženství jako pouhé citové povznesení, v němž nemá účasti poznání rozumové. V celku lze říci, že úkol autorův nebyl snadný zvláště po stránce terminologické: přesto se mu podařilo zčeštit různé cizí odborné výrazy a zpřístupnit tak českému čtenáři spleť otázek vědecké psycholo-

gie na základě celostního pojetí psychologie, jehož byl prvním a oddaným předbojníkem u nás. D. P.

DM 8—34

KRAUS, ARNO: Černá spravedlnost. Frontispice od Jiř. Bradáčka. Nakl. Ant. Dědounek v Třeběchovicích p. Orebem 1946. 80. Stran 135-1. Cena 45 Kčs, váz. 75 Kčs.

Tři exotické příběhy z Afriky, jež mladý autor dává vypravovati scestovalému lékaři v kruhu přátel, zakládají se hlavně na černošské víře v božstva a jejich trestající moc a vyznívají nakonec hodně uměle v oslavu víry v „budovatelskou práci“. Také celé líčení afrického života, mnohdy značně lyrické, mnohomluvné, je přeidealizováno, černoši mluví květnatým slohem a když se modlí ke svému božstvu, autor neopomene poznamenati, že tak činí „bez ornátů, bez kadidla, bez vylhaných frází“ (25).

E. M.

MM 8—31

KRAUS, ARNO: Případ sestry Marie. Dívčí román z druhé světové války. Ilustr. Marie Želichovská-Vančíková. Nakl. Ant. Dědounek v Třeběchovicích p. Orebem 1946. 80. Str. 236-1. Cena 70 Kčs, váz. 98 Kčs.

Dějově zajímavý a svižně vypravovaný příběh pražského děvčete, jež za okupace a na počátku něm.-polské války prožívá řadu dobrodružných příhod jako agentka českého podzemního odboje, až se dostane k Rudé armádě na Ukrajině. Je tu mnoho romantiky a ještě více náhod podivuhodných setkání atd. I při té záplavě novinářských frází těžko chápeme, jak mohl autor napsati, že v Praze vyhrožuje — po okupaci! — „starý nepřítel všeho českého, zavilý klerikalismus“ (35). Také u svých hrdinů zdůrazňuje nejen příslušnost ke KSČ, ale i jejich nevěru, blouznění o me-tempsychose (135) atd.

E. M.

D 8—31

KRYMOV, JIŘÍ: Tanková loď. Přel. Miroslav Mervart. Vydal ELK v Praze 1947. 80. Stran 227-2. Cena 40 Kčs.

Román, jehož mladý autor padl již v bojích u Charkova, není válečný,

nýbrž zcela mírový: líčí život námořníků a strojníků na lodi, která přepravuje naftu na Kaspickém moři. V slabounkém pásmu dějovém, přeplněném lidmi i hovory, vystupuje do popředí postava horlivého stachanovce, jehož průbojná činnost překonává i lásku k ženě. V tom je i zřejmá tendence románu: povzbudit k činorodé práci v duchu sovětského společenstva. E. M.

MM

8—31

LINDEMANN KELVIN: *Dum se zeleným stromem*. Román z dánského originálu přel. Nina Neumannová-Neklanová. Stran 354, ELK, Praha. Cena (pro členy) váz. Kčs 70.

Od jisté doby panuje u nás konjunktura severských autorů. Vlastně se jenom obnovil zájem, který se u nás jevil již v minulém století. Je to především různost světů, která nepřímou způsobuje, že severští autoři u nás jsou horlivě čtení.

Román E. K. Lindemanna zachycuje nám obraz dvou generací dánského kupeckého rodu v osmnáctém století, aby autor mohl při tom načrtnout pokusy, jež rod Isertů s takovou horlivostí a obětmi prováděl, jen aby prokázal oprávněnost svých názorů o možnosti koloniálně se zachytit. Obraz kodaňské společnosti je tu opravdu velmi výrazně podán a zdá se, že také s jistou tendencí, adresovanou dánskému čtenáři.

Je přirozené, že svět autorův je namnoze odlišný od světa našeho. Tím si vysvětlíme na př. i jeho — resp. jeho románových postav — názory na katolíky. Jinak ovšem děj sám je pestrý, poutavý a poví toho hodně o světě, jak jej vytvářelo osmnácté století, století kvasu politického i hospodářského. Knížka se pěkně čte a svou exotičností připoutá hodně čtenářů. Ideově ovšem (kromě naznačeného zaktualisování dánské měšťácké společnosti) nám nic neříká. Neboť i to stanovisko k otrokářství je humanitářské, jak autor to naznačil dosti neomaleným otřením se o katolického misionáře. Dodatek autorův (o moravských bratřích) usvědčuje autora i toho, kdo dal podnět k dovětku, že nemají o věci náležitých znalostí. Tehdy ochranovské misie byly už docela podnik veskrz — německý! Bka

×

8—31

MAŘÁNEK, JIŘÍ: *Petr Kajcník*. Románová legenda. Vydala Družstevní práce v Praze. Druhé vydání (1947). Vytiskla Grafia, dělnická knihtiskárna v Praze. 12,5×18, str. 346. Cena pro členy 60 Kčs váz.

Námětem k tomuto románu je autoru historie člena rodu Rožmberků, podobně jako v dílech: *Barbar Vok a Romance o Závišovi*. Jediný syn Jindřicha z Rožmberka, Petr, samotářsky založený, vstoupí proti vůli svého otce do vyšehradského kláštera. Než jeho štěstí netrvá dlouho. Záměrně vylákán opět pro život světský, nenalézá v něm přes všechny rozkoše a pocty klidu a štěstí bez utrpení. Proto ke konci svého života opouští rodinu a odchází opět do kláštera, kde umírá. Je to zvláštní, že autor přes dobrý námět, neopominul při každé příležitosti zdůraznit svůj negativní postoj k životu v klášteře, samotě a křesťanství vůbec. Mniši jsou mu trosečníky (str. 78) za živa pohřbení (str. 87), do kláštera se jde za trest místo do vězení (99), samota je mu pohodlným ústupem z bojiště (156), život bez manželství je mu životem nenaplněným (241). Zvlášť má spadeno na opata, který hledí jen rozmnožit majetek (56), je mu dovolena zbožná lest (57), dokonce mu klade do úst: *Jsem náměstek Nejvyššího!* (str. 176) atd.

Je to dílo, které svým zaujetím, zkresleným popisem zvl. klášterního prostředí a podstav, neodpovídá pravdě a proto nelze doporučit. aka.

S

248.1

MELKA, ANT.: *Agonie Srdce Páně v zahradě Olivné*. Vyd. Eucharistiáni v Brně. Tiskem Nár. spr. J. Steinbrenner ve Vimperku 1947. Str. 112-IV, cena 20 Kčs.

Úhledná knížečka, podávající myšlenky a modlitby pro 12 „svatých hodin“. Rozjímání jsou sice velmi stručná, při tom jsou jadrná a životná.

drš

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebrati samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

NM

8—31

MÜLLER VÁCLAV: *Řešeto času*. Román. („Český román“ sv. 13). Stran 240, A. Hynek, Praha 1947; cena brož. Kčs 87.

A. C. Nor pořádá pro pražské Hynkovo nakladatelství sbírku honosně nazývanou „Český román“, kde vyšel také tento román V. Müllera. Pomiňme to, co o knize říká záložka. Slovenské knihy nemají tohoto „poučování“ čtenáře a jistě jenom to prospěje dobré knize, ba každé knize. Neboť kdybychom nečetli záložku „Řešeta času“, byli bychom románem daleko méně — zklamáni. Prostředky, které ovládá V. Müller jsou slohově i výrazově omezeny. Námět sám byl by zajímavý a, co snad dnes třeba zvlášť podtrhnout, také po stránce morální dosti ukázněný. Zápas mezi dobrem a zlem je veden nad očekávání dovedně. Chamtivost sedláka, věrnost prosté dívky, pokušení, kterým musí projít hrdina knihy, to vše ukazuje, kolik by tu bylo dobré látky, kdyby autor si nepočínal namnoze násilně a tím nepřesvědčivě. Opravdu zde nejlépe je patrné, jak těžkým problémem je umění ovládat nejen děj, ale především to, co tvoří podklad děje: skutečné nebo aspoň pravděpodobné možnosti. A tu se nám zdá, že tu chybí základní: mravní zdůvodnění zápasu, i když je opravdu vnějškově mravně opravdu dobře stylisován. Zde morálka visí ve vzduchu a proto nemůže přesvědčit.

Princip mravnosti, to je snad dnes achillovou patou soudobé literární tvorby. Jinak však kniha Müllerova překročuje průměr požadavků na lidovou četbu. Ovšem pro nás jsou tyto požadavky daleko vyšší. Nikoliv po stránce dějové, neboť román opravdu stojí za přečtení, ale právě po tom mravním zdůvodnění celého děje. Pozornější čtenář totiž mimoděk prorazí stěnu a vidí, že není zděná, ale z papíru. To je vážným kazem knihy, nehledě k některým drobnostem, jež už

dnes — pohříchu — musíme přijímat v české literární tvorbě jako nutné zlo. Bka.

248

—
POD KRÍŽOM. Rozjímania na desať dní. Podle inojazyčných pramenov. P. Libor Mattoška OFM. Obálka od prof. Lad. Záborského. Vydal „Serafínský svet“ v Prešove 1947. Str. 63.

Jakési lidové exercicie s 3 rozjímáními na den. Myšlenky jsou prostinké, poněvadž jsou však podány jen ve formě „bodů“, předpokládají již určité duchovní vzdělání. drš

D

8—31

SCHEINPFLUGOVÁ, OLGA: *Přežitá smrt*. Román. Nakl. Fr. Borový v Praze 1947. 80. Str. 318-1. Cena 100 Kčs.

Skoro výstražný příběh mladého člověka, který propadl psychosé pověry, že ve 30 letech zemře: utratil v cizině velké jmění a stal se ubožákem, když přežil svou „smrt“. Dospívá i k víře v Boha, jenž nejistotou smrti moudře zabezpečil největší jistotu člověka. Některá líčení rozmařilého života hrdinova ve světových městech dospělého čtenáře v celku nepohoršují. E. M.

S

301

SKÁCEL, MILOSLAV: *Člověk a společnost*. Knihovna Nové dílo, škola politické výchovy sv. 13. Universum v Praze 1946, stran 30-II, cena 15 Kčs.

Autor rozbírá hlavní kapitalistické a socialistické these o poměru občana k státu, o vlastenectví, o rodině, o třídě a stavu a dospívá jasnou, vtipnou a přesvědčivou logikou k zásadám křesťanského solidarismu. Doporučujeme.

ÚVOD DO STUDIA. — III. — Filosofie. Co a jak číst pro studium jejích jednotlivých oborů. — Za redakce Bohdana Chudoby vydalo nakladatelství Vyšehrad v Praze 1947. 14×22, stran 60, cena brož. 41 Kčs.

Autoři Bohdan Chudoba, Pavel Nemeškal, Dominik Pecka, Rudolf Voříšek, Jaroslav Beneš, Adolf Kajpr podávají návod a knihopis k úvodu do filosofie, k logice, filosofické antropologii, metafysice, kosmologii, theodiceji, filosofické mravouce.

Tento svazek, věnovaný filosofii, poslouží dobře účelu, který si vytkli vydavatelé. Zdá se nám, že jest zdařilejší než dosavadní vyšlé dobré svazky o bohosloví (II) a psychologii a výchovatelství (IV). Než ani tento svazek nepodává imanentní odůvodnění právě takového chápání a dělení oboru spíše než jiného. Snad vše bude vynahrazeno prvním svazkem, dosud nevydaným, který bude pojednávat o „jednotě a cestách studia“.

Některé části tohoto úvodu jsou pojaty značně samostatně, až individuálně, což znamená i určité přednosti. Nicméně od orientační a bibliografické příručky bychom někdy očekávali při vši stručnosti a záměrnosti někdy více informačních údajů. Nacházíme na př. málo údajů pro dějiny filosofie. Myslíme, že aspoň UEBERWEG měl být vytklen. Rádi bychom byli také viděli poznamenáno, že Jacques MARITAIN napsal i formální úvod do filosofie právě pro začátečníky: *Éléments de philosophie. I. Introduction générale à la philosophie*, Paris, Téqui. Roku 1925 bylo již 9. vydání. Vždyť vrcholné jeho dílo *Les Degrés de savoir* se i v tomto úvodě (str. 8) uznává pro začátečníky za „knihu značně obtížnou“. Než tyto výtky nechtějí ani v nejmenším minimalisovat veliké zásluhy a klady tohoto úvodu do filosofie. Oimě.

V

27

VAJS, Dr JOSEF: *Legenda o svatém Borisi a Glěbovi*. V 1000 exemplářích natiskl Jan Mucha ve Velkém Meziříčí a vydala Marie Rosa Junová v Tasově v měsíci únoru l. P. 1947. 12×19, stran 40, cena brož. 40 Kčs.

Autor podává čtenáři jen letmý pohled do života těchto světců, jak se jeví v letopise Nestorově, v nejstarších památkách jihoruských a severoruských. Ale i za tuto práci, která se tak rozkošně čte, jsme autorovi vděční a těšíme se na důkladnější práci o těchto světcích. P.F

—

27

VAJS, JOSEF Prof Dr: *Legenda o svatém Borisi a Glěbovi*. M. R. Junová v Tasově 1947, str. 36—VIII, cena 40 Kčs.

Pečlivě vypravená legenda o zavraždění dvou synů knížete Vladimíra, jak v recenzi Nestorově tak v kratší úpravě pozdějších rukopisů. Stručný úvod seznamuje s hlavními stylisacemi legendy. Pozoruhodná jest úcta těchto mučedníků na Sázavě v 11. stol.

—

8—1

VELIKONOČNÍ ALMANACH POESIE. Uspořádal Zd. Rotrekl. Edice Akord v Brně 1947. 15,5×22, str. 45, cena brož. Kčs 36.

Básnický sborník mladých katolických autorů, který vyšel k velikonočním není nahodilým souborem s vymezeným inspiračním okruhem. Jde o vystoupení mladé generace, která se básnickým slovem ve znamení víry zmocňuje života. Vůči básníkům předchozí generace mají mladí katolíci výhodu vnější soudržnosti a myšlenkového společenství. Avšak teprve budoucnost umožní konfrontace poesie obou generací.

Úvodní slovo Miloše Dvořáka není jen vysvětlujícím doprovodem k tvorbě jedenácti básníků, nýbrž i pronikavým pohledem na věci umění, které je božským darem Ducha, jež nelze nikdy umlčeti a jehož plnost se jeví v katolicismu. Ten se ovšem nesmí stát básníkovi snadným odrazíštěm k pochybenému rozletu, nýbrž tvůrčí silou v dnešním třídění duchů mezi katolicismus a dialektický materialismus. Do tohoto zápasu nastupují mladí podle své individuality. Kritický průvodce odhaduje jasně a živě jejich úsilí, jejich myšlenkové pouto a zakončuje strážlivým zhodnocením, jehož cennou pečeti je odvaha k pravdě.

Z abecedního sledu jedenácti básníků vystupují do popředí některá jména, známá často ze samostatných sbí-

rek: Ara, Jelen, Ryba, Slavík, Suchý, Vévoda. Ara je nesporným talentem, jemně chybí do plného tvaru větší slovní oproštěnost. Dvě Jelenovy básně jsou rozdílné rážby, projevují však shodně zdařilé úsilí o překonání formalismu, jenž ohrožuje jejich původce. Rybovy Roráty jsou dokladem jeho básnického výboje, jímž rozbil snadnou formu předchozích sbírek, aby se dobral nových hodnot. Ve svém rozletu je dosud příliš zatížen hledaností výrazu. Zato čteme v almanachu dvě z nejlepších ukázek Slavíkovy poesie. Východiskem je mu i zde tíha pozemského vyhnání, vystupující místy až v dekadentním přítomí, z něhož vysvobozuje básníka jasné světlo víry. Na rozpacích nás dosud ponechávají mužná poesie Suchého a intimní verše Vévodovy, jejichž vnitřní prožitek se vybíjí v polaritě myšlenky a slova. Nevylučujeme ani u ostatních, především u R. Zezuly, možnost značného básnického růstu. Poučený čtenář by v almanachu rád našel příspěvky Řezníčkovy a Vokolkovy.

Edice Akord knihu vkusně vypravila. Měla by také početně rozhojnit svou záslušnou vydavatelskou činnost.

A. J.

SS

23

VÍTEK T. J. TOM: Krása duše. Frýdek. Exerciční dům. (A. Koch, nár. správa, Odry.) II. vydání. 1946. 10,5×14,5. 32 str. Cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 107.

Přístupně podaná katolická nauka o posvěcující milosti a jejích účincích. Autor užívá vhodně četných příkladů a přirovnání, aby suchou dogmatickou nauku učinil přístupnou a pokud možno pochopitelnou i vrstvám méně školeným. Řeč plyná a gramaticky správná, úprava velmi vkusná.

V

8—1

VLADISLAV, JAN: D a r. Vydalo Družstvo Moravského Kola Spisovatelů v Brně na podzim 1946 jako třetí svazek edice „Sad“. Ilustrace Jiřího Šindlera. Grafická úprava, obálka a vazba Ant. Jera. 13×21, stran 92, cena brož. 39 Kčs, váz. 59 Kčs.

Symbolické básně, místy litaniové komposice, podobající se vroucím vý-

křikům, prozrazující živou, vášnivou smyslnost básníkovu a nezvládnutou fantasií přelétající ze života smyslnosti do oblasti krás přírodních, umění a víry. Je to řada básní z let 1941—1943. Básníkovi schází, jako i ilustrátorovi, určitá povinná dávka cudnosti a úcta k motivu sdílnosti, který tak důrazně připomíná Josef Zeman ve své kritice surrealismu.

P. F. R.

—

92

VRBA, JAN: Chodský černý týden. Pamětní záznamy. Sebrané spisy sv. LXXI. První vydání. Fotografie obalu i vnitřní JUC V. Douba. Kresbu obálky provedl ak. malíř Jan Paroubek. Vydala a v nákladu 11.000 výtisků vytiskla Česká grafická Unie a. s. v Praze 1947. 13×19, stran 180, cena brož. 48 Kčs.

Knihá podává živý obraz vzruchu v Baarově kraji v roce 1938-39. Třebas v této knize nenajdeme nějakého básnického líčení, přece si ji přečteme se zájmem. Je v ní líčena uchvacující prostota a odvaha oblíbeného českého kmene, Chodů! Zvláště některé momenty jsou výstižné. Doporučujeme!

P. F. R.

—

92

VRBA, JAN: Chodský bílý týden. Pamětní záznamy. Sebrané spisy svazek LXXII. První vydání. Fotografie obálky a příchodu Američanů JUC. V. Douba; bombardovaného Klenčí J. H. Vrba. — Nákladem 11.000 výtisků vydala a vytiskla Česká Grafická Unie, a. s. v Praze. R. 1947. 13×19, stran 200, cena brož. 54 Kčs.

Knihá obsahuje záznamy z revolučního týdne v Chodsku roku 1945. Není sice již tak zajímavá jako předcházející autorův svazek, ale přece i tuto knihu si přečtete se zájmem. P. F. R.

S

92

VYSKOČIL ALBERT: Kryštof Kolumbus. Život a význam objevitele globu. Olomouc, Krystal 1947, str. 348 — VIII, 8 stran obrázk. příloh, cena 120 Kčs.

Knihá oslavuje krásným vybraným slovem genia Kolumbova a jeho mravní velikost, osvědčenou zvláště v utrpení. Pero Vyskočilovo má dosti síly, dovedno-

sti a jemnosti, aby vystihlo obraz muže, jehož pošpinily nevděk a zášť, jdoucí až za hrob. Autor se spokojuje s názvem vypravěče. To však neznačí, že by tvořil životopisný román, libovolně subjektivisující svého hrdinu. Že neuvádí pramenů a literatury, podle nichž pracoval, že nerozbírá učené hádky o detailech na osobě a díle Kryštofa Kolumba, jest odchylka od běžných zvyklostí, zato činí četbu neobyčejně podmanivou. Dílo je nepoměrně věcnější a střízlivější než u nás známý životopis od Roselbyho de Lorgues, vydaný před lety v Staré Říši. Co nejvřeleji doporučujeme! drš.

— 8—31

WALLACE, EDGAR: Dr Laffin. Přel. Fr. Heller. Vydal K. Voleský v Praze 1946. Tisk Studentská tiskárna v Praze. 3. vydání. Stran 307-(I). 13,5×20,5. Brož. 50 Kčs.

Detektivní román, v němž nejde o nic jiného než o nakupení co možná největšího počtu sensačních příběhů, zápletek, záhad... takže čtenář nakonec ztratí orientaci a už jen čeká, kdy to autor uřízne. Šílený geniální zločinec, tajný spolek, manželství z donucení, padesát milionů dolarů na lodi, šílená jízda v polárním moři, šlechtic-zlosyn — to jsou asi tak hlavní ingredience tohoto cocktailu, vypočítaného asi na čtenáře, kterého už obyčejná dávka sensace nevzruší. tv

— 92

WINTER, ZIKMUND: V z p o m í n k y z m l á d í. Z pamětí Zikmunda Winttra vybral Miloslav Novotný. Upravil Jaroslav Šváb. Příloha: fotografie Zikmunda Winttra asi z roku 1868. K stým narozeninám Zikmunda Winttra vydali nakladatelé Kvasnička a Hampl v Praze v prosinci 1946. 13×20,5, stran 24, cena neudána.

Po tomto útlém svazečku sáhnou rádi milovníci spisů Wintrových a milovníci světa studentského. Ve vzpomínkách je též stručná zmínka o katechetovi-křížovníku, jak dovedl působit na studenty. Dobré. P. F. R.

S

8—1

ZAHRADNÍČEK JAN: S v a t ý V á c l a v. Vyd. I., vydala Edice Akord

v Brně. Tiskl Karel Kryl v Kroměříži 1946, 18×22,5, stran 26. Cena 21 Kčs.

„Báseň z podzimu roku 1944“ napovídá již tímto podtitulem otrásající události, s nimiž se vyrovnává.

Z nejistoty světa se vynořuje básníkovi obraz rodné země, která se bezmocně zmítá v dusivém ovzduší. Stále zřetelněji se rýsuje podoba Václava, drakobijce, světce z chorálu, jasného knížete, rytíře, vévody, světla v temnotách, záštity budoucnosti, hrdiny mučednictví. Zároveň plane básníkův hněv proti odrodilcům a falšovatelům památky světcovy a znějí ohnivě verše, které burcují k boji.

Již v tom je výrazný rys básnickovy síly, že nepodává sv. Václava s hlediska daného okamžiku, nýbrž v jeho opravdové světecké a lidské velikosti.

Rovnocenný podíl na účinnosti skladby má Zahradníčkovu umění verše, který je pádný, plnoznělý, ale neretorický. Překvapivá je invence rýmová, v příměrech podmanivě působí biblická a liturgická symbolika. Výrazově těžší básník z nářečí, z novotvarů (ověněných) a nezalekne se ani lidového obratu (nad náma). Hluboké motivy všelidské, náboženské a národní se snoubí s básnickým posvěcením a vytvářejí podivuhodné dílo.

Pozoruhodná je jednoduitost skladby, v níž poměrnost jednotlivých motivů znásobuje krásu celku. Rušivě působí tisková chyba misere — miserere (18) a chybný výraz určený (16).

Jsme vděční básníkovi za tuto monumentální skladbu, jejímž středem, mluveno s autorem, jest „kníže náš spanilý ze snů a spěže“ (11), „živoucí živých všech“ (15). Je chloubou Zahradníčkova díla a vyvrcholením evokací sv. patronů z Korouhví. Odvažujeme se říci, že představuje nejtrvalejší hodnotu české poesie z let válečných. Nakladatelství Akord vděčíme za bibliofilskou výpravu. Báseň zaslouží největšího rozšíření a láskyplné četby. A. J.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebrati samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

— 92
BENEŠ EDVARD. Rozpravy a úvahy věnované prezidentu Československé republiky Dr. Edvardu Benešovi k jeho šedesátým narozeninám státníky a vědci anglo-amerického světa. Z anglického originálu vydaného Dr. Janem Opočenským v Londýně v lednu 1945. Přeložil J. Hruša. České vydání redigoval a úvodem opatřil Rud. Künzl-Jizerský. Vydal Jos. R. Vilímek v Praze r. 1947. 11 hlubotiskových příloh a obálku vytiskly Grafické závody V. Neuberta v Praze. Prvé vydání. 14×20, stran 230, cena brož. 85 Kčs.

Třebas je to ve skutečnosti oslavný sborník, přece nejsou všechny články psány nekriticky oslavně. Někteří autoři s patřičnou úctou a s chvályhodnou kritičností poukazují nejen na zásluhy, ale též na omyly presidenta Dr. Beneše, při tom však spravedlivě konstatují, jak se jiní mýlili v oněch věcech ještě víc! Ze všech rozprav jsou nejpozoruhodnější dvě. Jedna od profesora církevních dějin theologického semináře v Hartfordu (USA) a druhá od nynějšího knihovníka jerusalémské university JUDr. a PhDr. Weltsche. První pojednává o české reformaci a humanistickém programu presidenta Dr. Beneše a druhá líčí Beneše jako kritického optimistu. V této druhé studii autor cituje velmi jasná slova Benešova o spiritualismu a materialismu. Kdo tuto knihu přečte, sáhne pak jistě přímo po prameni, po knihách Benešových. Kniha, tak vzácně vypravena měla by být ve spolkových knihovnách. Může sloužit jako materiál k různým oslavám. P. F. R

X 8—31

CRONIN, ARCHIBALD J.: *Tři lásky*. Přel. Běla Vrbová. Obálka E. Pokorný. Vydal Ferd. Holas v Praze 1946. Tisk Stiebling a Havelka v Praze. Světová próza sv. 9. Stran 475-(V), 15×22. Cena brož. 140 Kčs.

Příběh ženy, která pro neschopnost krotit svou žárlivost, svou snahu ovládat a vlastnit naprosto a ve všem předmět své lásky, trátí postupně lásku svého manžela, svého syna a konečně i lásku k Bohu. Námět sám o sobě slibný, ale autor jej docela pokazil jednak tím, že z hlavní postavy udělal figuru až nepravděpodobně hloupou a zaslepenou, jednak — a to je horší — tím, že vyličení třetí lásky — konverse hrdinky k hlubšímu duchovnímu životu a její zážitky v klášteře — je naprosto falešné, jednostranné a záludně zkreslující. Z naprosto triviálních příčin (hrdinka musí jíst máčené slanečky, umývat záchod, dodržovat přesný řád, snášet úmyslná pokořování v noviciátě) dá autor vyrůst naprostému duchovnímu zoufalství, ztrátě víry (čehož se používá k obsáhlým invektivám proti víře a nádeji) a končí tím, že svou hrdinku utáhá k smrti, aby si mohl zadeklatmovat o „země, z níž všechno vzchází, do níž se všechno musí vrátit a tam se proměnit v prach.“ Kniha záludná a lživá, přes všechnen nátlak uslechtilého citového pathosu. tv

SS 248—1

GUJBERT: *Buď dobrý*. Několik myšlenek o dobrotivosti podle J. Guiberta. Vydalo Vincentinum. První vydání roku 1945. 11×17, stran 76. Cena neudána.

Ve světě je tak málo dobroty a přece jenom dobrota může proměnit svět v ráj. Potřebovali bychom sice úplný překlad výtečných Guibertových asketických pojednání, ale jsme vděční i za tento výtah. Vřele doporučujeme. Koupí knihy prospějete sobě i Vincentínu! P. F.

DV 92

JEDLIČKA, BENJAMIN: *Paříž 1945*. S kresbami a s obálkou Josefa Šímy, v úpravě Jaroslava Švába vydal Václav Petr v Praze roku 1947. 13×19.

Stran 74, cena brož. 36 Kčs, váz. 52 Kčs.

Tato kniha v řadě válečné literatury tvoří jednu ze vzácných výjimek. Není to něco táborového a masového, ale jako Donát Šajner i tento autor snaží se spíše vylíčit vnitřní zážitky z Paříže po osvobození roku 1945. Je to kniha psána s rozechvělým srdcem, kniha symbolická — a přece kniha líčící vnitřní realitu věcí, skrytou nezkoušenému oku. Nemůžeme ovšem souhlasit s určitým obdivem autorovým k některým francouzským spisovatelům, ale jinak se kniha čte dost příjemně a autor se nevyhýbá ani náboženským motivům. — Celkově dobrý dojem z knihy kazí ilustrace, které někdy urážejí jemný cit. P. F. R.

— 248.1
Klenot křesťanských dívek.
Frýdek. Exerciční dům. (Kutzer a spol. pod nár. spr., Český Těšín.)
III. vydání. 1946. 10,5×14,5. 32 str.
Cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 85.

Stručné poučení o ctnosti panenství, její velikosti a přednostech, doložené Písmem i církevní tradicí. Autor vyvrací řadu námitek a aplikuje zachovávání této ctnosti pro dívky různých společenských stavů, poučuje o životě řeholním a nutných podmínkách ke vstupu do kláštera. Nakonec udává prostředky, jež napomáhají k zachování této ctnosti. Brožurku by měla číst každá katolická dívka. Grafická úprava mohla být pečlivější.

S 289
KUBALÍK, JOSEF Dr: Nekatolíci
v Čechách a na Moravě. Edice
Museum. Naklad. Kultura, Fryštát
1947, stran 121-VII, cena 69 Kčs.

Velmi dobrá informativní knížka o všelijakých křesťanských a mimokřesťanských sektách, které rostou dnes na české půdě. Větší díl je věnován českému protestantismu a jejímu dogmatickému učení. — Škoda, že titul knihy je širší než její obsah. Naprosto chybí stať o ČČS. Poukaz, že o ní psal Torniško v s o u k r o m é m časopise pražských bohoslovců, knihu neuceluje. Sem tam jsou jazykové neurovnanosti (v jádře vyjádřeno), časté užívání zájmena jež místo již, nedůsledné psaní slova Církev (katol.) jednou s velkým, jindy s malým písmenem. drš.

X

8—34

KUBÍN, J. Š.: Kudrnaté povídky. Ilustroval a obálku navrhl Jaroslav Fišer. Vydali nakladatelé Kvasnička a Hampl v Praze roku 1947. 13×21, stran 228, cena brož. 96 Kčs, váz. 121 Kčs.

Je sice pravda, jak čteme na obálce knihy, že jednající osoby jsou podány takřka s fotografickou přesností, ale tentokrát nemáme z ní radost. Autor si vybral za hrdiny svých povídek osoby, které se dovedou smát a bavit na účet náboženství, kněží a pod. Tomuto se neříká humor, ale nedostatek smyslu pro pravý humor. Knihu odmítáme. P. F. R.

— 8—1

KUNDERA, LUDVÍK: Živly v nás.
Báseň. Vyšlo jako 6. svazek Knižnice Lyra, kterou řídí Josef Brož. První vydání s uměleckou fotografií od Miloše Korečka vytiskl a vydal na podzim r. 1946 B. Stýblo v Praze. 15×21, stran 50, cena 60 Kčs.

Autor byl za knihu vyznamenán roku 1945 cenou z fondu Ot. Theara. Přesto nenacházíme v knize takových uměleckých hodnot, jež by zasluhovaly zvláštního doporučení, ba naopak je nutno znovu a znovu připomínat i tomuto mladému básníkovi, že nestačí k básnění mít bohatou fantasií, velkou dávku smyslnosti promísenou láskou k vlasti, ale že fantasie básníková musí být ukázněna. Nestačí, když básník místy ukáže určitou dávku intuice. V knize sice není po stránce mravní závadných míst, ale pro svůj surrealismus není vhodná k šíření.

P. F. R.

S

8—93

KYTLICOVÁ, PAVLA: Panenka.
Vyd. I., nakl. M. R. Junové v Tasově
1946, 14×19, str. 26, brož. Kčs 20.

Příběh je vyňat ze známé knihy Rodiče a děti. S doslovem J. Demla, zaměřeným k dětem a s třemi půvabnými obrázky B. Saxla je ukázkou dobré dětské literatury. Na několika stránkách odhaluje spisovatelka touhu dětského srdce po velké panně, kterou očekává od Ježíška, zklamání a vzdor, když se Ježíšek zmýlí a pannu donese jinam a šťastné rozuzlení moudrým zásahem maminčiným. Prostá krása slohu

nám připomíná dětské scény z Babičky. Knížka se hodí zvláště k vánocům děvčátkům do deseti let. A. Pr.

M

8—31

LINDEMANN, KELVIN: Dům se zeleným stromem. Vydal ELK v Praze; stran 351; váz. pro členy.

Lindemann tu zachycuje na osudech dvou generací kupeckého rodu dobovací atmosféru osmnáctého věku, vypráví o kolonizačních snahách Iserťů v době, kdy Dánsko mohlo získat cenné zámořské osady, vypráví se o námořních výpravách do africké Guineje a indických Nikobar i o primitivních poměrech v zámoří. Paralelně prolétá autor v děj osudy kodaňské společnosti, promítá její ideologické rozpory, rozvířované drobnými zákulisními figurkami, jež portretuje dickensovským humorem, který určuje mravní rovnováhu v kritice dobrodružných výbojů lidské odvahy. řh.—

M

8—31

MAY, BIRDIE: Hříchy strýce Basila. Přeložila Dr Eva Hertlová. Vyšlo v nakladatelství Atlas v březnu 1947. Obálku navrhl profesor Josef Novák. Vydání prvé. 12×20, stran 162, cena kartonovaného, šitého výt. 78 Kčs.

Je to detektivka „plna tolika zauzlených hádanek, že udrží napětí až do poslední strany a po každé když si řeknete, „uhodl jsem“, přesvědčí vás další kapitola, jak chybné bylo vaše řešení.“ Tak čteme na obálce této knihy a zplna souhlasíme. Na své si přijde též milovník milostných příběhů. Ovšem některé posudky a fráze nás v této knize zarážejí, hlavně na konci knihy příznivý posudek a jakési vychvalování sebevraždy. Jelikož je to kniha vydaná v katolickém nakladatelství, je nutno brát na ni větší a přísnější měřítko, proto tuto knihu nemůžeme doporučit pro širší čtenářskou obec. P. F. R.

248.1

MIKLÍK, Dr KONSTANTIN, CSsR.: Manželství Panny Marie. Vydala Marie Rosa Junová v Tasově 1946. Graf. úprava prof. B. Saxla. Str. 50-VI, cena 30 Kčs.

Konstantin Miklík není pouhý krasoduch, překvapující svět jen blýskavi-

ce originálních myšlenek. Jako vzácně vyrovnaný a vzdělaný theolog dovede svým filosofickým myšlením objevit v biblických zprávách zdánlivě zcela všedních netušené pokyny pro náš život a bohaté ilustrace pro život nejvznešenější dvojice manželské, Josefa a Marie Panny. drš

—

2

NESNÍDAL, VÁCLAV ANT.: Jednoho jest zapotřebí. Výběr projevů a článků dachauského mučedníka Dr Augustina Schuberta OSA. Vyd. Středočeská Orelská župa Pospíšilova v Praze 1947. Str. 77-VII, cena 25 Kčs.

Většinou články, uveřejněné kdysi v orelských časopisech. Stále živé jsou stati „Orelská tělovýchova“ a „Žité Orelství“, dobré jsou kratinké rozpravy „O tom musíš přemýšlet“ a „Úvahy“. Čestně dokumentární pro Orla jest oddíl „Kalvarie národa“. Kniha jako celek dává pěkný názor na skutečnou osobnost Schubertovu i na hodnotu orelské myšlenky vůbec. drš

SS

301

PIUS XI., ENCYKLIKA: Quadregesimo anno. Přel. dr Bedřich Vašek. III. vyd. Olomouc, Krystal 1947, str. 77-III, cena 20 Kčs.

Evangelium sociální záchrany, které je čím dál časovější a nezbytnější, nemá-li lidstvo zahynout pod troskami kapitalistické a materialistické civilizace. Vaškovo vydání encykliky je určeno pro praktické studium, proto je tak přehledné a rozčleněné. Větší a menší titulky a úplný rejstřík umožní každému čtenáři, aby si vytvořil syntesu z bohatých myšlenek encykliky. drš

MMVD

8—31

PRIESTLEY, J. B.: Tři muži v nových šatech. Přel. Božena Plšková. Obálka J. Hrubý. Vydala a vytiskla Svoboda v Praze 1947 jako 29. sv. „Knihovny Svobody“. Stran 175—(I), 14,5×22 cm. Brož. 45 Kčs.

Příběh tří demobilisovaných anglických vojáků, kteří jsou po příchodu domů zklamáni, protože všechno je zase takové jako před válkou, kdežto oni si představovali, že po válce bude všechno lepší, lidé že budou méně sobečtí, práce radostnější atd... Všichni tři nakonec usoudí, že je třeba se

vzdát starého života a pracovat o uskutečnění nového života, že je třeba „žít společensky“, „udělat ze zeměkoule domov“ atd. (Na záložce k tomu nakladatelství dodává: „podle vzoru Sovětského svazu“.)

Už z toho je patrné, že užít slova „příběh“ o této knížce je vlastně nesprávné. Není to vlastně žádný román, nýbrž zbeletrisaný traktát ve prospěch mírného socialismu. Domov tohoto světa je středem celého života, vyšší duchovní nebo dokonce náboženský smysl tu neexistuje, a když se jednou mluví o náboženství, je to jen proto, aby se tvrdilo, že i náboženství, byť nevědomky, směřuje k tomu pozemskému ideálu. Což je sice pravda, ale ne celá pravda.

Uhrnem věc slabá i jako traktát i jako beletrie. Vzdělaný čtenář si může přečíst tuto knihu s užitkem spíše jako dokument o tom, jak se anglická inteligence pokouší vyrovnat se socialismem tak, aby z toho nevyšel materialistický totalismus. ty

—
8—31

SAROYAN, WILLIAM: Lidská komedie. Román z originálu The Human Comedy přeložil G. Bernau. Obálku navrhl Josef Hochman. — V knižnici Příliv, kterou řídí Václav Běhounek, vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. 14×21, stran 220, cena brož. 70 Kčs, váz. 95 Kčs.

Celkově je to kniha velmi dobrá, je zábavná, ale též plná hlubokých křesťanských myšlenek. Není sice psána v duchu katolickém — děj je z prostředí protestantského — ale přesto některé nesprávné názory si sčtetější čtenář opraví sám, jako na př. na str. 11—112, kde lze číst: „to, co člověk rád dělá, je někdy důležitější než to, co má dělat“ nebo na straně 141: „každý člověk je bez viny — zlí nevědí, že jsou zlí a jsou proto nevinní“ atd. Ale jinak je v knize krásně rozřešena otázka války — poněvadž nebylo v lidech milosti Boží! A též se dobře řeší otázka lepší budoucnosti lidstva: lidstvo bude lépe jednat, až bude lepší člověk. Tedy náprava lidstva, poměrů se očekává od reformy jednotlivce. Celkově dílo dobré. P. F. R.

S

8—93

SOVÁK, Č.: Ježek Pícháček mezi zvířátky. Ilustroval Vojtěch Kubašta.

Vydalo roku 1946 ve druhém vydání Doležalovo nakladatelství, Červený Kostelec. 21×30, stran 76, cena váz. 85 Kčs.

Doležalovo nakladatelství je již známé svými skvěle vypravenými knihami. Litujeme, že kniha má tak trochu nešikovný formát, jinak obrázky jsou provedeny v okouzlujících barvách. Jsme vděční, že máme v rukou knihu pro děti bez vtíravé politické tendence a bez nutného téměř válečného námětu, který se vtluoká i do dětí až do omrzení. Autor dovede děti nejen pobavit a poučit, ale dovede nenápadně vložit do vyprávění nějaké zrníčko výchovné. Doporučujeme! P. F.

DV

32

STRÁNSKÝ, PAVEL: O státě českém. Z latinského originálu Respublica bojema přeložil Bohumil Ryba. Osm soudobých rytin reprodukováno podle originálů uložených v Národním museu v Praze. Vydalo nakladatelství Sfinx, Bohumil Janda, spol. s r. o. v Praze jako první svazek edice Sůl země v červnu 1946. III. vydání. 12×19, stran 326, cena brož. 115 Kčs.

Autor je novoutrakvista a vydal své dílo v Holandsku. Přes některé tendenčně zabarvené posudky je to dílo na svou dobu významné a i nyní použitavé. Po stránce náboženské bude užitečné obeznámit se s názorem Stránského na sv. Cyrila a Metoděje, poněvadž jeho názory se stále udržují v českém sektářství. Pro svou tendenci lze toto dílo doporučit jen vyspělým čtenářům, kteří se dovedou vyrovnat s nedoloženými tvrzeními autorovými. Myslím však, že nebylo by nezajímavé vydávat též díla B. Balbína. Kdy k tomu dojde? P. F. R.

S

STŘÍŽ, Dr. ANTONÍN: Modlitby prvních křesťanů. Vybral a přeložil Dr. Antonín Stríž. Vinice Páně, sv. 31. Vydal L. P. 1947 Ladislav Kuncíř, nakladatel v Praze. I. vydání. 11×17, stran 110, cena brož. 45 Kčs.

Tato příručka vede nás k čistým zřídům duchovního života. Vítáme toto dílo jako pomůcku při výchově k duchu modlitby. P. F. R.

242

BALMES, JAKUB L.: *Katechismus základních pravd*. Nově upravil a rozšířil Dr. Konstantin Miklík CSsR. Brněnská tiskárna v Brně 1947. Stran 196, cena 66 Kčs.

Apologetické dílo španělského, téměř před sto lety zemřelého filosofa Balmese, nepodává sice nic nového nebo dotud neznámého, ale vyniká takovou jasností, že má svou cenu podnes a zvěšilo i našeho theologa, aby je upravil a doplnil jednak vhodnými výňatky z jiných spisů Balmesových, jednak vlastními úvahami, z nichž některé jsou připojeny ke knize jako samostatné přílohy. Tím je spis Balmesův zaktualisován a zmodernisován, takže i dnešnímu čtenáři může být dostatečným zdrojem poznání základních pravd náboženských a příručkou pro styk s nevěřícími a jinověrci. Leckde mohl autor přihlížet více k novější literatuře: tak sotva uspokojí čtvrtá příloha o vývojových teoriích zpracovaná podle Apologie Hettingrovy, jejíž poslední svazek vyšel 1867, kde aut. cituje vesměs jen díla z konce minulého století.

D. P.

VS

7

BIRNBAUM, V.: *Listy z dějin umění*. Stati a články z pozůstatosti uspořádala Dr. A. Birnbaumová. Stran 346, 32 str. křídových příloh. Vydal V. Petr v Praze 1947. Cena brož. 180 Kčs.

Dějiny umění byly a namnoze jsou ještě u nás popelkou. Vydáváme sice „nádherná umělecká díla“ ale jak často marně hledáme v textovém doprovodu více, než několik frází, ještě nad to někde opsaných, pokud nejsou dokladem, že autor nerozumí ani dějinám, ani umění. Proto vítáme tento soubor studií a článků, která pořídila choť zesnulého universitního profesora dra A. Birnbaumová.

I když jsou to pouze dílčí pohledy na určité problémy a otázky z dějin

umění, přece jenom při chudosti původní literatury dávají nám hodně. Nezasvěcenému laikovi podává se tu řada pozoruhodných postřehů z dějin umění od antiky až po problémy, které mají živou aktuálnost. Při nedostatku vhodné souborné práce dostává se tak do rukou všech, kteří dosud mají aspoň trochu zájmu o umění, kniha, která poučí a také nutí přímo k přemýšlení, srovnávání a tím nepřímo k poznávání svého vlastního stanoviska k umění, případně k jeho korigování.

Při četbě této knihy znovu a znovu se divíme, proč právě u nás marně toužíme po souborných dějinách českého umění, když už pouhé tyto výhledy historika umění nám ukazují, jak takové souborné dílo je naléhavě potřebné! Ano, stali jsme se služebníky Hmoty s velkým H a proto se bojíme, že ona krása výtvarného umění by nám ukázala, jak nízko jsme klesli vůči těm, kdož tehdy dovedli přetvářet hmotu v živé a krásné dílo, vyjadřující tak mistrně ducha, který je tvořil. Ta umění (nebo chcete-li to umění) inspiruje pouze jeden Duch, který vane nad věky a nad všemi přeměnami lidské společnosti. Jsou jenom různé formy, ale Duch je stále týž. I to se doví pozorný čtenář z této posmrtné knihy Birnbaumovy.

Bka.

S

783

Český kancionál svatováclavský. Vydal pražský Ordinariát v nakladatelství Universum péčí Obecné Jednoty Cyrilské 1947. Cena váz. 30 Kčs.

Nový kancionál neznamena zbytečné rozmnožování užívaných zpěvníků, nýbrž vychází z potřeby, aby napravil a sjednotil rozbíhavé tendence dřívějších kancionálů, které směřovaly v úplný chaos. Dnes již překonaný důvod o nevyhovující podobě starých písní sváděl dřívější upravovatele textů ke změnám, které porušovaly a rozrušovaly původní znění písní po staletí ustálených a tak tříštily původní

jednotu duchovního zpěvu. Český kan-
cionál svatováclavský znamená návod
k původnímu znění písní po stránce
melodické, rytmické a zejména tex-
tové. Obsahuje výbor z celého pokladu
podnes živých písní duchovních od
zpěvů nejstarších až po novodobou
hodnotnou tvorbu. Zvýšenou měrou
přihlíží k písním mariánským, k Bož-
skému Srdci Páně a zejména dbá písní
barokních. Všechny písně jsou opatře-
ny pečlivě vypraveným notovým zápi-
sem nápěvu jako kolektivní dílo vyni-
kajících znalců slovesných i hudeb-
ních při Obecné Jednotě Cyrilské, kte-
ří jej uspořádali po důkladném studiu
a se zřetelem k výsledkům dotazníkové
akce. řh.

—

37

DEN, PETR: Řeči ke gymnasis-
tům. Česká grafická unie, Praha
1946. Stran 97, cena 30 Kčs.

Pseudonymem se kryjící autor podává
řadu úvah o všech předmětech, jimž
se na středních školách vyučuje, nábo-
ženstvím počínaje a občanskou naukou
konče. Student si totiž často myslí, že
se něčemu učí zbytečně a že ten ne-
onen předmět nemá významu pro život.
Slova, která k němu pronáší Den, vy-
cházejí z rozumu opravdu osvíceného
hlubokým vhledem do nejrůznějších
oborů vědních a ze srdce otevřeného
všem hodnotám. Důraz, který klade na
výchovu charakteru, bez níž pouhé
získávání vědomostí je spíše na škodu
než na prospěch, kladné stanovisko
k náboženství a to nejen jako k učeb-
nému předmětu, nýbrž i jako životní
praxi, ocenění modlitby jako základu
mravní síly a správného poměru k Bo-
hu, lidem i věcem, činí nám neznámého
autora sympatickým neméně než jeho
upřímnost, bezprostřednost a polyhisto-
rická obeznámenost se složitou proble-
matikou středních škol vůbec a mla-
dých duší zvláště. D. P.

V

7

DVOŘÁK, MAX: Italské umění
od renesance k baroku. Jan
Laichter, Praha 1946. Přeložil a po-
známkami opatřil Jan Krofta. Stran
324. Cena 198 Kčs.

Soubor Dvořákových přednášek o ital-
ské renesanci a manýrismu jest z jeho
posledních vědeckých projevů mají-
cích již všechny znaky zralosti a no-

vého pojetí dějin umění, k němuž do-
spěl vnitřním vývojem opouštěje natu-
ralistický a formalistický názor na
umělecké dílo a obraceje stále více po-
zornost k obsahu a duchovní stránce
uměleckého díla. Dějiny umění nejsou
mu již dějinami formálních problémů,
ale především dějinami ideí nábožen-
ských a filosofických a úkolem dějin
umení je pochopit každé umělecké dílo
v jeho časové podmíněnosti. Soubor
obsahuje vyklady o otcích renesance,
Massacciovi a Donatellovi, o reformě
představované Leonardem da Vinci a
jinými současnými směry, jak se pro-
jevily v díle Michelangelove, Raffaelově
a Correggiově. Následuje rozbor maný-
rismu, vyklad o zrození baroka a do-
datek o Grecovi. Kniha je vyzdobena
řadou dobrých obrázkových příloh.

D. P.

X

91

ELSTNER, F. A.: Evropan se
vrací. Albertovy cestopisy IV. Vydal
J. Albert v Praze 1946. Tisk Müller
a spol. v Turnově. Stran 432 —
(XXXVIII), 16,5×24,5. Brož. 230 Kčs.

Líčení automobilové cesty z New
Yorku do Mexika a zpět, kterou pod-
nikl autor se svou ženou v roce 1936.
Styl líčení je úrypkovitý, causeristický,
někdy duchaplný, na úkor řádné fakto-
grafie. Dílo je znešvařeno nehoráznými
omyly o různých věcech, týkajících se
dějin Církve v Jižní Americe. Místy
jsou poznámky pozitivně rouhavé, na
příklad:

„Vidíš je dole, jak táhnou na Te-
nochtitlan? Myslí na Boha, vypalují ves-
nice, děsí Indiány střelným prachem,
Nejsvětější Trojice se na ně dívá a
žehná jim... (Str. 234.)

„Pak sem upadlo římské křesťanství,
víra pobožných lotrů, zkažené dílo ži-
dovského krále Ježíše.“ (Str. 294.)

„Drobní sedláci i sevilští grandí byli
tehdy vděční nebesům, že jim přála
vítězství nad islamem, a nebesa se
chtěla odvděčit španělským obhájcem
Krista. Nevíme přesně, jestli na to byla
v nebi nějaká konference, kde se roz-
hodlo, že jim budou hození na pospas
obyvatelé Ameriky... Bylo skoro jisto,
že Španělsko, kde stihalo římské ge-
stapo, Svatá Inkvisice, nevěřící skrip-
cem a ohněm, je povoláno osudem, aby
obsadilo pohanské země...“ (231—232)

To snad dostačí k názornému pochopení stupně autorovy erudice a slušnosti. A také k ocenění knihy. tv

MM

92

HITCHCOCK, EDVARD B.: *Zasvětil jsem život míru. Životopis Edvarda Beneše. Z amer. orig. přeložila Zdenka Wattersonová. Upravil a obálku navrhl M. Kaláb. Vytiskla Průmyslová tiskárna v Praze. Vydal Jaroslav Podroužek v Praze 1947. Druhé vydání. Formát 20×13, stran 341. Cena 110 Kčs brož.*

Poněvadž autor se s p. prezidentem znal, po řadu měsíců s ním žil jako jeho spolupracovník, zpracoval životopis jeho opravdu pečlivě, přirozeně a poutavě. Za nejzajímavější považuji první část knihy a pak poslední. Historické pasáže z dějin našeho národa, z prvního odboje a historie společnosti národů jsou někde zdlouhavé. Co autor praví o katolictví v našich zemích, je často jednostranně viděno se stanoviska protikatolického. Na př. na str. 14: „Matěj (otec Benešův) souhlasil se syny, kteří byli ve světě, že církev je nepřítelem českého národa.“ Str. 18: „Jan z Husince byl upálen na hranici pro svou válku proti katol. církvi a jejímu utiskování.“ Str. 22: „Od r. 1620 vláda v Čechách neomezeně církev katol... vláda sama přihlížela k tomu, aby každé dítě bylo ihned zapísáno knězem do matriky. Tak se stalo, že od těch dob byli všichni Čechové katolíky.“ Str. 58: „Habsburkové vnuťtli českému národu katolictví. Řím zkvetl, když Marie Teresie zlikvidovala království České.“ Sympaticky vykládá o prezidentově dětství, jeho katolické výchově, jeho zálibách, jeho vytrvalosti ve studiu, jeho otci, matce a sourozencích, jeho doktorátech, seznámení se svou budoucí ženou, o všem, co vykonal pro budování našeho státu a jeho zajištění. Bolestně působí popis zhroucení jeho díla, ponížení a zhanobení našeho národa v r. 1939.

Autor podotýká, že nechce vyprávět o všech událostech války, že si všímá Beneše jako muže a státníka. Dává skvělé vysvědčení jeho genialnosti, upřímnosti, poctivé a vytrvalé práci, již vděčí za své vyniknutí nad ostatními vrstevníky. Praví na str. 58: „Pomlouvači Beneše se o něm vyslovovali jako o atheistovi, nebo agnosti-

kovi: Lidé, kteří ho znají opravdu, to rozhodně popírají. On sám na to odpovídá, že naopak již od mládí byl vždycky pro náboženství, ne proti němu.“

Autorovi přes řečené nepochopení se podařilo napsat knihu, která je výsledkem nejen velké píle a studia, ale především lásky k českému národu a jeho prezidentu. aka.

X

8—31

HOLTER, KAREL: *Pergamenová listina. Přel. Hugo Kosterka. Obálka Z. Batal. Vydal Ferd. Holas v Praze, 1945. Tisk Stiebling a Havelka v Praze. Stran 160 (IV). 16×22. Brož. 75 Kčs.*

Norský román o pobožnástkářském chamtivci, který koupí podvodně statek za znehodnocené peníze, přesadí mezníky, aby získal právo rybolovu, a provádí jiné neplechty. Je potrestán tím, že jeho podvod s mezníky vyjde po letech najevo, a to zrovna ve chvíli, kdy je zmařena také svatba jeho dcery s bohatým ženichem.

Námět tedy nijak obzvláštní a nezavadný. Je to však celé zpracováno v jakémsi podivném duchu pověrečnosti, se ctěním bůžků a skřítků; nensnáze mamonářovy začnou zrovna, když pohaní starou modlu nalezenou na půdě statku; čeledín, který se toho účastní, je vzápětí postižen tím, že vlci se mu prolomí do chléva a sežerou mu všechny dobytek. Celý tón vyprávění je tomu přizpůsoben; je pochmurný, křečovitý, bezradostný. Je v tom stejné zoufalství jako v té staré mythologii s Thorem, Odinem a Valhalou. tv

S

268

HRONEK, JOSEF Dr.: *Katechetika. Duch a forma katolického vyučování náboženského. Bohuslav Rupp, Praha 1946. Stran 212, cena 75 Kčs.*

Vymezený rámeček, který byl podle předmluvy dán autoru k soustavnému pojednání o pravidlech náboženské výchovy a výuky, byl dílu v určitém smyslu jen na prospěch, poněvadž bylo dosaženo větší stručnosti a přehlednosti, než s jakou se v podobných dílech setkáváme. Autor seznamuje čtenáře nejprve s historickým vývojem katechese, pojednává o osobnosti katechety a konečně o obsahu a metodách náboženské pedagogie. Opřen o dů-

kladnou znalost odborné literatury a vlastní vychovatelskou zkušenost vytváří dobré instruktivní dílo, jež přijde vhod zejména studujícím teologie a laickým učitelům náboženství. I když pozitivistická pedagogie vyslovuje pochybnosti, lze-li vůbec vyučovat náboženství, je nesporné, že jak věrouka, tak mravouka křesťanská má rozumný základ a tím je dáno i základní hledisko moderní katechetiky: vyučovat křesťanským pravdám co nejdokonaleji. Jest jen žádoucí, aby se katechetika nestala oborem izolovaným od péče pastorální.

D. P.

S

72

JENÍČEK, JIŘÍ: Chrám sv. Víta v obrazech Jiřího Jeníčka. Vydalo nakladatelství Universum v Praze 1947, cena 290 Kčs váz.

Není divu, že skvělé bohatství forem, prolnutých prosycených duchem, zaujalo i moderního fotografa. Jiří Jeníček nereprodukuje jen hmotnou skutečnost, nýbrž usiluje o postižení ducha, krásy a forem, zadíval se do vši té rozmanitosti, do vrcholné umělecké konstrukce, hledal a čekal na okamžik, kdy tvar, konstrukce, architektura zjevily šťastnou souhrou světla a stínu pravou podobu. Je to sborník obrazového díla, kde každá stránka ukazuje svatovítský prostor v novém světle, v zajímavém původním pojetí. Jan Čep připsal k těmto obrazům několik základních slov o duchovním významu chrámu a historik a vykladač uměleckých slohů dr R. Rouček doprovodil snímky odborným výkladem umělecko-historickým. řh.

—

23

KUBALÍK, JOSEF Dr: Papežská neomylnost a její ohlasy v zemích slovanských, zvláště českých. Universum, Praha 1947, stran 171, cena 60 Kčs.

Svou studii o ohlasech prohlášení papežské neomylnosti uvádí Kubalík rozbořem všech důležitých pojmů, které mají vztah k dogmatu neomylnosti, zejména primátu papežského, učitelské autority biskupů a řádného magisteria papežského. Vlastním jádrem spisu je vyličení průběhu sněmu vatikánského a objasnění stanoviska některých bis-

kupů k papežské neomylnosti, kteří nesprávně bývají nazýváni fallibilisty nebo antiinfalibilisty, jako by před prohlášením dogmatu i po něm byli zásadními jeho odpůrci. Tito biskupové, mezi nimi i pražský kardinál Schwarzenberg a chorvátský biskup Strossmayer byli však proti prohlášení dogmatu o neomylnosti papežské jen z důvodu oportunity, neboť se obávali, že nové dogma bude mít neblahý vliv na věřící jejich diecézí. Autor uvádí jak v latinském znění tak i v českém překladu řeč kardinála Schwarzenberga o papežské neomylnosti pronesenou na sněmu dne 18. V. 1870. Z ní je patrné, že kardinál nebyl proti dogmatu zásadně, nýbrž že pokládal za nevhodné a nepotřebné je prohlašovat. Pravda ovšem je, že ve svém úředním listě uveřejnil dekrety koncilu až na výzvu Jirsíkovu a papežovu a že svým chováním po sněmu budil dojem, jako by chtěl setrvat v opozici. Vynikajícím theologem arcibiskupem nebyl, řeč na sněmu nebyla jeho dilem. V bohosloví byl žákem racionalisujícího Günthera a tak snaha autorova postavit ho do nejlepšího světla nepůsobí dosti přesvědčivě, ač jinak není pochyby o jeho opravdovosti, upřímnosti a pastýřské rozvaze. Skutečnost je, že ve věcech theologických se dal vždy vést güntherovci, kteří nebyli odpůrci neomylnosti z oportunity, nýbrž ze zásady, a že dogma neomylnosti ohlásil ve své diecézi jako jeden z posledních. — Theologický poradce kardinálův Salesius Mayer nebyl strahovský premonstrát, jak se uvádí na str. 93. a 130., nýbrž osecký cisterciák.

D. P.

Naše značky:

- kniha dobrá.
- S knihu doporučujeme.
- SS knihu vřele doporučujeme.
- N jen pro pobavení *nenáročných* čtenářů.
- V pro vzdělané čtenáře.
- D pro dospělé (může mládež pohoršiti).
- M v knize jsou malé nesprávnosti.
- MM mnoho nesprávností.
- X odmítáme.
- XX na indexu zakázaných knih.
- O jen pro odborníky.

S

1

LANG, ALOIS: John Henry Newman. Úvod do jeho náboženské filosofie a výbor ze spisů. Vyšehrad v Praze 1947, stran 356, cena 135 Kčs. Vydání druhé.

Newmana se dnes dovolávají různé školy filosofické: pragmatisté, evolucionisté, immanentisté, fideisté, modernisté i neoscholastikové. Po pravdě řečeno, má Newman něco ze všech jmenovaných směrů, totiž ona zrna pravdy a kladné síly, která se konec konců tají v každém bludu, jenže bludař mívá pravdu v tom, co tvrdí a zdůrazňuje, nikoli však v tom, co popírá nebo zamlčuje. A ty prvky pravdy spojuje Newman v ústrojný celek živého a konkrétního pojetí náboženského života. Po celý takřka život ho zajímaly tři otázky, jednak otázka víry vůbec, pak otázka naukového rozvoje a konečně otázka Církve. Z bohaté tematiky těch tří otázek buduje Newman celostní anthropologii křesťana, jež vychází z protikladů člověka, jaký vsutku je, a vede k „novému člověku“ v Kristu. V tom je předchůdcem moderních filosofů lidské existence, předčí je však neobyčejným darem rozlišování a přesného vymezování mnohotvárných projevů duševního života jakož i obecně uznávaným mistrovstvím slohovým, pro které není snadné jeho spisy překládat. Druhé vydání této knihy je proti prvnímu rozhojněno o kapitolu Křesťanství a vědy přírodní.

D. P.

91

MORÁVEK, JAN: P r a ž s k ý H r a d. Průvodce pražským Hradem. Vydal ORBIS, Praha 1946. Stran 36 textu a XXIV stran hlubotiskových příloh podle fotografií A. Gubčevského, K. Plicky a J. Sudka. Cena 18 Kčs brož. Archivář pražského Hradu dr Jan

Morávek podává tu stručný a výstižný obraz královského hradu, místa, k němuž srdce všech věrných Čechů vždy nalezla cestu a dovedla se rozehrát, stanula-li na posvátné půdě Hradčan. Po stručném historickém výkladu stavitelského vývoje podává nám knížka nástin prohlídky. Patrně, že průvodcem je nám poučený historik pražského Hradu, muž, který srostl s prostředím a dovede jedním slovem ukázat, kam máme obrátiti zrak a při tom vyložit i těm, kdož nestudovali dějiny a umění, stavitelské památky i jejich dějiny tak, aby dojem zůstal trvalý. Litujeme, že chrám sv. Víta i ostatní chrámy jsou jaksi příliš rychle „projity“. Nesporně to kázala stručnost knížky, ale přece jenom již s historického a uměleckého stanoviska zasluhovaly by chrámy větší pozornosti.

Jinak však nutno přiznati, že dr J. Morávek i tímto svým dílkem prokázal nejen svou lásku k předmětu, ale také umění, jak stručně a obsažně o něm informovat. Proto srdečně doporučujeme knížku, která také bohatstvím krásných fotografií je více než dobře připravena doplniti obrazem psané slovo. Bka.

S

92

Paměti babičky Kavalírové. Topičova edice Bílých knih. 1947, 14×22,5, stran 233; brož. 63 Kčs.

Těžko bychom shledávali obdobné vypravěčství bohatýrky srdce i ducha, lásky i práce, vzor, k němuž by mělo směřovat vychovávání ženské generace. Babička Kavalírová je vzor ženy průbojné, nelekající se života, vysoce aktivní, tvůrčí, statečné a při tom nadané vlastnostmi ryze ženskými. řh.

×

8—3

PROCHÁZKA, ANTONÍN: Pošetilci. Román. Edice Próza sv. 6. Vydalo naklad. J. Lukasík, Ostrava,

1946. Stran 424; cena brož. 150 Kčs, váz. 180 Kčs.

První dojem z této rozsáhlé románové skladby: ztroskotání. Autor chtěl nám představit řadu postav, nevšedních postavou i životem. Fabule je rozsáhlá, rozsvětlená, ale marně hledáme tu pravou červenou nit, jež by nás vyvedla z bludiště nálad a vášní.

Snad nejlépe bylo by jít po stopách ženy Marje, abychom se dostali do prostředí těch všech zápasů, nikoliv však hlubokých, jak by chtěl autor, nýbrž docela povrchních a nikoliv výjimečných. A tu již nacházíme vysvětlení k celému tomu spleťtému ději, i kdyby autor nenapsal čtyři úvodní strany, které mají být jakousi omluvou, či snad spíše *captatio benevolentiae*!

Nelze odmítati knihu, pokud jsme ji pozorně nepřečetli. A potom to již není odmítání, nýbrž přemožení těch myšlenek a názorů, proti nimž vedení příkazem svého svědomí, musíme vystoupit. Proto také četba této knihy je spojena s mnoha obtížemi. Nejen že děj sám často dramatický — ale pouze na povrchu — nutí, abychom srovnávali a třídili, ale také názory a myšlenky, jež autor snaží se pronášeti ústy svých hrdinů nebo naznačovat je marginálními poznámkami, dovedou nás rozjitřit svou podivnou logikou a především tendencí, již si není na konec asi ani sám autor jist.

Tolik tedy na vysvětlenou, proč nutno — i když knihu odmítáme — se s ní obšírněji zabývat. Neboť nelze upřít autoru, že dovede dosti často dramaticky koncipovat scénu, pronést myšlenku nebo aspoň naznačit cesty, jež vedou od děje k myšlence, často nikoliv pevně spjaté s dějem.

Snad právě bohatost a pestrost děje zastírá méně pozornému čtenáři smysl a účel celého díla, zasvěceného úkolům daleko vyšším, než se dá postřehnouti: proti Řádu postavit řád nový, jehož je oddaným služebníkem. Sledujeme-li proto život Bazila, starého zmrzačeného muže, nikoliv všedního intrikána, ale typické postavy, odpovídající thesím autorovým, pochopíme, proč tento muž je hlavní postavou děje. Jenom zdánlivě je typickou postavou zla. Autor se s ním tak často hýčká, i když snad se nám snaží naznačit pravý opak. A tento Bazil, to je typ, který mluví.

Jak daleko pokulhávají za ním jeho bratr Kristián, tulák, či syn Kristiánův Radko, přítel Radkův mladý dřevorubec Janek a všechny ty ostatní postavy. Zaslouhovaly by i ony rozboru, neboť hrají dvojí úlohy: pro ty, kdož jenom čtou, současně také pro ty, kdož nejenom čtou, ale snaží se proniknout pod povrch věcí. A tam hrají všechny ty figury úlohu často tak docela jinou!

Obsáhlý román Antonína Procházky najde jistě mnoho pochlebných uznání. Má totiž k nim všechny předpoklady, neboť je věrným otiskem toho, co dnes hárá v lidských duších. Nám však tato kniha je poučením, jak knihy dovedou být zábavné pro ty, kdož nedovedou číst. Doba kvasu a zápasů potřebuje však daleko jiné knihy. Tato slouží snad svému účelu, ale právě proto nutno říci upřímně: nelze ji doporučit ani čtenáři vyspělému. Leda snad jako studijní příklad.

Bka.

S

252

ŘEHOŘ VELIKÝ: Čtyřicet homilií na evangelia. Přeložil Thimotheus Vodička. Edice Krystal v Olomouci 1946, stran 488, cena 125 Kčs.

(Viz posudek na str. 64.)

Z díla svatého Řehoře byly dosud do češtiny přeloženy pouze čtyři knihy rozmluv o životě a dívech otců italských, soubor půvabných příběhů ze života italských mnichů. Nyní však se nám dostává do rukou v pečlivém překladu Vodičkově sbírka promluv na texty evangelia Čtyřicet homilií s obsáhlým úvodem životopisným a rozбором Řehořovy osobnosti a díla. Řehoř spojoval v sobě člověka činného s člověkem rozjímavým, politika s učitelem mravů, pastýře s mystikem. Byl již ve své době ceněn jako učitel života, jak patrně z předmluvy k Čtyřiceti homiliím, jež byly opisovány dříve než autor jim mohl dát konečnou podobu: ty nedočkavce přirovnává k hladovcům, kteří chtějí jíst pokrmu dříve než jsou docela uvařeny. Ve svých názorech věroučných se přikláníl k tradici, zejména k svatému Augustinu s výjimkou jeho nauky o předurčení, ba možno jej nazvat nejvěrnějším tlumočitelem myšlenek Augustinových až do doby rozkvětu theologie století dvanáct-

tého a třináctého. *Není theologem spekulativním, nýbrž spíše vychovatelem, jenž celé naplnil své poslání v době, kdy se v Evropě objevili noví, polo-barbarští národové, jež bylo třeba převychovat a duchovně přetvořit v duchu evangelia. Jeho doba v mnohém se podobala době naší, kdy odklon od Boha a znehodnocení obrazu Božího v člověku se projevuje tak děsivě. A tak má co říci i nám: i my musíme si lépe uvědomit, jaké léky přinesl Kristus pro naše choroby: „Proti našemu starému životu, odchovanému nepravostmi, postavil opak své novosti. Neboť co znal starý, co znal tělesný člověk jiného než držeti své, cizí uchvacovati, když to bylo možno, nebo aspoň po něm toužiti, když to nebylo možno? Nebeský lékař však léčí každou jednotlivou nepravost lékem, který ji potírá; neboť jako je v lékařském umění studené léčeno teplým, teplé studeným, tak náš Pán postavil proti hříchům opačné zásady, takže chlípníkům prikazoval zdrželivost, pyšným pokoru.“*

D. P.

92

—
VALENTA, EDVARD: *Světlem pro nic za nic*. Nakl. St. Kuchař v Hradci Král. 1947. 304 str., 24 str. obrázků. Cena brož. 190 Kčs, váz. 230 Kčs.

Pan Bohatec poslal českého redaktora na potulky světem, jen tak pro nic za nic. Bylo to v době před 2. světovou válkou. Cesta vedla autora z Prahy přes Londýn do Nového Yorku, letadlem celými Spojenými státy do San Franciska, zpět přes Nový Orleans a Antilly do Holandské Guayany a domů. Výsledkem cesty je nesmírné množství žurnalisticky zachycených postřehů. Kniha se dobře čte.

B. Smékal.

92

—
VÁLKA V POUŠTI (The war in the desert). Záznamy britských zpravodajů. Přeložil L. Král a úředníci brit. min. informací. 1. sv. knihovny Dokumenty. Stran 208, cena brož. 110 Kčs. Dokumentární snímky na přílohách. Vydalo UNIVERSUM, Praha, 1946.

Zatím vycházejí dílčí studie o Druhé světové válce. Do synthetického díla, obsáhnuvšího v plné šíři celý ten světový zápas, máme ještě daleko. Přítomná kniha je věnována boji o Afriku. Je psána na podkladě britských pramenů takovou metodou a způsobem, že opravdu necítíme v nich jednostrannosti, nanášení barev podle potřeby. Severoafrické boje měly často dramatický spád. Boje se odehrávaly v prostředí dosud namnoze válečně nevyzkoušeném, bojovými prostředky teprve zaváděnými. A především tento zápas, třebas se odehrával na africké frontě, měl svoji odezvu i na frontě hlavní. Kdyby byl Rommel vstoupil do Alexandrie, nebyli by Spojenci poraženi, ale těžko si dovedeme představit otřes, který by se dostavil, kdyby Němci stannuli na pobřeží Rudého moře. Mohli jsme sledovati za války tento zápas jen letmo. Neboť i lodýnské zpravodajství bylo opatrné v podávání jasných a přesných informací. Tím spíše jsme nemohli věřit tomu, co nám podával německý hlavní stan.

Zde máme možnost nahlédnout do celkového děje. Byť je kniha psána dosti stroze, přece jenom — ba snad právě proto — podává nám jasný obraz. Ceníme si především toho, že nikde nenarazíme na nadutost a pýchu, ale cítíme, že ti velcí i menší hrdinové pojmají svoje úkoly, jejich zdar a nezdar opravdu s vyššího, nikoliv sobeckého, osobního stanoviska. Pro mnohé z nás je to také obraz britského smýšlení o hrdinech a hrdinství, tedy více, než zachycení válečného zápasu.

Svět nemá dosud mír. I když již nerachotí zbraně, cítíme, jak svět se chvěje obavami, zda mír, který se rodí, bude mírem pravým, tím mírem, za jehož uskutečnění bojovali britští a spojenečtí vojáci také v africké poušti. Nechce se nám věřit, že oběti, přinášené na bojištích, byly marné. Politikové dovedli připravit válku, ale stále ještě hledají recept, jak ukovati pevný mír. Vojáci splnili své úkoly. Politikové dosud nesložili zkoušku způsobilosti k tomu, aby dali na základě obětí milionů světu mír. O těch obětech hovoří tato kniha velmi jasně.

Bka.

V

92 (VI. Tůma)

VÝKŘIK MLČENÍ. Svědectví o němém hrdinství. (Portrét od Ot. Mrkvičky). Vydání první. Nakladatelství Toužim-

ský a Moravec, Praha, 1947. 13.5×21, stran 60. Cena brož. 25 Kčs.

Titul knížky vystihuje dobře hlavní rys života a mučednictví Vladimíra Tůmy, jednoho z mnohých, kteří zaplatili daň krve za naše osvobození: Uměl mlčet. Zároveň naznačuje, čím je mlčení jeho pro nás: Výkřikem, abychom nedali zahynout tomu, zač on tolik trpěl a zač umřel. Zvláště dva tóny zní ze všech vzpomínek nejdůvěrnějších jeho přátel, jež pietně sebral a vydal Vladimír Thiele: mlčení a hrdost. Svým mlčením „přetrhl řetěz vražd“, hrdou vírou ve spravedlnost zvítězil nad podlými vrahy.

Momentkovými záběry zachycují tyto vzpomínky celý život hrdiny, doktora chemie, ve vší jeho bohatosti, kráse a velikosti: jak v práci vědecké, tak vlastenecké, jak v přátelském styku, tak v rodinném životě, jak ve chvílích pokoje, tak v hodinách boje a utrpení. Ze vzpomínek je patrné, odkud čerpal sílu ve chvíli nejtěžší. Jediná slova, která tehdy přešla přes jeho ztuhlé rty, byla: „Ježíši!“ „Ježíši Kriste!“ (17.) Jak nevhodně tedy nazývá Marie Tilschová jeho ctnost nesobeckosti ctností antickou! Proč ne křesťanskou?

„Tůma je symbolem typického čes. odboje proti německé zvůli; je to boj, kde proti násilí a přesile dá se vítězit jenom mobilisací vší duchovní síly a mravní převahy.“ (28.) Proto zasloužil být zvěčněn a následován.

Jos. Vít.

X

8—31

WARNER, REX: Letiště. Přel. J. Hochman. Vyšla Práce v Praze 1947. Tisk Koliš a spol. v Praze. Stran 275 — (V). 14×21. Brož. 85 Kčs.

Podtitul tohoto anglického románu je „milostný příběh“, ale spíše je to politická alegorie. V předmluvě upozorňuje autor, že není realista, což je pravda; některé partie jeho knihy připomínají Kafku s jeho světem, rozvíjejícím se z malého jádra reality v rozsáhlou, složitou a horečnou vizi. Jako u Kafky i zde je typicky proti sobě položen dvojí odlišný okruh života — jeden představující přízemní složky života, druhý, který je výsledkem mocného rozmachu lidské vůle. První je zde představován obyčejnou anglickou

vesnicí, druhý velkým letištěm, které je střediskem veškeré válečné síly země. Ve vesnici lidé žijí všedně, omezeně, jejich život je určován jejich citovými krisemi a rodinnými vztahy; na letišti vládne vicemarsál, jakýsi hitlerovský typ, který chce zrušit všechna pouta citových a rodinných vztahů, aby si vytvořil dokonalé nástroje k uchvácení moci. V konfliktu mezi tím dvojím vítězí přirozený život a vicemarsál hyne ákladem vlastního nemanželského syna, který se vzepřel jeho plánům.

S hlediska komposice je tu mnoho co vytknout — zejména neúměrné nakupení laciných triků staroromantických; autor potřebuje neméně než tři nemanželské potomky, aby mohl uspokojivě rozplést a zaplést svůj epický uzel. Návrat k lidskosti je nepřesvědčivý — a to proto, že autor sám zřejmě nemá v své básnické zkušenosti dosti těch kladných prvků, jichž k tomu potřebuje. Ta jeho vesnice je velmi chatrným zástupcem zdravé přirozenosti; lidé v ní žijící mají velmi málo z přirozeného mravního zákona, bez něhož si přece nelze myslet žádný takový protiklad, jaký chtěl autor vytvořit. Hlavní hrdina a vypravěč příběhu nemá skrupulí, pokud jde o stud in sexu a vypráví o svých milostných zážitcích se stejnou samozřejmostí jako o pivě, které si dal v místní hospodě; není v tom o nic více studu než u psa nebo opice. To je také hlavní důvod, aby tato kniha nebyla doporučena katolickým čtenářům.

tv

S

248.1

WIRTZ — P. P. Konc. OFM, H.: Brat František a naša doba. Nákladem admin. Serafínského sveta v Prešove. Obálka od prof. Lad. Záborského. Str. 146-II, cena 45 Kčs.

Essaye neúprosně analyzující bolesti, zvrácenosti a nesmyslnosti dneška, údobí „člověka primitivního“, který jen obsluhuje stroj, údobí materialistické civilizace, v němž končí člověk duchovním žebráctvím. Autor má porozumění pro potřeby dnešních časů, nechce přenést člověka do uplynulého středověkého prostředí, ale mocně volá po vytvoření křesťanského ovzduší se všelikou jeho pohodou a se vším jeho požehnáním. Pravým lékem doby je celý křesťanský spiritualismus, zvláště jak si jej osvojil František Assiský.

drš

VD

8—31

DONÁT, VLADIMÍR: *Člověk je živ ze vzduchu*. Román o podivném životě mistra Anachrona a jeho žáka Petra Žejdlase. Frontispice Rom. Sirotského. 2. vyd. Nakl. A. Böhm 1946. 8°. Str. 272. Cena 80 Kčs, váz. 108 Kčs.

V groteskním románě pokusil se autor zpodobnit postavu podivínského, superspiritualistického a okultního básníka Stan. Mráze, zemřelého v bohémské bídě za první svět. války. Je tu hodně ironie, tragikomiky a roman-tiky, ale i dost banálních scén a triviál-ních výrazů.

E. M.

DM

8—31

DRDA, JAN: *Putování Petra Sedmilháře*. Román. Ilustr. Jiří Brdečka. Nakl. Fr. Borový v Praze 1946. 8°. Str. 200. Cena 150 Kčs, váz. 180 Kčs.

Značně rozvleklý příběh chorobně blouznivého hochy, jenž se užil v před-stavu, že je synem slavného vojevůdce z tureckých válek, hledá otce, je někde pokládán za přestrojeného korunního prince Rudolfa, prožívá dlouhou fan-tastickou pouť s tulačkou, až jeho porušené vědomí je zcela rozvráceno. Vypravování má mnohdy zcela pohád-kový ráz a průměrný čtenář dlouho nepochopí, oč v něm vlastně jde. Na dvou místech dává spisovatel svým osobám málo uctivě mluvit o nábož. věcech.

E. M.

DMM

8—31

GOLDING, LOUIS: *Sláva Elsie Silverové*. Přel. Jindř. Fantl. Vyd. Družst. práce v Praze 1947. 8°. Str. 411—1. Cena 52 Kčs, váz. 70 Kčs.

Román angl. spisovatele navazuje na dva jeho předešlé, také již přeložené romány o osudech žid. rodiny z angl. městečka „Magnoliová ulička“ a „Silverovy dcery“. Jednu z těchto dcer, provdanou za nacistického generála,

převádí autor do Varšavy. Je to na jaře r. 1943, kdy se tam připravuje osudné povstání trýzněných židů. Ro-mán se pak mění v podrobný, mnohdy hodně drastický popis poměrů ve varš. ghettu s množstvím postav něm. i žid. kořistníků a násilníků, ubožáků i pro-dejných stvůr, komunist. agentů i zou-fale bojujících povstalců, jimž nakonec pomáhá a s nimiž také mizí hrdinka spíše reportážního než umělecky stavě-ného románu. Zaujme snad na chvíli svou látkou, ale trvalejší ceny nemá. Také mravní proměna světačky v ošetřo-vatelku povstalců je jen povrchně na-značena. Sympaticky líčí autor zbož-nost některých židů, zvl. zázračného rabína, ale odsuzuje ubohost polského soudruha, „kterého kněží udržovali v nevědomosti“ (56). A když žid. hrdin-ka pokleká, ovšem jen z vypočítavosti, v kat. kostele před sochou P. Marie, ožívuje v ní známý bolševický názor, že tento „kus sádry“ je také jen „dým-kou opia“ (152).

E. M.

VD

8—3

HAMPL FRANTIŠEK: *Sluneční hodiny*. (Tři povídky o literátech.) 7 ilustrací od Ant. Homolky. Vy-dání první. Nakladatel V. Šmíd, Praha XII, Italská 19. 1946. 12×19, stran 92. Cena brož. 42 Kčs.

Ve formě povídek objasňuje knížka některé málo známé podrobnosti ze života čes. spisovatelů: Neznámého veršovce berounského z doby moru po válce v letech 1580 Jiřího Smíška, školního pomocníka, „jak jednu ne-věstu pochoval a s druhou na hřbi-tově se poznal na rozkaz soudu svět-ského v manželství vstoupil (stínový obrázek); literátské dvojice z let 1830, Františky Božislavy Svobodové, píšící Písně pod smyšleným jménem a oso-bou selky Marie Čacké, a jejího man-žela Josefa Bojislava Pichla, „kteří před sto lety dobývali českého Par-nasu způsobem až příliš romantic-kým“ (Dva plaménky); a konečně Boženy Němcové, líčící poslední in-

spiraci její k nedokončené povídce „Cesta z poutí“ (Svatební příběh).

Doslov autorův vykládá smělý název knížky Sluneční hodiny: Jako sluneční hodiny závisí na slunci, tak osudy literátů jsou podmíněny sluncem životních a osudových okolností.

Jos. Vít.

8—93

HORTÁŇ J. — STURM Dr A.: *Práce strojů. Obrázky nakreslili B. Vejrychová-Solarová a R. Vejrych. Vydání druhé. Státní nakladatelství v Praze, 1946. 17×23.5, stran 48. Cena váz. 12 Kčs.*

Knížka, určená pro hochy a psaná lehkým, poutavým slohem, vypravuje o vzniku složitých strojů ze strojů jednoduchých, o tom, jak stroj nahrazuje ruku, zuby, mozek, oči, hlas; jak stroje pijí, jak se krmí, ošetřují. Dále různé statistiky: kolik nahradí stroj lidí, koní, kolik strojů je na světě a pod. — Stroje jsou zde zosobněny, ale některé anthropomorfisace jsou poněkud upřílišené, nevkusné. (Lokomotiva umřela, stroje, které bumbají, krmení strojů, stroje... myslí za nás; stroj prý se nikdy nestará jako maminka o své malíčky a p.). To by se dalo snést ještě tak pro ty zcela malé dětičky, ale pro ty by byla knížka zase vysoká. — Doporučujeme všem hochům, kteří mají rádi stroje a mechaniku.

Jos. Vít.

613

JÍROVEC, Doc. Dr OTTO a JÍROVCOVÁ, prof. MARIE: *Parasiti člověka. Cizopasníci z říše živočišné. První vydání. Vydala a vytiskla Česká grafická Unie, A. S. v Praze r. 1945. Stran 136 + 22 stran obrazových příloh na lepším papíře. Cena brož. 75 Kčs.*

I když tato kniha zaujme především odborníka a universitního studenta přírodovědecké fakulty, je nesporný její význam i pro ostatní čtenářské publikum. Autor poučuje nás v knize o nepřátelích lidského zdraví z říše živočišné. Tomuto problému dosud nebyl v české literatuře věnován patřičný zájem.

P. F. R.

8—93

KNOB, JAN: *Kámen ze všech nejkrásnější. Vydalo Druž-*

stvo moravského kola spisovatelů v Brně jako 4. svazek edice Slunečnice. Ilustrace Vlastimila Rady. Mapa Pacltových cest od Karla Kinského. Vazbu navrhl Jindřich Svoboda. 17×24, stran 324, cena brož. 150 Kčs, váz. 180 Kčs.

V nynější tvorbě literární pro mládež převládá literatura přepolitizovaná a literatura, která chce být didaktickou na úkor umělecké formy. Proto vítáme srdečně tuto dobrodružnou knihu, která zaujme každé chlapecké srdce a fantasií líčením osudů českého cestovatele Čeňka Paclta. Je to však kniha nejen dobrodružná, ale kniha, jejíž četba vzdělá rozum a zušlechťí srdce. Proto tuto knihu doporučujeme.

P. F. R.

MD

KOMÁREK, JULIUS: *Neznámá Makedonie. III. vydání. Nakl. „Za svobodu“ v Praze 1946. 272 str. S 57 původ. snímky. Cena brož. 87 Kčs, váz. 117 Kčs.*

Poutavě psaná kniha o potulkách českého zoologa v Makedonii před první světovou válkou. Dalo by se říci: V knize najdete to, co nebývá v zeměpisech ani v obvyklých cestopisech — totiž znamenitě zachycenou povahu kraje lidu.

B. Smékal.

VMM

KRATOCHVÍL MILOŠ V.: *Tisíciletou stopou československého lidu. Sfinx 1947. Str. 404. 61 černých obrazů a 7 barevných příloh. Cena neváz. 285 Kčs.*

Vystupuje tu lid jako nositel historického dění, čímž je dosti řečeno o stanovisku autorově. Autor — školený historik — uplatňuje své rozsáhlé znalosti archivní, má dar vcítění do minulosti a dovede ji plasticky podat, často citátem z přímých pramenů.

B. Smékal

M

KROFTA KAMIL: *Duchovní odkaz husitství. Výbor sestavil prof. dr. J. Borovička. S předmluvou prof. dr. Zdeňka Nejedlého. Vyd. Svoboda v Praze, 1946. Stran 296. Cena brož. 75 Kčs.*

Jsou to otisky přednášek, vydané už

roku 1936 pod názvem „Listy z náboženských dějin českých“. Zachycují věcné a střízlivé autorovo stanovisko, zhruba řečeno kompromisní mezi Pekařem a Novotným. Úvod Zdeňka Nejedlého by mohl čtenáře svést k mylné představě o Kroftových názorech. Kroftovo stanovisko k Husovi lze na př. vyjádřit asi takto: „Názor (že odsouzení Husovo bylo dílem pomsty kněžstva, zasaženého jeho mravokárnou činností) jistě není správný. Šlo tu především o některé vážné rozdíly věroučné. Husovo stanovisko se úplně přičilo zásadě jediné nejvyšší autority ve věcech víry, na níž byla zbudována církev katolická. Názory Husovy nebyly sice zcela původní, jsouce většinou přejaty od Viklefa, ale teprve Hus a hnutí jím podnícené je učinily důležitým činitelem v duchovním vývoji lidstva.“ Krofta ovšem vidí právě v tom zásluhu Husovu, že „přispěl velmi platně k osvobození lidského ducha z tísnivých pout středověké autority církevní.“ O faktech bychom se skoro shodli, v jejich hodnocení jako zásluhy či tragického omylu však není možná shoda mezi katolíky a ctiteli Husovými. B. Smékal

— 53
NUSBERGER JAROSLAV Docent Dr:

Viditelné záření. Obálku navrhl Zd. Binko. 59 obrazů v textu. I. vyd. 1946 v červenci. Nakladatelství Orbis. Počet výtisků 5500. 21×15. Stran 129, cena 35 Kčs.

Ve spisku, pojednávajícím o „dynamické složce vesmíru“ — o záření, nalezneme odborný výklad o vzniku světla, barev a výklad interference světla. Poněvadž autor vychází od základních fyzikálních pojmů, je dílo přístupné každému, kdo se aspoň poněkud seznámil s fyzikou. Filosofických otázek se dotýká jen na dvou místech: v úvodu a v závěrečných kapitolách. V úvodu vyjadřuje svůj názor na existenci světa. Jeví se nám zde jako realista, avšak své přesvědčení o jsoucnosti vnějšího světa by asi těžko dokázal z Descartesova axiomatu „Cogito — ergo sum“, o němž se opírá. V závěrečných kapitolách se děje zmínka o theorii relativity, jež však je správně ponechávána na vlastním poli — na poli fyziky, a proto nelze proti ní ničeho namítat.

PASTYŘSKÝ LIST ARCIBISKUPA SALLIEGE (Toulouse) ze dne 23. IV. 1944 o poslání ženy.

Dne 23. IV. 1944 napsal protest proti totálnímu nasazování žen v továrnách a jinde. List byl čten se všech kazatelen jeho arcidiecése: „Žena není stroj. Žena není obchodní zboží. Žena není nástroj výroby. Žena není průmyslová dělnice, kterou možno po libosti přesazovat, přehazovat, vytrhovat z kraje. Žena má nitro mateřské. Žena je stvořena pro domácnost: dívka, manželka, matka plní své poslání v domácnosti, kde pouhá její přítomnost a její obět mění životní ovzduší jak muže, tak dětí. Tak má žena sloužit. V tom je nenahraditelná. Žena tvoří domácnost.

Pravá civilisace se pozná podle úcty k ženě, dívce a podle toho, které místo jim vykazuje.

Ve společnosti přináší žena všem nesporné obohacení svou vnímavostí, jemností, půvabem, obětavostí a hlubokou láskou. Jejím vlivem není život již tak tvrdý, sociální vztahy nejsou tak napjaté, je všude více lásky, je více starosti o lidi malé, chudé a slabé.

Zásluhou ženy povstalo rytířstvo francouzské. A ještě dnes vděčí mužové a jinoši svým matkám za zjevení ideálu lidskosti.

Špinavým dílem liberalistického kapitalismu je, že neuznal poslání ženy a že zmařil v tovární hale hodnoty, jež se nedají ničím nahradit. Je nezahladitelnou známkou materialismu, ať má jakoukoliv barvu, že myslí jen na průmyslový výtěžek, bez ohledu na důstojnost dělníků a dělnic.

Historie přibíje jednou na pranýř jména těch, kdo podporují a stupňují to, co lze bez nadsázky nazvat zradou na dívkách a ženách.

Stát je povinen udržovati, podporovati a hájiti jako nejdražší dědictví rytířský smysl pro úctu k ženě a dívce a důstojnost dívky a ženy. To je these přirozené morálky, to je these křesťanství.

Žena patří na prvním místě do domácnosti. Je na místě též tam, kde ji volají utrpení, soucit, bolest, nevinnost a slabost, všude, kde je stále potřebí jemnosti a vyzkoušené lásky.

Žena otrokyně, žena stroj, žena obchodní věc, která se dá přenášet sem tam — to nikdy a nikdy! Nemůže vázat ve svědomí žádný zákon, jenž

neuznává posláním ženy, dívky, matky a manželky! Žádný důvod neplatí proti skutečnosti, že žena je lidská osoba, jež má odpovědnost a práva, a že její slabost zvyšuje její důstojnost, a bylo by hanbou mužů činit si z ní po libosti otrokyni. Jsou hodnoty života, hodnoty civilisace — k nim patří úcta k ženě a důstojnost ženy — jež třeba hájit stůj co stůj, jinak ztrácí život všechn smysl.

Maria Panno, chraň ženy a dívky, chraň všechny ženy a všechny dívky!

D

8—31

SEVERIN JAN: Vila Faustina. Pásmo lidských osudů. Kresby Stan. Kolíbala. Nakl. Vyšehrad v Praze 1947. 8°. Str. 424—3. Cena 126 Kčs, váz. 146 Kčs.

Ve formě dobře vyprávěných vzpomínek na svůj několikaletý pobyt v Terstu těsně před první svět. válkou kreslí autor velmi plasticky a životně řadu mužských, ženských i dětských postav, pohybujících se v blízkosti jeho dočasného bydliště, v zahradníkově domku u vily Faustiny. Jsou to lidé několika národností a jejich pestré, mnohdy opravdu velmi lidské osudy, obratně proplétané celou knihou, jsou často laděny silně romanticky. — Kat. čtenář nerad ovšem vidí i v hovorové řeči nevkusnou zkomoleninu „Pámbu“ (74), vloženou zde ostatně bezdůvodně do úst ital. vypravovatele. E. M.

MM

SLAVÍK JAN: Vznik českého národa. I. Národ v době družinné. — Nakl. Pokrok v Praze 1946. Stran 212. Cena brož. 75 Kčs.

Sociologicky podložený obraz vznikajícího národa v nejstarší době. Ukazuje, jak národní vědomí, vytvořivší se u malé vrstvy, rozrůstalo se do kruhů stále širších. Psáno velmi přístupně, bohužel zřetelně protikřesťansky. Stačí několik citátů: „Církev podepřela panství vyšší vrstvy učení, že vládní moc pochází od Boha. Zjednala tím panovníkům a šlechtě ohromnou, nikdy nevidanou autoritu... Největší oporou vládnoucí vrstvy stalo se křesťanské učení o odměně a trestu po smrti. Poddaní... byli udržováni v poslušnosti učení o věčných trestech za hříchy, k nimž patřila rebelie proti vrchnosti od Boha dané.“ (Str. 112.) B. Smékal

X

8—31

TROJAN, JOSEF: Hoši z nábreží. Román. Vyd. Družst. práce v Praze 1947. 8°. Str. 373—1. Cena pro členy 47 Kčs, váz. 65 Kčs.

Zřejmě dle vlastních vzpomínek líčí autor život mladé pražské generace z vltavského nábreží v období mezi dvěma válkami. Obraz velmi pochmurný, vyjádřený heslem hlavního hrdiny-studenta: „Chci žrát všechno, čemu se říká život“ a obdobným programem jeho dívčí partnerky: „Svět byl stvořen pro nás; co urveme, budeme mít“ (244). A tak jádrem románu je podrobné líčení bezuzdné sex. promiskuity v tramských chatách i praž. barech, zlodějské činnosti boháčova syna, vydělávajícího si tak na hýření, a konečně mnoho úvah o tom, zda stojí za to žít, o smutku nad „zbabraným mládím“ atd. Po tom všem několik závěrečných myšlenek o naději v příchod nového lepšího života zní příliš uměle a málo přesvědčivě. E. M.

—

629.113

TŮMA, A.: Motocykl od A do Z. Nakl. J. Hokr, Praha. 1947. 8°. Stran 280. 350 ilustr. Cena 48 Kčs. Knižnice: Technické a dílenské příručky.

Lehce srozumitelná příručka pojednává o konstrukci motocyklu, o jízdě, udržování a opravách. Úprava pěkná.

X

8—31

VRBA, JAN: Madlenka z Pece. Románek. 12 barevných příloh a mnoho kreseb Fr. Vrobela v textu. Nakl. Unie 1947. 8°. Str. 200. Cena 135 Kčs, váz. 170 Kčs.

Erotický příběh mladistvé chodské vyšívачky a krajčářky, jež z lásky ke svému umění a kraji odmítne nabízené manželství s mysliveckým mládencem, otcem svého dítěte. Její smyslové probuzení je líčeno sice bez naturalist. podrobností, ale s omluvou a okrašlováním hříchu. E. M.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebrati samostatně, ať ji objedná v Exercičním domě ve Frýdku. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

S

8—93

AUTRATOVÁ-ULIČNÁ LÍDA: Sluníčko jde světem. Ilustr. Frant. Doubrava. Jako 3. sv. „Milé edice dětské“, kterou řídí Rud. Lužík, vydalo nakl. Ant. Dědourek v Třeběchovicích p. O. r. 1946. 22×30. Str. 42. 1. vydání. Váz. 93 Kčs.

Cyklus 7 poetických vyprávění o slunci a jeho pouti, o blahodárných účincích jeho tepla a světla vytvořily matčiny odpovědi na zvědavé otázky synka Radovánka, kde spí v noci sluníčko, kam odlétají vlaštovky, co je moře a podobně. V těchto příbězích z oživené přírody, zpestřených pohádkami a snovými dobrodružstvími, rozšiřuje se nenápadně dětský obzor líčením cizích krajů a neznámých tvorů, vede nenuceně a samozřejmě k dobrému soužití s nimi, k pomoci bližnímu, otvírá se jeho smysl pro krásu. Knížka básnického kouzla vyniká novostí invence i pěkných obrazů, vysokou úrovní vypravěčského umění.

Škoda, že všechny ilustrace nejsou stejně zdařilé, zejména obrázek lva (str. 25), mořských ptáků (20), mořských hlubin (16).

Pro děti od 7 let.

Vej.

M

8—93

BOJAR PAVEL: Radost. Dětem, hlavně klukům napsal P. Bojar, namaloval Miloslav Troup. 1946. 1. sv. Milé edice dětské, kterou řídí Rudolf Lužík, vydalo nakl. Antonín Dědourek v Třeběchovicích p. Orebem. 21×31. Nečíslováno.

Pěkně vypravená knížka sleduje veršováním okruh zkušeností a zájmů velkoměstského dítěte, zejména chlapce, ať jsou to dojmy ze života na ulici jako tramvaj, popelářský vůz, telefonní budka, letec, kuziště, nebo cestování, prázdniny na venkově, výlet; na několika místech ozývá se i sociální nota (Dělnický vlak, Ukolébavka dělnické mámy). Je to pokus o novou dětskou poesii, který zatím nedosáhl dobré

úrovně, namnoze jsou to pouhé rýmováčky, jejichž rýmy klopytají jako: za to — stověžatou, ráno — vstanou, tráva — vstávat, k jedné — sednem, atd. Ani všechny obrázky nemají stejnou hodnotu, některé skresleny.

Pro děti městské od 7 let. Em. Vej.

S

8—34

FILIP JAN: U Jezulátka. Povídky. II. vyd. Družstevní nakladatelství v Hradci Králové 1943. Str. 74—VI, cena 15 Kč.

Eucharisticky laděné drobné čtyři povídky pro nejmenší děti. Náměty, někdy dětsky naivní, jsou podány s pravou uměleckou jemností, opravdovostí a poutavostí. Hluboké pravdy víry jsou mistrovsky zpřístupněny dětské duši. Jen sem tam některé příliš literární slovo bude dítěti sotva srozumitelné. Zvláště to platí o poslední rytmické modlitbě k pražskému Jezulátku: „Z místa, kde prostory mizejí, a z doby, v níž nevládne čas, vešlo jsi do malé chaloupky, která se nazývá Země. U stolu ze dřeva pozemských žádostí seděly národy světa...“ drš

S

8—3

HOŘKÁ, LUDMILA: Doma. Nakladatelství Vyšehrad 1947, vyd. II. Obrázky nakreslil Jar. Víšo. Str. 235—V. Cena brož. Kčs 75.—, váz. Kčs 95.—.

Velmi sčtlá, neučená dcera hostinského podává prostým, neumělkovaným způsobem zážitky svého dětství ve slezské vesnici. Osudy a city dívčího srdce jsou jen nitkou v pásnu života celé vsi. Její vzpomínky jsou taková kronika slezské vesnice na začátku tohoto století, kronika jejích radostí i smutků, ctností i hříchů, krásných lidových zvyků i všelijakých zlořádů. Prostá lidová filosofie ve formě poznámek k událostem dává knize náležitou mravní výši a opravdovost. Četbou knihy se ocítáte na roztomilé besedě v staroslezské chalupě mezi katolickým lidem.

HROCH, KAREL: *Dvacet balonků. Pěkné knihy pro mládež sv. 33.* Vydal Jan Laichter v Praze r. 1947. 56 kresbami, 4 barev. obrázky a barevnou obálkou doprovází Prokop Laichter. 21×30. Str. 96. Brož. Kčs 115.—, váz. Kčs 145.—.

Rozmilé pohádky z okruhu dětských zájmů nejen pobaví, ale též nenápadně vychovávají předváděním špatných následků lenosti nebo sobectví v pohádkovém rouše, ať je to příběh nepřející křivonosky nebo samolibého lístku jablonového či nespokojeného a vypínavého kleny, jenž nechce s ostatními stromy stát v jedné řadě; právě tak sugestivně líčí štěstí z dobroty, přejnosti, na př. v rozmarném nápadu o prstenu štěstí, o zaječím přání, soudu pošetilých zvířat nad sluncem. Fabulačně nejsou vždy původní, ale nikdy jim nechybí půvab pěkného vyprávění. Jedinou závadou jsou naturalistické kresby (nahota).

Pro děti od 7 let.

S

8—93

JANOUGH, JAROSLAV: *Pro čest a slávu. III. vyd. Kresby a obálka od Michaela Floriana. Vyšehrad r. 1947. Str. 196. 19×24. Brož. 117 Kčs.*

Známý a osvědčený autor knih pro mládež sáhl pro látku k tomuto románu do opomíjené doby obléhání Brna Švédy. Poutavě a plasticky líčí podle historických pramenů hrdinskou obranu města proti několikanásobné přesile. Do tohoto prostředí umístil dobrodružné příběhy mlynářského sirotka Jirky, který se dostane do švédského zajetí, odkud podává důležité zprávy veliteli Brna, posléze bojuje po jich boku. Po osvobození města vydává se na dobrodružnou pouť do Švedska, aby splnil slib českému emigrantovi. Šťastně se vrací domů a ujímá se živnosti po svém otci. Autor vykreslil skvělé typy hrdinů, čestných lidí, čerpajících odvahu z důvěry v Boha v obráncích Brna. Ale i Jirka je hrdinská postava, téhož ražení, vynikající bystrostí a odhodlaností. Poutavé vyprávění rušného děje seznamuje vhodně se společenskými poměry domácími i cizími, je naplněno mravními hodnotami. Kresby M. Floriana mají vysokou úroveň uměleckou. O hodnotě knihy

nejlépe svědčí 3. vydání během několika let.

Vřele doporučujeme pro mládež od 11 let, zvláště chlapce. Em. Vej.

S

27

JEŘÁBEK, P. VLADIMÍR, C. Ss. R.:

Člení o Paladiu země české. Vyšlo v nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně 1946. Vydání první, 11,5×16, str. 168, váz. 45 Kčs. Expeduje Exerciční dům ve Frýdku.

Popularně zpracovaná historická monografie zachycující děje nejen milostného obrazu staroboleslavského, zvaného Paladiem české země, ale i poutního místa St. Boleslaví vůbec. O původu obrazu přidržuje se autor teorie tradiční, jenž odnáší vznik obrazu až k sv. Cyrilu a Metodějovi a připouští, že v nynější své podobě pochází z 13.—14. století, třebaže někteří moderní historikové snaží se jeho původ zařadit do doby mnohem pozdější. Vyprávění autorovo je živé a poměrně dobře charakterisuje jednotlivá časová údobí. I když jde o zpracování populární a ne o dílo pragmatické historie založené na kritice pramenů, přece by bylo dobře, kdyby aspoň při důležitých věcech byl udán pramen. Při výčtu užité literatury postrádáme archivalie, jež téměř autorovi unikly a které by vrhly do dějů nemálo světla a dodaly jim živosti. Pravděpodobně z tohoto důvodu vznikla v díle jakási nesouměrnost, jež se projevuje mnohem bohatším zpracováním doby novější a nejnovější, k nimž vydatným zdrojem jest tisk a klášterní kronika, oproti době staré, kde studium archivalií by bylo vykonáno neocenitelné služby. — Knize by byly nesporně prospěly reprodukce staroboleslavských památek, zvl. těch, o nichž se děje v textu zmínka. Jen jediný obraz Paladia a to ještě s porušeným stočkem, zdá se nám příliš málo. Ani kostel, ani hlavní oltář, kde trůní Paladium, není zachycen o ostatním bohatství staroboleslavských památek ani nemluvě. Doufejme, že v příštím vydání bude tento nedostatek nahrazen. — Kdo se zajímá o děje nejstaršího českého poutního místa a jeho milostného obrazu, rád sáhne po této knize, která se snaží být dobrým průvodcem v pestré směsici jeho dějů a křivolaké vlnovce jeho vzestupu i sestupů.

JIROUŠKOVÁ, ANNA NORA: *Lucínka v rok na dědině*. Obálka a obrázky od národ. umělce L. Šalouna. Nakladatelství „Ars“, n. spr. v Jaroměři r. 1946. 1. vyd. Str. 142, 24×30,5. Váz. Kčs 195.—.

Námětem okouzující knížky pohádkové je originální příběh všetečného andílka Luciela, který zapomené na návrat do nebe po štědrovečerní nadílce. Je přijat za vlastního chudou rodinou dělnickou, jejíž synek Honzík přilne k němu celou oddaností chlapecké duše. Luciel-Lucínek se užívá znenáhla do života lidského dítěte, při čemž často jeho neznalost přivádí jej do humorných situací doma i ve škole a vůbec ve styku s lidmi. Je to však i při chudobě krásný a bohatý život ryzostí citu a dětským veselím. Autorka v básnickém pohledu odhaluje přitažlivost dobroty, i líbeznost ctnosti, kreslí svět prostých lidí, žijících v duchu křesťanských tradic. Chápání dětství a ryzost výrazu jsou další přednosti dílka, jehož krásu a hodnotu zvyšují hojné umělecké ilustrace mistra Šalouna. Pro děti od 6 let. Vej.

8—93

MARALÍK, MILAN: *Dětský kalendář*. Ilustr. Marcel Stecker. 2. sv. Milé edice dětské, naklad. Ant. Dědourek v Třebachovicích pod Orebem. 1. vyd. r. 1946. 16×22. Str. 84. Brož. 59 Kčs, váz. 84 Kčs.

Tematicky nepodává knížka nic nového v tomto básnickém popisu ročního koloběhu, jak jej sledují a prožívají 2 sourozenci chlapec a děvčátko. Náladové obrázky zachycují intimitu rodiny za zimních večerů, změny v přírodě, dětské radosti o pouti, dětském dnu, prožívání prázdnin na venkově, výpomoc při žních, návrat do školy, podzim, svátek mrtvých, příchod Mikuláše, vánoce, poslední den v roce. Skrovné pásma dějové zpestřují 2 pohádky sociální tendence. Formálně vyniká kniha jazykovou ryzostí, jasností výrazu i přiměřeností, upoutá dětskou lyrikou. Svátky jsou ovšem jen civilní, velikonoce se dokonce scvrkly na popis líhnutí kuřat, což nelze považovat za vkusné. Obrázky naprosto neuspokojují. — Pro děti od 8 let. Vej.

PLUHAŘOVÁ, MARTA: *S čistým štítem*. Dívčí román. Obálka podle návrhu F. Horníka. Za redakce Dr. J. Šnobra vydal G. Voleský v Praze, r. 1946. I. vyd. 15×20. Str. 200. Brož. Kčs 65.—, váz. 95.—.

Obrázek ze studentského života naznačuje cesty k úspěchu nadané dívky dobrého založení, jež rozvine svoji kreslířskou vložku pro dráhu uměleckou. Její partner, chudý hoch, s velkým úsilím se vydržoval na studiích, po nichž jako mladý nadšený učitel se ujímá osvětové a sociální práce v zapadlém horském kraji, podnítl ji k spolupráci na ušlechtilém díle. Sama svou vyrovnanou povahou přispěje k napravení pobloudilé družky i syna své bytné. V knize je více tendence než umění. Zejména chybí prohloubení psychologické kresby. Autorka předvádí též šablonovitý typ dívčí rozumového založení bez citového jako ve své „Princezně Dřevince“. Jinak obratné vypravování, jehož zaměření výchovné právě pro schematičnost typů mine se účinkem, je na újmu umělecké stránky. Protináboženská tendence v knize působí naivně v obhajobě lidí nábožensky indiferentních. Takový člověk, nazývaný bezbožník, je u vesnických lidí v opovržení. „Byť byl sebelepším člověkem, je posmíván a nenáviděn. Lidé se mu vyhýbají, a urážejí ho. Nenávidí ho a vidí v něm původce všeho zla. Je-li sucho, a neúroda, přijdou-li kroupy nebo kruté mrazy, vypukne-li dobytčí nákaza, příčinou jsou bezbožníci. Lidé věří, že kvůli nim posílá Bůh na svět neštěstí a pohromy.“ (39) Následuje obhajoba lidí, kteří chodí málo do kostela nebo vůbec nechodí, a jsou přece hodní lidé.

Jinde horlí kniha proti pověrám, mezi něž čítá i křížek na čelo před vážným rozhodnutím, což prý je lépe nahradit políbením. (193).

Sílu a vzlet, čerpaný z náboženských zdrojů, miní autorka nahradit planým horováním, nepřesvědčivými frázemi, jako na př.: „... hvězdy, neznámé světy. Můžeme si o nich myslit to nejkrásnější, můžeme se rozletět myšlenkami až k nim. I když nedoletíme, vzneseme se vysoko od země a vrátíme se na ni bohatí vnitřním životem. Silnější, abychom mohli pomáhati slabším.“ (165). Vej.

POLÁK, VLADIMÍR: *Horníčkové z Beskyd*. Kresby Mirosl. Fridrycha. Vydal Klub Kounicových kolejí v Brně r. 1946. Formát 4°, str. 44. Brož. 40 Kčs, váz. 55 Kčs.

Pohádková dobrodružství rodiny skřítků Horníčků, jejichž synkové si musí statečnými činy zasloužit, aby byli přijati jako učňové do hornické práce. Jde o zajímavé kousky drobných hrdinů, jako na př. záchranu žab před zmijí, vysvobození nejmladšího bratra Ferdy, uneseného vranou a pod. Výchovná tendence nenápadně vyplývá z děje i situací. Zábavné příběhy pěkně podané doplňují vtipné kresby. Pro věk od 8 let.

X

8—93

SEDLMAYEROVÁ, ANNA: *Juk. Pásmo vzpomínek na dětská přátelství*. S kresbami Jana Hladíka. 1. vyd. Česká graf. Unie a. s. 1946. 68. sv. knihovny Nové obzory (řídí Jos. Spilka). 20×26. Str. 128. Brožov. 120 Kčs.

V retrospektivních obrázcích ožívají milé postavy autorčina šťastného dětství, prožitého na srdci přírody v myslivně. Jsou to rysy dětských kamarádů, spolužáků, učitelů a jiných dospělých lidí vesměs výstižně podané v typických vlastnostech. Nejzdařilejší však jsou podoby zvířecích přátel, mezi nimiž první místo zaujímají: nadaný a věrný jezevčík Juk i jeho matka Lédy. V řadě zajímavých příběhů vypravuje se o intimním poměru člověka ke zvířeti bez sentimentality a skreslování, s dojmavou vroucností citu a jemným humorem. Vcelku roztomilá kniha citové hloubky, svěžesti a pravdivosti vyniká i uměním fabulace a výrazu, jímž si čtenáře podmaňuje. Škoda, že pro mládež je nevhodná kapitola o vlivu učitele volnomyšlenkáře, „moderního člověka, který se naprosto nehodil do pobožně zastaralé vesničky, ...“ který „podrýpal v nás mnohé, co do nás zasil p. farář. To nás děti osvobozovalo trochu od věčného strachu z pekla.“ (48). „Přesvědčoval děti, že pozdrav „Dobrý den“ je hezčí než „Pochválen“.

Přitom se jevil autorce jako ideál učitele. Vej.

VANĚK, FRANT. B.: *Vlaštovky se vrací*. (Kniha pamětí.) Kresba obálky L. Rambovské. Vydal a vytiskl Československý kompas v Praze, 1946. První vydání, 17×24, str. 208, cena brož. 106 Kčs, váz. 132 Kčs.

Kniha nezapomenutelného pelhřimovského preláta, umučeného v Dachau, známého české obci čtenářské dvěma skvělými beletristickými pracemi: Na krásné samotě a Na srdci, není obvyklou memoárovou literaturou. Vlaštovky jsou jen hrstkou jeho vzpomínek, tak jak se mu v jeho pokročilém věku vynořovaly, v nichž znovu prožil zajímavé epizody svého mládí, živě si evokoval styky s vynikajícími osobnostmi a zachytil bystrým postřehem a bezprostředními tahy jejich profily. Setkáváme se zde s představiteli českého umění (Březina, Bílek, Raf. Kubelík, Šejnost a j.) i representanty našeho veřejného a náboženského života, ale jeho péro zachytilo též četné profily prostých a odstrčených lidí tvrdé Vysočiny. Některé statě jsou prosyceny zdravým rubešovským humorem, jiné jsou meditativně vážné, blížíce se filosofickým essayím. Všude však vyzařuje autorova ušlechtilost srdce, duševní jeho noblesa, bystrý postřeh a hluboká životní zkušenost.

Při vysokém stáří autorově není divu, že paměť mu již někdy selhávala. Tak došlo v knize k některým anachronismům. V článku „Biskup Hůlka“ píše jak tento byl v r. 1926 v Pelhřimově na biřmování a dává mu rozmlouvat s tehdejší starostou Kulíkem a jeho náměstkou Brabečkou a Kalinou (jde zřejmě zde o biskupa Bártu) a o dvě strany dále (str. 40) v tomtéž článku uvádí, že biskup Hůlka zemřel 1920. Stejně nesprávně jest spojeno onemocnění kard. Kašpara s jeho cestou k papežské volbě, kde píše, že to byl prvý záchvat jeho nemoci a papež Pius XII. že mu nabídl svého osobního lékaře. Jak je známo, stalo se to při kardinálově cestě ad limina 1937 a papežem byl tehdy ještě Pius XI. — Dílo jest vyzdobeno četnými reprodukcemi, které velmi přibližují autora čtenáři a grafická jeho úprava jest velmi pečlivá. Po knize sáhnou rádi nejen přátelé a ctitelé autora Krásné samoty, ale možno ji doporučiti všem, kteří se zajímají o krásnou a ušlechtilou četbu, která skýtá zábavu i poučení.

M 8.09

BARTOŠ, F. M.: Rukopisy Královédvorský a Zelenohorský. V knižnici soudobých problémů Otázky a odpovědi, kterou řídí Jiří Síla, vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. 14×19. Stran 110, cena brož. 40 Kčs.

Bartošova práce informuje celkem věcně a umírněně o otázce Rukopisů. Vědecky nepřináší nic nového, opakuje jen starší důkazy o jejich podvrženosti a se značnou kombinační odvahou vykládá velice dopodrobna vznik Rukopisů. Co se týče hostýnského zázraku, přejímá Bartoš vývody Flajšhansovy, který klade vznik hostýnské tradice až do doby barokní, v čemž má sotva pravdu. B. Smékal

27 (92)

BARTŮNĚK, VÁCLAV Dr: Karel z Lamberka, arcibiskup pražský (Zvláštní otisk z Časopisu Společnosti přátel starožitností, 1943—1945; Praha 1947).

Týž, Stručné dějiny zrušeného kostela sv. Michala v Praze I. (Zvláštní otisk časopisu Rodokmen, Praha 1946, stran 48.)

Pilný badatel v náboženských dějinách arcidiecése pražské v drobných monografických zpracováních sbírá pečlivě materiál k dalším obsáhlejší studiím. V první práci ukazuje, jak v době vrcholících náboženských konfliktů po význačné postavě Zbyňka Berky z Dubé dosahuje stolce sv. Vojtěcha z milosti císařovy nezkušený a neprůbojný děkan pasovské katedrální kapituly Karel z Lamberka. Přinesl si se sebou živelnou touhu co nejrychleji nabýt přehledu o náboženské situaci v Čechách, zavést pořádek v nejbližším svém okolí a získat visitační fakulty i pro exemptní kláštery, aby re-

formní hnutí mohlo zapustit kořeny v celé arcidiecési. Ale výtka — často předhazovaná —, že jest cizincem dosazeným jenom z přízně císařovy, nedostatek energického rozhodování v osudových chvílích zvýšené aktivity nekatolíků, nepřímá účast na vpádu pasovských, podlamovaly jeho síly, zhoršovaly jeho neduh tělesný a duševní, až jej zlomily úplně jmenováním mu nepřátelského koadjutora v osobě premonstráta Lohelia. Studie vynikající přesnou akribií je mistrně vsazena do spádu událostí, jak domácích, tak i evropských s vzácným vystopováním vlivu papežské kurie použitím dosud neznámého materiálu. Kladem práce také je, že rozbořem soukromých listů arcibiskupových snaží se autor vnést jasný vhled do jeho života i povahy.

V druhé své studii věnuje pozornost nejpamátnější staroměstské svatyni — kostelu sv. Michala — známému dnes chodcům jako skladiště papírnické tovarny. A přece jde o kostel, kterému v předhusitském myšlenkovém kvasu dějiny přidělily tak význačnou úlohu. Vždyť tam můžeme sledovat počátky husitské myšlenky v disputacích mistra Jana Husa s tehdejšími faráři Bernardem a některými mistry od r. 1399, v nichž Hus hájil Viklefa. Tam také již r. 1414 se začala svátost oltární podávati podobojí, neboť tam působili jako faráři význační husitští pracovníci — i když velmi umírnění a radikály jako Korandou a Janem Želivským nenávidění a pronásledovaní — Křišťan z Prachatic a Petr z Mladenovic. Kostel se svým okolím znovu převzal značně důležitou nábožensko-kulturní funkci v době protireformační, kdy se stal působištěm nejprve italských a později domácích řeholníků z řádu servitů při něm sídlících. Jeho další působnost byla přerušena dekretem Josefa II. z 23. června 1786, kdy klášter byl zrušen, odsvěcen a přeměněn nejdříve ve skladiště petroleje a později ve skladiště papírnického závodu. Dějiny jsou vhodně doplněny seznamem farářů od r. 1311. Zemek

BAUM, JIŘÍ Dr: *Stepí a pralesm.* S vlastními snímky autorovými. K tisku připravena 1939, vydána 1945, v nakladat. Vesmír v Praze VII. Vytiskla Průmyslová tiskárna. 17×24, 272 stran. Cena brož. 148 Kčs.

Posmrtné dílo dra Jiřího Bauma, vydané v pečlivé úpravě na křídovém papíře s četnými snímky tropických zvířat, zaujme především všechny milovníky přírody. Není to líčení napínavých dobrodružství, ale jsou to, řekl bych, jakési životopisy tropických zvířat, jejichž způsobu života, vztahu k lidem i dějinám si autor všiml.

—aka

DMV

8—31

CALMA, MARIE: *Za cílem.* Román. Obálku a úpravu navrhl Jaroslav Šváb. Vydali nakladatelé Kvasnička a Hampl v Praze v roce 1946. 13×21, stran 338, cena brož. 110 Kčs, váz. 135 Kčs.

Zatím co náš národ je téměř zaplavován nejhnusnější „literaturou“, působí četba této knihy jako procházka utěšenou oasou. Je to kniha celkem ušlechtilá, aspoň po stránce čistě lidské, i když katolík bude mít několik výhrad k některým místům knihy, ale celková tendence knihy je dobrá. Autorka v knize líčí ušlechtilou postavu vesnické dívky, jež si vytkla za cíl stát se lékařkou v zastrčené hornické vesničce. Krom této hlavní myšlenky, o jejíž uskutečnění třeba vést boj, snaží se spisovatelka řešit ještě jiný problém: přátelství mezi mužem a ženou. — Ovšem tento problém neřeší úplně uspokojivě a též na některých místech se projevuje jakési zbožňování přírody nebo i osob. Jen pro dospělé čtenáře.

P. F. R.

ČIHÁK, VÁCLAV Dr: *Filosofie dějin hudby.* V graf. úpravě Karla Dyrinka, nakl. Vladimír Žikeš, Praha 1946. Cena brož. 90 Kčs.

Kniha má tytéž vady a nedostatky jako před delší dobou vydaná práce téhož autora o methodice hudební výchovy. Jistě by bylo velmi lákavé nalézt souvislost mezi vývojem filosofických soustav a mezi vývojem umění hudebního. Správně však praví bystrý

historik G. Černušák, že by směl „k takové práci přistoupiti autor dokonale ovládající oba světy a nadaný pronikavou schopností synthetického pohledu“. V našem případě není tu ani jedné ani druhé podmínky. Domnívám se, že nejzákladnějším požadavkem pro každé umělecké i vědecké dílo je dokonalá věcná správnost a přesná formulace všech fakt a poznatků. A to právě knize Čihákově chybí. Je zde mnoho věcných omylů a nepřesně formulovaných poznatků. Namátkou uvádím několik dat, jichž počet by se dal značně rozšířit.

Charakteristika významu vynikajících skladatelů je často nesprávná, nejednou není ani významný zjev uveden. Na př. mezi českými theoretiky je vynechán Fr. Zdeněk Skuherský, jehož harmonie a celá hud. theorie vzbudila své doby pozornost celého hudebně vědeckého světa. Ze starších našich theoretiků vůbec chybí Jos. Leopold Zvonář, Frant. Blažek a Jos. Foerster st. Při výčtu intonačních method pěveckých je charakterisována toliko Battkeova methoda jako „tonální“, ačkoli většina těchto method, zvláště pak methoda Tonic-solfa je rovněž methodou tonální, z níž ostatně Battke hlavně čerpal. České metody tohoto druhu (na př. methodu Hromádkovu a j.) neuvádí kniha vůbec. Ale i jiné závažné nepřesnosti jsou zde. Smetanovy mužské sbory jsou odbyty jako vedlejší obor mistrový činnosti. Význam Antonína Dvořáka je pojat zcela v duchu starých a dnes už dávno překonaných názorů školy Hostinského. Písně Dvořákovy jsou prý špatně deklamovány, ačkoli na př. „Biblické písně“, jež mají obrovský význam umělecký a jimiž se nemůže pochlubit hudební literatura žádného národa, jsou deklamovány mistrně. Ostatně deklamační poklesky, jimž se nevyhne žádný skladatel, jsou vyváženy úžasnou hodnotou hudebního obsahu. — Dvořákovy opery jsou v celku odsouzeny, jen „Rusalka“ prý je oblíbena pro svůj pohádkový námet. Dvořákova slavná symfonie se nemá nazývat nestvůrným názvem „novosvětská“, nýbrž přesným označením „Z nového světa“. — Zdeněk Fibich je pojat zase v dřívějším smyslu, ačkoli dnes se díváme na jeho životní odkaz poněkud jinak než dříve. — Ruský skladatel romancí se nejmenuje Verlamov (i

v rejstříku je tento nesprávný název), nýbrž *Varlaamov*. V předmluvě praví autor, „že hudební díla jsou sice hudebním projevem určitého skladatele“, ale tato kniha chce vysvětliti „vztah příslušného myšlenkového období, v němž onen skladatel žil a pod jakým vlivem celkového myšlenkového proudu a jím vytvořeného světového názoru vytvořil své dílo.“ Tomu lze rozuměti jediné tak, že umění doby vyjadřuje také celkové myšlení lidstva každé epochy. Jinak tvořila a myslila doba románská, gotická, jinak doba renesanční, baroková atd. V díle Čihákově najdeme řadu údajů o gregoriánském chorálu, ale marně hledáme ocenění tohoto základu všeho hudebního umění po stránce náboženské a ethické. Rovněž tak vokální polyfonie G. Pierluigi da Palestrina a její význam pro duchovní vývoj tehdejšího člověka není v díle s tohoto hlediska oceněna. (Jméno Palestrina je důsledně špatně psáno (Palaestrina), právě tak jako Braun místo Graun a j.). O lidové písni duchovní jsou zde letmé zmínky i o písni světské, ale syntetické ocenění lidové písně, která je přece okénkem do lidské duše v každém dějinném období, v práci Čihákově chybí.

Jako laik nemohu posouditi, pokud jsou v díle Čihákově interpretovány základní myšlenky jednotlivých filosofických směrů a také si netroufám oceniti tuto práci s hlediska theologického, avšak s dobrým svědomím mohu vysloviti názor, že V. Čiháková „Filosofie dějin hudby“ je po stránce hudební a pedagogické dílem nezdařilým. Ad. Cm.

X 8—31

CULLERSOVÁ, Mc CARSON: *Srdce je smutný lovec*. Román. Z originálu přeložila Zdeňka Wattersonová. V knižnici Příliv, kterou řídí Václav Běhounek, vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. 13×21. Stran 350, cena brož. 84 Kčs, váz. 110 Kčs.

Kniha dle plánů nakladatelských má nám ukázat Ameriku s druhé strany, ne romanticky viděné. Má na to právo, ale spisovatel má především povinnost podávat pravdu a umět s pravdou hospodařit, to je zajisté nejpřed-

nější požadavek uměleckého díla. I kdyby autor popisoval věc skutečně pravdivě, ale jednostranně, příliš vtíravě vnucuje čtenářům své přesvědčení, pak zajisté každý bude s námi zajedno: takový spisovatel ať nechá skládání románů, ale ať raději píše přímo politické traktáty. Tato kniha se dopouští podobných omylů. Kdyby byl autor napsal traktát o velikosti Karla Marxe a ne tento román, byl by udělal mnohem lépe. Tedy tuto knihu zamítáme ne s jednostranného křesťanského hlediska, ale s hlediska čistě uměleckého. Jinak kniha obsahuje hoto-
vové blasfemie, a žasneme, že nadstrannické nakladatelství může předkládat svým čtenářům knihu urážející city křesťana (str. 154, 183, 189). Je to kniha nejen tendenční politicky, ale kniha oplzlá! Divíme se, že na takové knihy papír je, ale na potřebnější věci není!

P. F. R.

NM

8—93

DALE, NORMAN: *Nebezpečný poklad*. Román pro chlapce. Z anglického originálu přeložil Josef Schwarz. Obálku a obrázky nakreslil Josef Bidlo. Vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. F. 16×23, stran 120, cena brož. 70 Kčs, váz. 95 Kčs.

Kniha má určité přednosti. Autor dovede mluvit skutečně klukovsky, nezdržuje se dlouhým popisem nebo líčením, ale dává svému vyprávění rychlý spád. A pak píše též o věcech, jež jsou předmětem klukovských zájmů: stopování a podobně. Obsah celého románu se může vyjádřit jednou větou: hoši hledají poklad ve zříceninách starého opatství. Neopakují nějakou obchodní frázi, jestliže prohlašují, že kniha je tak dětsky napínavá, že si ji chlapci přečtou na jedno posezení. Ovšem nějaké umělecké ceny kniha nemá ani po stránce výrazové, invenční nebo kompoziční i tendence knihy je čistě přirozeně ethická bez jakýchkoliv náboženských motivů, ba spíš najdete v knize dvě nepatrné narážky na mnichy. I řeč, hlavně v překladu mohla být ušlechtilejší, ano klukovská, ale přece ne zase taková, aby se kazil český jazyk pražskou hantýrkou. Velikou předností, pro kterou kniha získá tolik čtenářů, je rozhodně stručnost — žádné dlouhé líčení a vykládání, ale děj.

P. F. R.

DUBŇANSKÁ, BOHUMILA: *Kalužové*. Román. Frontispice a kresba na obálce L. Knoblochové-Brabcové. Grafická úprava Jaroslava Švába. Vydali nakladatelé Kvasnička a Hampl v Praze 1947. F. 13×21, stran 384, cena brož. 110 Kčs, váz. 135 Kčs.

Autorka široce epickým způsobem vypráví o pohnutých, dramatických událostech na selské usedlosti na Moravském Slovácku. Nálada knihy je baladická. Proti mínění reklamního posudku přirovnali bychom knihu spíše ruralistovi Norovi, třebaž reklama se brání „Výtkám z ruralismu“, než oblíbeným spisům Raisovým. Zdá se nám záměrným líčení lakotné selky jako pobožňůstkářky. I když je možné, že se takové smutné události přiházejí na slovácké dědině, jak je líčí autorka, tážeme se, proč proti temné postavě „zbožné“ lakotnice nevyličila též postavu světlou — též zbožnou, když o takové není nouze. Proč se jako dobrý člověk líčí ten, kdo nechodí do kostela a v neděli pracuje, kdežto zbožní nemají srdce? Pro širší čtenářskou obec nelze tuto knihu doporučit.

M

1

EISNER, PAVEL: *Mytus XX. století*. Alfred Rosenberg a jeho dílo. Sbírka Za vzděláním, knížky pro každého. Řada II., svazek 8/146/. Řídí univ. prof. Dr Karel Krejčí. Vydal Jos. R. Vilímek v Praze roku 1947. Vydání první. F. 14×19, stran 72, cena brož. 29 Kčs.

Dle našeho zdání nemusel autor věnovat takovou pozornost Rosenbergovu životopisu, ale zato mohl raději důkladněji rozebrat Mythus XX. století. Autor uznává sám, že něco podobného není v takovém dílku a není též potřebné pro samozřejmou absurdnost tvrzení Rosenbergových. Autor tedy nerozebírá sám kriticky toto základní dílo moderního západního novopohanství, ale spíše tu a tam fukne a opírá se o vývody jiných kritiků. Kniha je poučná především tím, že autor ukazuje protikřesťanskou tendenci knihy Rosenbergovy a uvádí, jak k řádění Rosenbergovu nemlčeli ani katoličtí ani protestantští theologové. Nelíbí se nám však, ba velmi urážlivě se nás dotklo několik vět na stránce 53, kde kříž Spartakův a kříž Krista Pána „buřiče buřičů“ po-

važuje za dva pilíře mravnosti. Dobré pro první informaci.

8—1

HAVLÍČEK, BOROVSÝ K.: *Tyrolské elegie*. Ilustroval Josef Lada. Graficky upravil František Mašek. Text přehlédl a doslov napsal Miloslav Novotný. Vydal roku 1947 Jiří Chvojka v Havlíčkově Brodě. F. 17 krát 24, stran 46, cena brož. 45 Kčs.

V nedostatku moderní české satirické a humoristické literatury, která by dbala určitých norem slušnosti, rádi sáhne po těchto verších velikého českého vlastence! I když po stránce formální není to nějaký klenot literatury, přece vtip a humor zdravý autoru nescházal. Tím raději sáhne po této knize, která je doprovázena zdařilými ilustracemi Ladovými, poněvadž je k ní přidán doslov zkušeného badatele. Doporučujeme.

P. F. R.

X

8—31

WRIGHT, RICHARD: *Syn černého lidu*. Z amer. orig. přel. G. Černý. Nakl. Horizont (Ing. A. Miškovský) v Praze 1947. 8°. Str. 361—1. Cena 126 Kčs, váz. 154 Kčs.

Tendenční kriminální román amer. černošského spisovatele, v jehož trochu sensační úspěch možno věřit. Smutným hrdinou je tu černošský mladík z Chicaga, jenž náhodně zavraždil dceru svého bohatého zaměstnavatele a vzápětí i svou černošskou milenkou, je brzy dopaden a odsouzen k smrti. Hrůzný zločin a jeho stíhání líčí autor velmi podrobně, mnohdy až drasticky a odporně, všechny nechutné okolnosti pak znovu se probírají při soudním výsledku. Zde vložil spisovatel své názory a celou tendenci románu do úst žid. komunistického obhájce: vysvětluje černošskou zločinnost zděděnými divošskými pudy, zvl. pak pocity rasové méněcennosti a vědomím sociální nespravedlnosti. Snaží se také ukázat, že tu nepomohla nábož. výchova: matka vrahova je zbožná protestantka, ale syn ve vazbě vyznává nevěru a divoce odhání od sebe bílého pastora i černošského kazatele. Jedinou útěchou ke konci je mu komunist. obhájce a jiný komunist. předák. I v tom je zřejmá tendence románu, označeného na záložce za „symbolický“.

E. M.

BAAR, JINDŘICH Š.: *Maria*. Kniha mariánských chval. Jako I. svazek Homiletického díla J. Š. Baara pro tisk připravil a úvodní studií opatřil P. Jan Lebeda. Obálku provedl Alois Moravec. Graficky upravil Miloš Krejza pro nakladatele Boh. Rupp. První vydání L. P. 1947. Stran 234, cena brož. 81 Kčs.

Dovedl-li Baar být v mnohých případech výtečným beletristou, neznamená to, že jeho celé dílo — i beletrii, budeme přijímat bez výhrad. Dnes po 40 letech cítíme v kázáních B. jistou starobylost, jak ve způsobu podání látky, tak ve volbě některých výrazů. Někdy, jako by se autor-kazatel chtěl chlubit svou znalostí literatury, mnohdy některé krásné příklady a myšlenky rozvádí jen povrchně. Tím nechci říci, že by četba této knihy byla pro kazatele neúčinná. P. F. R. — Těžiště této knihy není ovšem na poli homiletickém, nýbrž v oblasti literární historie: pomáhá dokreslit — ve smyslu příznivém — portrét Baara-umělce.

drš

17

DACÍK, R. M.: *O přátelství*. Jako druhý svazek knihovny Studium vydal nakladatel Bohuslav Rupp v Praze II., Jindřišská ul. 23. 14×21, stran 44, cena brož. 28 Kčs.

Ačkoliv tato práce má být psychologickou studií, přece se čte velmi pěkně, jelikož není psána suše a nezáživně, ba místy se nám zdálo, jako by autor nešetřil slovy a polevoval příliš výlevům srdce na úkor rozumové jasnosti a přesnosti. Velmi šikovně a správně rozřešil autor otázku poměru přátelství muže a ženy, eventuelně kněze a ženy. Ovšem s názorem autorovým na tak zvané zvláštní přátelství nelze ve všem souhlasit. Zkušenost vychovatelů svědčí, kolik zla zvláště v ústavech vzniká z takových přátelství.

P. F.

GUNN, NEIL M.: *Ranní příliv*. Přel. M. Kolář. Nakl. družstvo Máje, Praha, 1947. Tisk J. Andreska vd., Praha. Stran 256—(IV), 15.5×22. Brož. 80 Kčs.

Trojdlílný příběh ze života rybářského chlapce z pobřežní skotské vesničky. První část vrcholí skvělým vyličením návratu rybářů k přístavu uprostřed nejhorší vichřice; v druhé je zase středem dobrodružství, jež prožije hoch s dospělejšími mladíky na tajném nočním lovu lososů; ve třetí je to kontrast mezi vášnivým výjevem mileneckým, jehož je hoch svědkem, a mezi bolestí a hrůzou z náhlého nebezpečného onemocnění matky.

Autorovo podání je velmi svěží, čisté, bezprostřední a přitom silné; přesto že v poslední části jde o choulostivý námět, dovedl jej zpracovat bez cynismu i bez sensualismu, čímž tvoří výjimku mezi moderními romanopisci. Je to ovšem četba pro dospělé čtenáře. To-liko na jednom místě, kde autor odbočil od náboženských úvah, mluví s cesty, byť v nejlepším úmyslu. („Čeho více můžeš požadovat od nás, ó Bože, který jsi neučený a nevědomý,“ praví na příklad autor na str. 243, aniž nám vysvětluje, jak došel k tomu kuriosnímu názoru o Boží nevědomosti. Snad chtěl jen říci, že Bůh nepotřebuje moudrosti získané a že jeho moudrost a vědění jsou zcela jiného rázu než moudrost a vědění lidské.)

940

HELMOLD, kněz Buzovský: *Slovanská kronika*. Přeložil Karel Vrátný. Graf. úpravu, obálku a vazbu navrhl Bř. Štorm. Vydal Vyšehrad, 1947. Str. 175—V, cena brož. 99 Kčs, váz. 122 Kčs.

Dějiny zápasů, pletich a kompromisů, jež se odehrávaly mezi Slovany polabskými (i Dány) a západními jejich sousedy od Karla Velikého až do r. 1172. Překlad Vrátného je úplný (proti Papáčkovu výboru z r. 1925) a je

opatřen stručnými, věcnými poznámkami. I formátem kronikářsky důstojným předčí toto vydání práci Papáčkovu. Škoda, že není připojena aspoň přibližná mapka, zakreslující polohu slovanských kmenů a jiná jmenovaná místa. drš

—

8—31

HILTON, JAMES: Příběh doktora Wassella. Přel. Lev. Mašín. Vydal „Kvadr“ v Praze 1946. Tisk Janata, Nový Bydžov. 140—(IV). 13.5×20.5 cm. Brož. 39 Kčs.

Románovou formou vyličený pravdivý příběh amerického lékaře, který je za druhé světové války přidělen raněným námořníkům na Javě jako spojovací důstojník v době, kdy se chystá japonská invaze, a jemuž se ve zmatku a nebezpečí této chvíle podaří přes všechny obtíže zachránit své svěřence a dopravit je na loď, jež je odveze do Austrálie.

Je to vyprávěno prostě a přirozeně, bez laciných efektů, se zdůrazněním morálních kvalit. Hodí se pro všechny dospělé čtenáře. tv.

SS

263.3

HLOUCH, JOSEF DR: Nedělní pobožnosti a křesťanská cvičení. Ideologie a praxe. Nakl. Exerciční dům Frýdek 1947, 15.5×22, str. 208, cena brož. 55 Kčs, váz. 85 Kčs.

Jest nespornou skutečností, že nedělní odpolední pobožnosti prožívají v našich krajích hlubokou krizi. V horlivějších místech jest nápadný úbytek návštěvníků, v krajích vlažnějších zejí prázdnotou.

O tomto smutném faktu rokovalo kněžstvo olomoucké arcidiecése na pastoračních konferencích již r. 1942. Úkaz sám i výsledky konferenci dotkly se hluboko vnímavé duše prof. pastorky Cyrilometodějské fakulty dra Josefa Hloucha a z jeho pera vytryskla tato kniha.

Kniha je rozdělena ve dvě části: ideologie str. 7—48, praxe str. 49—205. V první části promlouvá autor o významu dne nedělního a svátečního a hlubokým jeho pojetím vynáší nové pohledy na den Páně a důkladným theologickým zdůvodněním vymáhá novou úctu k němu. Závěr jeho vyznívá v úzkostné volání: „Světme celý den Páně!“ Bystrými postřehy analyzuje

dnešní smutný stav, snaží se vypátrat příčiny, udává předpoklady pro vzestup odpoledních pobožností a rýsuje novou jejich výstavbu, v níž hledí je uvést do vlivu liturgie i když jejich formy hájí proti přepjatému purismu. Udáním prostředku k povznesení odpoledních pobožností končí první část své knihy.

V druhé části praktické pojednává o 8 zdrojích odpoledních pobožností. Celkem narýsoval 96 programů různých forem těchto projevů lidové zbožnosti. Některé jsou známé, jiné jen místně užité, některé překvapují svou novostí a originalitou. Autor je si vědom, že není vše pro všechny — proto volí formy velmi různé, z nichž některé budou vhodné pro venkov, jiné pro město, některé jen pro kraje horlivé, jiné pro farnosti kde horlivosti ubylo.

Zvláštní péči věnoval v třetím díle křesťanskému cvičení, pro nějž navrhuje nové jméno „křesťanská nauka“. Je to první vážné zpracování tohoto důležitého předmětu v naší literatuře, kde důkladně se zabývá nejen jeho teorií ale i praktickým užitím.

Kniha je neobyčejně podnětná a měla by býti v rukou každého kněze. Návodů její uvedených ve skutek by znamenaly nový vzestup odpoledních pobožností, zvroucnění lidové zbožnosti a vrátily by dnu nedělnímu jeho posvátný ráz, o nějž je olupován. Myšlenky v knize obsažené jsou jasné, jako z křemene vykřesané, argumentace pádná a přesvědčivá, sloh ušlechtilý a průzračný. Je to opět jedna kniha, po níž můžeme s důvěrou sáhnout a jejíž obdobu bychom stěží našli v cizojazyčných literaturách.

SS

248.1

KUBEŠ, P. K. M. T. J.: Pod korouhví Kristovou. Rozjímání svatognáckých exercicií, obšírněji rozvedená a upravená pro klerus a inteligenci. Vydalo nakladatelství brněnské tiskárny v Brně roku 1947. Třetí rozšířené vydání. F. 9,5×16, stran 806, cena váz. 160 Kčs.

Mezi nejpraktičtější příručky pro kněze patří rozhodně díla Kubešova. Kniha obsahuje bohatý materiál — hlavně citáty — ke křesťanským cvičením, k apologetice, k nedělním promluvám, do studentských kroužků a podobně. Toto třetí vydání exerciční knihy Kubešovy je rozšířeno o tři ka-

pitoly. Jedna nová kapitola se zabývá palčivou otázkou utrpení (jeho smírná hodnota není však zdůrazněna!) a další nové dvě úctou mariánskou, takže doporučujeme i těm, kteří mají její první vydání. Třebas tyto přidané kapitoly neobsahují nějakých dalších příkladů, jsou zato bohaté na vtipné postřehy a velmi cenné. P.

S

269

SCHIKORA, P. RUDOLF C. Ss. R.: *Obnova farností misiem i.* Nakl. Exerciční dům, Frýdek, 1947, str. 84, cena s pastoračními pomůckami v pevném kartoně 45 Kčs.

Jest nespornou skutečností, že lidové misie mají vliv na udržení víry a náboženské horlivosti. Faktum toto lze si snadno ověřiti na místech, kde duchovní správce je dle předpisu Kodexu konají, opak toho zjistíme tam, kde tento předpis je opomíjen. Nevyzní však každá misie stejně. Aby se potkala s úspěchem, nutno ji dobře připravit a její ovoce další práci zajistiti. Praktický návod k tomu podává tento spis.

Podává návod, jak připravit misie, zasvěcuje do práce mezi misii a udává i prostředky, jak uchovati její výsledky. Aby usnadnil práci přetíženým duchovním správcům, podává současně 6 vypracovaných kázání a 1 úplnou katechesi jako přípravu na misie a 12 kázání po misii. Ke knize jsou přiloženy ukázky misijních pastoračních pomůcek a to: plakáty, modlitby a pobožnosti, letáky před i mezi misii a modlitební knížечky.

Knihy pro svou praktičnost a aktualnost by měla býti zařaděna do každé kněžské knihovny. Prokáže neocenitelné služby nejen mladým duchovním správcům, ale i starým a zkušeným, protože jim ukáže nejednu věc, která jejich pozornosti unikla.

SS

943.7

SMÉKAL, BEDŘICH: *Jak se dívati na české dějiny.* Nakl. Exerciční dům, Frýdek, 1947, str. 80, cena brož. 7 Kčs.

Při jednom Jiráskově výročí napsal známý žurnalista-historik, že zná-li český národ své dějiny, nezná je z Palackého a Pekaře, nýbrž z románů Jiráskových. Bohužel, vyřkl veliký kus pravdy. Proto názor většiny českého lidu na národní dějiny je skreslený,

jako jsou skreslené fabule různých historických románů. Nemálo k tomu ještě přispěly tendenčně zpracované školní učebnice, které jsou nezřídka v rozporu s historickou pravdou. Vykonal proto záslužný kus práce prof. B. Smékal v nevelkém spisku: „*Jak se dívati na české dějiny*“. V 11 kapitolkách řeší palčivé problémy našich dějin se vzácným klidem a objektivností. V živém sledu předkládá tok událostí, jak si je ověřilo nejnovější kritické historické bádání a čtenáři ponechává, aby sám vytvořil logické závěry. Stručný tento spisek měl by se dostat do rukou všech českých lidí a zvl. dospívající mládeže, aby si oprávil názory tendenčními učebnicemi jí vnucované.

×

92

SVOBODA, V.: W. H. Burns. 1946, str. 36, Kčs 4.—.

Týž: Lord Shaftesbury, křesť. lidumil a revolucionář, 1947, str. 43, Kčs 5.—.

Týž: R. M. M'Cheyne, 1947, str. 29, Kčs 4.—. Vyd. Česká biblická práce v Kutné Hoře.

Kazatelským neúnavně moralisujícím tónem podává V. Sv. stručně životopisy osobně šlechtitných a nábožensky horlivých protestantů anglických. Jest to nepřímá propaganda protestantismu. Do rukou katolíků nepatří. ob

SV

885

VODIČKA, TIMOTHEUS: *Stavitelé věží.* Liter. studie. Vinětu nakreslil Oto Stritzko, vyd. Marie Rosa Junová v Pasově L. P. 1947, cena 62 Kčs. Tiskl Al. Šašek ve Velkém Meziříčí, str. 122, 12,5×19.

Jde o spisovatele nikoliv podružné, kteří nedostavěli svou budovu, t. j. nedomyšlili nahozené problémy, nešli za Pravdou, kterou tušili a vycítovali, neb aspoň nesplnili požadavky, jež jsou základem pravého umění: „proniknout k nejhlubšímu smyslu věcí, řídit se svou zkušeností do všech důsledků — hlavně však dbát správného umístění věcí v celkovém řádu (17). Řád skutečnosti je vždycky obsáhlejší a plnější než řád umění; ani nejvyšší výraz analogie v řádu umění nemůže přesáhnout vrcholnou analogii bytí, jež zobrazuje samého Stvořitele. Naopak nejvyšších výbojů může dosáhnout umění jen tím,

že se stane věrným zrcadlem této analogie — obrazem Obrazu. — Umění je něco zcela pozitivního; ale klad nemůže existovat jako rovnomocnina záporu, ano klad musí mít převahu nad zápor, aby byl vůbec kladem.“ (19).

Správnost těchto axiomat je nesporná, a proto tam, kde se jimi spisovatelé neřídili, kde je úmyslně přehlíželi neb zamítli, a to hlavně pro jejich ethickou závaznost, jejich důsledky, nutně, byť ne vždy okamžitě, ztroskotali.

T. Vodička to též jasně a nezaujatě — třeba proti převládajícímu mínění opačnému — prokazuje na díle V. Vančury, K. Čapka, bratří Čapků, na poesii Halasové, Egonu Hostovském, hist. románu K. Schulze, a na konec přidává 2 vzácné kapitoly „Problém české prózy“ a „Pravý a nepravý epický styl.“

Každou studii, dokonale logicky promyšlenou a slohově vybroušenou předchází kratinký, ale mistrný úvod s několika všeobecně platnými — i když ne vždycky uznávanými thesemi, s nimiž pak T. Vodička srovnává díla jednotlivých spisovatelů a ukazuje na příkladech, kde se odchýlili od pravé cesty a s jakými následky. Jeho vývody by měl uvážít nejen každý kritik, který chce být solidním a opravdovým, nýbrž i každý spisovatel. ot

M

8—93

VOŘÍŠKOVÁ, MÁŇA: Jiřinka poručík. Cikánečka Zuzka. Nakl. Máj. Bez data vydání. 14×20,5, 68 str.

Obě povídky jsou kýče, z nichž první zkonstruována podle „Malého lorda“, jenže s dívčí hrdinkou. Je to půvabné a chytré děvčátko Jiřinka, jež ztratí oba rodiče při plavbě na moři. U svého děda, vysokého britského důstojníka, odhalí vyzvědače, jenž zamýšlel unést i její tetu. Za své zásluhy je Jiřinka odměněna vojenským vyznamenáním.

V 2. povídce z cikánského prostředí vyznamená se cikánské děvče Zuzka, jež z lásky k truchlící sestře se vydá do světa vyhledat jejího nápadníka, který tou dobou vynikl svými výkony ve filmu. Řadou šťastných náhod se dostane až k hledanému Lájošovi a vrátí se s ním do tábora. Slaví se pak pravá cikánská svatba, jež se filmuje, ale Lájoš dá přednost životu cikánskému před kariérou filmového umělce. Tato limonáda bez uměleckých nároků

idealizuje cikánský život v protikladu k civilisaci. Obrázky vzaté z filmových snímků, nepřiléhají přesně k ději. Nenáročným čtenářkám od 10 let se snad zalíbí dobrodružné příběhy, jež však kazí vkus i matou mravní pojmy. (Rodiče Jiřinky oba obětavě nasazují život pro jiné, nepamatují na povinnost k vlastní dcerce.) Em. V.

—

8—93

WENIG, JAN: Jiřík Borkovec ze Zálezla. Ilustr. Adolf Wenig. Naklad. J. Tožička. 1943. Str. 207, formát 4°. Brož. 130 Kčs.

Historický román uvádí čtenáře do prostředí měšťanského v Rudolfově době. Titulní postava, šlechtický sirotek, octne se v domě zamožného strýce v Praze, odkud jej na čas vypudí epidemie moru. V domě strýcově poznává zajímavé osobnosti, na př. učeného alchymistu, který je úkladně zavražděn. Jiřík přispěje k odhalení vraha. Po různých zkušenostech a zážitcích setkává se se zmizelým otcem, který se šťastně navrátil z tureckého zajetí. Zajímavé a barvitě obrazy z kulturní historie jsou oživeny ukázkami historických pověstí i pověr, jež předvádí zkušený a obratný vypravěč, místy i dramaticky, vyvolávají živé představy zašlých dob. Dobře zaměřená kniha upoutá dějem i formou, při čemž nenápadně vzdělává. Kresby nijak nevyčníkají.

Pro mládež od 12 let, zejména chlapce. Vej.

Naše značky:

— kniha dobrá.

S knihu doporučujeme.

SS knihu vřele doporučujeme.

N jen pro pobavení nenáročných čtenářů.

V pro vzdělané čtenáře.

D pro dospělé (může mládež pohoršiti).

M v knize jsou malé nesprávnosti.

MM mnoho nesprávností.

X odmítáme.

XX na indexu zakázaných knih.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebrati samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

O knihách

PŘÍLOHA ČASOPISU
„DOBŘÝ PASTÝŘ“
r. 1947

X 8—31

JOHNSSEN, ARNE: Před zítřkem. Román, který z norštiny přeložila prof. Vlasta Jeníková. Vyšlo jako 4. svazek Knihovny krásné prózy, kterou řídí Josef Brož. První vydání s obálkou prof. Jaroslava Fišera vydal na jaře 1947 B. Stýblo v Praze. F. 15×21, stran 164, cena brož. 54 Kčs, váz. 84 Kčs.

Podivná komposice, chorobná smyslnost. Kniha skutečnosti bez světla, jednostranným vyličením temné skutečnosti mohla by povrátit morálku těch, které ještě neklesly. Nelze doporučit.

P. F. R.

— N 8—94

KARNÍK, JAN: Soumrak rodu Jamborova. Kronika. Obálku navrhl F. Bílkovský. Vydalo nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně roku 1947. Vydání druhé. F. 13×21. Stran 162, cena brož. 60 Kčs.

Známý básník a spisovatel líčí nám v této kronice baladický příběh o tragickém konci rodiny, která jako by byla posedlá démonem lakoty. Do lidových knihoven doporučujeme.

778.5

KUČERA, JAN: Kniha o filmu. Nákladem Čsl. filmového nakladatelství. Stran 222; cena brož. 130 Kčs.

Autor, který vychází ze zkušenosti, sleduje v jednotlivých kapitolách knihy krok za krokem zrod kinematografického díla od natáčení přes střih až k promítání v kinu. Zkoumá pečlivě každý prvek, z něhož filmové dílo vzniká, ať je to délka objektivů o různých ohniskových délkách, nebo osvětlení, které utváří prostor, či zvuk, který rytmisuje divákův vjem. Dočtete se tu o tom, jak čas a tři prostorové rozměry určují hodnotu filmového obrazu a jakou úlohu má v kinematografii plátno ve filmu. Najdete tu kapitolu o výtvarné tradici kinematografie, o tom, jakou úlohu hraje člověk před

aparátem a jaký význam má zvuk, světlo i barva ve filmu.

řh.

MM 8—31

MAJEROVÁ, MARIE: Hledání domova. Vydalo družstvo Moravského kola spisovatelů v Brně na podzim 1946 jako devátý svazek edice Vinice. Obálka, grafická úprava a vazba Eduarda Miléna. Vydání první. F. 15,5 krát 21,5. Stran 190, cena brož. 75 Kčs, váz. 100 Kčs.

I když je tato kniha slohově vytríbena, přece nelze ji pro její mlhavost a „svatý zákon půdy“, který je autorce nade vše, doporučit. Litujeme, že autorka dílu dala tendenci čistě pozemskou, ba náboženství nepřátelskou. Proto nelze doporučit pro čtenáře nábožensky nevyzralé.

P. F. R.

8.09

MÜLLER, VLADIMÍR: Naši Furianti Ladislava Stroupežnického. Vydal Jos. R. Vilímek v Praze roku 1947 jako 10. svazek sbírky Hlasy, knihovny rozborů děl slovesných, hudebních a výtvarných, kterou řídí univ. prof. Dr. Julius Dolanský, prof. Vladimír Kolařík, prof. Dr. Josef Plavec a Dr. Vladimír Novotný. Obálka Ant. Morávka. F. 13 krát 20, stran 34, cena 17 Kčs.

Autor dost obšírně obznamuje čtenáře s životopisem Stroupežnického, líčí nám stručně i politické poměry v Čechách v době působení Stroupežnického, dává nám nahlédnout do zrcadla české literární kritiky, ale nepodává jasně rozbor díla ani po stránce kompoziční ani formální.

P. F. R.

S 248.1

NESROVNAL, FERD. K.: Tajemství šťastného mládí. Vydalo Nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně. Vytiskla Brněnská tiskárna v Brně roku 1947. Vydání I. F. 11,5 krát 18,5. Stran 164, cena 48 Kčs.

Nikdy nelze dosti zdůrazňovat potřebu pozitivní výchovy k čistému životu.

Uč je o kráse ctnosti, bylo řečeno svatému Janu Boscovi. Tato knížka líčí skutečnými barvami krásu, ba co víc, štěstí čistého křesťanského života. Autor si nečiní nároků na uměleckou slávu, ale je jisté, že otisknutím výtahů ze zápisků a dopisů exercitantů a exercitanků podává místy jedinečné náměty našim spisovatelům k uměleckému zpracování. Doporučujeme k největšímu rozšíření. P. F. R.

— 943.7

NOVÁK, ARNE: *Zoufalství a víra*. Uspořádala a doslov napsala Jiřina Nováková. Předmluva Dra Jaroslava Stránského. III. svazek edice Arx v redakci Dr. Drahomíry Rotterové-Vandasové. S obálkou a v úpravě Bohumila Trity vydalo v dubnu 1947 jako svoji 19. publikaci v osvobozené republice Aventinum, nakladatelství Dra Ot. Štorcha-Mariena v Praze II. F. 16×24, stran 100, cena brož. 66 Kčs, váz. 94 Kčs.

Kniha obsahuje několik článků a řečí, jimiž Arne Novák reagoval na katastrofu z r. 1938 a její pokračování r. 1939. I když ve všech projevech a článcích se ozývá struna neochvějného věrného vlastenectví, přece některé projevy nebo články jsou zaměřeny hodně do literárních problémů, takže kniha zaujme spíše milovníka literární historie. S jedním místem v knize rozhodně nemůžeme souhlasit, je to věta v prvním článku, otištěném po mnichovském diktátu: „Jsou životní situace, za nichž si jednotlivec vykupuje tragické právo na sebevraždu. Národ však toho práva nemá nikdy.“ Každý rozumný ví, jak by tato věta musela znít do důsledků a jak by byla osudnou pro národ. Národ se skládá z jednotlivců. Kdyby dovoleno jednotlivci spáchat sebevraždu, pak by mohl tak zahynout celý národ. Jinak dílo doporučujeme. P. F. R.

— 8—31

ŠAJNER, DONÁT: *Větev dobra*. II. vydání. Poctěno cenou České akademie. Typografická úprava od Ant. Dvořáka, který také navrhl obálku a vazbu. V nákladu 3300 výtisků vydal v roce 1947 Jiří Chvojka v Havlíčkově Brodě. Edice Střed, svazek 1. 14×21, stran 204, cena brož. 66 Kčs, v celoplátěné vazbě 96 Kčs.

Je to dílo zajímavé, ale je poznat, že autor stále ještě zápasí o vlastní výrazové prostředky a že se mu nepodařilo vyhnout se určité jednostrannosti. Některé postavy (Štíru a jeho dva synovce) zpodobil dosti důkladně, ač přeeponoval určité jejich vlastnosti. Jiné postavy, na př. farářova, nejsou sice podány podle obvyklého schematu v naší literatuře, ale jejich podoba není dostatečně vykreslena. Po stránce náboženské nezávadné, ačkoliv na jednom místě zbytečně nám dává nahlédnout do trochu neuctivých myšlenek Štírových. Kniha skutečně hodnotná a v dnešní české literární produkci nadprůměrná. P. F. R.

O 778.5

SLAVÍK, J. B. Ing. dr: *Akustika kinematografu*. Nákladem Čsl. filmového nakladatelství. Stran 207; cena brož. 120 Kčs.

Dr J. B. Slavík probírá zde postupně všechny požadavky a podmínky dokonalé zvukové reprodukce v kinu. První část je věnována theoretickému výkladu základních fyzikálních pojmů z akustiky, druhá pojednává o srozumitelnosti řeči ve zvukovém filmu a prakticky rozebírá požadavky, kladené v tomto směru na herce, konstrukci i manipulaci reprodukčního zařízení a tvar sálu. Poslední kapitoly pak pojednávají o skreslení reprodukce filmu, o požadavcích dobré akustiky kina a její kontrole. řh.

O 312

SRBA VLADIMÍR, ŠEBESTA JAROSLAV: *Populační atlas českých zemí*. Vyd. VI. Žikeš v Praze; cena brož. 75 Kčs.

Populační atlas českých zemí zachycuje nejdůležitější demografické jevy, převážně vývojově. Pro kartogramy je užito výsledků sčítání z r. 1930 a nejnovějšího šetření r. 1946. Grafy, znázorňující vývoje některého z populačních jevů, mají základem obyvatele Čech. Při výpočtu je anticipován německý odsun až k r. 38. Některé průměry, hlavně ty, které byly podkladem pro většinu kartogramů, jsou vypočteny z posledních předválečných let 35 až 37, neboť jsou to prakticky poslední data, získaná jednotně pro celé území a mohou být proto východiskem pro srovnávací studie poměrů nejnověj-

ších, kdy Čechy jsou národnostně již homogenní, třebaže osídlení není ještě v konečném stadiu. Kniha je určena především sociálním pracovníkům. Zaslouží si té největší pozornosti. řh.

VS

92

SCHALLER, MARIAN O. S. B.: S v a t ý B e n e d i k t. K čtrnáctistému výročí slavné a blažené smrti sv. Benedikta z Nursie, patriarchy západního mnišstva, jako 2. svazek knihovny „Světla“, kterou rediguje Miloš Krejza, vydal léta Páně 1947 Bohuslav Rupp v Praze II. F. 14×21, cena brož. 90 Kčs.

Osobitý sloh i úprava celého díla, jak ji známe z autorovy Liturgiky. Styl poněkud aforistický, vhodný pro vzdělanější čtenáře. Mnoho jen naznačuje, uvádí ve zkratkách, jako na filmovém pásu. Autor dobře odůvodňuje, proč se opírá o sv. Řehoře a proč nevypouští četnou řadu zázraků. Proč oklešťovat život světců, poněvadž moderní člověk je a priori odhodlán vylučovat nadpřirozeno? Doporučujeme.

P. F. R.

943.7

STLOUKAL, KAREL: P ř e d t ř i c e t i l e t y. S přílohou faksimile Manifestu českých spisovatelů. K třicátému výročí Manifestu českých spisovatelů 17. V. 1917 — 17. V. 1947 vydal a vytiskl Jos. R. Vilímek v Praze. Obálku navrhl Karel Svolinský. Vydání první. F. 15×21, stran 110, cena brož. 75 Kčs.

Autor se snaží vystopovat dějinný význam manifestu českých spisovatelů. Přitom odhaluje některé méně známé skutečnosti, především ukazuje hlavní zásluhy Jaroslava Kvapila. Pro zájemce historické a politické literatury je to četba zajímavá a poučná. Autor se snaží být objektivní.

P. F. R.

M

92

TREVOR, H. R.-ROPER: P o s l e d n í d n y H i t l e r o v y. Knihovna politicko-historických dokumentů. Svazek 1. Předmluva docenta dr. Frant. Bauera. Přeložil Antoň Finger. Graficky upravil, obálku a vazbu navrhl Karel Kratochvíl. Vydalo v květnu jako 20. publikaci v osvobozené republice Aventinum, nakladatelství

dr. Ot. Štorcha-Mariena v Praze II. 16×22, stran 240, cena brož. 99 Kčs, váz. 127 Kčs.

Kniha, která zajisté zaujme každého čtenáře. Ovšem nezdá se nám, že by všechna tvrzení autora byla tak jistá. Na několika místech dává autor najevo své protikatolické smýšlení. Ovšem bylo by pod naši důstojnost polemizovat s autorem, který své vědomosti o jesuitech a katolických světcích čerpal pravděpodobně z pomlouvačných jansenistických a protestantských spisů. Pro tyto závady lze tuto knihu doporučit jen čtenářům po stránce náboženské vyspělým.

P. F. R.

SS

265.5

VAŠEK, BEDŘICH Dr: O b ě a n s k é s n ā t k y. Frýdek, Exerciční dům (H. Lüdemann, nár. správa, Český Těšín). V. vydání, 1946. 10,5×14,5, str. 32, cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 62.

Zkušený sociolog promlouvá zde vážnými slovy o občanských sňatcích a manželské rozluce. Dle církevní nauky, doložené Písmem i tradicí, ukazuje posvátnost manželství a závaznost církevního sňatku pro věřícího křesťana. Důraznými a přesvědčivými slovy varuje před uzavíráním sňatku na úřadě a ukazuje markantně smutné následky.

V druhé části spisku obírá se manželskými rozlukami. Zkoumá a hodnotí důvody pro i proti a ukazuje mravní i sociální zhoubu, kterou záplava rozluk přináší. Četné příklady, jež autor uvádí, skvěle potvrzují hájenou nauku. Knížka by se měla dáti do rukou všem, kteří chtějí uzavřít manželství a neocenitelné služby by prokázala i oněm, kterým manželství stalo se břemenem, jež by rádi odvrhli. Pěkně řešená obálka a vzorná grafická úprava činí knížku sympatickou.

SS

248.1

Ve službách dobrého pastýře. Frýdek, Exerciční dům. (Lüdemann v nár. správě, Český Těšín.) III. vydání. 1947. 10,5×14,5, str. 32. Cena brožurky 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 27.

Autor svým spiskem zasvěcuje duše do praktického apoštolátu jak získávají duše. Jako nutné podmínky zdaru díla stanoví čtyři předpoklady: horli-

vost, pokoru, důvěru a lásku. Nezbývá se přílišným theorisováním, spíše na praktických příkladech ukazuje, jak nutno apoštolovati, abychom se dopracovali výsledků. Ve spisku jsou uvedeny i některé příklady z činnosti Armády spásy v Anglii. Dobrému se můžeme učit i od těch, kteří jsou na druhém břehu a mimo to jsou nám i vážnou pobídkou — abychom ani my laický apoštolát nezanedbávali.

92

VODIČKA, TIMOTHEUS: *Kronika o svaté Johance z Arku*. — Brno, Nakladatelství Brněnské tiskárny, 1947. Stran 107. Cena 36 Kčs. Vydání I. (3000 výtisků.)

Je tomu drahně let, co Timotheus Vodička pravil v debatě komusi, jenž uváděl jako námitku proti katolické víře existenci mnoha jiných věr, toto: Nezáleží na tom, kolik jest věr nepravých, nýbrž na té jediné, která je pravá. Mnoho bludů nemůže ohrozit ani jednu pravdu! — Této podivuhodné zásady se drží Timotheus Vodička stále, a to jest příčinou, proč každá jeho nová práce jest přijímána — buď hned, nebo po rozvaze, od přátel i čestných protivníků — jako základní pohled na věci, jako řešení sestupující k přirozenosti.

I *Kronika o Johance z Arku* jest příspěvek ke zjištění, že pravda Boží vítězí časem nad rejem machinací, které udržují život světa, totiž život „ředitelů“ světa, těchto temnot (Efes 6, 12). Neboť svět, zavržený v Evangelii, jest nepochybně temný, a kníže světa i jeho přísluhovatelé jsou rovněž temní, aby šířili temnotu kolem sebe. Nezáleží vsutku na tom, je-li kdo souzen a odsouzen jako zločinec, nýbrž jediné na tom, je-li kdo souzen spravedlivě podle Boha, podle práva propůjčeného Bohem a podle zákona platného před Bohem. Mnozí, odsouzení tímto světem, jsou Světci, a mnozí soudcové a vladaři, před které jsou podle předpovědi (Mt 10, 18) voděni uředníci Kristovi, jsou zločinci, kteří budou jedenkrát sami odsouzeni, když ne od lidí, tedy jistě od Boha.

Zato jest Johanka z Arku, zvláště v této své pravé podobě, v níž ji spatřujeme v střízlivém podání Vodičkově, útěchou tisíců, kteří nejsou z tohoto světa, ale trpí od tohoto světa. Mnoho

autorů psalo o Johance, ale Timotheus Vodička psal nejlépe, protože psal věčně a nejméně. Je to život bez okras i bez panegyrika. Život prostý, stejně jako vznešený, pozemský jako nebeský, zázračný jako ubohý. A je to život následování, to jest následování Kristovy slávy, tragedie a opět slávy. Ale zároveň je to typ, k němuž musí vzhlížeti obyčejní křesťané, aby viděli předobraz a proroctví toho, co jest nadpro střední, lidi svaté a úžasné, ale podléhající zlobě nepřátel a vládě tmy, aby byl člověk po dnech a stoletích vzkříšen k věčné nesmrtelnosti.

Vodičkova knížka o Johance jest pravá knížka o světcích, čtení jadrné a prospěšné, rozjímání na měsíc, nejlepší strava pro klášterní refektáře i oratoře, pro domy soukromníků i pro školní budovy, pro muže i pro ženy, pro dívky i pro jinochy, pro vojáky i politiky, pro laiky i kanovníky. Rok co rok může býti čtena s užitkem Johanka z Arku podle *Kroniky Vodičkovy*, protože je to kniha klasická a vzorně hagiografická. A ti, kdo mnoho mluví o lásce k vlasti (nebo o potřebě stíhati lidi, kteří mluvili s nepřitelem), uznají po prostudování Vodičkovy Johanky z Arku, že svět je vykupován vždy jen krví nevinných, nikoli líčenou spravedlností, pěstovanou a předstíranou lidmi zbabělými a nečestnými. Konstantin Miklík CSsR.

797.1

VOSÁTKO, MIRKO: *Vodáci, a hoj!* Vyd. Kropáč a Kucharský v Praze; stran 255; brož. 84 Kčs. — Vyd. II.

Nové vydání je oproti předchozímu značně rozšířené. Popisuje rozmanitá plavidla od starých plachetnic až po moderní dopravní lodě všech typů, zařízení plavby říční i námořní, signály světelné, světla majáků, stavbu kanoí, opravy lodí, vodácké praktiky a táboření. Obsahuje kilometráž českých řek, mezinárodní vlajkový kodex, námořnické uzle atd. V barevném provedení uvádí vlajky evropských i zámořských států a po prvé vlajky význačnějších klubů vodních sportů v ČSR. řh.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebírat samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

NM

91

BAUM, Dr JIŘÍ: Havaj včera a dnes. Nakl. Al. Hynek, Praha; str. 117; cena brož. 72 Kčs.

Autorova literárně svěží cestopisná črta vypráví o havajské přírodě, zajímavých zvycích a zřízeních Havajců o životě u královského dvora i prostého lidu. Vypráví o pověrečně fascinující síle „tabu“, o bájích a pověstech Havajců, jejich hrách, radostech i povinnostech. Kniha je současně příležitostný souhrn dějin o rozmachu a slávě havajských vládců i o postupném úpadku národa, jenž zvolna mizí v záplavě přistěhovalců.

řh.

—

8—31

CROFTS, F. W.: Kurs 125. Přel. G. Heyduk. Obálka J. Sedláček. Vydal K. Voleský v Praze 1947. Tisk Těp-
per, n. spr., Ústí n. L. Stran 215-(I).
13,5×20,5. Cena brož. 50 Kčs.

Slušná detektivka se zajímavým námětem — pátrání po tlupě německých sabotážníků, kteří vyhodili do povětří vlak, vezoucí podle jejich domněnky nezbytně důležité součástky pro vedení války. Solidně napsáno; dramatický závěr, v němž inspektor French zničí celou tlupu dvěma ručními granáty, ukazuje, že i autoři detektivek postupují co do techniky zbraní s dobou a upouštějí od zastaralých důk a revol-
verů. Lze se na co těšit.

tv

S

8—31

ČEP, JAN: Hranice stínu. Roman. Vydání šesté. Vyšehrad 1947. (Spisů Jana Čepa sv. 1.) Stran 258, cena brož. výt. 90 Kčs, váz. 112 Kčs.

Co říci ve zkratce o dosud jediném románu Jana Čepa, který svým dílem, sám jsa tichý a pokorný služebník Du-
cha, dovedl dosíci nejvyšších met české prózy? Srdcem připoután pevně k rodnému kraji, kouzlí nám slovy nenapodobitelnými život té země, která zro-

dila ho ku své slávě. „Hranice stínu“ nesporně patří k vrcholným dílům současného umění vyprávěčského. To duchové, jež k nám vane z každé řádky, odhaluje skrytá tajemství české duše. Nikde nenarazíme na chtěnou zbožnost a přece je to dílo v plném slova smyslu katolické.

Když před lety Anton Coden dostal ode mne překlad „Hranice stínu“, s obdivem se vyslovil o díle a prohlásil, jak blízké je mu umění Čepova. Dva světy prostorově vzdálené a přece vnitřně si tak blízké! Così tajemného bratrství duší, čerpajících ze zřidel nejhodnotnějších nejen co do vnější krásy, ale především tou trvalou hodnotou, kterou ani časový odstup nemůže zbavit původní čarokrásy. Jak závidíme mladé generaci, že má možnost nořit se do kouzelných tajů díla Čepova! I on byl poplíván, špiněn všelijakými křivohubými nenávisťníky. Ukázalo se, že nikoliv dav, ale lid dovede rozeznat dobré zrna od koukole, tak bohatě vyrostlého na českých ladech! Až jednou budeme pořádat výstavu pomýlené literatury z revolučního vanu, nebude tam díla Čepova, ani Zahradníčkova, ani Renčova. A to k větší cti a slávě národa bloudícího, ale zcela nezbloudivšího!

Bka.

S

8—3

ČEP, JAN: Letnice. Prózy. Vydání čtvrté. (Spisů J. Čepa sv. 2.) Vyšehrad 1947. Stran 160; cena brož. 70 Kčs, váz. 92 Kčs.

Čep je mistrem české povídky. Děj jeho próz je v čase, ale nikoliv pro čas. Tím snad si vysvětlíme, že jeho povídky pozornějšímu čtenáři připadají tak podivně příbuzné. Není to příbuznost plynoucí z opakování se autora, nýbrž příbuznost vyšší, duchová i duchovní, jež dává Čepovým prózám onu podivuhodnou jednotu. Jednotu nikoliv nudnou, ale kouzelnou svým tajemstvím světa, ukrytého prázdným duším dneška.

F. X. Šalda napsal, že Čep je básník smrti. Tak vidí Čepa lidé sice vysoce kultivovaní, ale nevidoucí. K smrti tíhneme všichni. Jedni vědomě, druzí vzpouzející se každé myšlence na smrt. Ano, Čep nám ukazuje, že pro člověka zrozeného z vody a Ducha není smrt děsem, byť ne právě radostně vítaným hostem naší tělesnosti. Právě tyto tři prózy nám to ukazují velmi přesvědčivě. Již název sbírky „*Letnic e*“ není náhodný. Neboť právě o těchto svátcích Ducha svatého otevřely se křesťanům nové zdroje, nepřeborné zdroje, jež dovedou vnuknout ta krásná, stále dobře nepochopená slova: kde je osten tvůj, smrti?!

Čekáme s dychtivostí, kdy nás Čep překvapí dílem, jež by nám ukázalo propastné hloubky duchovné bídy, která dnes lomcuje tolika srdci. Není „ouředně zaměstnaným básníkem“, proto jistě nezkostnatěl a nezkameněl. Jako vidoucí měl by promluvit co nejdříve! Bka.

— 8—1
—: Křik Koruny České. S předmluvou Josefa Palivce. K vydání připravil a doslov napsal Karel Cvejn. Obálku navrhl Josef Hochman. Graficky upravil František Mašek. S osmi obrazovými přílohami vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v knižnici Klín, kterou řídí Jaroslav Seifert. 13×21, stran 45 a VIII. Cena brož. 32 Kčs, váz. 50 Kčs.

Myslím, že po tomto svazečku básní sáhne rád nejen milovník poesie, ale každý, kdo si chce oživit vzpomínky na literární podzemní hnutí a každý kdo chce doplnit své vědomosti o činnosti našich básníků za války (na př. i o Čepovi, proti kterému byla vedena prudká nenávistná kampaň). Knížku si cením víc pro úvod a doslov — básně mají víc dokumentární cenu než uměleckou. Ve svazku básní, jež byly vydány ve Francii r. 1940, jsou zastoupeni tito básníci: Halas, Hora, Holan, Seifert, Medek, Toman a dvě básně neznámého autora. P. F. R.

MV 8—31
LACINA, VÁCLAV: *Snob i táhnou*. Vydalo nakl. B. Jandy-Sfinx; stran 209; cena brož. 108 Kčs.
Krutě výsměšný, naturalistický sati-

rik, demaskující, karikující a bezsoucitně smýšlející vypravěč, vylučuje příběh zkrachovaného mladíka, který je štěnící u ctihodné smetánky. Ač nechce, musí hrát ve volšovské společnosti cizího umělce, vzácného hosta a šlechtěného přítele českého lidu dovoluje maloměstským figurkám, aby si nalhávali vlastní důležitost. Bezděčný podvod Mariův razí cestu podvodně řemeslným hochštaplerům, a když se ucho utrhl, volšovské kulturní snažení se zjevuje jako veliký podvod, v němž se schovávají utajované falše a podfuky menší. Kniha pranýřuje zpanštlou pýchu a vychloubačnou lež přecházejíc místy ze satirického šlehu v svárlivý pohled nenávistného vidění. řh.

VM 8—31
LACINA, VÁCLAV: *Stavitel Solness*. Vydal Sfinx-Praha; stran 251; cena brož. 98 Kčs.

Stavitel Solness, mistr zednický, je autorův druhý román, pokračování Snobů. Setkáváme se tu s figurkářstvím maloměstských portrétů známých z románu prvního a vidíme, že se povahově nezměnili. Táž snaha po zvelebení majetku, týž shon za přízemními požitky, maskovaný kulturními zájmy. Na jevišti se odehrává Ibsenovo drama, které okresní básník zaktualisoval a adoptoval podle špatného příkladu úpravců z metropole — ale současně na tomtéž jevišti i za ním, stejně jako mezi obecnstvem se střetají zájmy, chutě i chtíče maloměstské smetánky. Pražský bulvární redaktor, který se objeví na konec, demonstruje jednotu města i venkova co do úrovně. Román se odehrává ještě v první republice, ale je poznamenán poznatkem z okupace: že budou jednoho dne kolaboranti z prospěchářství nebo zrádci ze strachu. Čtenář si musí ovšem tuto aplikaci přenést i na poměry dnešní, aby měl obraz celistvější, pravdivější a vyhnul se oné konjunkturé, které autor namnoze propadá, třebaže ji v jiné formě peskuje. řh.

— — 8—93
MARKUP, FRANTIŠEK: *Vendulka a mlynářičkové*. Ilustr. Václ. Junek. Nakl. mladých na Kladně 1947. 80. Str. 251-2. Cena brož. 60 Kčs.

Svěže vypravované příhody malé pražské studentky, kterou rodiče pošlou na prázdniny do mlýna ve chme-lařském kraji: prostořeké, městsky ostřílené děvče učí se tam pomáhat při práci, hl. při česání chmele, vyslechne poučné výklady z místních dějin, ale jádrem knihy zůstávají různé veselé, celkem nevinné kousky, které tam pro-vádí s mlynářovými dětmi. O návštěvě kostela není zmínky, ale aspoň do úst moudré babičky vložil autor slova po-vzbuzení k modlitbě a k důvěře v Bo-ha. Pro děvčata i chlapce od 12 let.

E. M.

D

8—31

DU MAURIER, DAPHNE: *Únik. Ro-mán. Přel. Zd. Hofmanová. Nakl. ELK v Praze 1947. 80. Str. 252-1. Cena pro členy 70 Kčs.*

V novém románě angl. spisovatelky jde jen o romantický a dobrodružný příběh dvou bohatých nudících se lidí někdy z konce 18. stol.: angl. lady, matka dvou dětí, uniká z Londýna na své venkovské sídlo a setká se tam s franc. šlechticem, jenž se z podob-ného důvodu zabývá piráctvím. Zami-lují se ovšem, lady v přestrojení za plavčíka mu pomáhá, vysvobozuje ho před popravou z vězení a vrací se pak zase k rodině a nudě pohodlného ži-vota. Oslava staré romantické touhy po chvilkovém vzrušení a odhození zá-konných pout je tu podána sice jemně, se svěžím vyprávěčským uměním a do-brou kresbou několika postav z doby paruk, ale nezanechá ve čtenáři trva-lejšího dojmu.

E. M.

S

8—23

MERCIER, LOUIS: *Učedníci e m a u s š t í. Evangelický výjev ve dvou obrazech. S franc. přel. Jos. Florian. Tři trojbarevné dřevoryty vyryl a na ručním lisu vytiskl Mi-chael Florian ve Staré Říši 1947. 40. Str. 23-1. Cena 75 Kčs.*

Umělecky jemnou a výraznou for-mou a přece věrně dle Evangelia za-chytil básník náladu dvou učedníků na cestě do Emaus, setkání s Kristem a radostný úžas při jeho poznání. Du-chu sklady zcela odpovídají krásné archaické dřevoryty.

E. M.

MM

8—31

PERNICA, BOHUSLAV: *Čaroděj. Životopisná románová kronika. Nakl.*

Tisk ve Zlíně 1947. 80. Str. 275-1. Cena brož. 75 Kčs. Podobizna od Karla Müllera.

Románová kronika o životě Prokopa Diviše je novým zpracováním knihy Zrazený genius, vyšlé r. 1943. Autor nespokojil se jen úpravou textu, ale přeměnil značně i celou stavbu a vlo-žil mnoho nových scén a úvah, aby více vynikl i slabý milostný prvek v životě učeného premonstráta a zvl. jeho vnitřní vývoj v poměru k církvi, vědě a společnosti. Chtěl jistě vykres-liti názorný obraz osvěcenského kněze. Někde učinil to zcela taktně, ale jinde některé jeho poznámky, úvahy a scény, zvl. kde se dotýká Divišových rozporů s círk. věroukou a s jinými řeholníky, zvl. jesuity, jsou pochybné, věcně ne vždy správné a mnohem nevlídněji la-děné než ve Zrazeném geniovi. U mé-ně vyspělých čtenářů mohly by vzbu-diti nemalé rozpaky.

E. M.

X

92

PRAŽÁK, FRANTIŠEK: *Půl sto-letí. Paměti. Vyd. Družst. práce v Praze 1946. 80. Str. 268-2. Cena pro členy 65 Kčs.*

Knihla význačného pedag. pracovní-ka, mladšího bratra prof. Alb. Pražá-ka, zachycuje s velkou upřímností vzpomínky od dětských let v Chrousto-vicích až do konce první svět. války v Brně. Nejvíce se přirozeně všímá školských věcí: posuzuje mnohdy hod-ně bezohledně své býv. učitele a pro-fesory i své pozdější učitelské kolegy a představené, odmítá zcela učit. ústavy, kritizuje poměry na školách i v ob-cích a městech, kde působil, podává dokument. data o mravní i hmotné bí-dě dětí na brněnské periferii za války, přiznává se nejednou i k vlastním chy-bám, omylům a zklamáním — není te-dy divu, že věnuje mnoho místa i své-mu poměru k náboženství a ke kně-žím. Není to nezajímavé a někdy i dost poučné sledovat, jak z nadaného ho-cha, který v dětství pomýšlel i na kněž-ské povolání, stal se po studiích váš-nivý atheista a spolupracovník Volné myšlenky. Mnohé jeho úsudky o kně-žích, s nimiž se setkal, nebo o veřejně působících kněž. postavách jsou jistě nespravedlivé a příliš jednostranné (na př. O K. D. Lutinovovi, J. Šrámkovi, Dru Reylovi a j.). Ale vypravuje i o několika dobrých, obětavých a vzdě-laných kněžích. Tak ze školy ve Vys.

Mýtě nejvíce ze všech učitelů se pamatuje na dobráckého katechetu a přiznává: „Když jsem později psával proti kněžím do novin a do Volné myšlenky, ten člověk mě často napadal a bral mi péro z ruky“ (52). Že se autor až dosud nevymanil ze zastaralých volno-myšlenkových pojmů, je patrné z častých výtek „klerikalismu“. Co jím rozumí, viděti třeba s vypravování o kraji na čes.-mor. vysočině, který byl podle něho „hluboce zamořen klerikalismem“, neboť, třeba volili často agrárníky, „odebírali Kříž a Marii, zúčastnili se v neděli mši, občas i zpovědi, čítávaly se knihy vypůjčené z fary, děti jejich ministrovaly...“ (125). Zde to tedy máme černé na bílém, v čem čes. pokrokový pedagog ještě po druhé světové válce vidí klerikalismus! E. M.

X

8—31

SAROYAN, WILLIAM: Jmenuji se Aram. Z anglického originálu přeložil Josef Schwarz. Obálku navrhl Jos. Hochman a v edici Příliv, kterou rediguje Václav Běhounek, vydalo roku 1947 nakladatelství Práce. 13×21, stran 120, cena brož. 50 Kčs, váz. 75 Kčs.

A pak ta tendence! Kdepak křesťanství — ale socialismus, kdepak úcta k náboženství, ale cynismus. Psychologicky jsou v díle některé zajímavosti, ale jinak dílo nutno odmítnout — pro špatný překlad a pro náboženský cynismus. P. F. R.

8—93

SKÁCELÍK, FRANTIŠEK: Hřebeček. Ilustroval E. Kotrba. Vyšehrad 1947. Stran 186 v. 8°, cena brož. výt. 117 Kčs, váz. 142 Kčs.

Na prahu prázdnin vyšla tato posmrtná kniha Frant. Skácelíka v Dětských knihách Vyšehradu, které řídí Em. Frynta, známý teoretik dětské knihy. Nutno přiznat, že Skácelíkova kniha má velmi mnoho těch dobrých vlastností, jež hledáme u knihy určené dospívající mládeži. Ta ji přečte téměř jedním dechem. Děj má spád opravdu dramatický, i když dospělý čtenář narazí tu a tam na jakési chýbělosti či rozpaky autorovy. Ovšem bystrý prozatér věděl si vždy rady a proto i zde několika tahy pera dovedl zahladiti stopy švů nebo násilných přelomů děje. Co si velmi ceníme u této knihy, je,

že sice hlavním předmětem děje je kůň — Hřebeček, ale jednající osobami jsou lidé, i když Hřebeček je tvor mimořádných vlastností a schopností!

Naznačili jsme cenu vyprávěckého umění Skácelíkova. Patřil mezi pilné pěstitele českého jazyka, který jej ani neznásilňuje chtěnou „lidovostí“, ani neodcizuje živému slovu neúnosnou překultivovaností.

Knížka je ilustrována Em. Kotrbou. Obrázky jsou průměrné ceny a kdyby jich v knize nebylo, neztratila by nic na své hodnotě. Od pořadatele sbírky, Emanuela Frynty, bychom čekali po této stránce pečlivější výběr, když známe jeho vysoké (a oprávněné!) požadavky pro ilustraci dětských knih.

Souhrnem řečeno: Hřebeček je dobrá kniha, která je pro nás milým, úsměvným pozdravem zesnulého autora. I dospělý, náročnější čtenář ji přijme jako ozvěnu svého mládí, již nepochybně byla i Skácelíkovi. Bka.

X

8—31

TILSCHOVÁ, ANNA MARIA: Haldy. Román. Nakl. F. Borový, 1946. 8°. Str. 461—I. Cena brož. 126 Kčs, váz. 156 Kčs.

Román líčí velmi drasticky poměry na Ostravsku na sklonku první světové války. Končí sice vítězstvím 28. října, ale celek působí velmi tísnivě přemírou zla a mravního bahna i všemožné bíd, proti níž je postaveno jen málo světla. Hodně zkreslena je i postava vítkovického faráře Melichara, jenž drží s Němci a pány, utiskuje české děti ve škole, dovoluje vojákům střílet z oken fary do davu atd. Proti němu je vyzdvižen a oslaven jako kacíř a rebelant radvanický kaplan P. Ctibor, jehož ctitelka již tehdy mluví o „nové lepší víře“. Také do hovorů některých osob je vloženo mnoho rouhání a cynismu. E. M.

S

248.1

Znáš to srdce? Frýdek, Exerciční dům. (A. Koch, nár. správa, Odry.) III. vydání. 1947. 10,5×14,5. 32 str., cena 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 132.

V hutné zkratce podaná a zdůvodněná úcta k Božskému Srdci Páně doprovázená návodem, jak je uctívat. Připojené pobožnosti činí tuto knížku praktickým katechismem úcty k Srdci Ježíšovu. Uvedené četné příklady k ní opravdu vybízejí.

×

8—31

BAAR, J. Š.: *Lůsy*. Třetí díl Chodské trilogie. 10. vyd. B. Rupp, Praha. Tisk Průmyslová tiskárna v Praze 1946. Stran 461-(III). 14×21,5. Cena brož. 99 Kčs.

Poslední část rozsáhlé chodské kroniky dovádí děj až ke konečné výhře sedláků ve sporu o lesy; do toho je zase zasazeno líčení pobytu a působení Boženy Němcové na Domažlicku a politického národního probouzení chodského lidu. Zajímavé líčení selského života je bohužel opět znešvařeno týmiž nedostatky jako první dva díly. Národní uvědomění je spojováno bez kritických výhrad s liberalistickými idejemi; a milostné hoře pátera Fastra tu zase vystupuje, jenže tentokrát se pro změnu zamiluje do Boženy Němcové, a když si uvědomí, že „nebude nikdy jeho“, zdá se mu, že po první „jako by chápal a pocítoval, co až dosud chápati nedovedl, slast a rozkoš mučednictví“. (Str. 73.) Proto je nutno i tento díl z četby vyřadit. tu

613.88

GERELYOVÁ, JOLANA: *Dospívajícím dívkám*. Bohuslav Rupp v Praze 1947. Stran 141. Cena brož. 54 Kčs.

Málokterá kniha může tak dobře posloužit studujícím dívkám pokoušeným démonem modernosti a mravního autonomismu, jako kniha Gerelyové. Výchova dospívajících dívek se octla celkem na mělčině: rodina spoléhá na školu, škola zase na rodinu a tak je dívčí mládež vydána na pospas pochybné literatury a pokoutnímu poučování, které bývá zároveň i svodem. Autorka nebuduje na písku: za základ pokládá dobrou výchovu rodinnou a mravní zásady evangelia. Kniha, prostá jakéhokoliv mentorování a šťastně unikající manichejským skresleninám křesťanství špatně chápaného řeší otázky dívčí výchovy formou drobných příběhů ze života, rozhovorů a osobních

vyznání projevujíc všude bystré oko dobré pozorovatelky a delikátní ruku dotýkající se všech bolavých míst mladé duše s porozuměním a láskou. Knížka, vycházející již v druhém vydání, patří do rukou všech dospívajících studentek i do rukou vychovatelů a rodičů. D. P.

SS

248.1

HEVENESI, P. GABRIEL T. J.: *Jiskry sv. Ignáce*. Přeložil P. Leopold Škarek T. J. Vytiskla knihtiskárna Obzor v Přerově pro nakladat. Velehrad v Olomouci 1947. Vydání třetí. 13,5×9,5. Cena brož. 70 Kčs.

Stručné úvahy na každý den v roce budované na základě výroku sv. Ignáce. Autor k nim přidává svůj komentář v hutné aforistické formě. Své myšlenky vyjadřuje rád v přiléhavých sentencích, v ostrých protikladech, četných příměrech a podobenstvích. Pojetím i formou se značně blíží zlaté knížce Tomáše Kemp. „Následování Krista“ a tvoří důstojný její protějšek. Můžeme ji nazvat lidově podanou ignaciánskou asketikou se všemi jejími přednostmi, tvrdou slupkou, ale sladkým jádrem.

Na překladatele kladlo toto dílo nemalé nároky. Zhostil se však svého úkolu dobře a přiblížil je českému čtenáři srozumitelně a poměrně hladce. Sympaticky vypravenou knížku možno co nejdříve doporučit všem, kdož se zajímají o duchovní život. Naleznou v ní dobrého a bezpečného vůdce i rádce.

252

JAROLÍMEK, Dr. BŮH.: *Blahoslavení*. Kniha kázání. Jako 4. svazek knihovny Logos vydal B. Rupp v Praze II. Obálku s použitím Felixe Jeneweina „Kázání na Hoře“ a grafickou úpravu knihy navrhl Miloš Krejza. Vydání první 1947. 13×20,5, stran 268, cena brož. 96 Kčs.

Strahovská kazatelna má starou, skvělou tradici. „Bílý opat“ Zavoral

dovedl k ní připoutati vybrané posluchačstvo celé Prahy. Byl průkopníkem nových směrů v homiletice a zpestřil naši homiletickou literaturu mnohými pracemi jak překladovými, tak původními, které nám otvíraly nové světy. Jeho nástupce opat Dr. Boh. Jarolímek snaží se udržeti linii raženou jeho předchůdcem. Svědčí o tom 29 kázání na osmero blahoslavenství, jež jsou vydána pod názvem *Blahoslavení* v knihovně Logosu.

Kázání byla proslovena v těžkých dobách války a jejího zvratu 1943-46. Jsou to bystré pohledy důkladně theologicky a filosoficky vzdělaného řečníka do netušených hloubek Kristova blahoslavenství, životně aplikované na současné dějství. Vychází z jasných, filosoficky vytríbených pojmů, přesně rozlišuje a ušlechtilou mluvou podává čistou nauku Kristovu stejně aktuální dnes jako tehdy, kdy byla proklamována na Hoře. Nevyhýbá se žádnému problému — ať je to chudoba či bohatství, tichost či kajicnost, důkladně se zabývá spravedlností a dokonalostí, milosrdenstvím i čistotou. Poslední tři blahoslavenství jsou zpracována již v době popřevratové a budou jednou jasným dokladem, že Církev k různým přehmatům nemlčela.

Po stránce formální převládá intelektuálně zaměřená meditace nad retorisem, jehož je v práci Jarolímkově poskrovnu. K interpretaci bylo by však zapotřebí geniálně přizpůsobivého řečníka, který by se dovedl formovati podle naturelu autorova a vládl by věrnou pamětí. Pro kazatele je tato sbírka spíše příručkou k vytríbení pojmů, bohatým zdrojem dobrých postřehů, aktuálních řešení, a ukázkou stylové ušlechtilosti než pomůckou pro duchamorné memorování. Z toho důvodu možno ji doporučiti i jako duchovní četbu vzdělaným laikům i osobám žijícím v klášteřích. Úprava knihy je vzorná.

SS

248.1

KEMPENSKÝ TOMÁŠ: Čtvero knih o následování Krista. Z latiny přeložil Karel Vrátný. Graficky upravil a obrázky nakreslil Bř. Štorm. Nákladem Vyšehradu 1947. Vydání třetí. 15×10. Stran 316, cena váz. 70 Kčs.

Po Písmě sv. nejčtenější kniha, přeložená do všech kulturních jazyků ob-

jevuje se již ve třetím vydání v překladu dra K. Vrátného. Kniha, z níž staletí čerpala svou životní moudrost, bezpečný vůdce na cestě k dozralosti mnoha světců, duchovní strava nejen duší Bohu zasvěcených v klášteřích, ale i lidí žijících ve světě, nejen katolíků, ale i protestantů (na př. Leibnitz znal celé kapitoly zpaměti). O jejím vnitřním bohatství a náplni netřeba se šířiti — neboť jde o knihu všeobecně známou.

Po stránce překladové nevíme, zda zvolil zesnulý překladatel cestu právě nejšťastnější. Sám přiznává, že se snad příliš věrně přidržoval latiny a čtenář mu po několika kapitolách dá plně za pravdu. Snažil se vystihnouti rytmus originálu a své snaze nezřídka obětoval hladkou dikci, či slovosled. Místy se nám zdá, že vynikající překladatel Jørgensena a jiných severských básníků, úmyslně archaisuje. Dalo by se tedy diskutovati o tom, zda překlad Vrátného po poměrně dobrém překladu Sedlákově znamená nový krok kupředu a mimořádný přínos.

Ke knize je připojen přídavek modliteb, rozlohou nevelký, ale hutný. Grafická úprava pečlivá a sympatická. O této knize víc než o kterékoli jiné platí augustinovské: tolle, lege.

×

1

KLÍMA, LADISLAV: Vteřina a věčnost. Jan Pohořelý, Praha 1947. Stran 214, cena brož. 120 Kčs.

Kniha Klímova je soubor článků uveřejněných kdysi v různých časopisech a doplněný několika novějšími úvahami a řadou sentencí. Klíma popírá rozdíl mezi filosofií a poesí — i byla by tu laciná možnost posoudit ho s určitou shovívavostí jako pouhého básníka bohémského typu, který dovedl žít nemaje občanského povolání a pohrdaje jakoukoliv společenskou konvencí. I když ve své filosofické konfesi posměchem zahrnuje všechny filosofy, je patrné, že rozhodující vliv na něho měl Schopenhauer se svým učením o prvenství vůle a Nietzsche se svou naukou o člověku mocenském. Sám se nazývá immoralistou, skeptikem, berkeleyistou, solipsistou, egosolistou a egodeistou. Jádrem jeho filosofie je přesvědčení o vlastní absolutnosti, zbožštění sebe, či jak sám říká, deoessence — jakési člověkobožství působící dojmem odvozeniny z Dostojevského Bě-

sů a současně připomínající trapně egocentrické tirády Nietzschova *Ecce homo*, díla psaného již v zatemnění ducha. Určitou cenu mají Klímovy náčrty feuilletonistické, v nichž se originálně vypořádává se současnými bludy a nismsly, rovněž i jeho různé sentence. Ale jeho křečovitá autoaffirmace, byť zpečetěná vyvozením všech důsledků a životem sebezničující nezávislosti, není ani výbojem ani příkladem. D. P.

— 07

KOUDELKA, JAROSLAV: *Technika novin*. Předmluvu napsal Jan Vaněk. Obálku navrhl Oldřich Bareš. Jako 2. svazek knižnice *Noviny a novináři*, kterou řídí Dr. Václav Osvald, vydalo roku 1947 nakladatelství *Práce* v Praze. 13×21, stran 162, cena brož. 36 Kčs.

Kniha zajímavá a poučná, ale opakují se zde již mnohé známé věci z jiných knih, vydaných v tomto nakladatelství. Přesto knihu doporučujeme zvláště redaktorům, ale též majitelům a vydavatelům časopisů, poněvadž i tito se mohou leccemus přiučit. Autor zdůrazňuje nutnost redakční knihovny. Na to se při mnohých časopisech zapomíná. P. F. R.

— 8—34

KRYLOV, IVAN ANDREJEVIČ: *Bajky*. Vybral a přeložil Ivan Hálek. Dřevoryty B. Laciny. Tisk Průmyslová tiskárna v Praze. Výroční tisk ELKu, Praha 1947. Stran 105-(VII) — IX příl. 19×28.

Výbor padesáti bajek z klasického díla Krylovova; překlad je zdařilý a vybrané ukázky typické — mimo to některé znějí velmi časově. Škoda, že tento tisk není určen pro obecný knižní trh, aby si jej mohli koupit také nečlenové ELKu. tv

VM 8—31

KŘELINA, FRANTIŠEK: *Jalovčí stráně*. Novely a povídky. 6. vyd. S obálkou Frant. Jiroudka vydalo L. P. 1947 naklad. Vyšehrad. Str. 340-VIII, cena brož. 123 Kčs, váz. 145 Kčs.

Dvanáct větších a menších povídek, místy poněkud přepracovaných proti vydáním dřívějším. Náměty bere autor z života rolnického, z krise nezaměstnané inteligence a řemeslníků, ze světa

nevdaných nebo ovdovělých žen a z okolí přestárlých lidí. Obrazy bývají zevním dějem jaksi nedokončené, ale vnitřní zrání a rozhodování jest již zaměřeno určitým, zpravidla osvobozujícím směrem. Křelinovy povídky se odehrávají hlavně v duši, na nejhlubším jejím dně mezi záchvěvy přírodních ctností a výhonky nejodpornějších vášní, vedouce nakonec k nevtíravému životnímu poučení. Sklon k naturalismu může snadno znehodnotit vzácné umělecké stránky. Tak několik slov, nepřímo imputujících ženám Bohu zasvěceným živočišné ukojování v zpovědnici, knihu silně poškozuje (306). drš

S 265.3

OVEČKA, JAROSLAV S. J.: *Svaté přijímání*. Vydalo nakladatelství Brněnské tiskárny roku 1947. Vydání čtvrté. 10×14, stran 80, cena brož. 9 Kčs.

Knížečka obsahuje dva dekrety papeže Pia X. a poučení podle nich.

Ačkoliv pochopení pro eucharistický apoštolát se v posledních dvaceti letech mezi kněžstvem zmnohonásobilo, přece ještě není takové, jaké by mělo být. Proto vítáme opět vydání dekretů papeže Pia X. a velmi vhodných poznámek a návodů k šíření častého a raného sv. přijímání. Některé pokyny jsou velmi cenné, zvláště o svobodě dětí, kterou třeba mít na zřeteli při vši horlivosti. Knížečka obsahuje též nejnovější dekrety a privilegia, usnadňující časté sv. přijímání osobám starším a nemocným. P. F. R.

S 92

PAPINI, GIOVANNI: *Svatý Augustin*. V překladu Jana Brechensbauera vydal Bohuslav Rupp v Praze 1947, stran 240, cena váz. 127 Kčs.

*Kromě Danta nebyl Papinimu nikdo bližší z velkých duchů, již vyšli z lůna Církve, než svatý Augustin. Obrácenec, který své duchovní a mravní bloudění vylíčil v knize *Uomo finito*, mnohými rysy připomínající Augustinova vyznání, břitký polemik, který v knize *24 cervelli* se vypořádal s moderní filosofií a v *Gogu* napsal satirický přehled soudobého duchovního chaosu, má nemálo společného s Augustinem, který po celý život polemisoval s kacíři, profesor literatury na bolognské universitě zřejmě cítí živou srovnatelnost s mužem,*

který byl původně profesorem rhetoriky. Přesto nevnuší do svého obrazu osobnosti Augustinovy subjektivních hledisk a co říká o světcích nového, dokládá na konci knihy četnými poznámkami a poukazy z bohaté augustinské literatury. Svou knihu o Augustinovi píše Papini ne jako patrolog a scholastik, nýbrž jako umělec a křesťan: a to jí dává životnost a plastičnost známou již z *Života Kristova* a z *Živého Danta*. Právem zdůrazňuje Papini, že Augustin je duch veskrze moderní a to jako hlubinný psycholog patnáct set let před Freudem a Jungem pronikající do nejskrytějších propastí duše, jako theolog, který už v boji proti manicheismu potřel moderní theosofii, v boji proti donatistům měl co činit s Lutherem a v potyčkách s Pelagiem vyvrátil Rousseaua, a jako kritik římského imperialismu rýsuje v prvních knihách díla *De civitate Dei* obraz moderního etatismu. Není třeba aktualizovat svatého Augustina — náleží k mužům, pro něž smrt neexistuje a kteří nás nikdy neopustili. Kromě Bertrandovy knihy před časem v českém překladě vydané, je dílo Papiniho hodno čtené nejen pro svou hodnotu literární a vědeckou, ale pro samu osobnost světce, jenž s určitého hlediska je náš bratr, s mnoha jiných hledisek však stojí nad námi jako vzor, jež znát a napodobit je povinností.

D. P.

N

8—31

READING, J. S.: *Tajemství tří*. Přel. V. Tůma. Vyd. E. Marek v Praze 1947. Tisk Pour a spol. v Praze. Stran 149-(III). 14×21. Cena brož. 48 Kčs.

Kriminální román na vyzvědačský motiv — syn zabitého německého vyzvědače se mstí na důstojnících anglické protišpionážní služby, kteří jej zneškodnili. Věc průměrná co do provedení i co do stylu, který působí podivuhodně česky a pramálo anglicky. Charakteristika postav a zpracování děje je primitivní. Těžko věřit, že tato kniha byla opravdu přeložena z angličtiny.

tu

VM

8—31

SALICHOVÁ, HELENA: *Ze starých časů*. Kronika slezského kraje. S dřevoryty H. Salichové vydalo L. P. 1947 nakl. Vyšehrad v Praze. Stran

458-II, cena brož. 168 Kčs, váz. 195 Kčs.

Autorka postavila touto knihou krásný a trvalý pomník své vzácné chůvě Haně Proské z Kyjovic. Jsou to typické vzpomínky poctivé slezské roby, sehnuté dřinou, chudobou a nejednou bolestí, ale spokojené a prosté trpkosti proti majetnějším. Hana ovšem vypráví těž o věcech, které jen slyšela od druhých. Vzpomíná události rodinných, lidových zvyků, krojů, tanců, svateb, přástek, polních prací, česání lnu, poutí, masopustních rozpustilostí, všeho, čeho již není v dnešním znivelizovaném venkovském životě. Autorka ukládá do úst stařečnických i výtěžky svých archivních studií a dosti literární popisy krajiny, což působí trochu nezvykle, ne-li komicky. Mistrně jsou zachyceny lidové hovory. (Tolika neomalených výrazů však nebylo třeba.) Mnoho místa zabírají lidové povídky o hastrmanech a všelijakých strašidlech a hodně obhroublé anekdoty. Najdou se tu i na dvou, třech místech dvojsmyslné žerty nebo choulostivé příhody. Ku podivu, jen letmo jest několikrát zmínka o pověrách, jež přece ve Slezsku tolik bujely. Vypravěčka jest upřímně věřící žena, podávající zrnka hluboké životní moudrosti (na př. robit a říkat se má se stejnou úctou, protože obojí oslavuje Pána Boha 128), ale hlubší církevní život, praxe svátostná, jsou jí — zdá se neznámy. O kněžích se děje několik zmínek. Vypravěčka k nim má úctu, ale čtenář nemá pro ně dost sympatií, neboť žádají značné taxy. Věcné omyly: že Švédové upadli do kraje již r. 1626 (114) (válka švédská začala až r. 1630!), po sv. Janu Křt. přišel svátek sv. Víta (173). Přesvědčená katolička by jistě neřekla: J. J. Vlček odrodil se časem národu, stav se následkem německé výchovy Němcem a katolíkem (218) nebo že „písň svatební vyjevovaly pokorné odevzdání osudu“ (293) nebo renanovsky stilizovanou větu o lámání a rozdávání chleba při poslední večeři (440). Autorka ozdobila knihu krásnými dřevoryty. Kniha je velmi cenná pro studium folkloristiky.

drš

Příloha k časopisu „Dobry Pastyr“. Kdo by chtěl přílohu odebíratí samostatně, ať ji objedná v **Exercičním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

— 27
BARTŮNEK, Dr VÁCLAV: Svatovojtěšské pražské svatyně, zvláště kostel sv. Vojtěcha v Praze II. Vyšlo jako zvláštní otisk z Časopisu katol. duchovenstva, str. 68.

Letošní jubileum svatovojtěšské bylo podnětem k několika studiím o sv. Vojtěchu, ale žádné si nevšímá jeho úcty během století, dochované nám v kostelích a kaplích. Zmíněná studie vzala si za úkol zpracovati tuto úctu v našem hlavním městě. Musela zaniknout kaple, zbudovaná nad světcovým hrobem a ustoupit stavbě velechrámu sv. Víta. Válek husitským padla za oběť svatyně na Pohořelci nad potokem Bruskou. Zanikla i sláva seminárního kostela v místech dnešního Obecního domu, který byl spojen s tepnou náboženského života, katolickou tiskárnou. Jediná svatyně až dodnes nese jméno světcovo v Praze a sice v Praze II. V pestrém mosaikovém obraze líčí autor jeho pohnutou minulost jako svatyně husitské, utrakvistické a posléze katolické. Nakonec před námi defilují strážcové této svatyně, kde se setkáváme s význačnými jmény na př. nezapomenutelného Františka Ekerta a jeho výborné Církve vítězné.
Zemek.

X

ČÁPEK, JAN BLAHOŠLAV: Profil české poesie a prosy od r. 1918. Vydal K. Voleský v Praze 1947 jako 6. sv. sbírky „Umění slova“. Tisk V. Šmíd v Záběhlicích. Stran 60-(IV), 14,5×21,5. Brož. 27 Kčs.

Jednostranný, katolickou literaturu podceňující a opomíjející přehled moderních českých autorů z oboru slovesného umění. Jako doklad uveďme, že o Jakubu Demlovi neříká autor nic, o Durychově poesii téměř nic, zatím co o básnících méně významných toho dovede říci dvakrát i třikrát tolik. O Durychově románě „Služebníci neuziteční“ praví: „Ideou díla je nenávisť

k životu a stálý kult utrpení a smrti.“ Román Karla Schulze ovšem vychvaluje. Také pochvaluje Švejka, a ovšem Čapky, Vančuru, Horu a všechny ostatní autory nyní módní. Jinak je jeho hodnocení dosti vnějškové, spíše tu jde o registraci autorů podle oborů.

— 27
HAAS, Dr ANTONÍN: Z klášterních archivů v Čechách. (Zvláštní otisk ze Zpráv Českého zemského archivu, IX.) Praha 1947

Tato práce vyplynula z pořadatelské činnosti za války, kdy bylo uloženo pražským archivářům spořádati archivy klášterní. Dr. Haas byl pověřen uspořádati piaristický archiv v Praze, Mladé Boleslavi a Litomyšli, archiv kláštera Milosrdných bratří v Praze a v Novém Městě nad Metují, pražský archiv Voršilek a minoritský archiv u sv. Jakuba v Praze. Orientačně dobře působí, že úvodem v přehledu autor podává celou organizaci zmíněného řádu, jeho příchod k nám, jakož i přehled jeho působnosti u nás v minulosti.
Zemek.

— 8.085
HOLMAN, Dr JAROSLAV: O řečníkovi pro řečníky. Vydal Orbis v Praze. Obálku navrhl Ctirad Bezděk. Stran 88. Vydání první 1946. 12,5×19. Cena 30 Kčs.

Populárně zpracovaná příručka pro řečníky, zachycující hlavně to, co vědecké pomůcky pro studium rétoriky podávají ve svém třetím oddílu o pronunciaci. Na osobě řečníkově vyžaduje autor, aby byl člověkem mravním, spravedlivým a dobrým. Vysoký mravní ideál a zodpovědnost řečníkovu zdůrazňuje velmi často. Ku konci připojuje výňatky z klasických řečníků a doprovází je dobrým komentářem. Řečnické desatero shrnuje ve zkratce základní nauky v knížce podané. Jest to dobrá orientační pomůcka pro každého, kdo musí veřejně vystupovati a nejednu dobrou radu a správný po-

střeh najdou v ní i jinak zkušené řečníci. J.

X

tv

JANDÁSEK-ZÁTOPEK: Česká literatura v kostce s obsahy významných děl. Díl I-II. Vydalo „Studium“ v Brně 1946. Tisk A. Šásek, Velké Meziříčí. Str. 50-(II) a 128. 13,5×19. Brož. 15 a 27 Kčs.

Stručný heslovitý přehled autorů a děl až po dobu školy lumírovské. Je to psáno v duchu staré pozitivistické školy literární historie; proto pochopitelně je husitství přeceněno a doba barokní podceněna. Opakuji se tu všechny staré omyly; husitství prý bylo hnutím pro „nápravu zesvětštělé církve v hlavě i údech a návrat k ideálům starokřesťanským“, protireformace prý byla „neorganickým prvkem, který nás vyřadil nadlouho z duchovního zápolení evropského“ atd. Husitskému písemnictví je věnováno několik stránek, kdežto obráncům katolictví devět řádek. Největším českým historickým spisovatelem je Jirásek, kterému je věnováno patnáct stránek; naproti tomu největšímu baroknímu básníkovi Brdečovi jsou věnovány čtyři řádky. Z toho je možno si udělat obraz o spolehlivosti této příručky, která má být pomocnou studií! tv

M

LERMONTOV, MICHAJL JURJEVIČ: Dopisy. Přeložil a uspořádal J. Teichmann. Edice Malá veledíla sv. IV. Vydal V. Šmidt v Praze. Tisk Průmyslová tiskárna v Praze 1946. Stran 92-(IV), 12×19. Cena brož. 52 Kčs.

Tato sbírka dopisů známého romantického básníka je poměrně chudá rozsahem i obsahem. Zdá se, že básník tím konverzačním korespondenčním stylem chtěl více zakrýt než sdělit; velmi často máme aspoň dojem masky nebo pózy, často nuceně cynické. O vnitřním životě básníkově se tu nedozvíme téměř nic. Věc nepříliš významná. tv

M

940

POLIŠENSKÝ, JOSEF: Anglie a my. Jako 101. a 102. číslo Svazku úvah a studií za redakce doc. dr. Františka Kovárny vydal Václav Petr

v Praze roku 1947. I. vydání s obálkou a v úpravě Jaroslava Švába. 12×19, stran 74, cena brož. 17,50 Kčs.

Všichni, kteří si vzpomínají na urážející výrok Chamberlainův o neznámé české zemi, zvědavě sáhnou po tomto díle, v kterém se snaží autor ukázat, kdy si obyvatelé dnešní Velké Britannie uvědomili existenci českého státu, co o něm věděli a jak si svoje vědomosti opatřovali. Rádi bychom věděli sice více, ale po přečtení studie budeme přesvědčeni, že přece vztah mezi naší vlastí a Anglií zdaleka není tak vzdálený, jak by si snad někdo namlouval. Autor se snaží být objektivní, ale někde mu přece uklouzlo neopatrné slovo o panovnických choutkách římské Církve. P. F. R.

X

8—93

SEDLMAYEROVÁ, ANNA: Kačenka. S obrázky Aleny Ladové vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. 16×23, stran 176, cena brož. 95 Kčs, váz. 120 Kčs.

Zdá se, že kniha byla napsána jen, aby se dětem vštípil odpor proti Němcům — a to proti Němcům vůbec, jako by všichni byli nacisty! Jinak je to naivní vyprávění bez opravdové napínavosti, výrazově i kompozičně podprůměrné dílo. V době, kdy píše pro děti takový Křelina, je škoda vydávat takovéto věci! Kniha je nebezpečná pro náboženský život dětí. Nenápadně plete dohromady pohádky a víru v nebe. Jemně je řešena krise desetileté Kačenky: Mami, jak se narodí dítě. Knihu nelze doporučit. P. F. R.

V

8—31

SŁOWACKI, JULJUSZ: Anelli. Přel. a opoznámkoval prof. Jos. Matouš. Pův. dřevoryty Fr. Koblihy. Nakl. Jan Pohořelý v Praze 1946. 80. Stran 100. Cena 120 Kčs.

Nový výrazný překlad proslulé básně v próze, líčící bibl. slohem a barvami až fantasticky ponurými pouť polského vyhnance Anelliho, člověka s andělskou duší, plnou lásky a soucitu, jenž přináší svůj život jako oběť za nešťastnou otčinu. V řadě obrazů je tu představeno kruté utrpení polských vlastenců, odsouzených po povstání r. 1830 na Sibiř. Mnoho symboliky a beznadějného smutku, což pěkně vyjadřují také Koblihovy dřevoryty. E. M.

SMĚKAL, BEDŘICH: Jak se dívat na naše dějiny. Vydal Exerciční dům ve Frýdku, 1947, stran 80. Cena 7 Kčs.

Autor ukazuje, že to není jenom doba husitská a předbělohorská, které šířily slávu českého jména, ale i rané křesťanství, doba českých světců, Karlova, proskribovaná doba pobělohorská, které jsou vznosnými pilíři našich dějin. Správně také vystihuje, v čem spočívaly klady a stíny tak bolestné otázky Husovy. Přál bych si ještě lépe propracovanou ideu českých světců a raného humanismu, jakož i jeho vliv na utváření vlasteneckého hnutí; stejně by bylo dobré ještě lépe osvětlit dobu barokní, ukázat na příklad vzácných misionářů jako Chanovského, Briedela, Rapalia a podobných, upozornit, že národní obrození kořeny tkví v založení řádu jesuitského a v koncilu tridentském. Těmito připomínkami nechci podceňovat zásluhou práci autorovu; bylo by třeba brožuru co nejvíce rozšířit mezi lid, aby nabyl správný názor na minulost a tím poznal základní přínos katolictví na vývoj naší národní kultury. Zemek

27

URBÁNEK, RUDOLF: Legenda t. zv. Kristiána ve vývoji předhusitských legend ludmilských a václavských a její autor (I. dílu I. a II. část). Nákladem České Akademie věd a umění. I. část str. 216, II. část str. 158.

Autor v úvodu praví, co chce dokázat: z X. století zmizí Křišťan, jehož legendu o sv. Václavu a sv. Ludmile nazval Pekař „nestarší kronikou českou“, na jejím místě má však zůstat důležitější předloha, latinská legenda o sv. Václavu; autorem t. zv. Křišťanovy legendy je břevnovský opat Bavor ze 14. století.

V první části, která vyšla letošního roku, upozorňuje autor, že uprostřed textu legendy na 2 místech narážíme na závěrečné Amen; první Amen se objevuje na konci 5. kapitoly, kde končí legenda ludmilská; titul, záhlaví a iniciálka počátku 6. kapitoly jsou znamením, že šlo tu o samostatnou část, legendu svatováclavskou, končící 8. kapitolou, druhým dělícím Amen; tu asi původní legenda končila; 9. ka-

pitola začíná opět úvodní iniciálkou a pojednává nejdříve o přenesení ostatků sv. Václava a potom ostatků sv. Ludmily. Již tyto zevnější známky ukazují, že neběží o skladbu jedolitou, vzniklou najednou, ale o skladbu složitou, která vznikala postupně, po etapách. Z počátku existovala samostatná legenda o sv. Ludmile, k níž se připojil život a smrt sv. Václava; třetím stupněm bylo vyličení přenesení ostatků s úvodní částí, čtvrtým stupněm legenda a Podivenovi a zázraky svatováclavské. Pátým stupněm — vlastně dnešním — je stmelení všech částí s přidáním počátečního úvodu.

Dále autor rozebírá legendy svatoludmilské. Předlohou Kristiánovou pro legendu svatoludmilskou byl text zv. Bodecky, zjištěný v kodexu v univerzitní knihovně v Münsteru. Tato legenda vznikla dle starých latinských předloh po r. 1120 jako legenda kano-nisační, jejímž účelem bylo pohnout Přemyslovce, především tehdejšího knížete Soběslava, aby se u biskupa pražského přičinil o svatořečení své prabáby Ludmily (dle toho ještě oficiálně, t. j. biskupem svatořečena nebyla, ač požívala všeobecné úcty); proto také v úvodu podává tak široce celý vývoj českomoravského křesťanství, který měl sloužiti k oslavě zásluh panovníckého rodu přemyslovského o rozšíření křesťanství.

Se zájmem musíme čekat na druhý díl této studie o rozboru legend svatováclavských. Zemek

X

8—31

VACHEK, EMIL: Nepřítel v těle. XIX. svazek knih Emila Vachka. Vydali Kvasnička a Hampl v Praze 1947. III. vydání. 13×21, stran 295, cena brož. 90 Kčs.

Složitý psychologický román z předmnichovské doby. Uprchlík z německé říše trpí fixní ideou, že je v Československu pronásledován. Tuto fobii osvětluje autor zpětným pohledem na smutné mládí ústřední postavy románu. Hrdá zbabělost, skleslost a fobie, uzavření do sebe, útěk před manželkou způsobí další zápletku — manželskou. Když se uprchlík Leonard vyléčil ze svého strachu — přišlo nové zklamání — flirtování jeho ženy s Němcem říšského smýšlení. Tím způsobem nový otřes v duši Leonarda a při přechodu hranic počíná si téměř ne-

příčetně. Román působí příliš tísnivě a přes zdravou protinacistickou tendenci nelze toto dílo doporučit. Důvod odmítnutí: přílišná smyslnost, urážlivé vyjadřování o křesťanství, přílišný melancholismus. Autor si libuje v líčení dráždivých scén a některé výroky jsou neuvážené, na př. „Jsou dny, které nemají v životě člověka jiného určení, než aby uplynuly“ (str. 199). P. F. R.

DM

8—31

VACHEK, EMIL: *Bídýlko*. Humoristický román. Nakl. Kvasnička a Hampl v Praze 1947. 80. Str. 300. Cena brož. 90 Kčs, váz. 115 Kčs.

Středem obsáhlého obrazu popřevratové pražské periferie je mnohokrát trestaný kapesní zloděj, v němž láska ke staré panně oživí zanedbané dobré jádro a přivede jej opět k poctivému životu, zvláště když mezitím přišel náhodou na stopu vyzvědačů a stal se všeobecně oslavovaným „zachránce republiky“. V knize, kde většina osob mluví žižkovskou i zlodějskou hantýrkou, je vedle drastických scén také hodně všední sentimentality a tendenci oslavy českého demokratismu, vrcholícího ve svatbě na radnici za činné účasti ministra nár. obrany a soudních úřadů, jimž bývalý zloděj dal dříve tolik práce. E. M.

X

8—31

VALJA, JIŘÍ: *Zbraně bezbranných*. Román. Vyšlo jako 3. svazek Knihovny krásné prózy, kterou řídí Josef Brož. První vydání s obálkou Arnošta Paderlíka vydal na podzim 1946 B. Stýblo v Praze. 15×22, stran 280, cena brož. 70 Kčs, váz. 100 Kčs.

Je to prý „osobité umělecké dílo“, ve kterém si autor „zhustil celý protektorát do čtyřadvaceti hodin a do příběhu tří lidí“. Zdá se však, že protektorát a celá ta politika tvořila autorovi jen vedlejší kulisu — k zajištění většího odbytu a k zaručení honosnější reklamy. Ve skutečnosti hlavní věci jsou autorovi zkušenosti nejzřetelnější a nahé smyslnosti. Knihu rozhodně odmítáme. P. F. R.

VD

8—31

VANČURA, VLADISLAV: *Konec starých časů*. Román. Nakl. Melantrich v Praze 1947. 80. / Stran 413. Cena 85 Kčs.

Román. hrdinou, jež autor sám nazývá moderním baronem Prášilem, je ruský běženec, plukovník bílé armády, kníže, který se pojednou objeví na českém zbytkovém statku, podmaní si tam svými vychloubavými řeči a podivínskými kousky zvl. všechny ženské a zase neočekávaně zmizí. Postava starého zámeckého knihovníka, jenž tento příběh vypravuje, dodává románu jakýsi archaický ráz, jemuž odpovídají také nesčetné scény milostné, lovecké a hodovní, podávané se známým stylistickým uměním Vančurovým, ale způsobem někdy dost obhroublým, třebaš celek vyznívá v jakousi melancholii. E. M.

DMM

8—31

ZEYER, JULIUS: *Novely*. Soubor z díla Julia Zeyera. Svazek šestý. V jubilejním roce 1941 k vydání připravil J. Š. Kvapil. Obálka a grafická úprava Zdeněk Guth. Vydala Česká grafická Unie a. s. v Praze roku 1947. 13×21, stran 454, cena brož. 120 Kčs.

Je zajiště záslužným počinem České grafické Unie, jež se podjala vydáváním díla jednoho z nejlepších našich klasiků. Ovšem při vši vážnosti k estetické hodnotě díla Zeyerova nutno si uvědomit určité slabiny po stránce jazykové a hlavně po stránce obsahově myšlenkové v určitém období básnickova života. V době skládání novel neprodělal ještě Zeyer vítězně svou náboženskou krizi, proto v této knize je mnoho nesprávností, které pochopí jen ten, kdo je obeznámen s životem Zeyerovým podrobněji. Jinak lze tuto sbírku charakterisovat jako sbírku fantastických novel, nabitých místy přímo zbožňující smyslností a mlhavým pantheismem, ale přitom všem nepostrádají novely jakési pravděpodobnosti, takže si je přečte s napětím i milovník realistických románů. Klad knihy po stránce myšlenkové je v zdůrazňování vnitřní a duchové skutečnosti.

Nejvíce se nám z otištěných novel líbily první dvě: *Z papíru na kornouty* a *Vánoční povídka*. Další (*Miss Olympia*, *Darija*, *Tereza Manfredi*, *Sníh ve Florencii*, *Amparo* a *Blaho v zahradě kvetoucích broskví*) jsou již příliš nabití smyslností a znamenány též bludným náboženským nazíráním. Proto se kniha hodí jen pro vyspělé čtenáře. P. F. R.

X

8—31

BARTOL, VLADIMÍR: *Alamut*. Román, který ze slovinčiny přeložil prof. Jaroslav Závada. Vyšlo jako 2. svazek Knihovny Krásné prózy, kterou řídí Josef Brož. První vydání s obálkou Jaroslava Fišera vytiskl a vydal na podzim 1946 B. Stýblo v Praze. 15×21, stran 298, cena brož. 80 Kčs, váz. 105 Kčs.

Tato kniha vyšla v knihovně krásné (!) prózy, ale je dokonalým opakem krásna. Je to kniha, v níž se rafinovaným způsobem líčí nepřírozené zneužívání pudů, kniha, která ohrožuje mravnost národa, kniha nabitá smyslností (nechceme-li užít silnějšího výrazu) a krutou pomstychtivostí, kniha, která ohrožuje křesťanské ideály humanitní. Divíme se, že vůbec tato kniha mohla vyjít a rozum nám zůstává téměř stát, kam až český člověk padl, když dovede napsat beze studu, že harémové scény jsou líčeny v této knize bez pikantnosti — a když tuto knihu vychválil kritik Akordu! Jakých plamenů bude asi třeba, aby se odstranilo zlo, jež vzejde z této knihy? P. F. R.

X

8—31

BRANALD, ADOLF: *Stříbrná paruka*. Román. 80. Stran 284-2. Cena 35 Kčs. V hlavní roli Matyáš. Druhá část románu *Stříbrná paruka*. 80. Str. 269-1. Cena 32 Kčs. Obě knihy vyšly v Knihovně Svob. novin v Brně 1947.

Autorova prvotina je dvoudílnou románovou kronikou tří generací herecké a direktorské rodiny Matyášů, která se svou kočovnou společností snažila se působit i buditelsky v již. Čechách. S velkou odbornou znalostí zachytil spisovatel velmi živě toto prostředí v množství drobných episod a postav, jež ovšem tříští celou stavbu. Je tu i význačná postava zběhlého bohoslovce, jenž však i jako herec mluví vždy vážně v bibl. a náb. stylu a skončí jako horlivý kostelník u svého býv.

spolužáka, dobromyslného venk. faráře, na jehož faře nalezne útulek také poslední direktor Matyáš a umírá s vyznáním víry v Boha. Pro četné podrobně líčené scény z mravně uvolněného života kočovných herců a jejich laxní názory zvl. o manželství nehodí se kniha pro celek čtenářů. E. M.

91

BRÍMER-ORLOVSKÝ, A. M.: *Země budoucnosti*. S původ. snímky autorovými i 8 některých jiných polárních výprav. Vydal Vesmír, nakl. a vydav. společnost s r. o. v Praze VII. r. 1946. I. vydání, stran 143, 17×25. Cena brož. 69 Kčs.

Snahou autora je, jak sám v předmluvě praví, seznámiti čtenáře s přírodou, zvířenou i životem lovců v nejzazším severu. Zvláště historii námořních cest do Arktidy je věnována velká část knihy. Škoda, že autorovy zápisky, deníky a poznámky byly v mořské bouři zničeny. Jistě bychom měli před sebou dílo dokonalejší, jež by nás mnohem lépe uvedlo do těchto krajů s nesmírným, téměř nedotknutým přírodním bohatstvím, této opravdové „země budoucnosti“! —aka.

S

369.43

BURSÍKOVÁ, Z. F.: *Skautské umění kuchařské*. II. rozšířené vydání. Vyd. Junácká Edice v Praze, 1947. Obálka a kresby Ant. Pospíšil. Cena 20 Kčs.

Zkušená ruka zaznamenala svou osvědčenou dlouhou praxi. Je pamatováno i na zimní táboření v chatách i vaření na turách a pod. Vtipné kresby. Škoda, že tak odbyla zálesácká jídla. P. Doležal

X

8—31

DE CASTRO, JOSÉ MARIA FERREIRA: *Věčnost*. Z portug. přeložila Mil. Fliederová. Nakl. ELK v Praze 1947. 80. Str. 274-1. Cena váz. 70 Kčs. *Sociální, skoro thematický román*

popisuje mnohdy velmi obšírně společenský život i přírodní krásy ostrova Madeiry. Jeho hrdina, lesní inženýr, zdrcen smrtí své milenky, třebaže je náb. skeptikem, obírá se stále myšlenkou na věčnost a otázkou, zda člověk odstraní jednou smrt. A autor řeší tento problém zcela pozemsky a málo originálně: hrdina, jenž se zaplete také do vzpoury vykořisťovaného dělnictva a je za to deportován, raduje se, že dosáhne nesmrtelnosti svým dítětem, vzetým z poměru s vdanou Angličankou, jež ho provází do vyhnanství. Autorovo zákl. atheistické stanovisko, zbarvené nakonec i socialist. sněním o budoucím ráji lidstva, projevuje se zvláště v mnohých úvahách o tom, že „jen touha po nesmrtelnosti zrodila bohy“ (29), „bozi byli vynalezeni lidmi“ (63) a pod. Mezi „bohy“ je tu počítán ovšem i křesť. Bůh.

E. M.

— —

8—31

CATHER, WILLA: Lucy Gayheartová. Přel. Ma-Fa. 2. vyd. Nakl. družstvo Máj v Praze 1947. 80. Str. 147. Cena 75 Kčs, váz. 120 Kčs.

U nás dobře známá spisovatelka povídek ze života amer. pionýrů i kat. misionářů (Smrt si jde pro arcibiskupa) kreslí tu vyrovnaným, svěžím stylem a s nevšedním psycholog. uměním postavu amer. maloměstské dívky, jež pěstuje sport a hudbu: za studií v Chicagu vzplane tichou, oddanou láskou k slavnému, stárnoucímu pěvci, odmítne pro ni nabízený sňatek s bohatým mužem, ale zhrouť se duševně po zprávě o nešťastné smrti zpěvákovi.

E. M.

X

8—34

ERENBURG, ILJA: Mimo příměří. Vydalo nakladatelské družstvo Máje roku 1945. 14×22, stran 72, cena neudána.

Překladatel, nějaký J. V., chválí na Erenburgovi znalost „řemesla spisovatelského“. Je sice pravda, že autor netrpí únavnou rozvlácností, ale zdá se nám, že skutečně píše řemeslně, z nedostatku pochopení pro formu dává se strhovat do předu nadšením pro socialismus. Tyto povídky, psané v duchu „socialistického realismu“, jsou více agitací socialistické nenávisti než dítkem Musy!

P. F.

369.43

—

FANDRLÍK, Dr V. a j.: Dívčí tábor a jeho vedení. Sbírk. zkuš. nauk a problémů o vedení dívčího tábora. III. vyd., 1947. Nakl. Klen, Ant. Kleinwächter, Brno 12, Bulharská 69. Str. 96. Cena 28 Kčs.

S velkou pílí a svědomitostí nastrádané pokyny a návody. Správně se využívá estetické složky dívek: „Tábor je umělecké dílo“. Škoda, že se častěji pamatuje na SČM, zatím co skutečnosti nábož. jako by byly neznámé.

P. Doležal

D

8—31

GOGOL, NIKOLAJ VASILJEVIČ: Taras Bulba. Román. Přel. Žofie Pohorecká. Doslov napsal dr Jiří Weil. Ilustr. Vlastim. Rada. Vydal ELK 1947. m. 80. Str. 220-2. Cena 40 Kčs.

Proslulá povídka, zvětšující s mnohými anachronismy bývalý svérázný život Zaporožských kozáků a jejich chrabrost v boji proti utlačujícím je polským šlechticům, je v poslední době znovu vydávána v Rusku i u nás zřejmě více z časových než uměl. důvodů: romantický hrdina, jenž zabíjí milovaného syna za to, že zradil kozáky a přešel k nepřátelům, stává se tu symbolem boje za svobodu a práva lidu. V poznámkách tohoto vydání, pěkně ilustrovaného prostými kresbami Radových, je správně poukázáno, že v zápase mezi polským panstvem a kozáctvem stala se oběma stranám mocnou ideolog. zbraní otázka unie: kozácké velení přitáhlo na svou stranu ukrajinskou chudobu také tím, že razilo heslo: chránit pravoslaví proti kat. statkářům! Spis. sám však se nijak nevyslovuje proti kat. církvi.

E. M.

X

8—31

JACOBSEN, JOERGEN FRANTZ: Barbara. Román. Z dán. přel. Jiř. Vrtišová. Nakl. Družst. práce v Praze 1947. 80. Str. 332-2 a 1 mapka. Cena pro členy 40 Kčs, váz. 58 Kčs.

Předčasně zemřelý dán. spisovatel kreslí zajímavě život na faeroerských ostrůvcích (sev. od Anglie) v 18. stol., a to zvl. prostředím protest. far: hrdinka je totiž mladou vdovou po dvou pastorech a román líčí právě její třetí manželství s novým pastorem, jež

svou neovládanou smyslností a pohoršlivou nevěrou přivádí rovněž do mravní zkázy. Autor sice ukazuje, jak zvl. ženská veřejnost odsuzovala neblahou svůdnici, a dává jí nakonec dožít se hanby, ale celek je přece jen oslavou okouzujícího vlivu tělesné krásy na muže, třebaš to byli vzdělání kněží. Vidí v ní jen „neodpovědnou, slepou přírodu“ (323), ba do úst racionalist. sudího ukládá k její omluvě výrok, že „cesta k blaženosti vede skrze hřích“ (207). Některé erot. scény jsou podány dosti naturalisticky. E. M.

S

92

JÖRGENSEN, JOHANNES: Svatá Kateřina Sienská. Přeložila Marie Polívková. Vydal 1947 Lad Kuncíř, Praha. Stran 481-III. Cena 180 Kčs.

Jeden z nejuzornějších hagiografických životopisů svou bohovědnou přesností, smyslem pro životní realismus, živostí podání, zasazením postavy svěťice do jejího místního a dobového prostředí, pietním zkoumáním hlubin její duše. Jen autor milující tak upřímně Církev a pravdu jako Jörgensen, mohl podat tak delikátně a objektivně postavení Církve v době začínajícího velikého schismatu. Některé názory nebo výrazy J. jsou hodně odvážné, na př. str. 261, 426, zvl. pak 419 (rozdíl mezi Bohem, nelítostným vládcem přírody, a Bohem Spasitelem!), ale lze všechno uspokojivě vysvětliti.

Překladatelka se touto prací velmi zasloužila o české duchovní písemnictví. Její překlad se čte velmi lahodně. Škoda, že je, jak se zdá, v pracích toho druhu dosud začátečnice a není dost obeznámena s některými zvyklostmi výrazovými. Upozorňuji na některé takové drobnosti. Překlad užívá výlučně místo klasického slova *tělo* ve smyslu *tělesnost* (na př. v spojení *tělo, svět a ďábel*) vždy ohavného řeznického výrazu *maso*. Je-li to jinde více méně nevkusné, je tímto výrazem vysloven na str. 373 přímo blud kafarnaitismu: V Eucharistii se stává *Maso* Kristovo naší potravou! Na str. 43 je Konstanc místo Kostnice, str. 60 na chóru m. v kůru, str. 193 Alexander IV. sídlil na Lateránu m. v L., Řehoř X. se zastavil cestou ve Vídni! m. ve Vienne, str. 194 Casale u Po m. u Pádu, str. 238 ďábel upadl m. padl. Svátost olt. píše vždy jen malým písmenem. Zřejmá chyba

tisková je patrně str. 77: člověk může býti bez lásky a str. 370 tvor, který je základem, místo což je základem. Sladký Babbo (str. 265 a j.) by bylo lepší přeložit. Str. 269: Splň žádostivost m. žádost. Wildovy nepřeložené verše str. 314 jsou málokomu co platny.

To jsou ovšem celkem maličkosti, které se snadno opraví. Kniha si zaslouží hojného rozšíření, poněvadž Kateřina Sienská má co říci naší době.

drš

S

248.1

KUBEŠ, KONRÁD T. J.: Po cestách Kristových. Díl I.: Poutník. Rozjímání svatoignáckých exercicií, upravená věřícímu lidu pro dny duchovní samoty a měsíční obnovy. 2. vyd. Vydala Marie Rosa Junová v Tasově. Str. 653-III. Cena ve volných arších 85 Kčs, váz. 125 Kčs.

Jako kniha „Pod korouhví Kristovou“ jest určena pro inteligenci, tak tento spisek se nabízí nestudovaným věřícím. Podle toho jest tu poněkud méně citátů, a pasáže filosofického směru jsou podány celkem přístupně. Jako jiná díla Kubešova ohromují velikou sčtetlostí a podmaňují jasnou logikou, tak je působivý i Poutník. Proto se snadno snese i neúměrná rozvleklost jednotlivých přednášek. (Spíše ovšem je to materiál pro přednášky.) Každá přednáška nějak navazuje na základní myšlenku „putování k cíli“. Z některých maličkostí, které se nebudou obecně zamlouvat, upozorňuji na nešikovnou parafrázi slov Syna Božího pro ústa nevěrců: „Blahoslavení my, kteří neviděli a uvěřili“ (547).

drš

S

22

NAVRÁTIL, AUGUSTIN: Zjevení svatého Jana apoštola. Čtení z Písma svatého Nového Zákona, díl IV. Vydalo Severomoravské nakladatelství Společenské knihtiskárny v Lošticích 1946. Cena 150.— Kčs, str. 335.

Autor, farář v Bílé Lhotě, je znám pěknými výbory ze Starého i Nového Zákona (Čtení z Písma svatého) a zvláště krásnou knížkou *Chvilky u nohou Matky Boží*. V tomto svém posledním spise podává zajímavý pokus o výklad nejobtížnější knihy Nového Zákona. Ukazuje se zde jeho velká píle, bystrý

duch, hluboká víra a srdce otevřené pro duchovní potřeby dnešní společnosti. Velká závada knihy je však v tom, že vykládá Apokalypsu historicky, t. j. vidí v ní předpověděny chronologicky v hlavních rysech celé dějiny Církve. Tuto metodu moderní vážní exegeté téměř vesměs zamítají. V 1. tisíciletí byla neznáma a později se nikdy nedostala k všeobecnějšímu uznání. Také všichni, kteří ji dosud použili, sešli na scestí. Navrátil obrací Apokalypsu na dnešní dobu, zejména odhaluje neudržitelnost materialismu, ale budoucnost jistě ukáže, že jeho vývody jsou sice věroučně úplně správné, ale nejsou vlastním smyslem Apokalypsy. Na to jest třeba upozorniti a uchrániti tak Zjevení svatého Jana příchuti senzacnosti a tím i jejích nemilých, ale nutných následků. S touto výhradou lze knihu vřele doporučiti. Dovolil bych si autora skromně upozorniti, aby se opět raději obrátil k námětům a stylu à la Chvilky u nohou Matky Boží, kde má velmi šťastnou ruku, a vykoná ještě mnoho dobrého ke cti Boží a spásě duší.

DrA.

S

369-43

POKORNÁ, JIŘINA: *Dívčí odborné zkoušky*. Vypracoval: Výchovný odbor dívčího kmene. Nakl. Junácká Edice v Praze, 1947. Grafická úprava Ant. Pospíšil. Cena 25 Kčs, stran 93.

Souborné vydání odborek, mnohde přepracovaných nebo doplněných, vnášejících jednotnost stanovenou náčelnictvem. Je pamatováno i na zkoušky nábož. Vhodný kapesní formát.

P. Doležal.

—

8—31

RAIS, KAREL VÁCLAV: *Paničková*. Spisy svazek III. Obraz z podhoří. Jedenácté vydání. Vydala a v nákladu 5500 výtisků vytiskla Česká grafická Unie a. s. v Praze, 1947. 11×17, stran 214, cena brož. 48 Kčs.

Jsmo vděčni nakladatelství Grafické Unie, že v záplavě literárního braku nám podává poklady české literatury. Právě tato kniha je nanejvýš časová — zabývá se v ní totiž spisovatel ožehavým vesnickým problémem: touhou uniknout z chalupy a stát se paničkou.

P. F.

D

8—31

TRIOLETOVÁ, ELSA: *Nikdo mě nemá rád*. Román. Přel. Kar. Jangl. Doslov napsal Dr. J. Š. Kvapil. Nakl. ELK v Praze, 1947. 8°. Str. 223—I. Cena 40 Kčs.

Kniha nemá nějaké pevné dějové stavby: autorka, manželka známého socialist. spisovatele L. Aragona, rodem Ruska, popisuje nejprve politicky rozeštvané paříž. prostředí, od něhož se odráží postava bohaté film. hvězdy s komunist. sklony. Z duševní prázdnoty i choroby končí těsně před válkou sebevraždou a její přítelkyně pracuje pak za něm. okupace na franc. venkově v odbojovém hnutí, jež spojilo zase Francouze různých stran k obraně vlasti. Román vyznívá kladně v pobídce ke vzájemné lásce nejen v boji proti nepřítelům, ale i v boji pro veliké cíle. Nemá však větších lit. hodnot a nevyhnul se ani některým drsným scénám a výrazům.

E. M.

Doplňný a opravený seznam katolických nakladatelů a knihkupců:

Atlas, nakladatelství, Praha II, Příkoppy 12;
Brněnská tiskárna, nakladatelství, — Brno, Starobrněnská 19—21;
Č. A. T. — Universum, Praha II, Václavská ulice 12;
Č. A. T. „U zlatého klasu“, České Budějovice, Tř. marš. Malinovského; Edice Krystal, Olomouc, Slovenská ul., klášter Dominikánů;
„Dobře dílo“, nakladatelství, Stará Říše;
Franci Gustav, Cyrilo-Methodějské knihkupectví a nakladatelství, Praha I, Na Perštýně 14;
Kotrba Václav, knihkupectví, Praha II, Vojtěšská 12;
Kropáč a Kucharský, nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Spálená 25;
Kuncíř Lad., nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Národní tř. 6;
Lidové knihkupectví, Olomouc;
Rupp Boh., nakladatel, Praha II, Jindřišská 23;
Tiskové družstvo, Hradec Králové, Adalbertinum;
Velehrad, nakladatelství, Olomouc;
Vyšehrad, nakladatelství, Praha II, Václavská ulice č. 12;
Zlatý klas, knihkupectví, Praha II,

S

92

BLOY, LÉON: Brána pokorných. Osmý svazek Deníku (1915—1917). Z franc. přeložil O. A. Tichý. Upravil a podobiznu autorovu kreslil M. Florian. Dobré Dfio, Stará Říše 1947. Stran 252, cena brož. výt 95 Kčs.

K třicátému výročí smrti Léona Bloy vychází ve Staré Říši překlad osmého svazku jeho Deníku „Brána pokorných“. Kdo bude z nezasvěcených číst tento Deník, aniž by dříve znal jiná díla autorova, neporozumí tak mnohemu, co by s vysvětlivkami objasnilo a ujasnilo i těmto novým čtenářům duši L. Bloy. A přece kdo je k tomu více povolán, než překladatel, zeť autorův?

„Brána pokorných“ je psána obvyklou formou předchozích deníků. Je v nich bezprostřednost, okamžitá nálada i dojmy autorovy. Je v nich však daleko více. Obraz Francie zachycený nadčasově. A směle můžeme říci, že je to obraz myšlení a smýšlení lidské společnosti, tápající a hledající smysl a účel své životní pouti. Včera jako dnes! Léon Bloy je u nás stále ještě málo znám. Byl svého času předmětem sporů, odsuzování a pohrdání. Snad proto, že Staroříšský Josef Florian byl u mnoha ztotožňován s tímto Poutníkem Absolutna (či Žebrákem Nevděčnickem?) Víme, že mnozí putovali do Staré Říše, oslovovali Josefa Florianu „mistře“, a když nedostalo se jim očekávaných poct, dán na pranýř Léon Bloy i Josef Florian.

Je nesporné, že zásluhy Staroříšského otevřel cestu k plnosti duchovního Samotáře jsou veliké. Kolika z nás i duševního života. Florianovský kult však často pěstovali lidé, jimž věčné Pravdy byly příliš těžké a proto je hned na prahu Florianovy chalupy odhodili.

Léon Bloy ve své vlasti měl podobný osud jako Florian. Zůstalo však tu jeho dílo, které odstupem času nepo-

zbývá svých hodnot. Potřebuje však u nás nového, pečlivého překladu. A nesmí se archaisovat, jak to — snad dědictvím ze Staré Říše — dělá O. A. Tichý.

„Brána pokorných“ nepozbyla „časovosti“. Čteme ji dnes snad ještě pozorněji, neboť začínáme tušit, že stojíme opravdu už velmi blízko na prahu Apokalypsy. A tím důrazněji chápeme výzvu: *Nunc prior est nostra salus*. Ano, v záplavě „literatury“ zase jsme trochu mimo dav. pKa.

S

24

BRAITO, P. SILVESTR M.: Základy. Třetí vydání. Velehrad v Olomouci, 1947. Stran 233. Cena neváz. 75 Kčs.

Základy nazval Braitto tuto knihu, poněvadž hlavní její náměty jsou základní pravdy křesťanské víry a mravnosti. I když vyšla z činnosti kazatelské, v níž se prolíná časové i nadčasové a styl orální má převahu nad skripturálním, má jako dílo průbojného mládí autorova všechny dobré známky myšlenkové zralosti a tak bude jako v dřívějších vydáních i nyní světlem všem, kteří tápají v pochybách a nejasnostech, ale i těm, kteří potřebují utvrzení.

D. P.

X

8—31

CURWOOD, J. O.: Vlčák Kazan. Z angličtiny přeložil B. Z. Nekovářík. Obálku provedl akad. malíř Zdeněk Burián, grafickou obálku navrhl Antonín Dvořák. Vydalo nakladatelství V. Škubal v Praze r. 1946 na podzim. 12×17, stran 224, cena brož. 66 Kčs.

Zvířecí dobrodružný román divočiny s přemrštěnou láskou k zvířatům. Některé scény normální člověk může číst jen s nechutí pro nepřirozené zlidšťování animality.

P. F.

ČAPEK, KAREL: *Povídky z druhé kapsy*. 31. až 40. tisíc. Spisy bratří Čapků svazek XXV. Pořádá Dr Miroslav Halík. V obálce Hugo Bottingra vydal r. 1947 nakladatel Fr. Borový v Praze. 11×18, stran 216, cena brož. 60 Kčs.

Není zapotřebí, abych se rozepisoval o formální stránce této knihy, vždyť sám Arne Novák praví, že její význam nespocívá ve formální stránce. Jen poznamenávám, že zavádění hantýrky a hrubých vyrazů do slovesných děl jistě neprispívá k vzbuzování úcty k češtině. Jestli tedy význam Povídek z druhé kapsy není v jejich stránce formální, pak nevím, proč nutno znovu toto dílo vydávat? Z celé knihy vane na čtenáře skepse moderního člověka, víc než skepse, kolikrát i posměšek k vážným pravdám víry. Jestliže spisovatel tak vážený píše s takovou povrchností o svaté zpovědi, proti existenci nesmrtelné duše lidské atd., co z takové četby může vzejít? P. F.

159.9

ČERNOCKÝ, KAREL, DR: *Práce úděl člověka*. Psychologie práce. Velehrad v Olomouci, 1947. Stran 92, cena neváz. 40 Kčs.

Autor četných prací z oboru psychologie a odborník v psychologii užité se zamýšlí nejen nad smyslem lidské práce, nýbrž i nad všemi zjevy, ve kterých se projevuje souvislost práce a duševního života. Od obecnějších úvah o různých filosofických a mravních koncepcích práce a jejím vztahu k životu postupuje k speciálním otázkám vědecké úpravy práce, pracovního výcviku, únavy, horlivosti, chvatu, klidu a úlevy. Výsledným poznatkem jeho zamyšlení je důraz na oduševnění, zethičtění a zradostnění práce jako cesty k velkéctnosti, již právě rozvratná doba poválečná postrádá, totiž k pracovitosti, zdůvodněné ne snad jen hospodářskými potřebami jedince nebo celku, nýbrž prostou skutečností, že práce sama vede k harmonickému rozvoji mravní osobnosti a stává se tak sama sobě odměnou. Zaměstnavatel, dělník, vychovatel i pracovní organisátor najde v knize Černockého jasnou odpověď na nejruž-

nější otázky práce a mnoho podnětů k správnému řešení složitých problémů psychologie a ethiky práce. D. P.

369.43

D'FOIT-PERUN, FERD.: *Táborový ohněň* — druhy, obřady, vedení. 200 programových čísel s návody. Obálku Oldřich Crhounek, obrázky M. Přileský. Vydal Klen, 1947, Edice Hoch č. 3. Cena 25 Kčs. Stran 110.

Velmi mnoho návodů: zpěv, slovo, tanec, drama, žerty, podívaná, maskování. Odkazy na podrobnější literaturu neb místa v časopisu Junák.

P. Doležal.

MM

8—31

FRINGILLA: *Dcerušky paní Veselé*. Román mladých. Vydal Jaroslav Salivar v Praze roku 1945. Obálka a ilustrace od Bohumíra Čermáka. 15×21, stran 322, cena brož. 93 Kčs.

V této knize všechny starosti se točí vlastně jen kolem problému, jak dostat ženicha! I když nelze říci, že by všechny dcerušky paní Veselé měly špatné názory na volbu ženicha, přece vcelku názory na manželství nevyznívají z knihy ideálně, ale konvenčně dle starého receptu. A když se zmýlí ve volbě ženicha, tak co, je zde možnost rozvodu. I když místy se s chutí zasmějete, přece knihu nelze doporučit za četbu mladých — ať už pro špatnou češtinu, tak především pro nevýchovnou stránku knihy. P. F.

X

8—31

GÁLVEZ, MANUEL: *Samota velkoměsta*. Přel. Zd. Šmíd. Zahrada krásné prózy sv. V. V. Šmidt, Praha 1947. Tisk J. L. Bayer v Kolíně. Stran 462-(II) 14.5×21. Brož. 135 Kčs.

První myšlenka po přečtení knihy je obdiv k překladateli, že vydržel překládat knihu tak nezáživného stylu. Autor užívá řeči velmi všední, konvenční, ploché, hlavní námět jeho románu je líčení života v Buenos Aires, po případě života jeho lepších měšťanských kruhů, se zaměřením kritickým, a po této stránce snad může být tato kniha do-

kumentem pro odborné čtenáře. Jako román však kniha neodpovídá našim měřítkům. Hlavní postavou je zneužívaný spisovatel, který touží po Evropě, v níž vidí jediný zdroj pravé kultury, nemůže si však vydělat dost peněz na cestu; nerozumí si se svou ženou, která vůbec nechápe jeho duševní zájmy, nakonec se s ní rozejde a navazuje poměr s přítelkyní, kterou zastupoval jako advokát při rozvodu. To ovšem na skutečný příběh nestačí. Po morální stránce je třeba vytknout místy nechutné a roztahované „psychologické“ líčení různých milostných pletek. Morální pozadí života je vykresleno velmi chabě; autor se kromě psychologického rozboru omezuje na pouhý nezaujatý popis.

S

92

CHUDOBA, BOHDAN a BITNAR, VILÉM: Jan Sedláček. Církev a vlast. Postavy českého duchovenstva. Pořádá Jan Černovský. Svazek II. Upravené vydání studie, otištěné roku 1931 ve Sborníku Moravana. Bibliografickým přehledem doplnil Vilém Bitnar. Vydalo v Brně na jaře l. P. 1947 Nakladatelství Brněnské tiskárny. Sedlákovu fotografii z roku 1915 z atelieru Em. Duška v Třebíči reprodukoval Štencův grafický závod v Praze. 12×19, stran 90, cena brož. 33 Kčs.

Tato kniha je víc než životopisem českého katolického kněze, je hutným rozbořem Sedlákovy díla: M. Jan Hus. Po této stránce se autor zhostil výborně svého úkolu. Otázka Husova stále je ještě palčivá — a mnozí i z katolíků pokládali dílo Sedlákovy za tendenční a neobjektivní. Takoví pochybovači si s užitkem přečtou Chudobovu studii. Autor správně poukazuje na filosofické pozadí husitských bludů, tak, jak to činí i Brait. Studie Chudobova je podnětná a časová. Doporučujeme.

P. F. R.

S

243

KUBEŠ, KONRÁD M., S. J.: Ve šlépějích Neposkvrněné. Modlitební kniha. Druhé vydání. Vyšehrad 1947. Stran 760. Cena váz. 140 Kčs.

Tato kniha Kubešova nevychází ve skutečnosti v druhém vydání, jak je mylně uvedeno v tiráži, nýbrž již v třetím. To samo již svědčí o její oblíbě a rozšíření. Je sestavena z modliteb, chvalozpěvů a rozjímání svatých Otců a různých liturgií a vlastních autorových výkladů jak o známých, tak i méně známých pobožnostech. Látka je rozdělena podle hledisk liturgických: den, týden, měsíc, rok věřícího křesťana, a přitom soustředěna kolem postavy Neposkvrněné Panny. V té úpravě není pak již kniha pouhou anthologií patristických a liturgických textů, nýbrž skutečnou knihou modlitební, určenou především těm, kdož se chtějí modlit s porozuměním.

D. P.

X

8—31

MUCHA, JIŘÍ: Most. Román. Obálku navrhl Kamil Lhoták. V knižnici Příliv, kterou řídí V. Řezáč, vydalo roku 1946 nakladatelství Práce v Praze. 13×21, stran 258, cena brož. 96 Kčs, váz. 126 Kčs.

Měl bych chuť charakterisovat tuto knihu stručně: perversní — perversní v hlavních postavách a perversní v názorech. A ještě víc: rafinovaně perversní — skrytě, takže téměř byste nemohli dokázat autoru špatné úmysly. Ale kdo zná psychologii smyslných lidí, ví, nač myslí při určitých slovech a obrazech, i když to neříkají na plná ústa! Nestací, jestliže autor velkou část knihy, složené z perversních úvah, obalí námětem z minulé války, nemůže nám to stačit tím méně, jestliže autor jakési účinnosti v líčení pronásledování židů za války dosáhne až na posledních stránkách knihy.

P. F. R.

VM

930.85

NOVOTNÝ, ANTONÍN: Bludištěm minulosti. II. svazek cyklu Na scéně věků. S přílohami reprodukcí obrazů, kreseb a dobových dokumentů. V úpravě Vojtěcha Kubašty vydalo v květnu 1947 jako svou 22. publikaci v osvobozené republice Aventinum, nakladatelství Dra Ot. Štorcha-Mariena v Praze II. 11.5×16, stran 244, cena brož. 120 Kčs, váz. 150 Kčs.

Autor rozdělil svou knihu na tři části. V první medituje o slozích (Renesance, barok, rokoko, Ludvík XVI., Empír, Biedermayer), v druhé části podává variace na thema člověk a třetí část věnuje svému rodišti. Kniha nepodává nějaké učené a vědecké pojednání o slozích a některých úsecích dějin, ale je to spíše procházka dějinami. Autor má sice některé cenné postřehy (o středověku, o baroku), ale nejde dosti do hloubky. Omezuje se více na výpočet různých děl, na obsah, látku obrazů, než na způsob uměleckého zpracování. A opět, jako ve své knize o Praze temna, i v této libuje si ve vypisování lidských slabostí, jak se projevovaly v každé době. Někde také přehání a jindy si odporuje. Na jedné straně zamítá zpátečnický názor na středověk jako dobu temna, ale ve své snaze jde příliš daleko a dokonce radost svatého Františka z Assisi nazývá čistě světáckou — snad to ani tak autor nemyslí, ale rozhodně to špatně napsal. Reprodukce jsou pěkně provedeny — ovšem ukázky některých uměleckých děl nejsou vhodné pro mládež, mohly by ji pohoršit, proto dílo lze doporučit jen dospělým a umělecky citícím lidem.

P. F. R.

V

177.6

PLATON: Symposium (O lásce). Přel. Dr. Frant. Novotný. Vydal Laichter v Praze 1947. Edice Laichterova filos. knihovna sv. 14. Řídí J. B. Kozák. Graf. úprava J. Benda. Tiskl „Knihotisk“ v Praze. Vydání III. (4000 výtisků). Str. 93. Cena 33 Kčs.

Svědomitě přetlumočení nejproslulejšího z Platonových dialogů. Dramaticky koncipovaná stavba a jemná básnická dikce osvěžují sledování jinak známé Platonovy úvahy o světě idejí. Zde si všímá hlavně lásky. Ta vrcholná „plození v krásnu, a to tělesné i duševní“ se vzpíná po nesmrtelnosti. „U jedněch jsou obtěžkána více těla, obracejí se tedy k ženám a zde projevují lásku: plozením dětí si opatřují, jak myslí, nesmrtelnost a paměť i štěstí pro všechny příští čas; ale u jiných je obtěžkána duše — vždyť jsou takoví lidé, kteří nosí plod ve svých duších ještě s větší tíhou než v tělech, takový plod, jaký přísluší duši počítí a porodit. A co je to? Moudrost a ostatní dobrost...“ A potom — ústy Sokra-

tovými — dospívá filosof k čisté ideji Krásna a k dokonalé lásce. — Najdete tu mnoho míst pravdivých a vznešených. Avšak širší veřejnosti je tato knižka nedoporučitelná hlavně pro názor na lásku muže k jinochům. P. Doležal.

X

8—31

TOMAN, JOSEF: Don Juan. Život a smrt Dona Miguela z Maňary. Návrh obálky a ilustrace Vojtěch Tittelbach. Vydal a vytiskl r. 1946 Melantrich v Praze. Třetí vydání, 24×17.5, stran 371, brož. 250 Kčs.

Na kulturně historickém pozadí města Sevilly, vykreslil autor rozervaně nemravný a nakonec pokáním vykoupenný život Dona Miguela z Maňary, bohatého šlechtice. V průvodním slově dodává, že mu nešlo o historickou pravdu, ani o kresbu doby, ale že se snažil všechnu pozornost soustředit jen na hrdinu románu a na vnitřní drama jeho charakterových protikladů. Není pochyb o tom, že se mu to podařilo, a že se v tomto díle autor jeví opravdovým mistrem slova a děje. Než i kdybychom přešli mlčením popisné rozvíjení všech těch mravních zločinů a vše co s tím souvisí (což ovšem nelze, třeba autor vysvětluje tuto výjimečnost charakteru plného nebe i pekla, dobou, v níž hrdina žil a vrozenou smyslností), musíme také odmítnout všechno to klišé ctnosti a nečesti, všechny ty „kulisy“ lenivých mniichů, vychytralých, zmijích jesuitů, svatokupectví, rozmařilosti majetkuchtivé církve, činnosti svaté inkvisice a vůbec té mravní špíny, než se dostal k opravdu krásnému závěru o smyslu pokání a ceně života obětovaného Bohu v trpících bližních. Ilustrace odpovídají duchu knihy, ač by potřebovaly lepší úpravy.

-aka.

Doplňky.

Konec starých časů (str. 124) nemůže být doporučena ani s výhradami, poněvadž po morální stránce je více než jen „obhroublá“. Líčení erotických vztahů vyznívá místy docela cynicky a jasně jím proniká sensualistický názor autorův. Většina Vančurových knih trpí naturalismem nebo sensualismem a nehodí se proto pro běžné čtenáře, s výjimkou snad „Posledního soudu“.

t. v.

S

265

COL, Dr RUDOLF: S v. B i ř m o v á n í. Frýdek, Exerciční dům. (A. Koch, národní správa, Odry.) V. vydání. 1946. 10.5×14.5. 32 str. Cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 111.

V nevelkou brožuru shrnul autor vše, co má katol. křesťan vědět o svátosti biřmování, která je výstižně nazývána svátostí mučedníků. Vychází z jejího božského původu, jež dotvrzuje Písmem i tradicí. Ukazuje bohaté její ovoce, popisuje posvátné obřady a zakončuje stručnou statí: jak se připravit k sv. biřmování. Knižka je psána prostě, aby ji každý porozuměl a četné příklady úvahy nejen oživují, ale činí je názornými. Velmi dobře poslouží v přípravě na tuto svátost, což jest hlavním jejím úkolem.

159.9

DRATVOVÁ, ALBÍNA: Duše dnešní ženy. Knižnice Od člověka k člověku, sv. 3. Nakladatelství Československý kompas, Praha. Stran 186, cena brož. 69 Kčs.

Autorka se pokouší v této knize podati psychologii dnešní ženy a částečně překračuje svůj úkol v části druhé, nazvané V rodinném krbu, kde její výklady zasahují i do oblasti sociologie a pedagogiky. Celá kniha vedle úvodu a krátké kapitoly, Móda typů, v níž se pokouší podati typologii ženy, ačkoliv si je vědoma poměrně malé, vědecké ceny dnešní záliby v typech, obsahuje čtyři kapitoly: V proudu času, V rodinném krbu, V kritice veřejnosti, a Autonomie štěstí.

V celém dílku přihlíží ke třem typům žen, jak k nim dospěla svým vlastním pozorováním. Jsou to pykničky, ženy celkem pasivní, vyžívající se plně v okruhu rodinném; organisatorky, ženy svou povahou hnané k práci na veřejnosti; ženy tvůrčí, které se plně vyžívají v tvořivé práci, především vědecké a umělecké a v ní dovedou

nalézt smysl svého života. V kapitole V proudu času, všímá si především psychologie ženy ve významných údobích jejího života, v době zrání charakteru, sleduje její duševní krizi, kterou prodělává kolem třicítky a kolem padesátky, a konečně sleduje psychologii ženina stáří.

V druhé významné části knihy se autorka zabývá především rodinou, jejím smyslem, dnešní krizí rodinného života, rodinnou výchovou a výchovou dětí. Je chvála hodné, že autorka, která chce být především objektivní, klade na rodinu tak velký důraz, že hledá její metafysický smysl a vidí, jak doby, které prohlásily rodinu a manželství za přežitek, mívají vzápětí těžké morální a sociální důsledky. Žádá, aby člověk vstupující do manželství, měl vůli k dítěti, která je vlastně vůli k životu. Lidi, kteří nemají touhy po dítěti, nazývá ztroskotanci života. Celkové její mravní stanovisko neodporuje nikde morálce křesťanské. Ovšem její metafysika neroste ze základů křesťanských. Je to patrné zejména v kapitole poslední: Autonomie štěstí. Je přesvědčena, že tento život lze považovat za podivuhodnou sílu, ale co je smyslem tohoto života, zůstává jí neřešitelnou metafysickou otázkou.

Dr. A. Kellnerová

92

FILIPI, JOSEF JAROSLAV: S Masarykovými. Vydal Čin v Praze. Stran 167, brož. 75 Kčs.

Hrst vzpomínek, napsaných pravdivě a s láskou uvádí přímo do Masarykovy rodiny jako střediska českého národního života. Autor podává realistický obraz Masarykův, čtenář poznává paní Charlottu a děti Alici, Olgu a Jana a z přátelských rozhovorů a příběhů se dočítáme snad po první kdo byl Herbert Masaryk. Ve vzpomínkách Filipiho se objevuje mnoho jmen a postav našeho veřejného a umělec-

kého života, autor zachycuje Masarykův soud o nich i jeho poměr k nim, takže se tyto zajímavé memoáry staly nepřímo i příspěvkem k dějinám českého života před první světovou válkou. řh

S

27

NEDĚLNÍK, JAN: Z dějin církve katolické. Frýdek, Exerciční dům. (A. Koch, národní správa, Odry.) II. vydání. 1946. 10.5×14.5. 32 stran. Cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 346.

Jako v kostce shrnuté dějiny katolické církve se zvláštním zřetelem k dějinám Církve v našich zemích. Autor pracoval dle osnovy pro vyučování katol. nábož. na školách obecných a měšťanských a velmi šťastně se zhostil svého úkolu. Je to pomůcka stručná, jadrná a metodická. Nemůže ovšem nahraditi rozlehlé práce dějinné neb speciální monografie, ale poskytne rychlou orientaci a postaví první základy poznání našich náboženských dějin. Hodnocení koncilu kostnického (str. 17) je nesporně nadsazeno. — Vhodná katechetická pomůcka a i dospělým poskytně přehled po našich náboženských dějinách.

—

7

NOVOTNÝ, ANTONÍN: Toulky nenávratnem. Vydalo Aventinum v Praze. Stran 224; brož. 120 Kčs.

Životní confiteor, hrst vzpomínek a chvála Prahy charakterisují tyto memoáry předního vykladače umění, jenž cestou za uměním vyznává se z reflexí před Sixtinskou Madonou, odkrývá neznámé o známé tvorbě Mánesově, Alšově, Minaříkové a Víkové a ve všehochuti dojmů zasvěcenec kamenného moře Prahy vyznává se ze své lásky k té vděkoplňné krasopáně, jichž půvabů nikdo a nikdy zcela nevystihne. řh.

X

304

VOZKA, JAROSLAV: Gracchus Babeuf vůdce spiknutí rovných. Vyšlo jako 8. svazek knižnice Profily, kterou řídí František Hampl. Vydalo r. 1947 nakladatelství Práce v Praze. Osmerkový formát, stran 76, cena 30 Kčs.

Je to apologie Františka Noela Ba-

beufa jako jednoho z prvních ideologů a propagátorů komunismu, neboli revolučního socialismu za velké revoluce francouzské. Knižka je psána celkem svižně a zdánlivě přesvědčivě — a proto je tím nebezpečnější. Ač zajisté nemá větších nároků, než býti profilem historické osobnosti, lze ji přece s hlediska historické skutečnosti vytknouti, že profil zvolené osobnosti skresluje. I z knížky samé (str. 21) — změna v poměru Babeufa k Mirabeauovi, 27.—28. korespondence s Coupe, str. 33. a j. je patrné, že Babeuf nebyl takovým ideálním hlasatelem revolučního socialismu, že by o jeho čistotě charakteru nebylo možno míti nejmenších pochybností, jak to autor chce tvrditi. Tím patrnější je to ovšem z jiných pramenů. Paul Barras ve svých Pamětech člena Direktorია (německý překlad, svazek II. str. 97—105) považuje Babeufa nejen za blázna, ale i za bláznivého zločince, jenž vraždění v největším měřítku považoval za nejlepší cestu k nastolení obecného blaha a propadl ilusím vedoucím jen k anarchii. — Spisek je i při své neúplnosti náčrtku opět důkazem extrémnosti a násilnictví systému, který vyrůstá z takových názorů a zásad, jakými se Babeuf nechal ve víru revoluce zmásti. Ničeho hlubšího v knížce nenalezneme. O tom, že se tu křesťanství a Církev strká do jednoho pytle s nepřáteli a zrádci lidu, netřeba se snad ani zvlášť zmiňovat. J. N. Sal. (R)

MV

8—3

WERFEL, FRANZ: Píseň o Bernadettě. Přel. J. Fučíková. Epika — nová řada sv. 2. Vydal Vyšehrad v Praze 1947. Tisk Č. A. T. v Praze. 2. vyd. Stran 541-(VII), 12×19. Cena brož. 150 Kčs.

Werflův román o svatě Bernadettě Soubirousové a lourdských zjeveních je, jak sám píše v „Osobní předmluvě“, vyplněním slibu, jež učinil v Lourdech na útěku před Němci. Tam totiž jednoho dne ve veliké tísní složil slib: „Budu-li vyveden z tohoto zoufalého postavení a bude-li mi dopřáno, abych dostihl záchranného pobřeží Afriky — slíbil jsem — pak především, před jakoukoli jinou prací, pokud na to mé schopnosti stačí, zapěji píseň a Bernadettě.“ „Odvážil jsem se,“ praví o něco dále, „zazpívat píseň o Bernadettě, třebaže nejsem ka-

tolík, nýbrž žid. Odvahu k tomuto činu mi dal slib mnohem starší a neuvědomělejší. Již za dnů, kdy jsem psával první verše, přísahal jsem sám sobě, že budu svou prací vždy a všude oslavovat božské tajemství a svatost u lidí — bez zřetele k době, která se s posměchem, zlobou a lhostejností odvrací od těchto posledních hodnot našeho života.“

Tuto skutečnost je třeba mít neustále na mysli při posuzování Werflova románu. I pro katolického autora by bylo velmi nesnadnou věcí napsat román — rozumí se dobrý román, ne nějakou pseudozbožnou limonádu — o Lourdech. Pro nekatolíka, který musí k těmto nadpřirozeným událostem přistupovat zvenčí a který nemůže nikdy plně proniknout a pochopit jejich podstatu i celou hloubku jejich smyslu pro katolické společenství, je to úkol dvojnásob těžký. A to navzdory tomu, že lourdeské události se „odehrávají v nejjasnějším světle historie a jejich pravdivost je utužena přáteli, nepřáteli a chladnými pozorovateli ve věrných svědectvích“, takže vypravěč těchto příběhů není ani na jediném kroku uváděn v nesnáz nedostatkem spolehlivého materiálu. Neboť onen moment pozorování katolických dějin z nitra, ze společenství s pozorovanými událostmi, je — jak správně připomněl Belloc — v jistých věcech nenahraditelný a nesnáze, jež působí jeho nedostatek, nemohou být docela odstraněny ani sebelepším využitím sebebohatšího materiálu.

Máme-li to všechno na mysli, musíme dojít k závěru, že vzhledem k daným okolnostem splnil Werfel svůj úkol s mimořádným úspěchem, přestože v jednotlivostech najdeme dosti zarážející nedostatky. Jeho líčení zjevení Panny Marie je živé, konkrétní a pečlivě propracované. Zvolil si při něm správný postup, odpovídající jeho možnostem: drží se v hlavních liniích dosti přesně historických dokladů, výpovědí a svědectví, a obnovuje v živém, sytém obraze události tak, jak se jevíly pohledu přímých účastníků, při čemž omezuje psychologizaci jen na nutnou míru. K většímu účinku napomáhá též obšírně vypracovaný rámeček společenského prostředí (ten však zabírá až příliš mnoho místa a zatěžuje někdy děj). Velmi účinně zpodobil též autor marné úsilí občanských autorit o zastrašení Bernadetty a po-

tlačení návštěv u jeskyně massabielské.

Na druhé straně však je možno uvést v jednotlivostech dosti značné výhrady. Nejprve pozorujeme na několika místech sklon k jistému naturalismu, docela zbytečnému; je míněn patrně jako potvrzení uměleckého účinku, ale ve skutečnosti to vypadá z harmonie zjevení a působí to na čtenáře s jistým duchovním vkusem trapně. Líčení ošklivosti Bernadetty při pohledu na „nahá svítivá stehna sestry“ je takovou menší ukázkou; větší disharmonii však uvádí do Werflova obrazu rovněž fiktivní, vymyšlený detail, jak Bernadetta při devátém zjevení při odkrytí pramene spolkně chuchvalec hlíny a začne zvracet. (Str. 218.)

Vedle toho pozorujeme zase, že autor někdy opominul využít pravdivého charakteristického detailu, který by znamenitě podepřel umělecký účinek — jako když na příklad vynechává krásnou podrobnost z výsledku, jemuž podrobil komisař Jacomet Bernadettu: neúspěch obvyklých policejních triků, použitých ke zmatení a zastrašení Bernadetty komisaře tak uvedl z rovnováhy, že podle poznámky Bernadetty ani „nemohl trefit perem do otvoru kalamáře“. (Srv. Petitot, *Histoire exacte des Apparitions*, p. 90.) Vážnější nedostatek je však v tom, že líčení Bernadettina života po ukončení zjevení je kusé a neuspokojivé. Klášterní život byl zřejmě pro Werfla po mnoha stránkách záhadou, s níž si nevěděl rady; vidíme to třeba z jeho úvah o řeholnicích jako o „dobře vyceповané kompanii“, jež „kdyby jednou utáhla do míst, kde se nahlíží pravda, radost a život, musila by si pravděpodobně napřed odvykat stát v řadě a v šiku“. Ovšem, způsob, jímž se strohá vnější kázeň dá nejen srovnat s hlubokým vnitřním životem lásky k Bohu, nýbrž může se stát přímým prostředkem tohoto života — tento způsob je specifickým tajemstvím katolického života, a nedivíme se, že to Werflově uniklo. Přece však by se měl raději této otázce vyhnout než se pokoušet o takovéto vysvětlení: „Je to stále stejný kříž s výchovou lidského pokolení. Nepřistřižená volnost vytváří nesmyslný prales. Uniformita zase vytváří neživou poušť. Možná že Hyacint de Lafite neměl kdysi tak docela nepravdu, když ve

Francouzské kavárně k Estradovu zděšení prohlašoval, že svět je stvořen jen pro několik málo vyvolených. Jen ti že uniknou pralesu i poušti.“ (Str. 439.) Pod tímto zorným úhlem ovšem musilo vypadnout líčení klášterního života poněkud skresleně. Tak už hned pokud jde o Bernadettino povolání k řeholnímu životu, vzniká z Werflova líčení nesprávný dojem, jako by byla chtěla původně zůstat ve světě a vstoupila do kláštera jen na domluvu faráře Peyramala, kdežto ve skutečnosti hned po skončení zjevení začala myslet vážně na vstup do kláštera. (Zde se asi autor spolehl příliš na dílo Estradovo, pomíjí je jiná svědectví. Srv. Petitot, *Histoire exacte de la vie intérieure de Ste Bernadette*, kap. V.) Pochybené je také přehnané zdůrazňování vnějších obtíží v přizpůsobování klášternímu životu. Zde není román Werflův docela ve shodě s historií. „Přestože má Bernadetta plno dobré vůle, novicmistryni se nedaří uhladit ji jako jiné a srovnat ji s ostatními do jedné řady“, říká romanopisec. (Str. 439.) „Po prvních dnech smutku, jež zakusila při vzpomínání na Lourdy a na jeskyni, přivykla Bernadetta velmi rychle řeholnímu životu mateřského kláštera. Cítila se tam doma a jakoby v druhé rodině“, praví historik. (O. c. p. 108.) Podle romanopisce Bernadettu uráží podívaná na novicky poskakující v rekreaci „dílem s přirozenou, dílem s vynucenou veselostí po trávníku“, stejně jako ji „uráží“, že novicmistryně na ní požaduje „dětinskosti“, jako je hra míčem, házení obručí, skákání přes švihadlo. Podle historiků však Bernadetta se zajímala sama od sebe o hry v rekreaci a litovala, že tam nepěstují jednu její oblíbenou hru (skákání přes pohyblivý provaz, „*danser à la corde*“.) Podobných detailů je více, a je-li pravda, že samy o sobě nemají velký význam, je také pravda, že více takto skreslených detailů musí skreslit celkový obraz. Všechno, co víme z historických dokladů, mluví o tom, že ty vnější nesnáze tolik zdůrazněné neměly velkého významu v duchovním životě svaté Bernadetty. Skutečná nesnáz a skutečné utrpení bylo jiného rázu — bylo to ponižování, jež musila snášet od Matky Marie Terezie Vauzouové, která k ní cítila antipathii a dávala ji najevo chladem, nevlídností, přemrštěnou přísností a sarkasmem.

To ovšem bylo pokušení a utrpení vnitřní; a jediným problémem duchovního života tu pro Bernadettu bylo, jak nést tento kříž co nejtrpělivěji a jak se ubránit pokušením dotčené sebelásky. Werfel věnuje těmto věcem náležitou pozornost; je však škoda, že dramatisuje poměr obou řeholnic opět trochu vnějškovým způsobem. Podle historie nezměnila Matka Marie Terezie své smýšlení o Bernadettě po celý svůj život. Podle románu byla obrácena a změnila své smýšlení, když jí Bernadetta ukázala „stigma“ své smrtelné nemoci, tuberkulosní nádor na koleně, a stala se oddanou ošetřovatelkou Bernadettinou. Nemyslím, že by se takové odchylky daly odůvodnit požadavkem básnické svobody. „Použil jsem práva básnické svobody“, praví Werfel v předmluvě, „jenom tam, kde umělecké dílo vyžadovalo určitého chronologického zhuštění a kde šlo o to, vykresat z látky jiskru života.“ Nic takového však neopravňuje k měnění duchovního života světce, a to tím spíše, když taková změna pak vynucuje další ještě méně šťastné změny. Werflově řešení vedlo k tomu, že i líčení Bernadettiny smrti je nepřesné — na úkor uměleckého účinku. Prosté vyličení posledních chvílí Bernadettiných je vskutku působivější než Werflova úprava, i když u Werfla je více vnějšího pathosu a sentimentu.

Toto obšírné vypočítávání pochybných jednotlivostí nesmí ovšem zastínit základní dobré stránky Werflový Písně; bylo ho však třeba na vysvětlenou, proč nejedna stránka zanechává čtenáře v rozpacích tím větší, čím větší je čtenářova zkušenost v duchovních věcech. Je to dílo v základě zdařilé, jež lze doporučit kultivovanějším dospělým čtenářům, ale nesmíme všude spoléhat na věcnost v líčení ani se domnívat, že autor vyčerpал všechnu hloubku svého námětu. Je to konec konců vskutku jen pohled zvenčí, jenž zůstává přes nejlepší snahu neúplný.

Timotheus Vodička.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebíratí samostatně, ať ji objedná v **Exercicijním domě ve Frýdku**. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

— 8—31

BAAR, J. Š.: Skřivánek. B. Rup, Praha 1947. Tisk Průmyslová tiskárna v Praze. 12. vydání. Stran 177 — (III) 14×21.5 cm. Brož. 48 Kčs.

Obrázek výměnkářského života na Chodsku v letech před první světovou válkou a za ní. Největší část knihy zaujímají motivy humoristické — domlouvání svatby a konfrontace svěrázného starého výměnkáře s velkoměstským životem. Lehce načrtnutý obrázek života, vhodný pro každého čtenáře.

DV

8—1

BART, ILJA: Písně za živa zazděného. Vydalo J. G. Calve v nár. správě. 1946. Edice Apel, sv. 1. Graf. úprava Arch. Rossmann. Tiskl Steinbrenner, Vimperk. Cena 32 Kčs. Str. 85.

Knížka básní z koncentrač. tábora. V první části — volným veršem a odvázněji — je výmluvnější. Druhá část, psaná dovedně i básnicky, je vyrovnanější. V celku však prostřední vidění, bez osvobozujícího vykoupení.

P. Doležal

MM

8—31

BEZDĚKOVÁ, ZDEŇKA: Bezbranný vítěz. Román. Obálku navrhl Václav Bartovský. V knihovně Příliv, kterou řídí Václav Řezáč, vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. F. 13 krát 21, stran 172, cena brož. 60 Kčs, váz. 85 Kčs.

Tento román, na rozdíl od jiných válečných románů, líčí ne tak hrůzy koncentráků jako utrpení snoubenky, její úzkost a boj za vysvobození snoubence, který byl uvězněn krátce před válkou. Ovšem neobejde se to bez milostné zápletky a bez rozloučené paní, která je vlastně hrdinkou, bezbranným vítězem tohoto románu. Po stránce náboženské je kniha provanuta skepticismem.

P. F. R.

S

92

Cesta Karla Dvořáčka. Uspořádal Jaroslav Červinka. Vzpomínkový a literární sborník. S obálkou, vazbou a v úpravě Václava Bláhy vydal Václav Petr v Praze roku 1946. I. vydání. F. 13×21, stran 162, cena brož. 54 Kčs, váz. 79 Kčs.

Tento sborník vzpomínek doporučuji nejen literátům, ale všem kněžím, aby se četbou vzpomínek na Karla Dvořáčka nadchli k pečlivému využití času, k neustálému studiu a k duchu laskavosti. Sborník zaujme i psychology. Skutečně nepřekvapuje, že tento upřímný hledač pravdy našel od bezbožectví a socialismu cestu ke katolicismu. Nikterak nelze vysvětlovat konversi Dvořáčkova po četbě tohoto sborníku, jak to činí jistý komunistický kritik, Dvořáčkovou slabostí a deprezi v koncentračním táboře. Sborník nám líčí nejen vnitřní přerod básníkův, nejen sympatickou lidskou tvář Dvořáčkova, ale podává nám též jeho literární profil v Červinkově studii.

P. F.

—

482

CYGANKOV, ALEXANDER: Praktická učebnice ruského jazyka. Vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. F. 14×20, stran 436, cena brož. výt. 85 Kčs, váz. 110 Kčs.

Tato učebnice ruského jazyka je určena pro kursy ruštiny Škol Práce ÚRO. Svým obsahem vyhovuje spíše osobám zaměstnaným v průmyslu. Je též příliš zaměřena k způsobu života v Sovětském svazu. Didaktická metoda je velmi praktická. Kniha obsahuje na 18 testů cvičných a kontrolních. Jen škoda, že k testům není vzadu připojen klíč k opravě, jak to udělal autor při úkolech překladových.

P. F. R.

X

2

ČERVÍN, ALOIS: O české zbožnosti. V. Petr v Praze 1947. Tisk „Osvěta“

ve Valašském Meziříčí. Stran 42 — (II) F. 11.5×19 cm. Brož. 9 Kčs.

Přehled českého náboženského života v dějinách, plný obvyklých omylů nekatolických historiků. Ačkoli autor má dobrou vůli a leckdy dovede se vzepřít běžným protestantským nebo liberalistickým předsudkům, většinou neproniká k jádru historické skutečnosti. Vidí všude v katolickém životě mnoho stínů, ale neříká nám nic konkrétního o zbožnosti vrcholných zjevů českého náboženského života, totiž českých světců. Neříká nám nic o české „devotio moderna“, o dějinách české askese, o otázce častého přijímání a podobně; omyl základní je ovšem už v tom, že se odváží do tak malého počtu stránek chtít shrnout tak obsáhlou látku. tv

92

—
FIRT, L. MUDr: Od Eufratu až po Benghazí. Historie čsl. vojenské jednotky na středním Východě. Obálku navrhl Oldřich Bareš. Se 14 hlubotiskovými přílohami jako 9. svazek knižnice Tvář století vydalo nakladatelství Práce roku 1947. F. 14,5 krát 21, stran 264, cena brož. 100 Kčs, váz. 125 Kčs.

Je to historie čsl. většinou ze židů se skládající vojenské jednotky na středním východě, ale přesto si knihu přečtete se zájmem. Není to pouhá vojenská reportáž, ale kniha vzpomínek a líčení míst, drahých každému křesťanu. Ovšem i v této knize je přimísen jistý náboženský indiferentismus — všechna náboženství jsou stejná. Ale způsob podání, to nutno přiznat, je poutavý a nejen to, dovíte se a najdete vysvětlení různých událostí, jimž jste v době války nemohli rozumět.

P. F. R.

DVMM 8—31

DE HARTOG, JAN: Holandská sláva. Přel. M. Polívková. Vydal Fr. Borový v Praze. Tisk Státní tiskárna v Chebu 1947. Stran 580 — (IV) F. 13.5×21.5 cm. Brož. 120 Kčs.

Široce založené, obšírné, místy trochu rozvláčné líčení rozmachu holandské zámořské vlečné plavby. Hlavní postavou je kormidelník J. Wandelaar, který svádí zápas s monopolisující kapitalistickou firmou, a když zápas vyhraje, do-

vede nabídnout smír, když jde o dobro celku. Líčení je velmi živé, citovost někdy převládá na úkor stylu; autor se sžívá s námořnickým prostředím tak, že přejímá do svého výraziva i zbytečně mnoho námořnické hrubosti a kluzkosti, třebaže v jádře je jeho koncepce přirozeně zdravá a silná. Na jednom místě (str. 180) autor napodobí s malým úspěchem jobovské reptání a hořkost nad lidským utrpením. Hodí se pro zralé a moudré čtenáře, nikoli pro mladé lidi. tv

S 92

HOLINKA, RUDOLF: Svatý Vojtěch. Vydalo v Brně v roce 950. výročí smrti sv. Vojtěcha I. P. 1947 nakladatelství Brněnské tiskárny spolu s benediktinským opatstvím břeňnovským. Detail tabulového obrazu z konce XIV. stol., původně z kostela v Dubečku u Říčan, nyní v Národní galerii, reprodukoval podle fotografie Josefa Sudka Štencův grafický závod v Praze. F. 12×19, stran 124, cena brož. 39 Kčs.

Autor předně líčí společenskou strukturu doby, v níž žil svatý Vojtěch, líčí i politické pozadí, aby tak více vynikla velikost snažení Vojtěchova, ale též abychom lépe pochopili, proč za svého života světec ve svých snahách ztroskotal. V některých tvrzeních a vývodech není si autor dost jistý a proto tím nedečkověji očekáváme autorem slibovanou důkladnější a obšírnější svatovojtěšskou studii. Cílem autorovým populárně vyličit život svatého Vojtěcha. Přesto je cítit, že knihu psal vědec-odborník, který je zvyklý na určité obraty historiků. Z celého díla se nám nejlépe zamlouvá kapitola třetí: Biskup a mnich, kde stručně a přesvědčivě naznačuje význam středověkého mnišstva. (Škoda, že kniha nemá imprimatur!)

VM 92

KRÁL, UNIV. PROF. Dr. JOSEF: Masaryk, filosof humanity a demokracie. I. vydání v březnu 1947 vydal Orbis, Praha. Obálku navrhl arch. Zdeněk Rossmann. F. 15×21, stran 140, cena brož. 40 Kčs.

Kniha obsahuje 7 přednášek neb článků, proslovených neb napsaných autorem při různých životních výgro-

čích Masarykových. Ačkoliv se některé myšlenky a výroky téměř doslova opakují, přece všechny studie si přečtete se zájmem. Největší pozornost věnuje otázce, jaká je česká národní filosofie a jaký je životní názor demokracie. Pro ty, kteří nemají času a možnosti studovat Masaryka přímo od pramene, je tato kniha výtečnou pomůckou. Kolikrát se mluví o poměru Masarykově k náboženství, ale málokdo vystihl tak dobře postoj Masarykův k této otázce jako Král. Ovšem nesprávné názory Masarykovy v této věci ještě přiosťruje sám autor. Tak na příklad na straně 12. píše: „Masaryk... přijímá také Prozřetelnost, která se stará o jednotlivce, to, co je, myslím, ještě tíže slučitelné s kritickou filosofií. „Kniha se hodí jen pro theologicky a filosoficky vzdělané čtenáře. P. F. R.

SS

22.01

MERELL, JAN Dr: Úvod do četby Nového Zákona. Vydalo Univerzum. Vydání první r. 1947. F. 13×20, str. 220, cena brož. 110 Kčs, váz. 130 Kčs.

Kniha psána přísně vědecky a přec jasně a lahodnou formou, takže ji můžeme dáti i do rukou prostých milovníků bible. V první části jsou sneseny bohaté zkušenosti odborníka-papyrologa o vzniku Písma sv., Nového Zákona, o originálech, překladech, apokryfech. Dobré služby prokáže čtenářům úvod k evangeliím a listům apoštolským. Připojen je též překlad encykliky Pia XII. o časovém podporování biblických studií, která znamená začátek nové epochy bibl. studia. Vřele doporučujeme všem. J. K.

S

265

O manželství. Frýdek, Exerciční dům (Valašská tiskárna, Valašské Meziříčí). VII. vydání, 1946. F. 10.5 krát 14.5, str. 32, cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 17.

Již sedmé vydání této malé, publikace ukazuje její životnost a aktuálnost. Autor jasným, nevťiravým a delikátním způsobem pojednává zde o manželství, jeho předpokladech, stanoví vlohly a ctnosti. Jež si mají snoubenci přinést k oltáři, vysvětluje překážky vadící i rušící a konečně promlouvá o životě v manželství samém. Jsou to

hluboké pohledy důkladně poučeného člověka jak po stránce morální, sociologické i pedagogické, ve zhuštěné formě, potvrzované často výroky slavných autorů i přílehlavými příklady. Ušlechtilá tato knížka by se měla stát vážnou četbou a životní praxí dospělé mládeže, ale prospěje i manželům, zvláště svou druhou částí.

SS

241

RÁČEK, JOSEF: Pověry. Frýdek, Exerciční dům. (A. Koch, nár. správa, Odry.) II. vydání. 1947. F. 10.5×14.5, str. 32. Cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 352.

Staré pravidlo: Kde ubývá víry, bují nevěra — nabývá svého naplnění právě v dnešních časech. Pyšně zveme současnou dobu věkem pokroku a vědy a ani v „temném“ středověku nepanovala tak pověra jako dnes. Josef Ráček podrobil tento zjev důkladné kritice v brožurce Pověry, v níž místy hravě, jindy dravě vypořádává se s tímto poblouzením lidského rozumu i srdce. Autor není někdy dalek humoru, jindy ostrou satirou doprovází moderní pověry proto knížka se čte přímo zábavně.

M

92

REKTORISOVÁ, KLEMENTA: Národní umělec Petr Bezruč. Jako 9. svazek knižnice Profily, kterou řídí František Hampl, vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. 12×19. Stran 72, cena brož. 27 Kčs.

K jubileu tohoto velikého básníka napsal Dr Jan Strakoš (Ld. 14. IX. 1947): „V přepolitizované atmosféře dnešních dní... mnozí budou se pokoušet ohřívat svůj ohníček na myšlenkové problematice slezského barda, aby ad usum delphini parazitně přišli kus pláště Básníkovy na svůj vlastní, potrhaný politickou nenávistí.“ Citujeme proto tato slova, abychom tak charakterisovali tento profil národního umělce, napsaný Rektorisovou. Kromě této stranickosti při vykládání básníkovy díla a povahy trpí tento profil určitou malicherností — věnuje příliš místa různým říkankám příležitostným, ale podle našeho zdání jen zběžně vystihuje umělecké dílo Petra Bezruče. Ale i těch deset stran, které věnuje

slovesnému umění básníkovu přijde vhod zvláště studentům, kteří se budou lopotiti při maturitní písemce snad rozbořem některé Bezručovy básně.

P. F. R.

—

613

RYCHETNÍK, V. MUDr: *Zdravé matky — zdravé děti*. Vydalo roku 1947 Dělnické nakladatelství v Praze II., Hybernská 7 jako 1. svazek knihovny „Praktické příručky“. I. vydání, cena 20 Kčs, stran 67.

Pro existenci národa je nesmírně důležité, aby jeho matky byly zdravé a tyto potom mohou dáti zase národu zdravé děti. Autor vyložil velmi pěkným způsobem jednotlivé otázky z oboru hygieny ženy. Upozorňuje na životospřávu v době těhotenství, porodu, šestinedělí. Provází vlastně ženu od její svatby, až do výchovy pubertálních dětí. Obzvláště zdůrazňuje nebezpečí umělého potratu, před kterým vážně varuje. Podává návod rodičům jak poučiti děti v sexuálních otázkách. O sexuální zdrženlivosti se pochvalně vyslovuje a pohlavní zdrženlivost doporučuje a zdůrazňuje, že prostopášnost může vést k vážným poruchám zdraví. Ačkoliv doporučuje správný, mravný, sexuální život v manželství, přece jen zapomíná na prapříčinu manželského nesouladu, jehož následkem bývá dyspareunie, t. j. sexuální rozladění mezi manželi a příčinou toho bývá užívání antikoncepčních prostředků. Autor dobře rozpoznal, že jednou z příčin této manželské dyspareunie je sobeckost manželova. Můžeme proto tuto publikaci doporučiti, poněvadž zásady v ní hlásané nejsou v rozporu s naší katolickou morálkou.

V. Š.

S

265

Sv. přijímání. Frýdek, Exerciční dům (Melantrich a. s. Ostrava). VI. vydání, 1946. 10,5×14,5. Str. 32, cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem čís. 43.

Časté sv. přijímání uvedené opět v životní praxi Církve dekretem Pia X. z 20. prosince 1905 je předmětem této nevelké publikace. Autor vábnými příklady a psychologicky jemným nutkáním snaží se získati čtenáře pro myšlenku častějšího sv. přijímání. Uvádí

důvody proč se nemáme báti a proč často máme se zúčastniti Svátostné Hostiny. Poučuje o přípravě a důležitosti a končí plamennou výzvou ke vstupu do eucharistického kroužku. Apoštolská knížka, která je schopna zapáliti dobré duše, toužící, ale dosud se obávající.

M

369. 43

ŠIMÁNEK, JOSEF, Dr: *Skauting — jeho podstata, význam a ethika*. Vydalo r. 1946 Rebcovo naklad. v Praze. Redakce J. Rodena, II. vyd. Tiskl Frant. Rebec. Str. 148, cena brož. 45 Kčs.

Autorem této studie je osobní přítel A. B. Svojsíka a dnes čestný náčelník čsl. Junáka. Napsal tuto knihu — jak sám praví — aby ozřejmil české veřejnosti základy skaut. myšlenky. Ukazuje především na nebezpečný odklon od přírody, jeho neblahé následky zvláště pro městskou mládež. Pak upozorňuje na nápravu. Ozdravení vidí v návratu k antickému způsobu života. Skoro polovinu stránek obětuje chvalozpěvu na antiku.

VS

25

ŠVACH, Dr, Prokop, O. P.: *Charisma apoštolátu*. Vydala Marie Rosa Junová v Tasově L. P. 1947. 12,5×18, stran 116, cena brož. 52 Kčs.

Autor si vytkl za cíl své studie ukázat celistvý theologický obraz apoštolátu jako duchovního poslání ve jménu Kristově, se všemi jeho výsadami, podmínkami a úkoly. Je to dílo jedinečné nejen v české theologické literatuře, ale na světě vůbec. A není to kniha vhodná snad jen pro odborníky a theology, nebo duchovní labužníky, ale i pro pracovníky v katolické akci. Autor rozvíjí a dokazuje svá tvrzení přesvědčivě, jasně a stručně — někdy až příliš stručně, aspoň pro laického čtenáře. Pro čtenáře, kteří nejsou vzdělaní v theologii, je kapitola o apoštolátě pokračujícím nepostačující, ačkoliv právě tato otázka zvláště za našich poměrů by vyžadovala velmi pečlivého a důkladného zpracování. Tato poznámka nemá být kritikou díla, spíš povzbuzením autorovi, aby se této otázce ještě více věnoval.

P. F.

M

91

FIALA, VÁCLAV: Věčný epos Balkánu. Fr. Borový 1947, stran 350, cena brož. 210 Kčs, 206 obr., většínou dle vlast. snímků.

Není to běžný cestopis. Autor dovede jít pod povrch věcí a postihnout „ducha“ Balkánu. Vede nás ze Záhřeba přes Plitvická jezera k Jaderskému moři na půdu slavné minulosti (Split, Dubrovnik), pak na skalnatou Černou Horu, přes enklavy islamu v Evropě (Mostar, Sarajevo) do Bělehradu. Letmo se dotýká Bulharska. Víc než třetina knihy je věnována Cařihradu. Sotva by se v české literatuře našly odstavce, které by nám tak přibližovaly krásu tohoto města a jeho křesťanskou i tureckou minulost. Autor se jeví jako znalec balkánských krajů, literárně poučený, jemný vychutnavač krásy. A přece Fialova krásná kniha (krásná i obrazovou výpravou) má jednu vadu. Je dílem „milovníka života, tuláka světem, historika, zeměpisce, novináře...“. Vane jí jakási nostalgie vychutnavače života. Dobře to vystihuje úvodní citát z Horatia: „Omnes una manet nox — Nás všechny jediná noc čeká.“ A to není křesťanské.
B. Smékal.

—

915

GUNTHER, JOHN: Asie jaká je. Přeložil Dr Jaroslav Kolářsk. Fr. Borový, Praha 1947. Stran 558, cena brož. 120 Kčs, váz. 150 Kčs.

Před válkou vzbudila pozornost kniha dobře informovaného a předvídavého amerického publicisty „Evropa jaká je“. Týž autor podává nyní její asijský protějšek. Z valné většiny píše jen o tom, co sám poznal. Od japonského císaře nás vede rozbouřenou Čínou přes Filipiny a Indonésii do Indie, kde věnuje velkou pozornost Gandhimu. Iránu a arabskému světu jsou věnovány předposlední kapitoly. Palestinským problémem kniha končí. Originál vyšel r. 1942. Překladatel doplnil knihu

kapitolami, které přivádějí líčení až do doby poválečné. Dobré poučení o problémech a osobnostech probouzející se Asie. Obsah je po výtce politický, ale autor referuje i o hybných silách kulturních.
B. Smékal.

HOLINKA, RUDOLF: Svatý Vojtěch. Brněnská tiskárna, Brno 1947, stran 122, cena neváz. 39 Kčs.

Svatý Vojtěch je první Čech evropského formátu a jeho činnost dovoluje nám tvrdit bez nadsázky, že Čechy jsou kolébkou křesťanství ve střední Evropě. Holinkova monografie, byť byla jen předzvěstí velkého díla o době a osobnosti svatého Vojtěcha, je založena nejen na bedlivém studiu doby a poměrů, ale i na správném předpokladu, že životní cestu Vojtěchovu nemůžeme náležitě ocenit, nevžijeme-li se do duchovního ovzduší desátého století, jež přes všechny své zmatky a rozpory dávalo vzniknout heroickým ctnostem a přes všechno počínající zesvětštění Církve vytvořilo ohnisko náboženské obnovy. Holinka správně vidí svatého Vojtěcha především jako odchovance reformního hnutí clunyjského, jež sice původně bylo zaměřeno jen k obnově benediktinského mnišství, ale nakonec přispělo k obnově náboženského života a církevního řádu vůbec. Kniha psaná s vědeckou přesností, ale i pietou a láskou, odezírající od racionalistického výkladu pramenů a založená na úsilí po objektivitě, je hodna nejvyšší pozornosti a ocenění.
D. P.

CHESTERTON, GILBERT, KEITH: Svatý Tomáš Akvinský. Přel. Timotheus Vodička. Universum, Praha 1947, stran 222, cena neváz. 63 Kčs.

Není pochyby, že knížka o svatém Tomáši Akvinském, byť nevelká rozsahem a podávající jen náčrt či jakési vzorky myšlení svatého Tomáše a skromně pomíjející jeho theologii, šla

Chestertonovi od srdce: on sám podává ve svých knihách filosofii zdravého rozumu a v nikom jiném nemohl najít vzor filosofování střízlivého, věcného a reálného než právě ve svatém Tomáši, jehož noetika vychází od smyslů a jehož anthropologie zahrnuje celé lidství s tělem i duší a jemuž není cizí nic, co je přirozeně dobré a správné, i když se to vyskytuje v knihách pohanského Aristotela. Ve srovnání s moderními filosofiemi, jež většinou nejsou filosofiemi, nýbrž pochybováním, zdali vůbec je možná nějaká filosofie, je soustava svatého Tomáše jedinou skutku konstruktivní a osvědčenou filosofií, která je způsobilá zabránit, aby svět nebyl zatemněn ani nepravou duchovostí ani nepadělaným hmotářstvím. Jako všechna díla Chestertonova, nese i knížka o svatém Tomáši pečeť jeho osobnosti a umění vyjadřovat se v kontrastech a paradoxech a hlavně jít vecem na kloub. Dokonalý překlad Vodickův je skutku vzácným darem českému čtenáři, který by s povděkem přijal i další překlady, zejména překlad posmrtné Chestertonovy autobiografie. D. P.

M

52

JEANS, SIR, JAMES: Prostorem a časem. (Populární výklad astronomie.) Titul originálu: Thought Space and Time. Přel. Dr. Hubert Slouka. Dělnické nakladatelství, 1947. 23×15, stran 185, cena brož. 90 Kčs, váz. 120 Kčs.

Zmíněné dílo je pro nás dokladem, že látka, jež byla již vícekrát zpracována a kterou již dobře známe, nepozbývá svého půvabu a zajímavosti, je-li jen podána novým způsobem. Větší pozornost než v jiných dílech věnuje zde autor Zemi a rozvoji života na ní. Nicméně dovede v další části knihy odhalovat tajemnou roušku z ostatních záhad vesmíru s touž dovedností, jakou jsme poznali u jeho ostatních publikací.

Přesto však nesdílíme s autorem stejný názor v otázce vzniku života a zvláště ne v otázce vzniku člověka. Na př. na straně 46. připouští možnost, že se člověk vyvinul z „opičích ssavců“. (Někdy v posledním milionu let se vyvinuli — neb snad náhle přeměnili — nějakí opičí ssavci v člověka a výsledkem jsme my! sic!) — Poněvadž

však toto a podobná tvrzení jsou pronesena jen jaksi mimochodem, neubírají knize valně na ceně. Soudný čtenář si je dovede snadno redukovat na správnou míru.

—

523

JEANS, SIR, JAMES: Zázračný svět hvězd. (Populární výklad nových názorů na vesmír.) Přeložil K. Kraus. 47 původních ilustrací, 2 mapy. 23×15,5, stran 160, cena brož. 75 Kčs.

V dílech J. Jeanse jsme vždy obdivovali lehkost, s níž autor dovede prostému čtenáři podat i nejtěžší astronomické problémy. Zmíněné dílo jest jedinečným dokladem této dovednosti. V řadě kratších článků nás seznamuje s celým vesmírem, počínaje nejbližším nebeským tělesem Měsícem a konce nejvzdálenějšími spirálními mlhovinami. Mistrná přirovnání, vystižné analogie a vtipné parafráze tvoří formu, v níž se snaží podat obsáhlou látku. V závěrečných kapitolách se nevyhýbá ani nejtěžšímu problému, jenž zaměstnává mysl astronomů: problém konečnosti vesmíru. Právě zde vynikají jeho mimořádné popularisátorské vlohy, neboť na několika stránkách vysvětluje dosti srozumitelně celou záhadu. Četné ilustrace činí knihu názornou.

MM

943.7

KROFTA, KAMIL: Dějiny československé. Sfinx B. Janda, Praha 1947. Stran 916, 25 obr. Cena brož. 360 Kčs, váz. 420 Kčs.

Po návratu z koncentračního tábora, těsně před svou smrtí dokončil K. Krofta své velké československé dějiny. Sahají až do nejnovější doby, takže tu máme zase po delší době obšírnější synthetické zpracování celých našich dějin. V pojetí nepřináší Krofta nic nového, přidržuje se celkem Palackého koncepce o husitství jako vrcholném období naší minulosti a jen tu a tam podniká na ní drobné úpravy podle výsledků novějšího bádání. Na druhé straně nutno říci, že svým prostým konstatováním faktů je Kroftova kniha klidnou protiváhou příliš bujných historických fantasií, které by chtěly naše dějiny předělávat a snižovat, nebo dokonce popírat naši přínaléžitost k okruhu křesťanské kultury západoevrop-

ské. Celkem možno Kroftovo pojetí označit za liberalistické a jeho *synthesa* našich dějin má všechny znaky končící epochy liberalismu 19. a počátku 20. století.

Místo podrobného rozboru jen několik typických ukázek, aby bylo jasné Kroftovo stanovisko.

Krofta zahrnuje do našich dějin nejen historii Slovenska, ale i Podkarpatské Rusi. Velkomoravskou říši a dílo svatých bratří soluňských odbývá několika větami. Zato podává docela pěkný obraz sv. Václava jako křesťanského mučedníka a po smrti ochránce národa (str. 15—19). Uznává závislost českého státu na říši římskoněmecké. Význam německé kolonisace v 13. stol. spíše přeceňuje. U Karla IV. vytýká jako slabosti a obludy: „pověřivost, zálibu v okázale vnějškové zbožnosti, církevnictví“ (str. 88). Při nechuti k duchovenstvu je Kroftovi sympatický Václav IV., vzdává mu proto v boji proti kleru plné uznání. O sv. Janovi z Pomuka říká Krofta hladkými slovy totéž co jeho nenávistníci: „Byl to muž jinak málo významný, teprve náboženské zápasy potomních let jej obestřely gloriolou mučednickou a teprve vítězství protireformace jej povýšilo na velkého národního světce“ (str. 141). Jiřímu z Poděbrad pocítá za zásluhu, že „razil cestu k mravnímu i myšlenkovému vysvobození lidstva z tíživých pout středověké autority církevní“ (str. 235). Popírá, že Češi v době předbělohorské podlehli lutherství, vůbec tu dobu všelijak přikrašluje. Při posuzování literatury tehdejší se zálibou přivěšuje ke katolickým dílům charakteristiky: „primitivní, nevěcný, zmatený, nezdravý, nevalné ceny slohové“ atd. Zdůrazňuje často mravní a duchovní ideály husitské jako něco vyššího, pokrokovějšího — ale člověk marně hledá, jaké to „ideály“ myslí. Snad je to odpor k Římu a odpor ke kněžstvu... — Přes celkem nevlídné stanovisko k době pobělohorské je Krofta věcný a na př. snaží se pochopit Balbína. Cenné jsou partie o naší první republice, neboť tu Krofta píše z vlastní zkušenosti jako vyslanec a ministr zahraničí. Zato události 2. světové války a okupace jsou pouhým výčtem faktů.

V seznamu literatury, který sestavil Dr J. Klik, je na str. 881 omyl: Josef (správně Blažej) Ráček: *Církevní dějiny*. B. Smékal.

PLEVA, JOSEF, VĚROMÍR: *Malý Bobeš*. Ilustr. Puchýř R. Nakl. Svoboda, Praha (tisk. Svoboda, Č. Těšín), II. vydání (ve Svobodě I.) 1947. 14,5×18,5. Brož. 230 Kčs, váz. 290 Kčs. (3 díly.)

— Díl I. Stran 164.

Zajímavě podané příběhy ze šťastného dětství čiperného hochy. Až na pravopis pambu, bože nezávadné, výchovné. Ilustrace též dobré, někde však spíše karikatury. Zvláště pro hochy od 9 let. Veju.

M Díl II. Stran 160.

Další příhody Bobšovy a jeho rodičů v městě. Přes mnohé klady chybí už novost a svěžest I. dílu. Rovněž na škodu jest i násilné zamlčování všeho, co by jen vzdáleně připomínalo křesťanství. Tendence „pokroková“, „Hus“, „Laická morálka“. Veju.

× Díl III. Stran 154.

Trpí nedostatky rázu formálního, jako všechny nastavované příběhy. Poustoj k náboženství je zamatavý, a jeví se nedostatky v řádu mravním. Nevhodná kniha. Veju.

SKÁCEL, Dr, MILOSLAV: *Filosofie práva*. Universum, Praha 1947, stran 64, cena neváz. 50 Kčs.

Kniha thomisticky orientovaného myslitele o filosofii práva přichází jako na zavalanou. Moderní teorie právní jsou vesměs založeny na filosofii Kantově a zejména na brněnské fakultě právní se traduje právní pozitivismus pod jménem normativní teorie, podle níž předmětem právní vědy jsou veškeré normy, jejichž normovým subjektem je stát — a neuvažuje se, že podle toho každá, byť nerozumná a nespravedlivá norma, by byla zákonná, jen když ji vydá stát. Je na čase, aby se zúčtovalo s tou nehorázností a aby se právní teorie vrátila k základům práva přirozeného, jež konec konců není ničím jiným než rozšířením desatera na život sociální. Autor se sice omezil na věcný rozbor základních právních pojmů, ale o to právě jde, aby se vycházelo ze správných principů zdravého rozumu a skutečnosti a ne ze subjektivních výmyslů různých filosofů, kteří odlučují řád právní od řádu

mravního a blýskají se na katedrách znalostí Kanta, ve skutečnosti však představují jen pozdní plody nominalismu, jenž trhá vše na kusy a odlučuje od sebe, co přirozeně k sobě náleží. Kniha prospěje zvláště studujícím práv a měli by ji číst zejména ti, kteří jsou nuceni poslouchat naše normativce.

D. P.

—

398. 8

Slovácké písničky slováckého krúžku v Brně. IV. Zaznamenal Dr Jan Poláček. Vydalo Nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně r. 1947. Obálku kreslil akademický malíř profesor Franta Hlavica. Vydání první. 12,5×18, stran 272, cena brož. 135 Kčs.

Sborník obsahuje jako doplněk k třem předchozím svazkům 250 slováckých milostných písní. V době, kdy i na Slovácku se šíří zpěv různých šlágrů, jsme vděční nakladatelství za vydání těchto lidových popěveků. Svazek obsahuje písně, které mimo určitá místa na Slovácku, jsou neznámé. Tím více tedy přichází vhod. P. F. R.

X

8—31

STEINBECK, JOHN: ... jejich je království nebeské. Přeložila Zdenka Wattersonová. Obálka a grafická úprava Jar. Švába. Vytiskla „Práce“ pro nakladatele Kvasnička a Hampl v Praze r. 1947. 13×21, stran 116, cena brož. 40 Kčs, váz. 65 Kčs.

Příběh tohoto románu byl zfilmován a předváděn pod názvem O myších a lidech. Autor líčí osudy dvou potulných dělníků v Kalifornii, Jirka, normálního, prostého hochy — a Lennie, siláka, dobráka, ale chabého mozku. Jirka dlouho dělá svému kamarádu anděla strážného — ale jednou přece už ztratí trpělivost a svého ubohého kamaráda zabije. Odmítáme knihu proto, že v tomto rozuzlení se nevidí nic špatného, ba naopak něco, co se muselo stát a co je v pořádku.

P. F. R.

X

613

TŮMA, JAN, Primař, MUDr: Budoucí maminkám. I. vydání vyšlo pod názvem Kurs pro nastávající matky. III. vydání v červnu 1947 vydalo nakladatelství Orbis, Praha. stran 75, brož. 30 Kčs.

V dnešní době snažíme se zvýšenou péčí o těhotné rodičky a kojence snížit mortalitu a morbiditu jak matek, tak i dětí. Domníváme se pak zvláště, že vhodným poučováním, které se může dít jak lékařskými přednáškami, nebo osobním stykem lékaře v ordinaci, že dosáhneme v tomto směru úspěchů. V intencích tohoto snažení vznikla tato brožurka, jejímž autorem je lékař — porodník. Předností této publikace je, že je doplněna vhodnými fotografiemi a obrázky. Po stránce odborné není námitek.

V otázce umělých potratů zastává autor stanovisko, že lékař smí těhotenství přerušit tehdy, když je ohroženo zdraví matky, nebo dokonce její život. Poukazuje na nebezpečí potratů, kriminálních a tajných, hlavně pak na následky, které činí ženu mnohdy neplodnou.

Proto autor doporučuje; nemají-li rodiče vůli k potomstvu, aby používali antikoncepčních prostředků. Z tohoto důvodu nelze publikaci doporučit.

V. Š.

VILHUM, F. X.: Hrdinové vědy a víry. Misionáři zeměpisci. Velehrad v Olomouci 1947, stran 186, cena neváz. 70 Kčs.

Kniha Vilhumova je přehled zeměpisné činnosti katolických misionářů bez nároku na úplnost, poněvadž naše země nejsou země misionářů a naše znalosti o misijní činnosti se opírají vesměs o cizí knihovny a archivy. Je pochopitelné, že misionáři již z povahy svého povolání se stávali i kulturními historiky, filology, ethnografy, ethnology a geografy. Novodobé výzkumy zeměpisné vesměs dávají za pravdu zprávám starých misionářů, kteří bývali často prvními Evropany, kteří vstoupili do neznámých končin, takže není upřílišeno tvrzení, že dějiny misí jsou z velké části i dějinami zeměpisných objevů a pokroků zeměpisné vědy. A to ukazuje přesvědčivě Vilhum ve svém nástinu misijní činnosti ve vztahu k vědě zeměpisné založeném vesměs na cizích pramenech, takže v něm postrádáme zmínky o českých misionářích — tak jistě Slavíček z Tovaryšstva Ježíšova, jehož listy vydal před časem Vraštil, by mohl spíše být uveden než leckterý nám jinak neznámý misionář.

D. P.

S

92

CHESTERTON, G. K.: Sv. Tomáš Akvinský. Vyd. nakladatelství Universum v překladu Timotheje Vodičky. Stran 225, brož. 63 Kčs.

Málokterý moderní autor má tak dobré předpoklady pro to, aby uvedl s úspěchem moderního čtenáře do života a filosofie Akvinátovy, jako Chesterton. Přes všechny rozdíly stylu a zaměření jsou oba duchovně spřízněni. Oba zdůrazňují přirozený zdravý rozum a přirozenou hodnotu stvořených věcí, oba se snaží o dokonalé vyrovnání mezi rozumem a skutečností, potírajíce usilovně všechny výstřednosti rozumové fantastiky a nereálného soudu. Připočteme-li k tomu Chestertonovu schopnost konkrétního výkladu, jeho smysl pro dramatickou stránku života i jeho hutný, bohatý styl, pochopíme, proč mohl Chesterton, autor zaměřený zcela ke konkrétním věcem vytvořit tak podivuhodnou knihu o duchu převážně spekulativním — a také, proč dovedl ve svém podání tak skvěle spojit v celistvou jednotu obraz světcova života i výklad jeho filosofické nauky. Je-li v knize nějaký rys, jež třeba v celkové rovnováze účinku zvlášť podtrhnout, je to způsob, jakým autor dovede osvětlit vnitřní souvislost mezi dílem Andělského učitele a jeho dobou. Velmi názorně, srozumitelně a přece znalecky líčí aristotelskou reakci středověku na tradici augustiniánskou, stejně jako vzájemný vliv a vztah mezi dílem Dominika, Františka z Assisi a Tomáše. Jeho srovnání středověké reformy s lutherskou „reformací“, jež se jeví proti středověku jako zpátečnictví, je velmi poučné a pro moderního čtenáře přímo překvapující. Analytický úvod pro filosoficky především neškoleného čtenáře je sbírkou skvělých postřehů a hlubokých průhledů do středověkých kulturních dějin.

řh

S

248. 1

GRIGNION Z MONTFORTU, SV. LUDVÍK M.: Tajemství Mariino.

Přel. Reg. M. Dacík O. P. 4. vyd. Krystal, Olomouc, str. 44—IV, cena 15 Kčs.

K svatořečení Ludvíka Marie vychází u nás zase tato zevně vkusná a vnitřně bohatá knížečka, obsahující ve zkratce vše, co podstatného je uloženo v obšírnějším spise světcově O pravé pobožnosti. Tajemství Mariino má tu přednost, že jsou zde celkem pomínuty bezohledné výrazy, pokořující lidskou pýchu, které bývají mnohým překážkou, že se nedoberou všech nádherných kladů této pobožnosti. Žádoucí by byl u takových knížek životopis světce, byť jen stručný.

drš

D

8—31

GULLVAAG, OLAV: Tři z hor nad fjordem. Román. Přeložil z norštiny Iv. Loskot. Neubert, Praha. II. vydání, 1940. 14×22. Stran 389. Brož. 45 Kčs, váz. 63 Kčs.

Příběh mladého muže, který si vybudoval vysoko v horách osamělý stateček a ve stálém úporném boji s přírodou vybojuje i mladou choť proti jejímu rozhněvanému otci.

D.

D

8—31

GULLVAAG, OLAV: Královská milost. Román. Přeložil z norštiny Iv. Loskot. Neubert, Praha. 1941. 14×22. Str. 365. Brož. 50 Kčs, váz. 68 Kčs.

Hlavní postavou druhé části trilogie je hrdá žena mladého budovatele statečku v horách. Pokoří se a jde prosit o milost pro svého muže — podloudníka.

D.

×

28

JAKUBČÍK, JOSEF: Naše křesťanství. (Metafysika a dialektika.) Nákladem autorovým, 1947, v edici Společnosti přátel kristovské vědy a vědeckého kristianismu v Praze. Stran 148, cena brož. 50 Kčs.

Tato knížka plná zmatku a hysterického neklidu je posledním výhonkem

modernismu odsouzeného encyklikou „*Pascendi Dominici gregis*“ v r. 1907. Autor prohlašuje, že se hlásí k dědictví církve římskokatolické, že však se rozhodl „bránit je proti úkladům našich aristotelských poručníků a metafysických správců katolické kultury“. Kniha svou vkusnou grafickou úpravou budí dojem vážnosti, je to však změř nesmyslných tvrzení a názorů, jak je libovolně přináší inkoust do pera. Při tom se používá pseudofilosofické terminologie (metafysický aristotelismus, dialektický hegelianismus, biologický kristianismus) a tvrdí se, že „na smetišti antikvaristického katolicismu aristotelského z hořčičného semene modernistického kristianismu biologického má vyrůst veliký strom vědeckého a filosofického kristianismu, rozprostírajícího se až do končin světa“.

C. M.

×

8—31

KOZAK, JUŠ: *Předměstí sv. Petra*. Román. Přel. Jar. Závada. Nakl. ELK v Praze 1947. 8°. Str. 307—1. Cena 50 Kčs, váz. 70 Kčs.

Neobyčejně ponurý obraz ze života řemeslnických rodin v lublaňském předměstí ve 2. polovici min. stol. Středem je postava poctivého, ale tvrdého a pyšného řezníka, jenž marně bojuje proti mravnímu i hospodářskému rozvratu svého rodu a dožívá se nejhorších zklamání na svých dcerách. Beznadějný pesimismus obestírá osudy skoro všech četných postav ovládaných bezuzdnými pudy a vášněmi. Jeho černý stín padá i na osobu ušlechtilého jinak faráře, rádce a těšitele ubohých farníků, jenž se stává obětí pomluv právě t. zv. zbožných žen a dostává se proto i do sporu s biskupem a círk. smýšlením. Tísňivý dojem zvyšuje i autorova záliba v naturalisticky podrobném líčení projevů lidské krutosti, chamtivosti a zvl. sex. prostopášnosti při svatebních hodech, masopust. zábavách, pitkách atd. Pro celek čtenářů se kniha nehodí.

E. M.

×

8—31

LAO, ŠE: *Rikša*. Román. Z angl. převodu, upraveného z čín. originálu Evanem Kingem, přel. Dušan Pokorný. Nakl. ELK v Praze 1947. 8°. Str. 287—1. Cena váz. 70 Kčs.

Ústřední postavou románu je čínský kuli, jehož jediným životním zájmem jest otázka najatého i vlastního vozíku.

Děj sám je prostinký a zdoluhavě se rozvíjí, ale celek je zajímavou kresbou prostředí chudých vrstev v městě Pejpinu v nejnovějších dobách: pronikají sem ze západu socialist. myšlenky, ale stejně tak i neřesti, zvl. v sex. oboru. Hrdina sám po mnohých nezdarech v zaměstnání i v manželství upadá v pustý nihilismus, z něhož se jen pomalu probírá soucitnou příchýlností k nešťastné nevěstce. O sex. věcech se tu mluví hodně neomaleně.

E. M.

S

23

LEPÁČEK, OFM, Dr P. CELESTÍN—ZÚBEK, OFM, Dr P. THEODORIK: *Nanebevzatá*. 1947 Serafínský svět v Prešově. Str. 95, cena 20 Kčs.

Knížekčka obsahuje dvě práce nestejně hodnoty a vlastně různého zaměření. Řádky Lepáckovy jsou obecně meditačního rázu, nerozlišující mezi legendou a historií. (Nepřesně je citován na str. 10. sv. Cyprián.) Jsou tu sice jeho slova, ale podstatně změněná ve smyslu mariologickém! Informační je soupis mariánských obrazů a j. památek u františkánských klášterů na Slovensku, jakož i historický přehled členů řádu, kteří něco psali ke cti Matky Boží. — Velmi solidní je studie Zúbkova, jež stručně seznamuje s historickým a theologickým důkazem pro učení o Nanebevzetí Marie Panny. — Dost nezvykle působí v lidové knížce stručný latinský obsah jednotlivých prací. Slovensky a latinsky psaný prosbopis slovenských františkánů k sv. Otcí o definici Nanebevzetí je praktický závěr věcné studie Zúbkovy.

drš

M

8—31

LESAŘ, FRANTIŠEK: *Všude s námi*. S doslovem Frant. Křeliny. Vyšehrad 1947. Vyd. 2. Str. 280—VIII, brož. 90 Kčs, váz. 110 Kčs.

Lesář je vyslovený realista, tu a tam lehounce nastiňující naturalistický motiv. Píše ne tak to, co četl, nýbrž co viděl, a hlavně, co sám těžce prožíval v neutěšeném putování od řemesla k řemeslu. Nevadilo by zajisté, že jsou jeho povídky brány ze syrové skutečnosti životní, jsou však až příliš černé, ponuré a nevlídné, než aby mohly býti pravdivé. Tyto prósy jako by chtěly kdekoho přesvědčit o nepřekonatelné osudovosti, vnucující jistým lidem jen

neštěstí a nedorozumění. Světlejší barvy, na př. v povídce *Josef a Jan*, zanikají skoro úplně ve tmě ostatních líčení. Ani poslední práci *Návrat*, ač zdánlivě vyzvedá tak silně velikost a hodnotu náboženství, nelze zcela přisvědčit pro skeptický postoj k lidské profesionální práci. — Křelinův doslov spravedlivě hodnotí Lesařovo úsilí o literární dílo, ukazuje však i jeho omyl, že šel do školy k Šlejharovi a Lad. Klímovi. drš

V 8—31

MALÁ, I. R.: *Tajemná píseň*. Román. 3. vyd. Nakl. Vyšehrad v Praze 1947. 8°. Str. 336. Cena 108 Kčs, váz. 130 Kčs.

Psycholog. román líčí lidský i umělecký růst českého grafika, jenž od neradostného dětství a odříkavého mládí žije svému romantickému snu o poslání umění, prochází různými zkouškami a zmatky, vzněty i prohranými všedního, milostného i rodinného života, je přitahován nezdravým směrem exkluzivního umění české i cizí dekadence, až uzrává vnitřně za svého pobytu v Itálii v úzkém styku se starými uměl. díly a několika vybranými přáteli. Pochopí také význam křesť. hodnot a dospěje k radostnému souladu v tvorbě i v životě. Spis. zachytila v řadě postav společenské i kulturní ovzduší Prahy z konce min. století, do hrdinových hovorů a snů vložila pak mnoho úvah a názorů o podstatě a cíli umění, o smyslu života atd. Knihu správně pochopí jen velmi vyspělí čtenáři. E. M.

VD 8—31

NAUMAN, PAVEL: *Faon*. Román. Nakl. ELK v Praze 1947. 8°. Str. 286—1. Cena váz. 70 Kčs.

Je to po dlouhé době zase původní román ze starověkých dějin, z doby karthaginských válek Jeho hrdinou je Řek Faon, který marně bojuje po celý život proti Římanům za svobodu svého roztržitého národa. Podrobné líčení těchto bojů i osnovaných vzpour, podané ve formě hrdinových dopisů přáteli, je provázeno mnohými úvahami, do nichž autor vložil skoro moderní názory o současných aktuálních problémech: o válce a trestu smrti, o svobodě člověka, o zotročování a znásilňování porobených národů, o římském

imperialismu atd. Až na několik málo episodních scén není v knize erotiky.

E. M.

VD 8—31

PAYNE, ROBERT: *Láska a mír*. Román. Přel. z angl. Běla Vrbová-Pavlousková. Nakl. ELK v Praze 1947. 8°. Str. 253—1. Cena 50 Kčs, váz. 70 Kčs.

V postavách tří dětí bohatého čínského hodnostáře, jenž je v diplomat. službách v Paříži, je zachyceno napjaté ovzduší v předrevoluční Číně na počátku tohoto století a první výbuchy revoluce po smrti císařovny. Angl. autor zřejmě hodně idealisuje tyto západnický vzdělané děti, zvl. jejich demokratické styky s nevolníky i romanticky zbarvenou účast na spiknutí. Mnoho místa je věnováno také jemně básnickému líčení přírody. E. M.

VS 8—31

PECKA, DOMINIK: *Matka Boží* v Trn. Román. 3. vyd. Nakl. Vyšehrad v Praze 1947. 8°. Str. 221—1. Cena 69 Kčs.

Románová prvotina Peckova zůstává i po 24 letech krásnou a hlubokou knihou, která povznáší a nutí k přemýšlení. Dotýká se otevřeně problému, jenž bývá často příčinou rozporů v duši mladých kněží: hrdina, jež v alumnátě v době těžkých pokušení posilovaly vzpomínky na čistou studentskou lásku k ideální dívce a jenž i jako kněz na ni myslí jako na „sestřičku“, uvědomí si teprve v těžké nemoci nebezpečí této přátelské, ale přece jen pozemské náklonnosti, obrodí se vnitřně svým utrpením a vrací se k svému povolání. Vážný čtenář a zvl. kněz najde i zde, jako ve všech knihách Peckových, mnoho nevšedních myšlenek a úvah, podávaných svéráznou, lapidární formou.

E. M.

— 271

TYL, HEŘMAN, JOSEF: *Klášter Teplá*. Vydal klášter Teplá u Mariánských Lázní, 1947. Stran 84, cena brož. 85 Kčs.

Převor tepelského kláštera a bývalý politický vězeň píše o minulých dějích

i bohatých uměleckých památkách slavné premonstrátské kanonie, která se zase dostala do českých rukou. Vkusná publikace, doprovázená ilustracemi, byla vydána na památku 50 let, uplynulých od blahorečení knížete Hroznaty, zakladatele kláštera.

B. Smékal.

— 943. 7

VESELÝ - ŠTAINER, KAREL: Cestou národního odboje. Vydalo nakladatelství Sfinx, Praha. Stran 296, brož. 98 Kčs.

Autor líčí domácí odboj a ilegální činnost pro znovudobytí svobodné republiky od samého počátku až po vítězný příchod spojenců na naše území. Poznáváme do všech podrobností, kolik námahy, nesnází, útrap, obětí a životů stál boj těchto neznámých hrdinů. Takřka den po dni je dokumentárně doložen dopisy a telegramy, místy i jmény. Jako film sune se před námi pásmo vzrušujících dějů a bojů. Autor odmítá neodpovědné snižování významu domácího odboje, dívá se na něj kriticky a poctivě dozrává chyby a závěrem se ptá, zda snad mohl být boj vybojován lépe a s méně oběťmi, ale i zda jsme si vzali i poučení pro budoucnost.

řh.

S

27

Vít Fontgalland. Frýdek, Exerciční dům. (H. Lüdemann v nár. správě, Český Těšín.) III. vydání, 1947. 10,5×14,5, str. 32. Cena brož. 3 Kčs. Vyšlo ve sbírce Životem č. 142.

Eucharistický papež Pius X. nejen zavedl starou církevní praxi častého svatého přijímání, ale dekretem „*Quam singulari*“ doporučil sv. přijímání udělovati dětem již v raném věku. Jeho slova: „Budou světci mezi dětmi“ — byla téměř prorocká. Takového mladého světce Víta Fontgallanda líčí tato brožura psaná slohem přístupným dětskému věku. Jsou to dojemné pohledy do čisté dětské duše mladého francouzského chlapce umírajícího sotvaže dovršil 11 let — ale zanechávajícího za sebou světlou památku svatého života. Říká-li se, že slova zní a příklad hřmí, pak příklad malého Vítka může strhnout za sebou řady následovníků. Je však potřeba, aby byl naší mládeží znám.

MM

92

VLADYKA, JOSEF: Josef Jungmann, služebník i pán české řeči. Jako 10. svazek knižnice Profily, kterou řídí Fr. Hampl, vydalo r. 1947 nakladatelství Práce v Praze. 12×19, stran 172, cena brož. 45 Kčs.

Autor staví osobu a dílo Josefa Jungmanna do rámce evropských politických dějin a literárního života v Čechách. Tak se dovídáte nejen o těžkostech a překážkách, které měl Jungmann, o postupu jeho práce, ale též o mnohých dokladech české nesvornosti a malichernosti, která tříští práci českých vlastenců. Bohužel autor tak činí ad usum delphini — k propagování určité politické ideologie a k odsuzování církve, jako spojence německých utiskovatelů na českém národě. Nechce se mi věřit, že by Jungmann po celý život se přetvařoval a navenek zůstal v Církvi — ač ve skutečnosti uvnitř se s Církví rozešel. Tak tvrdí autor. Dokonce prý se dal zaopatřit ne pro uklidnění svědomí, ale spíš z úřední povinnosti. Dílo velmi zajímavé, ale trpí politickou zaujatostí a vypichováním proticírkevních narážek z Jungmannových Zápisků (na př. str. 27—28).

P. F. R.

VM

8—2

WARNER, REX: Proč jsem byl zabit? Dramatický dialog. Z anglického originálu přeložila Hana Bartošová. Obálku navrhl Josef Hochman. V knižnici Příliv, kterou řídí Václav Běhounek, vydalo roku 1947 nakladatelství Práce v Praze. 13×21, stran 176, cena brož. 60 Kčs, váz. 85 Kčs.

Stojíme u hrobu neznámého vojína. Představme si, že by tento neznámý voják vstal z hrobu a dal nám otázku: Proč jsem byl zabit? Co bychom odpověděli? Na tuto otázku odpovídají v autorově díle lidé rozličného postavení a vychování: vzdělání, vojáci ze španělské fronty, prosté ženy, kněz. Autor na konec nechává otázku nerozřešenou, poněvadž každý má trochu pravdu. Kniha trochu páchne náboženským indiferentismem, ale přec je zajímavá a vážná. Stojí za přečtení.

P. F. R.

SS

248.1

AUFFRAY, AUGUSTIN, SALESIÁN: Je-
žíš Kristus ve mně. Přeložil P.
Oldřich Med, Salesián. Vydaly Sestry
Neposkvrněného Početí Panny Marie
v Přerově roku 1947. F. 12×17,
stran 68, 3 ilustrace. Cena brož.
15 Kčs.

*Jako s radostí sáhli po překladu P.
St. Jurečky, tak nyní ještě více se ra-
dujeme z tak krásného přínosu pro ná-
boženskou literaturu. Nová kniha je
vhodná jako výtečná pomůcka pro
naše katolické spolky, ale též hodící
se za rozjímavou knihu naší mládeže.
Hlavní myšlenka knihy je stejná jako
ve známé knize P. Plusa: Bůh v nás,
ale způsob podání této látky je podán
v co nejvhodnější formě pro mládež.
Způsob podání je katechetická metoda
Evangelia — a tím je řečeno vše. Autor
nemohl voliti vhodnější formy. I pře-
klad je velmi krásný, takže není cítit,
že dílo je vlastně překladem (jen místy
mohl být ještě jemnější). Celková ú-
prava a forma též velmi vhodná. Jen
škoda, že ilustrace nejsou barevné. Dílo
netrpí rozvlácností, spíš je aforisticky
stručné, takže vhodně může být roze-
bíráno v kroužcích KAM.* P. F.

8—93

BĚHOUNEK, FR. Dr. DOC.: Ledovou
stopou. Ilustroval Fr. Stejskal. Vy-
dalo naklad. Otto J. v Praze, v Edici
„Knihy pro mládež“. Vytiskla: Orbis:
Praha XII. Vydání I. (3.300) 1946.
F. 15×20. Stran 340. Brož. 120 Kčs.

*Autorova účast na Nobilově polární
expedici, jistě dala podnět k napsání
této poučné a zajímavé knihy pro ho-
chy ve věku 14—16 let. Zážitky dvou
hochů, Čecha a Fina po ztroskotání je-
jich lodi při polární výpravě za velryba-
mi, u Země Frant. Josefa jsou vhodně
doplněny popisem, jak se užívají ná-
mořní přístroje a určuje zeměpisná
poloha. Velmi pěkné jsou ilustrace
akad. malíře Z. Stejskala. Zvl. kresby
námořnických uzlů na konci každé ka-
pitoly chapce zaujmou.* —aka.

V

54

ČERVÍN, ALOIS Dr. ING.: Svět mo-
derní chemie. Obálku navrhl
Oldřich Bareš. Ilustrace kreslila A.
Svobodová. Vydalo nakladatelství
Práce v Praze 1946. F. 14×21, stran
616. Cena brož. 240 Kčs, váz. 270 Kčs.

*Kdo se chce odborně dát poučit o vě-
cech, o kterých se tak často píše ne-
odborně v nejrůznějších časopisech,
sáhne jistě po této knize. Není to kni-
ha rozvlácná, ale kniha, ve které autor
stručně, srozumitelně a per visibilia
obrázky ukazuje čtenáři svět moderní
chemie. Kniha předpokládá dosti mno-
ho znalosti v oboru chemie.*

— P. F. R.

X

8—31

DRDA, Jan: Městečko na dlani.
Román. Obálku navrhl Josef Lada a
frontispice Otakar Mrkvička, gra-
ficky upravil František Mašek. Vy-
dalo nakladatelství Práce v Praze.
VI. vydání 1947. F. 13×21, stran 324,
cena brož. 90 Kčs, váz. 115 Kčs.

*Jak ubohá je česká čtenářská obec,
když takováto kniha vychází již v še-
stém vydání. Rozhodně není to kniha,
která by si mohla činit nárok na název
literárního díla. Podobné čtivo mohlo
být otiskováno snad v proslulých před-
válečných pražských večernících. Po
stránce jazykové ubohé a urážející. A
obsah? Kolik už jsme měli vesnických
románků, ale mnohem lepších. Nepo-
dával nám již Kosmák naši vesnici na
dlani? Anebo i naše městečka — nedo-
vedl to udělat lépe Baar? Ovšem po
stránce náboženské kniha líčí kněze
obvyklým způsobem — farář i při mši
svaté myslí na dobré pojezení a t. d.
Knihu odmítáme.* P. F. R.

X

8—93

GORKIJ, MAXIM: Šašek z ulice.
Z ruštiny přeložil Jos. Kadlec. Se 2
ilustracemi a s obálkou Václava Plát-
ka vydala a vytiskla Svoboda v Pra-
ze 1946. F. 14×22, stran 44, cena
brož. 9 Kčs. 3. svazek „První kniho-
vničky“.

Kniha obsahuje několik vzpomínek z dětství známého ruského spisovatele. Překlad je místy kostrbatý a dětem nerosrozumitelný. Několikrát v knize (str. 29, 35) se hájí krádež. P. F.

X 8—93

GRÉGROVÁ, B.: Radostné mládí. Sovětské děti o sobě. Volně zpracováno podle sovětských předloh. Vydala a vytiskla Svoboda v Praze 1946. F. 14×22, stran 44, cena 12 Kčs. Vyšlo jako 6. svazek „První knihovničky“.

Odmítáme tuto knihu, poněvadž je příliš naivní. Je psána na způsob článků rakouských čítanek. P. F.

MM 92

HILLARY, RICHARD: Poslední nepřítel. Z angličtiny přeložila Hana Bartošová, obálku navrhl Oldřich Bareš a v edici Příliv, kterou řídí Václav Běhounek, vydalo nakladatelství Práce v Praze 1946. F. 14×21, stran 184, cena brož. 60 Kčs, váz. 90 Kčs.

Je to vlastně kniha vzpomínek anglického letce. Nejen to, kniha může být zajímavým příspěvkem ke studiu psychologie anglických letců. A řeknu hned: výsledek nebude potěšující, bylo-li tomu, tak, jak se v knize píše. Autor snaží se řešit otázku, proč a za vlastně bojovali angličtí letci. Téma velmi zajímavé. Spisovatel se netají svým protináboženským postojem a to hned v předmluvě, ale přesto věrně tlumočí též názory strany druhé. Nehledáme-li v knize jen líčení válečných zážitků, ale čteme-li ji se zájmem psychologa, pak nás nejvíce zaujme kapitola 4. Svět Petra Pease a kapitoly knihy druhé. Debata mezi Peasem a Hillarem je velmi živá. Pease stojí na stanovisku křesťanském. Práví: Chci, aby z této války vzešly lepší svět... křesťanský... já neznám jiný způsob života, který by stál za to, abych zaň bojoval. Ovšem způsob odpovědi Hillariových pokračuje hranice slušnosti. Vizte, jak se Hillary vyjadřuje o svaté Johaně z Arku: „Byla posedlá sebeuvědomováním. Hlasly byly její hlasy, francouzský král byl její král, Francouzi byli její národ. Bože! Jaká egomanie! „Anebo jak argumentuje náš autor za nějakou chvíli:“ musíme odstranit tu nezaměst-

nanost, bahno, podvůživu a ostatní hrůzy, které jsou charakteristické pro každý křesťanský stát už od dob, kdy se Konstantin stal křesťanem. A pohanské státy se od nich liší jen tím, že nepronásledoval tak zuřivě lidi jiné víry. „Ovšem Peasy na vše dovede bystře odpovědět a nakonec jeho ideál jaksi vítězí—ovšem je to nejasně naznačeno a proto knihu nelze pro nevyspělé čtenáře doporučit.“ Ale je to kniha zajímavá. P. F. R.

—

355

HRONEK, JIŘÍ: Od porážky k vítězství. Český novinář v emigraci, část druhá. S obálkou Josefa Hochmana jako 8. svazek knihovny Tvář století vydalo nakladatelství Práce v Praze r. 1947. F. 15×21, stran 228, cena brož. 88 Kčs, váz. celopl. 105 Kčs.

I když snad není ve všech detailech objektivní a autor vyjadřuje spíš své subjektivní nebo stranické stanovisko, nutno přiznat, že tento díl se známému novináři skutečně podařil. Zvláště zaujme čtenáře sedmá kapitola, nadepsaná „The Blitz“, líčící hrůzy německých nočních náletů na Londýn. Autor dává čtenáři nahlédnout do duše Angličana, do zákulisí našeho zahraničního odboje a píše též o různých stinných stránkách, takže ideální obraz, který snad někdo měl o našem odboji, četbou této knihy a jím podobných ponenáhlu mizí a zmizí ještě více, až se dočkáme chystané vědecké práce o psychologii českého zahraničního vojáka. Vypisuje též různé podrobnosti, týkající se londýnského vysílání. Dobrá kniha. P. F. R.

X 8—31

MAUGHAM, W. SOMERSET: Na ostří nože. Z anglického originálu přeložil Jos. Hrůša. Obálku navrhl Kamil Lhoták. Vydalo nakladatelství Práce 1946. F. 13×21, stran 360, cena brož. 100 Kčs, váz. 130 Kčs, v polokůži 220 Kčs. Vyšlo v edici Příliv, kterou rediguje Václav Běhounek.

Tématika tohoto románu je sice velmi zajímavá — hrdina románu Larry prožije ve válce prudký duševní otřes — a po válce hledá vyšší smysl života — nachází jej v indické filosofii. Ovšem s osudem Larryho je spjato

tolik jiných osob — a tyto prožívají svůj život velmi nízkým způsobem. Knihu pro ličení a náznaky nemravných scén nelze doporučit. P. F. R.

DM

8

Pestré knihy. Řídí Ota Tichý. Vydává nakl. Ant. Dědounek v Třebouchovicích p. Orebem. 1947. Sv. 1. Str. 158—2. Cena 58 Kčs. Sv. 2. Str. 159. Cena 55 Kčs.

Nová knižní sbírka přináší drobné beletrist. a essayistické práce různých autorů. Jsou tu zastoupeni vesměs mladší spisovatelé (Ota Pokaldník, Olga Srbová, Fr. Mach, Zd. Šolle, Václ. Jelínek a Ota Tichý), a tak není divu, že jsou tu často patrný i po stránce slohové stopy hledání a pokusnictví. Obsahově nejvíce upoutají deníkové zápisky českého akademika, nasazeného za války na práci v Německu. Autor Zd. Šolle projevuje tu zřejmě zájem také o náboženské otázky, všímá si kat. lidí, zná i kat. literaturu. Proto tím více udivuje poznámka o „pořádání různých těch atrakcí v kostelích, kdy chodí kněží v pestrých přehozích kolem oltářů, zpívají nebo říkají modlitby...“ (40).

E. M.

—

7

Poklady národního umění. Sv. 72—80, nakl. Vyšehrad. SEDLÁČKOVÁ, Dr. EMA: Kostel sv. Václava na Zderaze. 1947, str. 24, 20 Kčs. MATOUŠ, Dr. FRANTIŠEK: Třeboň. 1946, str. 64, 42 Kčs. ČERNÁ, Ph. C. VĚRA: Rokycany. 1947, str. 40, 30 Kčs. BIRNBAUMOVÁ, Dr. ALŽBĚTA: Město Strakonice. 1947, str. 22, 17 Kčs. MATHON, Dr. JAROSLAV: Prostějov. 1947, 32 Kčs.

Tyto publikace jsou psány vesměs odborníky ve věcech umění a dějin. Každá monografie seznamuje nejen s určitou stavitelskou nebo jinou uměleckou památkou, nýbrž zpravidla i s větším nebo menším úsekem dějin po stránce kulturní i politické. Tu a tam prosakuje do výkladu určité světozorné ladění, na př. obdiv pro československé, soulad dojmu tím však není rušen. Jasné a výstižné jsou reprodukce, dobrý jest výklad odborných terminů připojený obyčejně na konci každého svazku.

—

91

PREFÁT Z VLKANOVA, VOLDŘICH: Cesta z Prahy do Benátek a odtud potom po moři až do Palestiny... I. P. MDXXXVI. Vydání upr. K. Hrdina. Knihu vydal Vesmír, Praha, v graf. úpravě Methoda Kalába 1947. Náklad 2000. Str. 379—VII. Cena 120 Kčs.

V jubilejním roce šťastného návratu Prefátova ze Svaté země vychází v původní podobě jeho důkladný cestopis. Kniha je provázena dobrou studií o životě a díle autorově a dvojím značně úplným rejstříkem, osobním a věcným. Cestopis je někde přetížen údaji o rozměrech a poloze posvátných míst, velmi mile však působí na čtenáře jednak určitá naivita, prostá všelike neupřímnosti, jednak duch živé víry, vanoucí skoro z každé stránky. Líbí se nám na Prefátovi značná samostatnost a kritičnost, není třeba však proto myslet s vydavatelem, že by Prefát s protestanty uznával jen Písmo sv. za pramen víry. — Protože není autor dosti theologicky vzdělán, na př. o odpustcích (106), byly by na místě náležité vysvětlivky od kompetentního theologa. Též pochybné nebo neúplné informace o východních křesťanech (na str. 310) mohly býti zlepšeny.

drš

SS

SCHICKORA, P. RUDOLF CSsR: Obnova farnosti misiemi. Exerciční dům ve Frýdku 1947. Str. 84. Cena 18 Kčs.

Předpis can. 1349, který vyžaduje lidové misie v každé farnosti aspoň jednou za deset let, u nás leckdy upadá v zapomenutí. Nejednou se také stává, že misie není dosti připravena a dodatečně využita a nepřináší proto plné ovoce. Proto vítáme co nejsrdečněji živou a praktickou studii P. Schickory, která duchovního správce stručně a jadrně informuje o všem, co musí vykonat, aby misie přinesla užitek. Odborné vzdělání autorovo, jeho bohatá osobní zkušenost a pochopení pro potřeby naší doby, odstíněné podle místních a stavovských diferencí, to všechno tu napomáhá nejen správnému chápání misii, nýbrž rozšiřuje náš pastorační rozhled vůbec. Ke knížce je připojen svazek exemplářů jednotlivých tiskovin, kterých je k celé misijní akci

třeba. Duchovní správce má všechno pohromadě — i náčrtky přípravných a dodatečných kázání — nemusí nic jiného hledat, stačí, když daného materiálu plně využije podle praktického návodu autora. — Zatím je tedy postaráno o moderní misijní pastorační hlediska místní duchovní správy. Domnívám se však, že by tato práce mohla později býti základem větší studie o celé otázce lidových misí, tedy i s hlediska misionářů. I zde jistě naše doba vyžaduje nejednu změnu, ne sice ve vlastním obsahu, ale v podrobnostech metody. Láska k řádové tradici tu jistě nebude překážkou, nýbrž naopak pobídkou, aby byl skvělý odkaz minulosti znovu a znovu životně transponován. V této souvislosti bych rád upozornil na podnětnou studii: S. Scherzl CSsR, *Compelle intrare. Grundsätzliches u. Praktisches über zeitnahe Volksmission*. München 1937 (2. svazek sbírky: *Neue Seelsorge*).

Alexander Heidler

— 8
Starověké satiry. Vyd. Matice česká, tiskl Orbis. Stran 96 se 2 snímky rukopisu. Cena brož. 32 Kčs.

Satirické skladby, zapsané v rukopise Hradeckém — Desatero božích přikázání a sedm drobnějších satir, tradičně zvaných Satiry o řemeslnících, k nimž se druzí Bajka o lišce a džbánu — jsou vzácnou literární památkou čtrnáctého stol. Dobu jejich vzniku nelze sice s bezpečností přesně určit, ale je jasné, že vývojově stojí za veršovanou epikou rané gotiky a před prózou, kterou vrcholí naše gotika vyzrálá. Pro toto vývojové postavení mají veliký význam pro starší českou literaturu; tradiční epika vysokého slohu, jejíž forma se ustálila na počátku 14. stol., je v nich totiž rozložena. Staročeské satiry jsou pro tematiku sociální, neboť se v nich po prvé objevuje na scéně jako hlavní osoba příslušník třetího stavu, měšťan. O autorovi nelze říci nic bližšího, ale zdá se, že jde o autora z povolání. Jeho tendence je mravokárná, je dobrý a pronikavý psycholog, který se dívá na své figurky s úsměvem a dovede stejně dobře napsat vtipnou a svěží povídku jako vykreslit groteskní obrázek. Připomínáme, že bajka o lišce a džbánu byla předlohou nejnovějších filmových grotesek české i sovětské. řh

VMM

91 (437. 1)

STEHLÍK, LADISLAV: *Země zamyšlená*. Knihovna Svob. novin v Brně, 1947. 8°. Str. 382—2. Cena 50 Kčs.

Zamyšlenou zemí jsou tu jižní Čechy: jemný básník putuje po jednotlivých krajích a místech, zachycuje osobní dojmy a nálady, popisuje umělecké a hist. památnosti, zaznamenává místní dějinné události, pověsti a legendy a hlavně vyvolává postavy zemřelých i žijících básníků a spisovatelů, vlastenců, válečníků, šlechticů i jiných významných lidí, kteří tam žili nebo jejichž díla jsou v nějaké spojitosti s oněmi místy. Není ovšem divu, že často se tu ozývají jména z doby husitské a česko-bratrské. Básník mluví tu více citově a lyricky, tak jako stejně vřele hovoří o kat. chrámech a jejich památkách, o lid. poutích, úctě Matky Boží, o kněžích buditelích atd. Jen k „cizím světcům“ z doby barokové nemůže naléztí teplejšího vztahu, o tehdejších chrámech myslí, že byly stavěny „pro rozkoš mocných a slávu Boha odcizeného“ (255), také památky na Koniáše budí v něm jen trapný dojem. Zato pěkně a obšírně oceňuje činnost kněze-básníka Fr. Kašpara. E. M.

— 8—93
VAŠÁK, J. M.: *Stihač z letadlové lodi*. (Z bojů na východ od Suez.)
CONRAD, JOSEPH - SCHULZ, IVAN: *Oheň pod palubou*. Polnice č. 9—10, Toužimský a Moravec, Praha. Cena 7,50 Kčs.

První povídka je směs hodně fantastických kousků na moři i na pevnině s trochou poválečné politiky. Povídka Conradova, přeložená z angličtiny, chce vychovávat k odvaze líčením plavby na děravé a hořící lodi, při čemž námořníci okázale ignorují nebezpečí života. Rouhavě zní věta, že solidní kapitán pohrozil pěsti k nebi. (26)

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebíratí samostatně, ať ji objedná v Exercičním domě ve Frýdku. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

— 8—31

DICKENS, CHARLES: *Oliver Twist*. Přeložil a upravil Jarosl. Janouch, ilustr. prof. St. Ulman. Stýblo B., Praha, 1947. Stran 164. Brož. 70 Kčs, váz. 95 Kčs.

Příběh sirotka, jenž v těžkém velkoměstském životě projde šťastně a bez úhony dobrodružstvími nejnižšího řádu. Obžaloba sociálních poměrů v Anglii před 100 lety. Dobrý detektivní román z londýnského podsvětí s protižidovskou tendencí. Ma. Š.

— 8—3

HANLEY, JAMES: *Oceán*. Přel. Hana Mrázová, vyd. Nakladatelské družstvo Máje. II. vydání. 1947. Tisk Bratři Vychnerové v Praze. Stran 158-(VI). 13,5×21,5 cm. Brož. 75 Kčs.

Příběh několika mužů, kteří se při bombardování lodi zachránili do člunu a stráví několik dní na moři při nedostatku potravy i vody. Jenom jeden mezi nimi je skutečný námořník, a hlavní složkou příběhu je podrobné líčení, jak se pokouší udržet v ostatních na ději a odvahu v tak nesnadné situaci. Líčení je zároveň jemně citlivé i dramaticky napjaté; je to knížka zajímavá a dobře napsaná. tv

— 92

HERSEY, JOHN: *Hirošima*. Přel. Růžena Matějovská. Vydal a vytiskl Melantrich v Praze 1947. Stran 105-(III). 14,5×22. Brož. 28 Kčs.

Americká reportáž o svržení první atomové pumy na japonské město Hirošimu. Autor reportáže vyslechl šest osob, které byly na místě v době svržení pumy, a z jejich svědectví sestavil věcné, zdržlivé, ale tím působivější líčení hrůz, které způsobil výbuch atomové pumy. Četba otřásající, ale užitečná pro každého, kdo si potřebuje uvědomit, co opravdu znamená používání atomové energie k válečným účelům. tv

— 8—93

HOLAS, MILOŠ: *Ukradený dárek*. Melantrich, Praha. III. vydání. 1947. Brož. 50 Kčs.

Příběh, který se v knize vypravuje, je skoro detektivní. Pražskému chlapci, který je na venkově na prázdninách, jsou ukradeny hodinky-stopky. S věrnými kamarády vypátrají zloděje a odevzdají spravedlnosti. Postavy tří hochů jsou vykresleny dobře, tendence je ušlechtilá. Nábožensky je kniha nezávadná. Výprava knihy velmi pěkná. Od 10 let. V. K. Uč.

S 91

KALISTA, ZDENĚK: *Cesty ve znamení kříže*. Vyšehrad, Praha. III. vydání. 1947. 13×20. 335 stran. Brož. 126 Kčs, váz. 150 Kčs.

Cestopisy dobrodružné a přece nesentimentální, ukazující člověka doby barokní a jeho civilizační a hlavně kulturní snažení. Jak platili Čechové daň lidstvu. Hrdost, co dokáže Čech i na tomto poli. Třetí vydání doplňuje literaturu. E. Br.

VSS 230. 1

MARITAIN, JACQUES: *Křesťanský humanismus*. Z franc. přeložil Vojtěch Gaja, nakl. Universum, Praha, 1947, stran 320. Cena brož. 95 Kčs, váz. 120 Kčs.

Původní název této slavné Maritainovy knihy je „Humanisme intégral — Problèmes temporels et spirituels d'une nouvelle chrétienté“. Vyšla v Paříži v r. 1936 a je to jedna ze základních knih Maritainova díla. Už z názvu kapitoly je vidět, jak důležité dílo bylo přeloženo: Heroismus a humanismus, Tragedie humanismu, Středověké křesťanství, Dialektika člověčtředného humanismu, Nový humanismus, Kořeny sovětského ateismu, Kulturní význam ruského ateismu, Nový věk křesťanské civilizace, Křesťan a svět, Duchovní a časné, Problém království Božího,

Časné poslání křesťana, Dějinný ideál nového křesťanství, Dějinný ideál středověkého křesťanství, Rozpad a znetvoření středověkého ideálu v humanistickém světě člověkostředném atd. Poslední část knihy je aplikace filosofických zjištění na praktický život, vykládá se o trojí rovině křesťanovy činnosti, o jednotě v rovině katolické akce a různosti v rovině časné, o problému katolického tisku a jiných ožehavých problémech.

Tato kniha velkého Francouze, který patří mezi nejslavnější filosofy světa, by měla být co nejvíce studována zvláště v našich zemích, kde se setkáváme s tak výraznými typy rozličného chápání křesťanské činnosti v rovině katolické akce a v rovině časné. Zvláště ti katolíci, kteří hledají nový typ své sociální činnosti, najdou v knize mnoho jasných odpovědí na své otázky. Skvělé jsou Maritainovy pohledy na dějinný ideál středověkého křesťanství (Svatá Říše) a pak rozbor Hegelovství, vrcholící v marxovském mesianismu. Současný komunismus chápe Maritain s hlediska kulturního jako atheistický theokratický imperialismus. Už Dostojevského Velký Inkvizitor chce vytvořit absolutní štěstí světa prostředky politickými a tedy — poněvadž se na těchto prostředcích požaduje víc, než mohou normálně poskytovat — všeobecným násilím a porobou.

Podle slov Maritainova je idea, učinit z tohoto světa jen a jen království Boží, pro křesťana kacířstvím. Ve světle jasných pohledů Maritainových je nesprávná i devisa „Kristus ne Cesar“, pokud by se jí mínilo zbožnění demokratického ideálu a pokud by nešlo jen o zásadu v posuzování method.

Překladaři knihy Maritainovy jsme vděční za svižný a srozumitelný překlad i v nejtěžších pasážích, i když nemusíme souhlasit s jeho některými novotvary. Tak „personnalité“ překládá výrazem „úsoba“, ačkoliv pojem osobnost je ve filosofii vžitý a lépe odpovídá latinskému originálu „o sobě, per se“. I jiné novotvary se zdají poněkud estétské pro překlad filosofické knihy z inspirace tomistické: (prvčenné hybné síly — str. 91; přesnit položení problému — str. 109; zdaj života — str. 115; úmožný — ve smyslu potenciální — str. 124). Tyto maličkosti nic nemění na skutečnosti, že překlad a

vydání tohoto díla jsou velkým kulturním činem.

C. M.

—

8—31

MARRYAT, FREDERICK: Kormidelník Vlnovský. Melantrich, Praha. II. vydání. Váz. 130 Kčs.

Dobrodružný ale i výchovný příběh poctivého námořníka, který pečuje obětavě o rodinu trosečníků, doplnil po náboženské stránce první jeho překlad kanovník J. Zimmermann. Od 11 let. Ma.

—

248. 1

MIKLÍK, IGNÁC, CSsR: U srdce matčina. Vydalo naklad. Atlas v Praze, 1947. Vydání I. 12×19, str. 48, cena 13 Kčs.

Knížekčka velmi časová — snad první svého druhu u nás — obeznamující naše čtenáře stručně, ale dostatečně s úctou k nejčistšímu Srdci Mariinu, s úctou, kterou od nás žádá sama Matka Boží při svém zjevení ve Fatimě a kterou podporuje Církev sv. ústy náměstkyně Kristova Pia XII. Knížekčka spojuje vědeckou formu s lehkým a přístupným podáním; patří do rukou kněží, inteligence i prostého lidu. V první části podává autor zajímavé dějiny této úcty, v druhé rozebírá předmět úcty, poukazuje při tom i na příklady ctností Srdce Mariina a v 3. části podává řadu vhodných modliteb, kterých možno použít při společných pobožnostech v kostele i k soukromé potřebě. JK.

V

1

PLATON: Faidon. (O nesmrtelnosti.) Přeložil Frant. Novotný. Laichterova fil. knihovna, sv. 11. Vydává Jan Laichter v Praze. II. vyd. Tiskl „Knihotisk“ v Praze, 1941. Úvodní slovo překladatele. Str. 121. Cena 48 Kčs. (Ještě na skladě.)

Platon snesl do tohoto dialogu „o duši“ svůj veliký obdiv pro Sokrata. „Smrt je jen chvíle života — praví Dr. Novotný v úvodě — filosof (Sokrates) vítězí nad životem celým.“ Tohoto vzácného vítězství je dosaženo vírou v nesmrtelnost lidské duše. Křesťanství sahlo po této studii během věků s různými pocity. Hledalo vždy rozumové podepření svého základního článku víry. Bohužel však mnoho nezískalo. Dia-

log obsahuje sice hluboké přesvědčení až skoro absolutní jistotu o nesmrtelnosti lidské duše (srov. str. 22 (Sokrates): „Nuže teď už chci vydati počet vám soudcům, že muž, který vskutku strávil svůj život ve filosofii, podle mého zdání vším právem se nebojí, když má zemřít, a je pln dobré naděje, že se mu, až zemře, dostane na onom světě největšího dobra.“), avšak přesvědčivých důkazů ve vlastním smyslu slova není. Platon svým pronikavým intuitivním viděním skvěle zhněte živé přesvědčení, které zůstalo pravděpodobně z původního prazjevení. A v tom je právě cena tohoto spisku: nikoli v argumentaci, nýbrž v nezvratné víře dřímající na dně hluboké a čisté lidské duše.

Zvláštní uznání patří překladateli, který s nevšední houževnatostí přetlumočil tak subtilní myšlenky a zvládl těžkou terminologii. P. D.

— 28
SOLOVIEV, VLADIMÍR: Rusko a všeobecná církev. Přel. Dr. J. Mastylák, CSsR. Vydal spolek Sv. Vojtěcha v Trnavě 1947 jako 5. svazek edice Svět. 15,5×21,5, stran 328, cena neváz. 140, váz. 165 Kčs.

Spolek sv. Vojtěcha obohatil opět slovenskou a tím i naši literaturu překladem vzácného základního unionistického díla z pera zakladatele ruské náboženské filosofie, veleducha V. Solovieva. Dnes v době úzkého sblížení všech slov. národů jest kniha zvlášť vítána — zejména když přichází z velkého Ruska. K překladu jest připojen vhodný úvod o významu osobnosti V. Solovieva od překladatele Dr. Mastyláka, známého svými pracemi o tomto ruském geniálním filosofu. Poznejme zdravé myšlenky ruského unionisty, toužícího po obrodě celé lidské společnosti duchem Kristovým v přístupném rouše slovenštiny, když u nás nelze snadno jeho spisy vydávati. JK.

X 8—31
ŠTÁFLOVÁ, VLASTA: Studentka Dana. Ilustrace a obálka M. Nováka. J. R. Vilímek. III. vydání. 1947. 13×21. 232 stran. Brož. 55 Kčs, váz. 75 Kčs.

Dívčí román ze studentského prostředí s líbivými obrázky. Ale pro sou-

hlas se studentskou erotikou, pro ohroblý studentský žargon a sesměšňování profesorů, kniha nevhodná, ba škodlivá. Vějv.

X 8—31
STRIBLING, TH. S.: Vaidenové (Trilogie) I. Vaidenova kovárna. Přeložil Václav Straka a Milada Perglerová. Graficky upravil, obálku a vazbu navrhl Vojtěch Kubášta. Vydalo Aventinum, Praha II. Purkyňova 4 r. 1947. I. vydání. F. 15×21, stran 476, cena brož. 150 Kčs, váz. 178 Kčs.

Čtete-li knihu i několikrát, nevíte, co vlastně má být hlavním tématem knihy — otrokářství? líčení nahé smyslnosti? podivné povahy rodiny Vaidenovy? Nakonec si řeknete, že Chaloupka strýčka Toma byla přece ještě slušnou knihou, kdežto tato svou rozvláčností a nahou smyslností odpuzuje. Autor nedovedl zvládnout široké pole, které si vybral — měl se omezit raději na užší úsek a vynechat dráždivé scény, a mohl mít úspěch. Ale takto musíme tuto knihu odmítnout nejen s hlediska mravního, ale i čistě formálního. P. F. R.

— 75
SVOBODOVÁ, NINA: Duše fresek. Obálka a ilustrace: Marie Šimková-Elgrová. Vydalo nakladatelství Brněnské tiskárny v Brně. 13×21, stran 164, cena brož. 66 Kčs.

Autorka čtenáře provází nejslavnějším obdobím italského umění od Cimabua k Michaelangelovi, ale činí to s takovým psychologickým uměním, že pocity a zážitky umělců se stávají tak-íka vašimi. A autorce se podařilo vystihnout i celé italské prostředí — věrně, takže přílišná citlivost a náladovost působí místy skoro odpudivě — ale odpustíte jí to, když uvážíte, že autorka vlastně se tak vžila do italského temperamentu. A řekl bych, že se autorce podařilo živěji a sugestivněji podat smutné kapitoly z dějin italského umění. Je to kniha živá — proto zaujme. P. F. R.

VDM 8—31

ŠAMAN, Fr. E.: Svatý Fábera. Román. Nákladem J. R. Vilímka v

Praze. II. vydání. 1946. Náklad 4000 výtisků. 12,5×19,5. Stran 310.

Román o životním běhu nadaného pražského lékaře, který vyloučen z lékařského stavu, stane se tulákem z povolání. Při tom pomáhá zadarmo všem, kteří pomoci potřebují, zvl. těm nejchudším, z venkova i městské periferie. Děj je zasazen především do kraje zvaného Zálesí v Čechách (kol. Želiva). Dílo není bez básnického posvěcení i dramatického sledu, bohužel nelze doporučit a sice pro zmatenost a kompromitování pojmů a přesvědčení křesťanských s pohanskými. (Na př.: „chodíme do kostela a nevidíme, že kostel je v nás“ (str. 24). „Proč by z tebe nemohli udělat svatýho? Jen tě pořádně oholit, křížek do ruky a kus drátu kolem hlavy.“ (Str. 120.) Slavnost vzkříšení nazvána „přízrak velikonoc“ (str. 133) — „zvony vzkříšení zvěstovaly i zvířatům, že Člověk-bůh vstal z mrtvých“ (str. 227). a j. I na jiných místech v knize jeví se zřejmě pohanský pohled autorův na život, přírodu, zvyky i mravnost lidu křesťansky zachovalého.
aka.

— 8—31

ŽÁK, JAROSLAV a RADA, VLASTIMIL:
Pan Posleda, přítel študáků.
Melantrich, Praha. IV. vydání.

Satirický román středoškolský zábavně, vtipně a s jemným humorem podává fantastický děj. Děd Posleda, pokládáný za inspektora, zavádí pro blaho žactva různé reformy a pomocí skutečného inspektora vítězí nad starým řádem, jež hájí profesori vedení kouzelníkem. Kniha vhodná jen pro starší studenty a inteligentní dospělé čtenáře, pro které je míněna. Vějv.

— 8—34

ZOŠČENKO, M. M.: Psí čich a jiné povídky. Přeložil Jiří Krjukov. S obálkou V. Sekory vydalo nakladatelství Práce 1946. Stran 108, cena brož. 30 Kčs.

Takhle jsme se už dávno nepobavili jako četbou těchto mistrně satirických povídek na vady života v SSSR. Kdyby místy jak výrazově tak náměty byl autor jemnější, neváhali bychom dílo přirovnat k mistrnému dílu Gogolovu.

P. F.

Seznam katolických českých nakladatelů a knihkupců:

- Atlas, nakladatelství, Praha II, Příkopy 12;
Brněnská tiskárna, nakladatelství, Brno, Starobrněnská 19—21;
Č. A. T. — Universum, Praha II, Václavská ulice 12;
Č. A. T. „U zlatého klasu“, České Budějovice, Tř. marš. Malinovského;
„Dobré dílo“, nakladatelství, Stará Říše;
Edice Krystal, Olomouc, Slovenská ul., klášter Dominikánů;
Exerciční dům, nakladatelství a knihkupectví, Frýdek;
Franci Gustav, Cyrilo-Methodějské knihkupectví a nakladatelství, Praha I, Na Perštýně 14;
Junová Maria Rosa, naklad., Tasov.
Kotrba Václav, knihkupectví, Praha II, Vojtěšská 12;
Kropáč a Kucharský, nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Spálená 25;
Kuncíř Lad., nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Národní tř. 6;
Lábková Marie, knihkupectví, Plzeň, Benešova 2;
Lidové knihkupectví, Olomouc;
Rupp Boh., nakladatel a knihkupec, Praha II, Jindřišská 23;
Tiskové družstvo, Hradec Králové, Adalbertinum.
Velehrad, nakladatelství, Olomouc.
Vyšehrad, nakladatelství, Praha II, Václavská ulice č. 12;
Zlatý klas, knihkupectví, Praha II, Karlovo nám. 5.

Naše značky:

- kniha dobrá.
S knihu doporučujeme.
SS knihu vřele doporučujeme.
N jen pro pobavení *nenáročných* čtenářů.
V pro vzdělané čtenáře.
D pro dospělé (může mládež pohoršit).
M v knize jsou malé nesprávnosti.
MM mnoho nesprávností.
X odmítáme.
XX na indexu zakázaných knih.

N

8—93

—

245

ANDERSEN, KNUD: Ve spárech oceánu. Román pro mládež. Z dánštiny přel. Bř. Mencák. Ilustr. Jiří Trnka. Nakl. Melantrich, Praha, II. vydání, 1947. Váz. 90 Kčs.

Dobrodružný příběh novozélandské rodiny plachtáře, jehož dvě děti, 15letý syn a 14letá dcera pomáhají rodičům a svévolně podniknou tajnou cestu za poklady, dostanou se na Aucklandské ostrovy, najdou tam poustevníka, býv. kapitána Rosse, který dětem pomůže a vrátí je domů. Napínavé dobré líčení moře, tendence k odvaze, kamarádství, lásky k rodičům, nábožensky pasivní, nezávadné.

Troup. z.

X

8—31

BURGOS, FAUSTO: Solné jezero. Z argentinského originálu přeložil Julius Šebesta. Obálka F. Sodomy. Vydal Světový literární klub v Praze nákladem nakladatelského družstva Máje, vytiskla tiskárna Rodina, Praha II. Stran 185, cena neudána.

Obchodník vypráví o hledání svého nemanželského dítěte, které měl s indiánkou od Solného jezera. Sobecky rozvrací spořádanou domácnost starého indiána, který si vzal jeho bývalou milenku, vychovává jeho dítě a pečuje velmi starostlivě o rodinu. Indián se zachová velmi ušlechtilé, trpně se tváří, když nemanželský otec za každou cenu chce k sobě připoutatí svoje dítě a když bolest Indiánova dosáhne vrcholu, opouští svoji rodinu i manželku, která bolesti sešlíl. Kniha je psána pěkným stylem, po stránce morální je však snůškou myšlenkových zmatků a tvrdý postup, až nelogický, hrdiny románu je podáván s takovou samozřejmostí, že čtenář nutně je zmaten. I když kniha sama neobsahuje drastických líčení, pro svoje zaměření se nedá doporučiti.

—nic—

KUDR, KAREL, P.: Cantus chorales editionis Vaticanae — část první — s církevním schválením vydalo nakladatelství Vyšehrad v Praze r. 1947 jako 6. svazek své hudební edice — vyryly Č. A. T. v Praze — vytiskla Impresa v Praze — cena 105 Kčs.

Cantus chorales jsou praktickou od-povědí na Úvod do studia gregoriánského chorálu, podávající výběr chorálních zpěvů pro různé příležitosti. Jsou takřka první čítankou všech sborů, které chtějí opravdově pěstovat chorál. Velikou předností knihy je snadná a slohová harmonisace všech zpěvů. Bříza

DM

8—31

PAŘÍZEK, L. M.: Dřevěný král Mfumu nsargi. Návrh obálky a titul. kresby V. Kubašta. Vydal Kvádr, spol. s r. o. Praha. Vytiskly ČAT v Praze, I. vydání, 1943. Stran 332, cena brož. 63 Kčs.

Prostředí dobyvatelů střední Afriky je podáno svěžím způsobem, dobrodružně, při tom všem zcela vážně s hloubkou porozumění pro postavení a mimořádně ušlechtilé cíle kolonistů otce Kolmana a jeho syna Petra. Snaží se domorodcům opravdu pomoci, dávají jim slušný výdělek a žijí, jsouce od nich milováni, o čemž svědčí také čestný titul, kterého se starému Kolmanovi dostává názvem Mfumu nsargi, dřevěný král. Roztržka s domorodci nastává, když dřevař Kolman je nucen sáhnout i na posvátný les u jezera. Kouzelníci, vidouce, že Kolman kácí les jenom proto, aby nezpustošil úplně ostatní jejich lesy, dávají svolení. Napětí mezi domorodci využívají však poevropštělí černoši, nasáknutí myšlenkami socialismu, ženou domorodce do stávek a ničení kolonizačního díla obou Kolmanů. Pěknou postavou je dr Wagner, lékař se svou asistentkou Julií, kterou si bere mladý Kolman za manželku, přesto, že tím starého Kolmana vrhá

do zoufalství, protože sám ji chtěl dosáhnout. V kraji vypuká následkem dlouhotrvajícího sucha epidemie úplavice, nastávající revoluci v zárodcích duší domorodý král N'Tima. Starý Kolman hyne při bouři v jezeru, nastalé deště činí konec epidemii a kolonizační dílo bělochů pokračuje slibně dále. V knize vadí, že spisovatel přehlíží dílo misionářů, které jenom místy vzpomene, a vzrušený poměr vůči ženě, kterou chce pojat za manželku. —nic—

V 92

POLÁK, KAREL: O umění Jana Nerudy. Tři studie. Nakl. Václav Petr, Praha, 1942. 8°. Stran 152-II. Brož. 25 Kčs, váz. 40 Kčs.

Studie jsou určeny hlavně odborníkům: 1. sleduje poměr Nerudův ke Goethovi, 2. zjišťuje přesný skladební plán Balad a romancí, nejdelší pak podává celkový obraz Nerudovy prózy. Ma.z.

V 8. 09

POLÁK, KAREL: O životopisném románě. Nakl. Václav Petr, Praha, 1943. 8°. Str. 32, cena 4 Kčs.

Po rozboru několika českých životopisných románů z poslední doby (Drnák, Kožík, Špálová) vyslovuje se kritik proti tomuto módnímu lit. druhu a doporučuje skutečné vědecké životopisy, podané uměleckou formou. Ma.z.

D 8—31

PONTOPPIDAN, HENRIK: Starosta Hoeck a jeho žena. Z dánštiny přeložil Dr Arnošt Kraus. Naklad. Máj. 1939. 8°. Stran 157-I. Brož. 10 Kčs, váz. 17 Kčs.

Povídka je vážnou psychologickou studií vzájemného odcizení manželů, jež nesmíří ani předsmrtná chvíle. Připomena krátká realist. kresba z dánského venkova. Ma.z.

VD 8—31

POURTALÉS, GUY DE: Zázračný rybolov. Román. Z franc. přel. Růžena Thonová. Naklad. V. Petr, Praha, 1938. 8°. Stran 550-III. Brož. 55 Kčs, váz. 70 Kčs.

Dějově bohatý román zachycuje bolestný přerod mladého švýc.-francouzského umělce ze starého rodu i celkový

převrat všech poměrů za světové války a v první době po ní. Ma.z.

— 8—93

PRACHAŘ, AUGUSTIN: Objevitel. Ilustr. Fr. Vrobel. Vyd. Pokorný a spol., Brno, 1937. 8°. Stran 111.

Povídka pěkně zachycuje všechny důležité události ze života Kryštofa Kolumba a zdůrazňuje přitom i jeho upřímnou zbožnost. Ani výjev, znázorňující odpor mnichů proti jeho názorům o kulatosti země není nijak pohoršlivý. Od 13 let.

S 8—34

PRAVDA, FRANT.: Krejčí Fortunát a jiné povídky. Velehrad, Olomouc, 1942. 8°. Stran 427-III. Cena brož. 55 Kčs, váz. 75 Kčs.

Obsáhlý výbor nejlepších a dosud svěžích povídek a obrázků je opatřen znaleckým úvodem a poznámkami pořadatele Karla Mirvalda. Ma.z.

S 8—34

PRAVDA, FRANTIŠEK: Zralých Jan si hledá nevěstu. Tři povídky z českého venkova. Naklad. Novina, 1940. 8°. Stran 187-I. Neváz. 13 Kčs.

Vedle titulní povídky je v knížce klasicky čisté vypravování „Štěpánův Vít učí se na kněze“ a výrazný venkovský obrázek „Na výminku“. Ma.z.

V 92

PRAŽÁK, ALBERT: Jan Jakubec. Nakl. Česká akademie věd a umění, 1940. 8. Stran 184-I. Cena brož. 20 Kčs.

Spisovatel rozebírá se zřejmými sympatiemi nejen věd. dílo pozitivistického lit. historika, ale ukazuje v pěkném světle i jeho lidskou osobnost. Ma.z.

VM 8. 09

PRAŽÁK, ALBERT. Míza stromu. Vydalo naklad. Topič r. 1940. 8°. Stran 226-I. Cena 18 Kčs.

Výbor 28 článků i ukázek z větších lit. hist. prací, určený hlavně studujícím vyšších tříd. Pěkně oceňuje národní význam našich českých světců i. B. Balbína, ale nemůžeme souhlasiti s někte-

rými úsudky, zvláště o J. S. Macharovi.
Ma. z.

V

37

PRAŽÁK, FRANTIŠEK: Americké dítě. Studie z oboru psychologie, sociologie a pedagogiky. Nakl. Orbis, Praha, 1933. 8°. Stran 290-I. Brož. 32 Kčs.

Studie, pracovaná zcela objektivně na základě statistiky, dotazníků i přímého zkoumání, ukazuje světlé i negativní stránky poválečné školní i rodinné výchovy ve Spojených státech. Ma. z.

V

37

PRAŽÁK, FRANTIŠEK: Dětská četba. Pedagogický, psychologický a estetický úvod do literatury pro mládež. Nakl. Jan Jiránek, Turnov, 1939. 8°. Stran 131-I.

Kniha se obírá theoretickými a hlavně praktickými otázkami dětské četby (knihovny, čítárny atd.). Celkem zastává rozumné stanovisko, že třeba dbáti souladu požadavků psychologických, pedagogických a uměleckých. Ma. z.

V

159. 9

PRAŽÁK, FRANTIŠEK: Dětství vynikajících lidí českých. Nakl. Jan Jiránek, Turnov, 1939. 8°. Stran 265-IV.

Spis shrnuje výsledky jakéhosi sociologického a psychologického výzkumu české inteligence, zpracované dle odpovědí na dotazníky i dle vzpomínkové lit. Jsou ovšem jen částečné a neúplné. Ma. z.

—

8—31

PREISSOVÁ, GABRIELA: Dvojice břízek. Korutánský román. Novina, 1941. 8°. Stran 178. Cena brož. 22 Kčs, váz. 34 Kčs.

Hrdinkou románu je čistá a zbožná slovinská dívka, jež nalezne spřízněnou duši v selském dobrém hochu. Některé nesprávné názory (o modlitbě atd.) jsou vloženy do úst přechytralého advokáta, proto nemohou pohoršiti. Ma. z.

D

8—23

PREISSOVÁ, GABRIELA: Její pastorkyňa. Drama z venkovského

života moravského o 3 jednáních. Vyd. Otak. Růžička, Praha, 1940. 8°. Stran 71-I. Brož. 12 Kčs.

Známé realist. drama, zhudebněné i zfilmované, rozvíjí tragický příběh žárlivosti mezi dvěma bratry, z nichž jeden hrdinku zradí, druhý zachrání.

Ma. z.

8—34

PREISSOVÁ, GABRIELA: Zahrady. Dvě prózy. Vydala Novina r. 1942. 8°. Stran 157-III. Cena brož. 25 Kčs, váz. 37 Kčs.

Ze starší stejně pojmenované sbírky je tu kromě nejdelší povídky (pod jiným názvem) jen kratší roztomilý příběh z ovzduší mužského kláštera na Žitném ostrově, rozrušeného vpádem světského magnáta. Ma. z.

S

242

PROCHÁZKA, EMIL: Pod kopulí bílé svatyně. Dědictví sv. Cyrila a Metoděje, Brno, 1945. 8°. Stran 228-II. Brož. 15 Kčs, váz. 30 Kčs.

Promluvy, jejichž jádro tvoří velmi názorně a působivě podané příběhy ze života, dějin i literatury a praktické úvahy, pojednávají v I. díle o povinnostech manželů, rodičů, studentů atd., ve II. o Otčenáši, svátostech a majestátě Božím. Hodí se dobře zvláště za rodinnou četbu. Ma. z.

—

792. 1

ŘÍHA, JAN: Takový byl Martin. Hra o 4 dějstvích. Vydal A. Neubert v Praze, 1947 jako 448. svazek sbírky Naše scéna. Vyitskli Bratří Římsové v Blatné. I. vydání. Náklad 3000 výtisků, stran 64. Cena brož. 16 Kčs.

Venkovská jeviště mají potíže s výběrem hodnotných kusů. Říhova divadelní hra líčí charakterního muže, který přes svou vřelou lásku ke statku, kde vyrostl, i přes lásku k Marii, odchází, aby mu nikdo nemohl vyčítat vypočítavost. Prozradí i záměr půvabné sestry Mariiny Kristy, která chce s ním uprchnout, aby ji takto připoutal k hodnému mlynářskému hochu Zlevorovi. Marie, aby statek měl hospodáře, vdává se za hrubého Hudce, který propíjí podstatnou část statku a hyne v opilství. Martin se vrací, aby našel Marii tesknící po své zemřelé dcerušce, nabízí jí oporu v životě i při záchraně

milovaného statku. Vřele se doporučuje.

—nic—

XX

8—31

VALENTA, EDVARD: Kvas. Doslov napsal Dr Pavel Eisner. Obálku a vazbu navrhl František Muzika. Vytiskl dr. Ed. Grégr v Praze pro ELK v Praze. I. vydání, v říjnu 1947. Stran 280, cena 70 Kčs v rámci příspěvku.

Máme-li na mysli, že kniha vyšla nákladem 50.000 výtisků, jímá nás hrůza nad mysteriem zla. Kniha širokým tokem vypravěčského umění autora, redaktora Svobodných novin, líčí osudy lidiček na valašské vesnici. Příhody papučářovy rodiny, její nezáviněný úpadek i touhu dětí pozvednout se z dosavadní malosti. A děj je doplněn osudy řídícího učitele a ostatních postav, doprovázejících a uplétajících se do osudů rodiny papučářovy. Kniha je zakončena obludnou zpovědí řídícího učitele, dvojnásobného vraha i smilníka, který o svých neřestech otevřeně vypráví svému příteli faráři (postava velmi pěkně vylíčená), jako by ho jeho zločiny pranic netížily a nastojitel farář, aby dodal odvahy kajícíkovi, namlouvá mu, že nevěří sám v Boha! Na konci knihy zůstáváte s úžasem v rozpacích, proč byla kniha vlastně napsána. A doslov Paula Eisnera vyzvedá jako klad, že autor zvláště dobře vystihuje postavy židů (!), hlavně asi židovské kurtizány, krasojezdkyně Baumové, strhující do špíny hříchu podnikavého, ale nemocného papučáře Toníka. A tak, chceme-li se přiblížit terminologii autorově, je kniha obludným apoštolátem svinstva a její účel, pane Valento, při jejím nepopíratelném původu formálním nebude, než účelem života krásné židovky Baumové, jež umí přivábit a ihned strhnout do bláta.

Vydavatelství ELKu při pohledu na poslední knihy své edice, bude-li jenom trochu upřímné (Ženy do Jacatry, Noc v Bombaji, Bitva, Rikša), musí si trpce postesknout: *Fueramus literatura — quoniam*.

—nic—

S

245

VENHODA, MIROSLAV: Úvod do studia gregoriánského chorálu. Vydalo nakladatelství Vyšehrad v Praze 1946 jako první svazek sbírky Příručky studia chrámové

hudby. Vyryly a písmem Bodoni vysázely Č. A. T., ofsetem vytiskla Imprensa v Praze. Cena brož. 150 Kčs, váz. 180 Kčs.

Venhodova kniha má oproti jiným chorálním cvičebnicím veliký přínos: život. Hlavní snahou autorovou je vrátit našim chorálním produkcím ducha a životnost, pramenící ze správného pochopení gregoriánského rytmu — volného rytmu. Na nedostatku tohoto pochopení ztroskotala cecilánská reforma v minulém století i všechny předchozí reformy. Ale ještě vedle tohoto vnitřního činitele nám poskytuje jinou zásadu, týkající se už konkrétního provozování chorálu, a ta jest: začít s mládeží, s chlapci, kteří svými čistými hlasy jednak chorál „rozsvítí“ do nevidaného půvabu a jasu, ale také mu dodají určité vyrovnanosti a objektivnosti, které není schopen ženský nebo dívčí hlas (Praporec č. 2.). A protože profesor Venhoda sám po sedm let ve své Schole cantorum nejlépe uplatňuje v praxi tyto zásady, obrází se to i v jeho knize. Není v ní nic zbytečného, příliš mnoho zatěžující theorie, zato mnoho praktických příkladů, zvláště způsobu přednesu a dirigování a různých liturgických schemat. Způsob, jak je kniha psána, je opravdu přitahující a získávající; dodá i váhajícím a bojácným chuti do práce: „Studovat gregoriánský chorál je povinností každého kostela. Je to přání Boží, vyslovené ústy náměstka Krista Pána a našeho nejosvícenějšího pastýře. Jsme pošetilí a nerozumní, jestliže mu odpíráme. Vidíme jen těžkosti a nezvyk, a proto od sebe odvracíme Boží požehnání, jež je s to odstranit i nejtěžší překážky a obnovit i u nás lesk liturgie a spojit nás s dávno přerušenou stáletou tradicí umění našich předků. — Obnova liturgického zpěvu je část programu Katolické akce, jež má obnovit život dneška tolik nekřesťanského. Nejde jen o hudbu pro hudbu, ani o umění pro umění, nýbrž o oživení ducha pravé pobožnosti a dobrého života, jenž ostatní přináší s sebou.“

Bříza

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebírat samostatně, ať ji objedná v Exercičním domě ve Frýdku. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

— 371
BENEŠ, Dr, EDVARD: O školské reformě. Čtyři projevy z r. 1947. Knihovna Národního osvobození v Praze 1947, stran 40, neváz. 20 Kčs.

V této knížce se předkládají veřejnosti čtyři projevy presidenta Dr Edvarda Beneše, pronesené ke čtyřem skupinám návštěvníků ze školských řad letos v březnu a dubnu. Problém školský v pojetí presidentově je velmi složitý a proto úsilí o reformu školství musí vycházet ze správných zásad. Nabádá tudíž, aby realizace jednotné školy byla prosta dogmatické jednostrannosti a aby ponechávala místo a možnost změnám podle pozdějších zkušeností.

D. P.

371
BENEŠ, VOJTA: Nový řád? Nový člověk! Deset článků o výchově, škole a politice. Vladimír Žikeš, Praha 1947, stran 73, neváz. 30 Kčs.

Už nadpisem zdůrazňuje autor správnou myšlenku, že nový společenský řád se musí zakládat na mravní obnově jedinců. Připouští nutnost výchovy mravní, ale odporuje si vzápětí tvrzením, že školství církevní je v ukázněné demokracii neudržitelné (str. 19). Důraz na ukázněnost v demokracii zní jako nostalgický povzdech po režimu diktátorském. Jako demokrat by měl autor přát svobodu všem aspoň tu, kterou se honosí na str. 20, že totiž za 50 let svého členství v tak zvané marxistické straně nikdy nesdílel filosofický názor marxismu. Jinak má pravdu tam, kde vyslovuje odpor proti školskému intelektualismu, kde zdůrazňuje kázeň, dělnost a duchovní hodnoty.

D. P.

215
DAWSON, CHRISTOPHER: Pokrok a náboženství. Historická úvaha. Přel. Přemysl Peer. Universum, Praha 1947, stran 241, neváz. 90 Kčs.

Historik kultury Christopher Dawson je k nám uváděn prvním překladem. Kromě jeho Making of Europe je studie o pokroku a náboženství nejcenějším plodem jeho bádání o životních vztazích mezi náboženstvím a kulturou. Kdežto sociologové obyčejně přehlíží společenskou funkci náboženství a psychologové nebo etnikové uvažují spíše o osobním prožívání náboženství, zůstává sociální a kulturní význam náboženství nezhodnocen. Kromě Petra Wusta, málo u nás známého, je Dawson jediný, jenž se zamyslí hlouběji nad významem náboženství pro společnost. Přesnými rozbory zjišťuje, že náboženství je veliká dynamická síla v životě společnosti a že životní změny v civilizaci jsou vždy vázány na změny v náboženské víře a ideálech. Společnost odnáboženštěná je zpravidla i společnost odživotněná a úpadková. Národové žijí z víry. A to je vědecká odpověď těm, kteří se domnívají, že pokrok je v boji proti náboženství.

D. P.

1
DESCARTES, RENÉ: Rozprava o metodě. Přel. Věra Szathmáryová-Vlčková. Poznámkami a doslovem opatřil doc. Dr Jan Patočka. Jan Laichter v Praze 1947. Stran 109, neváz. 36 Kčs.

Právem se nazývá Descartes otcem moderní filosofie. Svou metodu poznání založil na snaze najít něco, o čem nelze pochybovat, a nachází to v jistotě vlastní existence: Myslím, tedy jsem. V tomto úsudku se však skrývá osudný omyl: Descartes totiž nerozlišuje mezi pravdou a subjektivní jistotou. A třebaš byl veden ušlechtilou snahou vyvrátit skepticismus a dokázat i jsoucnost Boží z ideje Boha, ve skutečnosti položil základy k modernímu subjektivismu. V tom smyslu ho lze nazývat filosofem tragickým. Rozprava je pěkně přeložena. Mezi prameny na konci knihy uvedenými postrádáme výbornou studii Dr Jaroslava Beneše Re-

né Descartes či Tomáš Akvinský? Praha 1935. D. P.

— 92
ENGELMÜLLER, KAREL: O slávě herecké. (Z letopisů českého divadelnictví.) Vydal J. R. Vilímek, Praha. 17×25, stran 204, brož. 150 Kčs.

Engelmüllerova kniha, kompozičně seriál životopisných hereckých medailonů, vypráví o těch, kteří byli tvůrci vývoje českého divadla a dobývali mu slávu osobnostním ztvárněním hereckého prožitku. Není to jen sbírka nahodilých životopisů, nýbrž chtějí — a to především — hovořit i o životě, uměleckém vývoji, charakteru a dramatické útvornosti forem těch, jejichž tvůrčích zápasů byl autor divákem, kritikem i vykladačem opravdu povolaným láskou i nadáním. Kniha sváteční pro milovníky jevištního umění. řh

— 8—93
FILIP, JAN: Za vznešeným cílem. Ilustr. O. Vodseďálek. Družstevní nakladatelství v Hr. Králové. Adalbertinum r. 1944. 16×22. Str. 210. Cena brož. 60 Kčs.

Obraz ze života sourozenců Jiříka a Haničky představuje rok jejich krásného dětství s běžnými radostmi, zábavami a požitky z přírody a ročních změn, z různých dobrodružství, ale též hlubší prožitky, k nimž docházejí cestou sebezáporu, ať je to odříkání milých věcí ve prospěch méně šťastných druhů nebo odpuštění a dobra prokázaného nepřátelům. Jiřík touží po kněžství, dobří lidé mu usnadní studia v arcibiskupském gymnasiu.

Obratné a živé vypravování zaujme čtenáře zábavností příběhů i svěžestí v líčení přírody a duševního života dětského. Místy vadí však rozvlácnost, zejména nápadná tendence nevhodně podaná. Pěkné ilustrace. Pro mládež od 11 let, zejména chlapce. E. Vejv.

— 8—31
FILIP, JAN: Zapomenuté slovo. Vydalo Družstevní nakladatelství v Hr. Králové Adalbertinum r. 1944. 16×23. Stran 104. Cena brož. 45 Kčs.

Sbírka novel nazvaná podle 1. obrazu „Zapomenuté slovo“ předvádí lidský život pod zorným úhlem věčnosti,

líčí smutek lidí, zapomenuvších na Boha, i pravé štěstí těch, kdož Boha našli.

V titulní novele drasticky vyličena bída inteligenta, vynikajícího inženýra, který ztrácí klid i duševní zdraví, poněvadž zapomněl na poslední slovo matčino před jejím tragickým skonem. Zachráni jej přítelkyně z mládí připomenutím tohoto slova „Bůh“. V tom jménu najde opět ztracené štěstí.

Ústřední myšlenkou další novely je apoštolovo ujištění: „Milujícím Boha všechny věci pomáhají k dobrému.“ Novely „Rozbitá váza“ a „Záhadná postava“ jsou detektivní příběhy.

V poslední novele se předvádí zápas o mír v duši, mladých lidí i hrdinské rozhodnutí ušlechtilé dívky, jež dává lásce nebeské přednost před pozemskou.

Kniha ušlechtilého zaměření vykazuje formální nedostatky stavby i výrazu, nepropracovanost a neživotnost typů, jde více o tendenci než o umění. E. Vejv.

S 8—93
FLOS, FRANT.: Babiččin Šmodrcha. Ilustr. Fr. Plátek. Vyznamenáno cenou Masarykova ústavu pro nář. výchovu. Nakl. Komenium, Praha. III. vyd. 1947. Str. 143. Cena 40 Kčs. Knihovna Živé prameny, sv. 22.

Prosté příběhy chudobné rodiny zahradníkovy, jež vypravuje drobný chlapec, babiččin Čmodrcha dětsky naivně a mile. Předvádí se svět prostých, nenáročných lidí, dojímací mravní krásou, ryzostí citu i šťastnou pohodou a moudrostí, jež plyne z vyrovnaného života ve shodě se zákonem Božím. Zvláště babička je typ vzácné lidové moudrosti tak ve mnohém podobná babičce Boženy Němcové. Roztomilá knížka, nepostrádající humoru, nevtravě vychovává. Slušné kresby. Doporučuje se pro děti od 8—11 let. Vej.

X 8—93
HERBEN, JAN: Chudý chlapec, který se proslavil. Pro tisk upravil a poslední kapitulu dopsal Ivan Herben. Nakl. Mladá fronta v Praze. II. vyd. 1947. 14×20,5. Str. 121. Cena 50 Kčs. Knihovna TGM 1. svazek.

Životopis T. G. Masaryka napsaný v duchu protestantské zaujatosti vůči katolictví seznamuje s životními osudy i zásadami oslavence. Nedostatek objektivity, nadsázky a nepřesnosti činí z knihy spíše materiál pro agitaci než pro poučení a vzor mládeži.

Snad nebylo třeba zmiňovat se o pohoršlivých chybách dobrodince Masarykova P. Satorie, jež prý byly pro něho odstrašujícím příkladem (26, 27). Autorův odpor proti katolictví strhuje jej až k nevěcnosti a nepravdě jako je na př. tvrzení, že „Jezovitské školství vypudilo český jazyk ze škol, neboť to byl v očích jezovitů a všech církevních mocností jazyk kacířský“ (33) — „...výchova skoro 300 let v jezovitských školách porušily naši povahu, zplodily mnoho nepravostí jako lstivost a lhavost. ... Jezovitům nešlo o čisté náboženství, nýbrž o moc nad lidem.“ (46)

O bludu Husově psáno se stanoviska protestantského: „Hus a s ním celý národ se nebál sporů s Římem, neboť největší autoritou jim nebyli lidé, světská a duchovní moc, nýbrž svědomí spojené s rozumem. Nebáli se, poněvadž věřili více Bohu než lidem.“ (46)

Masarykův charakter vysvětlován sklony k protestantství. „Ve skutečnosti žil v něm protestant. Jeho stále duchovní napětí hledající svůj poměr k Bohu a lidem, jeho prudká, neuhasínající „svatá“ nespokojenost, to nebylo katolické... Z toho osobního protestantství prýštila Masarykova touha po duchovní výši, láska k svobodě... měl důvěru ve vlastní rozum a odvolával se při svém jednání k souhlasu svědomí. Odtud jeho neúplatnost a ryzost charakteru.“ (48) Autorovi není patrně známo, k jakým výšinám dovedou člověka ideály katolické.

O kráse a významu reformace výklad na str. 42. Byla prý to snaha, aby lidský život byl napraven od církevní zkaženosti. (41)

O náboženství filosofuje autor takto: „Náboženství je často denní práce mezi lidem a pro lidi. Tato práce může být významnější než chodit na zpívanou mši, pouti... Profesor Masaryk dával Bohu, co jest božího. (49)

Česká otázka se objevila před očima myslících lidí... jako boží zjevení. (54)

O aféře Wahrmondově informován mladý čtenář ve zkratce skreslující skutečnost takto: „Wahrmond ostře vy-

stoupil proti názorům papeže Pia X.“ (61)

Na odpůrce katolictví má autor jiné měřítko, jak patrně z omlouvání císaře Josefa II. snah poněmčovicích: „Čestinu na vysoké školy uvést nemohl, protože česká řeč byla od bělohorské bitvy v úpadku.“ (33)

O Kristově vykupitelském díle se vykládá: „...přišel Kristus, aby svým učením o Bohu a lásce k bližnímu vytrhl Židovstvo z farizejského učení, jež ztrnulo na liteře, a z očekávání Mesiáše, to jest politického spasitele, jenž osvobodí Židovstvo od římského panství.“

Je jisté, že tyto pochybené výklady z theologie nepatří do knihy, jež má mládež pobádat k rozvinutí sil o duchovní zdokonalení a službu lidem.

Tato kniha, k níž máme právem uvedené výhrady, byla věnována ministerstvem školství a osvěty letos k 10. výročí úmrtí presidenta T. G. Masaryka školám jako dar pro nejlepšího žáka.
E. Vej.

778

HERMANN, KAREL: Fotografický archiv. Vydalo Čs. filmové nakladatelství, Praha. 11,5×17, stran 54, brož. 20 Kčs.

Veliké dějinné události a změny, které se staly, budou vždy předmětem studia mnohá a mnohá desetiletí po nás. Podkladem studia bude různorodý materiál, ale dnes bude a má mít hlavní podíl dokumentární fotografie, fotografie speciální, zaměřená k zaznamenání a postižení současného života. Leč nejde jen o to, jaké fotografie shromáždíme v archivech, jak je získáváme a pod., nýbrž především o to, jakým způsobem je ukládáme a rozřizujeme a zvlášť, jak se přičiníme, aby fotografické doklady byly dochovány na dobu co nejdelší. Hermannova kniha je tedy úvodem k modernisaci historického bádání cestou archivní, jehož objevným přínosem by se mohly reformovat i archivy farní, namnoze jediné a jedinečné stopy a poryvy kulturního vrásnění českého života. řh

820

CHUDOBA, FRANTIŠEK: Pod listnatým stromem. Jan Laichter v Praze 1947. Stran 585, neváz. 225 Kčs.

Dílo Františka Chudoby máme nyní

v rukou celé. Končí se knihou obrazů z anglické literatury mající název Pod listnatým stromem. Kniha vyšla v menším rozsahu již v roce 1932, autor však ji rozšířil o patnáct nových statí a připravil k tisku ještě před svou smrtí. Nově je do knihy pojata i rozsáhlá studie o Wordsworthovi, která dala podnět i k novému hodnocení díla Máchova. V tomto rozšířeném vydání máme takřka v kostce celé anglické písemnictví v jeho nejvýraznějších představitelích a dílech. Z novějších anglických autorů se dostalo pozornosti Thomasu Hardymu a Johnu Galsworthymu, historiku Lyttonu Stracheymu. Škoda, že se Chudoba nezajímal více o Chestertona nebo Belloc. Mlčením je pominut i jinak uctíváný G. B. Shaw. Za soubor díla Chudobova musíme vděčit kromě obětavého nakladatelství Laichtrova i Bohdanu Chudobovi, který zvláště v Knize o Shakespearovi musil leccos doplňovat z rukopisné pozůstalosti. Vykonal svůj úkol pečlivě a dal příklad nejen piety, nýbrž i vydavatelské svědomitosti, které si velký český essayista a statečný obhájce britské kultury plně zaslouhuje.

D. P.

— 688. 7

Kouzlo hraček. Malovala Bož. Vejrychová-Solarová. Doprovázejí prózou Albert Pražák, Hana Gregorová, Karel Chotek, veršem J. Hora, Fr. Halas, Jar. Seifert, Vít, Nezval, Alex. Bezymenský, přel. Lad. Fikar. Nakl. V. Naňka, Praha 1945. Str. 25, cena brož. 120 Kčs.

Je to kniha pro dospělé, opěvující tvarovou i barevnou krásu lidových hraček, starodávných z Krouné, valašských, slovenských i ruské panenky. Z veršů i próz jen některé se hodí dětem, ostatní jsou určeny dospělým čtenářům. Krásné dílo umění malířského i literárního.

E. Vej.

M 92

KOŽÍK, FRANTIŠEK: Cervantes, tvůrce Dona Quijota. Vydalo nakladatelství Práce v Praze. Str. 108, brož. 36 Kčs. Jako 11. svazek knižnice Profily.

Dobrodružný život prožíval Miquel de Cervantes Saavedra, autor slavného satirického románu „Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha“. František Kožík napsal o něm životopis vědecky

spolehlivý a zároveň poutavý tím, že je obrazem Cervantesovy pestré životní pouti i zajímavé doby renesance, zlaté doby španělské literatury.

řh.

28

KUBALÍK, Dr. JOSEF: České křesťanství. Církev Kristova a jiné náboženské společnosti v naší vlasti. Boh. Rupp v Praze 1947, stran 240, brož. 36 Kčs.

Kniha Kubalíkova podávající jednak výklad o podstatě Církve Kristovy a jejím zřízení, jednak přehled nekatolických společností náboženských v našem národě, v němž je zahrnuta i látka jeho dřívější poněkud kusé knihy Ne-katolíci v Čechách a na Moravě (nakl. Kultura Fryštát 1947) je příručkou nadmíru potřebnou už z té příčiny, že po druhé válce značně se oživila činnost těchto společností většinou k nám z ciziny importovaných a odtud také podporovaných, takže na těchto útvarech křesťanství v naší vlasti je pramálo českého. Obsáhlé pojednání o nauce a dějinách církve československé, která se jeví jako společnost mimo půdu pozitivního křesťanství stojící, ve svém učení celkem všechny tak zvané modernistické bludy shrnující a v ethice holý subjektivismus hlásající dává celkem za pravdu názoru Cinkovu, že církev československá je jen organizovanou společností nevěrců. Svou knihu zpracoval autor na základě obsáhlého materiálu: jeho kritika nikde nepřekračuje mezi objektivitu a po stránce metodické vyniká přehledností a jasností.

D. P.

371

MATOUŠEK, Dr. KAJETÁN: Řešení školské otázky podle práva přirozeného. Matice Cyrilometodějská v Olomouci 1947, stran 50, neváz. 15 Kčs.

Podáv historický přehled poměru mezi školou a rodinou osvětluje autor vztah rodiny a školy s hlediska práva přirozeného. Dítě náleží především rodině — škola má význam jen subsidiární. Proto také stát nemá práva přisvojovat si výchovu dětí výhradně a nezávisle od rodiny, nýbrž jen doplňovat to, nač rodina jako společnost nedokonalá nestačí. Výborná studie Matouškova vnese jasno do složitého problému, který se dnes řeší jednostranně se stanoviska totálního etatismu.

D. P.

S

331 W

MIKLÍK, KONSTANTIN, CSsR: Pracovní smlouva. Dominikánská edice Krystal v Olomouci 1947. Stran 110, brož. 28 Kčs.

Domnívám se, že tato knížka mohla mít spíše název Ethika práce než Pracovní smlouva, poněvadž se v ní řeší obecnější otázky než snad jen otázka pracovní smlouvy, probírají na příklad teorie práce, morální a právní náležitosti pracovní smlouvy, mluví se o požadavcích zaměstnavatele, o kvalitě výrobku a jeho ceně, o mzdě a poctivosti práce, o podílu na zisku a zájmových organizacích. Ty otázky řeší autor v duchu sociálních encyklik papežských se stálým zřetelem k soudobé problematice pracovní. Zvláště sympaticky působí, že nepodává nějakou ztrnulou doktrinu, nýbrž uvědomuje si a také čtenáři ukazuje, že ze stanovených principů probleskují otázky nové, kterých nemůže řešit jedinec, nýbrž které má právo i povinnost řešit společnost dokonale čili stát, ovšem v duchu pravé sociální spravedlnosti, jež usiluje dát každému nejen, co si zaslouží, ale také, co potřebuje. Autorova rozsáhlá poučenost i filosofická protříbenost, klidný a věcný postup bez zbytečných digresí opravňuje k úsudku, že je to nejlepší, co u nás o otázce práce bylo dosud napsáno.

D. P.

S

755

PROCHÁZKA, KAREL: Pohledy do dějin svatých obrázků. Vlastním nákladem v kom. B. Rupp v Praze, 1940. 8°. Stran 128-II, 61 obr. Brož. 30 Kčs, váz. 45 Kčs.

Krásně vyzdobená kniha podává nejen dějinný přehled náb. obrázků (malovaných, tištěných a různých příležitostných skupin), ale i dobré podněty k jejich zdokonalení, tisku, šíření a sbírání.

Ma. z.

—

8—93

PŘÍLESKÁ, MARIE: Pohádky šťastných chvil. Ilustr. Zdeněk Guth. Nakl. J. R. Vilímek, Praha, 1942. 8°. Stran 143-III. 6 bar. obrázků. Váz. 70 Kčs

Většinou starší pohádkové náměty mají mravně výchovné zaměření; chtějí učiti dobrotě a trpělivé práci. Od 8 let.

Ma. z.

SS

248. 3

SALESKY, FRANTIŠEK: Úvod do zbožného života. Přel. Timotheus Vodička. Dominikánská edice Krystal, Olomouc 1947. Stran 318, neváz. 70 Kčs.

Proslulá kniha svatého Františka Saleského se nám dostává v novém rouše zásluhou pilného a svědomitého překladatele Timothea Vodičky. Úvod do zbožného života vznikl z menšího pojednání napsaného pro paní de Chamoisy, v němž světec ukázal možnost zbožného života i ve shonu světa. Svatý František klade důraz na spojení náboženskosti a světské kultury a ukazuje, že křesťanství je základ pravého humanismu a že svatost života je slučitelná s plněním povinností ve světském povolání. Lásky k Bohu je ohniskem jeho teorie i jeho praktických rad. Lásky je vůle, ale vůle čerpající sílu z citu. Kniha, která přinesla požehnání mnohým duším, bude přijata s vděčností.

D. P.

VMM

8—31

SRBOVÁ, OLGA: Co nebylo v třídní knize. Psychologický román z pražského středoškolského prostředí.

Obsah: Mladá paní, spisovatelka, hledá látku k románu ve vzpomínkách na vlastní nejistotu, erotické zmatky, bloudění i tajné tragedie svých družek v oktávě pražského dív. gymnasia. Tu-

to středoškolskou minulost konfrontuje se současným životem hrdinek, jež si po většině vyřešily po svém vztah k životu. Deník přítelkyně jí odhalí bezděčně mladická provinění jejího muže na dvou družkách, což ji krutě raní. Najde však v lásce k němu sílu odpustit dřívější jeho hříchy.

Uvolněná morálka velkoměstské laicizované společnosti, jež lehce přechází přes závažné problémy životní, jeví se i v rozhodnutí k omezení potomstva v manželství. Snoubenci o tom hovoří takto: „Ty chceš mít dítě, vid’?“ — „Nikdy jsem o tom nepřemýšlel. Myslíím, že nejsem otcovská povaha.“ — „To jsem ráda. Myslíím si, že jsem na to přece jen mladá a chtěla bych ještě udělat kus práce. Snad později — ale tátovi nic neříkej!“

Svědce dívek hovoří: „...nevíte, jak strašné břemeno je láska oddaného dívčího stvoření, které svedete ze soucitu, či lépe ze slušnosti, protože ona na to čeká!“

Pouze pro inteligentní čtenáře dospělé (jako dokument), nikoli pro dorost, jak by snad napovídal titul. Vej.

— 8—93

STEHLÍK, JOS., ZD.: Praménky. Obrázky kreslil F. X. Procházka. Nakl. Ant. Plechatý v Praze 1946. 18×24, str. 120. Cena 48 Kčs.

Drobné pohádky, povídky z přírody a ze života domácích zvířat jsou prostě a pěkně vypravovány. Jeví se v nich autorova láska k dětem, pochopení pro jejich svět. Vedou nenápadně malé čtenáře k soucitu s němou tváří, lásce a šetrnosti k přírodě. Méně vhodný pro drobné děti, jimž je kniha určena, jeví se poslední příběh, obrázek utrpení ze světové 1. války pod názvem „Proč?“

Výběr z rozptýlených prací autorových po jeho smrti pořídil přítel a kolega F. Solín. Na konec připojena zmínka o autorovi předčasně zesnulém a jeho choti, popravené za 2. světové války pro účast v odboji.

Pěkně vypravená a vkusně ilustrovaná knížka se hodí pro věk od 6—10 let. E. Vej.

SS

248. 1

STORK, ALOIS: Z duchovního života. Poznámky a praktické po-

kyny. Čtvrté, doplněné vydání. Gustav Franc, Praha 1947. Stran 199, váz. 30 Kčs.

Tato oblíbená knížka vznikla před lety ze zkušenosti duchovního rádce, který i u zbožných křesťanů nalézal nejasnost a nevědomost v mnohých otázkách. Materiál časem nashromážděný roztřídil autor do několika úseků, z nichž však nejlépe lze čerpat poučení a orientaci podle abecedního ukazatele věcného, který je připojen na konec knihy. Knížka, která se doporučuje sama. Autor je sice vir probatus, ale na str. 42. v pojednání o spalování mrtvol je nepřesnost. Praví se tam, že v případě, kdy nebožtík by si nepřál kremaci, nýbrž jen příbuzní, smí kněz vykonat výkrop. Myslíím, že to neplatí ve všech diecésích: v brněnské rozhodně ne. D. P.

MMD

8—31

SVĚTLÁ, KAROLINA: O krejčíkově Anežce. Ilustr. Fr. Hudeček. Nakl. Nová Osvěta, Praha, r. 1946. F. 4°. Str. 64. Brož. 66 Kčs. Kniž. řada Odkaz.

Romantický příběh vášnivé lásky náleží k prvním pracím autorčiným z Ještědska. Hrdinkou příběhu je ušlechtilé, krásné a chudé děvče Anežka, jež se zřekne svého nápadníka Florika pro odpor jeho rodičů a velký rozdíl majetkový, i pletichy sokyně. Florik ze vzdoru se ožení s majetnou dívkou nedobré povahy. Není s ní šťasten, proto hledá rozptýlení v pašerství, při čemž v bitce se strážníky 3 z nich usmrtí. Anežka, jež trpěla pokořením od pyšné sokyně, marně se vydává zachránit Florika. Volí proto společnou smrt s ním.

Romantický děj, dramaticky napínavý, je zajímavě vypravován a zpestřen výraz lidové mluvy. Milostná vášeň, vedoucí až k sebevraždě, ba přímé rouhání podáno bez zaujetí mrav. stanoviska... „A neobstojíš-li před jeho svatým soudem (totiž božím), zamítne-li tě přec ve svém spravedlivém hněvu, nuže, půjdu s tebou do věčné temnoty, abych tě tam těšit mohla... co je mi po nebi, kde tebe není“ ... už nás nerozloučí ani lidé, ani Bůh“ (62). — Patrně z nedopatření a nepochopení objevuje se tato knížka v oddělení

knih pro mládež, již se naprosto nehodí. Ani pro dospělé nemá tato celkem slabá práce význam. Vej

VS

5

Úvod do studia. Přírodní vědy. Rediguje Bohdan Chudoba. Vyšehrad v Praze 1947, str. 206, naváz. 95 Kčs.

Z encyklopedické řady příruček pro studium různých věd vychází po svazcích věnovaných filosofii, teologii a psychologii i svazek o přírodních vědách, zřejmě mohutnější než předešlé. Různí odborníci tu promlouvají o problematice, smyslu a literatuře jednotlivých přírodovědných oborů, jež vlivem specialisace se stále rozrůstají do šíře. Moderní vědy přírodní se vyznačují úsilím překonat mechanismus — odtud i filosofické sklony a zájmy moderních fyziků a biologů, poněvadž konečné otázky se vynořují s naléhavostí stále větší: podstata hmoty, světla, života, prostoru, času, vývoje, kauzality. Právě vydaný svazek Úvodu do studia bude přijat s vděčností a osvědčí se jako dobré vademecum na spletitých cestách přírodních věd. D. P.

M

92 77853

VLČEK, VLADIMÍR: Čtení o sovětských filmových režisérech. Vydalo Československé filmové nakladatelství v Praze; F. 15×21, str. 113; brož. 60 Kčs.

Vlčkova kniha nás seznamuje s hlavními tvůrci sovětských filmů s ruskými filmovými režiséry. Líčí v jasném a neskresleném světle jejich práci i jejich život. I slavní lidé jsou jenom lidé. I oni mají své lásky a bolesti, své rozmary a koníčky. Ve filmu, tak jako v každém jiném uměleckém vyjadřovacím prostředku, se zrcadlí životní názor, zkušenost, umělecký postoj a charakter jeho tvůrce. Pomůže-li nám Vlčkova kniha poznati ruské režiséry především jako lidi, pomáhá nám tím najít a ocenit jejich lidské vlastnosti v jejich díle a pochopit tím lépe jejich řeč na stříbrném plátně. řh.

M

778 53

VLČEK, VLADIMÍR: Defilé sovětského filmu. Vydalo Českoslo-

venské filmové nakladatelství, Praha. F. 15×21, str. 139, brož. 75 Kčs.

Nejkrásnější díla sovětské kinematografie se k nám nedostala buď vůbec nebo jen značně prostřihaná censurou a tragické události poslední války zničily i mnohé cenné negativy, takže některé z těchto skvostů filmového umění už nikdy neuvidíme. Zachovaly se ale scénáře a literární přepisy těchto děl a některé ukázky z nich jsou pojaty do Vlčkova Defilé, které se přehledně zabývá vývojem sovětské kinematografie od prvních let po Říjnové revoluci až k Velké vlastenecké válce. Prožijete v četbě s námořníky vzpouru na carském křižníku „Potěmkin“; zúčastníte se boje prosté ženy v „Matce“; s polu s „Posledním carovým poddaným“ zažijete proměnu Petrohradu v Leningrad; jste svědky reportáží o stavbách mládeže s jejím elánem, ovšem bez poukazu na výchovné chyby a nedostatky; se zamilovaným Vasjou a Kaťou uvidíte bílé noci leningradské; budete svědky smrti hrdiny Občanské války, legendárního Čapaeva; s Maksimem procítíte jeho román lásky, vzpoury a vítězství; nasloucháte historickým slovům Lenínovým, jehož filosofie dala podnět i vytkla cíl zač bojují Sověty i ve filmu a jeho umění: dialektický materialism. Umění politické a propagační, zapomínající na své sebezdokonalení v estetice. řh.

M

8—93

VYSKOČIL, Q. M.: Zahradou vzpomínek. Ilustr. Rud. Mates. Vyd. Ústřed. uč. nakladatelství, Praha 1925. Publikace č. 636. 18×21,5, str. 136.

Autor líčí své turistické dojmy a vzpomínky, sentimentální i snivé na 1. světovou válku při návštěvě zničených Yprů a Remeše, zadumává se u hrobu Napoleonova v Paříži, královny Dagmar a Hamleta v Dánsku, u popraviště královny Anny Boleynové i jiných pamětihodných rovů. Připomíná hrozný důlní požár a jeho oběti v Příbrami r. 1899, na konec tklivou vzpomínku věnuje zesnulé matce.

Kniha se vyznačuje citovou vroucností, nadšením pro krásu i sen, ly-

rlismem. Ale historické zmínky předpokládají vyspělejšího čtenáře a inteligentního. Pouze první příběh z Příbramska, báje, pověsti o permonících i k skutečné děje (požár důlní) jsou přiměřené mládeži. Nevhodná je citová exaltace... „člověk ... pochopí, že jest jen jediný oltář, kde se může pomodlit k svému bohu — hrob matčin.“ (128.)

Tragedie Anny Boleynové líčena jednostranně, autor zapomíná její vinu na zapuzení Kateřiny Aragonské, pravoplatné choti Jindřicha VIII. Pro dívky od 14 let. Vej

—

8—93

WENIG, FRANK: Dům u tří podkov. Ilustr. Miroslav Netík. Vyd. Komenium, publikace č. 1592—1941. R. 1946. 16×20,5. Str. 239. Cena váz. 46 Kčs.

Zajímavý starobylý měšťanský dům „u tří podkov“ je dějištěm dvou příběhů časově značně od sebe vzdálených. První se odehrává za 30leté války, v níž švédský setník si ukládá cenný lup (válečnou kořist) ve sklepení jmenovaného domu. Děj druhé povídky líčí hledání pokladu ve 20. století třemi Švédy, jež stará listina upozornila na jeho původ. Úsilí těchto lidí, poháněných lakotou, snaží se překazit ciperný Vašík, jenž svou pohotovostí zachránil život svému domácímu pánu. Šťastně zasáhne v kritické chvíli, když Švédové by téměř dosáhli svého cíle. Poklad je zachráněn městu, z něhož byl kdysi uloupen.

Napínavý, dobrodružný a obratně vypravovaný děj udržuje čtenáře v napětí až do rozuzlení zápletky. Dobře vykresleno prostředí zejména starobylé v 1. povídce. Předveden krásný typ pravého vlastenectví a nezištnosti postavou ušlechtilého vědce, jako opět zdařile typisována chlapecká postava Vašíkova. Dobrá četba pro chlapce od 11 let. Vej.

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebírat samostatně, ať ji objedná v Exercičním domě ve Frýdku. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

Seznam katolických českých nakladatelů a knihkupců:

- Atlas, nakladatelství, Praha II, Příkopy 12;
 Brněnská tiskárna, nakladatelství, Brno, Starobrněnská 19—21;
 Č. A. T. — Universum, Praha II, Václavská ulice 12;
 Č. A. T. „U zlatého klasu“, České Budějovice, Tř. marš. Malinovského;
 „Dobré dílo“, nakladatelství, Stará Říše;
 Edice Krystal, Olomouc, Slovenská ul., klášter Dominikánů;
 Exerciční dům, nakladatelství a knihkupectví, Frýdek;
 Francel Gustav, Cyrilo-Methodějské knihkupectví a nakladatelství, Praha I, Na Perštýně 14;
 Junová Maria Rosa, naklad., Tasov.
 Kotrba Václav, knihkupectví, Praha II, Vojtěšská 12;
 Kropáč a Kucharský, nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Spálená 25;
 Kuncíř Lad., nakladatelství a knihkupectví, Praha II, Národní tř. 6;
 Lábková Marie, knihkupectví, Plzeň, Benešova 2;
 Lidové knihkupectví, Olomouc;
 Rupp Boh., nakladatel a knihkupec, Praha II, Jindřišská 23;
 Tiskové družstvo, Hradec Králové, Adalbertinum.
 Velehrad, nakladatelství, Olomouc.
 Vyšehrad, nakladatelství, Praha II, Václavská ulice č. 12;
 Zlatý klas, knihkupectví, Praha II, Karlovo nám. 5.

Naše značky:

- kniha dobrá.
 S knihu doporučujeme.
 SS knihu vřele doporučujeme.
 N jen pro pobavení *nenáročných* čtenářů.
 V pro vzdělané čtenáře.
 D pro dospělé (může mládež pohoršiti).
 M v knize jsou malé nesprávnosti.
 MM mnoho nesprávností.
 X odmítáme.
 XX na indexu zakázaných knih.

SS

248.1

Bůh a duše. Misionární knížka. Nově upravili Redemptoristé. Nákl. Exercičního domu ve Frýdku. 34. vydání (14. nově upravené) 1947. Str. 455-V, cena 45 Kčs.

Osvědčené vademecum křesťanského života, výborný pokračovatel misie nejen modlitbou, nýbrž i poučením. — Toto nové vkusné vydání je poněkud přepracováno. Platí to na př. o návodu k rozjímání podle ducha sv. Alfonsa, zdůrazňujícího mimořádně při tomto úkonu zbožné povzdechy a modlitbu prosebnou. Poučení o pobožnostech je tu a tam zkráceno, betlemská cesta právem vynechána. Apologetická a pastorační pojednání jsou místy zlepšena, celkem však jsou ponechána v svém rouchu poněkud starožitném i ve své leckde zbytečné rozvlácnosti (na př. kazatelský příklad o blah. Karlu Trnečkovi Spinolovi!). U zákonů církevních mohla být řeč — kromě tradičního patera zákonů — i o jiných církevních předpisech platných pro katolíky. drš

—

1

P. J. ČAADAJEV: Filosofické listy. Přeložil a úvod napsal Josef Vašica. Studii o Petru Jakovleviči Č. napsal a poznámkami zpracoval Dimitrij Čiževskij (přel. Dr. A. Zahradníčková). Universum, Praha 1947. 12,5×19,5. Str. 262, cena brož. 80 Kčs. Vyšlo jako 1. svazek knihovny Orientace, kterou řídí Albert Vyskočil.

Každé literární dílo, vycházející z rukou univ. prof. Dr. J. Vašici se vyznačuje zvláštní jakostí a propracovaností. To platí i o tomto překladu filosofických úvah o dějinách a historickém poslání Ruska, jak je před více než sto lety napsal neobyčejný Rus, P. J. Čaadajev, známý „předchůdce“ Solověvův, filosof filokatolík.

Studie ukrajinského dějepisce filosofie (str. 11—57) má svou osobitou cenu.

Přítomná kniha patří naléhavě do

rukou všech přátel Ruska, nezaujatých i zaujatých. Oimé.

SV

8—3

ČEP, JAN: Spisy sv. 1. Hranice stínu. VI. vyd. Stran 252-(IV). — Sv. 2. Letnice. IV. vyd. Stran 155-(V). — Sv. 3. Děravý plášť. IV. vyd. Stran 182-(II). Vydal Vyšehrad v Praze. Tisk Průmyslová tiskárna v Praze 1947.

Jméno Jana Čepa znamená pro českou literaturu něco více než jen jméno básníka neobyčejné vytríbenosti a vzácného smyslu pro básnickou hodnotu slova. Je to též jméno, jež označuje jistý rozhodný mezník v české výpravě próze — bod rozhodného obratu od pouhého povrchového realismu, stejně jako od lyrizujícího sentimentalismu, který začal převládat v české próze po první světové válce, a příklonu k hlubším duchovním skutečnostem a duchovnímu smyslu věci jakožto základní inspirace pravého umění.

Čepovo dílo by se dalo co do své vnitřní struktury přirovnat ke struktuře středověkých mysterií. Je v něm rovina, kde se odehrávají příběhy lidských duší tak, jak se jeví ve své vnější podobě. A je v něm rovina, kde se tytéž děje odrážejí v svém metafyzickém, duchovním významu, v tom, co znamenají pro úděl lidské duše ve věčnosti. První složka je u Čepa dána hlavně prostředím vesnického života, se všemi jeho tvrdostmi, ale také s jeho pevnou zakotveností a s jeho oporami pevné tradice. Themata jeho příběhů jsou většinou brána z denního života moravské vesnice, a i tam, kde čerpá náměty z městského prostředí, vždycky jeho hrdinové nalézají nějakým způsobem právě ve chvílích nejosudnějších otřesů cestu k opoře vesnické tradice. Ale ten venkovský svět je vždycky názírán v svém hlubším smyslu, jakožto nejreálnější symbol toho, co lze s Chestertonem nazvat nudnou, bezpodmínečnou věrností člověka k světu. Právě skrze úděl venkovského života lze chá-

pati nejnázorněji fakt, že jsme zařazeni nikoli ze své, ale z vyšší vůle už faktem svého zrození do určitého příběhu, že je na nás vložen určitý úkol, jež se jen musíme snažit poznat a svobodně přijmout. A to přijetí není pouhým trpným gestem; přijetí údělu, přijetí utrpení a oběti je zároveň prostředkem, jak nadlehčit tíhu a prozářit všechno to temné, čím zastiňuje krásu života lidská vina a lidský vzdor.

Uplatněním tohoto pojetí v svém díle přispěl Čep nesmírně k obohacení české výpravné prózy, a sluší se tedy zdůraznit právě tuto věc při příležitosti souborného vydání jeho díla. Čep ukázal svým dílem, jak lze spojit všechny výboje nové české prózy se solidním vnitřním základem, který jí tak často chyběl. A ukázal také prakticky, co může znamenat katolická inspirace ve slovesném umění, vyvrátil skutkem tu starou a houževnatě vždy znovu uváděnou námitku materialistů, že katolický umělec nemůže vytvořit opravdu silné umění, protože, jak kdysi řekl B. Václavěk, jeho pojetí „dává svět hotový, v němž básník není jeho spoluvůrcem, nýbrž jen obdivovatelem“. Jako dílo všech skutečných katolických umělců i Čepovo dílo ukazuje, že je to naprostý omyl a že právě katolické vidění světa teprve umožňuje rozehrání všechny rejstříky lidského dramatu. Dramatická plnost Čepových příběhů to ukazuje zcela zřetelně; ba zdá se, jako by pro jistou třídu čtenářů bylo Čepovo dílo až příliš životné. Týká se to především námitky proti tomu, že si Čep všímá i konfliktů, jež vyvolává v lidském životě smyslová láska. Prozaik, který si chce všímat celého života, musí si přirozeně všímat i těchto věcí; otázka je jen, zdali při tom zachovává přirozené požadavky studu či nikoli. O Čepovi se rozhodně nemůže říci, že v této věci přestupuje míru. Jeho „Děravý plášť“ nebo „Hranice stínu“ ovšem není četba pro mládež nebo pro osoby v těchto věcech přecitlivělé; pro normálního dospělého a zkušeného čtenáře však v nich není nic opravdu pohoršlivého. A choulostivost námětu je u něho vždycky vypážena náležitou perspektivou a náležitým morálním pozadím.

940

EISENHOWER, DWIGHT D.: O invasi a vítězství. Přeložil pplk gšt

Štěpán Andreas. Vyd. Naše vojsko v Praze 1947. Str. 298, cena brož. 84 Kčs, váz. 114 Kčs. S 11 mapkami.

Soubor hlášení hlavního velitele o operacích spojeneckých vojsk v Evropě od 6. VI. 1944 do 8. V. 1945. Velmi poučné dílo o rozhodujícím období velkého zápasu. Pro nás jsou důležitá zjištění o prvních dnech květnových 1945: „Operace do Československa se dály v úplné koordinaci s Rusy, kteří se blížili od východu. Americká vojska postoupila k čáře Č. Budějovice—Plzeň—Karlovy Vary, byla však zastavena, zatím co Rudá armáda vyčistila východní a západní břeh Vltavy a obsadila Prahu.“ Plyne z toho, že americká vojska se na pochodu ku Praze zastavila podle předchozí úmluvy se SSSR.

B. Smékal.

8—34

HAVLÍČEK-BOROVSKÝ, KAREL: Král Lá v ra. S obrázky národního umělce Josefa Lady. Vydalo nakladatelství Jiří Chvojka, Havlíčkův Brod. 1947. Cena brož. 36 Kčs.

Dle Hartmannovy irské povídky lidově zpracovaná balada o králi s dlouhými ušima, plná jemného humoru i satiry.

Ma. z.

001. 8

HENDRICH, PROF. Dr JOSEF: Úvod do akademického studia. Praha, Melantrich, 1947, 13×18, str. 132, cena brož. 40 Kčs. Svět práce a vědy, sv. 8.

Po pracech Masarykově, Hořejšího, Hochově a Koutníkově, Lorencově a j. přichází pedagogický odborník se svým stručným Úvodem do akademického studia. Autor nedává technické stránce studia a vzdělání utlumiti ducha. Kniha, ač stručná, jest velmi obsažná studia a vzdělání mnohostranná a podnětná. Patří k nejzdařilejším a nejrovněžnějším úvodům, věnovaným akademické mládeži.

Drim

X

930

HRBEK, JOS.—VODEHNAL, Dr JOS.: Všeobecný dějepis pro vyšší třídy středních škol. I. Starý a střední věk do Karla Velikého. — Šolc a Šimáček II. vydání nezmě-

něné. 1947. — 183 str., 61 obrázků, cena 60 Kčs karton.

Po vnější stránce pěkně vypravená učebnice (zvláště její předválečné vydání na pěkném papíře), metodicky promyšlená, přehledná grafickou úpravou a opatřená bohatě obrázky — ale pro katolíky zcela nepřijatelná. — Už základní pojetí dějepisu jako „osudové nutného řetězu příčin a následků“ je nesprávné, mylné výklady pak pokračují o původu náboženství (str. 12), rodiny a prvotního zřízení společenského vůbec (str. 13—14), o Starém Zákonu, který vidí se stanoviska čistě světského (Velepíseň je milostná lyrika), ale kde napsali i větu: „Možná, že Ramses II., dal lidstvu v „Desateru“ dodnes cennou rukověť mravní“ (str. 32). — Přímo typickou ukázkou, jak možno nedbat náboženského citění, je článek o Kristu. Učebnice Ho ovšem nazývá jen „syn národa židovského Ježíš Nazaretský, řecky nazvaný Kristus“. Také pod obrázkem je nápis: „Idealizovaný obraz Ježíše Nazaretského od Leonarda da Vinci“. Obec křesťanů prý prohlásila Ježíše za Boha Syna. První křesťanské obce žily prý na podkladě majetkového komunismu. Římský stát byl nábožensky snášenlivý, časem však vyvolalo křesťanství svým odmítavým postojem k státu opravdové pronásledování (ve směr str. 131—132). V poznámce autoři upozorňují, že základní myšlenka křesťanství se shoduje s naukou Buddhovou, Kongfutsovou, vrací se v Husově reformaci, v Chelčickém, v Českých bratřích, u Tolstého atd. K poučení o Kristu doporučují evangelia a Renana — docela jedním dechem vedle sebe.

B. Smékal.

MM

930

HRBEK, JOS. — VODEHNAL, Dr JOS.: Všeobecný dějepis pro vyšší třídy středních škol. II. Střední a nový věk po osvícenství. — Šolc a Šimáček II. vydání nezměněné. 1947. 216 str., 81 obrázků, cena 70 Kčs karton.

Tento druhý díl je poněkud přijatelnější než první, ale je rovněž plný polopравd a nepravd. Stranicky referuje o slovanské bohoslužbě (papežská povolení zamlčuje nebo se o nich zmiňuje mimochodem, zákazy vyzdvihuje (str. 8). O sv. Václavu referuje v pojetí

V. Novotného: „jedině mírové soužití s Německem a přimknutí ke křesťanství může zachránit národ.“ (Str. 12.) Je nepochopitelné, jak tato protektorátní věta mohla vyjít v učebnici, která je schválena, byť jen k přechodnému užívání. — Poměrně věcně píše o boji o investitu, o křížových výpravách, pak zase nesprávně hodnotí vědeckou činnost středověku (scholastika). Také o inkvisici píše dost strážlivě (uvádí, že mučení při výslechu není vynálezen inkvisice, ale je původu starověkého), nerozeznává ovšem inkvisici církevní od španělské a neví, co bylo vlastně auto da fé. Píše o mystické zbožnosti a pověrecné vášni Karla IV. ve sbírání ostatků svatých, o Husovi pronáší několik polopравd a v líčení doby bělohorské a obrozené má věcné omyly.

B. Smékal.

MM

930

HRBEK, JOS. — VODEHNAL, Dr JOS.: Všeobecný dějepis pro vyšší třídy středních škol. III. Nový věk od osvícenství do doby přítomné. — Šolc a Šimáček 1935. Upravený otisk z r. 1946. 227 str., 84 obrázků, cena 22 Kčs váz.

Podobně jako díl II. má i tento III. díl vážné závady. Vychvaluje osvícenský deismus pro jeho humanitu, t. j. účinnou lásku k bližnímu (jako by ji křesťanský theismus nepěstoval), přeceňuje důležitost Josefova tolerančního patentu. O Josefovi II. má odporující si názory: jediný z Habsburků prý si získal srdce českého lidu — a o kousek dál: lid byl roztrpčen zásahy do starých a hluboko vžitých zvyklostí (str. 18 až 20). Ironisuje Pia IX., který dal „lupiče církevního území“ do klatby. Plete si církev a politické strany. „Starokatolíci po vyhlášení papežské neomylnosti utvořili v Německu zvláštní sektu, pravověrní katolíci začali naopak zakládat vlastní politické strany lidové.“ (Str. 96.) Nechápe podstatu křesťansko sociálního směru, když píše, že se v podstatě vracel k organizaci cechovní. — O sporu čs. vlády s Vatikánem o Husův svátek píše tak, jako by Vatikán byl nakonec ustoupil: „Teprve koncem r. 1927 upustil Vatikán od svých námitek proti zařazení 6. července mezi památné dny naší republiky“ (str. 190).

Hrbovy—Vodehnalovy učebnice se někdy zdají pro školské účely vhod-

nějsími než vědeckější učebnice Bidlo-Dobiáš-Šusta. Ale při podrobnějším zkoumání se ukazuje, že tato zdánlivá přednost je ztracena jejich zaujatostí a přehmaty, které se v učebnici vážně založené nemají vyskytovat.

B. Smékal.

VS

930

KALISTA, ZDENĚK: Cesty historikovy. — Vyd. V. Petr v Praze 1947. 227 str. Cena 70 Kčs brož.

Zamyšlení nad smyslem práce historikovy a nad smyslem dějin vůbec. Toto vyznání historikovo by měli čísti naši studenti (i ti, kteří se nehodlají věnovat historické vědě), aby se naučili hlouběji dívat na studium a opravdověji pracovat každý ve svém oboru.

B. Smékal.

S

92

KREJZA, MILOŠ: Sv. Teresie z Lisieux. (Život, myšlenky, meditace.) Nakl. Bohuslav Rupp, Praha 1947, 9×16, str. 172, brož. 39 Kčs, váz. 61 Kčs.

Letos 30. září uplynulo 50 let od smrti sv. Teresie od Ježíška. Miloš Krejza zvolil výborný způsob vzpomínky tohoto jubilea. Napsal a sestavil sborníček, který skvěle mluví o malé karmelitce i jejím obrovitém díle. Sborník obsahuje kromě životopisu Tereziina ve čtyřech oddílech nejkrásnější myšlenky svěťice z jejích Dějin duše, Listů, Posledních slov, meditací, modliteb atd. Čtete, meditujete a znovu se přesvědčíte, že sv. Terezička není svěťice sladké sentimentality, nýbrž statečná bojovnice proti sobě samé, oběť úžasné lásky. — Těší, že tato knížka o svěťici ze země Jany z Arku vyšla v městě Pražského Ježíška.

C. M.

V

001, 8

MIKLÍK, Dr KONSTANTIN, CSsR.: Kritické studium. Podobiznu autorovu proti titulu nakreslil Josef Kapinus. Vydala Marie Rosa Junová v Tasově, 1947, 12,5×19,5, str. 82, cena 60 Kčs.

Autor, theolog-kněz, prof. PhDr, prošel s otevřenýma očima dlouhou cestu akademického vzdělání (studoval na

pražských universitách ukrajinské, německé a české) a po desítky let sledoval zblízka v hlavním městě státu myšlenkové proudy doby. Poznal světlé i stinné stránky akademického vzdělání a všiml si nebezpečí, která hrozí zde mladým a nezkušeným duchům, zvláště nebezpečí pro čistý křesťanský světový názor.

Přítomná knížka jest stručný duchovní průvodce, mezi těmito nebezpečími, průvodce, zamýšlený především pro studující mládež katolickou. Jest zaměřena k „dobrému vyučení druhých, arci jen takových, kteří nedávají přednost hlouposti společné před moudrostí osobní“ (8). Navádí k samostatnému kritickému a hrdinskému postoji před různými pochybnými turzeními, často pronášenými jménem vědy a pokroku. „Těch kdo umějí, je dosti; ale málo jest těch, kdo rozumějí“ (15). Pociťte jedinství není méně opojný u skutečného hrdiny, než jest pocit mnohosti u duchů zbabělých... Heslo „Je nás mnoho“ nesmí tedy nikoho zastrašiti; rozhodující jest, máme-li více příčiny spoléhati na pravdivost svého přesvědčení, než mají naši protivníci příčin spoléhati na svůj podvod.“ (46.)

Dr Miklík podává tři pravidla kritického studia: 1. dogmatické: Jest považovati za podezřelé všecko, co se zdá odporovati článkům víry katolické; 2. logicko-empirické: Musí býti podezřelé, co se zdá odporovat zdravému rozumu a dobré zkušenosti, ať životní či studijní, ať přítomné či historické; 3. synologické: Není podezřelé učení, které nebudí zvláštní pochybnosti a jest podáváno lidmi pravé víry, zdravého rozumu, příslušného vzdělání a neporušené pověsti. —

Aby mladí lidé měli před sebou přímou linii katolické nauky, autor ve čtyřech přílohách (str. 49—75) podává základní 24 these filosofie sv. Tomáše Akvinského, Tridentisko-Vatikánské vyznání víry, seznamy bludů (Syllabus) Pia IX. a Pia X. V páté příloze (75—81) shrnuje nejdůležitější zásady o jistém a pravdivém poznání.

Nakladatelka této knížky zasluhuje opravdový dík za krásné její vydání. Ale jest třeba litovati, že tento úvod a doprovod ku kritickému studiu, tolik potřebný akademické mládeži, nebyl vydán ve velkém nákladě a laciněji.

Drim

D

613—88

NAVRÁTIL, RNDr JOSEF: „Na prahu manželství.“ Čin, Praha, I. vydání 1947. Str. 89. Cena 45 (75) Kčs. „Živá věda“ sv. 23. (Kniha vyšla r. 1937 s názvem „Tajemství dní plodných a neplodných u zdravé ženy.“)

Autor, který patrně není praktickým katolíkem, zdůrazňuje s čistě biologického hlediska zhoubnost potratů a nevhodnost umělých ochranných prostředků a praktik. Jako jedinou zdravotně, esteticky a mravně nezávadnou metodu regulace porodnosti doporučuje zdrženlivost. Při tom podrobně rozvádí, dokazuje a doporučuje zdrženlivost periodickou na základě výzkumů Knausových. Přidává praktický návod k vedení záznamů. Zpovědník, který se setkává s těmito problémy, může knížku svým penitentkám klidně doporučiti. Laický tón, kterým je nesena, za dnešních okolností jen přispěje k přesvědčení nerozhodných. Mravní hlediska jsou zde dotčena jen nepřímou a neúplně, ale celkem správně: čistota před manželstvím, přísná monogamie, ochota mít děti — i přirozená regulace je jen pomocí z nouze — a odpor proti regulaci nepřirozené. Křesťan musí vědět o náboženskomravní podstatě manželství daleko více. Ale tuto práci vítáme proto, že snad přesvědčí naše veřejné mínění, že myšlenka periodické zdrženlivosti není „klerikální podvod“, nýbrž skutečný vědecký pokrok. Samozřejmě to není kniha pro mládež.

A. Heidler.

VMM

215

PERTOLD, PROF. Dr OTAKAR: Úvod do vědy náboženské. Vyd. Melantrich, Praha 1947. Str. 188. Cena 60 Kčs. Ve sbírce „Svět vědy a práce“, sv. 6.

Jak autor v předmluvě zdůrazňuje, tento „Úvod“ má být vskutku vědeckým uvedením do vědy o náboženství,

ačkoli „rozbor vědecké literatury o tomto předmětu“ je zde „ponechán stranou“ (str. 6). Stěží však lze pochopit, že by dřívější práce (Základy všeobecné vědy náboženské, Kladno 1920), jejíž tvrzení jsou namnoze doložena odbornou literaturou, byla méně vědecká než tento spis, v němž kromě pozn. na str. 58 a 83 není jediné přesné citace, odkazující na odbornou literaturu. Ovšem, na konci spisu autor uvádí bibliografii důležitější literatury, ale jeho výběr k některým otázkám je nápadně chudý; těžko si tedy představit, jak může býti tento Úvod „skutečným vodítkem při vědecké práci“ (str. 6). Naopak, nehledíc k anglickému souhrnu (str. 166 nn), spíše má čtenář dojem, že P. mu předkládá populární úvod do běžné terminologie všeobecné vědy o náboženství; a vskutku tam nalezne stručný a celkem srozumitelný výklad základních pojmů tohoto oboru.

Je-li však stručnost požadavkem definice, autor jím zřejmě pohrdá, když náboženství „definuje“ jako „cítý provázené a jimi určené vědomí závislosti na něčem, blíže určeném tradicí, co na onom stupni kulturního vývoje člověka přesahuje jeho schopnost poznávací, kteréžto vědomí pod vlivem citů i tradice vyvolává v člověku volní stavy, vedoucí ke snaze buď nějak obměnit onu předpokládanou závislost nebo alespoň vykonávat nějaký vliv na to, co pokládá člověk za příčinu oné závislosti“ (str. 33)! Tento rozvláčný výměr je autor ochoten redukovat a pokládat náboženství za víru v nadpřirozeno, spojenou s kultem (str. 34). O předmětu náboženství praví, že „pro nejvyšší formy náboženství“ je tímto objektem — „nepoznatelným“ či „nadpřirozeným“ — „bůh“ (str. 40; srv. 72), kdežto „na nejnižších stupních... je toto neznámé chápáno jako něco neosobního“, na př. jako pojem „mana“; teprve od této neosobní představy vývoj prů pokračuje „k nředstavě osobní bytosti pojaté anthropomorfsticky“ (str. 42; srv. 56). Sku-

tečnost, pokud se jí možno dopátrati studiem primitivů, jest však jiná: Pojem neosobní nadpřirozené moci náboženského rázu neexistuje u všech přírodních národů; byl sice zjištěn u některých kmenů, ale právě u národů ethnologicky nejstarších byla shledána představa jedné nejvyšší bytosti osobní. Neuznává-li P. těchto výtěžků ethnologických výzkumů, prozrazuje, jak houževnatě lpí na dogmatu evolucionismu. Ostatně ani s psychologického hlediska nelze předpokládati, že by prvopočátky myšlenkového vývoje vyznačovala poměrně abstraktní představa universální neosobní síly, jež by se byla teprve později vyhranila v konkrétní představu bytosti osobní. Ku podivu praví autor dále, že „pojetí předmětu náboženství je všude původně pluralistické“ (str. 44 n); nesouhlasí to dobře ani s oním klamným předpokladem neosobní síly, ale ani to neodpovídá skutečnému vývoji, neboť vše nasvědčuje tomu, že božstva polytheismu vznikla z původního monotheismu zosobněním jednotlivých vlastností nejvyšší bytosti. Taktéž neobstojí tvrzení, že „náboženství bez boha mohou být a také jsou“ (str. 45); ethnologie dodnes marně čeká na důkaz podobných thesů (nenazýváme však ateismus anebo filosofickou soustavu, jako původní buddhismus, náboženstvím). Konečně ani „snaha obměniti závislost ... na předmětu náboženství“ (str. 47) nenáleží, přesně řečeno, v obor náboženství, nýbrž magie (str. 91 nn).

Apriorní evolucionistické hodnocení náboženství projevuje autor i tím, že vývoj „skutečné ethiky opřené o předmět náboženství“ klade až „ve vyšší náboženství“ (str. 48 n). Ethika primitivů nejen se opírá o autoritu nejvyšší bytosti, nýbrž mívá i celkem vyšší úroveň než mravnost přírodních kmenů, hospodářsky i technicky vyspělejších.

Ačkoli P. nepodceňuje význam animistických představ pro další rozvoj náboženství (str. 65), uznává, že zdroje náboženství jsou starší než animismus. Mýlí se však, praví-li, že také animistický názor jako „primární“ vzniká „bezprostředně v souladu s pudovými potřebami“ člověka, nikoli „záměrnou činností myslivou“ jako výsledek „pozorování a uvažování“ (str. 71). Málokterá představa však prozrazuje tak zřejmě kausálně-logický původ jako představa duše a ducha.

Idea „osobního boha jako první příčiny všech jevů v přírodě“ je ovšem také dilem kausálního myšlení, ale člověk k ní nedochází teprve od představy duše a „na druhé straně představy fetiše“, jak autor myslí (str. 73). Ethnologie dosvědčuje, že kausální myšlení primitivů i vira v osobní božstvo jsou starší a tudíž bezprostřednější než animismus i fetišismus (o fetišismu autor pojednává ve svých Základech i v Úvodu jako o samostatném náboženském útvaru); jak tedy může P. mluvit o „umělem“ rázu a „vědeckém“ původu monotheismu (str. 78 n)? Právě tak přičí se skutečnosti předsudek o „nepřeklenutelném rozdílu světového názoru náboženského a vědeckého“ (str. 82); viz — ad absurdum — světový názor takových kapacit přírodovědy jako na př. Ampèra, Volty, Pasteura, Leverriera, Faradaye, Cauchy, Carrela, Plancka, Termiera...!

Klade-li autor na stupeň „primárního“ (primitivního) náboženství i vznik magie (str. 91; rozlišuje však magii od náboženství, str. 93), dlužno připomenouti, že zrovna nejstarší ethnologické oblasti vykazují poměrně nepatrné stopy magických představ a praktik. Také je to spíše magie než náboženství, v níž „rozhodují hlavně pudové stránky ... kdežto činnost rozumová působí ... jako síla brzdivá“ (str. 100).

Právem uznává autor individuální složku v kořenech náboženství (str. 54, 90 n, 98, 103, 107, 127) a východisko náboženského kultu i úzkého vztahu mezi náboženstvím a společností spatřuje již v pravěké rodině (str. 114, 124). Pozoruhodná je domněnka, že působením „úřadu kněžského byly záhy odstraněny z náboženství i poslední stopy rázu individuálního ... a náboženství někdy ustrnulo v nehybný útvar“ (127). Pertoldova klasifikace náboženských soustav jakož i jeho methodologické názory a rozčlenění látky v Úvodu zasloužily by zvláštní recenze. Při třídění náboženství autor má sice v úmyslu „vyhnouti se ... jakémukoli pokusu o hodnocení náboženství“, ale ještě na téže straně činí takové hodnocení, když praví o náboženstvích „prvotných“: „Podle vývoje rozeznáváme v této skupině náboženské soustavy: 1. Nižší, založené na nižších útvarech prvotného náboženského názoru světového (animismus, fetišismus) ... 2. Vyšší, založené na vyšším stupni ...

na př. „na ctění předků... V soustavách tohoto způsobu se objevují již základy morálky“... (139 n).

Se snahou o objektivitu podivně kontrastují (ve Výběru literatury na konci spisu) poznámky u prací J. Hanuše a H. Pinarda: „Psáno s hlediska katolické theologie“, zatím co u spisů theologů protestantských j. Jevonse, Söderbloma, Otto, Heilera, Linhart, se nepraví, že by byly psány „s hlediska současné protestantské theologie“. Jistě však by bylo autorovi proti mysli, kdybychom podle toho i jeho vlastní hledisko označili za neobjektivní, zkalené tendencí protikatolickou, ba protitheistickou a vůbec protináboženskou, vzhledem k jeho tvrzení o „nepřeklenutelném rozdílu světového názoru náboženského a vědeckého“ (82). „Základem každého theismu je dualismus“, píše autor. „Na jeho místo nastupuje nyní jako výsledek pozorování přírody názor monistický, jenž je v základě s theismem sporný“ (83). Je-li toto „nastupování“ autorovo *pium desiderium* (věda, hodná toho jména, je stejně vzdálena obojího extrému, jak monismu materialistického, tak spiritualistického), pozorný čtenář nemá jiného přání, než aby jej autor brzy překvapil dílem, které by vědecky důkladněji a nestranněji poučovalo o základních problémech náboženství.

Drob.

S

241

POUL, JOSEF: O křesťanské rodině. Velehrad 1947. Str. 36, cena 5 Kčs.

V úhledné knížečce tvaru Frýdeckých brožur rozebírá autor problémy křesťanské rodiny podle směrnic papežské encykliky O křesťanském manželství. Ač nezakrývá chmurného stavu dnešních rodin, kdy rozvody a rozluky rozleptávají rodinnou soudržnost, je brožura zdravě optimistická: Rodina patří ke zřízení Božímu, proto ji Bůh jistě zachová. Rodina je vyšší osudové společenství, živý organismus, kde muž je hlavou, žena srdcem a děti zdrojem prohlubování duše obou rodičů. Vzácné jsou pokyny autorovy k obnově křesťanských rodin: Úcta Svaté rodiny Nazaretské, stavovské exercicie, malá rodinná náboženská knihovnička, tak potřebná rodině jako šatník a příborník,

rodinné prožívání církevního roku, péče o čistotnost a útulnost domova i jiné drobné pozornosti, jež činí pobyt v rodině příjemným.

Knížečku vřele doporučujeme všem, kdož si chtějí vytvořit šťastnou rodinu.

—

93

Příběhy krále Přemysla Otakara II. a Zlá léta po smrti krále Přemysla Otakara II. — Přel. Karel Hrdina. Doslov Dr. Rud. Holinka. — Vyd. Vyšehrad v Praze 1947. 98 str. Cena 45 Kčs brož.

Dva letopisy t. zv. druhého pokračování Kosmova ukazují, jak blízké jsou si v dějinách našeho národa sláva a pád. S vrcholů úspěchu za Přemysla II. se zřítíl národ i stát do běd časů braniborských, kdy k slobě lidské se přidružily i pohromy živelní. Užitečná četba nejen pro historiky.

B. Smékal.

MM

943. 7

ROUBÍK, FRANTIŠEK: Přehled českých dějin. — Vyd. Orbis v Praze 1947. — 243 str. Cena 80 Kčs brož., 100 Kčs váz.

Velmi populárně zaměřený kurs českých dějin v rámci historie světové. Původně psáno pro sbírku „Domácí učení“. Základem jsou politické dějiny a do nich jsou vpracovány partie kulturní. Uspořádání je přehledné, důraz je na dějinách novějších, zvláštní pozornost je věnována poměrům hospodářským. Sahají až po události nejnovější (program Gottwaldovy vlády). Kniha většinou jen zaznamenává události, málokdy je hodnotí. Přesto místy zkřivuje obraz naší minulosti. Nic neříkající zmínkou odbývá sv. Václava, dobu Karla IV. zařazuje do kapitoly „Předzvěsti husitského hnutí“, léta 1526 až 1620 nadpisuje jednostranně „Boj o svobodu víry“. Zvláště nenávislně a nevěcně píše o pobělohorské rekatolisaci. Na př.: „O navrácení venkovského obyvatelstva do lůna katolické církve pečovali, namnoze rovněž v doprovodu Huertových smutně proslulých dragounů, fanatičtí jesuitští misionáři, mezi nimiž zvláště proslul Chanovský“ (str. 102). Roubík by mohl znát životopis P. Chanovského, muže prostoty

upravdě františkánské. Barokní zbožnost je podle Roubíka „povrchní, mělká náboženská bigotnost, podporovaná zejména jesuity“ (str. 110). Není pak už divu, že nechápe barokní umění a oceňuje zato „pokrokové zednářské hnutí“ (str. 137). B. Smékal.

613

RYCHETNÍK, MUDr. Hygenia venkova. V úpravě a s obálkou Jar. Švába. Dělnické nakladatelství v Praze. Str. 112, 24 obr. v textu, cena 30 Kčs.

Velmi solidní kniha, věcně kritisující neutěšené hygienické poměry i na pokročilejším venkově a dávající zdravé podněty, jak odstranit příčiny mnohých nemocí, ohrožujících jednotlivce i společnost, a ulehčit práci na venkově. Rychetníkovy návrhy zaslouží doporučení. Provádění jich ovšem, na př. na koupalištích a hřištích vzbudí jistě nejednou oprávněnou kritiku. V knize se mohla státi zmínka i o nevalné hygieně nejednoho venkovského kostela nebo o všeobecném nedostatku záchodů při kostelích vůbec. — Zatím co každý biograf, poslední nádražičko je musejí mít. (Horliví kněží volají do kostelů na dlouhé pobožnosti i děti, churavé a staré lidi, ale málokdo z nich se stará o tyto sice pozemské, ale nevyhnutelné věci!) drš

V

8—94

SCHUSCHNIGG, KURT von: Requiem v červeno-bílo-červené. Přel. Antoň Finger, předmluva a komentáře dr Fr. Bauera. Vyd. Aventinum v Praze 1947. Str. 486, cena brož. 180 Kčs, váz. 210 Kčs.

Paměti bývalého rakouského spolko- vého kancléře. Ukazují jeho pevnost přesvědčení, odvahu neustupovat zlu, stálost v utrpení i hlubokou kultivovanost — vše podloženo živou náboženskou věrou. Vedle napínavých líčení, na př. posledních okamžiků Rakouska v březnu 1938, nebo zkušeností autorových z vězení a koncentráků čtou se tu i úvahy o věcech obecně lidských a politických. Ale tu se Schuschnigg projevuje jako politik „byvší“. Celé jeho politické myšlení je založeno na životě někdejší habsburské monarchie před r. 1918, a proto ani v poměru k Československu není prost předsudků

(podle něho T. G. M. rozbitím Rakousko-Uherska upravoval cestu Hitlerovi). Dr Bauer ve svých komentářích však neprávem činí spoluvinníkem Schuschniggových omylů v politice jeho katolickou filosofii dějin s teleologickým zaměřením. B. Smékal

V

008

ŠPAČEK, Ing. Dr STAN.: Náznaky a úvahy o vědeckém řízení. Samcovo knihupectví, Praha 1946. 15×21, str. 158. Cena brož. 55 Kčs. Knižnice „Úspěch“, sv. 1.

Není to soustavná nauka o vědeckém řízení, nýbrž solidní přednášky-studie nadšeného a odborného širitele amerického „taylorismu“, usilujícího s vědeckou přesností, metodičností a hospodárností řídit lidskou činnost k úspěšnému výkonu. Takové řízení bylo žádoucí také pro hospodářskou činnost lidskou ve všech jejích odvětvích. A zde zasáhla Amerika a udala směr. Jest si jenom třeba uvědomovat, že hospodářská stránka lidského života, jakkoli důležitá, není jedinou a že proto také nesmí býti výlučným předmětem lidské, třebas i vědecké pozornosti, aby se lidský duch nestal obětí vlastního výtvaru mašinerie. Autor, zdá se, jest si toho vědom a projevuje značnou šíři obzoru. Jeho kniha je velmi podnětná. Drim

SS

243

Vezmi kříž svůj... Dle R. Guardiniho upravil Al. Hanzelka. Vydal Exerciční dům Frýdek, 1947. Str. 69-III, cena 27 Kčs.

Guardini se umí zadívat na křížovou cestu a musí pak promluvit i k věřící duši o trpícím Spasiteli a o závazcích plynoucích pro nás z umučení Syna Božího. Prosté a mocné meditace jsou provázeny ilustracemi J. Černého. Typografická úprava J. Richta je vzorná svou jemností. — Poněkud ruší, že místy chybí rozdělovací znaménka; příklonné tvary nebývají na svém místě, příklonkové tvary zájmenné bývají i po předložce. drš

Příloha k časopisu „Dobrý Pastýř“. Kdo by chtěl přílohu odebíratí samostatně, ať ji objedná v Exercičním domě ve Frýdku. Cena jednoho výtisku 90 hal. a porto.

S

1

BALMES, JAKUB: Kriterio aneb umění jak dospěti pravdy. — Přeložil Josef Florián, přehlédl a znovu vydal Albert Vyskočil. Praha, nakladem Gustava Francla 1947. 11×17, str. 400, cena brož. 75 Kčs.

Veliký španělský filosof Jaime Balmes (1810—1848) napsal tuto knihu ve svých 35ti letech uprostřed hrůz občanské války. Měl po ruce jen Písmo svaté a breviář, když ji psal. Dílo je prosté, bez knižní učenosti, avšak plné životní moudrosti a bezpečné hloubky filosofické zralosti. Balmes ukazuje a usnadňuje cestu k poznání pravdy čili k zaujetí správného postoje a poměru k věcem, k jsoucnu, a to k jsoucnu v nás i mimo nás, k jsoucnu přechodnému i věčnému, absolutnímu, k Bohu. Jest dalek toho, aby samojediný rozum považoval přitom za rozhodující. S překvapující bystrostí a přesvědčivostí poukazuje i na úlohu vůle, citu, vášní, vnějších okolností. Postřehy Balmesovy jsou kongeniální myšlenkám Pascalovým. Přítomná kniha jest hodna největšího rozšíření. Zaslouhuje toho tím více, že jest jako stvořena pro inteligenci hotovou i dorůstající, pro studentstvo. A intelligence jest hlavou lidstva. Starat se o zdravou hlavu jest pečovat o celý organismus lidstva. Kniha se hodí pro rozšíření také pro svou poměrnou láci. Jest zcela aktuální i dnes. Jen za název knihy mohl snad vhodněji býti volen spíše podtitul než původní hlavní titul.

Drim.

S

241. 6

BRAITO, Dr SILVESTR M.: Nevezmeš jména Božího nadarmo. Velehrad, nakladatelství dobré knihy v Olomouci, 1947. Cena 5 Kčs.

Všímavý pozorovatel současného náboženského dění obrací zde své pero proti národní české necnosti. Bystře podává analýsi dnešního hromadného zjevu českých lidí brát jméno Boží na-

darmono. Naši zbožní předkové vzývali často svatá jména, ale vzývali je s věrou a láskou. Jejich méně zbožné děti učinily z jejich vzývání jen pouhé zvolání, prázdný povzdech, a dalším potomkům se stala svatá jména pouhými citoslovci a vycpávkami jalových hovorů. Hřích brání jména Božího je osudový zvláště v tom, že se jím člověk odcizuje Bohu: Bůh se stává člověku prázdným slovem, prázdným zvukem. Je třeba nápravy: vlastním příkladem, taktním napomenutím a hlavně hlubším poznáním velikosti Boží dobroty; také občasným kázáním o svatosti jména Božího a šířením bratrstva Jména Ježíš.

Třetí vydání brožury ukazuje samo, že jest již v rukou mnohých a koná své krásné poslání k posvěcení jména Božího. Jen se mi zdá, že by bylo prospěšné přesně rozlišit a vyměřit pojmy brání jména Božího nadarmo, klení, proklínání, rouhání a nedovoleného přísahání (dušování), aby čtenáři měli úplný a přesný obraz II. přikázání Božího, jež brožura tak výtečně obhazuje.

×

1

BROUK, BOHUSLAV: Lidé a věci. Nakl. Václ. Petr, Praha, 1947. 8°. Stran 405. Cena brož. 195 Kčs, váz. 230 Kčs.

St. Richter nazval v Lid. Demokr. (16. 11. 1947) dílo právem „knihou nihilistických teorií“. Popírá všechny hodnoty náboženské a mravní.

VDM

915

BRUNTON, Dr PAUL: Poustevník v Himalajích. Z angličtiny přel. ing. Jiří Elger. Zredigoval a vydal Petr Jež. Obrázky koncovek od M. Marešové. Vytiskla knihtlačiareň Pravda v Bratislave, 1947. Stran 264. Cena neudána.

Známý anglický obdivovatel tajemného Orientu a autor mnoha zajímavých cestopisů zachycuje v této knize

formou deníku své dojmy z Tibetu. Za cíl svého putování si zvolil posvátnou horu Mount Kailas uprostřed zasněžených Himalají. Jsou tam buddhistické monastýry obklopené pověstmi duchovních sil a tajemných joginů. Autor se tam sice pro posvátnost místa nedostal, ale přece líčí poutavě tamní život. Jeho vypravování je zpestřeno dobrodružnými zážitky s divokou přírodou a buddhist. „světcí“. Avšak váha knihy má být jinde. Nepalský princ, který napsal předmluvu této knihy, představuje Bruntona jako jednoho „z vyvolených nástrojů Božích, který má vyložit znovu zpola ztracenou moudrost Východu“. Avšak autor je čirý pantheista, terminologicky zkultivovaný křesťanstvím. Bohužel skoro nic víc. Mnohé podrobnosti z duch. světa Tibetu jsou pozoruhodné a pro upřímnost autorovu cenné.

P. D.

245

CMÍRAL, ADOLF: Slované koledy. Vydal Státní ústav pro učební pomůcky v Praze II, Ostrovní 30. Cena partitury 60 Kčs, zpěvní hlasy po 16 Kčs.

Obsahují bohatý výběr vánočních písní všech slovanských národů a budou ve vánočním období všude uvítány jako jediná naše sbírka tohoto druhu. V bohatém pokladu lidových písní slovanských zaujímají právě koledy zvláště významné místo, neboť vynikají líbezností nápěvů i barvitostí a něhou slov. Znatel slovanských lidových písní prof. A. Cmíral vybral a hudebně upravil těchto 30 krásných zpěvů velmi šťastně. Nalezneme tu četné písně jednohlasé, mnohé dvojzpěvy i sbory s doprovodem klavírním nebo varhanním. Úpravy písní i doprovody jsou technicky snadné a proto dobře přístupné všem sborům školním, chrámovým i zpěváckým spolkům. Rovněž sólisté-pěvci najdou zde velmi vděčná čísla i pro koncertní provedení při vánočních slavnostech. Texty písní jsou vesměs ponechány v původních slovanských jazycích, avšak všude je připojena přesná fonetická výslovnost. Azbuka písní ruských, ukrajinských a bulharských je všude převezena v latinku. Aby byla srozumitelnost Slované koledy v českém podání zpěvním zcela dokonalá, jsou uvedeny v čele sbírky vysvětlující poznámky ke každé písni. Doporučujeme.

V

8—312.6

ČECH, SVATOPLUK: Druhý květ. Frontispice Pavla Šimona. Nakl. F. Topiče v Praze. 3. vyd. 1946. 8°. Str. 196. Cena 60 Kčs.

Stavebně roztržštěný, ale pro vyspělejší čtenáře zajímavý autobiografický román zachycuje dokumentárně básníkův život v letech, kdy po mladistvém bloudění našel klid a smysl svého života v tvůrčí práci a v resignaci blízcího se stáří.

„Zde na skráních, toť jen jediný druhý květ lidského života!“ Ve vzpomínkách ze studentského života jsou také výjevy z pobytu v konviktu v pražském semináři a ze studií na piaristickém gymnasiu.

E. M.

S

248

DACÍK, R. M., O. P.: Prameny duchovního života. Přehled teologie asketické a mystické. Dominikánská edice Krystal Olomouc 1947. Stran 558, nevá. 180 Kčs.

Nová Dacíkova kniha o askesi a mystice je vlastně pokračování a dovršení jeho Mravouky nedávno již v druhém vydání vyšlé. Je-li hlavním úkolem mravouky k mravnímu životu pozitivním výkladem o ctnosti a cestě k Bohu, je zřejmé, že nauka o duchovním životě jest již obsažena v mravouce. Přesto však se nelze spokojovat s pouhým rozváděním mravoučných principů, jde-li o stanovení zásad pro praktický duchovní život: tu se musí spekulativní prvek spojit s prvkem zkušenostním a psychologickým. O to právě usiluje Dacík. V duchu zásad svatého Tomáše Akvinského, jehož vnímavým žákem se jeví svou jasnou kritičností a promyšleností stejně jako přesností formulace a klidem podání pojednává Dacík jak o duchovním životě vůbec, tak o jeho překážkách a prostředcích, z nichž modlitbě věnuje zvláštní oddíl. Kromě Ovečkova úvodu do duchovního života, jenž vyšel jako komentář duchovních cvičení svatého Ignáce, nemáme v české literatuře soustavného díla o duchovním životě, nehledíme-li k četným spisům přeloženým. A ani ve světové literatuře theologické se nenajde tak lehké dílo, které by představovalo tak dokonalou syntézu theorie i praxe duchovního živo-

ta, jako dílo Dacíkovo. Jasnost a stylová lahoda chválená již v recensích dřívějších prací Dacíkových činí dílo přístupným i netheologům. V pojednání o vlivu Panny Marie na duchovní život by snad bylo přesnější místo výrazu Spoluvykupitelka budícího dojem, že snad Matka Boží svým utrpením něco přičinila k výkupnému dílu Kristovu, beztak nadbytnému, užiti podle Scheebena výrazu Spoluobětovatelka (108—111). K oprávněné chvále řeholního života (129—132) by neškodilo přičinít poznámku, že i v životě laickém lze dostoupit výšin dokonalosti, jak svědčí četné případy světců. Kapitole o umrtvování (144 sq), i když autor velmi přesně jeho smysl vymezuje a prvek činný zdůrazňuje, by snad lépe odpovídalo autorovu zaměření k pozitivní stránce mravnosti dát širší rámec a pojednat o duchovním životě jako o dotváření přirozeného i nadpřirozeného obrazu v duši. Myšlenku P. Vondry, že nejlepší duchovní vůdce je ten, který vede duše tak, že ho nepotřebují, uvedený v poznámce na str. 239 bych nepovažoval jen za pozoruhodný subjektivní názor, nýbrž za hlavní axiom duchovního vedení vůbec. Při výkladu o svatém přijímání by bylo vhodné připomenout podle Pluse, že je to i svaté dávání, poněvadž Mše svatá začíná offertoriem a že si tudíž věřící mají zvykat něco Pánu Ježíši nabídnout a nepřístupovat ke stolu Páně takřka s prázdnýma rukama. Toto nejsou ovšem výtky autoru, nýbrž spíše namátkové ukázky zamyšlení nad jeho knihou, jež jsou spíše dokladem, jak je jeho kniha živá a podnětná. D. P.

— 8—93
DEYL, VÁCLAV: Příběhy z medové stráně. Obrázky i obálku nakreslil Vojtěch Kubašta. Druhé vydání 1947. Nakladatelství Vyšehrad v Praze. 18×23, stran 160, cena brož. 125 Kčs. Vyšlo v knihách pro mládež, které řídí Emanuel Frynta.

Kniha naivních zvířecích dobrodružství. Liší se od mnohých jiných knih toho druhu svou milou prostotou a radostným jasnem. V knize není přehnané snahy, vecpat do dětských hlaviček co nejvíc přírodovědeckých vědomostí. Kniha pro nenáročného čtenáře z obecné školy. Ilustrace, hlavně barevné, svou živo-

stí a jedinečným uměleckým provedením upoutají i náročného čtenáře.

P. F. R.

MM 8—31

DROZD, JAN: Sedláci z velkého dvora. Román. Nakl. ELK v Praze 1947. 8°. Str. 233-II. Cena 40 Kčs.

Románová prvotina mor. autora vypravuje osudy malé české rodiny, jež spolu s jinými osadníky dala se po první svět. válce do tvrdé průkopnické práce při zúrodnování močálovitého kraje v jihových. Slovensku u maďar. hranic; líčí hlavně těžký boj s přírodou, s dlouhým suchem i s nepřátelsky smýšlejícími a záludnými sousedy, kteří konečně dočasně zvítězí na podzim r. 1938. Mnohé je tu zřejmě vykresleno dle skutečnosti a bez nápadného idealisování. Bližší poměr k náboženství má jen bratr hlavního hrdiny malíř Josef: nejprve horuje o významu utrpení a kráse víry (101), zbarvené značně pantheisticky (110), ale stíhán pohromami pochybuje o Bohu a jeho prozřetelnosti, mluví o „sladkém narkotiku víry“ (159) a prohlašuje krátce před nešťastnou smrtí své „Nevěřím!“ Pro celek zůstává však postavou episodní. E. M.

S 248.

GROU, JAN M. S. J.: Znaky pravé zbožnosti. Přel. Marie R. Junová. Brněnská tiskárna v Brně 1947. Stran 112, neváz. 30 Kčs.

Grou je klasický spisovatel duchovní vycházející v tomto drobném, ale hutném dílku o zbožnosti z bohostředného pojetí duchovního života a celostního pojetí zbožnosti: pravá zbožnost je zaměřena k Bohu a vlastnímu posvěcení, má být vnitřní, ale musí se jevit i ve vnějších skutcích, povznášet člověka nade vše, co není Bůh a plodit jak důvěru v Boha, tak sebepoznání, jež je nezbytným základem duchovního vzestupu. Dílo, v němž se lze spolehnout na každou větu, a kde málo slovy je pověděno mnoho. D. P.

D 92

HAIŠMAN, JAN: V drápech bestie. Buchenwald. V. Neubert a synové, Praha 1947, stran 352, neváz. 198 Kčs.

V záplavě koncentrační literatury vyniká kniha Hajšmanova o Buchenwaldě

snahou po objektivitě, takže se odlišuje od jiných podobných knih buď beletristických nebo ploše reportážních. Život v Buchenwaldě je podán v knize vlastně dvakrát, jednou obecně, po druhé v zorném úhlu autora osobního údělu. Souvislý sled vypravování je tím poněkud porušen. Dokumentární fotografie, jimiž je kniha doplněna, jsou namnoze výmluvnější než autorovo slovo. Cenná je závěrná úvaha o české povaze, jak se jevila v Buchenwaldě — celkem stáli Češi výš i podle úsudku cizinců než příslušníci jiných národů a vynikali nad ně nejen inteligencí, ale i pevnější soudržností a hlubším sociálním cítěním. Seznam buchenwaldských vězňů připojený na konec knihy obsahuje četné nedostatky a nepřesnosti.

D. P.

S

241

Hlas českého biskupa v době poroby. Tři projevy litoměřického biskupa ThDr. Štěpána Trochty k české mládeži za okupace. — K jeho konsekraci 16. XI. 1947 ve velechrámu sv. Víta v Praze a k intronisaci 23. XI. 1947 v Litoměřicích k tisku připravil Václav Šebek, děkan zbraslavský a předseda APÚ v Praze. Vydalo Ústředí Katolické akce v Praze L. P. 1947. 11×15, stran 88, cena brož. 20 Kčs.

Na 18 stránkách úvodu seznamuje čtenáře podrobněji s osobností nového biskupa. Každé promluvě jsou předestlány předběžné vysvětlivky. Tyto tři vydané promluvy nemají jen cenu dokumentární, ale jak sám pan biskup v úvodě poznamenává, mohou být tyto promluvy i dnes časové. Nejen mohou být, ale skutečně jsou. A bylo by vsutku zapotřebí rozšířit tyto promluvy nejen ve skupinách SKM, Orla a v jiných spolicích, ale měli by se s těmito promluvami seznámit všichni pracovníci mezi mládeží. Všeobecně největší zájem bude o promluvu první: Mravní poslání Junáka a třetí: Mravnost v národě. Ale velmi cenné zkušenosti může poskytnout vedoucím mládeže i 2. promluva nesoucí název: Ideový program hnutí mládeže v Národním souručenství. Čistý výtěžek — dle doslechu — má být věnován na výchovu kněžského dorostu diecése litoměřické.

P. F. R.

SS

241

SV. FRANTIŠEK SALESKÝ, UČITEL CÍRKVE: Úvod do zbožného života. Přeložil Timotheus Vodička. Vydal Krystal, Olomouc, 1947. Stran 318-II, cena brož. 70 Kčs.

Třicet let po překladu Vrátného vychází u nás Filothea znovu. Vloni vyšel i „překlád“ slovenský od Jána Kováče (Misijný dom Matky Božej v Nitre 1946, str. 487, kapesní formát). Slovenský překlad je ryze „praktický“ do té míry, že nahrazuje celé „nečasové“ odstavce slovy svými a vynechává zvláště to, co se týče prvotního účelu manželství; zato překlad Vodičkův je opravdu vědecký a úplný. Řeč je velmi lahodná. Překlad Vrátného z r. 1916 (Navedení k životu zbožnému) působí vedle něho dojmem primitivnosti. — Škoda jen, že neprovází Filotheu něco tak velkolepého, aspoň ve zlomku, jako je Vodičkův úvod k Homiliím sv. Řehoře Velikého. Většina čtenářů nezhodnotí náležitě bez přiměřené introdukce vzácnost tohoto díla a vůbec vynikající postavení, které zaujímá sv. František Sal. v dějinách katolické spirituality. — Zvláštního uznání zaslouží překladatel i vydavatelství, že necensurovali Učitele Církve a měli tak odvahu opustit neblahý zvyk, zavedený posupnou zbožností jansenistickou, která potlačovala naučení o tanci, o známostech, o manželství, o pokušení a j. (Srv. Müller, Frohe Gottesliebe 287.) Velmi časové jsou právě kapitoly pro manžely 38. a 39. třetí části (potlačované i v dosavadních českých vydáních), kde světec pojednává přímo magistrálním způsobem o delicate otázky manželského styku. — Rozumí se, že jednotlivá místa by jiný leckdy přeložil jinak. Tak na př. na str. 227 slova originálu „l'homme sans dévotion“ vystihuje podle kontextu spíše „muž bez zbožnosti“ než „člověk bez zbožnosti“. Nebo se nezdá, že na str. 232 známá slova Augustinova *frui-uti* (*jouir-user*) jsou dosti vystižena termínem „těšit se — užívat“. — Nicméně celé dílo, jak se představuje českým čtenářům, i se svými archaickými naivnostmi z přírodovědy Pliniovy, je půvabné svou plastičností a konkrétností a velmi zpřístupňuje duchovní život pro všechny lidi ve světských povoláních.

drš.

— 92
HOFBAUEROVÁ-HEYROVSKÁ, KLÁ-
RA: Mezi vědci a umělci. Vydal
J. R. Vilímek, Praha 1947. Brož 165
Kčs. Vyšlo v edici Knihy osudů sv. 21.

Český styk s uměleckou a vědeckou
společností umožnil autorce přinést no-
vé, zajímavé a nejednou neznámé po-
drobnosti o životě a práci předních
umělců a vědců. Vzpomíná profesora
T. G. Masaryka z dob Rukopisných
bojů, jeho přátel jazykozpytce Gebauera
a historika Golla, Kaizla a estetika Hos-
tinského. Živě líčí malíře Miloše Jirán-
ka, jeho nejlepší kamarády, malíře Kar-
la Myslbeka a Arnošta Hofbauera, poz-
ději svého chotě. Obdivuje se svému
učiteli, geniálnímu Antonínu Slavíčkovi,
obklopenému přáteli Antonínem Hudeč-
kem, Bohumilem Dvořákem, Josefem
Mařatkou, Herbertem Masarykem a
Otokarem Nejedlým. Autorka pozná
i mnoho jiných výtvarníků, vědců, bá-
sníků a spisovatelů, zejména F. X. Svo-
bodu s chotí Růženou, manžele Til-
schovy, dr. Jiřího Mohla, Eduarda Basse
a Jiřího Mahena. Její vzpomínky mají
svěží a dojmavý půvab svou bezpro-
středností a srdečností, která je cenným
přínosem pro poznání několika gene-
rací našeho kulturního života, především
v okruhu spolku Mánes. řh

DM

8—34

HORYNA, VÁCLAV: Pověsti čes-
kého severovýchodu. Ilustroval
akademický malíř Miroslav Váša. O-
bálku navrhl Miroslav Váša. Vydal
B. E. Tolman (maj. L. Müller)
v Hradci Králové. Vytiskly grafické
závody J. Doležal v Červeném Ko-
stelci r. 1947. 16,5×23,5. Stran 340,
cena brož 135 Kčs.

Vadou všech podobných sbírek kra-
jových pověstí je, že nejsou podány tak
poutavě, aby zaujaly i širší čtenářskou
obec. Potřebovali bychom takovou
Němcovou a Erbenovu, kteří dovedli nejen
sbírat zkazky a pověsti, ale dovedli je
podat ve formě, která si získala srdce

národa. Této sbírce kromě nedostatku
vyššího básnického vzletu nutno vy-
tknout husitskou protikatolickou ten-
denci, projevující se asi v pěti po-
věstech. Přesto kniha obsahuje některé
pověsti, které zaujmou každého. Hodi
se pro dospělé čtenáře, kteří by mohli
vhodné pověsti vybrat za četbu dětem
za zimních večerů nebo ve škole.

P. F.

—

92

HROMÁDKA, J. L.: Don Quijote
české filosofie Emanuel Rádl.
Jan Laichter, Praha 1947, stran 168,
neváz. 100 Kčs.

Svou knížku o Rádlu napsal a vy-
dal Hromádka již v r. 1943 v Americe
pod dojmem zprávy o Rádlově smrti.
Postavě Rádlu dává vyniknout zvláště
posmrtná jeho kniha Útěcha z filosofie,
v níž se přiznává k základům věčné filoso-
fie a odsuzuje moderní skepsi. Rádl byl
biolog se živým zájmem o filosofii a
náboženství: jeho svéráz rýsuje Hro-
mádka tak, že ho konfrontuje s různý-
mi jinými našimi mysliteli, zejména
s Masarykem, Nejedlým a Peroutkou.
Co ho činí bez nadsázky sympatickým,
je jeho víra v Boha i v mravní řád, boj
proti skepsi a resignaci, pathos víry
a mravní energie, synthesisa vědy a víry.

D. P.

S

8—31

CHESTERTON, GILBERT KEITH: Ta-
jemství Otce Browna. Přel. Ti-
motheus Vodička. Julius Albert, Pra-
ha 1947, stran 190, neváz. 58 Kčs.

Z řady detektivních příběhů, které
Chesterton sdružil kolem postavy kněze
Browna, vychází tento svazek po prvé
v českém znění. Detektivní příběh má
podle Chestertona též úkol jako po-
hádka. Pohádkou si zvyká dítě řadou
jasných obrazů myšlenky, že lidské
útrapy mají jakousi mez, že nepřítelé
člověka mají nepřátele v rytířích Bo-
žích a že je ve vesmíru cosi tajemněj-
šího než hmota a silnějšího než strach.

Chestertonův detektiv není člověk zchtralý ani všemi mastmi odborné kriminalistiky mazaný, nýbrž člověk nevinný, detektiv-kněz, jak jej zpodobuje v postavě Otce Browna, nebo detektiv-filosof, jak jej vytváří v Muži, jenž věděl příliš mnoho, nebo detektiv-básník, jak jej uvádí na scénu v Anarchistu Čtvrtkovi. Jen takový člověk může být vítězem nad složitým a převratlivým zlem a schopným nástrojem věčné a nepřelstitelné spravedlnosti. Postup Otce Browna má v každém příběhu hlubší duchovní význam, neboť ukazuje, jak všechny věci lidského života souvisí s mravními zákony a pravdami víry. D. P.

S

8—4

CHESTERTON, GILBERT KEITH: *Orthodoxie*. Přel. Timotheus Vodička. Julius Albert, Praha 1947, str. 202, neváz. 60 Kčs.

První vydání této slavné knihy Chestertonovy vyšlo v českém překladu v malém počtu výtisků v edici staroříšské. Nyní se nám dostává do rukou v novém překladu Vodičkově. Je pravděpodobné, že pro mnohé české čtenáře bude objevem kniha, která na první pohled je řadou filosoficko-náboženských essayů, ve skutečnosti kusem Chestertonovy autobiografie a vyličením jeho duchovní pouti za pravdou. Cesta Chestertonova je cesta středu. Studium různých názorů filosofických a náboženských poznal, že ty názory jsou krajností a výstředností. Popřením těch krajností se domníval z počátku, že najde vlastní nějakou heresi — shledal však k velkému překvapení, že objevil jen to, co už dávno ojeveno bylo, totiž harmonii křesťanské pravdy, jejíž základem je zdravý rozum. Nesnášejí-li někteří lidé Chestertonovy paradoxy, je to tím, že by chtěli, aby věřící člověk byl tichošlápek, nebral svou víru příliš vážně a přikyvoval všem heresím. To Chesterton nedělá. Neúprosně odhaluje srdce i ledví všech bludů užívaje nejčastěji důkazu reductio ad absurdum a ukazuje jejich neudržitelnost a nesmyslnost. D. P.

NS

8—93

JÄGROVÁ, HERMÍNA: *Jak šel hásťrman do Kutné Hory k doktorovi a jiná vyprávění*. —

Ilustrace a obálka Vlastimila Hofmana. — Vydalo nakladatelství Vyšehrad v Praze. — Vydání první 1947. 18×23, str. 124, cena brož. 72 Kčs, váz. 97 Kčs. V Dětských knihách Vyšehradu, které řídí Emanuel Frynta.

Jestliže jsme vděční za každé vkusné vydání starých klasických pohádek, neméně musíme být vděční, jestliže dostaneme do rukou knihu pohádek nových, které nejsou pouhou obměnou známé látky z lidového podání. Tato kniha mezi knihami nově vytvořených pohádek je skutečným milým překvapením. Pohádky nové, ale vytvořené věrně podle pravidel pohádkového světa, není v těchto pohádkách nic přehnaně moderního, ale také není v knize nic ošřelého. Je to sbírka pohádek skutečně svěží nejen novostí látky, ale též aktualizovaným básnickým jazykem. — Doporučujeme. P. F. R.

D

8—31

JIRÁSEK, ALOIS: *Skaláci*. Hist. obraz z druhé polovice XVIII. stol. Ilustr. Vlastim. Rada. Nakl. ELK v Praze 1947. m. 8°. Str. 302. i. C. karton 40 Kčs.

Nové ilustr. vydání první větší Jiráskovy práce (z r. 1874), líčící zcela v duchu tehdejší romantiky těžký život poddaného lidu na Náchodsku za války sedmileté, dobu velké drahoty a konečně selské povstání proti surovým a požívačným Piccolominiům r. 1775. Rodina Skaláků jsou podle obvyklé manýry idealisovaní tajní bratři, kteří vítají toleranční patent, ale umělecky vyniká nad ně pevná povahokresba starého dragona, zvaného Salva guardia.

E. M.

—

8—31

KEYESOVÁ, FRANCES PARKINSON: *Cesta u řeky* díl I. a II. Z amerického originálu „The river road“ přeložili Věra Dědinová a Josef Štulc. Obálka, vazba a grafická úprava Jaroslava Švába, kresby Zdenky Bílkové. Vyd. Karel Voleský v Praze, tiskem Studentské knihtiskárny na Smíchově v červnu 1947. Stran celkem 900, cena obou dílů brož. 270 Kčs, váz. 320 Kčs. Vyšlo v knižnici „Vinohrad“.

Kniha zprvu trochu rozvláčná úpoutá

líčením opravdu krásných postav z kouzelného prostředí Lousiany na březích Mississippi. Hrdinové děje nepostrádají svých lidských chyb, jsou však líčení s takovým půvabem a smyslem pro čest a rodinnou výchovu, že celek působí krásnou harmonií radostného rodinného soužití několika rodin, kde bolest jest vyvažována radostným pojetím života. Sotva bychom našli v naší literatuře moudrého Fabiana a jeho manželku Cressidu, která po celý život nosí otevřenou ránu srdce pro nerozvážný chybný krok v mládí. Celá kniha se dočítá jedním dechem a čtenář si opravdu může říci, že nemusí litovat času její četbou. Doporučujeme.

-nic-

M

8—93

KOLÁŘ, JOSEF: Bzund a Brund (Příběhy dvou brundibárů). Ilustrace Zd. Turkové. Vydal J. R. Vilímek, Praha 1947, brož. 110 Kčs. Pro nejmenší čtenáře.

Kniha vypráví o dvou brundibárech, kteří přespali zimu a probudili se z jara k novému životu. Není psána formou pohádek ani dobrodružství; chce mluvit o přírodě, o jejím důmyslném a účelném řádu, jaký je smysl života hmyzu, stromů i květin. I když kniha vede k většímu porozumění přírodních jevů, litujeme s našeho hlediska, že není aplikován řád Stvořitelův. Za hrubý omyl naukový i výchovný považujeme označení, že ti dva čmeláci — bratřenci se vlastně narodili po druhé.

řh.

S

8—93

KOŽÍŠEK, JOSEF: Dukátový stroemeček a jiné pohádky. Vybral a uspořádal Frank Wenig. Obrázek na obálce nakreslil Otakar Fuchs. III. vyd. Státní nakladatelství Praha, 1946. 8° 73—I. str. 9 Kčs.

Řada nábadavých pohádek výchovné ceny veršem i prosou. Psáno dětsky přístupně, užito náboženských prvků. Vgl.

MM

8—94

KRAHULÍK, IVAN: Komu pochodeň? Kronika života kronikářova. Nakl. Melantrich v Praze. 3. vyd. 1947. 8°. Str. 244—I. C. 75 Kčs, váz. 100 Kčs.

„Kronikářem“ je tu míněn první český letopisec, pražský kapit. děkan Kosmas: autor vypravuje, jak postupně vznikala jeho kronika a jak učený kněz, jeden z posledních, kteří žili v manželství, marně hledal, komu by předal „pochodeň“ své vědy. V plastické kresbě kulturních, náb. i polit. poměrů v Čechách na počátku 12. stol. jsou silně zdůrazněny také stíny v životě tehdejších kněží, většinou ovšem jen domnělé, protože historicky nedoložené. Ještě nepříjemněji působí na kat. čtenáře různé drobné poznámky, ironisující středověk, hrdinovu zbožnost, modlitbu atd. Jak málo spolehlivé jsou autorovy údaje, viděti na př. i z toho, že dává Kosmovi citovati v jádru nemožný výrok sv. Bernarda, ačkoliv světec byl v oné době teprve malým chlapcem!

E. M.

—

943,7

KUNC, RADIMÍR: „Clay Eva“ volá Londýn... Nákladem autorovým, Brno, Příční 32. I. vydání, 1946. 15×22. Stran 366. C. neváz. 150 Kčs.

Pečlivě sestavený obraz děláho boje proti Němcům na východní Moravě, napsaný velitelem bojové skupiny o svých spolupracovnících a o rušné činnosti — hlášení do Londýna tajnou vysílačkou a útěku stanice s místa na místo. Dílčí historické dílo, dobré pro sestavení celkového obrazu odboje, nestranné.

Tr. Z.

—

8—93

LANGR, JAROSLAV: Varšavská hlídka. Rediguje Jiří Meduša. Obrázky nakreslil a obálku navrhl Zdeněk Burián. Vydává nakladatelství Toužimský a Moravec v Praze XIII. 14×21, str. 48, cena brož. 7,50 Kčs. Vyšlo jako 16. číslo edice Polnice, ve které vycházejí malé povídky o velké odvaze. Vychází měsíčně.

Četl jsem již několik románů a reportáží novinářských o událostech z minulé války, ale žádnou z těch knih jsem dosud nepřečetl s takovou pozorností jako tuto Langrovu povídku. Na každé stránce se přesvědčujete, že ji psal skutečný spisovatel a ne politik nebo řemeslný psavec. Děj povídky je vzat z velké ofensivy na Varšavu. Dva ruští vojáci unikají do města, aby u-

pozornili Poláky na rozhodnou chvíli. Odvážný podnik se jim celkem zdařil, ale při zpáteční cestě padl „nezranitelný“ Ljatěvský. Přesto však ofensiva se zdařila. Některé motivy jsou skutečně nevšední. Tuto napínavou povídku si přečte se zájmem nejen mládež, ale i dospělý čtenář. P. F. R.

8—93

LOVRIČ, PAVEL: Kamarádi. (Dětský) román chlapců z města. Obrázky Fr. Sodomy. Obálku namaloval František Horník. Praha, Julius Albert, (typ. J. L. Bayer v Kolíně). Vydání druhé. 1945. 8°. 130—(V) str. 36 Kčs.

Několik chlapců na periferii města utvoří tajný spolek. Prožívají různá dobrodružství. Poslední málem by zahubilo statečného vůdce Toníka, nebýt věrnosti a obětavosti kamarádů. Zajímavá výchovná četba. Od 8 let.

Vej. Z.

N

8—93

MEDULA, JIŘÍ: Mosty přes Dněpr. Obrázky nakreslil Jiří Wowk. Obálka Zdeňka Buriana. Nakladatelství Toužimský a Moravec v Praze XIII. Str. 44, cena 7,50 Kčs. Vyšlo jako 13. číslo edice Polnice.

Podprůměrná povídka promíšená obvyklými frázemi novinářů a politiků. Nezábavná. P. F. R.

8—93

NOVÁK, JAROSLAV: Statečná srdce. Dva měsíce života v lesním táboře. Ilustrace Zd. Buriana. Jos. R. Vilímek, Praha. IV. vyd. 1947. 17×24. Str. 172. Brož. 74 Kčs, váz: 99 Kčs.

Kniha spoluzakladatele našeho skautingu snaží se líčiti skauting v příznivém světle. Psáno pečlivě, místy hodně rozmarně. Jména Božího na několika místech ne dosti šetrně užito. Svého času hodně zajímavé, dnes ve množství podobných románků nepřinese starším hochům mnoho nového. Hodí se pro 9—12 leté. Vgl.

X

8—31

NOVÝ, KAREL: Rožice. Staré obrázky. Ilustr. Jos. Kočí. Nakl. ELK v Praze 1947. v. 8°. Str. 106—II. Jsou to sytě kreslené obrazy z mi-

nulosti autorova rodného města Benešova a celého okolního kraje. Převládají místní pŕtky rytířských rodin a pak ohlasy velkých převratných bojů, zvl. za bouří husitských a za války 30-leté. Sympatie k husitství a česko-bratrství projevuje spis. i tím, že sám užívá nebo vkládá do úst svým postavám mnoho příkrých a nenávistných výroků o straně katolické, o mniších, o víře v nebe, o sv. Janu Nep. atd.

E. M.

8—3

PÁLENÍČEK, LUDVÍK: Z pohádky do života. Příběhy z českých činoher. Obrázky doprovází A. M. Machourek. Barevné přílohy a obálku vytiskla Impresa v Praze. Vydalo nakladatelství Vyšehrad v Praze. Vydání první. 1947. 18×23, stran 150, cena brož. 159 Kčs, váz. 185 Kčs.

Po krátkém úvodě o významu českého divadla podává kroměřížský profesor obsah několika českých divadel. Činí to slohem lapidárním a může tak sloužit studentům jako škola, jak vyprávět obsah povinné četby. Kniha tedy především poslouží studentům z vyšších tříd jako školní pomůcka, ale svou krásnou úpravou stane se i ozdobou jejich domácí knihovničky. Autor knihy vypravuje většinou obsah nejznámějších českých her (Tyl: Strakonický dudák a Paličova dcera, Vrchlický: Noc na Karlštejně, Zeyer: Radúz a Mahulena, Stroupežnický: Naši furianti, Mrštíkovi: Maryša), které doposud se těší pozornosti publika. Kromě těchto oblíbených her uvádí také obsah méně známých, jako: Klicpera: Zlý jelen a Bozděchovy hry: Baron Goertz. P. F. R.

Naše značky:

— kniha dobrá.

S knihu doporučujeme.

SS knihu vřele doporučujeme.

N jen pro pobavení *nendročných* čtenářů.

V pro vzdělané čtenáře.

D pro dospělé (může mládež pohoršiti).

M v knize jsou malé nesprávnosti.

MM mnoho nesprávností.

X odmítáme.

XX na indexu zakázaných knih.

PŘÍLOHA „DOBŘÉHO PASTÝŘE“.

DOBŘÝ PASTÝŘ

týdeník katolického kněžstva

Ročník III.

1947

VYDAVATEL EXERCICNÍ DŮM, FRÝDEK

O B S A H

I. DELŠÍ POJEDNÁNÍ

Adámek J. CSsR., Weinfurterova pseudomystika	214, 227
Adámek Jar. CSsR., Muž bolesti	121
Adámek Dr. Jarolím CSsR., Preces feriales	777
Baur B., Častá svatá zpověď	430
Bednařík Robert, Vojenská duchovní služba	682
Bellarmin Robert sv., O kazatelích	325
Benda Jiří, Katechismus snoubenců	139
Bernard, Co od nás chce mládež	24
Bezdiček Dr. Josef, Okružní list „Mediator Dei“	808
Bka, Diecéšní studijní knihovna	72
Bosáček Jaroslav, Náboženská organizace studentů	700, 719
Brabec Stan., Farář, farnost, farníci	565
Brabec Stan., Kterak uvěří v toho, o kom neslyšeli?	698
Braitto M. Silv., Obnovení zasvěcení arcidiecése olomoucké Panně Marii	709
Braitto M. Silv., Sentire cum ecclesia	485, 505
Braitto M. Silv., Suché dny	597
Braitto M. Silv., Technika a apoštolátní milost Boží	585
Braitto M. Silv., Účast našeho lidu na sv. liturgii	613
Březina Alois CSsR., Kdyby každý z nás byl Janem Křtitelem	137
Bureš Frant., Otázka nového katechismu na Slovensku	714
Bureš Frant., Pamětné věty v katechismu	89
Bureš Frant., Ukázka nové úpravy katolického katechismu	678
Burýšek Dr. Josef, Veliký biskup Brynych	117, 134
Cmíral Adolf, Český kancionál Svatováclavský	373
Cmíral Adolf, Dobrá a špatná duchovní píseň	261, 285
Cmíral Adolf, Menuet o posledních věcech člověka a tango k P. Marii	661
Cras O. P., Církev a západní kultura v misiích	400
Černopolský J., Jak se píše učebnice českých dějin	395
Černopolský J., Visitka naší duchovní bídy (učebnice dějepisu pro měšťanské školy)	341
Daňha Ladislav CSsR., Slavníkovec Vojtěch, mučedník, biskup pražský	242
Delbrel, Theologie povolání	715
Dulík Frant., Oživení farnosti exerciciemi	538
Dulík Frant., Význam katolického tisku a jeho propagace	150, 168
Dutronci, Komplex méněcennosti	49
Dvořák JUDr. Ant., Civilněprávní platnost církevního sňatku i při jeho církevněprávní neplatnosti	428
Dvořák JUDr. Ant., Sociální pojištění laických učitelů náboženství	196

Dvořák JUDr. Ant., Švagrovství v nástinu dnešního právního pojetí a praxe	795, 816, 830
F. A., Diligite Dominum omnes sancti Ejus!	812, 829
Filip Jan, Dopis jako nástroj apoštolátu	105
F. S. CSsR., De ministro Celebrantis	653
F. S. CSsR., Dvacet tisíc vydání	712
F. S. CSsR., Kněz - posvěcený morálkou svatého Alfonsa	533
F. S. CSsR., Prvenství svatého Alfonsa v mravouce	637
Gibson David Eduard, Křesťanský pracovník	188
Giordani, Poznámky z knihy: Religione e Popolo	587
Godin H. a Y. Daniel, Kristus a proletáři	469
Heidler Dr. Alex, Kněžský sport	177
Heidler Dr. Alex., Několik pastoračních záběrů z „Faráře u svatého Dominika“	581
Heidler Dr. Alex., Svatý Vojtěch jako pastýř a misionář	248
Hlobil Msgre, Poměr evangelíků ke katolicismu ve veřejném životě	172
Hlouch Dr. Josef, Čeština při mši sv. a při obřadech	187
Hlouch Dr. Josef, Kongregace koncilu vyzývá k účasti na mši sv.	398
Hlouch Dr. Josef, Kterých prostředků mají kněží zvláště používat na posvěcení svých duší	170, 199
Hudeček J., Před svatbou	330
Janák M., Theologie a život	277
Jika., Nejčistší srdce Mariino	714
Jika., První pátek v dubnu 1947	182
J. K. Dr., Je katolicismus křesťanství, porušené pohanstvím?	757
Jš., Zpovědníci řeholnic	461
Jurečka Frant., Pěstění kněžských povolání	433
Jurečka Frant., Svoboda při volbě povolání	525, 605, 792
Jurečka Frant., Theologie povolání	656, 715, 735
KA, Kde jsou? (Quicumque)	725
Kohout Th. L. Pavel, Hrdina nebo světec (Pius XII.)	129
Kosatík Dr. Frant., Aby bylo jasno. KA	651
Kouřil Dr. Jaroslav, Diecése litoměřická	29
Křištof, Jak se mi podařilo získati farnost pro exercicie?	764
Křeháček F., Uměleckost chrámů	732
Kubalík Dr. Josef, Apoštolát mezi jinověrci v naší vlasti	601, 618
Kubalík Dr. Josef, Náboženská společnost ČCS	266, 281
Kubát František, Co žádá laik od kněží?	750
Kubát František, „Mariánská“ pobožnost Křížové cesty	766
Kunčický, Jak kázati, aby děti i dospělí měli z toho užitek	832
Lebeda Jan, K výročí Otce vlasti	746
Lebeda Jan, Svatovojtěšské jubileum	113
Liška Ant., Nové vykopávky u svatého Petra v Římě	366
Mádr Oto, Lékaři o potratech	315
Mandl Dr. Antonín, Může si kněz hrát na skauta?	826
Mandl Dr. Antonín, O správný postoj ke skautskému hnutí	381

Mandl Dr. Antonín, Poprázdňinový rozhovor o skautském kursu pro duchovní rádce	810
Marin K., Mužská mládež u zpovědnice	741, 762
Matoušů Dr. Lud., O výkladu kan. 1099 § 2. věta 2.	148
Matoušů Dr. Lud., Povolení k sňatku osobám podléhajícím branné povinnosti	604
Matoušů Dr. Lud., Prohlášení za mrtvého a důkaz smrti podle dekretu čís. 117/45 Sb.	364
Mäder Robert, Dvojí cesta a správný postup	729
Mäder Robert, Obrození západu	770
Melka Dr. Ant., Výklad mše sv.	517, 696, 711, 727, 742, 760, 776, 790, 827
Mella di St. Elia, Vzpomínky římského preláta na čtyři papeže	588
Merell Dr. Jan, Lukáš 2, 14.	17
Merell Dr. Jan, Starý a nový žaltář	309, 328
Merell Dr. Jan, Svatý Josef v evangeliu a apokryfech	161
M. I., Ve službách apoštolátu — Sdružení smírných obětí	814
Mikula Dr. Felix, Častá chyba při kázání	81
Mohr Dr. Bartoloměj, Vatikán a jeho politika	8
Mošnička, Kázání při pohřbech	543
Navrátil Aug., Jak vykládá suprahistorie „třetí zatroubení andělovo“	701
Navrátil Aug., Obsahuje zjevení sv. Jana historické události?	635
Navrátil Aug., Symboly ve Zjevení sv. Jana vydávají svá tajemství	669
O. V. Dr., Neopomeňte vytvořit citové teplo	629, 670, 686
P. A. B., Naleznete Děťátko, položené v jeslích	815
-š., Papežství a naše kázání	544
P. F., Pro zpovědníky	527, 621
Pius XII., O filosofii	69
Pizzardo, Dílo pro kněžská povolání	821
Pohorský, CFSsS., Jak získávat řeholní dorost?	378
Pokorný Frant., Že bych se mýlil?	293
Procházka Dr. Josef, Biblické hodiny	21, 43, 52, 74, 86, 99
Reban K., Budoucnost církevních škol u nás?	405
Rabas, Kněz ve stavu smrtelného hříchu a povinnost se řádně vyzpovídati	443, 458, 476
Ryška Dr. Josef, Nedostatek kněží a misie	671
Schikora Rudolf CSsR., Apoštolát dobré knihy	549
Schikora Rudolf CSsR., O čem kázat?	805
Schikora Rudolf CSsR., Vývěsky	774
Schneeweis Stanislav, Katolická akce ve farnosti	1
S. L., Švýcarské kostely	526
Spáčil Bohumil T. J., Velikonoční radost kněze	209
Sts., Kostelní konkurenční výbory na Moravě a ve Slezsku	333, 346, 361
Svoboda Jiří M., Co je mariánská daň?	97
Svoboda Jiří M., Co jest „Unio Apostolica“?	411
Šandera Miloš, Liturgická kázání	616

Šebek Václav, Dva odlišní světci - přátelé (bl. Josef Cafasso a Don Bosco)	501, 822
Šebek Václav, K biskupským konferencím	698
Šebek Václav, K vedení matrik	554
Šebek Václav, Kremační hnutí	185, 218
Šebek Václav, Kříže do škol	107
Šebek Václav, Naléhavosti v kněžských životních starostech	540
Šebek Václav, Nic bez biskupa	453
Šebek Václav, Nová skutečnost	233
Šebek Václav, Nový litoměřický biskup	645
Šebek Václav, Nový štolový sazebník	477
Šebek Václav, Organizace tiskového apoštolátu	36
Šebek Václav, Primát lásky	389, 570
Šebek Václav, Různé okruhy	357, 409
Šebek Václav, Vše s biskupem	730
Šebek Václav, Zvýšení štolových poplatků	441
Šorm Antonín, Dobrý Pastýř — svatý Vojtěch	255
Šorm Antonín, Svatý Vojtěch ve východopruských pověstech	258, 271
Šorm Antonín, Svatý Vojtěch vládne nad vodami	367
Šorm Ant., Patronáty sv. Vojtěcha	299, 318, 335, 349, 382, 414, 447, 463, 479, 493, 508.
Štancl Dr. Aug., Jednotná státní škola	717
Štancl Dr. Aug., Naše učební osnovy	491
Štíbraný Dr. Justin, Jak souditi o Tvrdomesticích?	507
Šuránek Dr. Ant., Výklad 1. Nokt. 6, 19, 39, 55, 66, 83, 102, 115, 130, 145, 165, 179, 193, 210, 225, 264, 279, 297, 311, 326, 344, 359, 376, 392, 407, 426, 438, 455, 471, 489, 502, 519, 535, 550, 567, 583, 598, 614, 631, 647, 665.	
Tomášek Dr. Frant., Duchovní příprava do života pro mládež opouště- jící školu	269
V. A., §§ 144—148 trestního zákona o potratech	413
Vašica Josef, Slovanská mše svatého Petra	422
Vicenec Dr. Dominik, Ženy a děti. (Nedělní pobožnosti a křesťanská cvičení)	437
Vojkovský Lad., O nové škole	213
Zapletal Vojtěch, Umění jednat s lidmi	796
Zima Václav, Boj o náboženství	679
Zvěřina Josef, Farní obec či specialisovaný apoštolát?	654
Zvěřina Josef, Francouzští kněží	313

Mládež opouštějící školu - duchovní příprava do života (Dr. Tomášek)	269	Neznalost nábož. pravd	13
Mládež - statistika hnutí holandské katol. mládeže	674	Německo 156, 387, 465, 559, 738	
Mládež ve farnosti	62	Německo: List Pia XII.	291
Monte Cassino	204	Německo rozluková epidemie	403
Monumenta Hispanica Sacra	512	Nizozemsko	819
Morálka: Kněz - posvěcený morálkou sv. Alfonsa (F. S. CSsR.)	533	Normae de agendi ratione confessoriorum circa VI. Decalogi praeceptum	473
Moscatti Giuseppe, neapolský univerzitní profesor	608	Norsko	593
Moskva: Jediný katolický kněz	274	Novináři zaujmou místa králů	625
Mše sv.: Kongregace koncilu vyzývá k účasti na mši svaté (Dr. Hlouch)	398	Novinářská fakulta	785
Mše sv. v neděli a neúčast spolků	452	Novoroční modlitba	835
Musil Dr. Alois	175	Nový Zákon	205, 292
Muž bolestí (Adámek)	121	O knihách	787, 773
Mužská mládež u zpovědnice (Marin)	741, 762	Občanské ctnosti a papež	402
Myron Taylor	111	Očista: Za očistu posv. liturgie	820
Náboženství na universitách?	239	Odpustky za modlitbu svatého růžence	159
Nacionalismus v Asii	77	Odvedenci	691
Nacismus a Církev	462	Ofěra	628
Nacismus a Vatikán	435	Ohlášky domnělé válečné vdovy	499
Nacismus: Postoj německých katolíků proti nacismu	450	„Olin“, hra bří Filipů	158
Nacistické tajné dokumenty o holandských katolících za války	386	Olomoucký seminář	12
Nathan Jos. Martin.: Heros víry, naděje a lásky (Dr. Šuránek)	102	Ondrák Ambrož, opat ř. Benediktinů v USA	126
Neapolský sociální týden	737	Opouštějící školu	308
Neděle	705	Organisace tisku	158
Neděle a neúčast spolků při mši svaté	452	Osm let ve Vatikáně	801
Nedělní pobožnosti a křesťanská cvičení (Ženy a děti - Dr. Vincenc)	437	Oteplování kostela	127
Nedostatek kněží a misie (Ryška)	671	Palestina a Vatikán	689
Nerozlučnost manželství	94	Palloti Vincenc	801
Nesnášenlivost moderní a papež	290	Pamětné věty v katechismu (Bureš)	89
Neveu Msgr. Pius Evžen	14	Papež a moderní nesnášenlivost	290
Nevezmeš jména Božího nadarmo	174	Papežství a naše kázání (Š)	544
		„Partyzánská rokle“, Hais-Týnecký	191
		Pašije v Roquebrune	625
		Pašijové hry české v Hořicích na Šumavě	513
		Patronáty sv. Vojtěcha (Šorm)	299, 318, 335, 349, 382, 414, 447, 463, 479, 493, 508.
		„Pax Romana“	402
		Pekař, výročí úmrtí	77
		Petr: Chudý a mocný Šimon Petr (Dr. Šuránek)	407

II. DROBNÉ ČLÁNKY

Ad Lucem - hnutí a kardinál Liénart	305	Benedikt XV. (Mella di St. Elia)	588
Afrika	47, 321, 704, 772	Beneš Dr. president, Rodina	273
Akademie a besídky	159	Albanie	94
Akce: Katolická akce ve farnosti (Schneeweis)	1	Alfons: Kněz posvěcený morálkou sv. Alfonsa (F. S. CSsR.)	533
Apoštolát dobré knihy (Schikora)	549	Alfons: Prvenství svatého Alfonsa v mravouce (F. S. CSsR.)	637
Apoštolát dopisem. Dopis jako nástroj apoštolátu (Filip)	105	Alfons z Liguori: Dvacet tisíc vydání (F. S. CSsR.)	712
Apoštolát: Farní obec či specializovaný apoštolát? (Zvěřina)	654	Alkohol, zajímavá čísla	13
Apoštolát mezi jinověrci v naší vlasti (Dr. Kubalík)	601, 618	Americké katolické university	659
Apoštolát: Organizace tiskového apoštolátu (V. Šebek)	36	Američtí katolíci pomáhají Československu	513
Apoštolát pomocný	79	Amerika	355, 418, 786, 802
Apoštol nezdolné důvěry (Šuránek)	39	Amerika, katolický tisk	76
APŮ do Nového roku	79	Amerika latinská a duchovenstvo	274
APŮ, Společné pro společné zájmy	80	Amerika: Počet katolíků vzrůstá	143
Arabové katolíci	192	Anglický král Jiří	76
Arabský biskup - pastorační nesnáze	498	Anglický překlad Písma sv. Anglie	723
Argentina	531, 771		222, 404, 641, 738
Argentina - náboženské školy	302	Beneš, president	32
Argentinský biskup hájí svobodu práce	514	Beneš, president, k církvi československé	126
Archeologie	752	Besídky a akademie	159
Asie, nacionalism	77	Besídky dětské	483
Atlas misí	722	Bernanos	626
Bartoloměj - pokorný spolupracovník Boží (Dr. Šuránek)	535	Bez vyznání. „Nová skutečnost“ (Šebek)	233
Bavorsko	13	Bible	289
Beatifikační procesy	402	Bible Gutenbergova, cena	205
Belgičtí „kaplani práce“	658	Bible Lobkovická opět v Brně	418
Belgie	418, 592	Bible - nový francouz. překlad	403
		Bible: Protestantské hnutí o šíření bible	124
		Biblické hodiny (Dr. Josef Procházka)	21, 43, 52, 74, 86, 99
		Biblický kurs	574

Biblický týden v Brazílii	157	Církev: Na okraj připravované výstavy církev. umění v Kro- měříži roku 1948	702
Bílí Otcové	465	Církev pravoslavná ruská v zahraničí	126
Biřmování sv. a příprava	324	Církev v USA obhájí své sta- novisko na poli hospodářském	125
Biskup: Nic bez biskupa (Šebek)	453	Církevní rok (liturgický kroužek Mar. druž. bohosl., Olomouc)	767, 779
Biskup: Vše s biskupem (Šebek)	730	Církevní slavnosti s taneční zábavou	644
Biskupové ČSR	95	Claudel a Francois Mauriac	292
Biskupové ČSR u presidenta re- publiky	782	Communicantes (Dr. Melka)	776, 790
Biskupská konference: K bis- kupským konferencím (Šebek)	693	Cortesi Filippo Msgre	156
Blahořečení	640	Cvičení křesťanská a nedělní po- božnosti (Ženy a děti - Dr. Vi- cenec)	437
Bohoslovci	142	Časopis „Sobota“	707
Bohoslovci čeští 1947—1948	789	Častá sv. zpověď (Baur)	430
Bohoslovci: Duch bohoslovecké- ho sjezdu	673	CČS.: Náboženská společnost CČS (Dr. Kubalík)	266, 281
Bohoslovci: Výchova	128	České dějiny: Jak se píše učeb- nice českých dějin (Černo- polský)	395
Bohosloví: Úvod do studia	61	Čeští evangelíci	78
Bosco: Don Bosco a Don Cafasso — dva odlišní světci, přátelé (Šebek)	501, 822	Čestina při mši sv. a při obřa- dech (Dr. Hlouch)	187
Boží hrob - čestná stráž	208	Čína 64, 77, 126, 450, 609, 689	
Boží Tělo a DTJ	452	Čína - Písmo svaté	302
Bratří Filipové: „Sestra Anunciata“	175	Čínské misie	561
Brazílie	689	Čínský arcibiskup P. Albert Pal- mers	467
Brazílie: Katolíci a volby	125	Čínský vyslanec u Vatikánu	304
Brynych Jan Nep., Veliký biskup (Buryšek)	117, 134	Daň? Co je mariánská daň? (Svoboda)	97
Bulharsko	753	Dědictví sv. Jana Nep.	420
Cafasso: K svatořečení bl. Josefa Cafasso	501	Dějepis pro IV. tř. měšť. škol	643
Cafasso: Dva odlišní světci — přátelé (Šebek)	822	Dějepis - učebnice	801
Celebrantis. De ministro Cele- brantis	653	Dějepis: Visitka naší duchovní bídy (Učebnice dějepisu pro měšťanské školy)	341
Celebrování bez ministranta	627	Dějiny: Jak se píše učebnice čes- kých dějin (Černopolský)	395
„Cestička do nebe“	356	Dělníci: Papež dělníkům	495
Cikáni - pastore	659	Děti a svátosti	499
Církev a budoucí ústava	354	Děti, opouštějící školu	308, 642
Církev a nacismus	462		
Církev a politické strany	292		
Církev a stát	16		
Církev Československá	385		
Církev československá, president Beneš k Církvi československé	126		

Dětské časopisy a tiskoviny ve škole	628	Evangelíci proti gestapismu	302
Diecése litoměřická (Dr. J. Kouřil)	29	Exercicie dětské	174
Diecéšní studijní knihovna	72, 158	Exerc.: Jak se mi podařilo získati farnost pro exercicie (Křištof)	764
Dichlor-Diphenol-Tetrachlorethan	404	Exercicie: Oživení farnosti exerciciemi (Dulík)	538
Dílo svatého dětství	418	Fakulta pro misijní vědy	111
Dispens - Žádost o dispense	207	Farář, farnost, farníci (Brabec)	565
Divadelní hry	14	„Farář u sv. Dominika“ - Několik pastoračních záběrů (Heidler)	581
Divadelní poradna	176	Farní obec či specialisovaný apoštolát? (Zvěřina)	654
Divadla spolková	127, 192	Farní sestra v pohraničí	483
Divadlo ochotnické	276	Farní sestry	176, 736
Doba velikonoční	141	Farní razítko	436
Dopis jako nástroj apoštolátu (Filip)	105	Farnost naše rodina	468
Dorost: Jak získávat řeholní dorost (Pohorský)	378	Faulhaber Dr. Michal, kardinál	576
Dorost kněžský v Rakousku	205	Ferrini Contardo - blahorečení	338
Dorost kněžský v Rusku	611	Filipiny	772
DTJ a Boží Tělo	452	Filipové Jan a Karel, kněží, pozváni do Holandska	12
Duch bohosloveckého sjezdu	673	Filosofie: O filosofii, Pius XII.	69
Duchovní píseň: Dobrá a špatná duchovní píseň (Cmíral)	261, 285	Film	48
Důvěra: Apoštol nezdolné důvěry (Dr. Šuránek)	39	Film americký o životě mexického Františkána	274
Důvěra: Komplex méněcennosti (Dutroncy)	49	Film - Francie	204
Dvouletky duchovní. Lze to provést?	33	Film misijní	704
Dvouletka mravní obrody	173	Film o misijní práci mezi malomocnými	292
Egypt	404	Film o papeži	498
Egypt a sv. Stolic	496	Film o sv. Janu z Arku	659
Egyptští ortodoxní Koptové	659	Film o sv. Vincenci	223
Esperanto	353, 402, 511, 786	Filmový kongres katol. v Bruselu	561
Esperanto - Disertace o esperantu	353	Filmy	804
Esperanto: Dopis jako nástroj apoštolátu (Filip)	105	Filmy rozměru 16 mm	62
Esperantským odborům farních skupin KA	595	Forni Msgre	801
Eucharistický kroužek - práce	75	Francie 75, 290, 353, 516, 531, 721, 736	
Euthanasie	418	Francie - D. Rops vyznamenán	403
Euthanasie v Americe	144	Francie: Katolická mládež — naděje Francie	302
Evangelíci a katolicismus. Poměr evangelíků ke katolicismu ve veřejném životě (Hlobil)	172	Francie - nedostatek kněží	274
		Francie: O filmu	204
		Fuchs Alfred	624
		„Fulgens radiatur“ encyklika	223

Gandhi a katolicismus	77	Italská Katolická mládež	124
Generál o kněžích	545	Jan Křtitel: Kdyby každý z nás	
Goretti Marie	304	byl Janem Křtitelem (Březina)	137
Griffin, kardinál, spolupráce		Jantausch Dr. Pavel, biskup	465
kněze s lékařem	754	Japonsko 144, 156, 191, 191, 451, 688,	
Griffin, kardinál - dojmy		690, 739.	
z Polska	482	Jesuité - nový provinciál slov	12
Grignon de Montfort	516	Jinověrci: Apoštolát mezi jino-	
Haš-Týnecký „Partyzánská		věrci v naší vlasti (Dr. Ku-	
rokle“	191	balík)	601, 618
Hála, ministr, o vánocích	32	Jméno Boží - nevezmeš nadarmo	174
Hlond, kardinál polský	76	Joc chilská hovoří	561
Holandská katolická mládež	674	Josef: Sv. Josef v evangeliu a	
Holandsko	222, 387	apokryfech (Merell)	161
Holandsko, esperantská katol.		Jugoslavie 94, 450, 515, 532, 560, 609,	
revue	109	785.	
Holandsko: Katolické evangelic-		Jugoslavie: Katolický kněz mi-	
ké školy	625	nistrem	387
Holandsko: Radio	94	KA. Aby bylo jasno (Kosatík)	651
Holandští katolíci za války a		Kan. 1099: O výkladu kan. 1099	
tajné nacistické dokumenty	386	§ 2. věta 2. (Matoušů)	148
Hopko Dr. V., řeckokatolický		Kanada	76
biskup vysvěcen v Prešově	337	Kancionál: Český - svatováclav-	
Hořice na Šumavě - české paši-		ský (Cmíral)	373
jové hry	513	Kanceláře na faře	15
Hospodyně - pojištění	500	Kanonisace v roce 1947	31
Hostýn: Poutní ruch na sv.		„Kaplani práce“ belgičtí	658
Hostýně	154	Kapucíni, nový provinciál řádu	12
Hostýn - Vogastisburg?	221	Karafiátovi Broučci	385
Hry divadelní	14	Karel IV. K výročí Otce vlasti	
Hus	499	(Lebeda)	746
Charita: Internacionála Charity	558	Karlštejn hrad - 600 let	513
Charitativní činnost Vatikánu	515	Katecheta. Neopomeňte vytvořit	
Chevrier: Le Père Chevrier	91	citové teplo (Dr. O. V.)	629
Chilská Joc hovoří	561	Katecheti laičtí	323, 62
Chilské školy a náboženství	674	Katechetický kurs	690
Chrám: Uměleckost chrámů		Katechismus: Otázka nového ka-	
(Křeháček)	732	techismu na Slovensku	714
ILO, mezinár. organizace práce	610	Katechismus: Pamětné věty	
Indie	404	v katechismu (Bureš)	89
Indie - katolicismus	355, 370	Katechismus snoubenců (Benda)	139
Indonesie	467, 721	Katechismus starý	756
Irsko	354	Katechismus: Ukázka nové úpra-	
Islam - Expansita Islamu	592	vy katolického katechismu	
Italie 47, 94, 303, 353, 704, 706, 818,		(Bureš)	678
835.		Katechismus: Ukončení nové ú-	
Italská Katolická akce	625	pravy francouz. katechismu	156

Kateřina Labouré sv.	557	ská povolání (Pizzardo)	821
Katolíci a volby v Brazílii	125	Kněžská povolání: Tažení pro	
Katolíci, protestanté a Židé		kněžská povolání	789
američtí	386	Kněžský dorost v Rusku	611
Katolická akce italská	625	Kněžský sport (Heidler)	177
Katolická akce jinde	575	Knihovna: Diecéšní studijní	
Katolická akce - Pius XII.	626	knihovna (Bka)	72, 158
Katolická akce ve farnosti		Knihovna vzdělávací katol.	484
(Schneeweis)	1	Knihy: O knihách (Redakce)	773
Katolická informační služba	638	Knihy: Apoštolát dobré knihy	
Katolická universita mezinárodní		(Schikora)	549
ve Fribourgu	156	Kolář Frant., misionář	674
Katolické a evangelické školy		Komplex méněcennosti	
v Holandsku	625	(Dutroncy)	49
Katolické školy	337	Komsomolci nemají chodit do	
Katolické university americké	659	kostela	756
Kázání: Častá chyba při kázání		Komunismus a náboženství	449
(Dr. Mikula)	81	Komunisté italští organisují ná-	
Kázání: Jak kázati, aby děti i		boženské poutě	558
dospělí měli z toho užitek		Konference biskupů ve Fuldě	705
(Kunčický)	832	Konference: K biskupským kon-	
Kázání: Kterak uvěří v toho,		ferencím (Šebek)	693
o kom neslyšeli? (Brabec)	698	Kongregace služebnic P. Marie	753
Kázání liturgická (Šandera)	616	Konkordance	739, 786
Kázání: O čem kázat? (Schikora)	805	Konkurenční výbory kostelní na	
Kázání: Papežství a paše kázání		Moravě a ve Slezsku (Sts)	333, 346,
(š.)	544	361.	
Kázání při pohřbech	627	Konverse v USA	291
Kázání při pohřbech (Mošnička)	543	Koptové egyptští ortodoxní	659
Kázání: Technika a apoštolátní		Kostel: Oteplování kostela	127
milost Boží (Dr. Silv. Braitto)	585	Kostel znesvěcen	691
Kazatel	836	Kostelní konkurenční výbory na	
Kazatel: O kazatelích (Bellarmin)	325	Moravě a ve Slezsku	333, 346, 361
Kazatelé. Posluchač—kazatel		Kostely švýcarské (S. L.)	526
(Melka)	517	Kotrch Václav Msgre	154
Konvertité - maďarští židovští	624	Kremační hnutí (Šebek)	185, 218
Kmotři	529	Kristus a proletáři	
Kněz a politika	657	(Godin a Daniel)	469
Kněz: Pěstění kněžských povo-		Kristův obraz	275
lání (Jurečka)	433	Křest	722
Kněz - posvěcený morálkou sv.		Křest - oznámení křtu	371
Alfonsa (F. S. CSsR.)	533	Křesťanská cvičení a nedělní po-	
Kněz ve stavu smrtelného hříchu		božnosti (Ženy a děti - Dr. Vi-	
a zpověď (Rabas)	443, 458, 476	cenec)	437
Kněz: Kněží francouzští		Kříže do škol (Šebek)	107, 176
(Zvěřina)	313	Křížová cesta: „Mariánská“ po-	
Kněžská povolání: Dílo pro kněž-		božnost křížové cesty (Kubát)	766

Křížové tažení modliteb za ná- rody	93	ných	403
Kurs pro pracovníky v KAM	707	Mandžusko - katolická misie	561
Kvatembr	803	Manželství - nerozlučnost	532, 94
Kýč v kostelích	514	Maria: Zjevení P. Marie	783
Laický katecheta. Kurs pro přípravu	420	Mariánská daň: Co je mariánská daň? (Svoboda)	97
Laický katecheta: Pojištění	144	„Mariánská“ pobožnost Křížové cesty (Kubát)	766
Laičtí katecheti	323, 62	Mariánské družiny	771
Lázik Dr. Msgre Ambrož	465	Marie Goretti	304
Le Père Chevrier	91	Masaryk a komunismus	723
Leclerc Alice	352	Matice Cyrilometodějská	337
Lékař: Kardinál Griffin o spolu- práci kněze s lékařem	754	Matriční zápisy	659
Lékaři katoličtí	451	Matriky	370
Lékaři o potratech (Mádr)	315	Matriky: K vedení matrik (Šebek)	554
Lékařská škola pro misionáře	753	Mauriac Francois a Claudel	292
Letáčky	205	„Mediator Dei“, okružní list (Dr. Bezdíček)	808
Libanon	755	Medici čeští přijati papežem	574
Liberia - první domorodý kněz	305	Méněcennost: Komplex méně- cennosti (Dutroncy)	49
Lidstvo podle náboženství	625	Mešní roucho	15
Liénart kardinál a hnutí Ad Lucem	305	Mexiko	292, 514, 609, 688
Lichva	675	Milánský kardinál	75
Litoměřice: Diecése litoměřická (Dr. J. Kouřil)	29	Milostivé léto	705
Litva	593	Miklík Dr. Josef CSsR	751
Liturgie	676, 820	Ministerstvo informací	78
Liturgie: Kongres pastorální li- turgie v Lyonu	111	Misie	337, 639, 722, 751
Liturgie: Účast našeho lidu na sv. liturgii (Braitó)	613	Misie a Slovensko	720
Liturgická kázání (Šandera)	616	Misie: Církev a západní kultura v misiích (Cras)	400
Liturgické hnutí	144	Misie pro celou diecési	559
Lukáš 2, 14. (Dr. Merell)	17	Misie: Vzrůst misionářských po- volání v USA	274
Lurdský skeptik	641	Misijní vědy - fakulta	111
Lužickosrbské bohoslužby	79	Misijní film	704
Madagaskar	125, 592, 721, 835	Mládež	75, 93, 141, 173, 307, 562
Madagaskar - školská otázka	356	Mládež: Co od nás chce mládež (Bernard)	24
Maďarsko 124, 303, 354, 450, 465, 575, 688.		Mládež do ciziny?	643
Maďarští židovští konvertité	624	Mládež italská katolická	124
Májové pobožnosti v arcidiecési pražské	321	Mládež katolická - naděje Francie	302
Malomocní - Film o misijní práci mezi malomocnými	292	Mládež katolická v Rakousku	575
Malomocní Město malomoc- ných		Mládež mužská u zpovědnice (Marin)	741, 762

Šebek Václav, Dva odlišní světci - přátelé (bl. Josef Cafasso a Don Bosco)	501, 822
Šebek Václav, K biskupským konferencím	698
Šebek Václav, K vedení matrik	554
Šebek Václav, Kremační hnutí	185, 218
Šebek Václav, Kříže do škol	107
Šebek Václav, Naléhavosti v kněžských životních starostech	540
Šebek Václav, Nic bez biskupa	453
Šebek Václav, Nová skutečnost	233
Šebek Václav, Nový litoměřický biskup	645
Šebek Václav, Nový štolový sazebník	477
Šebek Václav, Organizace tiskového apoštolátu	36
Šebek Václav, Primát lásky	389, 570
Šebek Václav, Různé okruhy	357, 409
Šebek Václav, Vše s biskupem	730
Šebek Václav, Zvýšení štolových poplatků	441
Šorm Antonín, Dobrý Pastýř — svatý Vojtěch	255
Šorm Antonín, Svatý Vojtěch ve východopruských pověstech	258, 271
Šorm Antonín, Svatý Vojtěch vládne nad vodami	367
Šorm Ant., Patronáty sv. Vojtěcha	299, 318, 335, 349, 382, 414, 447, 463, 479, 493, 508.
Štancl Dr. Aug., Jednotná státní škola	717
Štancl Dr. Aug., Naše učební osnovy	491
Štíbraný Dr. Justin, Jak souditi o Tvrdomesticích?	507
Šuránek Dr. Ant., Výklad 1. Nokt. 6, 19, 39, 55, 66, 83, 102, 115, 130, 145, 165, 179, 193, 210, 225, 264, 279, 297, 311, 326, 344, 359, 376, 392, 407, 426, 438, 455, 471, 489, 502, 519, 535, 550, 567, 583, 598, 614, 631, 647, 665.	
Tomášek Dr. Frant., Duchovní příprava do života pro mládež opouštějící školu	269
V. A., §§ 144—148 trestního zákona o potratech	413
Vašica Josef, Slovanská mše svatého Petra	422
Vicenec Dr. Dominik, Ženy a děti. (Nedělní pobožnosti a křesťanská cvičení)	437
Vojkovský Lad., O nové škole	213
Zapletal Vojtěch, Umění jednat s lidmi	796
Zima Václav, Boj o náboženství	679
Zvěřina Josef, Farní obec či specialisovaný apoštolát?	654
Zvěřina Josef, Francouzští kněží	313

Mládež opouštějící školu - duchovní příprava do života (Dr. Tomášek)	269	Neznalost nábož. pravd	13
Mládež - statistika hnutí holandské katol. mládeže	674	Německo 156, 387, 465, 559, 738	
Mládež ve farnosti	62	Německo: List Pia XII.	291
Monte Cassino	204	Německo rozluková epidemie	403
Monumenta Hispanica Sacra	512	Nizozemsko	819
Morálka: Kněz - posvěcený morálkou sv. Alfonsa (F. S. CSsR.)	533	Normae de agendi ratione confessoriorum circa VI. Decalogi praeceptum	473
Moscatti Giuseppe, neapolský univerzitní profesor	608	Norsko	593
Moskva: Jediný katolický kněz	274	Novináři zaujmou místa králů	625
Mše sv.: Kongregace koncilu vyzývá k účasti na mši svaté (Dr. Hlouch)	398	Novinářská fakulta	785
Mše sv. v neděli a neúčast spolků	452	Novoroční modlitba	835
Musil Dr. Alois	175	Nový Zákon	205, 292
Muž bolestí (Adámek)	121	O knihách	787, 773
Mužská mládež u zpovědnice (Marin)	741, 762	Občanské ctnosti a papež	402
Myron Taylor	111	Očista: Za očistu posv. liturgie	820
Náboženství na universitách?	239	Odpustky za modlitbu svatého růžence	159
Nacionalismus v Asii	77	Odvedenci	691
Nacismus a Církev	462	Ofěra	628
Nacismus a Vatikán	435	Ohlášky domnělé válečné vdovy	499
Nacismus: Postoj německých katolíků proti nacismu	450	„Olin“, hra brí Filipů	158
Nacistické tajné dokumenty o holandských katolicích za války	386	Olomoucký seminář	12
Nathan Jos. Martin.: Heros víry, naděje a lásky (Dr. Šuránek)	102	Ondrák Ambrož, opat ř. Benediktinů v USA	126
Neapolský sociální týden	737	Opouštějící školu	308
Neděle	705	Organisace tisku	158
Neděle a neúčast spolků při mši svaté	452	Osm let ve Vatikáně	801
Nedělní pobožnosti a křesťanská cvičení (Ženy a děti - Dr. Vicenec)	437	Oteplování kostela	127
Nedostatek kněží a misie (Ryška)	671	Palestina a Vatikán	689
Nerozlučnost manželství	94	Palloti Vincenc	801
Nesnášenlivost moderní a papež	290	Pamětné věty v katechismu (Bureš)	89
Neveu Msgr. Pius Evžen	14	Papež a moderní nesnášenlivost	290
Nevezmeš jména Božího nadarmo	174	Papežství a naše kázání (š)	544
		„Partyzánská rokle“, Hais-Týnecký	191
		Pašije v Roquebrune	625
		Pašijové hry české v Hořicích na Šumavě	513
		Patronáty sv. Vojtěcha (Šorm)	299, 318, 335, 349, 382, 414, 447, 463, 479, 493, 508.
		„Pax Romana“	402
		Pekař, výročí úmrtí	77
		Petr: Chudý a mocný Šimon Petr (Dr. Šuránek)	407

Písmo sv. v čínské řeči	302	Poplatky štolové - zvýšení (Šebek)	441
Pius X. (Mella di St. Elia)	588	Portugalsko	609
Pius XI. (Mella di St. Elia)	590	Pořádek služeb Božích - kniha	452, 467.
Pius XII. 273, 546, 547, 610, 640, 752, 783.		Poslední dva ročníky školní docházky	579
Pius XII. a čeští medici	574	Postní řád na rok 1947	79
Pius XII. a katolická akce	626	Posvěcení kněží: Kterých prostředků mají kněží zvláště používat na posvěcení svých duší (Dr. Hlouch)	170, 199
Pius XII. a prezident Roosevelt	304	Potrasy: Lékaři o potratech (Mádr)	315
Pius XII. Hrdina nebo světec (Kohout)	129	Potrasy: §§ 144—148 trestního zákona (V. A.)	413
Pius XII. - Německo	291	Potrasy: Rakousko	94
Pius XII. (Mella di St. Elia)	590	Povolání: Dílo pro kněžská povolání (Pizzardo)	821
Pius XII. - O filosofii	69	Povolání: Pěstění kněžských povolání (Jurečka)	433
Pius XII. o překladech KA	449	Povolání: Svoboda při volbě povolání (Jurečka)	525, 792
Pius XII., papež. O příčinách krise	93	Povolání: Tažení pro kněžská povolání	789
Pius XII. - Svoboda	482	Povolání: Theologie povolání (Jurečka)	656, 715, 735
Pius XII. - Úryvek z dopisu francouz. sociál. týdnu v Paříži	576	Pozdní kněžské povolání v Anglii	675
Plakáty	625	Prádlo kostelní	32
Planck Max	754	Pravidla kněžského života	207
Platy italských duchovních	124	Pravoslavná církev ruská v zahraničí	126
Pobožnosti nedělní a křesťanská cvičení (Ženy a děti - Dr. Vicens)	437	Premonstráti	689
Počet katolíků v Americe vzrůstá	143	Primát lásky (Šebek)	389, 570
Pohraničí	275, 307	Pro P. - Proces blahořečení	450
Pohraničí a farní sestra	483	Pro P., T. J.	688
Pohřeb. - Kázání při pohřbech	627	Profesor náboženství	92, 153, 189, 340, 623.
Pohřeb. - Kázání při pohřbech (Mošnička)	543	Prohlášení za mrtvého a důkaz smrti podle dekretu číslo 117/45 Sb. (Matoušů)	364
Policara: Zasnoubení	419	Proletáři a Kristus (Godin a Daniel)	469
Politická činnost kněží	547	Promluva k počátku školního roku	562
Politická činnost kněží v berlínské diecési zakázána	403	Protestantské hnutí o šíření bible	124
Politické strany a Církev	292		
Politika: Vatikán a jeho politika (Dr. Mohr)	8		
Polská národní církev	143		
Polsko 47, 76, 222, 302, 354, 387, 403, 608, 687, 721, 738, 784, 803, 819.			
Polsko: Dojmy kard. Griffina	482		
Polsko: Suspendování kněží	449		
Polský klerus, ztráty za německé okupace	48		
Pomocný apoštolát	79		

Provida Mater Ecclesia	352	Růženec - odpustky za modlitbu	
První pátek	512	sv. růžence	159
První pátek v dubnu 1947		Řecko a Vatikán	609
(Jika)	182	Řeholní dorost: Jak získávat?	
První svatá zpověď	110	(Pohorský)	378
První svaté přijímání	578	Řeholní sestry - svaz na	
Předobraz: Ve světle předobrazů		Slovensku	320
(Šuránek)	145	Řeholnice: Zpovědníci řeholnic	
Předsíň chrámová a katechese	578	(Jš.)	461
Přijímání: Příprava k I. svatému		Řeholníci v pohraničí	64
přijímání	578	Salesiáni - nový generální	
Přijímání sv.: Obětovat za dru-		představený	111, 626
hého	511	Salesiánské jubileum	771
Přírůstek obyvatelstva na		Salotti kardinál	801
Slovensku	574	Sauer Frant. A.	273
Psalterium nové a český Žaltář	206	Sazebník štolový	477, 739
Pseudomystika: Weinfurterova		Sdružení smírných obětí - ve	
pseudomystika (Adámek)	214, 227	službách apoštolátu (M. I.)	814
Pytlíček a mše sv.	510	Sebevraždy v Rakousku	560
Radio v Holandsku	94	Seminář	12, 221
Rakousko 46, 303, 404, 530, 560, 575,		Seminář a výchova k apoštolátu	240
625, 753, 784, 819.		Seminář v USA	576
Rakousko - kněžský dorost	205	Semináře pro uprchlíky	143
Rakousko: Potraty	94	Semináře v misiích	786
Razítko farní	436	Sentire cum ecclesia (Braitto)	485
Redemptoristé - generální		„Sestra Anunciata“, hra bratří	
představený	306	Filipů	175
Redemptoristé východního		Sestry farní	176
obřadu	623	Sexotonin	306
Renaudin Msgre Pavel	559	Schuster, arcibiskup milánský	75
Rodina	352, 785	Silvestr	820
Rodina - Dr. Beneš	273	Sirotčinec rodinný	125
Rodinný sirotčinec	125	Sjednocení víry	154
Roosevelt a Pius XII.	304	SKA - pražské ústředí	340
Roucha mešní	15	Skauting: O správný postoj ke	
Rozhlas 112, 142, 157, 338, 627, 643, 708		Skautskému hnutí (Dr. Mándl)	381
Rozhlas katolický	641	Skauting: Poprázdňinový rozhov-	
Rozhlas v Holandsku	94	or o skautském kursu pro	
Rozluky manželské - sociální zlo	338	duchov. rádce (Dr. Mandl)	810
Rozluky v Německu	403	Skauting: Může si kněz hrát na	
Rozvody a rozluky - statistika	221	skauta? (Dr. Mandl)	826
Rumunsko	124	Skauting: Pro pastorační skautů	595
Ruská pravoslavná církev		Skauting: 70 skautů u sv. Otce	592
v zahraničí	126	Slováci a my	63
Rusko	94, 303, 354, 466, 723	Slovanská mše sv. Petra	
Rusko: Kněžský dorost	611	(Vašica)	422
		Slovenské katol. spolky	801

Slovensko	751	Stepinac arcibiskup	143, 274
Slovensko a misie	720	Stone Ellery, americký admirál	222
Slovensko, výstava katol. tisku	48	Stránský Dr. J.	142
Snoubenci: Katechismus snoubenců (Benda)	139	Student: Náboženská organizace studentů (Bosáček)	700, 719
Sňatek církevní: Civilněprávní platnost církevního sňatku i při jeho církevněprávní neplatnosti (JUDr. Dvořák)	428	Studenti - papež k studentům	370
Sňatky církevní a civilněprávní platnost	484	Studie: Diecéšní studijní knihovna (Bka)	72
Sňatky - statistika	546	Studie: Úvod do studia bohosloví	61
Sociální pojištění laických učitelů náboženství (Dvořák)	196	Studijní knihovna diecéšní	158
Sociální povinnost kněží	802	Studium Catholicum	687, 818
Sociální týden francouzský	156	Suché dny (Braitto)	597
Sociální týden neapolský	737	Svatba: Před svatbou (Hudeček)	330
Sociální týden v Paříži	592	Svatostánek vyloupený	96
Societas Verbi Divini	801	Svatovojtěšské jubileum (Lebeda)	113
Spiritualismus	80	Svaz řeholních sester na Slovensko	320
„S palčivou starostí“	222	Světový adresář esperantistů	786
Sobotní zábavy	240	Svoboda je duše a životní nerv školy	142
Specialisovaný apoštolát? Farní obec či specialisovaný apoštolát? (Zvěřina)	654	Svoboda náboženská	353, 734, 787
Spellman kardinál, O svobodě	13	Svoboda: O svobodě. Kardinál Spellman	13
Spellman kardinál, původcem filmu	482	Svoboda - Pius XII.	418, 482
Společnost Božského Slova	705	Svoboda práce dle argentinského biskupa	514
Spolek sv. Vojtěcha v Trnavě	639	Svoboda při volbě povolání (Jurečka)	525, 792
Spolková divadla	127	Syrie	704
Spolky při mši sv. v neděli	452	Šebela Alois, býv. farář, Jaktař	110
Sport: Kněžský sport (Heidler)	177	Šesté přikázání. Normae de agendi ratione confessoriorum circa VI. Decalogi praeceptum	473
Srdce Mariino - nejčistší (Jika)	714	Škola	95, 351, 352, 452
Srovnávací věda náboženská	128	Škola: Jednotná státní škola (Štancí)	717
SSSR a Vatikán	95	Škola katolické sociální akce v Poznani	560
Stassen Harold	560	Škola: Kříže do škol (Šebek)	107
Stát	14	Škola: O nové škole (Vojkovský)	213
Statistika hnutí holandské katol. mládeže	674	Škola: Svoboda je duše a životní nerv školy	142
Statistika misionářské činnosti	611	Škola svobodná a Francie	516
Statistika obyvatelstva v českých zemích	624	Škola - zestátnění	190
Statistika rozvodů a rozluk	221	Školní rok - promluva k počátku	562
Statistika sňatků	546		
Statistika v církvích	63		
Statistika zločinců	434		

Školská neděle	529	Tokio - katolická universita	592
Školská otázka	387	Tre Fontane	783
Školská rada evangelické církve	417	Truman, americký prezident 558, '76	
Školský nový zákon	79	Truman prezident - Jen v Kris-	
Školství katol. ve Francii	192	tu je záchrana	292
Školy: Budoucnost církevních		Travancore - školská otázka	609
škol u nás? (Reban)	405	Tvrdomestice	507, 529
Školy církevní	418	Učebnice dějepisu	341, 395, 801
Školy katolické	337	Účty kostelní	110
Školy katolické evangelické		Ukrajinské vysoké školy	
v Holandsku	625	v emigraci	738
Školy ve Francii	608	Ukrajínští biskupové před vo-	
Štolové poplatky - zvýšení		jenským soudem	124
(Šebek)	441	Umění křesťanské - výstava	
Štolový sazebník	660, 739	v Bordeaux	403
Štolový sazebník nový		Uniaté v Jugoslavií	292
(Šebek)	477	Unijní konference	466
Štorm Ing. Břet.: Nové obrázky		Unio apost.	411
sv. českých patronů	276	Universita nejsv. Srdce v Miláně	291
Švagrovství v nástinu dnešního		„Universitní kaplan“	466
právního pojetí a praxe (JUDr.		University a náboženství	239
Dvořák)	795, 816, 830	University americké katolické	659
Švédsko	593	Uprchlíci: Zřizování seminářů	
Švýcarské kostely (S. L.)	526	pro uprchlíky	143
Švýcarsko	338, 736	USA	144, 626, 689, 690
Terezie Ježiškova, výročí smrti	47	USA - Konverse	291
Těšitelky do Argentiny	771	USA - Populace	155
Theologie a život (Janák)	277	USA - stav katolické Církve	515
Theologie povolání (Jurečka)	656,	Úvod do studia bohosloví	61
715, 735.		Učitel náboženství: Sociální po-	
Theologie ve Francii	705	jištění laických učitelů nábo-	
Thomas Josef Emanuel, patri-		ženství (Dvořák)	196
archa chaldejské církve	560	Ukázka nové úpravy katolického	
Tisk	577, 819	katechismu (Bureš)	678
Tisk na Slovensku	48	„Unio Apostolica“: Co jest Unio	
Tisk - organisace	158	Apostolica? (Svoboda)	411
Tisk: Organisace tiskového apo-		Unio apostolica: K otázce společ-	
štolátu (V. Šebek)	36	ného života kněží	798
Tisk Pius XII.	370	Unio apostolica: Zprávy z Unio	
Tisk v Americe	76	apostolica	555
Tisk: Význam katolického tisku		Utrpení	279, 550
a jeho propagace (Dulík)	150, 168	Vatikán	722
Tisk: Záplava tiskovin, moudrosti		Vatikán a jeho politika	
málo (Dr. Šuránek)	519	(Dr. Mohr)	8
Tiskoviny a dětské časopisy ve		Vatikán a nacismus	435
škole	628	Vatikán a SSSR	95
Tito o náboženství	689	Vatikán - charitativní činnost	515

Vatikánský rozhlas	47	Výstava katol. knihy	96
Vdova - ohlášky domnělé váleč- né vdovy	499	Výstava: Na okraj připravované výstavy církevního umění v Kroměříži v r. 1948	702
Velikonoční doba	65, 141	Vytrvalost	55
Velikonoční radost kněze (Spáčil)	209	Vývěsky	157, 774
„Verbum“	12	Vzdělávací katol. knihovna	484
Věčnost	371	Weinfurter - pseudomystika (Adámek)	214, 227
Vincenc: Život sv. Vincence ve filmu	223	Západní Čechy - duchovenstvo	142
Víra v Boha (statist.)	290	Zasvěcené svátky, jak světit?	127
Vojáci a duchovní správa	174	Zasvěcení P. Marii: Obnovení zasvěcení arcidiecése olomouč- ké P. Marii. (Braitto)	709
Vojáci a sňatek	604, 595	Záznamy duchovního života	93
Vojtěch: 950. výročí smrti sv. Vojtěcha	143	Zeman Josef, náš misionář v Číně	386
Vojenská duchovní služba (Bednařík)	682	Zjevení P. Marie	783
Vojenská duchovní služba na Slovensku	221	Zjevení sv. Jana (Navrátil)	635, 669
Vojtašák Msgre J.	771	Zločinci - statistika	434
Vojtěch sv.: Dílo pro kněžská povolání	608	Znesvěcování v neděli	95
Vojtěch: Dobrý Pastýř - svatý Vojtěch (Šorm)	255	Zpovědní zrcadlo	159
Vojtěch: Slavníkovec Vojtěch, mučedník, biskup pražský (Daňha)	242	Zpovědnice a posvěcení sebe	522
Vojtěch: Sv. Vojtěch jako pastýř a misionář (Heidler)	248	Zpovědnice - jména na zpověd- nicích	207
Vojtěch: Sv. Vojtěch ve výcho- dopruských lidových pově- stech (Šorm)	258, 271	Zpovědnice: Mužská mládež u zpovědnice (Marin)	741, 762
Volby a katolíci v Brazílii	125	Zpovědník: Pro zpovědníky 30, 73, 202, 527, 621.	
Volební povinnost	737	Zpovědník: Zpovědníci řeholnic (J. Š.)	461
„Volná myšlenka čs.“ „Nová skutečnost“ (Šebek)	233	Zpověď kněze: Kněz ve stavu smrtelného hříchu (Rabas)	443, 458, 476.
Voršilky: Generální kapitula sester sv. Voršily	640	Zpověď: První svatá zpověď	110
Výchova bohoslovců	128	Zpověď svatá - častá (Baur)	430
Výchova kněží	305	Zvony	15, 484, 608
Vychovatelské listy	752	Zvony v Hamburku	15
Vykopávky: nové u sv. Petra v Římě (Liška)	366	Žaltář	483
Výbory kostelní konkurenční na Moravě a ve Slezsku (Sts) 333, 346, 361.		Žaltář starý a nový (Dr. Merell)	309, 328
		Ženy: Kongres ligy katolických žen	722
		Židé vděčí sv. Otcí	292